

IC - 38

কৰ্পোৰেট এজেন্ট যোগিক

স্বীকৃতি

এই পাঠ্যক্রমটো ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন প্ৰাধিকৰণৰ (IRDAI) দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত আৰু ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠান, মুম্বাইৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা সংশোধিত পাঠ্যক্রমৰ ওপৰত আধাৰিত।

লেখক/ সমীক্ষক (বৰ্ণানুক্ৰমিক ক্ৰমত)

ড. আৰ. কে ডুগ্গাল

ড. শশীধৰণ কে. কুট্টী

চি.এ. পি. কোটেস্বৰ ৰাও

ড. প্ৰদীপ চৰকাৰ

প্ৰফেছৰ মাধুৰী শৰ্মা

ড. জৰ্জ ই. থোমাছ

প্ৰফেছৰ অৰ্চনা ভজে

"এই পাঠ্যক্রমটো অসমীয়াত অনুবাদ আৰু পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে চি-ডেক, পুনে (C-DAC, Pune)ৰ সহায়ত।

প্ৰীযুত কুলেন কলিতা

প্ৰীমতী ৰাজলক্ষ্মী দেউৰী "

জি-ব্লক, প্লট নং- চি-৪৬, বান্দ্ৰা কুৰ্ণা কমপ্লেক্স, বান্দ্ৰা (পূৰ্ব), মুম্বাই-৪০০০৫১।

কৰ্পোৰেট এজেণ্ট যৌগিক IC - 38

সংকলন: ২০২৩

সকলো অধিকাৰ সংৰক্ষিত

এই পাঠ্যক্রমত ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠানৰ (III) কপিৰাইট আছে। এই পাঠ্যক্রমটো ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হোৱা শিক্ষার্থীসকলৰ বাবে শৈক্ষিক লাভ প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পাঠ্যক্রমৰ সমলবোৰ বাণিজ্যিক উদ্দেশ্যৰ বাবে, আংশিক বা সম্পূৰ্ণভাৱে, প্ৰতিষ্ঠানটোৰ আগতীয়া স্পষ্ট লিখিত অনুমতি অবিহনে পুনৰ প্ৰস্তুত কৰা বাঞ্ছনীয় নহ'ব।

ইয়াৰ বিষয়বস্তু প্ৰচলিত শ্ৰেষ্ঠ পদ্ধতিৰ ওপৰত আধাৰিত আৰু আইনী বা অন্য কোনো বিবাদৰ ক্ষেত্ৰত ব্যাখ্যা বা সমাধান দিয়াৰ উদ্দেশ্যে নহয়।

এয়া কেৱল এক নিৰ্দেশক অধ্যয়ন সমল। অনুগ্ৰহ কৰি মন কৰিব যে পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্নবোৰ কেৱল এই অধ্যয়ন সমলত সীমাবদ্ধ নাথাকিব।

প্ৰকাশক: মহাসচিব, ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠান, জি-ব্লক, প্লট চি-৪৬, ৱান্ডা কুৰ্ণা কমপ্লেক্স, ৱান্ডা (পূৱ)মুম্বাই- ৪০০০৫১ আৰু মুদ্ৰিত কৰা হৈছে

এই অধ্যয়ন সমল সম্পৰ্কে যোগাযোগ কৰিবলৈ যিকোনো বিষয়ৰ শীৰ্ষক আৰু বেটুপাতত উল্লেখ কৰা নিৰ্দিষ্ট প্ৰকাশন নম্বৰ উল্লেখ কৰি ctd@iii.org.in সম্বোধন কৰিব পাৰে।

আগকথা

ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠান, (প্ৰতিষ্ঠানটি)য়ে ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন প্ৰাধিকৰণে (IRDAI) নিৰ্ধাৰণ কৰা পাঠ্যক্ৰমৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমা এজেন্টৰ বাবে এই পাঠ্যক্ৰম বিকশিত কৰিছে। উদ্যোগ বিশেষজ্ঞসকল পাঠ্যক্ৰম প্ৰস্তুত কৰাত জড়িত আছিল।

পাঠ্যক্ৰমটোৱে জীৱন, সাধাৰণ আৰু স্বাস্থ্য বীমাৰ মৌলিক জ্ঞান প্ৰদান কৰে যাতে সংশ্লিষ্ট ব্যৱসায়ত জড়িত এজেন্টসকলে তেওঁলোকৰ পেছাদাৰী কৰ্মজীৱন সঠিক দৃষ্টিকোণ বুজিব আৰু একমত হ'ব পাৰে।

পাঠ্যক্ৰমটো চাৰিটা শাখা হিচাপে সংৰচিত কৰা হৈছে। (1) অৱলোকন - এক উমৈহতীয়া শাখা যি বীমা নীতি, আইনী নীতি আৰু নিয়ামক বিষয়বোৰ সামৰি লয় যাক বীমা এজেন্টসকলে জানিব লাগে। (2) জীৱন বীমা এজেন্ট, (3) সাধাৰণ বীমা এজেন্ট আৰু (4) স্বাস্থ্য বীমা এজেন্ট হ'বলৈ ইচ্ছুক সকলৰ বাবে পৃথক শাখা প্ৰদান কৰা হৈছে।

শিক্ষার্থীসকলক পৰীক্ষাৰ আৰ্হি প্ৰশ্ন আৰু বস্তুনিষ্ঠ প্ৰশ্নৰ প্ৰকাৰৰ বিষয়ে ধাৰণা দিবলৈ পাঠ্যক্ৰমত মডেল প্ৰশ্নৰ এটা সংহতি অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। আৰ্হিৰ প্ৰশ্নবোৰে তেওঁলোকক শিকা কথাবোৰ সংশোধন কৰাত সহায় কৰিব।

বীমা এক প্ৰগতিশীল পৰিৱেশত কাম কৰে। এজেন্টসকলে বজাৰৰ পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে অৱগত হ'ব লাগিব। তেওঁলোকে ব্যক্তিগত অধ্যয়ন আৰু সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা আয়োজিত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীত অংশগ্ৰহণৰ জৰিয়তে সক্ৰিয়ভাৱে জ্ঞান আহৰণ কৰিব লাগে।

প্ৰতিষ্ঠানটোৱে এই কামটো প্ৰতিষ্ঠানটোক অৰ্পণ কৰাৰ বাবে আইআৰডিএআই (IRDAI) ক ধন্যবাদ জনাইছে। প্ৰতিষ্ঠানটোৱে সামগ্ৰীটো অধ্যয়ন কৰিবলৈ আগ্ৰহী সকলোকে বীমা বিপণনত সফল কৰ্মজীৱন কামনা কৰে।

সূচীসমূহ

অধ্যায় নং	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
শাখা	সাধাৰণ অধ্যায়সমূহ	
C-01	বীমাৰ পৰিচয়	2
C-02	বীমাৰ মূল উপাদানসমূহ	21
C-03	বীমাৰ নীতিসমূহ	31
C-04	বীমা চুক্তিৰ বিশেষত্বসমূহ	45
C-05	আগাৰৰাইটিং আৰু ৰেটিং	54
C-06	দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণ	63
C-07	দস্তাবেজ	70
C-08	গ্ৰাহক সেৱা	80
C-09	অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালী	97
C-10	কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ বাবে নিয়ামক দিশসমূহ	106
শাখা	জীৱন বীমা	
L-01	জীৱন বীমাত কি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে	127
L-02	বিত্তীয় পৰিকল্পনা	134
L-03	জীৱন বীমা সামগ্ৰী: পৰম্পৰাগত	149
L-04	জীৱন বীমা সামগ্ৰী: অ-পৰম্পৰাগত	161
L-05	জীৱন বীমাৰ প্ৰয়োগ	168
L-06	জীৱন বীমাত মূল্য নিৰ্ধাৰণ আৰু মূল্যাঙ্কন	173
L-07	জীৱন বীমা নথিপত্ৰ	183
L-08	জীৱন বীমা আগাৰৰাইটিং	200
L-09	জীৱন বীমা দাবী	215
শাখা	স্বাস্থ্য বীমা	
H-01	স্বাস্থ্য বীমাৰ পৰিচয়	224
H-02	স্বাস্থ্য বীমা নথিপত্ৰ	233
H-03	স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰী	242
H-04	স্বাস্থ্য বীমা আগাৰৰাইটিং	273
H-05	স্বাস্থ্য বীমা দাবী	291
শাখা	সাধাৰণ বীমা	
G-01	সাধাৰণ বীমা নথিপত্ৰ	311
G-02	আগাৰৰাইটিং আৰু ৰেট মেকিং	330
G-03	ব্যক্তিগত আৰু খুচুৰা বীমা	341
G-04	বাণিজ্যিক বীমা	352
G-05	সাধাৰণ বীমা দাবী	381

শাখা	পৰিশিষ্টসমূহ	
A-01	পৰিশিষ্ট - নমুনা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ আৰু পূৰণৰ বাবে দাবী প্ৰপত্ৰ	391

শাখা
অবলোকন

অধ্যায় C-01

বীমাৰ পৰিচয়

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ৰ উদ্দেশ্য হৈছে বীমাৰ মৌলিক বিষয়বোৰ, ইয়াৰ বিৱৰ্তন আৰু ই কেনেদৰে কাম কৰে তাক পৰিচয় কৰাই দিয়া। ই অপ্ৰত্যাশিত ঘটনাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা অৰ্থনৈতিক লোকচানৰ বিৰুদ্ধে বীমাই কেনেদৰে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে আৰু বিপদাশংকা স্থানান্তৰৰ এক সঁজুলি হিচাপে কাম কৰে, তাৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰিব বিচাৰে।

শিক্ষণৰ ফলাফল

- A. বীমা – ইতিহাস আৰু বিৱৰ্তন
- B. বিপদাশংকা পুলিঙৰ নীতি
- C. বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা কৌশল
- D. বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে এক সঁজুলি হিচাপে বীমা
- E. বীমা বাছনি কৰাৰ আগতে বিবেচনা
- F. বীমা বজাৰৰ খেলুৱৈ
- G. সমাজত বীমাৰ ভূমিকা

A. বীমা- ইতিহাস আৰু বিৱৰ্তন

আমি এক অনিশ্চয়তাৰ পৃথিৱীত বাস কৰোঁ। আমি সততে শুনো:

- ✓ ৰেলৰ সংঘৰ্ষ
- ✓ বানপানীয়ে সমগ্ৰ সম্প্ৰদায় ধ্বংস কৰা
- ✓ ভূমিকম্পই অট্টালিকা ধ্বংস কৰা
- ✓ যুৱক-যুৱতী অপ্ৰত্যাশিতভাৱে মৃত্যুমুখত পৰা

নক্সা 1 : আমাৰ চাৰিওফালে ঘটি থকা ঘটনাসমূহ

এই ঘটনাবোৰে মানুহক কিয় উদ্ভিন্ন কৰে আৰু ভয় খুৱায়?

কাৰণটো সৰল।

- i. প্ৰথম, এই **ঘটনাবোৰ অপ্ৰত্যাশিত**। যদি কোনোবাই ঘটনা এটাৰ পূৰ্বানুমান আৰু ভৱিষ্যতবাণী কৰিব পাৰে, তেন্তে তেওঁ ইয়াৰ বাবে প্ৰস্তুতি কৰিব পাৰে।
- ii. দ্বিতীয়, এনে ধৰণৰ অপ্ৰত্যাশিত আৰু অপ্ৰত্যাশিত ঘটনা প্ৰায়ে **অৰ্থনৈতিক ক্ষতি আৰু শোকৰ কাৰণ হয়**।

ভাগ বতৰা আৰু পাৰস্পৰিক সমৰ্থনৰ প্ৰণালী এটাৰ দ্বাৰা ওচৰৰ লোকসকলে এনে ঘটনাৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱা ব্যক্তিসকলৰ সহায়লৈ আহিব পাৰে। বীমাৰ ধাৰণাটো হাজাৰ হাজাৰ বছৰ পুৰণি। তথাপিও, বীমাৰ বৰ্তমান প্ৰকাৰ, মাত্ৰ দুই বা তিনি শতিকা পুৰণি।

1. বীমাৰ ইতিহাস

খ্ৰীষ্টপূৰ্ব ৩০০০ চনৰ পৰা বীমা কোনোবা নহয় কোনোবা ৰূপত বিদ্যমান আছিল। বহুতো সভ্যতাই, সম্প্ৰদায়ৰ কিছুমান সদস্যই ভোগা সকলো লোকচান নিজৰ মাজত উমৈহতীয়া আৰু

ভাগ-বতৰা কৰাৰ ধাৰণাটো অনুশীলন কৰিছিল। এই ধাৰণাটো প্ৰয়োগ কৰাৰ কিছুমান উপায়ৰ ওপৰত এবাৰ চকু ফুৰাওঁ আহক।

2. যুগে যুগে বীমা - কিছুমান উদাহৰণ

জাহাজ ঋণ	যদি জাহাজৰ বস্তু হেৰুৱায় বা চুৰি হয় তেন্তে তেওঁলোকৰ ঋণ পৰিশোধ কৰিবৰ বাবে বেবিলনৰ ব্যৱসায়ীসকলে তেওঁলোকৰ ঋণদাতাসকলক অতিৰিক্ত ধন পৰিশোধ কৰিছিল। ভৰুচ আৰু চুৰাটৰ ব্যৱসায়ীসকলৰো একে ধৰণৰ প্ৰথা আছিল।
পৰোপকাৰী সমাজ/ বন্ধুত্বপূৰ্ণ সমাজ	খ্ৰীষ্টাব্দ সপ্তম শতিকাৰ গ্ৰীকসকল, মৃত্যু হোৱা সদস্যসকলৰ পৰিয়ালৰ যত্ন ল'বলৈ আগতীয়াকৈ ধন পৰিশোধ কৰিছিল আৰু লগতে সদস্যজনৰ অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ ব্যয়ও পৰিশোধ কৰিছিল। ইংলেণ্ডতো একে ধৰণৰ প্ৰথা অনুসৰণ কৰা হৈছিল।
ৰোডচ	সাগৰীয় পথেৰে সামগ্ৰী প্ৰেৰণ কৰা ৰোডছৰ ব্যৱসায়ীসকলে যদি তেওঁলোকৰ কোনোবাই জেটিচনৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী হেৰুৱায় লোকচানৰ ভাগ-বতৰা কৰিছিল।
চীনা ব্যৱসায়ী	প্ৰাচীন কালত চীনা ব্যৱসায়ীসকলে তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী বিভিন্ন জাহাজত পঠিয়াইছিল, যাতে কিছুমান নাও ডুবি গ'লেও, তেওঁলোকৰ লোকচান আংশিকভাৱে হ'য়।

3. বীমাৰ আধুনিক ধাৰণা

ভাৰতত জীৱন বীমাৰ নীতি যৌথ-পৰিয়ালৰ প্ৰণালীত প্ৰতিফলিত হৈছিল। এজন সদস্যৰ মৃত্যুৰ ফলত উদ্ধৰ হোৱা লোকচান পৰিয়ালৰ বিভিন্ন সদস্যই ভাগ-বতৰা কৰিছিল যাতে পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্যই সুৰক্ষিত অনুভৱ কৰে।

যৌথ-পৰিয়াল ব্যৱস্থাৰ সমাপ্তি আৰু আধুনিক যুগত একক পৰিয়ালৰ উত্থান, লগতে দৈনন্দিন জীৱনৰ চাপৰ ফলত সুৰক্ষাৰ বাবে বিকল্প প্ৰণালী বিকশিত কৰাটো প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰিছে। ই এজন ব্যক্তিৰ বাবে জীৱন বীমাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে।

- লয়ডচ:** আধুনিক বাণিজ্যিক বীমাৰ উৎপত্তি লণ্ডনৰ লয়ডচ কফি হাউচত আৰম্ভ হৈছিল, য'ত ব্যৱসায়ীসকলে সাগৰত বিভিন্ন বিপদৰ বাবে হোৱা লোকচান ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ সন্মত হৈছিল।
- ১৭০৬ চনত লণ্ডনত স্থাপিত 'এমিকেবল চোছাইটি ফৰ এ পাৰপাছুৱেল এচিওৰেঞ্চ'ক' বিশ্বৰ প্ৰথম জীৱন বীমা কোম্পানী হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

4. ভাৰতত বীমাৰ ইতিহাস

- ভাৰত:** ভাৰতত আধুনিক বীমা ১৮০০ চনৰ আৰম্ভণিতে আৰম্ভ হৈছিল, যেতিয়া বিদেশী বীমাকৰ্তাৰ সংস্থাবোৰে সামুদ্ৰিক বীমা ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিছিল।

অৰিয়েণ্টেল ইঞ্চিউৰেন্স কোং লিমিটেড	লাইফ	ভাৰতত স্থাপন কৰা প্ৰথম জীৱন বীমা কোম্পানী টো এটা ইংৰাজী কোম্পানী আছিল
ট্ৰিটন ইঞ্চিউৰেন্স কোং লিমিটেড		ভাৰতত স্থাপিত হোৱা প্ৰথম অনা-জীৱন বীমাকৰ্তা
বম্বে মিউচুৱেল এছুৰেন্স চছাইটি লিমিটেড		প্ৰথম ভাৰতীয় বীমা কোম্পানী। ইয়াক ১৮৭০ চনত মুম্বাইত গঠন কৰা হৈছিল
নেচনেল কোম্পানী লিমিটেড	ইঞ্চিউৰেন্স	ভাৰতৰ আটাইতকৈ পুৰণি বীমা কোম্পানী। ইয়াক ১৯০৬ চনত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল

১জিটচিন/ জিটচিনিং'ৰ অৰ্থ হৈছে সাগৰত থাকোঁতে জাহাজখনৰ ওজন হ্ৰাস কৰিবলৈ কিছুমান কাৰ্গো পেলাই
দিয়া।

শতিকাৰ আৰম্ভণিতে স্বদেশী আন্দোলনৰ ফলস্বৰূপে পৰৱৰ্তী সময়ত আন বহুতো ভাৰতীয়
কোম্পানী স্থাপন কৰা হৈছিল।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

- বীমা আইন ১৯৩৮ হৈছে ভাৰতত বীমা কোম্পানীবোৰৰ আচৰণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ প্ৰথম
আইন। সময়ে সময়ে সংশোধন কৰা এই আইনখন এতিয়াও বলবৎ হৈ আছে।
- জীৱন বীমা ব্যৱসায় ১ ছেপ্টেম্বৰ ১৯৫৬ তাৰিখে ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হৈছিল আৰু ভাৰতীয়
জীৱন বীমা নিগম (LIC) গঠন কৰা হৈছিল। ১৯৫৬ চনৰ পৰা ১৯৯৯ লৈকে, LIC-য়ে
ভাৰতত জীৱন বীমা ব্যৱসায় কৰাৰ একচেটিয়া অধিকাৰ ৰাখিছিল।
- ১৯৭২ চনত, অনা-জীৱন বীমা ব্যৱসায়টো ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ কৰা হৈছিল আৰু ভাৰতীয়
সাধাৰণ বীমা নিগম (GIC) আৰু ইয়াৰ চাৰিটা সহায়ক কোম্পানী স্থাপন কৰা হৈছিল।
- মালহোত্ৰা সমিতিয়ে ১৯৯৪ চনত দাখিল কৰা প্ৰতিবেদনত প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে বীমা
বজাৰ খোলাৰ পৰামৰ্শ দিছিল।
- বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন অধিনিয়ম, ১৯৯৯ (IRDAI) গৃহীত হোৱাৰ লগতে বীমা
বজাৰখন ২০০০ চনত উদাৰ কৰা হৈছিল, যিয়ে বীমা উদ্যোগৰ বাবে এক বিধিবদ্ধ
নিয়ামক সংস্থা হিচাপে এপ্ৰিল, ২০০০ চনত ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন
প্ৰাধিকৰণ (IRDAI) স্থাপন কৰিছিল।
- ২০২১ চনত বীমা আইনৰ এক সংশোধনীয়ে বিদেশী বিনিয়োগকাৰীসকলক ভাৰতীয় বীমা
কোম্পানী এটাত পৰিশোধ কৰা ইকুইটি (বিনিয়োগ) মূলধনৰ ৭৪% লৈকে ৰাখিবলৈ
অনুমতি দিছে। বিদেশী বীমাকৰ্তাই এতিয়া পুনৰীমা কৰিবলৈ ভাৰতত শাখা স্থাপন কৰিব
পাৰে।

a. বীমা উদ্যোগ বৰ্তমানত (৩০ ছেপ্টেম্বৰ ২০২১ তাৰিখলৈকে)

- ভাৰতত ২৪ টা জীৱন বীমা কোম্পানী চলি আছে। ইয়াৰ ভিতৰত, ভাৰতৰ জীৱন
বীমা নিগম (LIC) হৈছে এক ৰাজহুৱা খণ্ডৰ কোম্পানী (PSU) আৰু বাকী ২৩
টা জীৱন বীমা কোম্পানী ব্যক্তিগত খণ্ডত আছে।

- b) ৩৪ টা সাধাৰণ বীমা কোম্পানী আছে যাৰ ভিতৰত ৪ টা - নেচনেল ইঞ্চিউৰেন্স কোং লিমিটেড, দ্যা নিউ ইণ্ডিয়া এছুৰেন্স কোং লিমিটেড, অৰিয়েণ্টেল ইঞ্চিউৰেন্স কোং লিমিটেড আৰু ইউনাইটেড ইণ্ডিয়া ইঞ্চিউৰেন্স কোম্পানী লিমিটেড হৈছে সাধাৰণ বীমাৰ সকলো শাখাত লেনদেন কৰা পিএছইউ (PSU) কোম্পানী। ২৬ ব্যক্তিগত কোম্পানীয়েও সাধাৰণ বীমাৰ সকলো ধৰণৰ শাখাত লেনদেন কৰে। ৬ টা সাধাৰণ বীমাকৰ্তাই কেৱল স্বাস্থ্য বীমাত লেনদেন কৰে। ২টা হৈছে বিশেষ বীমাকৰ্তা - কৃষি বীমা কোম্পানী [এআইচি (AIC)] আৰু এক্সপোর্ট (ৰপ্তানি) ক্রেডিট এণ্ড গেৰাণ্টি কৰ্পোৰেছন [ইচিজিচি(EGGC)], দুয়োটা ৰাজহুৱা খণ্ডৰ প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে স্থাপিত।
- c) এটা পুনৰীমা কোম্পানী আছে - ভাৰতীয় সাধাৰণ বীমা নিগম [জিআইচি ৰি (GIC Re)] আৰু 11 টা বিদেশী পুনৰীমাকৰ্তা আছে যিয়ে শাখা কাৰ্যালয়ৰ জৰিয়তে কাম কৰে।
- d) ভাৰত চৰকাৰৰ ডাক বিভাগে (যাক ইণ্ডিয়া পোষ্ট বুলি কোৱা হয়), ডাক জীৱন বীমা হিচাপে জনাজাত জীৱন বীমাৰ লেনদেন কৰে। ভাৰতীয় ডাক বিভাগক বীমা নিয়ন্ত্ৰকৰ পৰিসৰৰ পৰা ৰেহাই দিয়া হৈছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো ভাৰতৰ বীমা উদ্যোগৰ বাবে নিয়ামক সংস্থা?

- I. ভাৰতীয় বীমা কৰ্তৃপক্ষ
- II. ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন প্ৰাধিকৰণ
- III. ভাৰতীয় জীৱন বীমা নিগম
- IV. ভাৰতীয় সাধাৰণ বীমা নিগম

বীমাই কেনেদৰে কাম কৰে

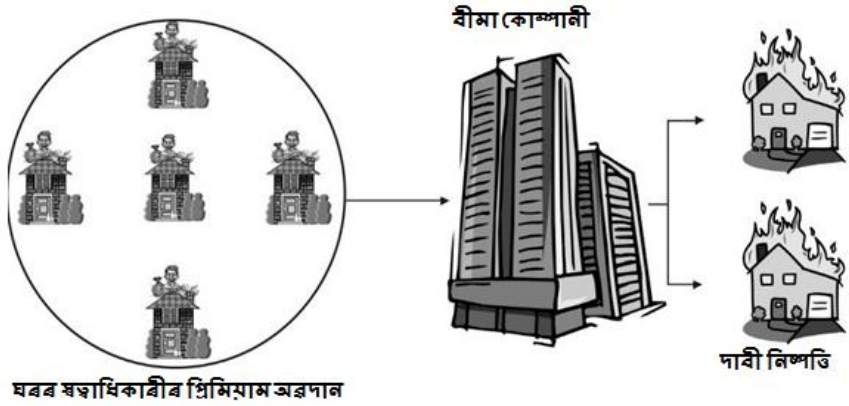
আধুনিক বাণিজ্য সম্পত্তিৰ মালিকীস্বত্বৰ নীতিত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল। যেতিয়া সম্পত্তি এটাই মূল্য হেৰুৱায় (লোকচান বা ধ্বংসৰ ফলত), সম্পত্তিৰ গৰাকীয়ে অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ সন্মুখীন হয়। এই লোকচানটো বহুতো একে ধৰণৰ সম্পদৰ মালিকৰ সূদ্র বৰঙণিৰে গঠিত এক উমৈহতীয়া পুঁজিৰ পৰা ক্ষতিপূৰণ কৰিব পৰা যায়। লোকচান হোৱা ঘটনাৰ সুযোগ আৰু পৰিণাম স্থানান্তৰ কৰাৰ এই প্ৰক্ৰিয়াটো হৈছে বীমা।

মৃত্যু আৰু বিকলাঙ্গতাৰ ক্ষেত্ৰত বিপদাশংকা একত্ৰিত কৰাৰ এই প্ৰণালীয়ে বেলেগ ধৰণে কাম কৰে কিয়নো এই ক্ষেত্ৰত বাণিজ্যিক সম্পদৰ ক্ষতি/ধ্বংস নহয়।

সংজ্ঞা

এনেদৰে বীমাক এক প্ৰক্ৰিয়া হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব পাৰে যাৰ দ্বাৰা একে ধৰণৰ অনিশ্চিত ঘটনা/পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হৱ পৰা বহুলোকৰ মাজত কেইজনমানৰ লোকচান ভাগ-বতৰা কৰা হয়।

নক্সা 2: বীমাই কেনেদৰে কাম কৰে

অৱশ্যে ইয়াত কিছুমান প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব লাগিব।

- এনে এক উমৈহতীয়া পুঁজি সৃষ্টি কৰিবলৈ, মানুহে তেওঁলোকৰ কঠোৰ পৰিশ্ৰমৰ ধনৰ ভাগ-বাতৰা কৰিবলৈ সন্মত হ'বনে?
- তেওঁলোকে কেনেকৈ বিশ্বাস কৰিব যে তেওঁলোকৰ অৱদান প্ৰকৃততে আকাংক্ষিত উদ্দেশ্যৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে?
- তেওঁলোকে কেনেকৈ জানিব পাৰিব যে তেওঁলোকে অত্যধিক বা অতি কম পৰিশোধ কৰিছে নেকি?
- এই পুঁজিবোৰ পৰিচালনা কৰা আৰু লোকচানত ভোগা সকলক পৰিশোধ কৰাৰ দায়িত্ব কোনে ল'ব?

এই সকলো বোৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ হিচাপে আহে বীমাকৰ্তাৰ প্ৰয়োজনীয়তা। বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন কৰে, ব্যক্তিগত অৱদান (যাক প্ৰিমিয়াম বুলি কোৱা হয়) নিৰ্ণয় কৰে আৰু সংগ্ৰহ কৰে, বিপদাশংকা আৰু প্ৰিমিয়াম একত্ৰিত কৰে, আৰু লোকচানত ভোগা লোকসকলক পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰে। বীমাকৰ্তাই ব্যক্তিগত আৰু সম্প্ৰদায়ৰ বিশ্বাসো নিশ্চয় জিনিব লাগে।

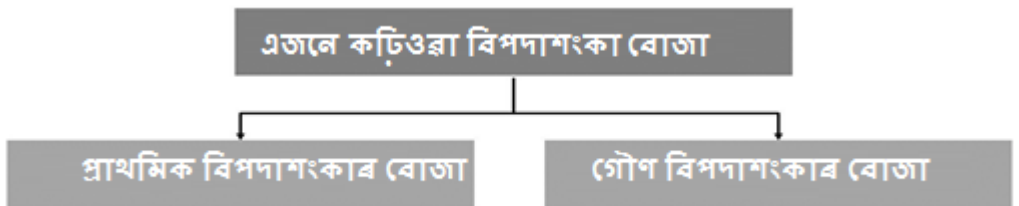
1. বীমা হৈছে মূল্যৰ বিষয়ে

- a) প্ৰথমতে, এটা সম্পদ থাকিব লাগিব যাৰ অৰ্থনৈতিক মূল্য আছে। সম্পদটো এনেধৰণৰ হ'ব পাৰে:
- শাৰীৰিক** (যেনে গাড়ী বা অট্টালিকা) বা
  - অ-শাৰীৰিক** (যেনে খ্যাতি, সদিচ্ছা, কাৰোবাক পৰিশোধ কৰাৰ দায়বদ্ধতা) বা
  - ব্যক্তিগত** (যেনে এজনৰ চকু, হাত-ভৰি, শৰীৰ আৰু শাৰীৰিক সামৰ্থ্য)।
- b) যদি কোনো নিৰ্দিষ্ট ঘটনা ঘটে তেন্তে সম্পদটোৱে ইয়াৰ মূল্য হেৰুৱাব পাৰে। লোকচানৰ এই সম্ভাৱনাক **বিপদাশংকা** বুলি কোৱা হয়। বিপদাশংকা ঘটনাৰ কাৰণক **বিপদ (বিঘিনি)** বুলি কোৱা হয়।
- c) **পুলিং (উমৈহতীয়া সংগ্ৰহ)** নামেৰে জনাজাত এটা নীতি আছে। ইয়াত বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পৰা অসংখ্য ব্যক্তিগত অৱদান (প্ৰিমিয়াম বুলি জনা যায়) সংগ্ৰহ কৰা হয়। এই ব্যক্তিসকলৰ একে ধৰণৰ সম্পত্তি আছে যিয়ে একে ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে। তেওঁলোকৰ সম্পত্তিবোৰক বহুতো প্ৰসংগত 'বিপদাশংকা' বুলিও কোৱা হয়।
- d) পুঁজিৰ এই পুলটো (উমৈহতীয়া সংগ্ৰহটো) **বিপদৰ** ফলত হোৱা লোকচানৰ সন্মুখীন হ'ব পৰা কেইজনমানলোকক ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- e) পুঁজি সংৰক্ষণ আৰু দুৰ্ভাগীয়া কেইজনক ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ এই প্ৰক্ৰিয়াটো **বীমাকৰ্তা** (বীমা কোম্পানী) বুলি জনা জাত প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ জৰিয়তে সম্পন্ন কৰা হয়।
- f) বীমাকৰ্তাই পুলিংৰ এই প্ৰণালীত অংশগ্ৰহণ কৰিব বিচৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ সৈতে বীমা **চুক্তিত** প্ৰবেশ কৰে। অংশগ্ৰহণ কৰা ব্যক্তিসকলক **বীমাকৃত** বুলি জনা যায়।

2. বীমাই বিপদাশংকাৰ বোজা হ্ৰাস কৰে

বিপদাশংকাৰ বোজা হৈছে এক প্ৰদত্ত লোকচানৰ পৰিস্থিতি/ ঘটনাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহাৰ ফলত বহন কৰিব লগা ব্যয়, লোকচান আৰু বিকলাঙ্গতা।

নক্সা 3: এজনে বহন কৰা বিপদাশংকাৰ বোজা

দুই প্ৰকাৰৰ বিপদাশংকাৰ বোজা আছে যিবোৰ এজন ব্যক্তিয়ে বহন কৰে - **প্ৰাথমিক আৰু গৌণ**।

a) বিপদাশংকাৰ প্ৰাথমিক বোজা

বিপদাশংকাৰ প্ৰাথমিক বোজা হৈছে বিশুদ্ধ বিপদাশংকাৰ ঘটনাৰ ফলত প্ৰকৃততে পৰিয়ালৰ (আৰু ব্যৱসায়িক গোট)ৰ দ্বাৰা ভূগিব লগা লোকচান। এই লোকচানবোৰ প্ৰায়ে পোনপটীয়া আৰু পৰিমাণযোগ্য হয়; আৰু বীমাৰ দ্বাৰা সহজে ক্ষতিপূৰণ দিব পাৰি।

উদাহৰণ

যেতিয়া এটা কাৰখানা জুইৰ দ্বাৰা ধ্বংস হয়, ক্ষতিগ্ৰস্ত বা ধ্বংস হোৱা সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃত মূল্য অনুমান কৰিব পাৰি আৰু ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা কাৰখানাটোৰ মালিকক ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰিব পাৰি।

একেদৰে, যদি এজন ব্যক্তিৰ হৃদযন্ত্ৰৰ অস্ত্ৰোপচাৰ কৰা হয়, ইয়াৰ চিকিৎসা ব্যয় জনা যায় আৰু ক্ষতিপূৰণ দিব পাৰি। ইয়াৰ উপৰিও কিছু পৰোক্ষ লোকচান থাকিব পাৰে।

উদাহৰণ

অগ্নি সংযোগৰ ফলত ব্যৱসায়িক কাৰ্যকলাপ ব্যাহত হ'ব পাৰে আৰু লাভাংশৰ ক্ষতি হ'ব পাৰে যিটো অনুধাৱন কৰিব পাৰি আৰু এনে লোকচান ভোগা জনক ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰিব পাৰি।

যিজন ব্যক্তিৰ স্কুটাৰে এজন পথচাৰীক খুন্দা মাৰে তেওঁ ভুক্তভোগীজনক আদালতে সিদ্ধান্ত লোৱা ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ।

b) বিপদাশংকাৰ গৌণ বোজা

আনকি যেতিয়া এনে কোনো ঘটনা সংঘটিত নহয় আৰু কোনো লোকচান নহয়, তেতিয়াও এনে বিপদৰ সন্মুখীন হ'ব পৰা লোকসকলে কিছু বোজা বহন কৰে। অৰ্থাৎ, প্ৰাথমিক বোজাৰ বাহিৰে, এজন ব্যক্তিয়ে বিপদাশংকাৰ এক গৌণ বোজাও বহন কৰে।

উক্ত ঘটনাটো নহ'লেও, লোকচানৰ পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হোৱাৰ আশংকাৰ পৰা হোৱা ব্যয় আৰু চাপৰ দ্বাৰা **বিপদাশংকাৰ গৌণ বোজা** গঠিত হয়।

ইয়াৰে কিছুমান বোজা বুজি পাওঁ আহক:

- প্ৰথমতে **ভয় আৰু উদ্বেগৰ ফলত শাৰীৰিক আৰু মানসিক চাপ** হয়। ইয়াৰ ফলত অৱসাদ হ'ব পাৰে আৰু এজন ব্যক্তিৰ সুস্থতা প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে।
- দ্বিতীয়তে যেতিয়া এজন ব্যক্তি লোকচান হ'ব নে নহয় সেই বিষয়ে অনিশ্চিত হয়, তেতিয়া এনে পৰিস্থিতিৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ সংৰক্ষিত পুঁজি ৰখাটো বিচক্ষণতা হ'ব। এনে পুঁজি তৰল (সহজে মোকলাব পৰা) ৰূপত ৰখা হ'ব পাৰে আৰু ইয়াৰ ফলত কম লাভশ্ৰিত হ'ব পাৰে।

বিপদাশংকাটো বীমাকৰ্তা এজনলৈ স্থানান্তৰ কৰি, মানসিক শান্তি উপভোগ কৰা আৰু লগতে নিজৰ পুঁজি অধিক কাৰ্যকৰীভাৱে বিনিয়োগ কৰা সম্ভৱ হয়। এই কাৰণবোৰৰ বাবেই বীমাৰ প্ৰয়োজন।

ভাৰতত, যদি তেওঁৰ বাহন এখন থাকে তেনেহ'লে তৃতীয় পক্ষৰ বীমা ক্ৰয় কৰিব লাগিব কিয়নো যদি কোনোবাই ৰাজহুৱা পথত গাড়ী চলাব বিচাৰে তেনেহ'লে এয়া বাধ্যতামূলক। একে সময়তে গাড়ীখনৰ নিজৰ ক্ষতি হোৱাৰ সম্ভাৱনা সুৰক্ষা কৰাটো বিচক্ষণতা হ'ব যদিও ই বাধ্যতামূলক নহয়। মালিক-চালকৰ বাবে ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা সুৰক্ষা থকাটোও বাধ্যতামূলক।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনটো বিপদাশংকাৰ গৌণ বোজা?

- I. ব্যৱসায়িক ব্যাঘাত ব্যয়
- II. সামগ্ৰীৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত ব্যয়
- III. ভৱিষ্যতে সম্ভাৱ্য লোকচান পূৰণৰ ব্যৱস্থা হিচাপে সঞ্চিত পুঁজি আঁতৰাই ৰখা
- IV. হৃদয়াক্ৰমণৰ ফলত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয়

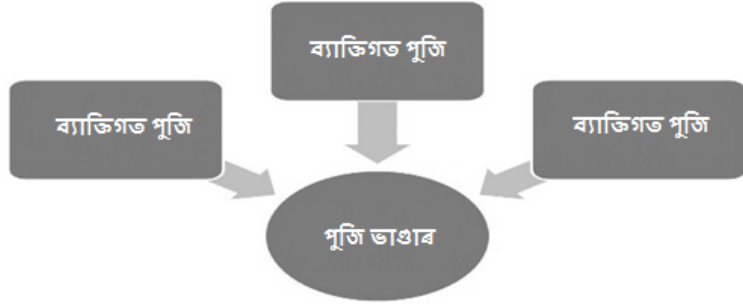
B. বিপদাশংকা পুলিং (উমৈহতীয়াকৰণ)ৰ নীতি

বীমা কোম্পানীবোৰে বিভিন্ন প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে চুক্তি কৰে - বীমাধাৰক/পলিচীধাৰক, যি ব্যক্তি বা কৰ্পোৰেট হ'ব পাৰে। তেওঁলোকে আঁচনিধাৰকসকলক পৰিশোধ কৰা লাভালাভবোৰ হৈছে চুক্তিবদ্ধ বাধ্যবাধকতা। বীমা চুক্তিবোৰ কেৱল তেতিয়াহে অৰ্থপূৰ্ণ হয় যদিহে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে বীমাকৰ্তাসকলে বিপদাশংকাবোৰ অধিগ্ৰহণ কৰিবলৈ আৰু লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ দিবলৈ আৰ্থিকভাৱে সক্ষম হয়। গাঁথনিটো পাৰস্পৰিকতা বা পুলিং নীতিৰ প্ৰয়োগৰ পৰা উদ্ভৱ হয়।

বিত্তীয় বজাৰত বিপদাশংকা হ্রাস কৰাৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ উপায় হৈছে **পাৰস্পৰিকতা** আৰু বিবিধকৰণ। সেইবোৰ মৌলিকভাৱে পৃথক।

বিবিধকৰণ	পাৰস্পৰিকতা
ইয়াত পুঁজিবোৰ বিভিন্ন সম্পত্তিৰ মাজত বিয়পাই দিয়া হয় (কনীবোৰ বিভিন্ন খৰাহীত ৰখা হয়)।	পাৰস্পৰিকতা বা পুলিংৰ অধীনত, বিভিন্ন ব্যক্তিৰ পুঁজি একত্ৰিত কৰা হয় (সকলো কনী এটা খৰাহীত ৰখা হয়)।
এটা উৎসৰ পৰা বহুতো গন্তব্যস্থানলৈ পুঁজি প্ৰবাহিত হয়।	বহুতো উৎসৰ পৰা এটালৈ পুঁজি প্ৰবাহিত হয়।

নক্সা 4: পাৰস্পৰিকতা - মিউচুৱেলিটি (পুঁজি বহুতো উৎসৰ পৰা এটালৈ প্ৰবাহিত হয়)

পাৰস্পৰিকতাৰ নীতিয়েই বীমা চুক্তিবোৰক তেওঁলোকৰ শক্তি আৰু স্বকীয়তা প্ৰদান কৰে। এক সৰু অৱদান (প্ৰিমিয়াম) পৰিশোধ কৰি, বীমাকৃত এজনে বীমাকৃত বিপদাশংকাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত তৎক্ষণাত তেওঁৰ বাবে উপলব্ধ বৃহৎ পৰিমাণৰ পুঁজি (কৰ্পছ) সৃষ্টি কৰে। ধনৰ এই সম্ভাৱ্য পুঁজিয়ে বীমাক অনন্য আৰু সকলো বিত্তীয় সামগ্ৰীৰ মাজত অবিকল্পনীয় কৰি তোলে।

C. বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা কৌশল

কোনোৱাই এইটোও সুধিব পাৰে যে বীমা সকলো ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ পৰিস্থিতিৰ সঠিক সমাধান নেকি। উত্তৰটো হৈছে 'নহয়'।

বীমা হৈছে কেৱল এক পদ্ধতি যাৰ দ্বাৰা ব্যক্তিসকলে তেওঁলোকৰ বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব বিচাৰিব পাৰে। ইয়াত তেওঁলোকে সন্মুখীন হোৱা বিপদাশংকাবোৰ বীমা কোম্পানী এটালৈ স্থানান্তৰ কৰে। অৱশ্যে বিপদাশংকাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ আন কিছুমান পদ্ধতি আছে, যিবোৰ তলত বৰ্ণনা কৰা হৈছে:

1. বিপদাশংকা পৰিহাৰ

লোকচানৰ পৰিস্থিতিক পৰিহাৰ কৰি বিপদাশংকা হ্ৰাস কৰাক বিপদাশংকা পৰিহাৰ বুলি কোৱা হয়। এনেদৰে এজনে কাৰ্যকলাপ বা পৰিস্থিতি পৰিহাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে, বা সম্পত্তি বা ব্যক্তিৰ সৈতে লেনদেন পৰিহাৰ কৰিব পাৰে যাৰ পৰা বিপদাশংকাৰ জন্ম হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

- আন কাৰোবাৰ দ্বাৰা উৎপাদন কৰাৰ চুক্তিৰ দ্বাৰা কিছুমান উৎপাদন বিপদাশংকা পৰিহাৰ কৰিব পাৰি।
- কোনোবাই দুৰ্ঘটনাত পতিত হোৱাৰ ভয়ত ঘৰৰ বাহিৰলৈ নাযাব পাৰে বা বিদেশত থাকিলে অসুস্থ হোৱাৰ ভয়ত একেবাৰে ভ্ৰমণ নকৰিব পাৰে।

বিপদাশংকা পৰিহাৰ কৰাটো বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ এক নেতিবাচক উপায় বুলি গণ্য কৰা হয়। ব্যক্তি আৰু সমাজে তেওঁলোকৰ প্ৰগতিৰ কাৰ্যকলাপ কৰাৰ বাবে কিছু বিপদাশংকা

ল'ব লগা হয়। এনে ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ ভয়ত কাৰ্যকলাপ পৰিহাৰ কৰিলে এনে কাৰ্যকলাপৰ পৰা হ'ব পৰা লাভালাভ হেৰুৱাব লাগিব।

2. বিপদাশংকা ধাৰণ

এজনে বিপদাশংকাৰ প্ৰভাৱ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে আৰু বিপদাশংকা আৰু ইয়াৰ প্ৰভাৱ নিজে বহন কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়। ইয়াক স্ব-বীমা বুলি কোৱা হয়।

উদাহৰণ

ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠান এটাই এক নিৰ্দিষ্ট সীমালৈকে কম লোকচান বহন কৰাৰ সামৰ্থ্যৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, বিপদাশংকাটো নিজৰ সৈতে ৰাখিবলৈ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে।

3. বিপদাশংকা ত্ৰাস আৰু নিয়ন্ত্ৰণ

বিপদাশংকা পৰিহাৰতকৈ এইটো অধিক ব্যৱহাৰিক আৰু প্ৰাসংগিক পদ্ধতি। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা ত্ৰাস কৰিবলৈ আৰু/ বা এনে ক্ষতি হ'লে ইয়াৰ প্ৰভাৱৰ তীব্ৰতা ত্ৰাস কৰিবলৈ লোৱা পদক্ষেপ।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

লোকচান সৃষ্টিকাৰী ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ সম্ভাৱনা ত্ৰাস কৰাৰ ব্যৱস্থাবোৰক 'লোকচান প্ৰতিৰোধ' বুলি কোৱা হয়। যদি লোকচান হয়, লোকচানৰ পৰিমাণ ত্ৰাস কৰাৰ ব্যৱস্থাবোৰক, 'লোকচান ত্ৰাস'/ লোকচান নিম্নতমকৰণ বুলি কোৱা হয়।

বিপদাশংকা ত্ৰাসৰ ভিতৰত তলত দিয়াবোৰৰ জৰিয়তে লোকচানৰ সম্বন্ধত আৰু/বা আকাৰ ত্ৰাস কৰি সম্পাদন কৰা যায়:

- সঠিক বিপদাশংকা প্ৰক্ৰিয়াত বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কৰ্মচাৰীৰ শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ - যেনে** (ক) 'ফায়াৰ ড্ৰিল'ত অংশগ্ৰহণ কৰা; (খ) গাড়ীত চিটবেল্ট/হেলমেট পিন্ধা।
- পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিৱৰ্তন কৰা - যেনে** শাৰীৰিক পৰিস্থিতি উন্নত কৰা - যেনে ক)ফায়াৰ এলাৰ্ম স্থাপন কৰা; খ) মেলেৰিয়াৰ বিস্তাৰ ত্ৰাস কৰিবলৈ মহ মাৰিবলৈ ৰাসায়নিক পদাৰ্থ ছটিয়াই দিয়া।
- যন্ত্ৰপাতি আৰু সঁজুলি ব্যৱহাৰ কৰোঁতে বা আন কামৰ সম্পাদনত, বিপদজনক বা দুৰ্ঘটনাৰ সম্ভাৱনায়ুক্ত কাৰ্যত কৰা পৰিৱৰ্তন - যেনে** ক)নিৰ্মাণ স্থানৰ ভিতৰত হেলমেট পিন্ধা; খ) ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ কামত হাতমোজা আৰু মুখৰ ঢাল পিন্ধা।
- এক স্বাস্থ্যকৰ জীৱনশৈলী অনুসৰণ কৰা-** অসুস্থ হোৱাৰ ঘটনা ত্ৰাস কৰাত সহায় কৰে - যেনে ক) নিয়মীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা কৰা; খ) নিয়মীয়াকৈ যোগাভ্যাস কৰা।
- পৃথকীকৰণ কৰা,** যিকোনো এটা স্থানত দুৰ্ঘটনাৰ প্ৰভাৱ ত্ৰাস কৰিবলৈ সম্পত্তিৰ বিভিন্ন সামগ্ৰী কেন্দ্ৰীভূত কৰাৰ সলনি বিভিন্ন স্থানত পৃথকীকৰণ কৰা, বা বিয়পাই

দিয়া, - যেনে ক) পৃথক স্থানত বৃহৎ পৰিমাণৰ জ্বলনশীল পদাৰ্থ সংৰক্ষণ কৰা;
খ) কাৰখানাৰ বিপদজনক এলেকাত অগ্নি প্ৰতিৰোধী দুৱাৰ লগোৱা।

4. বিপদাশংকা বিত্তীয়কৰণ

ই হ'ব পৰা লোকচান পূৰণ কৰিবলৈ ৰখা পুঁজিৰ ব্যৱস্থাক বুজায়।

- a) **স্ব-বিত্তীয় যোগেৰে বিপদাশংকা ধাৰণ** হ'ল লোকচান ঘটিলে নিজে লোকচান বহন কৰিব লাগে। প্ৰতিষ্ঠানটোৱে ইয়াৰ নিজা বা ধাৰ লোৱা পুঁজিৰ জৰিয়তে, বিপদাশংকা নিজৰ লগত ৰাখে আৰু বিত্তীয়ভাৱে বহন কৰে, ইয়াক স্ব-বীমা বুলি কোৱা হয়।
- b) **এটা ডাঙৰ গোটৰ ভিতৰত বিপদাশংকা ধৰি ৰখা:** যদি বিপদাশংকাটো এটা মূল কোম্পানীৰ দৰে ডাঙৰ গোটৰ অংশ হয়, বিপদাশংকাটো ডাঙৰ গোটৰ ভিতৰত ৰাখিব পাৰি যিয়ে লোকচান হ'লে বিত্তীয় অনুদান যোগান ধৰিব। এইটো পাৰস্পৰিক সন্মতিৰ দ্বাৰা গঠন কৰা এটা গোটো হ'ব পাৰে।
- c) **বিপদাশংকা স্থানান্তৰ** হৈছে বিপদাশংকা ধাৰণৰ এক বিকল্প। ইয়াত লোকচানৰ দায়িত্ব আন এটা পক্ষলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়।

বীমা হৈছে বিপদাশংকা স্থানান্তৰৰ এক মুখ্য প্ৰকাৰ। আন বহুতো প্ৰকাৰৰ অনিশ্চয়তাৰ সন্মুখীন হোৱাৰ পৰিৱৰ্তে, মানুহে বীমা পছন্দ কৰে কিয়নো ই নিশ্চয়তা আৰু মানসিক শান্তি প্ৰদান কৰে।

5. বীমা আৰু নিশ্চয়তাৰ পাৰ্থক্য

বীমা বেছিভাগ সাধাৰণ বীমা চুক্তিৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয় যিয়ে ঘটনা এটাৰ সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে যিটো ঘটনা হ'ব পাৰে বা নহ'বও পাৰে, আৰু য'ত লোকচানৰ পৰিমাণ কেৱল ঘটনাটোৰ পিছতহে মূল্যাঙ্কন কৰিব পাৰি।

নিশ্চয়তাই বৰ্ধিত সময়ৰ বাবে বা মৃত্যুলৈকে বিত্তীয় আৱৰণ বুজায়। জীৱনৰ ক্ষেত্ৰত, মৃত্যুৰ ঘটনা (লোকচান হোৱা ঘটনা), নিশ্চিত। কেৱল সময় অনিশ্চিত। ইয়াৰ উপৰিও, এজন ব্যক্তিৰ মৃত্যু হ'লে হ'ব পৰা অৰ্থনৈতিক লোকচানৰ পৰিমাণ অনুমান কৰা সম্ভৱ নহয়। পৰিশোধ কৰিব লগা লোকচানৰ পৰিমাণ আগতীয়াকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগে। এইকাৰণে মানুহে জীৱন বীমাৰ ক্ষেত্ৰত 'নিশ্চয়তা' শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰে।

যদিও এনে সূক্ষ্ম কাৰিকৰী পাৰ্থক্য আছে, ভাৰতকে ধৰি বেছিভাগ বজাৰত 'বীমা' আৰু 'নিশ্চয়তা' শব্দবোৰ সালসলনি কৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

[ভাৰতৰ অন্যতম বৃহৎ সাধাৰণ বীমাকৰ্তা এটাই বহন কৰা নামটো - নিউ ইণ্ডিয়া এছুৰেন্স কোম্পানী লিমিটেড আৰু ভাৰতৰ কোনো জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে ইয়াৰ নামত 'এছুৰেন্স (নিশ্চয়তা)' শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰা নাই!]

নক্সা 5 : বীমাই বীমাকৃতক কেনেদৰে ক্ষতিপূৰণ দিয়ে

ব্যক্তি এজনে মটৰ বীমা লৈছে

ব্যক্তি জনৰ এক দুৰ্ঘটনা ঘটিছে

ব্যক্তি জনে এটা দাবী উত্থাপন কৰিছে

বীমাকোম্পানীয়ে ব্যক্তি জনক ক্ষতিপূৰণ দিছে

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

নিম্নলিখিত কোনটো বিপদাশংকা স্থানান্তৰৰ পদ্ধতি?

- I. বেস্ক ফিঞ্চড ডিপজিট
- II. বীমা
- III. ইকুইটি শ্বেয়াৰ
- IV. ৰিয়েল ইষ্টেট (ভূ-সম্পত্তি)

D. বীমা বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে এক সঁজুলি হিচাপে

'বিপদাশংকা' শব্দটোৱে প্ৰকৃততে ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা লোকচান নহয় কিন্তু এক লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনাক বুজায়। এইটো এটা প্ৰত্যাশিত লোকচান। এই প্ৰত্যাশিত লোকচানৰ ব্যয় হৈছে দুটা কাৰকৰ গুণফল:

- i. বীমা কৰা বিপদৰ বিপৰীতে ঘটনা, যাৰ ফলত লোকচান হ'ব পাৰে, তাৰ সম্ভাৱনা
- ii. **তীৱতা (প্ৰভাৱ)** বা ইয়াৰ ফলত হোৱা লোকচানৰ পৰিমাণ।

সম্ভাৱনা আৰু **তীৱতা** (লোকচানৰ পৰিমাণ) দুয়োটাৰে সৈতে বিপদাশংকাৰ মূল্য পোনপটীয়া অনুপাতত বৃদ্ধি হ'ব। ই বিভিন্ন ধৰণে কাম কৰে – (ক) যদি লোকচানৰ পৰিমাণ অতি বেছি হয়, আৰু ইয়াৰ হোৱাৰ সম্ভাৱনা কম হয়, বিপদাশংকাৰ মূল্য কম হ'ব কিয়নো এনে পৰিঘটনা খুব কম হ'ব পাৰে। (খ) লোকচানৰ পৰিমাণ কম হ'লেও, যদি ইয়াৰ হোৱাৰ সম্ভাৱনা অতি বেছি হয়, বিপদাশংকাৰ মূল্য অধিক হ'ব, কিয়নো এনে বহুতো ঘটনা ঘটিব পাৰে। বীমাক এজনৰ বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ বাবে এক শক্তিশালী সঁজুলি হিচাপে দেখা যাব পাৰে। ই বীমাকৃতক লোকচানৰ ফলত সম্পত্তি/সম্পদ হেৰুওৱাৰ বিত্তীয় প্ৰভাৱৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰে।

নক্সা 6: বীমা বাছনি কৰাৰ আগতে বিবেচনা

E. বীমা বাছনি কৰাৰ আগতে বিবেচনা

বীমা কৰিব নে নকৰে সিদ্ধান্ত লওঁতে, বিপদাশংকা নিজে বহন কৰাৰ ব্যয়ৰ বিপৰীতে স্থানান্তৰ কৰা [বীমা প্ৰিমিয়াম] ৰ ব্যয় মূল্যায়ন কৰিব লাগিব। বীমাৰ আটাইতকৈ বেছি

প্ৰয়োজন হ'ব য'ত লোকচানৰ প্ৰভাৱ অতি বেছি হ'ব পাৰে, কিন্তু সম্ভাৱনা (আৰু সেয়েহে প্ৰিমিয়াম), অতি কম। যেনে ক) ভূমিকম্পৰ সম্ভাৱনা; খ) জাহাজ ডুবি যোৱাৰ সম্ভাৱনা।

a) **অলপৰ বাবে যথেষ্ট বিপদাশংকা নল'ব:** বিপদাশংকা স্থানান্তৰ কৰাৰ ব্যয় আৰু আহৰণ কৰা মূল্যৰ মাজত এক যুক্তিসঙ্গত সম্পৰ্ক থাকিব লাগিব।

এটা সাধাৰণ কলমৰ বীমা কৰাটো অৰ্থপূৰ্ণ হ'বনে?

b) **এজনে হেৰুৱাব পৰাতকৈ অধিক বিপদাশংকা নল'ব:** যদি কোনো ঘটনাৰ ফলত উদ্ভৱ হ'ব পৰা লোকচান দেউলিয়া হোৱাৰ দৰে যথেষ্ট ডাঙৰ হয়, বিপদাশংকাটো ধৰি ৰখাটো উপযুক্ত নহ'ব।

যদি এটা ডাঙৰ তেল শোধনাগাৰ ধ্বংস হয়, মালিকসকলে লোকচান বহন কৰিব নোৱাৰে।

c) **বিপদাশংকাৰ সম্ভাৱ্য ফলাফলবোৰ সাৱধানে বিবেচনা কৰক:** সেই সম্পত্তিবোৰ বীমা কৰা উচিত যাৰ বাবে লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা (সঘনতা) কম কিন্তু সম্ভাৱ্য প্ৰভাৱ (তীব্ৰতা), অধিক।

মহাকাশ উপগ্ৰহ এটা হেৰুওৱাটো ইমান ব্যয়বহুল হ'ব পাৰে যে ইয়াক বীমা কৰাটো বাঞ্ছনীয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

নিম্নলিখিত কোনটো পৰিস্থিতিৰ বাবে বীমাৰ প্ৰয়োজন?

- I. এটা পৰিয়ালৰ একমাত্ৰ পোষণ অৰ্জতা অকালতে মৃত্যুবৰণ কৰিব পাৰে
- II. এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ ৱালেট(টকাৰ মোনা)হেৰুৱাব পাৰে
- III. ষ্টকৰ মূল্য যথেষ্ট হ্রাস হ'ব পাৰে
- IV. প্ৰাকৃতিক ক্ষয়-ক্ষতিৰ বাবে এটা ঘৰৰ মূল্য হ্রাস হ'ব পাৰে

F. বীমা বজাৰৰ প্ৰতিদ্বন্দী

বীমা কোম্পানীবোৰ (বীমাকৰ্তা) হৈছে বীমা উদ্যোগৰ মুখ্য প্ৰতিদ্বন্দী। বীমাকৰ্তাৰ উপৰিও, একাধিক পক্ষ আছে যি বীমা মূল্য শৃংখলাৰ অংশ। আৰু ইয়াত বীমা নিয়ন্ত্ৰক আছে, যি সমগ্ৰ বজাৰখন নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

এজেন্ট, ব্ৰোকাৰ, বেক (বেঞ্চএছ্যুৰেন্সৰ জৰিয়তে) বীমা বিপণন ফাৰ্ম আৰু পইন্ট অফ চেলছ পাৰ্চনৰ দৰে মধ্যস্থতাকাৰীসকলে তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিচাৰি সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক/ বীমাকৃতৰ সৈতে বাৰ্তালাপ কৰাৰ সুযোগ আছে, য'ত তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজনীয়তা আবিষ্কাৰ কৰে আৰু বাবে উপলব্ধ আঁচনিবোৰৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰে।

জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰী/ এডজাষ্টাৰসকলে দাবী আৰু আনুষঙ্গিক কাম মূল্যাঙ্কন কৰে। তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকসকলে (TPA) স্বাস্থ্য আৰু ভ্ৰমণ বীমা দাবীৰ সৈতে লেনদেন কৰে। নিয়মাবলীত সকলো মধ্যস্থতাকাৰীৰ গ্ৰাহকৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা থকাটো অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

এজেন্টসকলে, বীমা কোম্পানী আৰু বীমাকৃতৰ মাজত মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে, বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক বিপদাশংকাৰ বিষয়ে সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য প্ৰদান কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ দায়িত্ব আছে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

প্ৰম্পটৰ (গ্ৰাহক)ৰ প্ৰতি বীমা এজেন্ট/ মধ্যস্থতাকাৰীৰ কৰ্তব্য

আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) নিয়মাবলীয়ে মধ্যস্থতাকাৰীসকলক প্ৰম্পট (গ্ৰাহকৰ) প্ৰতি কিছুমান দায়িত্ব দিছে। মধ্যস্থতাকাৰীৰ বীমাকৰ্তাৰ প্ৰতিও দায়বদ্ধতা আছে।

নিয়মাবলীত কোৱা হৈছে যে য'ত গ্ৰাহক বীমাকৰ্তা বা তেওঁৰ এজেন্ট বা বীমা মধ্যস্থতাকাৰীৰ পৰামৰ্শৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে, তেনে ব্যক্তি এজনে গ্ৰাহকক উচিত পৰামৰ্শ দিব লাগিব। ই লগতে কয় যে "বীমাকৰ্তা বা ইয়াৰ এজেন্ট বা আন মধ্যস্থতাকাৰীয়ে গ্ৰাহকক প্ৰস্তাৱিত আৱৰণৰ সন্দৰ্ভত সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য প্ৰদান কৰিব যাতে গ্ৰাহকে তেওঁৰ নিজৰবাবে সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ আৱৰণৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে"।

যদি প্ৰস্তাৱটো আৰু অন্যান্য সংযোজিত কাগজবোৰ গ্ৰাহকে পূৰণ নকৰে, তেতিয়া গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ শেষত প্ৰমাণপত্ৰ এখন অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব পাৰে যে প্ৰপত্ৰ আৰু নথিপত্ৰৰ সমলবোৰ তেওঁক সম্পূৰ্ণকৈ বৰ্ণনা কৰা হৈছে আৰু তেওঁ প্ৰস্তাৱিত চুক্তিৰ গুৰুত্ব সম্পূৰ্ণৰূপে বুজি পাইছে।

যেতিয়া গ্ৰাহকে বীমাকৰ্তাক প্ৰিমিয়ামৰ বাবে পৰিশোধ কৰে, বীমাকৰ্তাই ৰচিদ জাৰী কৰিবলৈ বাধ্য। আনকি প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ পৰিশোধ কৰিলেও।

G. সমাজত বীমাৰ ভূমিকা

বীমা কোম্পানীবোৰে এখন দেশৰ অৰ্থনৈতিক বিকাশত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। তেওঁলোকে নিশ্চিত কৰে যে দেশৰ সম্পদ সুৰক্ষিত আৰু সংৰক্ষিত হয়। তেওঁলোকৰ কিছুমান অৱদান তলত দিয়া হৈছে।

- বীমা পাৰস্পৰিকতাৰ সিদ্ধান্তত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়, য'ত অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ সন্মুখীন হোৱা দুৰ্ভাগীয়া কেইজনমান সদস্যক সমৰ্থন কৰিবলৈ সম্প্ৰদায়ৰ সামূহিক শক্তি একত্ৰিত কৰা হয়। বীমাৰ অইন কোনো বিকল্প নাই।
- বীমা কোম্পানীবোৰে কম পৰিমাণৰ প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰে আৰু সেইবোৰ বৃহৎ পুঁজি হিচাপে একেলগে একত্ৰিত কৰে। এই পুঁজিবোৰ আঁচনিধাৰকসকলৰ স্বাৰ্থ আৰু

সম্প্ৰদায়ৰ লাভালাভৰ বাবে বিনিয়োগ কৰা হয়। সেইবোৰক অনুমানমূলক কাৰ্যত অযথা বিনিয়োগ কৰা নহয়।

- c) বীমাই দুৰ্ঘটনা বা দুৰ্ভাগ্যজনক ঘটনাৰ ফলত হোৱা লোকচানৰ বিৰুদ্ধে বহুতো বীমাকৃত - ব্যক্তিগত আৰু উদ্যোগিক দুয়োটাকে সুৰক্ষা সুবিধা প্ৰদান কৰে। ই মূলধন সংৰক্ষণ কৰে আৰু ব্যৱসায় আৰু উদ্যোগৰ বিকাশৰ বাবে ইয়াক মুকলি কৰে, যিয়ে দেশৰ বিকাশত সহায় কৰে।
- d) বীমাই মূলধনৰ বিনিয়োগ সক্ষম কৰে যাৰ ফলত বাণিজ্যিক আৰু ঔদ্যোগিক বিকাশ হয়। ই উদ্যোগৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভয়, চিন্তা আৰু উদ্বেগ আঁতৰ কৰাতো সহায় কৰে।
- e) যেতিয়ালৈকে লোকচান বা ক্ষতিৰ বিপৰীতে বীমা কৰা নহয়, বহুতো বেংক আৰু বিত্তীয় প্রতিষ্ঠানে সম্পত্তিৰ ওপৰত ঋণ নিদিয়। তেওঁলোকৰ বহুতে আঁচনিখনক আনুষঙ্গিক সুৰক্ষা হিচাপে আৱণ্টন কৰিবলৈ হেঁচা দিয়ে।
- f) ডাঙৰ জটিল বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে, সাধাৰণ বীমাকৰ্তাই যোগ্য অভিযন্তা/অন্যান্য বিশেষজ্ঞৰ দ্বাৰা সম্পত্তি পৰিদৰ্শনৰ ব্যৱস্থা কৰে। তেওঁলোকে বিপদাশংকা মূল্যায়ন কৰে আৰু বিপদাশংকা হ্রাস কৰিবলৈ আৰু ৰেটিংত সহায় কৰিবলৈ বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে পৰামৰ্শ দিয়ে।
- g) বীমাই বাণিজ্য, জাহাজ আৰু বেঙ্কিং সেৱা ইত্যাদিৰ দৰে দেশৰ বাবে বৈদেশিক মুদ্ৰা উপাৰ্জন কৰে।
- h) বীমাকৰ্তাসকল অগ্নি ক্ষতি প্ৰতিৰোধ, কাৰ্গো লোকচান প্ৰতিৰোধ, ঔদ্যোগিক সুৰক্ষা আৰু পথ সুৰক্ষাত নিয়োজিত প্রতিষ্ঠানবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।
- i) উদ্যোগীসকলে বীমাৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা সুৰক্ষাৰ সৈতে নতুন বা তুলনামূলকভাৱে অগ্ৰত ক্ষেত্ৰত বিনিয়োগ কৰাৰ আত্মবিশ্বাস লাভ কৰে।

তথ্য

বীমা আৰু সামাজিক সুৰক্ষা

- a) সামাজিক সুৰক্ষা হৈছে ৰাষ্ট্ৰৰ এক বাধ্যবাধকতা। সামাজিক সুৰক্ষাৰ এক সঁজুলি হিচাপে, ৰাষ্ট্ৰৰ সামাজিক সুৰক্ষা আঁচনিবোৰত বাধ্যতামূলক বা স্বেচ্ছামূলক বীমা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। কৰ্মচাৰী ৰাজ্যিক বীমা অধিনিয়ম, ১৯৪৮-ত কৰ্মচাৰী ৰাজ্যিক বীমা নিগমক ঔদ্যোগিক কৰ্মচাৰী আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ বাবে ৰোগ, বিকলাঙ্গতা, প্ৰসূতি আৰু মৃত্যু(যিবোৰ আৱৰা হয়)ৰ ব্যয় পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়।
- b) বীমাকৰ্তাসকলে চৰকাৰৰ দ্বাৰা পৃষ্ঠপোষকতা কৰা সামাজিক সুৰক্ষা আঁচনিত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে যেনে

1. পি.এম.জে.জে.বি.বাই. (PMJJBY) – প্ৰধানমন্ত্ৰী জীৱন জ্যোতি বীমা যোজনা

2. পি.এম.এছ.বি.বাই.(PMSBY) - প্রধানমন্ত্রী সুৰক্ষা বীমা যোজনা
3. পি.এম.এফ.বি.বাই. (PMFBY)- প্রধানমন্ত্রী ফছল বীমা যোজনা
4. পি.এম.জে.এ.বাই (PMJAY)- প্রধানমন্ত্রী জন আৰোগ্য যোজনা (আয়ুষ্মান ভাৰত)
5. পি.এম.ভি.ভি.বাই.(PMVVY) - প্রধানমন্ত্রী বয় বন্দনা যোজনা - এক পেশ্বন আঁচনি
6. এ.পি.বাই. (APY) - অটল পেশ্বন যোজনা

এইবোৰ আৰু অন্যান্য চৰকাৰী আঁচনিবোৰে ভাৰতীয় সমাজ/সম্প্ৰদায়ক লাভান্বিত কৰি আহিছে।

- c) চৰকাৰী আঁচনিসমূহক সমৰ্থন কৰাৰ উপৰিও, বীমা উদ্যোগটোৱে বাণিজ্যিক ভিত্তিত বীমা আৱৰণ আগবঢ়ায় যাৰ সামাজিক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাৰ চূড়ান্ত উদ্দেশ্য আছে। বাণিজ্যিক ভিত্তিত পৰিচালিত গ্ৰাম্য বীমা আঁচনিবোৰ গ্ৰাম্য পৰিয়ালবোৰক সামাজিক সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

নিম্নলিখিত কোনটো বীমা আঁচনি ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা পৃষ্ঠপোষকতা কৰা হয়?

- I. প্রধানমন্ত্রী জন আৰোগ্য যোজনা - আয়ুষ্মান ভাৰত
- II. প্রধানমন্ত্রী ফছল বীমা যোজনা
- III. প্রধানমন্ত্রী সুৰক্ষা বীমা যোজনা
- IV. ওপৰৰ সকলোবোৰ

সাৰাংশ

- বীমা হৈছে বিপদাশংকা পুলিংৰ জৰিয়তে বিপদাশংকা স্থানান্তৰ।
- আজিৰ বাণিজ্যিক বীমা ব্যৱসায় লগনৰ লয়ডচ কফি হাউচত আৰম্ভ হৈছিল।
- বীমা ব্যৱস্থা এটাত নিম্নলিখিতবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে:
  - ✓ সম্পদ,
  - ✓ বিপদাশংকা,
  - ✓ বিপদ,
  - ✓ চুক্তি,
  - ✓ বীমাকৰ্তা আৰু

- ✓ বীমাকৃত
- যেতিয়া একে ধৰণৰ সম্পত্তি থকা ব্যক্তিসকলে, একে ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হয়, পুঁজিৰ এক উমৈহতীয়া পুলত অৰিহণা যোগায় যাক পুলিং বুলি কোৱা হয়।
- বীমাৰ উপৰিও, অন্যান্য বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা কৌশলবোৰৰ ভিতৰত আছে:
  - ✓ বিপদাশংকা পৰিহাৰ,
  - ✓ বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ,
  - ✓ বিপদাশংকা ধাৰণ,
  - ✓ বিপদাশংকা বিত্তীয়কৰণ আৰু
  - ✓ বিপদাশংকা স্থানান্তৰ
- বীমাৰ প্ৰধান নিয়মবোৰ হৈছে:
  - ✓ এজনে হেৰুৱাব পৰাতকৈ অধিক বিপদাশংকা নল'ব,
  - ✓ বিপদাশংকাৰ সম্ভাৱ্য ফলাফলবোৰ সাৱধানে বিবেচনা কৰক আৰু
  - ✓ অলপৰ বাবে বেছি বিপদাশংকা নল'ব

মূল চৰ্তাৱলী

1. বিপদাশংকা
2. পুলিং
3. সম্পদ
4. বিপদাশংকাৰ বোজা
5. বিপদাশংকা পৰিহাৰ
6. বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ
7. বিপদাশংকা ধাৰণ
8. বিপদাশংকা বিত্তীয়কৰণ
9. বিপদাশংকা স্থানান্তৰ

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰসমূহ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.

উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 4- সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.

উত্তৰ 5 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.

অধ্যায় C-02

বীমাৰ মূল উপাদানসমূহ

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত, আমি বীমাৰ বিভিন্ন মুখ্য উপাদান আৰু নীতিবোৰৰ বিষয়ে শিকিম যি বীমাৰ কাম নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

শিকাৰ ফলাফল

A. বীমাৰ উপাদানসমূহ

সম্পদ আৰু বিপদাশংকা

বিপদ আৰু বিঘিনি

বিপদাশংকা পুলিং

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, এজনে এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

1. সম্পদবোৰ বুজি পোৱা
2. বিপদাশংকা, বিঘিনি আৰু বিপদবোৰ বুজি লোৱা
3. বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা জনা
4. বীমাত বিপদাশংকা পুলিং বুজি পোৱা

A. বীমাৰ উপাদানসমূহ

আমি দেখিছোঁ যে বীমা প্ৰক্ৰিয়াত চাৰিটা উপাদান আছে

- ✓ সম্পদ
- ✓ বিপদাশংকা
- ✓ বিপদাশংকা পুলিং

এতিয়া আমি বীমা প্ৰক্ৰিয়াৰ বিভিন্ন উপাদানবোৰ কিছু বিতংভাৱে চাওঁ আহক।

1. সম্পদ

সংজ্ঞা

সম্পদ এটা 'যিকোনো বস্তু যিয়ে কিছু লাভালাভ প্ৰদান কৰে আৰু ইয়াৰ গৰাকীক অৰ্থনৈতিক মূল্য দিয়ে' বুলি সংজ্ঞায়িত কৰিব পাৰি।

সম্পদ এটাত নিম্নলিখিত সুবিধাবোৰ থাকিব লাগিব:

➤ **অৰ্থনৈতিক মূল্য:** এটা সম্পদৰ অৰ্থনৈতিক মূল্য থাকিব লাগিব। মূল্য দুটা ধৰণে উদ্ভৱ হ'ব পাৰে।

a) **উপাৰ্জন উৎপাদন:** সম্পদ উৎপাদনশীল হ'ব পাৰে আৰু উপাৰ্জন সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

বিস্কুট নিৰ্মাণ কৰিবলৈ ব্যৱহৃত যন্ত্ৰ, বা গাখীৰ উৎপাদন কৰা গৰু, দুয়োটাই তেওঁলোকৰ মালিকৰ বাবে উপাৰ্জন সৃষ্টি কৰে। এজন স্বাস্থ্যৱান কৰ্মী হৈছে এটা সংগঠনৰ বাবে এক সম্পদ।

b) **প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰা:** এটা সম্পদে এটা বা অধিক প্ৰয়োজন পূৰণ কৰিও মূল্য যোগাব পাৰে।

উদাহৰণ

ৰেফ্ৰিজাৰেটৰে খাদ্য শীতল আৰু সংৰক্ষণ কৰে আনহাতে গাড়ী এখনে পৰিবহনত আৰাম আৰু সুবিধা প্ৰদান কৰে, একেদৰে ৰোগমুক্ত শৰীৰে নিজৰ আৰু পৰিয়ালৰ বাবেও মূল্যবোধ বৃদ্ধি কৰে।

➤ অভাৱ আৰু মালিকীস্বত্ব

বায়ু আৰু সূৰ্যৰ পোহৰৰ বিষয়ে কি? সেইবোৰ সম্পদ নহয় নেকি? - **উত্তৰটো হৈছে 'নহয়'।**

অতি কম বস্তু আছে যি বায়ু আৰু সূৰ্যৰ পোহৰৰ দৰে মূল্যবান। আমি এইবোৰৰ অবিহনে জীয়াই থাকিব নোৱাৰো। তথাপিও এইবোৰক এই উদ্ধৃতিত অৰ্থনৈতিক অৰ্থত সম্পদ হিচাপে গণ্য কৰা নহয়।

ইয়াৰ দুটা কাৰণ আছে:

- ✓ সেইবোৰৰ যোগান প্ৰচুৰ আৰু দুৰ্লভ নহয়।
- ✓ সেইবোৰ কোনো এজন ব্যক্তিৰ মালিকানাধীন নহয় কিন্তু সকলোৰে বাবে মুক্তভাৱে উপলব্ধ।

ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে সম্পদ এটাই এনেদৰে যোগ্যতা অৰ্জন কৰিবলৈ আৰু দুটা চৰ্ত পূৰণ কৰিব লাগিব - ইয়াৰ অভাৱ আৰু ইয়াৰ মালিকীস্বত্ব বা কাৰোবাৰ দ্বাৰা অধিকৃত।

➤ সম্পত্তিৰ বীমা

বীমাই কেৱল অপ্ৰত্যাশিত ঘটনাৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে, সময়ৰ সৈতে ব্যৱহাৰৰ ফলত সম্পত্তিৰ প্ৰাকৃতিক ক্ষয়-ক্ষতিৰ বাবে নহয়।

আমি মন কৰিব লাগিব যে বীমাই সম্পত্তি এটাক লোকচান বা ক্ষতিৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰিব নোৱাৰে। ভূমিকম্পই এটা ঘৰৰ বীমা কৰা হওঁক বা নহওঁক, ধ্বংস কৰিব। বীমাকৰ্তাই কেৱল এক পৰিমাণৰ ধন পৰিশোধ কৰিব পাৰে, যি লোকচানৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰিব।

চুক্তি ভংগ হ'লে লোকচান হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

এজন ৰপ্তানিকৰ্তাৰ যথেষ্ট লোকচান হ'ব যদিহে আনফালৰ আমদানিকৰ্তাই সামগ্ৰী গ্ৰহণ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে বা ধন পৰিশোধত ব্যৰ্থ হয়।

➤ জীৱন বীমা

আমাৰ জীৱনৰ বিষয়ে কি? আমাৰ নিজৰ জীৱন আৰু আমাৰ প্ৰিয়জনৰ জীৱনৰ দৰে আমাৰ বাবে সঁচাকৈয়ে মূল্যবান অন্য একো নাই। দুৰ্ঘটনা বা ৰোগৰ সন্মুখীন হ'লে আমাৰ জীৱন গুৰুতৰভাৱে প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে।

ই দুটা ধৰণে প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে:

✓ প্ৰথমতে এটা নিৰ্দিষ্ট ৰোগৰ চিকিৎসাৰ ব্যয় আছে।

✓ দ্বিতীয়তে মৃত্যু বা বিকলাঙ্গতাৰ বাবে অৰ্থনৈতিক উপাৰ্জনৰ লোকচান হ'ব পাৰে।

এই ধৰণৰ লোকচান ব্যক্তিজনৰ বীমা বা ব্যক্তিগত বীমাৰ দ্বাৰা আৱৰা হয়। মূল্যবান সম্পত্তি থকা যিকোনো লোকৰ বাবে বীমা সম্ভৱ [অৰ্থাৎ যি উপাৰ্জন সৃষ্টি কৰে বা কিছুমান প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে]; যাৰ লোকচান [দুৰ্ভাগ্যজনক বা দুৰ্ঘটনাজনিত ঘটনাৰ বাবে] বিত্তীয় লোকচানৰ সৃষ্টি কৰে যাক [ধনৰ হিচাপত জোখা হয়]।

এনেদৰে এই সম্পত্তিবোৰক সাধাৰণতে বীমাৰ ভাষাত বীমাৰ বিষয়বস্তু বুলি কোৱা হয়।

2. বিপদাশংকা

বীমা প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বিতীয় উপাদানটো হ'ল বিপদাশংকাৰ ধাৰণা। বিপদাশংকাক লোকচানৰ সম্ভাৱনা হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰিব পাৰি। এনেদৰে বিপদাশংকা হৈছে ঘটনা এটা সংঘটিত হোৱাৰ ফলত উদ্ভৱ হ'ব পৰা সম্ভাৱ্য ক্ষয় বা ক্ষতি। [বিপদাশংকা কেতিয়াবা বীমাৰ বিষয়বস্তু বুজাবলৈও ব্যৱহাৰ কৰা হয়।] এজনে সাধাৰণতে এজনৰ ঘৰটো জ্বলিব বা গাড়ীখন দুৰ্ঘটনাপ্ৰস্তু হ'ব বুলি আশা নকৰে। তথাপিও এইটো ঘটিব পাৰে।

বিপদাশংকাৰ উদাহৰণ হৈছে ঘৰ জ্বলা বা চুৰি বা দুৰ্ঘটনাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ সম্ভাৱনা যাৰ ফলত অংগ প্ৰত্যংগ হেৰুওৱা হয়।

ইয়াৰ দুটা প্ৰভাৱ আছে।

i. **প্ৰথমতে**, ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে লোকচান হ'ব পাৰে বা নহ'বও পাৰে।

ii. **দ্বিতীয়তে**, সেই পৰিঘটনাটো, যাৰ ফলত প্ৰকৃততে লোকচানৰ সৃষ্টি হয়, ইয়াক এক বিপদ বুলি কোৱা হয়। এইটো লোকচানৰ কাৰণ।

উদাহৰণ

বিপদৰ উদাহৰণ হৈছে জুই, ভূমিকম্প, বানপানী, বজ্ৰপাত, চুৰি, হৃদ আক্ৰান্ত ইত্যাদি।

প্ৰাকৃতিক ক্ষয়-ক্ষতি

এইটো সঁচা যে একোৱেই চিৰকাল স্থায়ী নহয়। প্ৰতিটো সম্পদৰ এটা সীমিত জীৱনকাল থাকে য'ত ই কাৰ্যকৰী হয় আৰু লাভলাভ প্ৰদান কৰে। এয়া এক প্ৰাকৃতিক প্ৰক্ৰিয়া আৰু এজনে বেয়া হ'লে নিজৰ ম'বাইল, ৱাছিং মেচিন আৰু কাপোৰ পেলাই দিয়ে বা সলনি কৰে। সেয়েহে সাধাৰণ ক্ষয়-ক্ষতিৰ ফলত হোৱা লোকচান বীমাত আৱৰা নহয়।

বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহা: বিপদ হোৱাৰ ৰখাৰ ফলত লোকচান হোৱাটো প্ৰয়োজনীয় নহয়। মুম্বাইত থকা এজন ব্যক্তিয়ে উপকূলীয় অঞ্চলত বানপানীৰ ফলত কোনো ক্ষতিৰ সন্মুখীন নহয়। লোকচান হ'বলৈ সম্পত্তিটো বিপদৰ সন্মুখীন হ'ব লাগিব। বীমা ক্ষতিপূৰণৰ বাবে কেৱল বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহাটো পৰ্যাপ্ত ভিত্তি নহয়।

উদাহৰণ

প্ৰকৃত ক্ষতি নকৰাকৈ কাৰখানাৰ চৌহদত জুই লাগিব পাৰে। বীমা কেৱল তেতিয়াহে কাৰ্যকৰী হয় যদি বিপদৰ ফলত প্ৰকৃত অৰ্থনৈতিক (বিত্তীয়) লোকচান হয়।

বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শৰ মাত্ৰা:

দুটা সম্পত্তি একেটা বিপদৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে কিন্তু লোকচান ৰ সন্ভাৱনা বা লোকচানৰ পৰিমাণ যথেষ্ট বেলেগ হ'ব পাৰে। বিস্ফোৰক কঢ়িওৱা এখন বাহনে পানী কঢ়িওৱা টেংকাৰতকৈ জুইৰ পৰা বহুত বেছি ক্ষতি কৰিব পাৰে।

3. বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা

➤ ক্ষতিৰ পৰিমাণ ভোগাৰ সন্ভাৱনা

এইটো লোকচানৰ পৰিমাণ আৰু ব্যক্তি বা ব্যৱসায়ৰ ওপৰত ইয়াৰ প্ৰভাৱৰ দ্বাৰা হিচাপে কৰা হয়। এই ভিত্তিত এজনে তিনি প্ৰকাৰৰ বিপদাশংকা ঘটনা বা পৰিস্থিতি চিনাক্ত কৰিব পাৰে:

➤ সংকটজনক

য'ত লোকচান ইমান পৰিমাণৰ হয়; যাতে ইয়াৰ ফলত সম্পূৰ্ণ লোকচান বা দেউলিয়া হ'ব পাৰে। যেতিয়া দুৰ্ঘটনাটোৰ ফলত গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু গুৰুতৰ প্ৰভাৱ, অক্ষমতা, সঁজুলি আৰু পৰিৱেশৰ ক্ষতি হয়, যি কিছু পৰিমাণে প্ৰত্যাহৰ্তনীয় হ'ব পাৰে, তেতিয়া লোকচানক গুৰুতৰ বুলি কোৱা হ'ব পাৰে। গুৰুতৰ লোকচানৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব যাৰ বাবে গুৰুতৰ বিত্তীয় লোকচান হয় আৰু কাৰ্যকলাপ অব্যাহত ৰাখিবলৈ এটা প্ৰতিষ্ঠানে ধাৰ ল'বলৈ বাধ্য হয়।

উদাহৰণ: সংকটজনক

- ✓ গুৰগাওঁৰ এটা বৃহৎ বহুজাতিক কোম্পানীৰ প্ৰকল্পত সংঘটিত অগ্নিকাণ্ডৰ ফলত ১ কোটি টকাৰ সামগ্ৰী (ইনভেণ্টৰী) ধ্বংস হয়। লোকচানটো ডাঙৰ কিন্তু ইমান বেছি নহয় যে দেউলিয়া হ'ব পাৰে।
- ✓ এটা জলদস্যু জাহাজৰ টৰ্পেডোৱে এখন গোট্টেই যাত্ৰীবাহী জাহাজ ডুবাই দিয়ে কিন্তু বেছিভাগ যাত্ৰী ৰক্ষা পৰে।
- ✓ এটা ডাঙৰ দুৰ্ঘটনা যাৰ ফলত বৃষ্ণৰ ক্ষতি হয় যাৰ বাবে বৃষ্ণ সংৰোধন অল্লোপচাৰৰ প্ৰয়োজন হয় যিটো অত্যধিক ব্যয়বহুল হয়।

➤ **প্ৰলয়ংকৰী**

প্ৰলয়ংকৰী লোকচানে বৃহৎ সংখ্যক লোকৰ মৃত্যু বা সম্পূৰ্ণ অক্ষমতা সূচায়, সম্পত্তিৰ ব্যাপক ক্ষতি, গুৰুত্বপূৰ্ণ পাৰিপাৰ্শ্বিক প্ৰভাৱ পেলাই যিবোৰ ব্যৱহাৰিকভাৱে অপৰিৱৰ্তনীয়। প্ৰলয়ংকৰী লোকচানে সাধাৰণতে আকস্মিক, ব্যাপক আৰু অপ্ৰতিৰোধ্য দুৰ্যোগ সূচায়।

উদাহৰণ: প্ৰলয়ংকৰী

- ✓ ভূমিকম্প বা বানপানী যি কেইখন মান গাওঁ সম্পূৰ্ণৰূপে ধ্বংস কৰে
- ✓ এটা ডাঙৰ অঞ্চলত বহু কোটি টকাৰ সংস্থাপন সম্পূৰ্ণৰূপে ধ্বংস কৰা এক বৃহৎ জুই
- ✓ ৱৰ্ল্ড ট্ৰেড চেণ্টাৰত ৯/১১ ৰ সন্ত্ৰাসবাদী আক্ৰমণ যাৰ ফলত বৃহৎ সংখ্যক লোক আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈছিল
- ✓ কোভিড - 19 ৰ দৰে মহামাৰী ৰ ফলত সমগ্ৰ বিশ্বৰ লোকসকল আক্ৰান্ত হয়

➤ **প্ৰান্তৱৰ্তী/ তাৎপৰ্যহীন**

য'ত সাম্ভাব্য লোকচান নগণ্য হয় আৰু কোনো অপ্ৰয়োজনীয় বিত্তীয় চাপ নোলোৱাকৈ ব্যক্তি বা ফাৰ্মৰ উপলব্ধ সম্পত্তি বা বৰ্তমানৰ উপাৰ্জনৰ পৰা সহজে পূৰণ কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ:

- ✓ এটা সৰু গাড়ী দুৰ্ঘটনাৰ ফলত কাষটো অলপ এৰাই যায় যাৰ ফলত কিছু ৰং ক্ষতিগ্ৰস্ত হয় আৰু ফেণ্ডাৰ এটা সামান্য বেঁকা হয়।
- ✓ সাধাৰণ চৰ্দি আৰু কাহত ভুগি থকা ব্যক্তি এজন।

4. বিঘিনি আৰু বিপদবোৰ

ক্ষতি বা ইয়াৰ তীব্ৰতা বৃদ্ধি হোৱা পৰিস্থিতি বা স্থিতি, আৰু যিয়ে বিপদাশংকাটোক প্ৰভাৱিত কৰে তাক বিঘিনি বুলি কোৱা হয়। যেতিয়া বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ মূল্যাঙ্কন কৰে, ই সাধাৰণতে সম্পত্তিটো অধীনত থকা বিঘিনিবোৰৰ সন্দৰ্ভত হয়।

বীমা ভাষাত বিঘিনি শব্দটোৱে সেই চৰ্ত বা বিশেষত্ব বা বিশেষত্ববোৰ বুজায় যি নিৰ্দিষ্ট বিপদৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা লোকচানৰ সম্ভাৱনা সৃষ্টি কৰে বা বৃদ্ধি কৰে। বিভিন্ন বিঘিনিৰ সম্পূৰ্ণ জ্ঞান যাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহা বিপদাশংকা আণ্ডাৰৱাইটিংৰ বাবে আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয়। সম্পত্তি, বিপদ আৰু বিঘিনিৰ মাজৰ সম্পৰ্কৰ উদাহৰণ তলত দিয়া হৈছে।

সম্পদ	বিপদ	বিঘিনি
-------	------	--------

জীৱন	কৰ্কট ৰোগ	অত্যধিক ধূমপান
কাৰখানা	অগ্নি	বিস্ফোৰক সামগ্ৰী গৰাকীবিহীনভাৱে এৰি দিয়া
গাড়ী	গাড়ী দুৰ্ঘটনা	ড্ৰাইভাৰৰ দ্বাৰা অসাবধানতাৰে গাড়ী চলোৱা
সামগ্ৰী (কাৰ্গো)	ধুমুহা	কাৰ্গোত পানী সোমাই নষ্ট হোৱা; জলৰোধী পাত্ৰত পেকেট নকৰা কাৰ্গো

গুৰুত্বপূৰ্ণ

➤ বিঘিনিৰ প্ৰকাৰ

a) **শাৰীৰিক বিঘিনি** হৈছে এক শাৰীৰিক স্থিতি যি ক্ষতি হোৱাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি কৰে।

উদাহৰণ:

- এটা অটালিকাত ক্ৰটিপূৰ্ণ ৰায়াৰিং
- পানীৰ ক্ৰীড়াত লিপ্ত হোৱা
- গতিহীন জীৱনশৈলী ৰখা

b) **নৈতিক বিঘিনি** মানে ব্যক্তি এজনৰ অসততা বা চৰিত্ৰৰ ক্ৰটি বুজায় যি ক্ষতিৰ সমনতা বা তীব্ৰতা প্ৰভাৱিত কৰে। এজন অসৎ ব্যক্তিয়ে বীমাৰ সুবিধাৰ অপব্যৱহাৰ কৰি প্ৰৱঞ্চনা কৰিবলৈ আৰু টকা উপাৰ্জন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

যদি কোনোবাই ইচ্ছাকৃতভাৱে নিজৰ সম্পত্তিত জুই লগায় আৰু আঁচনিখনৰ অধীনত লোকচানৰ বিৰুদ্ধে দাবী সংগ্ৰহ কৰে, তেনে দাবী স্পষ্টভাৱে প্ৰৱঞ্চনামূলক আৰু ন্যায়সঙ্গতভাৱে নাকচ কৰিব পাৰি

নৈতিক বিঘিনিৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ হৈছে কাৰখানা এটাৰ বাবে বীমা ক্ৰয় কৰা আৰু তাৰ পিছত বীমাৰ পৰিমাণ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ ইয়াক জ্বলাই দিয়া বা ডাঙৰ ৰোগ এটা আৰম্ভ হোৱাৰ পিছত স্বাস্থ্য বীমা ক্ৰয় কৰা।

c) ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ দায়বদ্ধতা থকা ক্ষেত্ৰত **আইনী বিঘিনি** অধিক প্ৰচলিত। এইটো তেতিয়া উদ্ভৱ হয় যেতিয়া আইনী প্ৰণালী বা নিয়ামক পৰিৱেশৰ কিছুমান বিশেষত্বই লোকচানৰ ঘটনা বা তীব্ৰতা বৃদ্ধি কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

দুৰ্ঘটনাৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্মীসকলৰ ক্ষতিপূৰণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আইন প্ৰণয়নে পৰিশোধ কৰিব লগা দায়বদ্ধতাৰ পৰিমাণ যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰিব পাৰে।

বীমাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ চিন্তা হৈছে বিপদাশংকা আৰু সম্পৰ্কিত বিপদৰ মাজৰ সম্পৰ্ক। সম্পত্তিবোৰএই আধাৰত বিভিন্ন বিপদাশংকা শ্ৰেণীত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হয় আৰু বীমা কভাৰেজৰ বাবে আদায় কৰা মূল্য [প্ৰিমিয়াম] বৃদ্ধি হ'ব যদি সম্পৰ্কিত বিপদৰ উপস্থিতিৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা হানিৰ সম্ভাৱনা অধিক হয়।

5. বীমাৰ গাণিতিক নীতি (বিপদাশংকা পুলিং)

বীমাৰ তৃতীয় উপাদানটো হৈছে এক গাণিতিক নীতি যি বীমা সম্ভৱ কৰে। ইয়াক বিপদাশংকা পুলিংৰ নীতি বুলি কোৱা হয়।

উদাহৰণ

ধৰি লওক জুইৰ আশংকাৰ সন্মুখীন হোৱা 100000 আৰুটিটি ঘৰ আছে যাৰ ফলত গড়ে 50000 টকাৰ ক্ষতি হ'ব পাৰে। যদি ঘৰত জুই লগাৰ সম্ভাৱনা 1000 ত 2 হয় [বা $2/1000 = 0.002$] ইয়াৰ অৰ্থ হ'ব যে ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা মুঠ লোকচানৰ পৰিমাণ হ'ব 10000000 টকা [= $50000 \times 0.002 \times 100000$]।

যদি বীমাকৰ্তাই 100000 ঘৰৰ প্ৰতিটোৰ মালিকক 100 টকাৰ বৰঙণি পায় আৰু যদি এই অৱদানবোৰ ($100000 \times 100 = 10000000$ টকা) একক পুঁজিত একত্ৰিত কৰিব লগা হয়, তেন্তে জুইৰ ফলত ভোগা দুৰ্ভগীয়া কেইজনমানৰ লোকচান পৰিশোধ কৰাৰ বাবে যথেষ্ট হ'ব।

বীমা কৰা সকলোলোকৰ মাজত ইকুইটি [নিৰপেক্ষতা] থকাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ, ঘৰবোৰ বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হোৱাটো প্ৰয়োজনীয়। ওপৰোক্ত উদাহৰণত মাটিৰে নিৰ্মিত ঘৰৰ বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শ পৃথক হ'ব।

a) বীমাৰ ক্ষেত্ৰত নীতিটোৱে প্ৰকৃততে কেনেদৰে কাম কৰে?

এয়া হৈছে, একে বিপদৰ আৰু লোকচানৰ সম্ভাৱনাৰ সন্মুখীন হোৱা সকলো বীমাকৃতৰ বিপদাশংকা একত্ৰিত কৰি, বীমাকৰ্তাই সেই বিপদাশংকা আৰু ইয়াৰ বিত্তীয় প্ৰভাৱ অনুমান কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

বৃহৎ সংখ্যক লোক	প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা হৈছে	প্ৰিমিয়াম	লোকচানৰ সন্মুখীন হোৱা কেইজনমানক দাবী পৰিশোধ কৰা
বহুলোকে পৰিশোধ	প্ৰিমিয়াম হিচাপে কম	এই সবু পৰিমাণবোৰ এক উমৈহতীয়া পুল হিচাপে একেলগে	মিসকলে লোকচানৰ সন্মুখীন হয়

কৰে	পৰিমাণৰ ধন	একত্ৰিত পৰিসাংখ্যিকভাৱে দাবীৰ সংখ্যা যথেষ্ট ডাঙৰ।	কৰা আনুমানিক পৰিশোধ কৰিবলৈ	হয়, আনুমানিক কৰিবলৈ	তেওঁলোকক পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হয়
-----	---------------	--	-------------------------------------	----------------------------	---

b) বিপদাশংকা পুলিং আৰু বৃহৎ সংখ্যাৰ নিয়ম

ঋতিৰ সম্ভাৱনা [ওপৰৰ উদাহৰণত 1000 ৰ ভিতৰত 2 বা 0.002 হিচাপে আহৰণ কৰা] প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ আধাৰ। যদি প্ৰকৃত অভিজ্ঞতা আশা কৰা অনুসৰি হয় তেন্তে বীমাকৰ্তাই লোকচানৰ কোনো আশংকাৰ সন্মুখীন নহ'ব। এনে পৰিস্থিতিত বিপদৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱা লোকসকলৰ লোকচান সম্পূৰ্ণৰূপে ঋতিপূৰণ কৰিবলৈ অসংখ্য বীমাকৰ্তাৰ প্ৰিমিয়াম পৰ্যাপ্ত হ'ব। অৱশ্যে বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হ'ব যদি প্ৰকৃত অভিজ্ঞতা আশাতকৈ অধিক প্ৰতিকূল হয় আৰু সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়ামবোৰ দাবীপৰিশোধ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত নহয়।

বীমাকৰ্তাই ইয়াৰ ভৱিষ্যতবাণীৰ বিষয়ে কেনেকৈ নিশ্চিত হ'ব পাৰে? এইটো "বৃহৎ সংখ্যাৰ নিয়ম" বুলি জনা জাত এটা নীতিৰ বাবে সম্ভৱ হয়। ইয়াত কোৱা হৈছে যে বিপদাশংকাৰ পুলৰ আকাৰ যিমানৈ ডাঙৰ হয়, লোকচানৰ প্ৰকৃত গড় আনুমানিক বা প্ৰত্যাশিত গড় লোকচানৰ সি সিমানৈই ওচৰত হ'ব।

c) বীমা কোম্পানীবোৰ স্বচ্ছল হৈ থাকিব:

যদি বিপদাশংকাৰ পুল আৰু সৃষ্টি কৰা প্ৰিমিয়াম পুলবোৰ দাবী পৰিশোধ কৰাৰ বাবে দায়বদ্ধতা পূৰণ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত নহয় (যদি সেই ঘটনাবোৰ ঘটে), বিপদাশংকা পুলিং আৰু বীমাৰ প্ৰণালী বিফল হ'ব পাৰে। পুলৰ সকলো সদস্যক তেওঁলোকৰ প্ৰতিশ্ৰুতি পালন কৰিবলৈ বীমাকৰ্তাসকলৰ ওচৰত পৰ্যাপ্ত ধন থাকিব লাগিব। যদি তেওঁলোকৰ ওচৰত পৰ্যাপ্ত ধন থাকে, তেওঁলোকক স্বচ্ছল বুলি গণ্য কৰা হয় আৰু যদি তেওঁলোকৰ দায়বদ্ধতা পূৰণ কৰিবলৈ ধন নাথাকে, তেওঁলোক দেউলীয়া হৈ পৰে।

আন কথাত, বীমাকৰ্তাসকলে প্ৰত্যাশিত আৰু প্ৰকৃত দাবীৰ পৰিস্থিতিৰ মাজত অপ্ৰত্যাশিত বিচ্যুতি পূৰণ কৰিবলৈ কিছু অতিৰিক্ত ধন (বা সলভেন্সি মাৰ্জিন) তেওঁলোকৰ সৈতে ৰাখিব লাগিব। ভৱিষ্যতৰ ধন পৰিশোধৰ প্ৰতি বীমাকৰ্তাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আৱৰিবলৈ সম্পত্তিকিমান পৰিমাণে উপলব্ধ আছে তাক সলভেন্সি অনুপাত বুলি লোৱা হয়। বিভিন্ন দেশে সলভেন্সি অনুপাত মূল্যায়ন কৰিবলৈ বিভিন্ন ব্যৱস্থা ব্যৱহাৰ কৰে। ভাৰতত, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে নিৰ্দেশ দিছে যে বীমাকৰ্তাসকলে নিম্নতম সলভেন্সি অনুপাত ১.৫ বজাই ৰাখিব লাগিব।

উদাহৰণ

সৰল দৃষ্টান্ত এটা দিবলৈ, মুদ্ৰাটোৰ টছত হেড পোৱাৰ সম্ভাৱনা ২ ৰ ভিতৰত ১। কিন্তু যদি এটা মুদ্ৰা চাৰিবাৰ টছ কৰা হয় তেন্তে প্ৰকৃততে ২ টা হেড পোৱাটো নিশ্চিত হ'ব নোৱাৰে।

কেৱল যেতিয়া টছৰ সংখ্যা অতি বেছি আৰু অসীমলৈ যায়, তেতিয়া প্রতি দুটা টছৰ ভিতৰত এবাৰ হেড পোৱাৰ সম্ভাৱনা একৰ নিকটবৰ্তী হয়।

ই অনুসৰণ কৰে যে বীমাকৰ্তাসকলে কেৱল তেতিয়াহে নিশ্চিত হ'ব পাৰে যেতিয়া তেওঁলোকে বৃহৎ সংখ্যক বীমাকৃতৰ বীমা কৰিবলৈ সক্ষম হয়। কেৱল কেইশমান ঘৰৰ বীমা কৰা বীমাকৰ্তা এটাই, কেইবা হাজাৰ ঘৰৰ বীমাকৰ্তা এটাতকৈ প্ৰতিকূলভাৱে প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

বিপদাশংকা বীমা কৰাৰ চৰ্ত

বীমাকৰ্তাৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা বিপদাশংকা বীমা কৰাটো কেতিয়া অৰ্থপূৰ্ণ হয়?

বীমাযোগ্য বুলি গণ্য কৰিব লগা বিপদাশংকাৰ বাবে ছয়টা বিশেষ প্ৰয়োজনীয়তা তলত দিয়া হৈছে।

- লোকচানবোৰ যুক্তিসঙ্গতভাৱে অনুমানযোগ্য কৰি তুলিবলৈ পৰ্যাপ্ত সংখ্যক সমগোষ্ঠীয়ভাৱে [একেধৰণৰ] উন্মুক্ত একক লোৱা হয়। এইটো বৃহৎ সংখ্যাৰ নিয়মৰ পৰা অনুসৰণ কৰা হয়। ইয়াৰ অবিহনে ভৱিষ্যতবাণী কৰাটো কঠিন হ'ব।
- বিপদাশংকাৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা লোকচান নিশ্চিত আৰু পৰিমাণযোগ্য হ'ব লাগিব। ক্ষতিপূৰণৰ সিদ্ধান্ত লোৱা কঠিন হ'ব যদি কোনোবাই নিশ্চিতভাৱে ক'ব নোৱাৰে যে লোকচান হৈছে আৰু কিমান পৰিমাণে হৈছে।
- লোকচান দুৰ্ভাগ্যজনক বা আকস্মিক হ'ব লাগিব। এইটো এনে এটা ঘটনাৰ ফলাফল হ'ব লাগিব যিটো ঘটিব ও নঘটিবও পাৰে। ঘটনাটো বীমাকৃতৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত হ'ব লাগিব। কোনো বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ইচ্ছাকৃতভাৱে হোৱা লোকচান আৱৰণ কৰিব নোৱাৰে।
- যদি বীমাকৃত গোটৰ কেৱল এক সামান্য প্ৰতিশত যিকোনো সময়ত লোকচানৰ সন্মুখীন হয়, তেতিয়াহে বহুত কেইজনমানৰ লোকচানৰ ভাগ-বতৰা কৰা পদ্ধতিটো কাম কৰিব।
- অৰ্থনৈতিক সম্ভাৱ্যতা: সম্ভাৱ্য লোকচানৰ সন্দৰ্ভত বীমাৰ ব্যয় অধিক হ'ব নালাগে; অন্যথা বীমাটো অৰ্থনৈতিকভাৱে সম্ভৱ নহ'ব।
- ৰাজহুৱা নীতি: অৱশেষত চুক্তিখন ৰাজহুৱা নীতি আৰু নৈতিকতাৰ বিপৰীত হ'ব নালাগিব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক ১

নিম্নলিখিত কোনটোৱে বীমাযোগ্য বিপদাশংকা প্ৰতিনিধিত্ব নকৰে?

- জুই
- চুৰি কৰা সামগ্ৰী

III. চুৰি

IV. জাহাজ ডুবি যোৱাৰ ফলত সামগ্ৰী হেৰুওৱা

সাৰাংশ

- a) বীমা প্ৰক্ৰিয়াত চাৰিটা উপাদান আছে (সম্পদ, বিপদাশংকা, বিপদাশংকা পুলিং আৰু বীমা চুক্তি)।
- b) সম্পদ এটা এনেকুৱা হ'ব পাৰে যিয়ে কোনো লাভালাভ প্ৰদান কৰে আৰু ইয়াৰ গৰাকীক অৰ্থনৈতিক মূল্য দিয়ে।
- c) লোকচানৰ সম্ভাৱনাই বিপদাশংকা প্ৰতিনিধিত্ব কৰে।
- d) লোকচানৰ সম্ভাৱনা বা তীব্ৰতা বৃদ্ধি কৰা স্থিতি বা স্থিতিক বিঘিনি বুলি কোৱা হয়।
- e) বীমা সম্ভৱ কৰা গাণিতিক নীতিটোক বিপদাশংকা পুলিংৰ নীতি বুলি কোৱা হয়।

মূল চৰ্তাৱলী

- a) সম্পদ
- b) বিপদাশংকা
- c) বিঘিনি
- d) বিপদাশংকা পুলিং
- e) প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা
- f) আইনী বিবেচনা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় C-03

বীমাৰ নীতিসমূহ

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত, আমি নীতিবোৰ আলোচনা কৰিম, যাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাৰ প্ৰণালীটোৱে কাম কৰে।

- a) পৰম সৎ বিশ্বাস বা "উবেৰিমা ফাইড"ক "অনুৰোধ কৰা হওঁক বা নহওঁক প্ৰস্তাৱিত বিপদাশংকাৰ বাবে সকলো তথ্য স্বেচ্ছাই, সঠিক ভাৱে আৰু সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰকাশ কৰা এক

ইতিবাচক কৰ্তব্য" হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰা হয়"। সকলো বীমা চুক্তি উবেৰিমা ফাইডছৰ নীতিৰ ওপৰত আধাৰিত।

- b) 'বীমাযোগ্য আগ্ৰহ'ৰ অস্তিত্ব হৈছে প্রতিটো বীমা চুক্তিৰ এক অত্যাৱশ্যকীয় উপাদান আৰু ইয়াক বীমাৰ বাবে আইনী পূৰ্ব-প্ৰয়োজনীয়তা হিচাপে গণ্য কৰা হয়।
- c) ক্ষতিপূৰণে নিশ্চিত কৰে যে বীমাকৃতক আকস্মিক ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ ফলত তেওঁৰ লোকচানৰ পৰিমাণলৈকে ক্ষতিপূৰণ দিয়া হয়।
- d) প্ৰত্যাবৰ্তন(সাবৰোগেচন)ৰ অৰ্থ হৈছে বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ সন্দৰ্ভত সকলো অধিকাৰ আৰু প্ৰতিকাৰ বীমাকৃতৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ স্থানান্তৰ কৰা।
- e) অৱদানৰ নীতিয়ে বুজায় যে যদি একেটা সম্পত্তিৰ বীমা একাধিক বীমা কোম্পানীৰ সৈতে কৰা হয়, সকলো বীমাকৰ্তাই একেলগে পৰিশোধ কৰা ক্ষতিপূৰণে প্ৰকৃত লোকচানৰ ব্যয় অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰে।
- f) নিকটতম কাৰণ হৈছে বীমাৰ এক মুখ্য নীতি আৰু প্ৰকৃততে লোকচান বা ক্ষতি কেনেদৰে হৈছিল আৰু ই প্ৰকৃততে বীমাকৃত বিপদৰ ফলস্বৰূপে হয় নে নাই তাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

শিকাৰ ফলাফল

- A. উবেৰিমা ফাইডছ
- B. বীমাযোগ্য আগ্ৰহ
- C. নিকটতম কাৰণ
- D. ক্ষতিপূৰণ
- E. প্ৰত্যাবৰ্তন (চাবৰোগেচন)
- F. অৱদান

A. উবেৰিমা ফাইডছ

বীমা চুক্তিবোৰত বিভিন্ন বিশেষ সুবিধা আছে যিবোৰ তলত আলোচনা কৰা হৈছে:

1. পৰম সৎ বিশ্বাস বা 'উবেৰিমা ফাইডছ'

বীমা চুক্তিৰ এক মৌলিক নীতি পৰম সৎ বিশ্বাস বা "উবেৰিমা ফাইড"ক "অনুৰোধ কৰা হওঁক বা নহওঁক, প্ৰস্তাৱিত বিপদাশংকাৰ সকলো তথ্য স্বেচ্ছাই, সঠিক আৰু সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰকাশ কৰাএক ইতিবাচক কৰ্তব্য" বুলি কোৱা হয়।

সকলো বাণিজ্যিক চুক্তি ইমান সৎ বিশ্বাসৰ ওপৰত আধাৰিত যিহেতুকে তথ্য প্ৰদান কৰোঁতে বা লেনদেন কৰোঁতে কোনো প্ৰৱঞ্চনা বা চলনা হ'ব নোৱাৰে। ইয়াত পালন কৰা নিয়মটো হৈছে "কেভিয়াট এম্পটৰ" যাৰ অৰ্থ হৈছে ক্ৰেতা সাৱধান। চুক্তিৰ পক্ষবোৰে চুক্তিৰ বিষয়বস্তু পৰীক্ষা কৰিব বুলি আশা কৰা যায় আৰু যেতিয়ালৈকে এটা পক্ষই আনটোক বিপথে পৰিচালিত নকৰে আৰু উত্তৰবোৰ সঁচাকৈয়ে দিয়ে, আন পক্ষই চুক্তি পৰিহাৰ কৰাৰ কোনো প্ৰশ্নই উঠিব নোৱাৰে।

বীমা চুক্তিবোৰ বেলেগ পৰ্যায়ৰ উপনীত হয় কিয়নো চুক্তিৰ বিষয়বস্তু অমূৰ্ত আৰু বীমাকৰ্তাক সহজে জনা নাযায়। আকৌ, বহুতো তথ্য আছে, যিবোৰ কেৱল প্ৰস্তাৱকে জানিব পাৰে। বীমাকৰ্তাই তথ্যৰ বাবে সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰস্তাৱকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগে। সেয়েহে বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য বীমাকৰ্তাসকলৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে প্ৰস্তাৱকৰ আইনী কৰ্তব্য আছে। অৰ্থাৎ বীমা চুক্তিৰ বাবে গুৰুত্ব থকা কোনো তথ্যৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তাই কোনো ভুল তথ্য দিব নালাগে। বীমা চুক্তিৰ সন্দৰ্ভত সম্পূৰ্ণ প্ৰতিনিধিত্ব আৰু সম্পূৰ্ণ প্ৰকাশৰ এই উচ্চ বাধ্যবাধকতাই ইয়াক পৰম সৎ বিশ্বাসৰ চুক্তি হিচাপে গঢ়ি তোলে।

যদি কোনো পক্ষই পৰম সৎ বিশ্বাস পালন নকৰে, চুক্তিটো আনজনে বৰ্জন কৰিব পাৰে। এইটো যুক্তিৰ পৰা অনুসৰণ কৰা হয় যে কাকো নিজৰ ভুলৰ সুবিধা ল'বলৈ দিয়া উচিত নহয়, বিশেষকৈ বীমাৰ চুক্তিবদ্ধ কৰোঁতে।

a) ভৌতিক তথ্যক এক সত্য হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে যি বীমা আণ্ডাৰৱাইটাৰে বিপদাশংকাটো গ্ৰহণ কৰিব নে নাই আৰু যদি কৰে, প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ আৰু চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী কি হ'ব। বীমা চুক্তিৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ সকলো তথ্য সম্পূৰ্ণ আৰু সঠিকভাৱে প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ এক বাধ্যবাধকতা আছে।

এটা অজ্ঞাত তথ্য গুৰুত্বপূৰ্ণ হয় নে নহয় সেয়া ব্যক্তিগত ঘটনাৰ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব আৰু অৱশেষত কেৱল আদালতে হে সিদ্ধান্ত দিব পাৰিব। বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকা প্ৰভাৱিত কৰা তথ্যবোৰ প্ৰকাশ কৰিব লাগিব।

ভৌতিক তথ্যই সেই তথ্য বুজায় যি বীমাকৰ্তাসকলক সিদ্ধান্ত ল'বলৈ সক্ষম কৰে:

✓ তেওঁলোকে বিপদাশংকাটো গ্ৰহণ কৰিব নে?

✓ যদি কৰে, প্ৰিমিয়ামৰ কিমান হাৰত আৰু কি চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে?

পৰম সৎ বিশ্বাসৰ এই আইনী কৰ্তব্য সাধাৰণ আইনৰ অধীনত উদ্ভৱ হয়। কৰ্তব্যটো কেৱল ভৌতিক তথ্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহয় যিবোৰ প্ৰস্তাৱকে জানে, কিন্তু লগতে তেওঁ জানিব লগা ভৌতিক তথ্যবোৰলৈও প্ৰযোজ্য হয়। বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত আঁচনিখনৰ বিষয়ে কোনো তথ্য গোপনে নৰখাৰ বীমাকৰ্তাৰ এক সংশ্লিষ্ট কৰ্তব্য আছে।

উদাহৰণ

প্ৰস্তাৱ এটা প্ৰস্তুত কৰোঁতে প্ৰস্তাৱকে প্ৰকাশ কৰিব লগা ভৌতিক তথ্যৰ কিছুমান উদাহৰণ তলত উল্লেখিত:

- i. **জীৱন বীমা:** নিজৰ চিকিৎসা ইতিহাস, বংশগত ৰোগৰ পাৰিবাৰিক ইতিহাস, ধূমপান আৰু সুৰাপানৰ দৰে অভ্যাস, কামত অনুপস্থিতি, বয়স, ৰুচি, বিত্তীয় তথ্য যেনে প্ৰস্তাৱকৰ উপাৰ্জনৰ বিৱৰণ, আগৰে পৰা থকা জীৱন বীমা আঁচনি, জীৱিকা ইত্যাদি।
  - ii. **অগ্নি বীমা:** নিৰ্মাণ, অৱস্থান/ বিপদাশংকাৰ অৱস্থান আৰু ভৱনৰ ব্যৱহাৰ, ভৱনটোৰ বয়স, চৌহদত সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতি ইত্যাদি।
  - iii. **সামুদ্ৰিক বীমা:** সামগ্ৰীৰ বিৱৰণ, পেকিং পদ্ধতি আৰু পৰিবহনৰ পদ্ধতি ইত্যাদি।
  - iv. **মটৰ বীমা:** বাহনৰ বিৱৰণ, ক্ৰয়ৰ তাৰিখ আৰু আঞ্চলিক পঞ্জীয়ন কৰ্তৃপক্ষ ইত্যাদি।
  - v. **স্বাস্থ্য বীমা:** আগৰে পৰা থকা ৰোগ, বাৰ্ধক্য ইত্যাদি।
- b) **যেতিয়া এটা তথ্য 'ভৌতিক' হৈ পৰে:** কিছুমান প্ৰকাৰৰ ভৌতিক তথ্য যিবোৰ প্ৰকাশ কৰিব লাগিব সেইবোৰ হৈছে যিবোৰে সূচায় যে নিৰ্দিষ্ট বিপদাশংকাটোৱে সাধাৰণতে আশা কৰিব পৰাতকৈ অধিক বিপদ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে।

উদাহৰণ

জাহাজৰ দ্বাৰা প্ৰেৰণ কৰা কাৰ্গোৰ বিপদজনক প্ৰকৃতি, ৰোগৰ অতীত ইতিহাস, এটা ঘৰৰ অতীতত হোৱা চুৰিৰ ইতিহাস।

- i. সকলো বীমাকৰ্তাৰ পৰা লোৱা আঁচনিৰ অস্তিত্ব আৰু সেইবোৰৰ বৰ্তমানস্থিতি
- ii. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ বা বীমাৰ বাবে আবেদনৰ সকলো প্ৰশ্ন ভৌতিক বুলি গণ্য কৰা হয়, কিয়নো এইবোৰ বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ বিভিন্ন দিশ আৰু বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হোৱাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। এইবোৰক সঁচাক উত্তৰ দিব লাগিব আৰু সকলো ক্ষেত্ৰতে পূৰ্ণ হ'ব লাগিব।

নিম্নলিখিতবোৰ হৈছে কিছুমান পৰিস্থিতি য'ত ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।

তথ্য

- a. **ভৌতিক তথ্য যিবোৰ প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই:** আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ দ্বাৰা কোনো নিৰ্দিষ্ট অনুসন্ধান নহ'লে, প্ৰস্তাৱকৰ এনে ধৰণৰ তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ কোনো বাধ্যবাধকতা নাই:
  - i. **বিপদাশংকা হ্ৰাস কৰাৰ বাবে ৰূপায়ণ কৰা ব্যৱস্থাবোৰ।** উদাহৰণ স্বৰূপে: অগ্নি নিৰ্বাপকৰ উপস্থিতি।

- ii. **বীমাকৃতই নাজানে বা অজ্ঞাত তথ্য:** উদাহৰণ স্বৰূপে: উচ্চ ৰক্তচাপ থকা কিন্তু আঁচনি খন লোৱাৰ সময়ত এই বিষয়ে অজ্ঞাত ব্যক্তি এজনৰ ওপৰত এই সত্যটো প্ৰকাশ নকৰাৰ অভিযোগ আৰোপ কৰিব নোৱাৰি।
- iii. **যিটো যুক্তিসঙ্গত পৰিশ্ৰমৰ দ্বাৰা আৱিষ্কাৰ কৰিব পাৰি।** প্ৰতিটো সূক্ষ্ম ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰাটো প্ৰয়োজনীয় নহয়। যদি তেওঁলোকক অধিক তথ্যৰ প্ৰয়োজন হয় তেন্তে আণ্ডাৰৱাইটাৰসকলে সেইখিনি বিচাৰিবলৈ যথেষ্ট সচেতন হ'ব লাগিব। উদাহৰণ স্বৰূপে: টেক্সটাইল দোকান এখন বীমা কৰোঁতে দোকানৰ কিছুমান সংশ্লেষিত কাপোৰ অত্যন্ত জলনশীল বুলি বিশেষভাৱে কোৱাৰ প্ৰয়োজন নাই।
- iv. **আইনৰ বিষয়:** সকলোৱে দেশৰ আইন জানিব লাগে। উদাহৰণ স্বৰূপে: বিস্ফোৰক সংৰক্ষণৰ বিষয়ে পৌৰ নিগমৰ আইন
- v. **যাৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তা উদাসীন যেন লাগিছে (বা অধিক তথ্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা পৰিত্যাগ কৰিছে)**

এনে ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই পিছত উত্তৰবোৰ অসম্পূৰ্ণ হোৱাৰ বাবে দায়বদ্ধতা অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে।

b. প্ৰকাশ কৰাৰ কৰ্তব্য: বীমা চুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত, প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ নকৰালৈকে আৰু জীৱন বীমা আঁচনি জাৰী নোহোৱালৈকে আলাপ-আলোচনাৰ সমগ্ৰ সময়ছোৱাত প্ৰকাশ কৰাৰ কৰ্তব্য থাকে।

জীৱন বীমা আঁচনি খন স্বীকাৰ কৰাৰ পিছত, আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ সময়ত আহিব পৰা যিকোনো ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ আৰু কোনো প্ৰয়োজন নহয়।

উদাহৰণ

শ্ৰীযুত ৰাজনে পোন্ধৰ বছৰৰ বাবে জীৱন বীমা আঁচনি এখন লৈছে। আঁচনিখন গ্ৰহণ কৰাৰ ছয় বছৰ পিছত, শ্ৰীযুত ৰাজনৰ হৃদয়ৰ কিছু সমস্যা হৈছে আৰু অস্ত্ৰোপচাৰ কৰিব লগা হৈছে। শ্ৰীযুত ৰাজনে এই তথ্য বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।

[অৱশ্যে, যদি প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাত ব্যৰ্থ হোৱা বাবে আঁচনিখন অচল অৱস্থাত থাকে আৰু আঁচনি ধাৰকে আঁচনিচুক্তি পুনৰুজ্জীৱিত কৰিব বিচাৰে আৰু ইয়াক পুনৰ কাৰ্যকৰী কৰিব বিচাৰে, তেনে পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ সময়ত, তেওঁ সকলো তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ কৰ্তব্য থাকিব যিবোৰ সামগ্ৰিক আৰু প্ৰাসঙ্গিক, যেনেকৈ এখন নতুন আঁচনি লোৱাৰ সময়ত কৰিব লাগে।]

স্বাস্থ্য বীমা থকাৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনিখন নৱীকৰণ কৰাৰ সময়ত, শ্ৰীযুত ৰাজনে বীমাকৰ্তাক এই স্বাস্থ্য সমস্যাটোৰ বিষয়ে অৱগত কৰিব লাগিব।

একেদৰে, সাধাৰণ বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, উদ্যোগ/কাৰখানা এটাৰ বাবে অগ্নি আঁচনি নৱীকৰণ কৰাৰ সময়ত, বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক জনাব লাগিব যদি ভৱনটোৰ দখলৰ পৰিৱৰ্তন কৰা হৈছিল।

জাহাজ এখনৰ বাবে হাল (দৈহিক) আঁচনি নৰীকৰণ কৰাৰ সময়ত, বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক জনাব লাগিব যদি জাহাজখন বেলেগ ধৰণৰ কাৰ্গো কঢ়িয়াবলৈ পৰিৱৰ্তন কৰা হৈছে; যেনে মাহজাতীয় শস্যৰ সলনি বিপদজনক ৰাসায়নিক পদাৰ্থ কঢ়িওৱা।

c. **বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে ভৌতিক** তথ্যৰ বিষয়ে নীৰৱ থাকি প্ৰকাশ নকৰাৰ পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হ'ব পাৰে যদিহে বীমাকৰ্তাই কোনো নিৰ্দিষ্ট অনুসন্ধান নকৰে। বীমাকৰ্তাই উত্থাপন কৰা প্ৰশ্নবোৰৰ এৰাই চলা উত্তৰৰ জৰিয়তেও এনে পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হ'ব পাৰে।

কেতিয়াবা প্ৰকাশ নকৰাটো অসাৱধানতাপূৰ্ণ হ'ব পাৰে (অৰ্থাৎ ইয়াক কাৰোবাৰ অজ্ঞাতে বা উদ্দেশ্য অবিহনে কৰা হ'ব পাৰে) বা প্ৰস্তাৱকে যদি ভাবে যে এইটো সত্য দৰকাৰী নহয়। এনে ক্ষেত্ৰত ই নিৰ্দোষ।

যেতিয়া এটা তথ্য ইচ্ছাকৃতভাৱে দমন কৰা হয় তেতিয়া ইয়াক লুকাই থোৱা বুলি গণ্য কৰা হয়। ইয়াত, প্ৰতাৰণা কৰাৰ উদ্দেশ্য সন্নিহিত থাকে।

d. **ভুল উপস্থাপন:** বীমাচুক্তিৰ বৃজাবুজিৰ সময়ত দিয়া যিকোনো বিবৃতিক উপস্থাপন কৰা বুলি কোৱা হয়। উপস্থাপন এটা সত্যৰ এক নিৰ্দিষ্ট বিবৃতি বা বিশ্বাস, অভিপ্ৰায় বা প্ৰত্যাশাৰ বিবৃতি হ'ব পাৰে। এইটো আশা কৰা হয় যে বিবৃতিটো সম্পূৰ্ণ শুদ্ধ হ'ব লাগে। বিশ্বাস বা প্ৰত্যাশাৰ বিষয়বোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত উপস্থাপনবোৰ সৎ বিশ্বাসেৰে কৰিব লাগিব। ভুল উপস্থাপন দুটা প্ৰকাৰৰ:-

i. **নিৰ্দোষ ভুল উপস্থাপনবোৰ** অশুদ্ধ মন্তব্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত, যিবোৰ কোনো প্ৰৱঞ্চনামূলক অভিপ্ৰায় অবিহনে কৰা হয়।

ii. **প্ৰৱঞ্চনামূলক ভুল উপস্থাপন** হৈছে মিছা মন্তব্য যিবোৰ বীমাকৰ্তাক প্ৰতাৰণা কৰাৰ ইচ্ছাকৃত উদ্দেশ্যে কৰা হয় বা সত্যৰ প্ৰতি উপযুক্ত গুৰুত্ব নিদিয়াকৈ অসাৱধানভাৱে কৰা হয়।

যেতিয়া প্ৰতাৰণা কৰাৰ উদ্দেশ্যে লুকুৱাই ৰখাৰ স্পষ্ট ঘটনা হয়, বা যেতিয়া প্ৰৱঞ্চনামূলক ভুল উপস্থাপন কৰা হয় তেতিয়া বীমা চুক্তি এটা সাধাৰণতে বাতিল হৈ পৰে।

বীমা আইন, 1938-ত সংশোধিত (মাৰ্চ, 2015) এ আঁচনি এখনক প্ৰৱঞ্চনাৰ বাবে প্ৰশ্ন কৰিব পৰা চৰ্তবোৰৰ বিষয়ে কিছুমান নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰিছে। নতুন ব্যৱস্থাবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণৰ

e. **প্ৰৱঞ্চনা:** বীমা আইনৰ ধাৰা 45 (2)ৰ অধীনত "প্ৰৱঞ্চনা" শব্দটো নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে (2015 চনত সংশোধন)। সেই অনুসৰি, বীমাকৰ্তাই কেৱল এক সময়ৰ ভিতৰতহে প্ৰৱঞ্চনাৰ ভিত্তিত জীৱন বীমা আঁচনি এখনক প্ৰশ্ন কৰিব পাৰে, পিছত নহয়। অৱশ্যে, বীমাকৰ্তাই সেইটো তিনি বছৰৰ ভিতৰতহে কৰিব পাৰে ক) আঁচনি খন জাৰী কৰাৰ তাৰিখ (খ) বিপদাশংকা আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখ, (গ) আঁচনিখন পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ তাৰিখ বা (ঘ) আঁচনিখনৰ ৰাইডাৰৰ তাৰিখ, যিটো পিছত হয়।

বীমাকৰ্তাই বীমাকৃত বা তেওঁৰ আইনী প্ৰতিনিধি, মনোনীত ব্যক্তি বা আৱণ্টনকাৰীসকলক লিখিতভাৱে আঁচনিখনত প্ৰশ্ন উত্থাপনৰ কাৰণবোৰ জনাব লাগিব।

"প্ৰৱৰ্ণনা" অভিব্যক্তিৰ অৰ্থ হৈছে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বীমাকৰ্তাক প্ৰতাৰণা কৰাৰ উদ্দেশ্যে বা বীমাকৰ্তাক বীমা আঁচনি এখন জাৰী কৰিবলৈ প্ৰেৰিত কৰাৰ উদ্দেশ্যে কৰা যিকোনো কাম। এইটোও ব্যাৱস্থা কৰা হৈছে যে যদি আঁচনিধাৰক জীয়াই নাথাকে, প্ৰৱৰ্ণনা খণ্ডন কৰাৰ দায়িত্ব হিতাধিকাৰীসকলৰ ওপৰত পৰে।

B. বীমায়োগ্য আগ্ৰহ

'বীমায়োগ্য আগ্ৰহ'ৰ অস্তিত্ব হৈছে প্ৰতিটো বীমা চুক্তিৰ এক অত্যাৱশ্যকীয় উপাদান আৰু ইয়াক বীমাৰ বাবে আইনী পূৰ্ব-প্ৰয়োজনীয়তা হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

বীমায়োগ্য আগ্ৰহৰ তিনিটা অত্যাৱশ্যকীয় উপাদান:

- বীমা কৰিব পৰা সম্পত্তি, অধিকাৰ, আগ্ৰহ, জীৱন বা সম্ভাৱ্য দায়বদ্ধতা থাকিব লাগিব।
- এনে সম্পত্তি, অধিকাৰ, আগ্ৰহ, জীৱন বা সম্ভাৱ্য দায়বদ্ধতা বীমাৰ বিষয় বস্তু হ'ব লাগিব।
- বীমাকৃতই বিষয়বস্তুৰ সৈতে এক আইনী সম্পৰ্ক বহন কৰিব লাগিব যাতে তেওঁ সম্পত্তিৰ সুৰক্ষা, অধিকাৰ, আগ্ৰহ, জীৱন বা দায়বদ্ধতাৰ স্বাধীনতাৰ দ্বাৰা লাভান্বিত হ'ব পাৰে। একেদৰে, তেওঁ যিকোনো লোকচান, ক্ষতি, আঘাত বা দায়বদ্ধতা সৃষ্টিৰ দ্বাৰা আৰ্থিকভাৱে হেৰুৱাব লাগিব।

জুৰা বা বাজি চুক্তিৰ পৰা বীমা কেনেদৰে পৃথক হয় চাওঁ আহক।

a) **জুৰা আৰু বীমা:** তাচৰ খেলৰ বিপৰীতে, য'ত এজন জিকিব বা হাৰিব পাৰে, কিন্তু জুইৰ কেৱল এটাই পৰিণাম হ'ব পাৰে – ঘৰৰ মালিকৰ ক্ষতি।

মালিকে বীমা গ্ৰহণ কৰে যাতে কোনো প্ৰকাৰে ক্ষতিপূৰণ পোৱা হয়।

আন কথাত, বীমা কৰিব পৰা আগ্ৰহ হৈছে বীমাৰ বিষয়বস্তুত বীমাকৃতৰ আগ্ৰহ। বীমায়োগ্য আগ্ৰহৰ ফলত বীমা চুক্তি এখন আইনৰ অধীনত বৈধ আৰু বলবৎ কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ

যদি শ্ৰীযুত পেটলে এটা বেংকৰ পৰা 15 লাখ টকাৰ ঋণ লৈ ঘৰ বন্ধকী দিছে আৰু তেওঁ এই পৰিমাণৰ 12 লাখ পৰিশোধ কৰিছে, বেংকৰ আগ্ৰহ কেৱল বাকী তিনি লাখ ৰ ওপৰত হ'ব যিটো বাকী আছে।

এনেদৰে বেংকৰ ঘৰটোত অপৰিশোধিত ঋণৰ বাকী পৰিমাণৰ বাবে আৰ্থিকভাৱে বীমায়োগ্য আগ্ৰহ আছে আৰু তেওঁলোকে নিশ্চিত কৰিব যে বেংকক আঁচনিখনত সহ বীমাকৃত কৰা হয়।

শ্ৰীযুত পেটেলৰ এটা ঘৰ আছে যাৰ বাবে তেওঁ এটা বেংকৰ পৰা 15 লাখ টকাৰ বন্ধকী ঋণ লৈছে। তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ ওপৰত চৰ্চা কৰক:

- ✓ ঘৰটোৰ প্ৰতি তেওঁৰ বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আছে নেকি?
- ✓ বেংকৰ ঘৰটোৰ প্ৰতি বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আছে নেকি?
- ✓ তেওঁৰ চুবুৰীয়াৰ বিষয়ে?

শ্ৰীযুত দাসৰ এটা পৰিয়াল আছে য'ত পত্নী, দুটা সন্তান আৰু বৃদ্ধ পিতৃ-মাতৃ আছে। তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ ওপৰত চিন্তা কৰক:

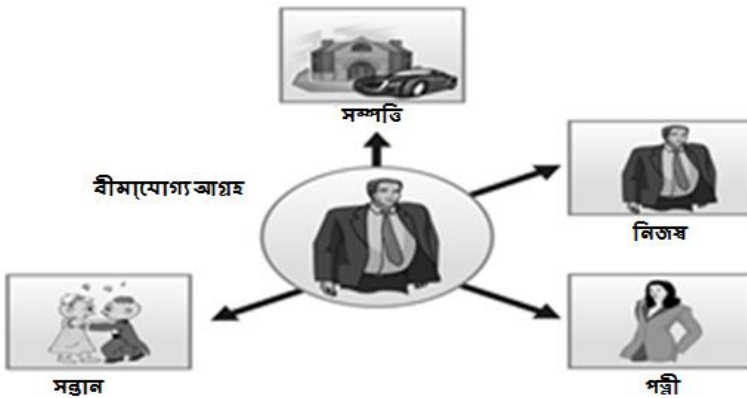
- ✓ তেওঁলোকৰ কল্যাণৰ প্ৰতি তেওঁৰ বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আছে নেকি?
- ✓ যদি তেওঁলোকৰ কোনোবা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হয় তেন্তে তেওঁ আৰ্থিকভাৱে হেৰুৱাব লগা হয় নেকি?
- ✓ তেওঁৰ চুবুৰীয়াৰ ল'ৰা ছোৱালীবোৰৰ কিবা হ'লে? তেওঁলোকৰ প্ৰতি তেওঁৰ বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকিব নেকি?

বীমাৰ বিষয়বস্তু আৰু বীমা চুক্তিৰ বিষয়বস্তুৰ মাজত পাৰ্থক্য কৰাটো ইয়াত প্ৰাসংগিক হ'ব।

বীমাৰ বিষয়বস্তুটো যি সম্পত্তিৰ বীমা কৰা হৈছে তাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত, যাৰ নিজা এক অন্তৰ্নিহিত মূল্য আছে।

আনহাতে বীমা চুক্তিৰ বিষয়বস্তু হৈছে সেই সম্পত্তিৰ প্ৰতি বীমাকৃতৰ বিত্তীয় আগ্ৰহ। যেতিয়া বীমাকৃতৰ সম্পত্তিৰ প্ৰতি এনে আগ্ৰহ থাকে তেতিয়াহে তেওঁৰ বীমা কৰাৰ আইনী অধিকাৰ থাকে। বীমা আঁচনিখনে কঠোৰ অৰ্থত সম্পত্তি নহয়, কিন্তু সম্পত্তিৰ প্ৰতি বীমাকৃতৰ বিত্তীয় আগ্ৰহ আৱৰে।

নক্সা 1: সাধাৰণ নিয়ম অনুসৰি বীমাযোগ্য আগ্ৰহ

b) **বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থকা সময়:** জীৱন বীমাত, আঁচনি খন লোৱাৰ সময়ত বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকিব লাগে। সাধাৰণ বীমাত, আঁচনি খন লোৱাৰ সময়ত আৰু দাবী উত্থাপনৰ সময়ত বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকিব লাগে। কিছুমান ব্যতিক্ৰম, যেনে সামুদ্ৰিক বীমাত বীমাযোগ্য আগ্ৰহ দাবী উত্থাপনৰ সময়তো থাকিব লাগে।

অগ্নি আৰু দুৰ্ঘটনা বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনি খন লোৱাৰ সময়ত আৰু লোকচানৰ সময়ত বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকিব লাগে।

নিজৰ বাহিৰেও স্বাস্থ্য আৰু ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা পৰিয়ালটোৰ বীমা কৰিব পাৰি কিয়নো যদি পৰিয়ালটো দুৰ্ঘটনাত পতিত হয় বা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হয় তেনেহলে তেওঁ আৰ্থিক লোকচানৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে। অৱশ্যে, সামুদ্ৰিক কাৰ্গো বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, কেৱল লোকচানৰ সময়ত বীমাযোগ্য আগ্ৰহৰ প্ৰয়োজন হয় কিয়নো ব্যয় পৰিশোধ কৰিলে সামগ্ৰীৰ মালিকীস্বত্বৰ হাত সলনি হ'ব, যি পৰিবহনৰ সময়ত হ'ব পাৰে।

C. নিকটতম কাৰণ

নিকটতম কাৰণ হৈছে বীমাৰ এক মুখ্য নীতি আৰু প্ৰকৃততে লোকচান বা ক্ষতি কেনেদৰে হৈছিল আৰু ই বীমাকৃত বিপদৰ ফলত হয় নে নাই তাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। যদি বীমাকৃত বিপদৰ ফলত লোকচান হৈছে, বীমাকৰ্তা দায়বদ্ধ। যদি তাৎক্ষণিক কাৰণটো বীমাকৃত বিপদ হয়, বীমাকৰ্তাই লোকচান টো বহন কৰিবলৈ বাধ্য, অন্যথা নহয়। নীতিৰ এই প্ৰয়োগ অনা-জীৱন বীমা দাবীৰ ক্ষেত্ৰত বাস্তৱিকভাৱে অধিক।

যেতিয়া লোকচান হয়, প্ৰায়ে ঘটনাৰ বহুতো শৃংখলা থাকিব পাৰে আৰু সেয়েহে কেতিয়াবা নিকটতম বা নিকটতম কাৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰা কঠিন হয়। এই নিয়মৰ অধীনত, বীমাকৰ্তাই মুখ্য কাৰণটো বিচাৰে যি লোকচান সৃষ্টি কৰা ঘটনাৰ শৃংখলাটো আৰম্ভ কৰে। এইটো প্ৰয়োজনীয়ভাৱে লোকচানৰ ঠিক আগতে হোৱা অন্তিম ঘটনা নহ'ব পাৰে, অৰ্থাৎ ই এক ঘটনা নহয় যি ক্ষতিৰ বাবে আটাইতকৈ নিকটবৰ্তী, বা তাৎক্ষণিকভাৱে দায়বদ্ধ। উদাহৰণ স্বৰূপে, জুই লগাৰ ফলত পানীৰ পাইপ বিস্ফোৰিত হ'ব পাৰে। ক্ষতি পানীৰ ফলত হোৱা স্বত্বেও, জুইক ঘটনাটোৰ নিকটতম কাৰণ বুলি গণ্য কৰা হ'ব। অন্যান্য কাৰণবোৰক দূৰৱৰ্তী কাৰণ হিচাপে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হ'ব পাৰে, যিবোৰ নিকটতম কাৰণৰ পৰা পৃথক। দূৰৱৰ্তী কাৰণবোৰ থাকিব পাৰে কিন্তু ঘটনা এটা সৃষ্টি কৰাত প্ৰভাৱী নহয়।

সংজ্ঞা

নিকটতম কাৰণক সক্ৰিয় আৰু দক্ষ কাৰণ হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰা হয় যিয়ে ঘটনাৰ এক শৃংখলা প্ৰস্তুত কৰে আৰু এক ফলাফল আনি দিয়ে, কোনো শক্তিৰ হস্তক্ষেপ আৰম্ভ নকৰাকৈ আৰু এক নতুন আৰু স্বতন্ত্ৰ উৎসৰ পৰা সক্ৰিয়ভাৱে কাম নকৰাকৈ।

বীমা চুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত নিকটতম কাৰণৰ নীতি কেনেদৰে প্ৰযোজ্য হয়? যিহেতু বীমাই মৃত্যুৰ কাৰণ নিৰ্বিশেষে মৃত্যুৰ লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰে, নিকটতম কাৰণৰ নীতি

সাধাৰণতে প্ৰযোজ্য নহ'ব। অৱশ্যে বহুতো বীমা চুক্তিত দুৰ্ঘটনাৰ লাভালাভ সংযোজিত থাকিব পাৰে য'ত দুৰ্ঘটনাজনিত মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত অতিৰিক্ত বীমা ৰাশি পৰিশোধ কৰিব লাগিব। এনে পৰিস্থিতিত, কাৰণটো নিৰ্ণয় কৰা প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰে - দুৰ্ঘটনাৰ ফলস্বৰূপে মৃত্যু হৈছিল নে নাই। এনে ধৰণৰ ক্ষেত্ৰত নিকটতম কাৰণৰ নীতি প্ৰযোজ্য হ'ব।

নিকটতম কাৰণৰ সিদ্ধান্ত বুজিবলৈ, নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিটো বিবেচনা কৰক:

উদাহৰণ

দৃশ্যপট 1: শ্ৰীযুত অজয়ে তেওঁৰ গাড়ীখন গেৰেজত ৰাখি দীঘলীয়া বন্ধত গৈছিল। ছয় মাহৰ পিছত, যেতিয়া তেওঁ ঘূৰি আহি গাড়ীখন ষ্টাৰ্ট কৰিছিল, তেওঁ লক্ষ্য কৰিছিল যে গাড়ীখনৰ শীততাপ নিয়ন্ত্ৰণে কাম কৰা নাই। শ্ৰীযুত অজয়ে শীততাপ নিয়ন্ত্ৰণ মেৰামতিৰ ব্যয়ৰ বাবে বীমা কোম্পানীৰ সৈতে দাবী দাখিল কৰিছিল আৰু বীমা কোম্পানীয়ে দাবীটো নাকচ কৰিছিল। বীমা কোম্পানীয়ে দিয়া কাৰণটো আছিল যে ক্ষতিটো গাড়ীখনৰ 'স্বাভাৱিক ক্ষয়-ক্ষতি' আৰু শীততাপ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰণালীৰ বাবে হৈছিল, যিটো বীমা আঁচনিত বহিঃভুক্ত বিপদ আছিল। শ্ৰীযুত অজয়ে আদালতৰ কাম চাপিছিল আৰু জৰীপ প্ৰতিবেদন পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত কোৱা হৈছিল যে গাড়ীখন 12 বছৰ পুৰণি আছিল আৰু যোৱা 6 বছৰত গাড়ী বা শীততাপ নিয়ন্ত্ৰণ সেৱা/মেৰামতি কৰা হোৱা নাছিল, ক্ষতিটো 'স্বাভাৱিক ক্ষয়-ক্ষতি'ৰ ফলত হৈছিল আৰু বীমা কোম্পানীয়ে দাবীটো পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ নহয়।

দৃশ্যপট 2: শ্ৰীযুত পিন্টো, ঘোঁৰা চলোৱাৰ সময়ত, মাটিত পৰিছিল আৰু ভৰি ভাঙিছিল, তেওঁ চিকিৎসালয়লৈ নিয়াৰ আগতে দীৰ্ঘসময় ধৰি তিতা মাটিত পৰি আছিল। তিতা মাটিত পৰি থকাৰ বাবে, তেওঁৰ জ্বৰ হৈছিল যিয়ে নিউমোনিয়ালৈ ৰূপান্তৰিত হৈছিল, অৱশেষত এই কাৰণত মৃত্যু হৈছিল। যদিও নিউমোনিয়া তাৎক্ষণিক কাৰণ যেন লাগিব পাৰে, দৰাচলতে এইটো দুৰ্ঘটনাজনিত পতন আছিল যি নিকটতম কাৰণ হিচাপে উদ্ভৱ হৈছিল আৰু দাবীটো ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ অধীনত পৰিশোধ কৰা হৈছিল।

কিছুমান লোকচান আছে যিবোৰ জুইৰ ফলত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ক্ষতিগ্ৰস্ত হয় কিন্তু যিবোৰ জুইৰ ফলত হোৱা নিকটতম কাৰণ বুলি ক'ব নোৱাৰি। ব্যৱহাৰিক ভাৱে, ইয়াৰে কিছুমান লোকচান অগ্নি বীমা আঁচনিৰ অধীনত ব্যৱসায়ৰ দ্বাৰা সচৰাচৰ পৰিশোধ কৰা হয়।

এনে লোকচানৰ উদাহৰণ হ'ব পাৰে -

- ✓ জুই নুমুৱাবলৈ ব্যৱহৃত পানীৰ ফলত হোৱা সম্পত্তিৰ ক্ষতি
- ✓ অগ্নি নিৰ্বাপক বাহিনীয়ে তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য সম্পাদনত হোৱা সম্পত্তিৰ ক্ষতি
- ✓ জ্বলন্ত অটালিকাৰ পৰা সুৰক্ষিত স্থানলৈ আঁতৰোৱাৰ সময়ত হোৱা সম্পত্তিৰ ক্ষতি

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

ঘোঁৰা চালনাৰ দুৰ্ঘটনাৰ পিছত তিতা মাটিত পৰি থকাৰ ফলত শ্ৰীযুত পিন্টো নিউমোনিয়াত আক্ৰান্ত হৈছিল। নিউমোনিয়াৰ ফলত শ্ৰীযুত পিন্টোৰ মৃত্যু হয়। মৃত্যুৰ নিকটতম কাৰণ কি?

- I. নিউমোনিয়া
  - II. ঘোঁৰা
  - III. ঘোঁৰা চালনা দুৰ্ঘটনা
  - IV. দুৰ্ভাগ্য
-

D. ক্ষতিপূৰণ

ক্ষতিপূৰণৰ নীতি অনা-জীৱন বীমা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে লোকচানৰ সন্মুখীন হোৱা আঁচনিধাৰকজনক ক্ষতিপূৰণ দিয়া হয় যাতে তেওঁক লোকচানৰ ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ আগৰ দৰে একে বিত্তীয় স্থিতিত ৰাখিব পাৰে। বীমা চুক্তিয়ে নিশ্চিত কৰে যে বীমাকৃতক ক্ষতিপূৰণ দিয়া হ'ব বা লোকচানৰ পৰিমাণলৈকে ক্ষতিপূৰণ দিয়া হ'ব আৰু তাতোধিক নহয়।

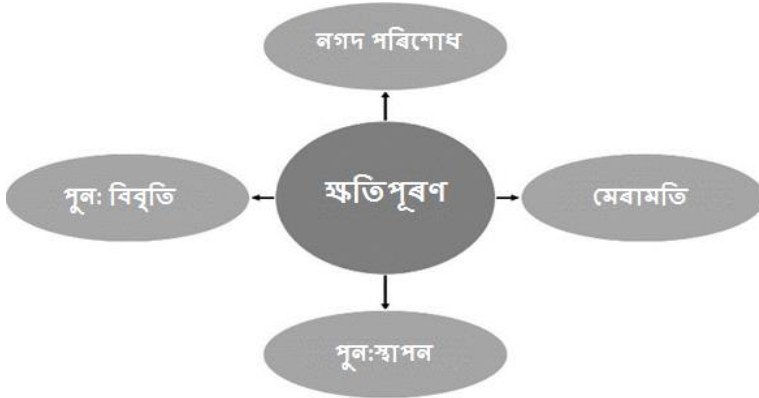
ইয়াত দৰ্শনটো হ'ল যে এজনে নিজৰ সম্পত্তি বীমা কৰি লোকচানতকৈ অধিক পুনৰুদ্ধাৰ কৰি লাভ কৰা উচিত নহয়। বীমাকৰ্তাই ক্ষতিগ্ৰস্ত লোকচানৰ অৰ্থনৈতিক মূল্য মূল্যাঙ্কন কৰিব আৰু সেই অনুসৰি ক্ষতিপূৰণ দিব।

উদাহৰণ

ৰামে তেওঁৰ ঘৰৰ সম্পূৰ্ণ পৰিমাণৰ বীমা কৰিছে, যাৰ মূল্য 10 লাখ টকা, আনুমানিক 70,000 টকাৰ জুইৰ ফলত তেওঁ লোকচানৰ সন্মুখীন হৈছে। বীমা কোম্পানীয়ে তেওঁক 70,000 টকা পৰিশোধ কৰিব। বীমাকৃতই আৰু কোনো বেছি পৰিমাণ দাবী কৰিব নোৱাৰে। পৰিশোধ কৰিব লগা ক্ষতিপূৰণ এজনে গ্ৰহণ কৰা বীমাৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব। ক্ষতিপূৰণে নিষ্পত্তিৰ নিম্নলিখিত পদ্ধতিবোৰৰ এক বা একাধিক প্ৰকাৰে ল'ব পাৰে:

- ✓ নগদ পৰিশোধ
- ✓ ক্ষতিগ্ৰস্ত বস্তু এটা মেৰামতি কৰা
- ✓ হেৰুওৱা বা ক্ষতিগ্ৰস্ত বস্তুৰ বিকল্প
- ✓ পুনৰ্স্থাপন (পুনৰুদ্ধাৰ)। যেনে জুইত ধ্বংস হোৱা ঘৰ এটা পুনৰ নিৰ্মাণ কৰা

নক্সা 2: ক্ষতিপূৰণ

- a) **সন্মত মূল্য:** অৱশ্যে, কিছুমান বিষয় বস্তু আছে যাৰ মূল্য লোকচানৰ সময়ত সহজে অনুমান বা নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰিব। উদাহৰণ স্বৰূপে, পাৰিবাৰিক উত্তৰাধিকাৰ বা বিৰল শিল্পকলাৰ ক্ষেত্ৰত মূল্য নিৰ্দিষ্ট কৰা কঠিন হ'ব পাৰে। একেদৰে সামুদ্ৰিক বীমা আঁচনিত বহু দূৰ দেশত হোৱা জাহাজ দুৰ্ঘটনাত হোৱা লোকচানৰ পৰিমাণ অনুমান কৰা কঠিন হ'ব পাৰে।

এনে ক্ষেত্ৰত, 'সন্মত মূল্য' বুলি জনা জাত এক নীতি গ্ৰহণ কৰা হয়। বীমা চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতই বীমা কৰিব লগা সম্পত্তিৰ মূল্যৰ ওপৰত সন্মত হয়। সম্পূৰ্ণ লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই আঁচনিখনৰ সন্মত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰিবলৈ সন্মত হয়। এই প্ৰকাৰৰ আঁচনিক "সন্মত মূল্য আঁচনি" বুলি কোৱা হয়।

- b) **অল্পবীমা:** এতিয়া এনে এক পৰিস্থিতি বিবেচনা কৰক য'ত সম্পত্তিটোৰ সম্পূৰ্ণ মূল্যৰ বাবে বীমা কৰা হোৱা নাই। এনে ক্ষেত্ৰত এজনে কেৱল তেওঁৰ বীমাৰ সমান অনুপাতত লোকচানৰ বাবে ক্ষতিপূৰণৰ অধিকাৰী হ'ব।

ধৰি লওক, 10 লাখ টকামূল্যৰ ঘৰটো কেৱল 5 লাখ টকাৰ বীমা কৰা হৈছে। যদি জুইৰ ফলত হোৱা লোকচান 60,000 টকা হয়, তেন্তে এই সম্পূৰ্ণ পৰিমাণটো দাবী কৰিব নোৱাৰিব। এইটো গণ্য কৰা হয় যে ঘৰৰ মালিকে কেৱল ইয়াৰ মূল্যৰ আধা লৈকে বীমা কৰিছে আৰু এনেদৰে তেওঁ লোকচানৰ পৰিমাণৰ মাত্ৰ 50% [30,000 টকা] দাবী কৰাৰ অধিকাৰী। ইয়াক অল্পবীমা বুলি কোৱা হয়।

প্ৰায়ভাগ প্ৰকাৰৰ অনা-জীৱন বীমা আঁচনিত, যি সম্পত্তি আৰু দায়বদ্ধতাৰ বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত, বীমাকৃতক প্ৰকৃত লোকচানৰ পৰিমাণলৈকে ক্ষতিপূৰণ দিয়া হয় অৰ্থাৎ বৰ্তমান

বজাৰৰ মূল্যত হেৰুওৱা বা ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তি প্ৰতিস্থাপিত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ধনৰ পৰিমাণৰ মূল্য, অৱচয় মূল্য হ্ৰাস কৰি দিয়া হয়।

E. চাবৰোগেচন (নিমজ্জন)

চাবৰোগেচনৰ অৰ্থ হৈছে বীমাকৃতৰ পৰা বীমাকৰ্তাৰ ওচৰলৈ বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ সন্দৰ্ভত সকলো অধিকাৰ আৰু প্ৰতিকাৰ স্থানান্তৰ কৰা। ক্ষতিপূৰণৰ নীতিৰ পৰা নিমজ্জন অনুসৰণ কৰা হয়। সেয়েহে, ইয়াক প্ৰায়ে ক্ষতিপূৰণৰ 'কোৰোলাৰী'/অনুসিদ্ধান্ত বুলি কোৱা হয়।

আন কথাত, যদি বীমাকৃত এজনে লোকচানৰ সন্মুখীন হয় আৰু বীমাকৰ্তাই লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে, বীমাকৃতৰ সেই লোকচানৰ বাবে যিকোনো তৃতীয় পক্ষৰ দ্বাৰা ক্ষতিপূৰণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ অধিকাৰ বীমাকৰ্তাৰ ওচৰলৈ স্থানান্তৰিত হ'ব। মন কৰিব যে বীমা কোম্পানীয়ে সংগ্ৰহ কৰিব পৰা ক্ষতিৰ পৰিমাণ কেৱল বীমা কোম্পানীয়ে পৰিশোধ কৰা পৰিমাণলৈকেহে সীমিত থাকিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

নিমজ্জন: এয়া হৈছে বীমা কোম্পানীয়ে এজন আঁচনি ধাৰকক পৰিশোধ কৰা দাবীৰ পৰিমাণ অৱহেলা কৰা তৃতীয় পক্ষৰ পৰা পুনৰুদ্ধাৰ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰক্ৰিয়া।

তৃতীয় পক্ষৰ বিৰুদ্ধে দাবী পৰিশোধ কৰা বীমা কোম্পানী এটাৰ ওচৰত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা সমৰ্পিত অধিকাৰ বুলিও সাবৰোগেচন সংজ্ঞায়িত কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ

শ্ৰীযুত কিশোৰৰ ঘৰুৱা সামগ্ৰী চিলভেন পৰিবহন সেৱাত কঢ়িয়াই অনা হৈছিল। চালকৰ অৱহেলাৰ ফলত তেওঁলোক 45,000 টকালৈকে ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছিল আৰু বীমাকৰ্তাই শ্ৰীযুত কিশোৰক 30,000 টকা পৰিশোধ কৰিছিল। বীমাকৰ্তাই মাত্ৰ 30,000 টকালৈকে নিমজ্জিত হৈ আছে আৰু সেই পৰিমাণটো চিলভেন পৰিবহনৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিব পাৰে।

যদি বিষয়টো মোকদ্দমাত যায় আৰু আদালতে চিলভেন ট্ৰান্সপোৰ্টক শ্ৰীযুত কিশোৰক ক্ষতিপূৰণ হিচাপে 35,000 টকা পৰিশোধ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিয়ে, তেন্তে তেওঁ বীমাকৰ্তাক চাবৰোগেচন ধাৰাৰ অধীনত 30,000 টকাৰ দাবীৰ পৰিমাণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ আৰু বাকী থকা পৰিমাণ 5,000 টকা নিজৰ ওচৰত ৰাখিব পাৰে।

চাবৰোগেচন দফাই বীমাকৃতক - বীমা কোম্পানীৰ পৰা আৰু যিকোনো তৃতীয় পক্ষৰ পৰা লোকচানতকৈ অধিক সংগ্ৰহ কৰাত বাধা দিয়ে। কেৱল ক্ষতিপূৰণৰ চুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত হে চাবৰোগেচন উত্থাপিত হয়, জীৱন বীমা আঁচনি বা ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিৰ দৰে লাভালাভ আঁচনিত নহয়।

উদাহৰণ

শ্ৰীযুত সুৰেশৰ বিমান দুৰ্ঘটনাত মৃত্যু হয়। তেওঁৰ পৰিয়ালে ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনি জাৰী কৰা বীমাকৰ্তাৰ পৰা 50 লাখ টকাৰ সম্পূৰ্ণ বীমা ৰাশি সংগ্ৰহ কৰাৰ লগতে এয়াৰলাইনৰ দ্বাৰা পৰিশোধ কৰা ক্ষতিপূৰণ, অৰ্থাৎ 15 লাখ টকা সংগ্ৰহ কৰাৰ অধিকাৰ আছে।

F. অৱদান

চাৰৰোগেচনৰ দৰে, 'অৱদান' ও ক্ষতিপূৰণৰ নীতিৰ পৰা অনুসৰণ কৰে। সেয়েহে, ইয়াক ক্ষতিপূৰণৰ 'কোৰোলাৰী' বুলিও কোৱা হয়। অৱদান হৈছে এক নীতি যি সাধাৰণ বীমা চুক্তিত উদ্ভৱ হয়। ই আমাক কয় যে যেতিয়া বীমাকৃতই একাধিক বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমা লয় তেতিয়া দায়বদ্ধতা কেনেদৰে পূৰণ কৰিব লাগিব। অৱদানে বুজায় যে যদি একেটা সম্পত্তিৰ বীমা একাধিক বীমা কোম্পানীৰ সৈতে হয়, সকলো বীমাকৰ্তাই একেলগে পৰিশোধ কৰা ক্ষতিপূৰণে প্ৰকৃত লোকচানক অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰে। আঁচনি ধাৰকে প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাৰ পৰা প্ৰতিজনৰ সৈতে বীমা কৰা পৰিমাণৰ অনুপাতত লোকচানৰ কেৱল এটা অংশহে দাবী কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ: যদি শ্ৰীযুত শ্ৰীনিবাসে দুটা বীমা কোম্পানীৰ সৈতে তেওঁৰ ঘৰত অগ্নি বীমা আঁচনি লৈছে, দুয়োটাৰে সৈতে, তেওঁ 12 লাখ টকাৰ সম্পূৰ্ণ মূল্যৰ বাবে বীমা কৰিছিল। ধৰি লওঁক জুই লাগিছে আৰু ইয়াৰ ফলত তেওঁ 3 লাখ টকাৰ লোকচানৰ সন্মুখীন হৈছে, তেওঁ প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাৰ পৰা 1.5 লাখ টকা দাবী কৰিব পাৰে।

অৱদানৰ নীতি কেৱল ক্ষতিপূৰণ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য। জীৱন বীমাৰ ক্ষেত্ৰত এইটো উদ্ভৱ নহয়, কিয়নো জীৱন হানি হ'লে হোৱা লোকচানৰ ওপৰত কোনো উচ্চ সীমা ৰাখিব নোৱাৰি।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনটো বলপূৰ্বক প্ৰয়োগৰ উদাহৰণ?

- I. ৰমেশে সূক্ষ্ম প্ৰিন্টৰ বিষয়ে নজনাকৈ চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰে
- II. ৰমেশে মহেশক চুক্তিত স্বাক্ষৰ নকৰিলে হত্যা কৰাৰ ভাবুকি দিয়ে
- III. ৰমেশে মহেশক চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰিবলৈ তেওঁৰ পেছাদাৰী স্থিতি ব্যৱহাৰ কৰে
- IV. ৰমেশে মহেশক চুক্তি স্বাক্ষৰ কৰিবলৈ মিছা তথ্য প্ৰদান কৰে

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

নিম্নলিখিত কোনটো ৰমেশৰ দ্বাৰা বীমা কৰিব নোৱাৰি?

- I. ৰমেশৰ ঘৰ
- II. ৰমেশৰ পত্নী
- III. ৰমেশৰ বন্ধু
- IV. ৰমেশৰ মাক দেউতাক

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

অৱদানৰ নীতিৰ তাৎপৰ্য কি?

- I. ই নিশ্চিত কৰে যে বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাৰ সৈতে দাবীৰ এক নিৰ্দিষ্ট অংশ অৱদান আগবঢ়ায়।
- II. ই নিশ্চিত কৰে যে পুলৰ অংশ হোৱা সকলো বীমাকৃতই পুলৰ অংশগ্ৰহণকাৰীএজনে কৰা দাবীত অৰিহণা যোগায়, তেওঁলোকে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ অনুপাতত।
- III. ই নিশ্চিত কৰে যে একেটা বিষয়কে সামৰি লোৱা একাধিক বীমাকৰ্তা; একেলগ হয় আৰু বিষয়বস্তুৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সংস্পৰ্শলৈ অহাৰ অনুপাতত দাবীৰ পৰিমাণটো অৰিহণা যোগায়।
- IV. ই নিশ্চিত কৰে যে বছৰটোত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা সমান কিস্তিত প্ৰিমিয়াম অৰিহণা যোগোৱা হয়।

সাৰাংশ

- বীমা আঁচনিৰ বিশেষ বিশেষত্ববোৰৰ ভিতৰত আছে:
  - i. উবেৰিমা ফাইডচ,
  - ii. বীমাযোগ্য আগ্ৰহ,
  - iii. নিকটতম কাৰণ,
  - iv. ক্ষতিপূৰণ
  - v. চাবৰোগেচন
  - vi. অৱদান

মূল চৰ্তাৱলী

1. প্ৰকাশ -নকৰা
2. ভুল উপস্থাপন
3. ভৌতিক তথ্য

4. সন্মত মূল্য

5. বীমাৰ অধীনত/ অল্পবীমা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্প টো হৈছে III

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II

উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্প টো হৈছে III

উত্তৰ 4 - সঠিক বিকল্প টো হৈছে III

অধ্যায় C-04

বীমা চুক্তিৰ বিশেষত্বসমূহ

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত, আমি বীমা চুক্তি এটাৰ কাম কৰা আৰু বিশেষ বিশেষত্ববোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা উপাদানবোৰ আলোচনা কৰোঁ।

শিকাৰ ফলাফল

- A. বীমা চুক্তিৰ আইনী দিশসমূহ
- B. এটা বৈধ চুক্তিৰ উপাদানসমূহ
- C. আগতীয়াকৈ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ
- D. অনুৰোধ
- E. ক্ষমতা প্ৰদান কৰা ব্যৱস্থাবোৰ, যেনে গ্ৰেছ পিৰিয়ড আৰু ফ্ৰী-লুক

A. বীমা চুক্তি - আইনী দিশ আৰু বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ।

অধ্যয়নটোৱে বীমা চুক্তিৰ আইনী দিশ আৰু বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ সামৰি লয়।

1. বীমা চুক্তি

বীমা এক সাময়িক চুক্তিবদ্ধ চুক্তি য'ত বীমাকৰ্তাই প্ৰিমিয়াম বুলি জনা মূল্য বা বিবেচনাৰ বাবে কিছুমান নিৰ্দিষ্ট বিপদাশংকাৰ বিৰুদ্ধে বিত্তীয় সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ সন্মত হয়। সেই সাময়িক চুক্তিবদ্ধ চুক্তিখনে বীমা আঁচনিৰ ৰূপ লয়।

2. বীমা চুক্তিৰ আইনী দিশসমূহ

এই শাখাটোৱে বীমা চুক্তিৰ কিছুমান বিশেষত্বৰ বিষয়ে ভূমুকি মাৰে আৰু সাধাৰণতে বীমা চুক্তিবোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আইনী নীতিবোৰ বিবেচনা কৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

চুক্তি হৈছে পক্ষবোৰৰ মাজত হোৱা এক চুক্তি, ই আইনৰ দ্বাৰা কাৰ্য্যকৰী কৰা যায়। ভাৰতীয় চুক্তি অধিনিয়ম, 1872-ৰ ব্যৱস্থাবোৰে বীমা চুক্তিকে ধৰি ভাৰতৰ সকলো চুক্তি নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

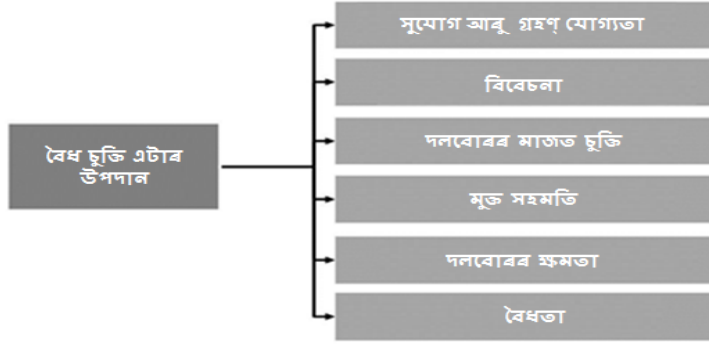
বীমা আঁচনি হৈছে দুটা পক্ষৰ মাজত কৰা চুক্তি, যেনে কোম্পানীটো, যাক বীমাকৰ্তা বুলি কোৱা হয়, আৰু আঁচনিধাৰক, যাক বীমাকৃত বুলি কোৱা হয় আৰু ভাৰতীয় চুক্তি অধিনিয়ম, 1872-ত সন্নিবিষ্ট প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ পূৰণ কৰে।

নক্সা 1: বীমা চুক্তি

B. এটা বৈধ চুক্তিৰ উপাদানসমূহ

খ. নক্সা 2: এটা বৈধ চুক্তিৰ উপাদানসমূহ

বৈধ চুক্তি ৰ উপাদানবোৰ হৈছে:

1. প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা

যেতিয়া এজন ব্যক্তিয়ে আন এজন ব্যক্তিক এনে কাৰ্য্যৰ বাবে আনজনৰ সন্মতি প্ৰাপ্ত কৰাৰ লক্ষ্যৰে যিকোনো কাম কৰাৰ বা বিৰত থাকিবলৈ তেওঁৰ ইচ্ছাক সূচায়, তেতিয়া তেওঁ এটা সুযোগ বা প্ৰস্তাৱ আগবঢ়ায় বুলি কোৱা হয়। সাধাৰণতে, প্ৰস্তাৱটো প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা কৰা হয়, আৰু বীমাকৰ্তাই গ্ৰহণ কৰে।

যেতিয়া এজন ব্যক্তি যাক প্ৰস্তাৱটো দিয়া হয় তেওঁ ইয়াত তেওঁৰ সন্মতি সূচায়, ইয়াক এক গ্ৰহণযোগ্যতা বুলি গণ্য কৰা হয়। সেয়েহে, যেতিয়া প্ৰস্তাৱ এটা গ্ৰহণ কৰা হয়, ই এক প্ৰতিশ্ৰুতি হৈ পৰে। গ্ৰহণযোগ্যতা প্ৰস্তাৱকক জনোৱা প্ৰয়োজন যাৰ ফলত চুক্তি গঠন হয়।

যেতিয়া প্ৰস্তাৱক এজনে বীমা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী গ্ৰহণ কৰে আৰু জমাৰ পৰিমাণ পৰিশোধ কৰি তেওঁৰ সন্মতি সূচায়, যিটো প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত হয়, ই প্ৰথম প্ৰিমিয়ামলৈ ৰূপান্তৰিত হয়, আৰু প্ৰস্তাৱটো এক আঁচনি হৈ পৰে। যদি কোনো চৰ্ত ৰখা হয়, ই এক কাউণ্টাৰ অফাৰ হৈ পৰে। আঁচনিৰ দস্তাবেজ চুক্তিৰ প্ৰমাণপত্ৰ হৈ পৰে।

2. মাননি/পাৰিশ্ৰমিক

ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে চুক্তিখনত পক্ষবোৰৰ বাবে কিছু পাৰস্পৰিক লাভালাভ থাকিব লাগিব। প্ৰিমিয়ামটো হৈছে বীমাকৰ্তাৰ পৰা মাননি, আৰু ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ প্ৰতিশ্ৰুতি হৈছে বীমাকৰ্তাৰ পৰা মাননি।

3. পক্ষবোৰৰ মাজত চুক্তি (সৰ্বসন্মতি এড-আইডেম)

দুয়োটা পক্ষ, বীমাকৰ্তা আৰু আঁচনিধাৰকে একে অৰ্থত একেটা বিষয়ত সন্মত হোৱা উচিত। অৰ্থাৎ, দুয়োটা পক্ষৰ মাজত "সৰ্বসন্মতি এড-আইডেম" থাকিব লাগে।

4. স্বাধীন সন্মতি

চুক্তিত প্ৰৱেশ কৰোঁতে স্বাধীন সন্মতি থাকিব লাগে। সন্মতি স্বাধীন বুলি কোৱা হয় যেতিয়া ই তলত উল্লেখ কৰা বোৰৰ ফলত নহয়

- ✓ বলপূৰ্বক/ শক্তি প্ৰয়োগ কৰি
- ✓ অযথা প্ৰভাৱ
- ✓ প্ৰৱঞ্চনা
- ✓ ভুল উপস্থাপন
- ✓ ভুল

যেতিয়া চুক্তি এখনত বলপূৰ্বক, প্ৰৱঞ্চনা বা ভুল উপস্থাপনৰ ফলত সন্মতি কৰা হয়, সেই চুক্তিখন বাতিল কৰিব পাৰি।

5. দুইপক্ষৰ সক্ষমতা

চুক্তিৰ দুয়োটা পক্ষই চুক্তিত প্ৰৱেশ কৰিবলৈ আইনীভাৱে সক্ষম হ'ব লাগিব। প্ৰস্তাৱটোত স্বাক্ষৰ কৰাৰ সময়ত আঁচনিধাৰক আইনীভাৱে প্ৰাপ্তবয়স্ক হ'ব লাগিব আৰু সঠিক মানসিকতাৰ হ'ব লাগিব আৰু আইনৰ অধীনত অযোগ্য হ'ব নালাগিব। উদাহৰণ স্বৰূপে, নাবালকসকলে বীমা চুক্তিত প্ৰৱেশ কৰিব নোৱাৰে।

6. বৈধতা

চুক্তিৰ উদ্দেশ্য আইনী হ'ব লাগিব, উদাহৰণ স্বৰূপে, অবৈধ কামৰ বাবে কোনো বীমা থাকিব নোৱাৰে। যিবোৰ বস্তু বা মাননি বেআইনী সেই প্ৰতিটো চুক্তি বাতিল হ'ব। বীমা চুক্তিৰ উদ্দেশ্য হৈছে এক বিধিসন্মত বিষয়বস্তু।

লগতে বীমা চুক্তিত প্ৰৱেশ কৰাটো কোনো ধৰণৰ বল, ভয় বা ভুল অবিহনে নিজৰ মুক্ত ইচ্ছাৰ দ্বাৰা কৰিব লাগে।

C. আগতীয়াকৈ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা

ভাৰতীয় আইন অনুসৰি, বীমাকৰ্তাসকলে আগতীয়াকৈ প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত নকৰিলে বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া নহয়। অৰ্থাৎ, ভাৰতত ঋণৰ আধাৰত বীমা সুৰক্ষা বিক্ৰী কৰিব নোৱাৰি।

বীমা অধিনিয়ম 1938-ৰ ধাৰা 64 VB-ত কোৱা হৈছে, "আগতীয়াকৈ প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত নকৰিলে কোনো বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিব নালাগে"। কোনো বীমাকৰ্তাই কোনো বিপদাশংকা গ্ৰহণ নকৰিব যেতিয়ালৈকে প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ প্ৰাপ্ত নহয় বা পৰিশোধ কৰাৰ নিশ্চয়তা

দিয়া নহয় বা নিৰ্ধাৰিত প্ৰকাৰে আগতীয়াকৈ জমা কৰা নহয়। এইটো ভাৰতৰ বীমা উদ্যোগৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য।

বীমা নিয়ম, 1939-য়ে, নিৰ্দিষ্ট শ্ৰেণীৰ বীমাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰিমিয়ামৰ আগতীয়া পৰিশোধৰ এই চৰ্তৰ কিছুমান ব্যতিক্ৰম প্ৰদান কৰে। বীমা নিয়মৰ ধাৰা 59-য়ে কিছুমান চৰ্ত সাপেক্ষে ৰোগ বীমা, গোট ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা চিকিৎসা লাভালাভ বীমা আৰু চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি বীমা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত কিস্তি হিচাপত প্ৰিমিয়াম গ্ৰহণ কৰাৰ অনুমতি দিয়ে। বীমা নিয়মৰ ধাৰা 59-য়ে চৰকাৰী আৰু অৰ্ধ-চৰকাৰী সংস্থাসমূহক জাৰী কৰা আঁচনি, চৰকাৰী আৰু অৰ্ধ-চৰকাৰী কৰ্মচাৰীসকলক সামৰি ফিডেলিটি গেৰাণ্টি বীমা আঁচনি, কৰ্মীসকলৰ ক্ষতিপূৰণ আঁচনি, নগদ পৰিবহন আঁচনি, আৰু কিছুমান চৰ্ত সাপেক্ষে আন কিছুমান শ্ৰেণীৰ বীমাৰ বাবে শিথিলতাৰ অনুমতি দিয়ে।

অনুৰোধ

বীমাক সদায়ে সামগ্ৰীটো সঠিকভাৱে বুজি পোৱাৰ পিছতহে ক্ৰয় কৰিব লগা সামগ্ৰী হিচাপে গণ্য কৰা হয় আৰু কেৱল ক্ৰয়/বিক্ৰী কৰাটোৱে নহয়। সেয়েহে, বীমা গ্ৰাহকৰ দ্বাৰা 'অনুৰোধ' কৰিব লাগিব বা বিচাৰিব লাগিব। পৰম্পৰাগতভাৱে, বীমাকৰ্তাই ঘোষণা কৰে যে "বীমা হৈছে অনুৰোধৰ বিষয়বস্তু"। ব্যাখ্যা কৰিবলৈ, বীমা এক সাজু কৰি থোৱা সামগ্ৰী নহয় যেনে বিস্কুটৰ পেকেট বা চকলেটৰ বাৰ যিটো পোনপটীয়াকৈ ক্ৰয়/বিক্ৰী কৰিব লাগে। গ্ৰাহকসকলে তেওঁলোকৰ বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ ইয়াৰ বাবে যোগ্য ব্যক্তি এজনৰ সৈতে আলোচনা কৰিব লাগিব আৰু পেছাদাৰী পৰামৰ্শৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, সঠিক বীমা সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰিব লাগিব। বীমা সামগ্ৰীটো বুজিব লাগিব আৰু আঁচনিৰ আৱৰণ, বৰ্জন, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাহকৰ নিৰ্দিষ্ট প্ৰয়োজনীয়তা আৰু প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে আটাইতকৈ উপযুক্ত প্ৰস্তাৱটো বিবেচনা কৰিব লাগিব।

'অনুৰোধ' সাধাৰণতে আৰম্ভ কৰা হয় যেতিয়া বীমাকৰ্তা বা কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত মধ্যস্থতাকাৰীয়ে তেওঁৰ বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজিবলৈ সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক এজনৰ ওচৰলৈ যায় আৰু উপযুক্ত বীমা সামগ্ৰী বাছনি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত পেছাদাৰী পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰে। সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকজনে সঠিক সমাধান বিচাৰে আৰু উপদেষ্টাজনক সকলো প্ৰয়োজনীয় বিৱৰণ প্ৰদান কৰে। আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) -ৰ নিয়মাৱলী অনুসৰি, বীমা আঁচনিৰ অব্যাহতকৰণ, নৱীকৰণ বা পুনৰুজ্জীৱিতকৰণ সম্পৰ্কীয় ব্যৱসায়সহ, অনুৰোধ প্ৰক্ৰিয়াত জড়িত হোৱা আৰু বীমা ব্যৱসায় ক্ৰয় কৰাৰ উদ্দেশ্যে বীমা এজেন্টক বীমা কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিযুক্ত কৰা হয়। কেৱল বীমা কোম্পানীৰ কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰী, আৰু অনুজ্ঞাপ্ৰাপ্ত মধ্যস্থতাকাৰীৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকলে যিসকল এই উদ্দেশ্যৰ বাবে প্ৰশিক্ষিত আৰু কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত, তেওঁলোক বীমাৰ অনুৰোধ আৰু বিক্ৰী প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশ হ'ব পাৰে।

D. ক্ষমতা প্ৰদান কৰা ব্যৱস্থাবোৰ

1. গ্ৰেছ পিৰিয়ড(বৰ্ধিত ম্যাদ)

গ্ৰেছ পিৰিয়ড হৈছে প্ৰিমিয়াম দাখিলৰ নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ ঠিক পিছৰ নিৰ্ধাৰিত সময় য'ত ধাৰাবাহিকতা লাভালাভ যেনে অপেক্ষাৰ ম্যাদ আৰু আগৰে পৰা থকা ৰোগৰ আৱৰণত ক্ষয় নোহোৱাকৈ আঁচনি এখন নৱীকৰণ বা অব্যাহত ৰাখিবলৈ পৰিশোধ কৰিব পৰা যায়। যি সময়ৰ বাবে কোনো প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰা নহয় সেই সময়ৰ বাবে আৱৰণ উপলব্ধ নহয়। প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ পিছদিনাৰ পৰা বৰ্ধিত ম্যাদৰ দিন গণনা কৰা হয়।

জীৱন বীমাৰ বাবে, যদি কোনো গ্ৰেছ পিৰিয়ড নাথাকে, পৰিশোধত এটা মাত্ৰ বিলম্বৰ ফলতো আঁচনিখন অক্ষম হ'ব পাৰে। ই আঁচনিধাৰক, বীমাকৰ্তা আৰু সাধাৰণতে বীমা উদ্যোগৰ বাবে ক্ষতিকাৰক হ'ব। আই.আৰ.ডি.এ.আই.(IRDAI) নিয়মাৱলীয়ে প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহৰ মাহিলী পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত 15 দিনৰ আৰু অন্যান্য পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত 30 দিনৰ গ্ৰেছ ম্যাদৰ অনুমতি দিয়ে।

স্বাস্থ্য বীমাৰ ক্ষেত্ৰতো, ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য আঁচনিৰ নৱীকৰণৰ বাবে বৰ্ধিত ম্যাদ হিচাপে নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক দিনৰ অনুমতি দিয়া হয়। এই সময়ছোৱা কোম্পানীৰ নীতি আৰু আগবঢ়োৱা সামগ্ৰীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। যদি আঁচনিখন বৰ্ধিত ম্যাদৰ ভিতৰত নৱীকৰণ কৰা হয় তেন্তে সকলো লাভালাভৰ ধাৰাবাহিকতা বজাই ৰখা হয়। অৱশ্যে, যদিহে বিৰতিৰ সময়ত দাবী তোলা হয়, তেতিয়া বিবেচনা কৰা নহ'ব। আই.আৰ.ডি.এ.আই.(IRDAI) নিয়মাৱলী অনুসৰি, অনুগ্ৰহ ম্যাদ প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহৰ মাহিলী পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰত হৈছে 15 দিন আৰু অন্যান্য পদ্ধতিত 30 দিন।

মটৰ আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে এক বছৰৰ বাবে বৈধ আৰু নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ আগতে নৱীকৰণ কৰিব লাগে। প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ বাবে বৰ্ধিত ম্যাদ প্ৰযোজ্য নহয়। যদি 90 দিনতকৈ অধিক সময়ৰ বাবে এক সামগ্ৰিক আঁচনি ৰদ হয়, জমা হোৱা নো ক্লেইম বোনাচৰ (এনচিবি(NCB)) লাভালাভো হেৰুৱাব।

কোভিড-19 মহামাৰীৰ সময়ত কামবোৰ মসৃণভাৱে চলাৰ স্বাৰ্থত, আই.আৰ.ডি.এ.আই.(IRDAI) -য়ে নিম্নলিখিত শিথিলতাৰ অনুমতি দিছিল:

- জীৱন বীমা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনিধাৰকসকলে বিচাৰিলে বীমাকৰ্তাসকলে অতিৰিক্ত 30 দিনৰ ম্যাদ বৃদ্ধি কৰিবলৈ কোৱা হৈছিল।
- স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাসকলক আঁচনিৰ বিৰতি নোহোৱাকৈ 30 দিনলৈকে হোৱা বিলম্বক ক্ষমা কৰিবলৈ অৰু নৱীকৰণ কৰিবলৈ কোৱা হৈছিল। বীমাকৰ্তাসকলক আৱৰণ বন্ধ নকৰিবলৈ আঁচনিধাৰকসকলৰ সৈতে আগতীয়াকৈ যোগাযোগ কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰা হৈছিল।
- কোভিড-19 পৰিস্থিতিৰ বাবে নৱীকৰণ আৰু প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা মটৰ বাহন তৃতীয় পক্ষৰ বীমা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত, আইআৰডিএআই(IRDAI) -য়ে 15 মে, 2020 লৈকে এক বৰ্ধিত ম্যাদৰ অনুমতি দিছিল।

2. "আইআৰডিএআই" (IRDAI) - য়ে ৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তন কৰা ফ্ৰী-লুক পিৰিয়ড

বীমা চুক্তিবোৰ বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা হয়, আৰু আন পক্ষই যদিহে বীমা বিচাৰে তেওঁ ইয়াক মানি চলিব লাগিব। এনে চুক্তি য'ত কোনোবাই চুক্তিটো যেনেকৈ আছে তেনেকৈ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব আৰু ইয়াত কোনো পৰিৱৰ্তন কৰিব নোৱাৰে সেইবোৰক আইনীভাৱে সন্নিহিত চুক্তি বুলি কোৱা হয়। এই একপক্ষীয় পৰিস্থিতিৰ বাবে, আদালতে সদায়ে বীমাকৰ্তাসকলক এই চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী ব্যাখ্যা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত উদ্ভৱ হ'ব পৰা যিকোনো অস্পষ্টতা বা বিভ্ৰান্তিৰ বাবে দায়বদ্ধ কৰে।

এই একপক্ষীয়তা হ্ৰাস কৰিবলৈ আৰু বীমা লেনদেনবোৰ অধিক গ্ৰাহক অনুকূল কৰি তুলিবলৈ, আই.আৰ.ডি.এ.আই.-য়ে ইয়াৰ নিয়মাৱলীত 'ফ্ৰী-লুক পিৰিয়ড' নামৰ এক উপভোক্তা-অনুকূল ব্যৱস্থা গঢ়ি তুলিছে যাৰ দ্বাৰা, যদি গ্ৰাহকে আঁচনিখনৰ কোনো চুক্তি আৰু নিয়মাৱলীত সন্নিহিত নহয়, তেন্তে তেওঁ ইয়াক ঘূৰাই দিব পাৰে আৰু ধন ঘূৰাই পাব পাৰে। জীৱন বীমা আৰু স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ (কমেও এবছৰৰ ম্যাদ থকা) বাবে নিয়ম প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে যে এই ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা আঁচনিধাৰকসকলক আঁচনিখন প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত 15 দিনৰ ভিতৰত (সুদূৰ প্ৰসাৰী মাধ্যমৰ জৰিয়তে আহৰণ কৰা আঁচনি আৰু ইলেক্ট্ৰনিক আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত 30 দিন) আঁচনিখন বাতিল কৰাৰ বিকল্প দিয়া হয়, যদি তেওঁলোক আঁচনিখনত সন্নিহিত নহয়। কোম্পানীক লিখিতভাৱে অৱগত কৰিব লাগিব আৰু কোম্পানীয়ে আহৰণ কৰা সময়ৰ সমানুপাতিক বিপদাশংকা প্ৰিমিয়াম, ব্যয় আৰু মাচুলৰ মূল্য হ্ৰাস কৰি প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়ে।

আঁচনি বাতিল কৰা: যেতিয়া বীমাকৰ্তাই আঁচনিবোৰ বাতিল কৰে, বীমাৰ ম্যাদ উকলি যোৱা সময়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত প্ৰিমিয়ামৰ অনুপাত বীমাকৰ্তাই আদায়/ বাহাল ৰাখে আৰু বীমাৰ ম্যাদ উকলি নোযোৱা সময়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত অনুপাত বীমাকৃতক ঘূৰাই দিয়া হয়, যদিহে আঁচনিখনৰ অধীনত কোনো দাবী পৰিশোধ কৰা হোৱা নাই। প্ৰিমিয়ামৰ এনে সমানুপাতিক গণনাক প্ৰো-ৰাটা প্ৰিমিয়াম বুলি কোৱা হয়।

যেতিয়া বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বাৰ্ষিক আঁচনি বাতিল কৰা হয়, বীমাকৰ্তাই প্ৰো-ৰাটা প্ৰিমিয়াম গণনা কৰাৰ সলনি সাধাৰণতে অধিক হাৰত প্ৰিমিয়াম আদায়/ধাৰণ কৰে আৰু অধিক হাৰত প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়ে। ই বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি-বিৰোধী প্ৰতিৰোধ কৰিব আৰু বীমাকৰ্তাৰ প্ৰাৰম্ভিক ব্যয়ৰ যত্ন ল'ব। এনে হাৰবোৰ বীমা চুক্তিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ অংশ হিচাপে প্ৰকাশ কৰা হয় আৰু ইয়াক চমু ম্যাদৰ স্কেল বুলি কোৱা হয়।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

- বলপূৰ্বক প্ৰয়োগ** - অপৰাধমূলক উপায়েৰে প্ৰয়োগ কৰা চাপ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।
- অযথা প্ৰভাৱ** - আন এজন ব্যক্তিৰ আকাংক্ষাত আধিপত্য বিস্তাৰ কৰিবলৈ আৰু, ব্যক্তি এজনে অত্যধিক অপ্ৰয়োজনীয় সুবিধা প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ, নিজৰ ক্ষমতা ব্যৱহাৰ কৰা।

- iii. **প্ৰৱঞ্চনা** – সঁচা বুলি বিশ্বাস নকৰা এজনক এনেধৰণে উপস্থাপন কৰি আন এজনক মিছা বিশ্বাসৰ ওপৰত কাম কৰিবলৈ প্ৰেৰিত কৰাটো। এইটো ইচ্ছাকৃতভাৱে তথ্য লুকুৱাই ৰখাৰ পৰা বা সেইবোৰক ভুলকৈ উপস্থাপন কৰাৰ দ্বাৰা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে।
- iv. **ভুল** – কোনো বস্তু বা ঘটনাৰ জ্ঞান বা বিশ্বাস বা ব্যাখ্যাত ত্ৰুটি। ইয়াৰ ফলত চুক্তিৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে বুজা আৰু সন্মত হোৱাত ত্ৰুটি হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

বৈধ বীমা চুক্তিত নিম্নলিখিত কোনটো উপাদান হ'ব নোৱাৰে?

- I. প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা
- II. বলপূৰ্বক
- III. পাৰিশ্ৰমিক/মাননি
- IV. বৈধতা

সাৰাংশ

- i. বীমাত এক সাময়িক চুক্তিবদ্ধ চুক্তি য'ত বীমাকৰ্তাই প্ৰিমিয়াম বুলি জনা মূল্য বা মাননিৰ বিপৰীতে নিৰ্দিষ্ট বিপদাশংকাৰ বিত্তীয় সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ সন্মত হয়।
- ii. চুক্তি হৈছে পক্ষবোৰৰ মাজত এক হোৱা চুক্তি, ই আইনত প্ৰযোজ্য।
- iii. বৈধ চুক্তিৰ উপাদানবোৰৰ ভিতৰত আছে:
  - প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা
  - মাননি/পাৰিশ্ৰমিক,
  - সৰ্বসন্মতি এড-আইডেম,
  - স্বাধীন সন্মতি
  - দুইপক্ষৰ ক্ষমতা আৰু
  - বস্তুটোৰ বৈধতা

মূল শব্দাৱলী

1. প্ৰস্তাৱ আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা
2. আইনসন্মত পাৰিশ্ৰমিক
3. সৰ্বসন্মতি এড আইডেম

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

ফ্রী-লুক সময়ত, যদি আঁচনিধাৰকে, যিকোনো এজেন্ট এজনৰ জৰিয়তে আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰাৰ পিছত, ইয়াৰ যিকোনো চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ সৈতে যদি তেওঁ অসন্মত হয়, তেন্তে তেওঁ ইয়াক ঘূৰাই দিব পাৰে আৰু নিম্নলিখিত চৰ্তাৱলী সাপেক্ষে ধন ঘূৰাই পাব পাৰে:

- I. তেওঁ/তাই আঁচনি দস্তাবেজ প্ৰাপ্ত কৰাৰ 15 দিনৰ ভিতৰত এই বিকল্পটো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে
- II. তেওঁ/ তাই লিখিতভাৱে কোম্পানীৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব লাগিব
- III. প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিওঁতে আৱৰণৰ ম্যাদৰ বাবে আনুপাতিক বিপদাশংকা প্ৰিমিয়াম, চিকিৎসা পৰীক্ষাত বীমাকৰ্তাই বহন কৰা ব্যয় আৰু ষ্টাম্প শুল্ক মাচুলৰ মূল্য কৰ্তন কৰা হয়।
- IV. ওপৰৰ সকলোবোৰ

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

যদি আঁচনিধাৰকে আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰিছে আৰু সেইখন গ্ৰহণ কৰিব নিবিচাৰে, তেন্তে তেওঁ ইয়াক _____ সময়ত ঘূৰাই দিব পাৰে আৰু ধন ঘূৰাই লব পাৰে।

- I. বিনামূলীয়া মূল্যায়ন
- II. ফ্রী-লুক
- III. বাতিলকৰণ
- IV. বিনামূলীয়া পৰীক্ষণ

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় C0-5

আগাৰৰাইটিং আৰু ৰেটিং

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত আপুনি আগাৰৰাইটিং আৰু ৰেটিংৰ মৌলিক বিষয়বোৰ শিকিব। আপুনি বিপদাশংকাৰ মূল্যাঙ্কন প্ৰক্ৰিয়াত বিপদৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ বিভিন্ন পদ্ধতিৰ বিষয়ে শিকিব। আপুনি আগাৰৰাইটিং, সামগ্ৰীৰ অনুমোদন আৰু ৰেটিংৰ উমৈহতীয়া দিশবোৰৰ অনুধাৰন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

শিকাৰ ফলাফল

- A. আগাৰৰাইটিংৰ মৌলিক বিষয়সমূহ
- B. আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) -ৰ সৈতে সামগ্ৰী দাখিল
- C. ৰেটমেকিংৰ মৌলিক বিষয়সমূহ
- D. ৰেটিংৰ কাৰকসমূহ

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

1. আগাৰৰাইটিংৰ মৌলিক বিষয়বোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰক
2. ভাৰতত সামগ্ৰীৰ অনুমোদনৰ মৌলিক বিষয়বোৰ বুজিব পৰা
3. ৰেটিং কাৰক আৰু ৰেট মেকিংৰ গুৰুত্বৰ অনুধাৰন কৰা

A. আগোৰৰাইটিংৰ মৌলিক বিষয়সমূহ

আগৰ অধ্যয়বোৰত, আমি দেখিছোঁ যে বীমাৰ ধাৰণাটোত পুলিংৰ জৰিয়তে বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো অৰ্ন্ত:নিহিত। বীমাকৰ্তাই প্ৰিমিয়ামৰ এক পুল সৃষ্টি কৰে যিয়ে কেইবাটাও ব্যক্তি/ বাণিজ্যিক/ ঔদ্যোগিক প্ৰতিষ্ঠান/সংগঠনৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত কৰা হয়।

বিপদাশংকা বুজাৰ এই প্ৰক্ৰিয়া, বিপদাশংকাবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা, সেইবোৰ কোনটো শ্ৰেণীত পৰে চিনাক্ত কৰা, বিপদাশংকা টো গ্ৰহণ কৰা হ'ব নে নহ'ব সিদ্ধান্ত লোৱা আৰু যদিহে হয়, বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাটো গ্ৰহণ কৰিবলৈ কিমান প্ৰিমিয়াম ৰখাৰ প্ৰয়োজন হ'ব আৰু বিপদাশংকাৰ ওপৰত কোনো অতিৰিক্ত চৰ্ত আৰোপ কৰিব লাগিব নেকি - এই সকলোবোৰ আগোৰৰাইটিংৰ অংশ।

কি হাৰ আদায় কৰিব লাগিব আৰু হাৰবোৰ কেনেদৰে লোৱা হয় সেইটো জনাটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

সংজ্ঞা

আগোৰৰাইটিং হৈছে বীমাৰ বাবে আগবঢ়োৱা বিপদাশংকা গ্ৰহণযোগ্য নে নহয় নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া, আৰু যদি হয়, কি হাৰ, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীত।

আগোৰৰাইটিংত নিম্নলিখিত পৰ্যায়বোৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে:

- i. ক্ষতিৰ সমনতা আৰু তীব্ৰতাৰ প্ৰসংগত বিপদ আৰু বিপদাশংকাৰ মূল্যাঙ্কন আৰু নিৰীক্ষণ
- ii. আঁচনিৰ আৱৰণ আৰু চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী প্ৰস্তুত কৰা
- iii. প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা

আগোৰৰাইটাৰে বিপদাশংকাটো গ্ৰহণ কৰিব নে নকৰে সেই বিষয়ে সিদ্ধান্ত লয়।

পৰৱৰ্তী পদক্ষেপটো হ'ব বিপদাশংকাটো গ্ৰহণ কৰিব লগা **হাৰ, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী** নিৰ্ণয় কৰা।

পৰ্যাপ্ত প্ৰশিক্ষণ, কাৰ্য্যক্ষেত্ৰৰ অভিজ্ঞতা আৰু গভীৰ অন্তৰ্দৃষ্টিৰ সহায়ত এক নিৰন্তৰ শিক্ষণ প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে আগোৰৰাইটিং দক্ষতা প্ৰাপ্ত কৰা হয়। অগ্নি বীমা আগোৰৰাইটাৰ হ'বলৈ জুইৰ সম্ভাৱ্য কাৰণ, বিভিন্ন ভৌতিক সামগ্ৰী আৰু সম্পত্তিৰ ওপৰত জুইৰ প্ৰভাৱ, উদ্যোগ এটাত জড়িত প্ৰক্ৰিয়া, ভূগোল, জলবায়ুৰ পৰিস্থিতি আদিৰ বিষয়ে ভালদৰে জ্ঞান থকা প্ৰয়োজন।

একেদৰে এজন সামুদ্ৰিক বীমা আগোৰৰাইটাৰে বন্দৰ/ পথৰ স্থিতি, যাতায়ত বা উঁৰালত কাৰ্গো/সামগ্ৰীৰ দ্বাৰা সন্মুখীন হোৱা সমস্যা, জাহাজ আৰু সেইবোৰৰ সামুদ্ৰিক উপযোগিতা আদিৰ বিষয়ে অৱগত হ'ব লাগিব।

এজন স্বাস্থ্য আণ্ডাৰৰাইটাৰে বীমাকৃতৰ বিপদাশংকা প্ৰ'ফাইল, বয়স, চিকিৎসাৰ দিশ, সৰলতাৰ স্তৰ আৰু পাৰিবাৰিক ইতিহাস বুজিব লাগিব আৰু বিপদাশংকা প্ৰভাৱিত কৰা প্ৰতিটো কাৰকৰ প্ৰভাৱ জনা প্ৰয়োজন।

আণ্ডাৰৰাইটিংৰ বাবে তথ্যৰ উৎস

যিকোনো সাংখ্যিক (বা পৰিসাংখ্যিক) বিশ্লেষণৰ প্ৰথম পৰ্যায় হৈছে তথ্য সংগ্ৰহ। বিপদাশংকাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰোঁতে, সঠিক মূল্যাঙ্কনত সহায় কৰিবলৈ এজন আণ্ডাৰৰাইটাৰে যিমান সম্ভৱ সিমান তথ্য সংগ্ৰহ কৰিব লাগে।

তথ্যৰ উৎসবোৰ হৈছে:

- i. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ বা আণ্ডাৰৰাইটিং উপস্থাপন
- ii. বিপদাশংকা জৰীপ
- iii. ঐতিহাসিক দাবীৰ অভিজ্ঞতা তথ্য: কিছুমান শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ৰ বাবে, যেনে ব্যক্তিগত আৰু মটৰ শ্ৰেণীত, আণ্ডাৰৰাইটাৰে প্ৰায়ে ভৱিষ্যতৰ দাবীসমূহৰ সম্ভাৱ্য অভিজ্ঞতাৰ ইঙ্গিত প্ৰদান কৰিবলৈ, আৰু উপযুক্ত প্ৰিমিয়ামত উপনীত হ'বলৈ ঐতিহাসিক দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ তথ্য ব্যৱহাৰ কৰে।

আণ্ডাৰৰাইটিং, ইকুইটি আৰু ব্যৱসায়ৰ স্থিৰতা

বীমাত সাৱধানে আণ্ডাৰৰাইটিং আৰু বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজনৰ প্ৰয়োজনীয়তা এইটো সৰল সত্যৰ পৰা উদ্ভৱ হয় যে সকলো বিপদাশংকা সমান নহয়। এনেদৰে প্ৰতিটো বিপদাশংকা সঠিকভাৱে মূল্যাঙ্কন কৰা আৰু লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা আৰু তীব্ৰতা অনুসৰি মূল্যাঙ্কন কৰা প্ৰয়োজন।

যিহেতু সকলো বিপদাশংকা সমান নহয়, বীমা কৰিব লগা সকলো লোকক সমান প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিবলৈ কোৱা উচিত নহ'ব। আণ্ডাৰৰাইটিংৰ উদ্দেশ্য হৈছে বিপদাশংকাবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা যাতে, সেইবোৰৰ বিশেষত্ব আৰু বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি, প্ৰিমিয়ামৰ এক উপযুক্ত হাৰ আদায় কৰা হ'ব পাৰে। আণ্ডাৰৰাইটাৰৰ বাবে বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন সঠিকভাৱে নিশ্চিত কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু মাচুল হিচাপে লোৱা প্ৰিমিয়াম বিপদাশংকাটো আৱৰিবলৈ অতি কম বা ইয়াক অ-প্ৰতিযোগিতামূলক কৰি তুলিবলৈ অত্যধিক উচ্চ হ'ব নালাগে।

আণ্ডাৰৰাইটিংৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ নিম্নলিখিত ধৰণৰ

- i. বৈশিষ্ট্যৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিপদাশংকা চিনাক্ত কৰা
- ii. প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা উপস্থাপন কৰা বিপদাশংকাৰ স্তৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা

আণ্ডাৰৰাইটিংৰ উদ্দেশ্যবোৰ, চমুকৈ, গ্ৰহণযোগ্যতাৰ স্তৰ, প্ৰিমিয়ামৰ পৰ্যাপ্ততা আৰু অন্যান্য চৰ্তাৱলী নিৰ্ণয় কৰি প্ৰাপ্ত কৰা হয়।

B. আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) ৰ সৈতে সামগ্ৰী দাখিল

প্ৰতিটো বীমা সামগ্ৰী বিক্ৰীৰ বাবে আগবঢ়োৱাৰ আগতে অনুমোদনৰ বাবে আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)ৰ ওচৰত দাখিল কৰিব লাগিব। আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে প্ৰতিটো বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে এক সুকীয়া পৰিচয় নম্বৰ (ইউ.আই.এন.) (UIN) আৱণ্টন কৰে। বজাৰত সামগ্ৰীবোৰ প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ পিছত, সামগ্ৰীটো প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ বাবেও নিৰ্দেশনা অনুসৰণ কৰিব লাগিব।

1. নিয়ন্ত্ৰকে বীমাকৰ্তাৰ নিৰ্দেশক মণ্ডলৰ পৰা এক স্পষ্ট প্ৰতিশ্ৰুতি বিচাৰে যে ই আঁচনিখনৰ বিপদাশংকাবোৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ ইচ্ছুক আৰু উত্থাপিত দাবীবোৰ পৰিশোধ কৰিবলৈ সন্মত হয়। ই বীমাকৰ্তাক প্ৰতিশ্ৰুতি দিবলৈ কয় যে আঁচনিৰ প্ৰতিশ্ৰুতিবোৰ গ্ৰাহকৰ বাবে উচিত আৰু মূল্যবোৰ বৈজ্ঞানিক ভিত্তিত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।
2. বীমাকৰ্তাই ভৱিষ্যতে সামগ্ৰীবোৰ প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ সম্ভাৱনা আৰু সামগ্ৰীটো এনেদৰে প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ পিছত আঁচনিধাৰকৰ বাবে উপলব্ধ বিকল্পবোৰৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰিব লাগে।
3. প্ৰত্যাহাৰ কৰা সামগ্ৰীটো সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকসকলক আগবঢ়োৱা নহ'ব।

C. ৰেটমেকিংৰ মৌলিক বিষয়সমূহ

বীমা হ'ল বীমাকৰ্তাক বিপদাশংকা স্থানান্তৰৰ ওপৰত আধাৰিত। বীমা আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰি, বীমাকৃতই বীমা কৰা সম্পত্তিৰ বিপদৰ পৰা উদ্ধৰ হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ প্ৰভাৱ হ্ৰাস কৰিবলৈ সক্ষম হয়। বীমাকৰ্তাই বীমা দাবী আৰু ভৱিষ্যত ব্যয় আৱৰিবলৈ মূল্য গণনা কৰাৰ এক প্ৰক্ৰিয়া গ্ৰহণ কৰিব লাগিব, যাৰ ভিতৰত এক পৰিমাণৰ লাভও সন্নিবিষ্ট থাকিব লাগে। ইয়াক ৰেটমেকিং বুলি কোৱা হয়।

হাৰ হৈছে বীমাৰ এটা প্ৰদত্ত এককৰ মূল্য। উদাহৰণ স্বৰূপে, ভূমিকম্পৰ আৱৰণৰ বাবে প্ৰতি মিলিত (প্ৰতি হাজাৰ) পৰিমাণত 1.00 টকা হিচাপে হাৰ প্ৰকাশ কৰিব পাৰি। প্ৰতিটো হাৰ অতীতৰ প্ৰৱণতা আৰু বৰ্তমানৰ পৰিৱেশৰ পৰিৱৰ্তনবোৰ যিয়ে ভৱিষ্যতে সাম্ভাৱ্য লোকচান প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে, সেইবোৰ চোৱাৰ পিছত নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

মন কৰিব যে হাৰবোৰ প্ৰিমিয়ামৰ দৰে একে নহয়।

প্ৰিমিয়াম = (বীমা কৰা ৰাশি) x (হাৰ)

উদাহৰণ

স্বাস্থ্য বীমাৰ এটা উদাহৰণ লোৱা হ'লে, বিপদাশংকাৰ প্ৰতিটো উপাদানৰ ওপৰত সাংখ্যিক বা শতাংশ মূল্যায়ন কৰা হয়। বয়স, জাতি, জীৱিকা, অভ্যাস আদিৰ দৰে কাৰকবোৰ পৰীক্ষা কৰা হয় আৰু পূৰ্বনিৰ্ধাৰিত চৰ্তৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সংখ্যাগতভাৱে গণনা কৰা হয়।

প্ৰত্যেকে পৰিশোধ কৰিব লগা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ এটা হাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে, যি দুটা কাৰকৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়;

- ✓ লোকচানৰ ঘটনাৰ ফলত হ'ব পৰা লোকচানৰ সম্ভাৱনা (বীমাকৃত বিপদৰ ফলত) আৰু
- ✓ লোকচানৰ ঘটনাৰ ফলত হ'ব পৰা লোকচানৰ আনুমানিক পৰিমাণ

উদাহৰণ

ধৰি লওঁক জুইৰ ফলত ধ্বংস হোৱা ঘৰ এটাৰ গড় পৰিমাণ হৈছে 1,00,000 টকা।

জুইৰ ফলত ঘৰ এটা ধ্বংস হোৱাৰ সম্ভাৱনা 100 ৰ ভিতৰত 1 টা [বা 0.01]। অৰ্থাৎ, অভিজ্ঞতা টো হৈছে যে 100 টা বীমাকৃত ঘৰৰ ভিতৰত, এটা ঘৰ জুইৰ ফলত ধ্বংস হয়।

প্ৰত্যাশিত গড় লোকচান হ'ব 1,00,000 টকা x 0.01 টকা = 1000 টকা।

সেয়েহে, বীমাকৰ্তাসকলে 1,00,000 টকাৰ ঘৰ বীমা কৰিবলৈ নিম্নতম 1000 টকা ল'ব লাগিব।

বীমাকৰ্তাই কেনেকৈ নিশ্চিত কৰিব পাৰে যে পুলটো প্ৰকৃততে হোৱা লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণৰ বাবে পৰ্যাপ্ত?

আগতে দেখা অনুসৰি, বীমাৰ সমগ্ৰ প্ৰণালীটোত একে ধৰণৰ বহুতো বিপদাশংকাৰ একত্ৰিত কৰণ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যাতে লোকচানৰ সংখ্যা (সঘনতা) আৰু লগতে লোকচানৰ পৰিমাণ (তীব্ৰতা) অনুমান কৰিব পৰা যায়। 'বৃহৎ সংখ্যাৰ নিয়ম' বুলি কোৱা এই নীতিত কোৱা হৈছে যে নমুনাৰ আকাৰ বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে, ফলাফলবোৰ প্ৰত্যাশিত মূল্যৰ ওচৰলৈ আহে। বীমা কোম্পানীবোৰে তেওঁলোকৰ প্ৰত্যাশা/ ভৱিষ্যতবাণীবোৰ সঠিকভাৱে হ'বলৈ অধিকসংখ্যক লোকক অধিক আঁচনি বিক্ৰী কৰিব লাগিব।

এটা উদাহৰণ হৈছে যে যদি মুদ্ৰা এটা টছ কৰা হয়, তেন্তে 'হেড' বা 'টেইল' পোৱাৰ সম্ভাৱনা 50:50। অৱশ্যে, যদি মুদ্ৰাটো কেৱল এবাৰহে টছ কৰা হয়, ফলাফল 100% হেড আৰু 0% 'টেইল' বা 0% 'হেড' আৰু বা 100% টেইল হ'ব পাৰে। অৱশ্যে, যদি এজনে বহুবাৰ মুদ্ৰা এটা টছ কৰে, 'হেড' আৰু 'টেইল'ৰ গড় গণনা 100% আৰু 0% হোৱাৰ সম্ভাৱনা হ্রাস হয় আৰু 50:50-ৰ ওচৰলৈ আহে।

উদাহৰণ

সম্পত্তি বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, কাঠৰে সঁজোৱা গাঁথনিত জুই লগাৰ সম্ভাৱনা শিলৰ গাঁথনিতকৈ অধিক; সেয়েহে, কাঠৰ গাঁথনি বীমা কৰিবলৈ অধিক প্ৰিমিয়ামৰ প্ৰয়োজন।

জীৱন আৰু স্বাস্থ্য বীমাৰ ক্ষেত্ৰতো একে ধাৰণা প্ৰযোজ্য। উচ্চ ৰক্তচাপ বা ডায়েবেটিচত ভুগি থকা ব্যক্তি এজনৰ হৃদ আক্ৰমণ হোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

বীমা ৰেট মেকিংত প্ৰভাৱিত হোৱা দুটা কাৰক চিনাক্ত কৰক।

- I. বিপদাশংকাৰ সম্ভাৱনা আৰু তীব্ৰতা
- II. বিপদাশংকাৰ উৎস আৰু প্ৰকৃতি
- III. বিপদাশংকাৰ উৎস আৰু সময়
- IV. বিপদাশংকাৰ প্ৰকৃতি আৰু প্ৰভাৱ

1. প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা

অতীতৰ লোকচানৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰিমিয়ামৰ বিশুদ্ধ হাৰ তৈয়াৰ কৰা হয়। সেয়েহে, হাৰ গণনা কৰাৰ উদ্দেশ্যেত অতীতৰ লোকচান সম্পৰ্কে পৰিসাংখ্যিক তথ্য আটাইতকৈ অত্যাৱশ্যকীয়। হাৰবোৰ ঠিক কৰিবলৈ, বিপদাশংকাবোৰক 'গাণিতিক মূল্য' দিয়াটো প্ৰয়োজনীয়।

উদাহৰণ

যদি বৃহৎ সংখ্যক মটৰ চাইকেলৰ লোকচানৰ অভিজ্ঞতা 10 বছৰৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা হয়, আমি বাহনবোৰৰ ক্ষতিৰ ফলত হোৱা লোকচানৰ মুঠ পৰিমাণ অনুধাৰন কৰিব পাৰিম। মটৰ চাইকেলৰ মুঠ মূল্যৰ শতাংশ হিচাপে এই পৰিমাণৰ লোকচান উলিয়াই আমি বিপদাশংকাৰ 'গাণিতিক মূল্য' ঠিক কৰিব পাৰোঁ। এইটো তলত দিয়া সূত্ৰ মতে প্ৰকাশ কৰা হ'ব পাৰে:

$M = \frac{L \times 100}{V}$	L য়ে মুঠ লোকচানৰ যোগফলক বুজাই, আৰু V য়ে সকলো মটৰ চাইকেলৰ মূল্য বুজায়, M য়ে গড় লোকচানৰ শতাংশক বুজায়।
------------------------------	---

আমি ধৰি লওঁ যে:

- ✓ মটৰ চাইকেলৰ মূল্য: 50,000 টকা/ -
- ✓ লোকচানৰ অভিজ্ঞতা: 1000 মটৰ চাইকেলৰ ভিতৰত, 50 খন মটৰ চাইকেল 10 বছৰত চুৰি হয়
- ✓ প্ৰতি বছৰে চুৰিৰ ফলত গড়ে 5 খন মটৰ চাইকেলৰ সম্পূৰ্ণ লোকচান হয়

সূত্ৰটো প্ৰয়োগ কৰি, ফলাফল টো হ'ব:

প্ৰতি বছৰে লোকচান (50,000 টকা X 5) = 2,50,000 টকা

মুঠ 1000 মটৰ বাহনৰ মূল্য (50,000 টকা X 1000) = 5,00,00,000 টকা

ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰতিখন বাহনত গড় লোকচানৰ শতাংশ $(L/ V) \times 100 = [2,50,000/5,00,00,000] \times 100 = 0.5\%$

সেয়েহে মটৰ চাইকেলৰ মালিকে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ হৈছে প্ৰতি বছৰে 50,000/- ত আধা শতাংশ অৰ্থাৎ 250/- টকা। ইয়াক 'বিশুদ্ধ' প্ৰিমিয়াম বুলি কোৱা হয়, যাক 'বাৰ্গিং কষ্ট' বুলিও কোৱা হয়।

প্ৰতি মটৰ চাইকেলত 250 টকা হাৰত, 2.5 লাখ টকা সংগ্ৰহ কৰা হয় যাক 5 খন বাহনৰ সম্পূৰ্ণ লোকচানৰ দাবীত পৰিশোধ কৰা হয়।

যদি ওপৰত উপনীত হোৱা বিশুদ্ধ প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰা হয়, ই এক পুঁজি গঠন কৰিব যি কেৱল লোকচানৰ বাবে পৰিশোধ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত হ'ব।

ওপৰৰ উদাহৰণত আমি দেখিবলৈ পাওঁ যে ইয়াত কোনো ৰাহি হোৱা নাই। কিন্তু বীমা কাৰ্যকলাপবোৰত প্ৰশাসনৰ ব্যয় (ব্যৱস্থাপনা ব্যয়) আৰু ব্যৱসায় ক্ৰয়ৰ ব্যয় (এজেন্সী কমিছন) অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। তাৰোপৰি অপ্ৰত্যাশিত গুৰু লোকচানৰ বাবে এটা লাভাংশ প্ৰদান কৰাটোও প্ৰয়োজনীয়।

অৱশেষত, যিহেতু বীমা বাণিজ্যিক ভিত্তিত লেনদেন কৰা হয়, আন যিকোনো ব্যৱসায়ৰ দৰে, ব্যৱসায়ত বিনিয়োগ কৰা মূলধনৰ ওপৰত এক লাভৰ মাৰ্জিন প্ৰদান কৰাটো প্ৰয়োজন।

সেয়েহে, ব্যয়, সঞ্চয় আৰু লাভৰ বাবে 'বিশুদ্ধ প্ৰিমিয়াম'ত উপযুক্তভাৱে অনুপাত যোগ দিয়া বা বৃদ্ধি কৰা হয়।

প্ৰিমিয়ামৰ চূড়ান্ত হাৰত নিম্নলিখিত উপাদানবোৰ থাকিব:

- ✓ লোকচান পৰিশোধ
- ✓ লোকচানৰ ব্যয় (যেনে জৰীপ মাচুল)
- ✓ এজেন্সি কমিছন
- ✓ পৰিচালনাৰ ব্যয়
- ✓ অপ্ৰত্যাশিত গুৰু লোকচানৰ বাবে সংৰক্ষিত মাৰ্জিন যেনে 5 ৰ বিপৰীতে মুঠ লোকচান 7 টা হ'লে
- ✓ লাভৰ বাবে মাৰ্জিন

সকলো প্ৰাসংগিক ৰেটিং কাৰক বিবেচনা কৰি, এজনে নিশ্চিত হ'ব পাৰে যে একে ধৰণৰ আৰু গুণগত মানদণ্ডৰ বিপদাশংকাৰ মাজত হাৰ বোৰ পৰ্যাপ্ত, অত্যাধিক বা অন্যায়ভাৱে বৈষম্যমূলক হয় নে নহয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

বিশুদ্ধ প্ৰিমিয়াম কি?

- I. কেৱল লোকচানৰ বাবে পৰিশোধ কৰিবলৈ যথেষ্ট ডাঙৰ প্ৰিমিয়াম
  - II. সমাজৰ প্ৰান্তীয় সদস্যসকলৰ বাবে প্ৰযোজ্য প্ৰিমিয়াম
  - III. প্ৰশাসনিক ব্যয়ৰ বাবে বহন কৰাৰ পিছত প্ৰিমিয়াম
  - IV. আটাইতকৈ শেহতীয়া লোকচানৰ অভিজ্ঞতাৰ পৰা আহৰণ কৰা প্ৰিমিয়াম
-

2. হ্ৰাসযোগ্য

'হ্ৰাসযোগ্য' বা 'অতিৰিক্ত' হৈছে বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত ব্যয়-ভাগ-বতৰাৰ ব্যৱস্থা। হ্ৰাসযোগ্য হ'ল যে কেৱল এক নিৰ্দিষ্ট সীমাতকৈ অধিক দাবী বীমাকৰ্তাই পৰিশোধ কৰিব। আন শব্দত বীমাকৰ্তা এক নিৰ্দিষ্ট স্তৰৰ তলৰ দাবীৰ বাবে দায়বদ্ধ নহ'ব। স্তৰ বা সীমাটো এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ, বা শতাংশ বা আনকি নিৰ্দিষ্ট সময় হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব (যেতিয়া ইয়াক সময়-অতিৰিক্ত বুলি কোৱা হয়।) স্বাস্থ্য আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, এনে এক চৰ্ত থাকিব পাৰে য'ত দাবীবোৰ কেৱল তেতিয়াহে পৰিশোধ কৰিব লাগিব যদি চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাটো নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক দিন/ঘণ্টাৰ বেছি হয়। জীৱন আঁচনিত হ্ৰাসযোগ্য ব্যৱহাৰ কৰা নহয়।

সম্পত্তি, মটৰ আৰু গৃহ বীমাৰ দৰে আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণবোৰ পূৰ্বনিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ যিবোৰ বীমাকৃতই ক্ষতিপূৰণ দাবীৰ বাবে বহন কৰিব লাগিব। কিছুমান আঁচনিৰ বাবে হ্ৰাসযোগ্য বাধ্যতামূলক বা স্বেচ্ছামূলক হ'ব পাৰে। বীমাকৰ্তাই সাধাৰণতে কম প্ৰিমিয়াম ধাৰ্য্য কৰে যেতিয়া বীমাকৃতই স্বেচ্ছাই অধিক হ্ৰাসযোগ্য বিকল্প বাছনি কৰে। এজন এজেণ্টে নিৰ্দিষ্ট হ্ৰাসযোগ্য সামগ্ৰীবোৰে কেনেদৰে কাম কৰে পৰীক্ষা কৰিব লাগিব আৰু বীমাকৃতক জনাব লাগিব যে হ্ৰাসযোগ্য 'প্ৰতি বছৰে' বা 'প্ৰতিটো ঘটনা' আধাৰত প্ৰযোজ্য হয় নে নহয়।

হ্ৰাসযোগ্য প্ৰদান কৰাৰ বিভিন্ন কাৰণ আছে। কাৰখানা, একাধিক কাৰ্গো কনচাইনমেন্ট, কৰ্মচাৰীৰ ডাঙৰ গোট, ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা আদি সামৰি লোৱা আৰু বৃহৎ পৰিমাণৰ বীমাৰাশি থকা বৃহৎ ব্যৱসায়িক গ্ৰাহকসকলে নিজে কম পৰিমাণে দাবী বহন কৰা টো পছন্দ কৰিব পাৰে আৰু দাবী প্ৰমাণ কৰিবলৈ নথিপত্ৰ পৰিহাৰ কৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, প্ৰিমিয়াম হিচাপে লাখতকৈ বা বেছি টকা পৰিশোধ কৰা ডাঙৰ কাৰখানাৰ মালিকে প্ৰায় 2,000 টকাৰ যন্ত্ৰ এটাৰ সামান্য মেৰামতি ব্যয়ৰ বিষয়ে চিন্তা নকৰিব পাৰে।

কিছুমান প্ৰকাৰৰ আঁচনিৰ বাবে বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে লোকচানৰ কিছু অংশ বহন কৰিব লাগিব পাৰে যাতে তেওঁ উপযুক্ত যন্ত্ৰ লয়। উদাহৰণ স্বৰূপে, স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাসকলে এক হ্ৰাসযোগ্য ৰখাৰ ওপৰত জোৰ দিব পাৰে যাতে বীমাকৃতই কেৱল বীমা থকাৰ বাবে ব্যয়বহুল চিকিৎসালয়ৰ কোঠাত অত্যধিক ব্যয় নকৰে। কিছুমান বীমাকৰ্তাই সৰু দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণত সময়ৰ ব্যয় কৰাটো পছন্দ নকৰিব পাৰে। লগতে, কিছুমান পৰিস্থিতিত, বীমাকৰ্তাসকলে এটা স্থানত বৃহৎ সংখ্যক সৰু লোকচানৰ হোৱাৰ ফলত হোৱা বিত্তীয় চাপৰ সন্মুখীন হ'ব

নিবিচাৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, ঔদ্যোগিক ইষ্টেট এলেকা এটাত সৰু বানপানীৰ ফলত অঞ্চলটোৰ সকলো ৰেৰহাউচৰ পৰা বহুত কম মূল্যৰ দাবী হ'ব পাৰে।

ফ্ৰেঞ্চাইজি: ফ্ৰেঞ্চাইজি হৈছে এক সীমিত সংহতি, সাধাৰণতে বীমা ৰাশিৰ শতাংশ হিচাপে, যাৰ তলত কোনো দাবী গ্ৰহণযোগ্য নহয়, যেনে ট্ৰাসযোগ্য। অৱশ্যে, যেতিয়া দাবীৰ পৰিমাণ ফ্ৰেঞ্চাইজি সীমাৰ বাহিৰত হয়, সমগ্ৰ দাবীটো বীমাকৰ্তাৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্য হয়। আন কথাত, ফ্ৰেঞ্চাইজিয়ে বীমা কোম্পানীবোৰৰ বিত্তীয় দায়বদ্ধতাৰ নিম্নতম সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰে। ফ্ৰেঞ্চাইজি আঁচনিখনত সীমাৰ তলৰ দাবীৰ ক্ষেত্ৰত ট্ৰাসযোগ্য কাৰণৰ দৰে একে কাৰণত আৰু একে কাৰণত আৰু একেধৰণে প্ৰযোজ্য হ'ব, কিন্তু ফ্ৰেঞ্চাইজি অতিক্ৰম কৰা দাবীৰ ক্ষেত্ৰত, লোকচানৰ সম্পূৰ্ণ পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হ'ব।

D. ৰেটিং কাৰকসমূহ

মূল্য যোগ কৰিবলৈ আৰু ৰেটিং পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰাসঙ্গিক উপাদানবোৰক ৰেটিং কাৰক বুলি কোৱা হয়। বীমাকৰ্তাসকলে বিপদাশংকা নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকে আদায় কৰিব লগা মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ 'ৰেটিং কাৰক' ব্যৱহাৰ কৰে।

- ✓ বীমাকৰ্তাই বুলিয়াই হাৰ স্থাপন কৰিবলৈ, তেওঁৰ মূল্যাঙ্কন ব্যৱহাৰ কৰে।
- ✓ বীমাকৰ্তাই তেতিয়া ধনাত্মক সুবিধা যেনে সম্পত্তিৰ বিপদাশংকাৰ ওপৰত উৎকৃষ্ট অগ্নি সুৰক্ষাৰ বাবে ৰেহাই আৰু প্ৰতিকূল অৱস্থা যেনে চৌহদত স্ফলনশীল সামগ্ৰীৰ উপস্থিতিৰ বাবে অতিৰিক্ত বোজা দি, হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰে।
- ✓ জীৱন বীমাত সচৰাচৰ প্ৰথা হৈছে প্ৰতিকূল স্বাস্থ্য, অভ্যাস, গৰ্ভধাৰণ বা বৃত্তিগত কাৰকৰ বাবে হাৰত অতিৰিক্ত যোগ দিয়া হয়।

মূল চৰ্তাৱলী

- ট্ৰাসযোগ্য
- ফ্ৰেঞ্চাইজি

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে ।.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে ।.

অধ্যায় C-06

দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণ

অধ্যায় পৰিচয়

বীমাকৃতই বীমাৰ লাভালাভৰ সোৱাদ ল'ব পাৰে যেতিয়া তেওঁলোক লোকচানৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়। সমগ্ৰ বীমা উদ্যোগটো বীমাকৃতৰ দ্বাৰা সন্মুখীন হোৱা লোকচানৰ প্ৰতি সংবেদনশীল আৰু যিমানদূৰ সম্ভৱ সৌহাৰ্দপূৰ্ণ ভাৱে আৰু দ্ৰুততাৰে, উদ্ভৱ হোৱা দাবীবোৰ নিষ্পত্তি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে।

শিকাৰ ফলাফল

- A. লোকচান মূল্যায়ন আৰু দাবী নিষ্পত্তি
- B. দাবীৰ শ্ৰেণীসমূহ
- C. মধ্যস্থতা
- D. অন্যান্য বিবাদ নিষ্পত্তি প্ৰণালী

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি বুজিব পাৰিব:

1. দাবী নিষ্পত্তি
2. দাবী প্ৰক্ৰিয়াৰ গুৰুত্ব

A. লোকচান মূল্যায়ন আৰু দাবী নিষ্পত্তি

দাবী মূল্যায়ন (লোকচান মূল্যায়ন) হৈছে বীমাকৃতৰ হোৱা লোকচান বীমা আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰণা হয় নে নহয় নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া, অৰ্থাৎ লোকচান কোনো বৰ্জনৰ অধীনত নপৰে আৰু নিশ্চয়তাৰ চৰ্ত উলংঘন নহয়।

দাবীৰ নিষ্পত্তি নিৰপেক্ষতাৰ বিবেচনাৰ ওপৰত আধাৰিত হ'ব লাগিব। বীমা কোম্পানী এটাৰ বাবে, দাবীৰ দ্ৰুত নিষ্পত্তি হৈছে ইয়াৰ সেৱাৰ দক্ষতাৰ মানদণ্ড। প্ৰতিটো কোম্পানীৰ দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণত লোৱা সময়ৰ বিষয়ে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নিৰ্দেশনা আছে, যাক ইয়াৰ কৰ্মচাৰীসকলে অনুসৰণ কৰে।

ইয়াক সাধাৰণতে "টাৰ্ণএৰাউণ্ড টাইম" (TAT) শব্দটোৰ দ্বাৰা জনা যায়। কিছুমান বীমাকৰ্তাই ইন্টাৰনেটৰ যোগে সময়ে সময়ে দাবীৰ স্থিতি পৰীক্ষা কৰাৰ বাবে বীমাকৃতৰ বাবে সুবিধা কৰিছে। কিছুমান বীমা কোম্পানীয়ে দাবীৰ দ্ৰুত প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ বাবে দাবী কেন্দ্ৰও স্থাপন কৰিছে।

বীমা দাবীৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশবোৰ

যদিও বেছিভাগ কোম্পানী তেওঁলোকৰ TAT-ৰ দ্বাৰা আবদ্ধ, এজন এজেন্টৰ বাবে দাবী এটা নিষ্পত্তি কৰাৰ বিভিন্ন দিশবোৰ জনাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। অনা-জীৱন দাবীৰ বাবে ছয়টা আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ তলত দিয়া হৈছে।

- i. লোকচান সৃষ্টিকাৰী ঘটনাটো আঁচনিৰ পৰিসৰৰ ভিতৰত আছে নে নাই
- ii. বীমাকৃতই আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীৰ তেওঁৰ অংশ পালন কৰিছে নে নাই
- iii. ব্ৰাৰেণ্টিৰ অনুপালন। জৰীপ প্ৰতিবেদনে সূচিত কৰিব যে ব্ৰাৰেণ্টি পালন কৰা হৈছে নে নাই।

- iv. আঁচনিখন চলি থকাৰ সময়ত প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা পৰম সৎ বিশ্বাস পালন কৰা।
- v. লোকচান হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৃতই এনেদৰে কাম কৰিব বুলি আশা কৰা যায় যেন তেওঁ বীমাহীন। অৰ্থাৎ, লোকচান হ্রাস কৰাৰ বাবে ব্যৱস্থা লোৱাটো তেওঁৰ কৰ্তব্য।
- vi. পৰিশোধ যোগ্য পৰিমাণৰ নিৰ্ধাৰণ। পৰিশোধ কৰিব লগা লোকচানৰ পৰিমাণ বীমাৰাশি সাপেক্ষে হ'ব। অৱশ্যে, পৰিশোধ কৰিব লগীয়া পৰিমাণটো নিম্নলিখিতবোৰৰ ওপৰতো নিৰ্ভৰ কৰিব:
  - ✓ প্ৰভাৱিত সম্পত্তিৰ প্ৰতি বীমাকৃতৰ বীমাযোগ্য আগ্ৰহৰ পৰিমাণ
  - ✓ ধ্বংসৰ পৰা ৰক্ষা কৰা বস্তু (চেলভেজ)ৰ মূল্য
  - ✓ অল্পবীমাৰ প্ৰয়োগ
  - ✓ অৱদান আৰু চাবৰোগেছন চৰ্তৰ প্ৰয়োগ
  - ✓

জীৱন বীমা সম্পৰ্কীয় দাবীৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই এইবোৰ পৰীক্ষা কৰে

- 1) আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী উলংঘা কৰা হোৱা নাই
- 2) পৰম সৎ বিশ্বাস অনুসৰণ কৰা হৈছে আৰু
- 3) কোনো ভৌতিক তথ্য প্ৰৱঞ্চনাৰে লুকুৱাই ৰখা হোৱা নাই।

B. দাবীৰ শ্ৰেণীসমূহ

বীমা দাবীবোৰ নিম্নলিখিত শ্ৰেণীবোৰত পৰে:

i. মানক দাবী

এইবোৰ দাবী যিবোৰ স্পষ্টভাৱে আঁচনিখনৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ ভিতৰত আছে। দাবীৰ মূল্যায়ন পৰিসৰ আৰু নিৰ্ধাৰণ কৰা বীমা ৰাশি আৰু বীমাৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত ক্ষতিপূৰণৰ অন্যান্য পদ্ধতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি কৰা হয়।

ii. গড়ৰ চৰ্ত বা গড় ধাৰা

এয়া হৈছে কিছুমান আঁচনিৰ এক চৰ্ত য'ত বীমাকৃতক তেওঁৰ সম্পত্তিবীমা কৰা পৰিমাণতকৈ কম বীমা ৰাশিত বীমা কৰাৰ বাবে দণ্ডিত কৰে যাক অল্প বীমা বুলি কোৱা হয়। দাবী এটাৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৃতই এনে পৰিমাণ পায় যি কমকৈ কৰা বীমাৰ পৰিমাণ অনুসৰি তেওঁৰ প্ৰকৃত লোকচানৰ পৰা সমানুপাতিকভাৱে হ্রাস হয়। এনে পৰিস্থিতি অ-জীৱন বীমাৰ ক্ষেত্ৰত অধিক হয়।

iii. ঈশ্বৰৰ কাৰ্য বিপদ - প্ৰলয়ংকৰী লোকচান

ধুমুহা, ঘূৰ্ণীবতাহ, বানপানী, প্লাৱন আৰু ভূমিকম্পৰ দৰে প্ৰাকৃতিক বিপদক "ঔশ্বৰ্ষৰ কাৰ্য্য" বিপদ বুলি কোৱা হয়। এই বিপদবোৰৰ ফলত প্ৰভাৱিত অঞ্চলত বীমাকৰ্তাৰ বহুতো আঁচনিৰ লোকচান হ'ব পাৰে। কিছুমান শ্ৰেণীৰ অনা-জীৱন বীমা দাবীৰ মূল্যাঙ্কনৰ বাবে জৰীপকৰ্তা নিয়োগ কৰা হয়।

এনে ডাঙৰ আৰু প্ৰলয়ংকৰী লোকচানত, জৰীপকৰ্তাজনক আগতীয়া মূল্যাঙ্কন আৰু লোকচান হ্ৰাস কৰাৰ প্ৰচেষ্টাৰ বাবে লগে লগে লোকচান স্থানলৈ যাবলৈ কোৱা হয়। একেসময়তে, বীমাকৰ্তাৰ বিষয়াসকলে লোকচানৰ স্থানটোও পৰিদৰ্শন কৰে, বিশেষকৈ যেতিয়া অন্তৰ্ভুক্ত পৰিমাণ ডাঙৰ হয়। এই ভ্ৰমণৰ উদ্দেশ্য হৈছে লোকচানৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিমাণৰ তাৎক্ষণিক ধাৰণা প্ৰাপ্ত কৰা।

যদি জৰীপকৰ্তাসকলে মূল্যায়নৰ সন্দৰ্ভত কিছু সমস্যাৰ সন্মুখীন হয় আৰু বীমাকৰ্তাৰ পৰা পৰামৰ্শ আৰু নিৰ্দেশনা বিচাৰে তেনেহ'লে প্ৰাথমিক প্ৰতিবেদন দাখিল কৰা হয় আৰু প্ৰয়োজন হ'লে বীমাকৰ্তাৰ সৈতে সমস্যাবোৰ আলোচনা কৰাৰ সুযোগ দিয়া হয়।

iv. অন একাউন্ট পৰিশোধ

অনা-জীৱন বীমা দাবীত, প্ৰাথমিক প্ৰতিবেদনৰ বাহিৰে, অন্তৰ্ৱৰ্তীকালীন প্ৰতিবেদন বোৰ সময়ে সময়ে দাখিল কৰিব পাৰি যেতিয়া দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে মেৰামতি আৰু/বা সলনি কৰা হয়। অন্তৰ্ৱৰ্তীকালীন প্ৰতিবেদনে বীমাকৰ্তাক লোকচানৰ মূল্যাঙ্কনৰ প্ৰগতিৰ বিকাশৰ এক ধাৰণাও দিয়ে। ই বীমাকৰ্তাই ইচ্ছা কৰিলে দাবীৰ "অন একাউন্ট পৰিশোধ"ৰ পৰামৰ্শ দিয়াত সহায় কৰে। এইটো সাধাৰণতে হয় যদি লোকচান ডাঙৰ হয় আৰু মূল্যায়ন সম্পূৰ্ণ হ'বলৈ কিছু সময় লাগিব পাৰে।

যদি দাবীটো সুস্থল অৱস্থাত পোৱা যায়, তেতিয়া দাবীকৰ্তাক পৰিশোধ কৰা হয় আৰু কোম্পানীৰ ৰেকৰ্ডত সন্নিবিষ্ট কৰা হয়। দৰকাৰ হ'লে, সহ-বীমাকৰ্তা আৰু পুনৰীমাকৰ্তাৰ পৰা উপযুক্ত পুনৰুদ্ধাৰ কৰা হয়। কিছুমান ক্ষেত্ৰত, যাক টকা পৰিশোধ কৰিব লাগিব তেওঁ বীমাকৰ্তা ব্যক্তি জন নহ'বও পাৰে।

v. ডিচচাৰ্জ ভাউচাৰ

আঁচনিখনৰ অধীনত ডিচচাৰ্জ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছতহে দাবীৰ নিষ্পত্তি কৰা হয়। আঘাতৰ দাবীৰ বাবে (ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ অধীনত) ডিচচাৰ্জ ৰচিদৰ নমুনা নিম্নলিখিত শাৰীবোৰত দিয়া হৈছে: (কোম্পানীভেদে ই পৃথক হ'ব পাৰে)

বীমাকৰ্তাৰ নাম	
দাবী নং.	পলিচী নং.
_____ ত সংঘটিত হোৱা দুৰ্ঘটনাত বাবে মই/আমি পোৱা আঘাতৰ বাবে মোক/আমাক ক্ষতিপূৰণৰ সম্পূৰ্ণ আৰু চূড়ান্ত নিষ্পত্তি নগদ _____ টকা _____ কোম্পানী লিমিটেডৰ পৰা প্ৰাপ্ত হৈছে। মোৰ/আমাৰ বৰ্তমানৰ বা ভৱিষ্যতৰ, প্ৰত্যক্ষ বা	

পৰোক্ষ, সকলোবোৰ দাবীৰ সম্পূৰ্ণ আৰু চূড়ান্ত নিষ্পত্তি মই/আমি কোম্পানীক এই নিষ্পত্তিৰ ৰছিদখন প্ৰদান কৰো।

তাৰিখ

(চহী)

vi. নিষ্পত্তিৰ পিছত কাৰ্য্যব্যৱস্থা

আগাৰৰাইটিং সম্পৰ্কত অনা-জীৱন দাবীৰ নিষ্পত্তিৰ পিছত লোৱা পদক্ষেপবোৰ এক শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ৰ পৰা আন এটা শ্ৰেণীলৈ পৃথক হয়।

উদাহৰণ

অগ্নি আঁচনিৰ অধীনত বীমা ৰাশি পৰিশোধ কৰা দাবীৰ পৰিমাণলৈ হ্রাস হয়। অৱশ্যে, ইয়াক প্ৰো-ৰাটা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ পিছত পুনৰ স্থাপন কৰিব পাৰি, যাক পৰিশোধ কৰা দাবীৰ পৰিমাণৰ পৰা কৰ্তন কৰা হয়।

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিৰ অধীনত বীমা কৃত মূলধন পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, আঁচনিখন বাতিল কৰা হয়।

একেদৰে, ব্যক্তিগত বিশ্বস্ততা গেৰাণ্টি আঁচনিৰ অধীনত দাবী এটা পৰিশোধ কৰিলে আঁচনিখন স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে সমাপ্ত হয়।

vii. উদ্ধাৰ (চেলভেজ)

উদ্ধাৰ সাধাৰণতে ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তি বুজায়। লোকচান পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, এই সম্পত্তি বীমাকৰ্তাৰ স্বত্বাধীন হয়।

উদাহৰণ

যেতিয়া মটৰ দাবীবোৰ সম্পূৰ্ণ লোকচানৰ আধাৰত নিষ্পত্তি কৰা হয়, ক্ষতিগ্ৰস্ত বাহনখন বীমাকৰ্তাই অধিগ্ৰহণ কৰে। অন্যান্য অনা-জীৱন বীমা যেনে অগ্নি দাবী, সামুদ্ৰিক কাৰ্গো দাবী আদিতো উদ্ধাৰ হ'ব পাৰে।

কোম্পানীবোৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি উদ্ধাৰ নিষ্পত্তি কৰা হয়। ক্ষতিৰ মূল্যাঙ্কন কৰা জৰীপকৰ্তাসকলে নিষ্কাশনৰ পদ্ধতিবোৰৰো পৰামৰ্শ দিব।

viii. পুনৰুদ্ধাৰ

দাবীৰ নিষ্পত্তিৰ পিছত, বীমা চুক্তিৰ বাবে প্ৰযোজ্য চাবৰোগেছন অধিকাৰৰ অধীনত বীমাকৰ্তাসকল বীমাকৃতৰ অধিকাৰ আৰু প্ৰতিকাৰৰ অধিকাৰপ্ৰাপ্ত আৰু প্ৰযোজ্য সংশ্লিষ্ট আইনৰ অধীনত লোকচানৰ বাবে দায়বদ্ধ হ'ব পৰা তৃতীয় পক্ষৰ পৰা পৰিশোধ কৰা লোকচান পুনৰুদ্ধাৰ কৰাৰ অধিকাৰ প্ৰাপ্ত হ'য়। সেয়েহে, বীমাকৰ্তাই জাহাজ কোম্পানী,

ৰেলৱে, পথ বাহক, এয়াৰলাইন, পোর্ট ট্ৰাষ্ট কৰ্তৃপক্ষ আদিৰ পৰা লোকচান পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

সামগ্ৰী বিতৰণ নকৰাৰ ক্ষেত্ৰত, ক্ষতিৰ বাবে বিতৰকবোৰ দায়বদ্ধ। একেদৰে, পোর্ট ট্ৰাষ্ট সুৰক্ষিতভাৱে অৱতৰণ কৰা কিন্তু পৰৱৰ্তী সময়ত সন্ধানহীন হোৱা সামগ্ৰীৰ বাবে দায়বদ্ধ। এই উদ্দেশ্যে, দাবীটো নিষ্পত্তি হোৱাৰ আগতে বীমাকৃতৰ পৰা যথাযথভাৱে মোহৰ লগোৱা চাবৰোগেচনৰ এখন পত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰা হয়।

ix. দাবী সম্পৰ্কীয় বিবাদ

সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ প্ৰচেষ্টা স্বত্বেও, পৰিশোধত বিলম্ব, দাবী পৰিশোধ নকৰা (প্ৰত্যাখ্যান) বা দাবীটো কম পৰিমাণত স্বীকাৰ কৰা হয়, যাৰ ফলত বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত অসন্তুষ্টি আৰু বিবাদ হ'ব পাৰে।

এইবোৰৰ বাহিৰেও, আন কেইটামানৰ আটাইতকৈ সচৰাচৰ কাৰণবোৰ হৈছে:

- ✓ ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ নকৰা
- ✓ আৱৰণৰ অভাৱ
- ✓ বৰ্জিত বিপদৰ ফলত হোৱা লোকচান
- ✓ পৰ্যাপ্ত বীমা ৰাশিৰ অভাৱ
- ✓ ৱাৰেণ্টি উলংঘন
- ✓ কম বীমা, মূল্যহ্রাস আদিৰ বাবে পৰিমাণৰাশি সম্পৰ্কীয় সমস্যা।

এই সকলোবোৰে বীমাকৃতৰ বাবে এনে এক সময়ত যথেষ্ট দুখৰ কাৰণ হ'ব পাৰে যেতিয়া তেওঁ ইতিমধ্যে লোকচানৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা আৰ্থিক সীমাবদ্ধতাত ভুগি থাকে। তেওঁৰ দুখ-কষ্ট হ্রাস কৰাৰ বাবে, অভিযোগ নিষ্পত্তি আৰু বিবাদ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰক্ৰিয়াবোৰ আঁচনিখনত ভালদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। অগ্নি বা সম্পত্তিৰ আঁচনিত "মধ্যস্থতা"ৰ চৰ্ত থাকে।

C. মধ্যস্থতা

মধ্যস্থতা হৈছে চুক্তিৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা বিবাদ নিষ্পত্তি কৰাৰ এক পদ্ধতি। মধ্যস্থতা আৰু মীমাংসা আইন, 1996-ৰ বিধান অনুসৰি মধ্যস্থতা কৰা হয়। চুক্তি বলবৎ কৰা বা তাত বিবাদ নিষ্পত্তি কৰাৰ স্বাভাৱিক পদ্ধতি হ'ল আইনৰ আদালতলৈ যোৱা। অৱশ্যে এনে মোকদ্দমাত যথেষ্ট পলম আৰু ব্যয় অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। মধ্যস্থতা আইনে পক্ষবোৰক অধিক অনানুষ্ঠানিক, কম ব্যয়বহুল আৰু ব্যক্তিগত মধ্যস্থতাৰ প্ৰক্ৰিয়াত চুক্তিৰ অধীনত বিবাদ দাখিল কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে।

মধ্যস্থতা বিবাদী পক্ষবোৰে নিজে বাছনি কৰা এজন মধ্যস্থতাকাৰীৰ দ্বাৰা বা একাধিকৰ দ্বাৰা কৰা হ'ব পাৰে। এজন মধ্যস্থতাৰ ক্ষেত্ৰত, পক্ষবোৰে সেই ব্যক্তিজনৰ বিষয়ে সন্মত হ'ব লাগিব। বহুতো বাণিজ্যিক বীমা আঁচনিত মধ্যস্থতাৰ ধাৰা থাকে য'ত কোৱা হয় যে বিবাদবোৰ মধ্যস্থতা সাপেক্ষে হ'ব। অগ্নি আৰু বেছিভাগ বিবিধ আঁচনিত এক মধ্যস্থতাৰ ধাৰাও থাকে যিয়ে প্ৰদান কৰে যে যদি আঁচনিখনৰ অধীনৰ দায়বদ্ধতা কোম্পানীয়ে স্বীকাৰ কৰে, আৰু পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ সম্পৰ্কে পাৰ্থক্য থাকে, তেনে পাৰ্থক্য মধ্যস্থতালৈ প্ৰেৰণ কৰিব লাগিব। সাধাৰণতে মধ্যস্থতাকাৰীৰ সিদ্ধান্তক চূড়ান্ত আৰু দুয়োপক্ষৰ বাবে বাধ্যতামূলক বুলি গণ্য কৰা হয়।

চৰ্তটোৰ শব্দাৱলী আঁচনিভেদে পৃথক হয়। সাধাৰণতে, ই নিম্নলিখিত ধৰণে হয়:

- i. পক্ষবোৰে নিযুক্তি দিয়া মধ্যস্থতাকাৰীক বিবাদটো দাখিল কৰা হয়, বা এজন মধ্যস্থতাকাৰী নিযুক্ত কৰাৰ পিছত তেওঁলোকৰ মাজত কোনো মতবিৰোধ হ'লে, প্ৰত্যেক পক্ষক এজনকৈ নিযুক্ত কৰা দুজন মধ্যস্থতাকাৰীৰ সিদ্ধান্তৰ বাবে বিবাদটো দাখিল কৰা হয়।
  - ii. এই দুজন মধ্যস্থতাকাৰীয়ে এজন বিচাৰক নিযুক্ত কৰিব, যি সভাবোৰত সভাপতিত্ব কৰে। এই সভাবোৰৰ প্ৰক্ৰিয়াটো আইনৰ আদালতৰ দৰে। প্ৰত্যেক পক্ষই প্ৰয়োজন হ'লে, এজন পৰামৰ্শদাতা আৰু সাক্ষীৰ সহায়ত তেওঁৰ গোচৰটো উল্লেখ কৰে।
  - iii. যদি দুয়োজন মধ্যস্থতাকাৰীয়ে কোনো সিদ্ধান্তত সন্মত নহয়, তেন্তে বিষয়টো বিচাৰকৰ সন্মুখত দাখিল কৰা হয়, যিয়ে তেওঁৰ নিৰ্দেশ প্ৰদান কৰে।
  - iv. মধ্যস্থতাকাৰী/ মধ্যস্থতাকাৰী বা বিচাৰকে নিজৰ বিবেচনা অনুসৰি ক্ষতিৰ সিদ্ধান্ত লয়।
- দায়বদ্ধতাৰ প্ৰশ্নসম্পৰ্কীয় বিবাদবোৰ মোকদ্দমাৰ জৰিয়তে নিষ্পত্তি কৰিব লাগিব।

উদাহৰণ

যদি বীমাকৰ্তাসকলে দাবী কৰে যে লোকচান পৰিশোধ যোগ্য নহয় কিয়নো ই আঁচনিখনৰ অধীনত আৱৰা নহয়, বিষয়টো আদালতৰ দ্বাৰা সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। আকৌ, যদি বীমাকৰ্তাসকলে দাবীটো এই ভিত্তিত পৰিশোধ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে যে আঁচনিখন বাতিল কিয়নো ইয়াক ভৌতিক তথ্য প্ৰৱৰ্ত্তনামূলকভাৱে প্ৰকাশ নকৰাৰ ('পৰম সৎ বিশ্বাস'ৰ আইনী কৰ্তব্য উলংঘা)ৰ জৰিয়তে প্ৰাপ্ত কৰা হৈছিল, সমস্যাটো মোকদ্দমাৰ জৰিয়তে সমাধান কৰিব লাগিব।

D. অন্যান্য বিবাদ নিষ্পত্তি প্ৰণালী

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- IRDAI ৰ নিয়মাৱলী অনুসৰি, বীমাকৃতব্যক্তিয়ে যিকোনো কাৰণতে বীমাকৰ্তাৰ সেৱাত অসন্তুষ্ট হ'লে বীমাকৃতৰ বাবে উপলব্ধ অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালীৰ বিষয়ে সকলো আঁচনিতে উল্লেখ কৰিব লাগিব।

ব্যক্তিগত শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ৰ অধীনৰ দাবীৰ ক্ষেত্ৰত, অসঙ্কষ্ট বীমাকৃত এজনে বীমা লোকপালৰ ওচৰলৈ যাব পাৰে। প্ৰক্ৰিয়াটো অধ্যায় ৯ ত বিতংভাৱে আলোচনা কৰা হৈছে। বীমা লোকপালৰ কাৰ্যালয়ৰ বিৱৰণ আঁচনিখনত দিয়া হয়। লোকপালৰ সিদ্ধান্ত বীমাকৰ্তাৰ বাবে বাধ্যতামূলক কিন্তু বীমাকৃতৰ ওপৰত নহয়।

বিত্তীয় কৰ্তৃপক্ষ আৰু লোকপালৰ সীমাবদ্ধতাৰ দৰে বিষয়বোৰো অধ্যায় ৯ ত বিতংভাৱে আলোচনা কৰা হৈছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

দাবীৰ পেছাদাৰী নিষ্পত্তিৰ অধীনত নিম্নলিখিত কোনটো কাৰ্যকলাপ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা নহ'ব?

- I. লোকচানৰ কাৰণ সম্পৰ্কীয় তথ্য বিচাৰা
- II. এটা বদ্ধমূল ধাৰণাৰ সৈতে দাবীটোৰ কাষ চপা
- III. ক্ষতিটো বীমাকৃত বিপদৰ ফলস্বৰূপে হৈছে নে নাই নিশ্চিত কৰা
- IV. দাবীৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

মূল চৰ্তাৱলী

টাৰ্ণ এৰাউণ্ড টাইম

উদ্ধাৰ (চেলভেজ)

পুনৰুদ্ধাৰ

দাবী মূল্যায়ন

অধ্যায় C-07

দস্তাবেজ

অধ্যায় পৰিচয়

বীমা উদ্যোগত আমি বৃহৎ সংখ্যক প্ৰপত্ৰ আৰু নথিপত্ৰৰ সৈতে লেনদেন কৰোঁ। বীমাকৃত আৰু বীমাকৰ্তাৰ মাজৰ সম্পৰ্কত স্পষ্টতা অনাৰ উদ্দেশ্যে ইয়াৰ প্ৰয়োজন। এই অধ্যায়ত, আমি প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ত থকা বিভিন্ন নথিপত্ৰ আৰু তাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

ইয়াৰ গুৰুত্ব বুজি লওক:

- প্ৰচাৰ পত্ৰিকা
- প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ
- আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক (KYC) নথিপত্ৰবোৰ

এই অধ্যায়টো শিকাৰ পিছত আপুনি তলত উল্লিখিতবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

- প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ৰ নথিপত্ৰ আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব বুজি পোৱা
- প্ৰচাৰ পত্ৰিকাৰ উদ্দেশ্যৰ সৈতে পৰিচিত
- প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ গুৰুত্ব বুজি পোৱা
- অবৈধ ধন বৈধ কৰা (AML), আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক (KYC) নিয়ম আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ নথিপত্ৰবোৰ, যিবোৰ সাধাৰণতে সকলো আঁচনিৰ বাবে প্ৰযোজ্য হয়
- বয়সৰ প্ৰমাণ আৰু গ্ৰহণযোগ্য নথিপত্ৰৰ গুৰুত্ব।

A. প্ৰচাৰ পত্ৰিকা (Prospectus)

প্ৰচাৰ পত্ৰিকা হৈছে এক প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ৰ দস্তাবেজ। প্ৰচাৰ পত্ৰিকা হৈছে বীমা কোম্পানীবোৰে ব্যৱহাৰ কৰা এক আনুষ্ঠানিক আইনী দস্তাবেজ যি সামগ্ৰীটোৰ বিষয়ে বিৱৰণ প্ৰদান কৰে। এয়া বীমাকৰ্তাই বীমা সামগ্ৰী বিক্ৰী বা প্ৰচাৰ কৰাৰ বাবে ভৌতিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন যিকোনো বিন্যাসত জাৰী কৰা নথি। ইয়াত বীমা সামগ্ৰীবোৰত আগবঢ়োৱা এড-অন কভাৰ/ ৰাইডাৰ, যদি থাকে, অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব। প্ৰচাৰ পত্ৰিকা এক পৰিচয়মূলক দস্তাবেজৰ দৰে যি সম্ভাৱ্য আঁচনিধাৰকক কোম্পানীৰ সামগ্ৰীৰ সৈতে পৰিচিত হোৱাত সহায় কৰে।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.-ৰ (IRDAI's) (আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থৰ সুৰক্ষা) নিয়মাৱলী, 2017 অনুসৰি প্ৰচাৰ পত্ৰিকাত আঁচনি এখন ক্ৰয় সম্পৰ্কে এক অৱগত সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বাবে এজন সম্ভাৱ্য আঁচনিধাৰকৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো তথ্য থাকিব লাগে। ইয়াত বীমাৰ প্ৰতিটো আঁচনিৰ বাবে নিম্নলিখিতবোৰ থাকিব লাগিব:

- সংশ্লিষ্ট বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই আৱণ্টন কৰা একক পৰিচয় নম্বৰ (UIN)।
- বীমা আৱৰণৰ পৰিমাণ
- লাভালাভ/ অধিকাৰৰ পৰিসৰ - নিশ্চিত আৰু অনিশ্চিত
- বীমা আৱৰণৰ ৱাৰেণ্টি, বৰ্জন/ ব্যতিক্ৰম; লগতে ইয়াৰ ব্যাখ্যা
- বীমা আৱৰণৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী
- বীমাৰ দ্বাৰা আৱৰা আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ বিৱৰণ
- এনে প্ৰচাৰ পত্ৰিকা চৰ্তাৱলীৰ অধীনত বীমাৰ বাবে যোগ্য জীৱন বা সম্পত্তিৰ শ্ৰেণী বা ধৰণ
- আঁচনিখন অংশগ্ৰহণমূলক নে বিনা-অংশগ্ৰহণকাৰী

সামগ্ৰীটোৰ ওপৰত অনুমোদিত সংযোজিত আৱৰণ (যাক জীৱন বীমাত ৰাইডাৰ্ছ বুলিও কোৱা হয়) আৰু সেইবোৰৰ লাভালাভবোৰো উল্লেখ কৰিব লাগে।

প্ৰচাৰ পত্ৰিকা এখনে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা অন্যান্য গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য:

1. আৱৰণ আৰু প্ৰিমিয়ামৰ যিকোনো পাৰ্থক্য। যেনে বিভিন্ন বয়সৰ লোকৰ বাবে বা বিভিন্ন প্ৰৱেশ বয়সৰ বাবে
2. আঁচনিখনৰ নৱীকৰণৰ চৰ্তাৱলী
3. কিছুমান পৰিস্থিতিত আঁচনি বাতিল কৰাৰ চৰ্তাৱলী
4. বিভিন্ন পৰিস্থিতিত প্ৰযোজ্য যিকোনো ৰেহাই বা বোজাৰ বিৱৰণ

5. প্ৰিমিয়াম সহ আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীৰ কোনো সংশোধন বা সংশোধনৰ সম্ভাৱনা
6. আঁচনিধাৰকসকলক আগতীয়া প্ৰৱেশ, অব্যাহত নৰীকৰণ, অনুকূল দাবীৰ অভিজ্ঞতা আদিৰ বাবে পুৰস্কৃত কৰাৰ যিকোনো ধৰণৰ উৎসাহ।
7. প্ৰচাৰ পত্ৰিকাত আইআৰডিএআই (IRDAI)ৰ দ্বাৰা আৱণ্টিত সামগ্ৰীৰ ইউআইএন(UIN) থাকিব লাগিব
8. আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI)ৰ নিয়মাৱলীয়ে নিৰ্দেশ দিয়ে যে প্ৰচাৰ পত্ৰিকাত ধাৰা 41-ৰ এটা প্ৰতিলিপি থাকিব। এই শাখাটোৱে যিকোনো ব্যক্তিক নতুন বীমা ক্ৰয় কৰা, ভাৰতত জীৱন বা সম্পত্তি সম্পৰ্কীয় যিকোনো ধৰণৰ বীমা অব্যাহত ৰখা বা নৰীকৰণ কৰাৰ বাবে যিকোনো প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ প্ৰলোভন নিষিদ্ধ কৰে, যাৰ ভিতৰত আঁচনিখনৰ ওপৰত পৰিশোধ কৰিবলগা কমিছনৰ সম্পূৰ্ণ বা অংশিক যিকোনো ৰেহাই সন্নিবিষ্ট।

বিশেষকৈ প্ৰচাৰ পত্ৰিকাই প্ৰস্তুৰকজনক মনোনয়নৰ সুবিধাৰ উপলব্ধতাৰ বিষয়ে অৱগত কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো সাধাৰণতে বীমা প্ৰচাৰ পত্ৰিকাৰ অংশ নহয়?

- I. লোকপালৰ নাম
- II. লাভালাভৰ পৰিসৰৰ তাৰিখ
- III. অধিকাৰসমূহ
- IV. ব্যতিক্ৰমসমূহ

B. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ

বীমা আঁচনিখন বীমাকৰ্তা আৰু আঁচনিধাৰকৰ মাজত এক আইনী চুক্তি। যিকোনো চুক্তিৰ বাবে প্ৰয়োজন অনুসৰি, ইয়াৰ এটা প্ৰস্তাৱ আৰু ইয়াৰ গ্ৰহণযোগ্যতা আছে।

"প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ" হৈছে আৱেদন কৰা দস্তাৱেজ যাক প্ৰস্তাৱ কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এইটো প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা লিখিত বা ইলেক্ট্ৰনিক বা কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আন যিকোনো বিন্যাসত পূৰণ কৰিব লগা এক প্ৰপত্ৰ। ইয়াত বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাটো আৱৰিবলৈ গ্ৰহণ কৰিব নে অগ্ৰাহ্য কৰিব সেয়া সিদ্ধান্ত ল'বলৈ প্ৰয়োজনীয় সকলো তথ্য থাকে। যদি বিপদাশংকা টো স্বীকাৰ কৰা হয়, বীমাকৰ্তাই এই তথ্যৰ আধাৰত, মঞ্জুৰ কৰিব লগা আৱৰণৰ হাৰ, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী নিৰ্ণয় কৰিব পাৰে।

পৰম সৎ বিশ্বাসৰ নীতি আৰু ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশৰ কৰ্তব্য, বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ সৈতে আৰম্ভ হয়। প্ৰস্তাৱকজনে সকলো তথ্য সঠিক ভাৱে আৰু সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰদান কৰিব লাগিব কিয়নো এই নথিখনেই বীমা প্ৰদানৰ আধাৰ হৈ পৰে আৰু যিকোনো ভুল বা লুকুৱা তথ্যৰ ফলত দাবী অস্বীকাৰ হ'ব পাৰে।

বীমা চুক্তি চূড়ান্ত কৰাৰ পিছতো প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ৰ পিছতো তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ এই কৰ্তব্য অব্যাহত থাকে। অৰ্থাৎ বীমাৰ সময়ছোৱাত যিকোনো সময়তে হোৱা যিকোনো সামগ্ৰিক পৰিৱৰ্তন অনা-জীৱন আঁচনিত প্ৰকাশ কৰা প্ৰয়োজন।

বীমা আঁচনি এখনৰ অনুৰোধ বা বীমা আঁচনি জাৰী কৰাৰ সময়ত প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা তথ্য গোপনীয় আৰু ইয়াক কোনো তৃতীয় পক্ষৰ সৈতে ভাগ বতৰা কৰিব নালাগে। য'ত প্ৰস্তাৱত জমা কৰা ধন যিকোনো কাৰণত গ্ৰাহকক ঘূৰাই দিয়া হয়, প্ৰস্তাৱটোৰ ওপৰত লোৱা আগুৰাইটিং সিদ্ধান্তৰ তাৰিখৰ পৰা 15 দিনৰ ভিতৰত ইয়াক ঘূৰাই দিব লাগে।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)ৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰি, বীমাকৃতৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি, প্ৰস্তাৱ এটা গ্ৰহণ কৰাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত বীমাকৃতক বিনামূলীয়াকৈ প্ৰদান কৰাটো বীমাকৰ্তাৰ কৰ্তব্য। এজেন্টজনে এই সময়সীমাবোৰৰ হিচাপ ৰাখিব, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়ভাৱে অনুসৰণ কৰিব আৰু গ্ৰাহক সেৱাৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজন অনুসৰি গ্ৰাহক/বীমাকৃতৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব বুলি আশা কৰা যায়।

a) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ - বিৱৰণ

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখন হৈছে নথিপত্ৰৰ প্ৰথম পৰ্যায় যাৰ জৰিয়তে বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক অৱগত কৰে যে:

- ✓ তেওঁ/ তাই কোন হয়
- ✓ তেওঁক কেনে ধৰণৰ বীমাৰ প্ৰয়োজন
- ✓ তেওঁ/তাই কি বীমা কৰিব বিচাৰে তাৰ বিৱৰণ আৰু
- ✓ কিমান সময়ৰ বাবে
- ✓ বিপদাশংকাৰ বিৱৰণ (যেনে জীৱন আৰু স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে - স্বাস্থ্য বা ভুগি থকা যিকোনো ৰোগৰ বিৱৰণ দিব লাগিব)
- ✓ বিৱৰণত বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত প্ৰস্তাৱিত আৰ্থিক মূল্য আৰু প্ৰস্তাৱিত বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সকলো ভৌতিক তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব।

আন কথাত, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনে প্ৰস্তাৱকৰ পৰিচয় যেনে নাম, পিতৃৰ নাম, ঠিকনা আৰু অন্যান্য চিনাক্তকৰণ তথ্যৰ বিষয়ে বিৱৰণ সংগ্ৰহ কৰে। তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ প্ৰকৃত পৰিচয় নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ, প্ৰস্তাৱটোৰ সৈতে ঠিকনা প্ৰমাণ, পেন কাৰ্ড, ফটোগ্ৰাফ আদিৰ দৰে নথিপত্ৰ সংগ্ৰহ কৰা হয়।

জীৱন আৰু স্বাস্থ্য বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, প্ৰস্তাৱকসকলৰ পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ (পিতৃ-মাতৃসহ) তেওঁলোকৰ দীৰ্ঘজীৱন, স্বাস্থ্যৰ স্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ যিকোনোৰে ভোগ কৰা ৰোগৰ বিৱৰণ সংগ্ৰহ কৰা হয়। আঁচনিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি, বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ চিকিৎসাৰ বিৱৰণ, ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্য আৰু তেওঁৰ ব্যক্তিগত ৰোগৰ ইতিহাসও বিচাৰিব পাৰি।

বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ ওপৰত প্ৰস্তাৱিত মুদ্ৰা মূল্য আৰু প্ৰস্তাৱিত বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভৌতিক তথ্যৰ বিৱৰণ বীমাৰ বহুতো শ্ৰেণীৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা হ'ব।

বীমা উপদেষ্টাৰ পৰামৰ্শবোৰত এনে পৰামৰ্শৰ কাৰণসহ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ অংশ হ'ব পাৰে। এটা ঘোষণাও দিয়া হয় যে অনুমোদিত আঁচনিৰ বিৱৰণ প্ৰস্তাৱকক সম্পূৰ্ণকৈ বৰ্ণনা কৰা হৈছে আৰু প্ৰস্তাৱকে সেইটো স্বীকাৰ কৰিছে।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনত বীমাকৰ্তাৰ বিৱৰণ, এজেন্টৰ বিৱৰণ, সামগ্ৰীৰ বিৱৰণ, বীমা ৰাশি, প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতি আদি শাখাবোৰ থাকিব পাৰে। প্ৰপত্ৰখনত প্ৰস্তাৱকৰ স্বাক্ষৰও থাকিব, প্ৰমাণ স্বৰূপে যে তেওঁ প্ৰপত্ৰখন পূৰণ কৰিছে আৰু প্ৰস্তাৱটো দাখিল কৰিছে।

বিচৰা অন্যান্য বিৱৰণবোৰ হৈছে প্ৰস্তাৱকৰ নাম, জন্মতাৰিখ, যোগাযোগৰ ঠিকনা, বৈবাহিক স্থিতি, ৰাষ্ট্ৰীয়তা, পিতৃ-মাতৃ আৰু পত্নীৰ নাম, শিক্ষাগত অৰ্হতা, অভ্যাস আৰু পৰিচয় পত্ৰ, পাৰিবাৰিক বিৱৰণ, নিযুক্তিৰ বিৱৰণ, বেষ্টৰ বিৱৰণ, মনোনীত ব্যক্তি/নিযুক্ত ব্যক্তিৰ নাম; বৰ্তমানে থকা বীমাৰ বিৱৰণ আৰু আঁচনিখন বাছনি কৰাৰ কাৰণ।

বীমাৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি, বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ চিকিৎসাৰ বিৱৰণ, ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্য আৰু তেওঁৰ ব্যক্তিগত ৰোগৰ ইতিহাস বিচাৰিব পাৰে।

প্ৰস্তাৱিত লোকজনৰ ব্যক্তিগত বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত দিশবোৰৰ বিষয়েও অনুসন্ধান কৰা হ'ব পাৰে যাৰ ভিতৰত আছে তেওঁৰ কামৰ ম্যাদ, আনুমানিক উপাৰ্জন আৰু ব্যয়, লগতে সঞ্চয় আৰু বিনিয়োগ, স্বাস্থ্য, অৱসৰ আৰু বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা।

পৰামৰ্শৰ কাৰণসহ, এজেন্টৰ পৰামৰ্শবোৰো প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ অংশ হ'ব পাৰে। ওপৰত উল্লেখ কৰা আই.আৰ.ডি.এ.আই.(IRDAI) নিয়মাৱলী অনুসৰণ কৰি, এজেন্টে এটা ঘোষণা কৰিব যে অনুমোদিত আঁচনিৰ বিৱৰণ প্ৰস্তাৱকক সম্পূৰ্ণকৈ বৰ্ণনা কৰা হৈছে আৰু তেওঁ সেইটো স্বীকাৰ কৰিছে।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰবোৰ বীমাকৰ্তাসকলে সাধাৰণতে বীমা কোম্পানীৰ নাম, প্ৰতীক, ঠিকনা আৰু ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা শ্ৰেণী/বীমাৰ ধৰণ/ সামগ্ৰীৰ সৈতে অনুমুদ্রিত কৰে। বীমা কোম্পানীবোৰে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত মুদ্রিত টোকা এটা যোগ দিয়াটো প্ৰচলিত, যদিও এই ক্ষেত্ৰত কোনো মানক আকৃতি বা প্ৰথা নাই।

b) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত ঘোষণা

বীমা কোম্পানীবোৰে সাধাৰণতে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ শেষত প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিবলগা ঘোষণা এটা যোগ দিয়ে। ই নিশ্চিত কৰে যে বীমাকৃতই প্ৰপত্ৰখন সঠিকভাৱে পূৰণ কৰিবলৈ

কষ্ট সহন কৰে আৰু ইয়াত দিয়া তথ্যবোৰ বুজি পায়, যাতে দাবী এটাৰ সময়ত তথ্যৰ ভুল উপস্থাপনৰ বাবে মতবিৰোধ হোৱাৰ কোনো সুযোগ নাথাকে। এনে ঘোষণাই পৰম সৎ বিশ্বাসৰ সাধাৰণ নীতিক পৰম সৎ বিশ্বাসৰ চুক্তিবদ্ধ কৰ্তব্যলৈ বৃপান্তৰিত কৰে।

উদাহৰণ

এনে ঘোষণাৰ উদাহৰণ হৈছে :

'মই/ আমি ইয়াৰ দ্বাৰা ঘোষণা আৰু প্ৰমাণ দিওঁ যে ওপৰোক্ত বিবৃতিবোৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে সঁচা আৰু সম্পূৰ্ণ আৰু বীমাৰ বাবে আবেদনৰ সৈতে প্ৰাসংগিক আন কোনো তথ্য নাই যিটো আপোনাক প্ৰকাশ কৰা হোৱা নাই।'

'মই/ আমি সন্মত যে এই প্ৰস্তাৱ আৰু ঘোষণাবোৰ মোৰ/আমাৰ আৰু (বীমাকৰ্তাৰ নাম)ৰ মাজত হোৱা চুক্তিৰ আধাৰ হ'ব।'

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনৰ ক্ষেত্ৰত নিম্নলিখিত কোনটো প্ৰাসংগিক নহয়?

- I. পৰম সৎ বিশ্বাস
- II. দাবী কৰা হ'ব বুলি আশা কৰা পৰিমাণ
- III. ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰা কৰ্তব্য
- IV. প্ৰদান কৰা বিৱৰণৰ গোপনীয়তা

এনে টোকাবোৰৰ কিছুমান উদাহৰণ হৈছে:

'বিপদাশংকাৰ মূল্যাঙ্কনৰ বাবে ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ নকৰা, বিভ্ৰান্তিকৰ তথ্য প্ৰদান কৰা, প্ৰৱৰ্ণনা বা বীমাকৃতৰ দ্বাৰা অ-সহযোগিতা প্ৰদান কৰিলে জাৰী কৰা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰণটো বাতিল হ'ব।'

'কোম্পানীয়ে প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ নকৰালৈকে আৰু সম্পূৰ্ণ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ প্ৰাপ্ত নকৰালৈকে কোম্পানীটো বিপদাশংকাত নাথাকিব।'

C. আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক (KYC) নিয়মবোৰ

মানি লগাৰিং বিৰোধী আৰু কেৱাইচি (KYC) নিয়ম

মানি লগাৰিং হৈছে এনে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ দ্বাৰা অপৰাধীসকলে অপৰাধমূলক কাৰ্যকলাপৰ উপাৰ্জনৰ প্ৰকৃত উৎপত্তিস্থল আৰু মালিকীস্বত্ব লুকুৱাবলৈ পুঁজি স্থানান্তৰ কৰে। অবৈধ কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে প্ৰাপ্ত পুঁজি বৈধ ধন হিচাপে প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ অপৰাধীসকলে মানি লগাৰিং প্ৰক্ৰিয়া ব্যৱহাৰ কৰে। এই প্ৰক্ৰিয়াটোত, তেওঁলোকে ধনৰ অপৰাধমূলক উৎপত্তিস্থল চাকিবলৈ চেষ্টা কৰে আৰু ইয়াক বৈধ বুলি প্ৰদৰ্শন কৰে।

অপৰাধীসকলে তেওঁলোকৰ ধন শোধন কৰিবলৈ বেংক আৰু বীমাকে ধৰি বিত্তীয় সেৱা ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। তেওঁলোকে মিছা পৰিচয় ব্যৱহাৰ কৰি লেনদেন কৰে, উদাহৰণ স্বৰূপে, কোনো প্ৰকাৰৰ বীমা ক্ৰয় কৰি আৰু তাৰ পিছত সেই ধন উলিয়াবলৈ ব্যৱস্থা কৰি আৰু তেওঁলোকৰ উদ্দেশ্য পূৰণ হোৱাৰ পিছত নাইকিয়া হয়। ভাৰতকে ধৰি সমগ্ৰ বিশ্বৰ চৰকাৰে এনে ধৰণৰ মানি লগাৰিংৰ প্ৰচেষ্টা প্ৰতিহত কৰিবলৈ নিৰন্তৰ চেষ্টা কৰে।

সংজ্ঞা

মানি লগাৰিং হৈছে অবৈধ উৎপত্তিস্থল লুকুৱাই অৰ্থনীতিলৈ অবৈধ ধন অনাৰ প্ৰক্ৰিয়া যাতে ইয়াক বৈধভাৱে অধিগ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। ভাৰত চৰকাৰে মানি লগাৰিং কাৰ্য প্ৰতিহত কৰাৰ বাবে পিএমএলএ, (PMLA) 2002 আৰম্ভ কৰিছিল।

মানি লগাৰিং প্ৰতিৰোধ আইন (PMLA), 2002; মানি লগাৰিং কাৰ্যকলাপ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ আৰু ধন ৰপ্তানিৰ পৰা আহৰণ কৰা সম্পত্তি জব্দ কৰাৰ বাবে 2005 চনৰ পৰা কাৰ্যকৰী হৈছিল।

লগে লগে আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে জাৰী কৰা মানি লগাৰিং বিৰোধী নিৰ্দেশনাৱলীয়ে বীমা সেৱাৰ বাবে অনুৰোধ কৰা গ্ৰাহকৰ প্ৰকৃত পৰিচয় নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা, সন্দেহজনক লেনদেনৰ প্ৰতিবেদন আৰু মানি লগাৰিং ত জড়িত থকা বা সন্দেহ কৰা ঘটনাৰ সঠিক তথ্য ৰখাৰ বিষয়ে সূচিত কৰিছে। চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে সতৰ্ক হোৱা আৰু নিশ্চিত কৰা প্ৰয়োজন কিয়নো ই কোনো ধৰণৰ মানি লগাৰিংৰ সঁজুলি হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা নহয়।

মানি লগাৰিং প্ৰতিৰোধ আইন, 2002 (PMLA) ভাৰত চৰকাৰে 1 জুলাই 2005 তাৰিখৰ পৰা কাৰ্যকৰী কৰিছিল। এই আইন অনুসৰি, প্ৰতিটো বেকিং কোম্পানী, বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান (য'ত বীমা কোম্পানী অন্তৰ্ভুক্ত আছে) আৰু মধ্যস্থতাকাৰীয়ে PMLA ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত সকলো লেনদেনৰ ৰেকৰ্ড ৰাখিব লাগিব। সেই অনুসৰি, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে 31 মাৰ্চ 2006 তাৰিখে মানি লগাৰিং বিৰোধী/ সন্ত্ৰাসবাদ বিত্তযোগান বিৰোধী (AML/CFT) ওপৰত নিৰ্দেশনা জাৰী কৰিছিল।

আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক হৈছে ব্যৱসায় এটাই তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ পৰিচয় পৰীক্ষা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰক্ৰিয়া। বেংক আৰু বীমাকৰ্তাসকলে তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকসকলক পৰিচয় চুৰি, বিত্তীয় প্ৰৱৰ্ত্তনা আৰু মানি লগাৰিং প্ৰতিহত কৰিবলৈ বিতং তথ্য প্ৰদান কৰিবলৈ ক্ৰমাগ্নয়ে

দাবী কৰি আছে। কেৱাইচি(KYC) নিৰ্দেশনাৰ উদ্দেশ্য হ'ল বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানসমূহক অপৰাধী উপাদানৰ দ্বাৰা মানি লগুৰিং কাৰ্যৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰাতো প্ৰতিহত কৰা।

সেয়েহে বীমাকৰ্তাসকলে তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ প্ৰকৃত পৰিচয় নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব। এজেন্টসকলে নিশ্চিত কৰিব লাগে যে প্ৰস্তাৱকসকলে কেৱাইচি প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশ হিচাপে নিম্নলিখিতবোৰৰ সৈতে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ দাখিল কৰে:

- i. পৰিচয়ৰ প্ৰমাণ - চালক অনুজ্ঞাপত্ৰ, পাছপোৰ্ট, ভোটাৰ পৰিচয় পত্ৰ, পেন কাৰ্ড, ফটোগ্ৰাফ ইত্যাদি।
- ii. ঠিকনাৰ প্ৰমাণ - চালক অনুজ্ঞাপত্ৰ, পাছপোৰ্ট, টেলিফোন বিল, বিদ্যুতৰ বিল, বেংক পাছবুক ইত্যাদি। ব্যক্তি, কৰ্পোৰেট, অংশীদাৰী প্ৰতিষ্ঠান, ট্ৰাষ্ট আৰু ফাউণ্ডেচনৰ বাবে বিভিন্ন নথিপত্ৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।
- iii. উচ্চ মূল্যৰ লেনদেনৰ ক্ষেত্ৰত আয় প্ৰমাণ নথিপত্ৰ আৰু বিত্তীয় স্থিতি।
- iv. বীমা চুক্তিৰ উদ্দেশ্য

a) বয়সৰ প্ৰমাণ - ব্যক্তিগত শ্ৰেণীৰ বাবে

ব্যক্তি সম্পৰ্কীয় বীমা যেনে জীৱন, স্বাস্থ্য, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আদিৰ সৈতে লেনদেন কৰোঁতে। বীমা কোম্পানীবোৰে বীমাকৃতৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইল নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ বয়সক এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। জীৱন সম্পৰ্কীয় ব্যৱসায়ত, যিহেতু বয়সে যথেষ্ট গুৰুত্ব বহন কৰে, জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে বয়স সম্পৰ্কীয় নথিপত্ৰত অধিক বিতংভাৱে নিয়ম অনুসৰণ কৰিছিল। [অৱশ্যে, চৰকাৰ, ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংক আৰু আইআৰডিএআই (IRDAI) কেৱাইচি নিয়ম অনুসৰণ কৰাত কঠোৰ হৈ পৰিছে।] আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়াৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ হৈছে বয়সৰ প্ৰমাণ পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত বয়স স্বীকাৰ কৰা।

i. বয়সৰ মানক প্ৰমাণ

দুই প্ৰকাৰৰ বয়সৰ প্ৰমাণ আছে যিবোৰ বীমাকৰ্তাই বয়সৰ মানক প্ৰমাণ হিচাপে পায়। বৈধ বয়সৰ প্ৰমাণ মানক বা অ-মানক হ'ব পাৰে।

- ✓ সাধাৰণতে ৰাজহুৱা কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা মানক বয়সৰ প্ৰমাণ জাৰী কৰা হয়, যেনে পৌৰসভা বা আন চৰকাৰী সংস্থাৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা জন্ম প্ৰমাণপত্ৰ, বিদ্যালয় এৰি যোৱাৰ প্ৰমাণপত্ৰ, পাছপোৰ্ট ইত্যাদি।
- ✓ অ-মানক, যেতিয়া এক মানক বয়সৰ প্ৰমাণ উপলব্ধ নহয় (সহজে গ্ৰহণ কৰিব নালাগে)

বয়সৰ মানক প্ৰমাণ হিচাপে বিবেচনা কৰা কিছুমান নথিপত্ৰ হৈছে:

- i. স্কুল বা কলেজৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ii. পৌৰ নিগমৰ ৰেকৰ্ডৰ পৰা আহৰণ কৰা জন্মৰ প্ৰমাণপত্ৰ

- iii. পাছপোর্ট
- iv. পেন কাৰ্ড
- v. সেৱা পঞ্জী
- vi. প্ৰতিৰক্ষা কৰ্মীৰ ক্ষেত্ৰত পৰিচয় পত্ৰ
- vii. সঠিক কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা বিবাহ প্ৰমাণপত্ৰ

ii. বয়সৰ অ-মানক প্ৰমাণ

যেতিয়া ওপৰোক্তবোৰৰ দৰে মানক বয়সৰ প্ৰমাণ উপলব্ধ নহয়, জীৱন বীমাকৰ্তাই এক বয়সৰ অ-মানক প্ৰমাণ দাখিল কৰাৰ অনুমতি দিব পাৰে। বয়সৰ অ-মানক বয়স প্ৰমাণ হিচাপে বিবেচনা কৰা কিছুমান নথিপত্ৰ হৈছে:

- i. ৰাশিফল
- ii. ৰেচন কাৰ্ড
- iii. এখন শপতনামা দ্বাৰা দিয়া স্ব-ঘোষণা
- iv. গাওঁ পঞ্চায়তৰ পৰা প্ৰমাণপত্ৰ

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

নিম্নলিখিত কোনটো বৈধ বয়স প্ৰমাণ হিচাপে গ্ৰহণযোগ্য নহয়?

- I. পৌৰ নিগমৰ ৰেকৰ্ডৰ পৰা আহৰণ কৰা জন্মৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- II. বিধান সভাৰ সদস্যৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা জন্ম প্ৰমাণপত্ৰ
- III. পাছপোর্ট
- IV. পেন কাৰ্ড

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

সাৰাংশ

- প্ৰচাৰ পত্ৰিকা হৈছে বীমা কোম্পানীবোৰে ব্যৱহাৰ কৰা এক আনুষ্ঠানিক আইনী দস্তাবেজ যি সামগ্ৰীটোৰ বিষয়ে বিৱৰণ প্ৰদান কৰে।

- প্ৰস্তুৱটো আৱেদন কৰাৰ বাবে ব্যৱহৃত দস্তাবেজক সাধাৰণতে 'প্ৰস্তুৱ প্ৰপত্ৰ' বুলি কোৱা হয়।
- বয়সৰ মানক প্ৰমাণ হিচাপে বিবেচিত কিছুমান নথিৰ ভিতৰত বিদ্যালয় বা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ, পৌৰ নিগমৰ ৰেকৰ্ডৰ পৰা আহৰণ কৰা জন্মৰ প্ৰমাণপত্ৰ ইত্যাদি।
- বীমাকৰ্তাই তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ প্ৰকৃত পৰিচয় নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব। কেৱাইচি (KYC) নথিপত্ৰ যেনে ঠিকনা প্ৰমাণ, পেন কাৰ্ড আৰু ফটোগ্ৰাফ আদি কেৱাইচি(KYC) প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশ হিচাপে সংগ্ৰহ কৰা প্ৰয়োজন।

মূল শব্দাৱলী

1. প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা)
2. প্ৰস্তুৱ প্ৰপত্ৰ
3. নৈতিক বিপদ
4. আপোনাৰ গ্ৰাহকক জানক (KYC)
5. বয়সৰ প্ৰমাণ
6. মানক আৰু অ-মানক বয়সৰ প্ৰমাণ
7. ফ্ৰী-লুক পিৰিয়ড

অধ্যায় C-08

গ্ৰাহক সেৱা

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত আপুনি গ্ৰাহক সেৱাৰ গুৰুত্ব শিকিব পাৰিব। আপুনি গ্ৰাহকসকলক সেৱা প্ৰদান কৰাত এজেন্টৰ ভূমিকা শিকিব। আপুনি গ্ৰাহকৰ সৈতে কেনেদৰে যোগাযোগ আৰু সম্পৰ্ক ৰাখিব লাগে শিকিব পাৰিব।

শিকাৰ ফলাফল

- A. গ্ৰাহক সেৱা – সাধাৰণ ধাৰণা
- B. গ্ৰাহক সেৱা প্ৰদান কৰাত বীমা এজেন্টৰ ভূমিকা
- C. গ্ৰাহক সেৱাত যোগাযোগৰ দক্ষতা
- D. অ-মৌখিক যোগাযোগ
- E. নৈতিক আচৰণ

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

গ্ৰাহক সেৱাৰ গুৰুত্ব বুজি পোৱা

1. সেৱাৰ মানদণ্ড বৰ্ণনা কৰা
2. বীমা উদ্যোগত সেৱাৰ গুৰুত্ব পৰীক্ষা কৰক
3. ভাল সেৱা প্ৰদান কৰাত বীমা এজেন্ট এজনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা
4. যোগাযোগৰ প্ৰক্ৰিয়াটো বৰ্ণনা কৰা
5. অ-মৌখিক যোগাযোগৰ গুৰুত্ব প্ৰদৰ্শন কৰা
6. নৈতিক আচৰণৰ পৰামৰ্শ দিয়া

A. গ্ৰাহক সেৱা - সাধাৰণ ধাৰণা

1. গ্ৰাহক সেৱা - কিয়?

গ্ৰাহকসকল যিকোনো উদ্যোগৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ আৰু কোনো উদ্যোগে তেওঁলোকক উদাসীনভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফল ভূগিব নোৱাৰে। সেৱা খণ্ডত গ্ৰাহক সেৱা আৰু সম্পৰ্কৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু বীমাৰ বাবে এয়া অধিক।

প্ৰতিটো উদ্যোগৰে তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকসকলক আনন্দিত কৰাৰ লক্ষ্য ৰাখে। বীমা ক্ৰয় কৰাটো গাড়ী কিনাৰ পৰা কেনেদৰে পৃথক হয় পৰীক্ষা কৰি ইয়াক বৰ্ণনা কৰিব পাৰি।

গাড়ী এখন দেখা, স্পৰ্শ কৰা, পৰীক্ষা কৰা আৰু অভিজ্ঞতা লাভ কৰিব পাৰি, আনহাতে গাড়ীখনৰ বীমা হৈছে দুৰ্ঘটনাৰ ফলত গাড়ীখন হেৰুওৱা বা ক্ষতি গ্ৰাহ্য হ'লে পৰিশোধ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি। এই প্ৰতিশ্ৰুতিটো অমূৰ্ত - ইয়াক দেখা, স্পৰ্শ বা অভিজ্ঞতা কৰিব নোৱাৰি।

যদিও গাড়ীখনৰ গ্ৰাহকে গাড়ীখন সহজে বুজিব আৰু অনুভৱ কৰিব পাৰিব, বীমাৰ গ্ৰাহকে তেওঁ ক্ৰয় কৰা বীমা সুৰক্ষাৰ মূল্যাঙ্কন আৰু অভিজ্ঞতা ল'ব পাৰে যেতিয়া তেওঁৰ ক্ষতি হয় আৰু বীমা কোম্পানীয়ে দাবীটো নিষ্পত্তি কৰে। সকলো গ্ৰাহকে এইটো অনুভৱ কৰাৰ সুযোগ নাপায়। বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, যেতিয়া এনে পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হয়, যদি সেৱাটোৱে প্ৰত্যাশা অতিক্ৰম কৰে, তেন্তে গ্ৰাহক আনন্দিত হ'ব।

2. সেৱাৰ মানদণ্ড

বীমা কোম্পানী আৰু তেওঁলোকৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ বাবে, য'ত তেওঁলোকৰ এজেন্টবোৰো অন্তৰ্ভুক্ত থাকে, উচ্চ মানদণ্ডৰ সেৱা প্ৰদান কৰা আৰু গ্ৰাহকক আনন্দিত কৰা প্ৰয়োজন।

কিন্তু উচ্চ মানদণ্ডৰ সেৱা কি? ইয়াৰ গুণাগুণবোৰ কি?

জেইথামল, পাৰাচুৰামান আৰু বেৰীৰ (Zeithaml, Parasuraman and Berry) সেৱাৰ মানদণ্ডৰ বাবে প্ৰসিদ্ধ চাৰ্ভকুৱেল (SERVQUAL) পদ্ধতিয়ে সেৱাৰ মানদণ্ডৰ 5 টা মুখ্য সূচকৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে:

- নিৰ্ভৰযোগ্যতা:** প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়া সেৱা নিৰ্ভৰযোগ্য আৰু সঠিকভাৱে সম্পাদন কৰাৰ সামৰ্থ্যক ভাল সেৱাৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ সূচক বুলি গণ্য কৰা হয়। এইটোৱেই মূলভেটি যাৰ ওপৰত বিশ্বাস গঢ়ি লোৱা হয়।
- প্ৰতিক্ৰিয়াশীলতা:** গ্ৰাহকসকলক সহায় কৰিবলৈ আৰু গ্ৰাহকৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰতি তৎক্ষণাত্ সঁহাৰি প্ৰদান কৰিবলৈ সেৱা কৰ্মীসকলৰ ইচ্ছা আৰু সামৰ্থ্যক বুজায়। সেৱা প্ৰদান কৰোঁতে ইয়াক গতি, শুদ্ধতা আৰু মনোভাৱৰ দৰে সূচকৰ দ্বাৰা জোখা হ'ব পাৰে।

- c) **নিশ্চয়তা:** গ্ৰাহকৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজা আৰু পূৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্মচাৰী বা এজেণ্টে প্ৰদৰ্শন কৰা জ্ঞান, দক্ষতা আৰু সৌজন্য বুজায়, এনেদৰে বিশ্বাস আৰু আত্মবিশ্বাস প্ৰদান কৰে।
- d) **সহানুভূতি:** সহানুভূতিক মানৱ স্পৰ্শ হিচাপে বৰ্ণনা কৰা হয়। এইটো গ্ৰাহকসকলক প্ৰদান কৰা যত্নশীল মনোভাৱ আৰু ব্যক্তিগত মনোযোগত প্ৰতিফলিত হয়।
- e) **মূৰ্ত:** অৱস্থান, ৰেখাচিত্ৰ আৰু পৰিষ্কাৰ-পৰিচ্ছন্নতাৰ দৰে ভৌতিক পাৰিপাৰ্শ্বিক কাৰকবোৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে আৰু লগতে এজন গ্ৰাহকে সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে যোগাযোগ কৰোঁতে অনুভৱ কৰা পেছাদাৰীতাৰ অনুভূতিও প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। প্ৰথম প্ৰভাৱে দীৰ্ঘস্থায়ী ৰূপ লয়।

3. গ্ৰাহক সেৱা আৰু বীমা

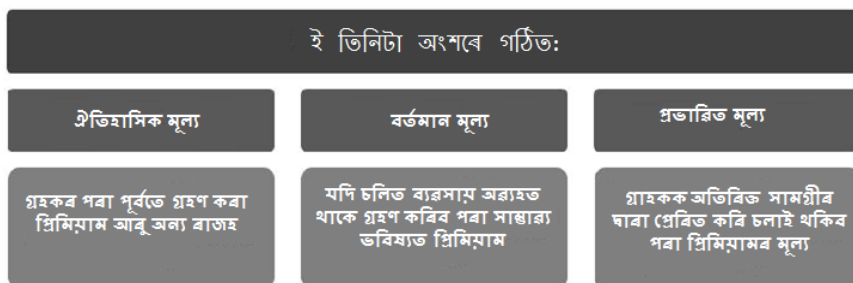
বীমা উদ্যোগৰ আগশাৰীৰ বিক্ৰী উৎপাদকসকলে কয় যে শীৰ্ষত উপনীত হোৱা আৰু তাত থকাৰ ৰহস্য হৈছে বৃহৎ সংখ্যক বিদ্যমান গ্ৰাহকৰ পৃষ্ঠপোষকতা আৰু সমৰ্থন প্ৰাপ্ত কৰা যাৰ সহায়ত ব্যৱসায়টো গঢ়ি উঠে। এই গ্ৰাহকসকল বিদ্যমান চুক্তিৰ নৱীকৰণৰ পৰা হোৱা কমিছনৰ উৎস। এইবোৰ নতুন গ্ৰাহক আহৰণৰ বাবে এক মূল্যবান উৎস হ'ব পাৰে।

বীমা বিক্ৰীত সফলতাৰ এটা ডাঙৰ মন্ত্ৰ হ'ল গ্ৰাহকসকলক এজনৰ নিয়মীয়া গ্ৰাহকলৈ ৰূপান্তৰ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা। গ্ৰাহক হৈছে তেওঁলোক যিয়ে এটা সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰে। আনহাতে, নিয়মীয়া গ্ৰাহক হৈছে এনে লোক যাৰ সৈতে এজন এজেণ্টে আজীৱন সম্পৰ্কিত, যিয়ে তেওঁৰ পৰা ক্ৰয় কৰা অব্যাহত ৰাখে আৰু লগতে সম্ভৱতঃ, আন গ্ৰাহকৰ ওচৰলৈ যোৱা আৰু বিক্ৰী কৰাত তেওঁক সহায় কৰে।

গ্ৰাহকক সেৱা আগবঢ়োৱাৰ গভীৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰে কাম কৰি নিয়মীয়া গ্ৰাহক গঢ়ি তোলা হয়। গ্ৰাহক এজনক সুখী ৰাখিলে এজেণ্ট আৰু কোম্পানীক কেনেদৰে লাভান্বিত কৰে বুজিবলৈ, গ্ৰাহকৰ জীৱনজোৰা মূল্যৰ ধাৰণাটো বুজি পোৱা উচিত।

গ্ৰাহক জীৱনজোৰা মূল্যক এক দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে গ্ৰাহকৰ সৈতে এক সুদৃঢ় সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ পৰা প্ৰাপ্ত কৰিব পৰা অৰ্থনৈতিক লাভালাভৰ যোগফল হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰিব পাৰি।

নক্সা 1: গ্ৰাহকৰ জীৱনজোৰা মূল্য

এজন এজেন্ট যি সেৱা প্ৰদান কৰে আৰু গ্ৰাহকৰ সৈতে ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলে, সদিচ্ছা আৰু ৰেণ্ড মূল্য গঢ়ে, যিয়ে ব্যৱসায় সম্প্ৰসাৰণত সহায় কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

গ্ৰাহকৰ জীৱনজোৰা মূল্যৰ অৰ্থ কি?

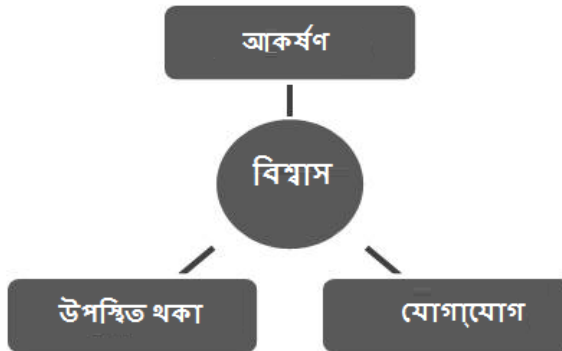
- I. গ্ৰাহকক তেওঁৰ জীৱনকালত সেৱা আগবঢ়োৱাৰ সময়ত হোৱা ব্যয়ৰ পৰিমাণ
- II. উৎপন্ন ব্যৱসায়ৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি গ্ৰাহকক দিয়া স্থান
- III. গ্ৰাহকৰ সৈতে দীৰ্ঘম্যাদী সম্পৰ্ক গঢ়ি অৰ্থনৈতিক লাভালাভৰ যোগফল
- IV. গ্ৰাহকৰ লগত সংলগ্ন কৰিব পৰা সৰ্বাধিক বীমা।

4. গ্ৰাহক সম্পৰ্ক আৰু সেৱা

যদিও গ্ৰাহক সেৱা হৈছে সন্তুষ্ট আৰু নিষ্ঠাৱান গ্ৰাহক সৃষ্টি কৰাৰ এক মুখ্য উপাদান, তেওঁলোকৰ সৈতে এক শক্তিশালী সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাও প্ৰয়োজনীয়। বীমাকৰ্তাৰ বিষয়ে গ্ৰাহকৰ মতামত বীমাকৰ্তাই আগবঢ়োৱা সেৱা আৰু সম্পৰ্কৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

এটা স্বাস্থ্যকৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিবলৈ কি লাগে? অৱশ্যে ইয়াৰ আত্মা হ'ল বিশ্বাস। একে সময়তে, আন কিছুমান উপাদান আছে, যি সেই বিশ্বাসক শক্তিশালী আৰু প্ৰতিস্থা কৰে। আহক আমি কিছুমান উপাদান বৰ্ণনা কৰোঁ।

নক্সা 2: বিশ্বাসৰ বাবে উপাদানসমূহ

- i. প্ৰতিটো সম্পৰ্ক **আকৰ্ষণে** আৰম্ভ হয়: আকৰ্ষণৰ অৰ্থ হৈছে গ্ৰাহকৰ সৈতে ভাল পোৱা আৰু সম্পৰ্ক গঢ়ি বৈ সক্ষম হোৱা, এক বিৰাট প্ৰথম প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি। আকৰ্ষণক প্ৰতিখন হৃদয়ক খোলৰ মূল চাবিকাঠি বুলি গণ্য কৰা হয়। ইয়াৰ অবিহনে একো সম্পৰ্ক সম্ভৱ নহয়। এজন বিক্ৰী কৰ্মীয়ে বিশেষ আগবাঢ়িব নোৱাৰে যদি তেওঁ/ তাইক গ্ৰাহকে পছন্দ নকৰে।

- ii. সম্পৰ্কৰ দ্বিতীয় উপাদান হৈছে প্ৰয়োজনত উপস্থিত থকাৰ স্বভাৱ।
- iii. যোগাযোগ: আনকি এজনে সম্পূৰ্ণৰূপে উপস্থিত নাথাকিলেও আৰু নিজৰ গ্ৰাহকৰ সকলো প্ৰত্যাশাৰ সৈতে সম্পূৰ্ণ ন্যায় কৰিবলৈ অক্ষম হ'লেও, এনেদৰে এক যোগাযোগ স্থাপন কৰি এক শক্তিশালী সম্পৰ্ক বজাই ৰাখিব পাৰে যিয়ে নিশ্চিত, সহানুভূতিৰে পৰিপূৰ্ণ আৰু দায়িত্ববোধ প্ৰদান কৰে।

যোগাযোগৰ ওপৰোক্ত দিশবোৰে অনুশাসন আৰু দক্ষতা বিছাৰে। তেওঁলোকে অৱশেষত এজনে কেনেদৰে ভাবে আৰু বিচাৰে তাক প্ৰতিফলিত কৰে।

কোম্পানীবোৰে গ্ৰাহকসম্পৰ্ক ব্যৱস্থাপনাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে, কিয়নো গ্ৰাহক এজনক ধৰি ৰখাৰ ব্যয় নতুন গ্ৰাহক প্ৰাপ্ত কৰাতকৈ যথেষ্ট কম। গ্ৰাহকৰ সম্পৰ্কৰ সুযোগ বিভিন্ন স্পৰ্শ বিন্দুত উদ্ভৱ হয়, যেনে গ্ৰাহকৰ বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বুজা, আৱৰণৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা, প্ৰপত্ৰ হস্তান্তৰ কৰা ইত্যাদি।

B. গ্ৰাহক সেৱা প্ৰদান কৰাত বীমা এজেণ্টৰ ভূমিকা।

এতিয়া এজন এজেণ্টে গ্ৰাহকক কেনেদৰে মহান সেৱা আগবঢ়াব পাৰে বিবেচনা কৰোঁ আহক। এইটো উপলব্ধি কৰা টো গুৰুত্বপূৰ্ণ যে গ্ৰাহক এজনৰ সৈতে এজন বিক্ৰী কৰ্মীয়ে যোগাযোগ কৰাৰ মুহূৰ্তৰ পৰা দাবী এটাৰ নিষ্পত্তিৰ অন্তিম বিন্দুলৈকে, গ্ৰাহকে যিটো অভিজ্ঞতাৰ যাত্ৰা কৰে তাক আমি 'গ্ৰাহক যাত্ৰা' বুলি ক'ম। এজেণ্টজনে চুক্তিৰ সমগ্ৰ ম্যাদৰ ভিতৰত গ্ৰাহকৰ সৈতে অংশীদাৰী হ'ব লাগিব, প্ৰতিটো পদক্ষেপত স্মৰণীয় অভিজ্ঞতা সৃষ্টি কৰিবলৈ যাত্ৰাৰ প্ৰতিটো পদক্ষেপত তেওঁৰ পথ প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব।

যাত্ৰাৰ কিছুমান মূল খুঁটি আৰু প্ৰতিটো পদক্ষেপত পালন কৰা ভূমিকা চাওঁ আহক।

1. বিক্ৰী

কোৱা হয় যে বিক্ৰী এটা কলা আৰু বিজ্ঞান দুয়োটাই। ই এক বিজ্ঞান কিয়নো ই এক নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়াৰ বাবে আহ্বান জনায়, যিটো যদি ধাৰাবাহিকভাৱে আৰু সঠিকভাৱে অনুসৰণ কৰা হয়, সফলতাৰ সম্ভাৱনা আছে। এইটো এই অৰ্থত এক কলা যিটো প্ৰতিজন বিক্ৰীকৰ্মীয়ে তেওঁৰ স্বকীয় বিশ্বাস, শৈলী আৰু ব্যক্তিত্বক প্ৰক্ৰিয়াটোলৈ আনি দিয়ে আৰু ফলাফলবোৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে প্ৰক্ৰিয়াটোত কি কঢ়িয়াই আনে তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

- **অনুসন্ধান (প্ৰস্পেক্টিং):** বিক্ৰী প্ৰক্ৰিয়াটো অনুসন্ধানৰ সৈতে আৰম্ভ হয়, যাৰ আঞ্চলিক অৰ্থ হৈছে এজন সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ বাবে 'সন্ধান' কৰা। সন্ধান কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ কিয়নো 'সন্ধান নোহোৱালৈকে এজনে বিচাৰি নাপায়', ই হৈছে প্ৰক্ৰিয়াটোৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ পদক্ষেপ। এজেণ্ট এজনে সাধাৰণতে তেওঁৰ সহজাত বজাৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰে, যি জগত আৰু সহজে উপলব্ধ লোকৰ দ্বাৰা গঠিত। প্ৰত্যাহ্বানটো হৈছে কাৰোবাৰ তাৎক্ষণিক চক্ৰৰ বাহিৰত থকা লোকসকলৰ অধিক নেটৱৰ্কৰ ওচৰলৈ যোৱা – তেওঁলোকক জনা আৰু তেওঁলোকৰ দ্বাৰা জনা।

এজনে জনা আৰু কাষ চপা সকলো লোক বীমাৰ বাবে সঠিক প্ৰাৰ্থী নহ'ব পাৰে বা তেওঁলোকে ক্ৰয় কৰিবলৈ আগ্ৰহী নহ'ব পাৰে। এনেদৰে তেওঁলোকক বাচনি কৰাটো প্ৰয়োজনীয় যাতে এজনে কেৱল বীমা ক্ৰয় কৰাৰ সম্ভাৱনা থকা সকলক লক্ষ্য কৰে। প্ৰস্পেক্টিং প্ৰক্ৰিয়াটো কেৱল তেতিয়াহে সফল হয় যেতিয়া এজন এজেণ্টে সম্ভাৱ্যজনৰ সৈতে শক্তিশালী সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিবলৈ সক্ষম হয়। যিকোনো বিক্ৰীকৰ্তাৰ প্ৰথম কাম হৈছে এনেদৰে বিশ্বাস বিক্ৰী কৰা আৰু আত্মবিশ্বাস গঢ়া।

- **সাক্ষাৎকাৰৰ বাবে আমন্ত্ৰণ:** যদিও ব্যক্তিগত সম্পৰ্ক হৈছে বীমা ব্যৱসায় গঢ়ি তোলাৰ আধাৰ, কিন্তু এজনে উপাৰ্জন কৰা সদৃশ্যক বিক্ৰীলৈ বৃপালুৰ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। এইটো তেতিয়া আৰম্ভ হয় যেতিয়া বিক্ৰীকৰ্তাই বিতং বিক্ৰী সাক্ষাৎকাৰৰ বাবে আনুষ্ঠানিক সাক্ষাতৰ অনুমোদন লয়। এই পদক্ষেপটো এজনৰ পেছাদাৰী বিশ্বাসযোগ্যতা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ বাবে আৰু ব্যৱসায়িক নৈমিত্তিক আলোচনাৰ পৰা পৃথক কৰাৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- **প্ৰয়োজনীয়তা নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু সমাধানৰ পৰামৰ্শ দিয়া:** বিক্ৰী সাক্ষাৎকাৰৰ মূখ্যত হৈছে এনে পদক্ষেপ য'ত বিক্ৰী এজেণ্টে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক সঠিক প্ৰয়োজনীয়তাৰ নিৰ্ধাৰণ আৰু সেই বিষয়ে অৱগত কৰে, যাৰ বাবে বীমা হৈছে এক সমাধান। মৃদু প্ৰশ্ন সোধাৰ জৰিয়তে, বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বৃদ্ধি কৰা সুৰক্ষাৰ ব্যৱধানবোৰ বুজাই সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক এজনক পথ প্ৰদৰ্শন কৰা তেওঁৰ দক্ষতাৰ দ্বাৰা এজন নিপুন বিক্ৰীকৰ্মীক পৃথক কৰা যায়।

এজেণ্টজনৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে সঠিক প্ৰকাৰৰ বীমা সমাধানৰ বিষয়ে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰাৰ দায়িত্ব আছে। প্ৰথমতে এজনে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক সঠিক প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে নিৰ্ধাৰণ আৰু সজাগ কৰিব লাগিব যাৰ বাবে বীমা হৈছে এক সমাধান। ইয়াত ক্ৰয় কৰিব লগা বীমাৰ পৰিমাণৰ ওপৰত সঠিক পৰামৰ্শ দিয়াও অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। উদাহৰণ স্বৰূপে, ব্যক্তি এজনে ক্ৰয় কৰিব লগা জীৱন বীমাৰ পৰিমাণ তেওঁৰ উপাৰ্জন আৰু পৰিশোধ ক্ষমতাৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা প্ৰয়োজন।

এক মৌলিক ধাৰণা মনত ৰখাটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ, বিশেষকৈ অনা-জীৱন বীমা ক্ৰয় কৰোঁতে: বিপদাশংকাটো যদি অন্যপ্ৰকাৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি, বীমা কৰাৰ পৰামৰ্শ নিদিব।

বীমাৰ প্ৰয়োজন হয় নে নহয়, পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। যদি অন্তৰ্ভুক্ত লোকচানৰ তুলনাত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ অধিক হয়, কেৱল বিপদাশংকা বহন কৰা উচিত হ'ব পাৰে। আনহাতে, যদি বিপদাশংকাৰ ক্ষতিৰ পৰিণাম গুৰুতৰ হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে, তেন্তে ইয়াৰ বীমা কৰাটো বুদ্ধিমানৰ কাম।

উদাহৰণ

বানপ্ৰৱণ এলেকাত বাস কৰা এজন ঘৰৰ মালিকৰ বাবে, বানপানীৰ বিৰুদ্ধে সংযোজিত (এড-অন) আৱৰণ ক্ৰয় কৰাটো সহায়ক প্ৰমাণিত হ'ব। আনহাতে, যদি ঘৰৰ মালিকৰ এনে

এটা ঠাইত ঘৰ থাকে য'ত বানপানীৰ আশংকা নগণ্য হয় তেনে আৱৰণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ প্ৰয়োজন নহ'বও পাৰে।

বহুতো গ্ৰাহকে প্ৰতি টকাত খৰছ কৰাৰ বাবেদ সৰ্বাধিক বীমা খৰচ কৰাৰ বিষয়ে বেছি চিন্তিত নহ'ব পাৰে, কিন্তু বিপদাশংকা নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যয় হ্ৰাস কৰিবলৈ আগ্ৰহী হ'ব। এনেদৰে গ্ৰাহকে ৰাখিব নোৱাৰা বিপদাশংকাবোৰ চিনাক্ত কৰাৰ ওপৰত চিন্তা কৰা হ'ব লাগে আৰু সেয়েহে সেইবোৰক বীমা কৰিব লাগিব।

এজেন্টজনে সফল হয় যেতিয়া তেওঁ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰে। এজেন্টজনে গ্ৰাহকৰ তুলনাত তেওঁৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে নিৰন্তৰ নিজকে সুধিব লাগিব। তেওঁ গ্ৰাহকৰ ওচৰলৈ কেৱল বিক্ৰী কৰিবলৈ নহয় কিন্তু গ্ৰাহকৰ সৈতে এজন প্ৰশিক্ষক আৰু অংশীদাৰ হিচাপে সম্পৰ্ক ৰাখিব লাগে যিয়ে তেওঁক তেওঁৰ বিপদাশংকাবোৰ অধিক কাৰ্যকৰীভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে?

- **আপত্তিবোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু বিক্ৰী বন্ধ কৰা:** ক্ৰয় কৰাৰ বাবে সঠিক সামগ্ৰীৰ বিষয়ে গ্ৰাহকক সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ উপদেশ আৰু পৰামৰ্শ দিয়াটো পৰ্যাপ্ত নহ'ব পাৰে। তেওঁক ক্ৰয় কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'বলৈ প্ৰেৰিত কৰিব লাগিব। প্ৰায়ে গ্ৰাহকৰ কেইবাটাও প্ৰশ্ন থাকিব পাৰে আৰু তেওঁ ক্ৰয়ৰ বাবে প্ৰতিশ্ৰুতি বদ্ধ হোৱাৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ আগতে সমাধান কৰিব লগা কিছুমান আপত্তি উত্থাপন কৰিব পাৰে। এই আপত্তিবোৰ নিয়ন্ত্ৰণ কৰোঁতে, এইটো বুজাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ যে উত্থাপিত আপত্তিবোৰে অন্তৰ্নিহিত উদ্বেগবোৰ প্ৰতিফলিত কৰিব পাৰে যাক চিনাক্ত আৰু সমাধান কৰিব লাগিব।

মুঠতে, বীমা এজেন্ট এজনৰ ভূমিকা কেৱল বিক্ৰীকৰ্তাতকৈ অধিক। তেওঁ/ তাই এজন বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কনকাৰী, আণ্ডাৰৱাইটাৰ, বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা পৰামৰ্শদাতা, অনুকূলিত সমাধানৰ ডিজাইনাৰ আৰু এজন সম্পৰ্ক নিৰ্মাতা (যি বিশ্বাস আৰু দীৰ্ঘম্যাদী সম্পৰ্ক গঢ়াত উল্লসিত কৰে) হ'ব লাগিব, সকলোবোৰ এজন ব্যক্তিৰ ভিতৰত সামৰি ল'ব লাগিব।

2. প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়

বীমাৰ প্ৰস্তাৱ পূৰণত এজেন্টজনে গ্ৰাহকক সহায় কৰিব লাগিব। বীমাকৃতই ইয়াত দিয়া বিবৃত্তিবোৰৰ দায়িত্ব ল'ব লাগিব। প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ মুখ্য দিশবোৰ পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত আলোচনা কৰা হৈছে।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ প্ৰতিটো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ হিচাপে পূৰণ কৰিব লগা বিৱৰণবোৰ এজেন্টজনে প্ৰস্তাৱকক ব্যাখ্যা আৰু স্পষ্ট কৰিব লাগে। সঠিক আৰু সম্পূৰ্ণ তথ্য প্ৰদান কৰাত ব্যৰ্থ হ'লে গ্ৰাহকৰ দাবী সংকটগ্ৰস্ত হ'ব পাৰে।

কেতিয়াবা, যদি আঁচনিখন সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ অতিৰিক্ত তথ্যৰ প্ৰয়োজন হয়, কোম্পানীয়ে গ্ৰাহকক পোনপটীয়াকৈ বা এজেন্ট/উপদেষ্টাৰ জৰিয়তে অৱগত কৰিব পাৰে। এজেন্টজনে

গ্ৰাহকক এনে আনুষ্ঠানিকতা সম্পূৰ্ণ কৰাত সহায় কৰিব লাগে, একেসময়তে সেইবোৰ কিয় প্ৰয়োজনীয় সেয়া বৰ্ণনা কৰিব লাগে।

আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (ই-বীমা আঁচনি জাৰী কৰা) নিয়মাবলী, 2016-ত ই-প্ৰস্তুৰ প্ৰপত্ৰ প্ৰদান কৰাৰ প্ৰৱন্ধ কৰিছে, যিবোৰ ভৌতিক প্ৰস্তুৰ প্ৰপত্ৰৰ দৰে একে আৰু প্ৰস্তুৰটোত প্ৰস্তুৰকৰ সন্মতি দিয়াৰ বাবে এটা ব্যৱস্থা আছে, যাক এককালীন ব্যৱহাৰযোগ্য পাছৱৰ্ড (ম'বাইল ফোন অ'টিপি)ৰ দ্বাৰা বৈধ কৰিব পাৰি।

3. গ্ৰহণযোগ্যতাৰ পৰ্যায়

a) আৱৰণ টোকা/ বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ

আগাৰৰাইটিং সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত আঁচনিখন জাৰী কৰাৰ আগতে কিছু সময় লাগিব পাৰে। আঁচনিখন প্ৰস্তুত হোৱালৈ বা যেতিয়া বীমাৰ বাবে আলোচনা চলি থাকে আৰু অস্থায়ী ভিত্তিত আৱৰণ প্ৰদান কৰা প্ৰয়োজন, বা প্ৰয়োজ্য প্ৰকৃত হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে চোহদটো পৰীক্ষা কৰা প্ৰয়োজন হ'লে, আঁচনিখনৰ অধীনত সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰিবলৈ এক আৱৰণ টোকা জাৰী কৰা হয়।

যিহেতু বীমাৰ আৱৰণৰ টোকা আৰু বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ মুখ্যতঃ সামুদ্ৰিক আৰু মটৰ শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ত ব্যৱহাৰ কৰা হয়, সাধাৰণ বীমা শাখাৰ অধীনত আৱৰণৰ টোকাৰ বিষয়ে বিতংভাৱে আলোচনা কৰা হয়।

বীমাকৃতৰ বাবে প্ৰয়োজ্য হোৱা আৱৰণৰ টোকাটো কোম্পানীয়ে জাৰী কৰাটো নিশ্চিত কৰাটো এজেন্টৰ দায়িত্ব। এই সন্দৰ্ভত তৎক্ষণিকতাই গ্ৰাহকক জনাই যে তেওঁৰ স্বাৰ্থ এজেন্ট আৰু কোম্পানীৰ হাতত সুৰক্ষিত।

b) আঁচনি দস্তাবেজ

আঁচনিখন হৈছে এক আনুষ্ঠানিক নথি যি বীমাৰ চুক্তিৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰে। এই নথিখন ভাৰতীয় ষ্টাম্প আইন, 1899-ৰ বিধান অনুসৰি মোহৰ লগাব লাগিব। বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতক আঁচনিৰ দস্তাবেজ প্ৰদান কৰিবলৈ কৰ্তব্যবদ্ধ।

4. প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ

বীমাৰ চুক্তিৰ অধীনত বীমাৰ বিষয়বস্তু বীমা কৰাৰ বাবে বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক পৰিশোধ কৰা মাননি বা পৰিমাণ হৈছে প্ৰিমিয়াম।

এজন ভাল এজেন্টে বীমাকৃতই তেওঁৰ আঁচনি লোৱা বা অব্যাহত ৰখা বা নব্বীকৰণ কৰাৰ বাবে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ সক্রিয় আগ্ৰহ লয় আৰু গ্ৰাহকক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ বাবে উপলব্ধ বিভিন্ন বিকল্পৰ বিষয়ে অৱগত কৰাই।

5. প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতি

বীমা আঁচনি এখন লোৱাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া যিকোনো ব্যক্তিয়ে বা বীমাকৰ্তাক বীমাকৃতৰ দ্বাৰা পৰিশোধ কৰিব লগা প্ৰিমিয়াম নিম্নলিখিত যিকোনো এটা বা একাধিক পদ্ধতিত কৰা হ'ব পাৰে:

- a) নগদ ধন
  - b) যিকোনো স্বীকৃত বেংকিং শ্ৰীমাংসায়োগ্য সঁজুলি যেনে চেক, ডিমাণ্ড ড্ৰাফ্ট, পে অৰ্ডাৰ, ভাৰতৰ যিকোনো অনুসূচীত বেংকত লিখা বেংকাৰৰ চেক;
  - c) পোস্টেল মানি অৰ্ডাৰ;
  - d) ক্রেডিট বা ডেবিট কাৰ্ড;
  - e) বেংক গেৰাণ্টি বা নগদ জমা;
  - f) ইণ্টাৰনেট;
  - g) ই-ট্ৰান্সফাৰ
  - h) প্ৰস্তাৱক বা আঁচনিধাৰক বা বীমাকৃত জীৱনৰ স্থায়ী নিৰ্দেশনাৰ জৰিয়তে বেংক ট্ৰান্সফাৰৰ দ্বাৰা পোনপটীয়া ক্রেডিট;
  - i) সময়ে সময়ে কৰ্তৃপক্ষই অনুমোদন জনোৱা আন যিকোনো পদ্ধতি বা পৰিশোধ;
- আই.আৰ.ডি.এ. (IRDA) নিয়মাৱলী অনুসৰি, যদি প্ৰস্তাৱক/ আঁচনিধাৰকে নেট বেঙ্কিং বা ক্রেডিট/ডেবিট কাৰ্ডৰ জৰিয়তে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ বাবে বাছনি কৰে, তেন্তে পৰিশোধ কেৱল এনে প্ৰস্তাৱক/ আঁচনিধাৰকৰ নামত জাৰী কৰা নেট বেংকিং একাউন্ট বা ক্রেডিট/ডেবিট কাৰ্ডৰ জৰিয়তে কৰিব লাগিব।

6. আঁচনি দস্তাবেজ আৰু প্ৰিমিয়ামৰ বাবে ৰচিদ জাৰী কৰাৰ পিছত সেৱা

গ্ৰাহকে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, বীমাকৰ্তাই ৰচিদ জাৰী কৰিবলৈ বাধ্য। প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ পৰিশোধ কৰিলেও এখন ৰচিদ জাৰী কৰিব লাগিব।

এজেন্টজনে বীমাকৃতৰ ওচৰলৈ আহিব পাৰে আৰু বীমা কোম্পানীৰ পৰা পলিচী ডকুমেন্ট প্ৰাপ্ত হৈছে নে নাই সোধা-পোছা কৰিব পাৰে। ই এজেন্টজনৰ বাবে গ্ৰাহকৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰাৰ এক উত্তম সুযোগ প্ৰদান কৰে। এজেন্টজনে যিকোনো সন্দেহ আঁতৰাবলৈ সক্ষম হ'ব আৰু আঁচনিৰ বিভিন্ন সা-সুবিধা আৰু আঁচনি ধাৰকসকলৰ অধিকাৰ আৰু বিশেষাধিকাৰবোৰ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰিব। ই গ্ৰাহকৰ প্ৰতি প্ৰতিশ্ৰুতি প্ৰদৰ্শন কৰে আৰু অব্যাহত সহায় আৰু সেৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়াৰ সুযোগ প্ৰদান কৰে। এজনে গ্ৰাহকক ফ্ৰী-লুক পিৰিয়দৰ ব্যৱস্থাৰ বিষয়েও জনাব লাগে, যি সময়ছোৱাত, আঁচনিখন ঘূৰাই দিব পাৰি আৰু প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই লব পাৰি।

যদি ক্ৰয় কৰা আঁচনিখন ইলেক্ট্ৰনিক বীমা আঁচনি হয়, এজেন্টে গ্ৰাহকক পঞ্জীভুক্ত বীমা ভঁৰালৰ জৰিয়তে ই-বীমা একাউন্ট (e-Insurance Account (e-I-A)) খোলাত সহায় কৰিব পাৰে।

ই পৰৱৰ্তী পদক্ষেপৰ বাবে পথপ্ৰশস্ত কৰে যি হৈছে গ্ৰাহকক তেওঁ জনা আন ব্যক্তিৰ নাম আৰু বিৱৰণ বিচাৰিব, যি সম্ভৱতঃ এজেন্টৰ সেৱাৰ পৰা লাভান্বিত হ'ব পাৰে। এইটো অধিক ভাল হ'ব যদি গ্ৰাহকে নিজেই এই লোকসকলৰ সৈতে যোগাযোগ কৰে আৰু এজেন্টজনক তেওঁলোকৰ সৈতে পৰিচয় কৰায়।

7. আঁচনি নৱীকৰণ

বেছিভাগ সাধাৰণ বীমা আঁচনি প্ৰতি বছৰে নৱীকৰণ কৰিব লাগে। সাধাৰণ বীমা আঁচনিৰ বাবে, প্ৰতিটো নৱীকৰণৰ সময়ত, গ্ৰাহকৰ একেটা কোম্পানীৰ সৈতে বীমা কৰা অব্যাহত ৰাখিবলৈ বা আন এটা কোম্পানীলৈ সলনি কৰাৰ বিকল্প আছে। জীৱন বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, যেতিয়া গ্ৰাহকে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ ম্যাদৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নিয়মীয়া ব্যৱধানত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰে তেতিয়া আঁচনি এখন বলবৎ হৈ থাকিব। এয়া এককালীন পৰিশোধৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহয়।

সাধাৰণ বীমাকৰ্তাই সাধাৰণতে এক নৱীকৰণ জাননী প্ৰেৰণ কৰি প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ তাৰিখৰ আগতে, আঁচনিখনৰ নৱীকৰণৰ বাবে আমন্ত্ৰণ জনায়।

আঁচনিখন নৱীকৰণ বা অব্যাহত ৰখাৰ বাবে গ্ৰাহকৰ পচন্দ প্ৰায়ে এজেন্ট আৰু কোম্পানীৰ দ্বাৰা সৃষ্টি কৰা বিশ্বাস আৰু সন্মতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব পাৰে আৰু নিৰ্ধাৰিত তাৰিখৰ আগতে গ্ৰাহকক আঁচনিৰ নৱীকৰণ বা ধাৰাবাহিকতাৰ বিষয়ে সোঁৱৰাই দিবলৈ এজেন্টজনে যোগাযোগ কৰিব লাগিব।

উচ্চ উৎপাদনশীল এজেন্টসকলে তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকৰ সৈতে নিৰন্তৰ সম্পৰ্ক ৰাখে, আৰু বিভিন্ন সেৱা আৰু সম্পৰ্কৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ বিশ্বাস আৰু আনুগত্য জয় কৰে – যেনে উৎসৱ বা পাৰিবাৰিক অনুষ্ঠানৰ দৰে বিভিন্ন অনুষ্ঠানত তেওঁলোকৰ গ্ৰাহকসকলক সম্বাষণ জনোৱা আৰু তেওঁলোকৰ আনন্দ আৰু দুখ ভাগ বতৰা কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ সৈতে থকা।

8. দাবীৰ পৰ্যায়

গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰীক্ষাটো দাবী নিষ্পত্তিৰ সময়ত আহে। এজেন্টজনে নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে দাবীটোৰ কাৰণ হোৱা ঘটনাটো তৎক্ষণাতঃ বীমাকৰ্তাক জনোৱা হয় আৰু গ্ৰাহকে সকলো আনুষ্ঠানিকতা সাৱধানে অনুসৰণ কৰে। এজেন্টজনে লোকচান মূল্যায়ন কৰিবলৈ কৰিব লগা সকলো অনুসন্ধানত সহায় কৰিব পাৰে। এজন ভাল এজেন্টে গ্ৰাহক বা তেওঁৰ প্ৰতিনিধিসকলক দাবী দাখিলৰ আনুষ্ঠানিকতা বোৰ দ্ৰুততাৰে, সঠিকভাৱে আৰু সম্পূৰ্ণৰূপে পূৰণ কৰাত সহায় কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত বিতৰ্কৰ প্ৰয়োজন নোহোৱা পৰিস্থিতিটো চিনাক্ত কৰক।

- I. সম্পত্তি বীমা
- II. ব্যৱসায় দায়বদ্ধতা বীমা
- III. তৃতীয় পক্ষৰ দায়বদ্ধতাৰ বাবে মটৰ বীমা
- IV. অগ্নি বীমা

C. গ্ৰাহক সেৱাত যোগাযোগৰ দক্ষতা

কৰ্মস্থানত কাৰ্যকৰী প্ৰদৰ্শনৰ বাবে এজন এজেণ্টৰ সামাজিক দক্ষতা থকা প্ৰয়োজন।

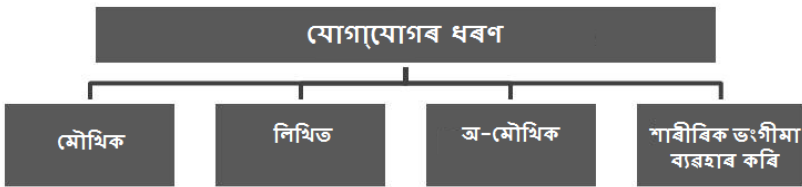
সামাজিক দক্ষতা কামত আৰু বাহিৰত আনৰ সৈতে কাৰ্যকৰীভাৱে বাৰ্তালাপ কৰাৰ সামৰ্থ্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। যোগাযোগৰ দক্ষতা এই সামাজিক দক্ষতাৰ ভিতৰত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ।

1. যোগাযোগৰ প্ৰক্ৰিয়া

যোগাযোগ কি?

সকলো যোগাযোগৰ বাবে এজন প্ৰেৰকৰ প্ৰয়োজন, যিয়ে বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰে, আৰু সেই বাৰ্তা প্ৰাপ্ত কৰা ব্যক্তি এজনৰ প্ৰয়োজন। প্ৰাপ্তকৰ্তাই প্ৰেৰকৰ বাৰ্তা বুজি পোৱাৰ পিছত প্ৰক্ৰিয়াটো সম্পূৰ্ণ হয়।

নক্সা 3: যোগাযোগৰ প্ৰকাৰ

যোগাযোগ মুখামুখি, ফোনত, বা মেইল বা ইণ্টাৰনেটৰ দ্বাৰাও হ'ব পাৰে। ই আনুষ্ঠানিক বা অনানুষ্ঠানিক হ'ব পাৰে। বাৰ্তা বা মিডিয়াৰ সমল বা প্ৰকাৰ যিয়েই নহওঁক, যোগাযোগৰ কাৰ্যকৰীতা নিৰ্ভৰ কৰে প্ৰাপ্তকৰ্তাই কি জনোৱাৰ চেষ্টা কৰা হৈছিল সেয়া বুজি পাইছে নে নাই তাৰ ওপৰত।

যিহেতু বীমা আঁচনি এখন মূলতঃ এক প্ৰতিশ্ৰুতি, বীমাকৰ্তাই যি প্ৰতিশ্ৰুতি দিছে সেয়া বীমাকৃত্যই স্পষ্টভাৱে বুজি পোৱাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে এজেণ্টজনে কেৱল গ্ৰাহকক বীমাৰ চৰ্তাৱলীৰ সম্পূৰ্ণ, সঠিক আৰু স্পষ্ট হিচাপ প্ৰদান কৰাই নহয়, লগতে গ্ৰাহক এজনৰ থাকিব পৰা সন্দেহ বা প্ৰশ্নবিলাক বিচাৰিব আৰু স্পষ্ট কৰিব লাগিব।

2. কাৰ্যকৰী যোগাযোগৰ প্ৰতিবন্ধকতা

ওপৰোক্ত প্ৰক্ৰিয়াটোৰ প্ৰতিটো পদক্ষেপত কাৰ্যকৰী যোগাযোগৰ বাবে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বাধা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে, যাৰ ফলত যোগাযোগ বিকৃত হ'ব পাৰে। প্ৰত্যাহ্বানটো হ'ল বাধাবোৰ কল্পনা কৰা, বুজি পোৱা আৰু আঁতৰ কৰা।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

স্বাস্থ্যকৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিবলৈ কি নচলে?

- I. আকৰ্ষণ
- II. বিশ্বাস
- III. যোগাযোগ
- IV. অপছন্দ

V.

D. অ-মৌখিক যোগাযোগ

এতিয়া আমি কিছুমান ধাৰণা চাওঁ আহক যিবোৰ এজেণ্টে বুজিব লাগিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

1. এটা উত্তম প্ৰথম প্ৰভাৱ পেলোৱা

সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকে এজন এজেণ্টক তেওঁৰ চেহেৰা, শাৰীৰিক ভাষা, আচৰণ, পোছাক আৰু কথাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বিচাৰ কৰে। যিহেতু আকৰ্ষণ হৈছে সম্পৰ্কৰ প্ৰথম স্তম্ভ আৰু প্ৰথম প্ৰভাৱ দীঘলীয়া হয়, ভাল প্ৰথম প্ৰভাৱ পেলোৱাৰ বাবে কিছুমান পৰামৰ্শ তলত দিয়া হৈছে:

- i. **সদায় সময়মতে চলক।** কেইমিনিটমান সোনকালে উপস্থিত হোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰক, সকলো ধাৰণাৰ সম্ভাৱ্য বিলম্বৰ বাবে সাজু হৈ থাকিব লাগে।
- ii. **নিজকে উপযুক্তভাৱে উপস্থাপন কৰক।**
  - ✓ বাহ্যিক ৰূপৰ দ্বাৰা সঠিক প্ৰথম প্ৰভাৱ সৃষ্টি কৰিব লাগে
  - ✓ সাক্ষাৎ বা অনুষ্ঠানৰ বাবে পোছাক উপযুক্ত হ'ব লাগিব
  - ✓ চেহেৰাটো পৰিষ্কাৰ আৰু পৰিপাটি হ'ব লাগিব – ভালদৰে চুলি আৰু দাড়ি কাটিব লাগিব, পৰিষ্কাৰ আৰু পৰিপাটি কাপোৰ, সুসজ্জিত আৰু পৰিপাটি মেক আপ।
- iii. এক উল্লস, আত্মবিশ্বাসী আৰু বিজয়ী হাঁহিয়ে এজন ব্যক্তি আৰু তেওঁৰ দৰ্শকক ইজনে সিজনৰ সৈতে স্বাচ্ছন্দ্যত ৰাখে।
- iv. **মুক্ত, আত্মবিশ্বাসী আৰু ইতিবাচক হোৱা**
  - ✓ শাৰীৰিক ভাষাই আত্মবিশ্বাস আৰু আত্ম-নিশ্চয়তা প্ৰক্ষেপ কৰিব লাগিব
  - ✓ ওখ হৈ থিয় হওঁক, হাঁহিব, চকুৰ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিব, দূৰ হেওঁচেকেৰে সম্ভাষণ জনাব
  - ✓ কিছু সমালোচনাৰ সন্মুখীন হৈও বা সভাখন আশা কৰা অনুসৰি ভালদৰে চলি নাথাকিলেও ইতিবাচক হৈ থকা
- v. **আন জনৰ প্ৰতি আগ্ৰহ** – আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাটো হ'ল আন জনৰ প্ৰতি প্ৰকৃত আগ্ৰহী হোৱা।
  - ✓ এজন ব্যক্তি হিচাপে গ্ৰাহকৰ বিষয়ে জানিবলৈ কিছু সময় লওঁক
  - ✓ তেওঁ কোৱা কথাবোৰৰ প্ৰতি যত্নশীল আৰু মনোযোগ দিয়ক
  - ✓ সম্পূৰ্ণৰূপে বিদ্যমান হ'ব আৰু আপোনাৰ গ্ৰাহকৰ বাবে উপলব্ধ হ'ব

- ✓ সাক্ষাৎকাৰৰ সময়ত নিজৰ মোবাইল ফোনত জড়িত নোহোৱা?
-

2. শাৰীৰিক ভাষা

শাৰীৰিক ভাষা হৈছে চলাচল, ভঙ্গী, মুখৰ অভিব্যক্তি। আমি যিধৰণে কথা কওঁ, খোজ কাঢ়ো, বহো আৰু থিয় হওঁ, সেই সকলোৱে আমাৰ বিষয়ে, আৰু আমাৰ ভিতৰত কি ঘটি আছে কয়।

প্ৰায়ে কোৱা হয় যে মানুহে প্ৰকৃততে কোৱা কথাৰ মাত্ৰ সামান্য শতাংশহে শুনে। আমি যিবোৰ নকওঁ, সেইবোৰে আমাৰ বিষয়ে অধিক বেছিকৈ ক'ব পাৰে। অৱশ্যে, এজন ব্যক্তিয়ে ব্যক্তিজনৰ শাৰীৰিক ভাষাৰ বিষয়ে অতি সাৱধান হোৱা প্ৰয়োজন।

a) আত্মবিশ্বাস

আত্মবিশ্বাসী আৰু আত্ম-নিশ্চিত কেনেদৰে দেখা যাব লাগে তাৰ বিষয়ে ইয়াত কেইটামান পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে, যাৰ দ্বাৰা কাৰোবাক গুৰুত্ব সহকাৰে শূনাৰ ধাৰণা দিয়া হয়:

- ✓ ভঙ্গী – কান্ধ পিছলৈ ধৰি ওখ কৈ থিয় হৈ থকা।
- ✓ দৃঢ় চকুৰ সম্পৰ্ক – "হাঁহি থকা" মুখৰ সৈতে
- ✓ উদ্দেশ্যপূৰ্ণ আৰু ইচ্ছাকৃত ভঙ্গী

b) বিশ্বাস

- ✓ প্ৰায়ে, এজন বিক্ৰীকৰ্তাৰ কথা বোৰ বধিৰ কাণত পৰে কিয়নো দৰ্শকে তেওঁক বিশ্বাস নকৰে যদিহে – তেওঁৰ/ তাইৰ শাৰীৰিক ভাষাই নিশ্চয়তা নিদিয়ে যে তেওঁ/ তাই কি কয় তাৰ বিষয়ে তেওঁৰ আন্তৰিকতা আছে।

3. শূনা দক্ষতা

যোগাযোগ দক্ষতাৰ তৃতীয় সংহতি যাৰ বিষয়ে এজনে সজাগ হ'ব লাগিব আৰু অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগিব সেয়া হ'ল শূনাৰ দক্ষতা। এইবোৰ ব্যক্তিগত কাৰ্যকৰীতাৰ এক সুপৰিচিত নীতিক অনুসৰণ কৰে – 'বুজোৱাৰ আগতে প্ৰথমে বুজিবলৈ চেষ্টা কৰক'।

সক্ৰিয় শ্ৰৱণ হ'ল:

- ✓ প্ৰশ্ন সোধাৰ আগতে বক্তাক প্ৰতিটো কথা শেষ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া
- ✓ কোনো প্ৰতিবাদী তৰ্কৰ সৈতে বক্তাক বাধা নিদিব
- ✓ ইয়াৰ বাবে আমি বাৰ্তাটোৰ ওপৰত চিন্তা কৰিব লাগিব পাৰে আৰু কি কোৱা হৈছিল স্পষ্ট কৰিবলৈ প্ৰশ্ন সুধিব লাগিব পাৰে

- ✓ মতামত প্ৰদান কৰাৰ আন এটা উপায় হ'ল বক্তাৰ কথাবোৰ সাৰাংশিত কৰা আৰু সময়ে সময়ে বা বাৰ্তালাপৰ শেষত পুনৰাবৃত্তি কৰা।

সক্ৰিয় ভাৱে শুনাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দক্ষতাবোৰ চাওঁ আহক:

a) এজনে শুনি আছে বুলি প্ৰদৰ্শন কৰা:

- ✓ উদাহৰণ স্বৰূপে এজনে এইবোৰ কৰিব পাৰে:
- ✓ মাজে মাজে মূৰ দুপিয়াওক আৰু হাঁহি দিয়ক
- ✓ খোলা ভঙ্গী এটা গ্ৰহণ কৰক আৰু আনজনক মুক্তভাৱে ক'বলৈ দিয়ক
- ✓ "মই বুজি পাইছোঁ", "মই দেখিছোঁ", "হয়" আৰু "উহ"ৰ দৰে সৰু মৌখিক মন্তব্য দিয়ক।

b) মনোযোগ দিয়া

এজনে বক্তাক অবিভক্ত মনোযোগ দিব লাগিব, আৰু তেওঁক স্বীকাৰ কৰিব লাগিব। মনোযোগ দিয়াৰ কিছুমান দিশ নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

বক্তাক পোনপটীয়াকৈ চাওক

- ✓ বিভ্ৰান্তিকৰ চিন্তাবোৰ আঁতৰাই ৰাখক
- ✓ মানসিকভাৱে এটা খণ্ডন প্ৰস্তুত নকৰিব
- ✓ সকলো বাহ্যিক বিভ্ৰান্তি পৰিহাৰ কৰিব [উদাহৰণ স্বৰূপে, আপোনাৰ ম'বাইলটো নীৰৱ মোডত ৰাখিব]
- ✓ বক্তাৰ শাৰীৰিক ভাষা "শুনক"

c) ফিল্টাৰ আঁতৰোৱা:

আমি যি শুনো তাৰ বহুখিনি এজন ব্যক্তিৰ ব্যক্তিগত ফিল্টাৰৰ দ্বাৰা বিকৃত হ'ব পাৰে, যেনে এজনে বহন কৰা ধাৰণা, বিচাৰ আৰু বিশ্বাসৰ দ্বাৰা।

বিচাৰ নকৰা ধৰণ: যদি শ্ৰোতা বিচাৰমূলক হয়, আনকি তেওঁ বক্তাই কোৱা কথা শুনিলেও, তেওঁ কেৱল তেওঁৰ নিজস্ব পক্ষপাতমূলক দৃষ্টিভঙ্গীৰ ব্যাখ্যা অনুসৰিহে বুজি পাব।

d) সহানুভূতিশীল শ্ৰৱণ:

সহানুভূতিৰ অৰ্থ হৈছে ধৈৰ্য্য সহকাৰে শুনা আৰু আন ব্যক্তিজনে কি ক'ব বিচাৰে তাক সম্পূৰ্ণ মনোযোগেৰে শ্ৰৱণ কৰা, আনকি এজনে ইয়াৰ সৈতে সন্মত নহলেও। বক্তাক গ্ৰহণযোগ্যতা প্ৰদৰ্শন কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ, সন্মতি নহয়।

e) সঠিকভাৱে সঁহাৰি দিয়া:

এজন বক্তাই কি কয় উপৰোৱাকৈ শুনাতকৈ সক্ৰিয় শ্ৰৱণে বহুত বেছি বুজাত সহায় কৰে। যোগাযোগটো কেৱল তেতিয়াহে সম্পূৰ্ণ কৰিব পাৰি যেতিয়া শ্ৰোতাই কোনো প্ৰকাৰে সঁহাৰি দিয়ে, শব্দ বা কাৰ্য্যৰ জৰিয়তে। বক্তাক সন্মানৰ সৈতে ব্যৱহাৰ কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ আৰু তিৰস্কাৰ নকৰাৰ বাবে কিছুমান নিয়ম অনুসৰণ কৰা প্ৰয়োজন।

এইবোৰৰ ভিতৰত আছে :

- ✓ আপোনাৰ সঁহাৰিৰ ক্ষেত্ৰত স্পষ্ট, মুক্ত আৰু সৎ হোৱা
- ✓ নিজৰ মতামত সন্মান সহকাৰে ব্যক্ত কৰা
- ✓ আন এজন ব্যক্তিক যেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰে, নিজৰ বাবেও তেনে ব্যৱহাৰ কৰাটো বিচৰা

উদাহৰণ

স্পষ্টতা বিচাৰি - "মই উপলব্ধি কৰিছো যে আমি আমাৰ কিছুমান স্বাস্থ্য আঁচনিৰ লাভালাভৰ বিষয়ে স্পষ্ট কৰিব পৰা নাই। আপুনি আপোনাৰ সন্দেহ সুধি আমাক সহায় কৰিব পাৰিবনে?"

বক্তাৰ সঠিক কথাবোৰ বৰ্ণনা কৰি - "গতিকে, আপুনি কৈছে যে 'আমাৰ স্বাস্থ্য পৰিকল্পনাবোৰ পৰ্যাপ্ত আকৰ্ষণীয় নহয়' - মই আপোনাক সঠিকভাৱে বুজি পাইছো নে?"

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

নিম্নলিখিত কোনটো সক্ৰিয় শ্ৰৱণৰ উপাদান নহয়?

- I. ভাল মনোযোগ দিয়া
- II. অত্যন্ত বিচাৰশীল হোৱা
- III. সহানুভূতিশীল শ্ৰৱণ
- IV. উপযুক্ত ভাৱে সঁহাৰি দিয়া

E. নৈতিক আচৰণ

শেহতীয়া বছৰবোৰত, অনুচিত আচৰণৰ বহুতো প্ৰতিবেদন আছে, আৰু সেইবোৰত ব্যৱসায়ত নৈতিক আচৰণৰ বিষয়ে গুৰুতৰ উদ্বেগ উত্থাপন কৰা হৈছে যাৰ ফলত বিশ্বাসঘাতকতা হয়।

ইয়াৰ ফলত দায়বদ্ধতা, কৰ্পোৰেট প্ৰশাসন, আৰু গ্ৰাহকসকলক বীমাৰ ক্ষেত্ৰত নিৰপেক্ষ ব্যৱহাৰ কৰাৰ দৰে ধাৰণাবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে, যি ব্যৱসায়ত "নৈতিকতা"ৰ এক অংশ।

নিজৰ আগ্ৰহক আগভাগ দিয়াতো ভুল নহয়। কিন্তু আনৰ স্বার্থ হানিৰ মূল্যত এনে কৰাটো ভুল। অনৈতিক আচৰণ উদ্ভৱ হয় যেতিয়া আনৰ বাবে কোনো উদ্বেগ নাথাকে আৰু নিজৰ বাবে উচ্চ চিন্তা থাকে।

বীমা হৈছে বিশ্বাসৰ ব্যৱসায়। বিশ্বাস ভংগ কৰাটো প্ৰৱঞ্চনাৰ সমান। যেতিয়া তেওঁলোকক বীমা ক্ৰয় কৰিবলৈ প্ৰলোভিত কৰাৰ বাবে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক ভুল তথ্য দিয়া হয়, বা যদি প্ৰদান কৰা বীমাই গ্ৰাহকৰ নিৰ্দিষ্ট প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ নকৰে, তেতিয়া কথাবোৰ বেয়া হয়।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.-(IRDAI)য়ে বিভিন্ন নিয়মাৱলীত উল্লেখ কৰা নৈতিকতা সংহিতা, নৈতিক আচৰণৰ দিশত নিৰ্দেশিত। কেৱল ইয়াক জনাটোৱেই যথেষ্ট নহয়। বীমাকৰ্তা আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতিনিধিসকলৰ বাবে অধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ হ'ল সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক/ আঁচনি ধাৰকৰ স্বার্থ সদায় প্ৰাথমিক হিচাপে ৰখা।

বিশেষত্বসমূহ: নৈতিক আচৰণৰ কিছুমান বিশেষত্ব হৈছে:

- গ্ৰাহকৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্বার্থক নিজৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষ লাভালাভৰ ওপৰত ৰখা
- গ্ৰাহকৰ বিষয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সকলো ব্যৱসায়িক আৰু ব্যক্তিগত তথ্য, আটাইতকৈ নিখুঁত আত্মবিশ্বাসত ৰখা আৰু ইয়াক বিশেষাধিকাৰ হিচাপে মান্যতা দিয়া।
- গ্ৰাহকসকলক সত্ত্বে সিদ্ধান্ত ল'বলৈ সক্ষম কৰিবলৈ সকলো তথ্য সম্পূৰ্ণ আৰু পৰ্যাপ্ত ভাৱে প্ৰকাশ কৰা

নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিবোৰত নৈতিকতাৰ সৈতে আপোচ কৰাৰ সম্ভাৱনা থাকিব পাৰে:

- দুটা আঁচনিৰ মাজত বাছনি কৰিব লাগিলে, এটাই আনটোতকৈ যথেষ্ট কম প্ৰিমিয়াম বা কমিছন দিলে
- চলি থকা আঁচনি এখন বন্ধ কৰাৰ পৰামৰ্শ দিয়া আৰু নতুন আঁচনি এখন উলিওৱাৰ প্ৰলোভন
- বীমাকৰ্তাৰ স্ত্ৰাত এনে পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে অৱগত হ'লে, যিয়ে গ্ৰাহক বা হিতাধিকাৰীসকলৰ দাবীৰ স্বার্থত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

নিম্নলিখিত কোনটো নৈতিক আচৰণৰ বিশেষত্ব নহয়?

- গ্ৰাহকসকলক এক সত্ত্বে সিদ্ধান্ত ল'বলৈ সক্ষম কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত তথ্য প্ৰকাশ কৰা
- গ্ৰাহকৰ ব্যৱসায় আৰু ব্যক্তিগত তথ্যৰ গোপনীয়তা বজাই ৰখা

III. গ্ৰাহকৰ স্বাৰ্থতকৈ নিজস্ব স্বাৰ্থক আগুৱাই নিয়া

IV. নিজস্ব স্বাৰ্থততকৈ গ্ৰাহকৰ স্বাৰ্থক আগত ৰখা

সাৰাংশ

- অন্যান্য সামগ্ৰীৰ তুলনাত বীমাৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাহক সেৱা আৰু সম্পৰ্কৰ ভূমিকা অধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- সেৱাৰ মানদণ্ডৰ পাঁচটা মুখ্য সূচকৰ ভিতৰত আছে নিৰ্ভৰযোগ্যতা, সঁহাৰি, নিশ্চয়তা, সহানুভূতি আৰু মূৰ্ত (বোধগম্য)।
- গ্ৰাহকৰ জীৱনজোৰা মূল্যক এনেদৰে বুজিব পাৰি যে এক দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে গ্ৰাহকৰ সৈতে এক সুন্দৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ পৰা প্ৰাপ্ত কৰিব পৰা অৰ্থনৈতিক লাভালাভৰ যোগফল।
- গ্ৰাহক সেৱাৰ ক্ষেত্ৰত বীমা এজেন্ট এজনৰ ভূমিকা সম্পূৰ্ণৰূপে গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- সক্ৰিয় শ্ৰৱণত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে মনোযোগ দিয়া, মতামত প্ৰদান কৰা আৰু সঠিক ভাৱে সঁহাৰি দিয়া।
- নৈতিক আচৰণত গ্ৰাহকৰ স্বাৰ্থক নিজৰ স্বাৰ্থতকৈ আগত ৰখা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

মূল শব্দাৱলী

- সেৱাৰ মানদণ্ড
- সহানুভূতি
- শাৰীৰিক ভাষা
- সক্ৰিয় শ্ৰৱণ
- নৈতিক আচৰণ

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 4 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় C-09

অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালী

অধ্যায় পৰিচয়

বীমা উদ্যোগ মূলতঃ এটা সেৱা উদ্যোগ য'ত গ্ৰাহকৰ প্ৰত্যাশা নিৰন্তৰ বাঢ়ি আহিছে। সেৱাৰ মানদণ্ডৰ ওপৰত অসন্তুষ্টি আছে। আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা গ্ৰাহক সেৱাৰ স্তৰত নিৰন্তৰ সামগ্ৰী উদ্ভাৱন আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ উন্নতি হোৱা স্বত্বেও, গ্ৰাহকৰ অসন্তুষ্টি আৰু দুৰ্বল প্ৰতিচ্ছবিৰ ক্ষেত্ৰত উদ্যোগটো বেয়াকৈ ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়। চৰকাৰ আৰু নিয়ন্ত্ৰকে পৰিস্থিতি উন্নত কৰাৰ বাবে কেইবাটাও পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে।

আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থসুৰক্ষাৰ ওপৰত আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) নিয়মাৱলী 2017-ত নিৰ্দেশ দিয়া হৈছে যে আঁচনিধাৰকসকলৰ স্বাৰ্থৰ সুৰক্ষাৰ বাবে প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাৰ নিজা বোৰ্ড অনুমোদিত আঁচনি থাকিব য'ত এইবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব

- প্ৰদান কৰা বিভিন্ন সেৱাৰ বাবে টাৰ্ন এৰাউণ্ড টাইম সহ সেৱাৰ মাপকাঠি।
- অভিযোগৰ দ্ৰুত সমাধানৰ প্ৰক্ৰিয়া।

শিকাৰ ফলাফল

- অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালী
- অথও অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (IGMS)
- উপভোক্তা আদালত
- উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি সংস্থাসমূহ
- বীমা লোকপাল
- তথ্যৰ অধিকাৰ

A. অভিযোগ নিষ্পত্তি

যেতিয়া গ্ৰাহকৰ এটা অভিযোগ থাকে, সেই কাৰ্যত বেছি অগ্ৰাধিকাৰ দিব লাগে। মনত ৰাখিব যে অভিযোগ এটাৰ ক্ষেত্ৰত, সেৱা বিফল হোৱাৰ বাবে গ্ৰাহক খঙত আছে। এইটো কেৱল কাহিনীটোৰ এটা অংশ।

বহুসময়ত, গ্ৰাহকসকল বিচলিত হয় কিয়নো তেওঁলোকে পৰিস্থিতিটো তুলকৈ বুজি পায়। সকলো সেৱা বিফলতাৰ ফলত দুই প্ৰকাৰৰ অনুভূতি হয়:

1. বীমাকৰ্তাই অন্যায কৰা বুলি অনুভৱ কৰা (প্ৰতাৰিত হোৱাৰ অনুভৱ)
2. আঘাতপ্ৰাপ্ত আত্মগৰ্বৰ অনুভৱ (দেখিবলৈ আৰু সবু অনুভৱ কৰোৱা)

গ্ৰাহকসকলে গুৰু পাব বিচাৰে আৰু এই পৰিস্থিতিত মানুহৰ স্পৰ্শ গুৰুত্বপূৰ্ণ। প্ৰথমে এজন পেছাদাৰী বীমা উপদেষ্টা হিচাপে, এজেন্টজনে এনে অভিযোগৰ পৰিস্থিতি আহিব নিদিয়। তেওঁ বিষয়টো কোম্পানীৰ উপযুক্ত বিষয়াৰ সৈতে আলোচনা কৰে।

এটা অভিযোগ গ্ৰাহকৰ সম্পৰ্কত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ "সত্যৰ মুহূৰ্ত"। যদি এজেন্ট/কোম্পানীয়ে স্থিতি স্পষ্ট কৰিবলৈ পৰিস্থিতিটো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে, পৰিস্থিতিটোৱে প্ৰকৃততে গ্ৰাহকৰ আনুগত্য বঢ়াব পাৰে।

মনত ৰাখিব, কোম্পানীৰ আন কোনোৱে গ্ৰাহকৰ সমস্যাক এজন এজেন্টৰ দৰে বুজিব নোৱাৰে।

আপত্তি/ অভিযোগবোৰে আমাক গ্ৰাহকৰ স্বাৰ্থৰ বাবে আমি কিমান যত্ন লওঁ তাক দেখুৱাবলৈ সুযোগ দিয়ে। সেইবোৰ প্ৰকৃততে সেই স্তম্ভ যাৰ ওপৰত এজন বীমা এজেণ্টে সদৃষ্টি আৰু ব্যৱসায় গঢ়ি তোলে। মুখৰ কথাই (ভাল/ বেয়া) বিক্ৰী আৰু সেৱাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

অভিযোগ নিষ্পত্তিৰ প্ৰক্ৰিয়াটো প্ৰতিটো আঁচনি দস্তাবেজৰ শেষত বিতংভাৱে দিয়া হয়। এইটো গ্ৰাহকৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰাব লাগে। নিয়মাৱলী অনুসৰি, আঁচনি ধাৰকৰ যিকোনো অভিযোগ প্ৰথমে বীমাকৰ্তাৰ অভিযোগ কোষলৈ প্ৰেৰণ কৰিব লাগে। যদি ইয়াক সন্তোষজনকভাৱে

সমাধান কৰা নহয়, অভিযোগকাৰীয়ে ইন্টিগ্ৰেটেড(অথও)অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালীৰ জৰিয়তে নিয়ামকৰ কাষ চাপিব পাৰে।

B. ইন্টিগ্ৰেটেড (অথও) অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (IGMS)

প্ৰতি বীমাকৰ্তাৰ নিজা অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালী আছে। বীমা কোম্পানীবোৰৰ সকলো সঞ্চালন/ নিয়ন্ত্ৰণ/ কৰ্পোৰেট কাৰ্যালয়ত অভিযোগ নিষ্পত্তি বিষয়া আছে। আঁচনিধাৰক এজনে যিকোনো অভিযোগৰ বাবে পোনপটীয়াকৈ তেওঁলোকৰ কাষ চাপিব পাৰে।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে এক অথও অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (আই.জি.এম.এছ.) (IGMS) আৰম্ভ কৰিছে যি এক অনলাইন উপভোক্তা অভিযোগ পঞ্জীয়ন প্ৰণালী হিচাপে কাম কৰে। বীমাকৰ্তাসকলে আইআৰডিএআইৰ (IRDAI) আইজিএমএছ(IGMS) সৈতে একত্ৰিত কৰা প্ৰণালীটোত তেওঁলোকে প্ৰাপ্ত কৰা সকলো অভিযোগ পঞ্জীয়ন কৰিব লাগে। আইজিএমএছ(IGMS) আইআৰডিএআইক(IRDAI) উদ্যোগটোত অভিযোগ নিষ্পত্তি নিৰীক্ষণ কৰাত সহায় কৰে আৰু বীমা অভিযোগ তথ্যৰ এক কেন্দ্ৰীয় ভঁৰাল হিচাপেও কাম কৰে।

আঁচনিধাৰকে যিকোনো অভিযোগৰ বাবে প্ৰথমে সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ ওচৰলৈ আহিব পাৰে। যদি তেওঁ বীমাকৰ্তাৰ পৰা কোনো সঁহাৰি প্ৰাপ্ত নকৰে বা প্ৰাপ্ত সঁহাৰি/সমাধানত তেওঁ সন্তুষ্ট নহয়, তেন্তে তেওঁ আইজিএমএছ(IGMS) ৰ অধীনত নিয়ামকৰ ওচৰলৈ যাব পাৰে। অভিযোগ পঞ্জীয়ন প্ৰক্ৰিয়াত দুটা পদক্ষেপ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে - (i) এজনৰ আঁচনিৰ বিৱৰণ প্ৰতিষ্ঠা কৰি নিজক পঞ্জীয়ন কৰা আৰু (ii) এজনৰ অভিযোগ পঞ্জীয়ন কৰা আৰু অভিযোগৰ স্থিতি চোৱা। অভিযোগবোৰ তেতিয়া সংশ্লিষ্ট বীমা কোম্পানীলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয় আৰু আইআৰডিএআইয়ে(IRDAI) অভিযোগ নিষ্পত্তি কৰাত সহায় কৰে।

আইজিএমএছ(IGMS) অভিযোগ আৰু সেইবোৰৰ নিষ্পত্তিৰ বাবে লোৱা সময় অনুসৰণ কৰে। অভিযোগবোৰ নিম্নলিখিত ইউআৰএলত(URL) পঞ্জীয়ন কৰিব পাৰি:
http://www.policyholder.gov.in/Integrated_Grievance_Management.aspx

C. উপভোক্তা সুৰক্ষা

উপভোক্তা সুৰক্ষা আইন, 2019: 1986 চনৰ এই মূল আইনখন "গ্ৰাহকৰ স্বার্থৰ উন্নত সুৰক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ আৰু গ্ৰাহকৰ বিবাদ নিষ্পত্তিৰ বাবে উপভোক্তা পৰিষদ আৰু অন্যান্য কৰ্তৃপক্ষ স্থাপনৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ" গৃহীত কৰা হৈছিল। আইনখন উপভোক্তা সুৰক্ষা (সংশোধনী) আইন, 2002 আৰু পিছত 2019-ৰ দ্বাৰা সংশোধন কৰা হৈছিল। আইনখনত প্ৰদান কৰা কিছুমান সংজ্ঞা নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

"সেৱা"ৰ অৰ্থ হৈছে যিকোনো বিৱৰণৰ সেৱা যাক সাম্ভাব্য ব্যৱহাৰকাৰীসকলৰ বাবে উপলব্ধ কৰা হয় আৰু ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে বেংকিং, বিত্তীয়, বীমা, পৰিবহন, প্ৰক্ৰিয়াকৰণ, বৈদ্যুতিক বা অন্যান্য শক্তিৰ যোগান, আহাৰ বা বাসস্থান বা দুয়োটা, গৃহ নিৰ্মাণ, মনোৰঞ্জন আদিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সুবিধাৰ ব্যৱস্থা। বীমাক সেৱা হিচাপে অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। অৱশ্যে,

"সেৱা"ত বিনামূলীয়াকৈ বা ব্যক্তিগত সেৱাৰ চুক্তিৰ অধীনত কোনো সেৱা প্ৰদান কৰা অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।

"উপভোক্তা"ৰ অৰ্থ হৈছে যিকোনো ব্যক্তি যি

- ✓ মাননি দি সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰে। ইয়াত এনে সামগ্ৰীৰ যিকোনো ব্যৱহাৰকাৰী অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। (ইয়াত এনে সামগ্ৰী পুনৰ বিক্ৰী বা কোনো বাণিজ্যিক উদ্দেশ্যৰ বাবে প্ৰাপ্ত কৰা ব্যক্তি অন্তৰ্ভুক্ত নহয়) বা
- ✓ মাননি দি যিকোনো সেৱা ভাড়া কৰে বা লাভ কৰে। ইয়াত এনে সেৱাৰ হিতাধিকাৰী অন্তৰ্ভুক্ত আছে। (ইয়াত কোনো বাণিজ্যিক উদ্দেশ্যৰ বাবে এনে সেৱা প্ৰাপ্ত কৰা কোনো ব্যক্তি অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।)

"ক্ৰটি"ৰ অৰ্থ হৈছে যিকোনো দোষ, খুঁত, আধৰুৱা, নিম্নস্তৰৰ গুণগত মান, প্ৰকৃতি আৰু প্ৰকাৰৰ বিফলতা যাক যিকোনো আইনৰ দ্বাৰা বা অধীনত বজাই ৰাখিব লাগে বা কোনো চুক্তি অনুসৰি বা যিকোনো সেৱাৰ সন্দৰ্ভত কোনো ব্যক্তিয়ে কৰিব লাগে।

"অভিযোগ"ৰ অৰ্থ হৈছে অভিযোগকাৰী এজনে লিখিতভাৱে কৰা যিকোনো আপত্তি যে:

- ✓ এক অনন্য বাণিজ্য প্ৰথা বা প্ৰতিবন্ধক বাণিজ্য প্ৰথা গ্ৰহণ কৰা হৈছে
- ✓ তেওঁ ক্ৰয় কৰা সামগ্ৰীবোৰ এক বা একাধিক ক্ৰটিত ভুগি আছে
- ✓ তেওঁৰ দ্বাৰা ভাড়া লোৱা বা প্ৰাপ্ত কৰা সেৱাবোৰ যিকোনো ক্ষেত্ৰত অপূৰ্ণ
- ✓ মূল্য আইনৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত বা পেকেজত প্ৰদৰ্শিত মূল্যতকৈ অধিক মূল্য লোৱা
- ✓ এনে সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰৰ সমল, পদ্ধতি আৰু প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে ব্যৱসায়ীয়ে তথ্য প্ৰদৰ্শন কৰাৰ প্ৰয়োজন হোৱা যিকোনো আইনৰ ব্যৱস্থা উলংঘা কৰি সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰিলে জীৱন আৰু সুৰক্ষাৰ বাবে বিপদজনক হ'ব, সেইবোৰ জনসাধাৰণক বিক্ৰী কৰাৰ বাবে আগবঢ়োৱা হৈছে।

"উপভোক্তা বিবাদ"ৰ অৰ্থ হৈছে এক বিবাদ য'ত যিজন ব্যক্তিৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ কৰা হৈছে, তেওঁ অভিযোগটোত সন্নিবিষ্ট অভিযোগবোৰ অস্বীকাৰ আৰু বিৰোধিতা কৰে।

D. উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি সংস্থাসমূহ

জিলা, ৰাজ্যিক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি সংস্থা স্থাপন কৰা হয়।

i. জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগ

- ✓ জিলা উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগৰ (জিলা আয়োগ) অভিযোগ বোৰ স্বীকাৰ কৰাৰ অধিকাৰ আছে, য'ত সামগ্ৰী বা সেৱাৰ মূল্য 1 কোটি টকাৰ অধিক নহয়। জিলা আয়োগৰ এখন অসামৰিক আদালতৰ ক্ষমতা আছে।

ii. ৰাজ্যিক উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগ

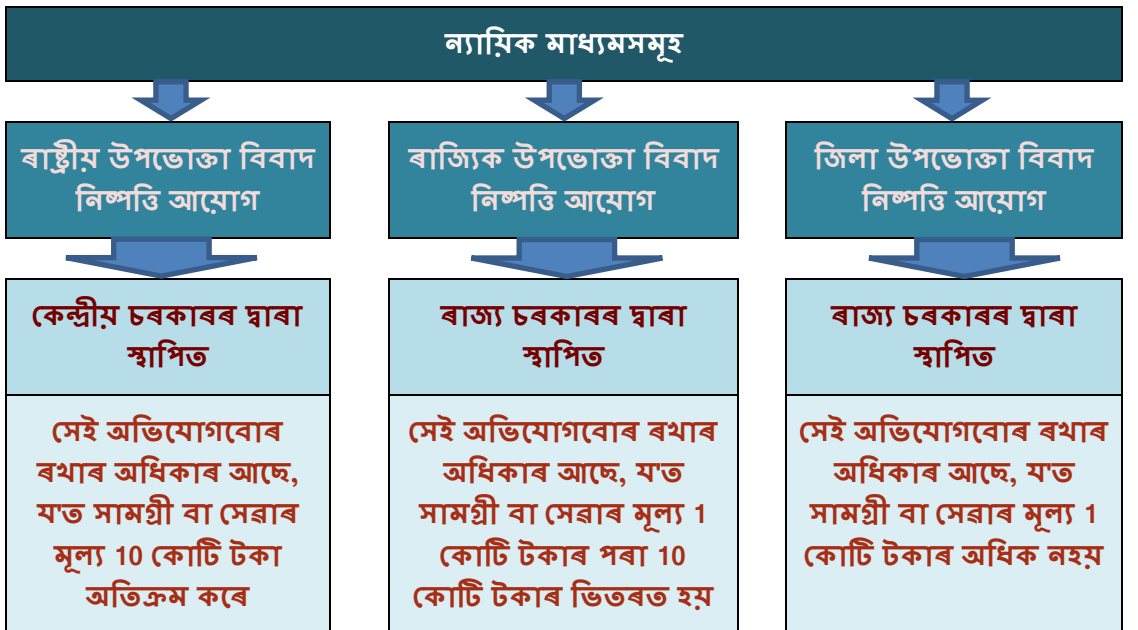
- ✓ ৰাজ্যিক উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগৰ (ৰাজ্যিক আয়োগ)ৰ অভিযোগবোৰ স্বীকাৰ কৰাৰ মূল অধিকাৰ আছে য'ত সামগ্ৰী/সেৱা আৰু ক্ষতিপূৰণৰ মূল্য, যদি কোনো দাবী 1 কোটি টকা অতিক্ৰম কৰে কিন্তু 10 কোটি টকাৰ অধিক নহয়।
- ✓ জিলা আয়োগৰ পৰা আপীল গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে ইয়াৰ আপীল আৰু পৰ্যৱেশক ক্ষেত্ৰাধিকাৰ আছে।
- ✓ অন্যান্য ক্ষমতা আৰু কৰ্তৃত্ব জিলা আয়োগৰ দৰে একে।

iii. ৰাষ্ট্ৰীয় উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগ

- ✓ ৰাষ্ট্ৰীয় উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি আয়োগ (ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগ) হৈছে আইনখনৰ অধীনত স্থাপিত চূড়ান্ত কৰ্তৃত্ব।
- ✓ বিবাদৰ অভিযোগ স্বীকাৰ কৰাৰ বাবে ইয়াৰ মূল অধিকাৰ আছে, য'ত সামগ্ৰী/সেৱা আৰু দাবী কৰা ক্ষতিপূৰণ 10 কোটি টকা অতিক্ৰম কৰে।
- ✓ ৰাজ্যিক আয়োগে প্ৰদান কৰা আদেশৰ পৰা আপীল শুনিবলৈ ইয়াৰ আপীল ৰ লগতে পৰ্যৱেশকৰ ক্ষেত্ৰাধিকাৰ আছে।

জিলা আয়োগ, ৰাজ্যিক আয়োগ বা ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগে দিয়া প্ৰতিটো আদেশ ইয়াৰ দ্বাৰা একে ধৰণে বলবৎ কৰা হ'ব যেন এয়া আদালতৰ দ্বাৰা ইয়াৰ আগত এটা গোচৰত দিয়া হ'কুম। ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগৰ আদেশৰ বিৰুদ্ধে কেৱল উচ্চতম ন্যায়ালয়ত হে আপীল কৰিব লাগিব।

নক্সা 1: উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তিৰ বাবে চেনেলসমূহ

ৰাজ্যিক আয়োগৰ
আদেশৰ বিৰুদ্ধে আপীল
গ্ৰহণ কৰে

জিলা আয়োগৰ আদেশৰ
বিৰুদ্ধে আপীল গ্ৰহণ কৰে

a) অভিযোগ দাখিল কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া

ওপৰোক্ত তিনিওটা সংস্থাত অভিযোগ দাখিল কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটো অতি সৰল। ৰাজ্যিক আয়োগ বা ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগৰ সন্মুখত অভিযোগ দাখিল কৰা বা আপীল দাখিল কৰাৰ বাবে কোনো মাচুল নাই। অভিযোগটো অভিযোগকাৰীয়ে নিজে বা তেওঁৰ কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত এজেন্টৰ দ্বাৰা দাখিল কৰিব পাৰে। ইয়াক ব্যক্তিগতভাৱে দাখিল কৰিব পাৰি বা আনকি ডাকযোগে প্ৰেৰণ কৰিব পাৰি। মন কৰিব লাগে যে অভিযোগ দাখিল কৰাৰ উদ্দেশ্যে কোনো অধিবক্তাৰ প্ৰয়োজন নাই।

b) উপভোক্তা আয়োগৰ আদেশ

যদি আয়োগ সন্তুষ্ট হয় (ক) যে প্ৰস্তুত থকা সামগ্ৰীবোৰত অভিযোগত উল্লেখ কৰা ত্ৰুটি আছে বা (খ) সেৱাবোৰৰ বিষয়ে অভিযোগ প্ৰমাণিত হৈছে; তেতিয়া আয়োগে বিপৰীত পক্ষক নিম্নলিখিত যিকোনো এটা কৰিবলৈ নিৰ্দেশ জাৰী কৰিব পাৰে:

- i. অভিযোগকাৰীয়ে পৰিশোধ কৰা মূল্য (বা বীমাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰিমিয়াম) আৰু/বা অভিযোগকাৰীয়ে পৰিশোধ কৰা মাচুল ঘূৰাই দিবলৈ
- ii. বিপৰীত পক্ষৰ অৱহেলাৰ বাবে গ্ৰাহকৰ হোৱা যিকোনো ক্ষতি বা আঘাতৰ বাবে গ্ৰাহকসকলক ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ প্ৰদান কৰা।
- iii. প্ৰস্তুত থকা সেৱাবোৰৰ ত্ৰুটি বা ত্ৰুটিবোৰ আঁতৰ কৰিবলৈ।
- iv. অনুচিত বাণিজ্য প্ৰথা বা প্ৰতিবন্ধক বাণিজ্য প্ৰথা বন্ধ কৰা বা সেইবোৰ পুনৰাবৃত্তি নকৰা
- v. অভিযোগকাৰীসকলৰ বাবে পৰ্য্যাপ্ত ব্যয় যোগান ধৰা।

c) অভিযোগৰ প্ৰকৃতি

বীমা ব্যৱসায় সম্পৰ্কীয় তিনিটা আয়োগৰ সৈতে বেছিভাগ উপভোক্তা বিবাদ নিম্নলিখিত মুখ্য শ্ৰেণীবোৰত পৰে:

- i. দাবীৰ নিষ্পত্তি পলম
- ii. দাবীৰ নিষ্পত্তি নোহোৱা
- iii. দাবীৰ প্ৰত্যাখ্যান

- iv. লোকচানৰ পৰিমাণ বা পৰিমাণ
- v. আঁচনিৰ নিয়মাবলী, চৰ্তাৱলী ইত্যাদি।

E. বীমা লোকপাল

বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ আইন, 1999-ৰ ক্ষমতাৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে 25 এপ্রিল 2017 তাৰিখে চৰকাৰী গেজেটত প্ৰকাশিত এক জাননীৰ দ্বাৰা বীমা লোকপাল নিয়ম 2017 প্ৰস্তুত কৰিছিল।

বীমা সম্পৰ্কীয় নিয়মবোৰ সকলো বীমাকৰ্তা আৰু তেওঁলোকৰ এজেন্ট আৰু মধ্যস্থতাকাৰীসকলৰ বাবে বীমাৰ সকলো ব্যক্তিগত শ্ৰেণী, গোট বীমা আঁচনি, একমাত্ৰ স্বত্বাধিকাৰী আৰু ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগলৈ জাৰী কৰা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত প্ৰযোজ্য হয়। [ব্যক্তিগত শ্ৰেণীৰ অৰ্থ হৈছে কৰ্পোৰেট প্ৰতিষ্ঠানবোৰক বিক্ৰী কৰা বীমাৰ বিপৰীতে ব্যক্তিগত ক্ষমতাত লোৱা বীমা।] (ক) আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে নিৰ্ধাৰিত কৰা সময়ৰ পিছত দাবীনিষ্পত্তিত বিলম্ব, (খ) বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা দাবীৰ আংশিক বা সম্পূৰ্ণ প্ৰত্যাহ্বান, (গ) বীমা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰা বা পৰিশোধ কৰিবলগা প্ৰিমিয়ামৰ বিষয়ে বিবাদ, (ঘ) আঁচনি দস্তাবেজ বা আঁচনি চুক্তিত যিকোনো সময়তে আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাবলী ভুল কৈ উপস্থাপন কৰা, (ঙ) বীমা আঁচনিৰ আইনী নিৰ্মাণ যি দাবী প্ৰভাৱিত কৰে; আৰু (চ) বীমাকৰ্তা আৰু তেওঁলোকৰ এজেন্ট আৰু মধ্যস্থতাকাৰীৰ বিৰুদ্ধে আঁচনি সেৱা আৰু সম্পৰ্কিত অভিযোগ।

- a) জীৱন বীমা আঁচনি, স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি সহ সাধাৰণ বীমা আঁচনি জাৰী কৰা যি প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ নহয়।
- b) জীৱন বীমা আৰু স্বাস্থ্য বীমাসহ সাধাৰণ বীমাত প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত বীমা আঁচনি জাৰী নকৰা আৰু
- c) আন কোনো বিষয় যি বীমা আইন, 1938 বা আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI)-য়ে সময়ে সময়ে জাৰী কৰা নিয়মাবলী, চাৰ্কুলাৰ, নিৰ্দেশনা বা নিয়মাবলী বা আঁচনি চুক্তিৰ চৰ্তাৱলী, উলংঘন কৰে যদিহে সেইবোৰ ধাৰা (ক)ৰ পৰা (চ)লৈকে উল্লেখ কৰা বিষয়বোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

এই নিয়মবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে ওপৰত উল্লেখ কৰা সকলো ধৰণৰ অভিযোগ, উচিত ব্যয়সাপেক্ষ আৰু নিৰপেক্ষ প্ৰকাৰে সমাধান কৰা।

লোকপালে, বীমাকৃত আৰু বীমাকৰ্তাৰ পাৰস্পৰিক চুক্তিৰ দ্বাৰা প্ৰসংগৰ চৰ্তাৱলীৰ ভিতৰত মধ্যস্থতাকাৰী আৰু পৰামৰ্শদাতা হিচাপে কাম কৰিব পাৰে।

লোকপালৰ চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত, অভিযোগটো গ্ৰহণ কৰিব নে নাকচ কৰিব সেই বিষয়ত।

- a) লোকপালৰ ওচৰত অভিযোগ

লোকপালৰ ওচৰত কৰা যিকোনো অভিযোগ লিখিতভাৱে হ'ব লাগে, আৰু বীমাকৃত বা তেওঁৰ আইনী উত্তৰাধিকাৰী, মনোনীত ব্যক্তি বা আৱল্টনকাৰীৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিব লাগিব, আৰু এজন লোকপালক সম্বোধন কৰিব লাগিব যাৰ অধিকাৰক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত, বীমাকৰ্তাৰ এটা শাখা/কাৰ্যালয় আছে। ইয়াত অভিযোগক জন্ম দিয়া তথ্য, সহায়ক নথিপত্ৰ, অভিযোগকাৰীৰ ক্ষতিৰ প্ৰকৃতি আৰু পৰিমাণ আৰু বিচৰা সকাহ উল্লেখ থাকিব লাগে।

লোকপালৰ ওচৰত অভিযোগ কৰিব পাৰি যদি:

- i. অভিযোগকাৰীয়ে বীমা কোম্পানীক আগতে লিখিতভাৱে উপস্থাপন কৰিছিল আৰু:
  - ✓ বীমা কোম্পানীয়ে অভিযোগটো নাকচ কৰিছিল বা
  - ✓ বীমাকৰ্তাই অভিযোগ প্ৰাপ্ত কৰাৰ এমাহৰ ভিতৰত অভিযোগকৰ্তাই কোনো উত্তৰ পোৱা নাছিল।
- ii. বীমাকৰ্তাই দিয়া উত্তৰত অভিযোগকাৰী সন্তুষ্ট নহয়
- iii. বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰত্যখ্যান কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা এবছৰৰ ভিতৰত অভিযোগটো কৰা হয়
- iv. অভিযোগটো কোনো আদালত বা উপভোক্তা আয়োগ বা মধ্যস্থতাত বিচাৰাধীন নহয়
- v. দাবী কৰা ব্যয়সহ দাবীৰ মূল্য 30 লাখ টকাৰ ওপৰত নহয়।

b) লোকপালৰ পৰামৰ্শ

লোকপালে অভিযোগকাৰী আৰু বীমা কোম্পানী দুয়োকে অভিযোগৰ প্ৰতিলিপি প্ৰেৰণ কৰিব। লোকপালে অভিযোগ প্ৰাপ্ত হোৱাৰ এমাহৰ ভিতৰত তেওঁৰ পৰামৰ্শ দিব।

c) লোকপালৰ ৰায়/হুকুম

মধ্যস্থতাৰ দ্বাৰা বিবাদটো নিষ্পত্তি কৰিব পাৰি। যদি এয়া সম্ভৱ নহয়, লোকপালে বীমাকৃতক এটা ৰায় প্ৰদান কৰিব যিটো তেওঁ উচিত বুলি ভাবে আৰু সেয়া তেওঁ অভিযোগকাৰীৰ পৰা সকলো প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰাপ্ত কৰা তাৰিখৰ পৰা 3 মাহৰ ভিতৰত কৰিব আৰু অভিযোগকাৰী আৰু বীমাকৰ্তাক ৰায়ৰ এটা প্ৰতিলিপি প্ৰেৰণ কৰিব।

বীমাকৰ্তাই ৰায় প্ৰাপ্ত কৰাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত ৰায়টো স্বীকাৰ আদায় কৰিব আৰু লোকপালক সেইটো অৱগত কৰিব। লোকপালৰ ৰায় বীমাকৰ্তাৰ বাবে বাধ্যতামূলক হ'ব।

F. তথ্যৰ অধিকাৰ (RTI)

বীমাৰ অভিযোগ নিষ্পত্তিৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট নিয়ম আৰু নিয়মাবলীৰ উপৰিও, দেশৰ সকলোৰে বাবে কিছুমান সাধাৰণ আইন সচৰাচৰ প্ৰযোজ্য হয়। ভাৰত চৰকাৰে প্ৰণয়ন কৰা তথ্যৰ

অধিকাৰ (RTI) আইন, 2005 হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ আইন যি ভাৰতৰ নাগৰিকসকলক ৰাজহুৱা কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত উপলব্ধ তথ্য প্ৰাপ্তিৰ সুবিধা প্ৰদান কৰে যি এই সংগঠনবোৰত স্বচ্ছতা আৰু দায়বদ্ধতা বৃদ্ধি কৰে। আইনখনে তথ্যৰ বাবে অনুৰোধৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ এজন মুখ্য জন তথ্য বিষয়া (CPIO) নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থা কৰিছে। আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) উক্ত আইনৰ বিধান অনুসৰি জনসাধাৰণক তথ্য প্ৰদান কৰিবলৈ বাধ্য। এজেন্টসকলে অৱগত হ'ব লাগে যে আৰ.টি.আই. আইন অনুসৰি, আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) আৰু বীমা কোম্পানীবোৰে গ্ৰাহক আৰু আনসকলক কিছুমান তথ্য প্ৰকাশ কৰিব লাগিব পাৰে; লগতে তেওঁলোকক নথিপত্ৰ, ৰেকৰ্ড, দস্তাবেজ, বা ৰেকৰ্ড/নথিপত্ৰৰ নিষ্কাশন বা প্ৰমাণিত প্ৰতিলিপি আৰু লগতে ইলেক্ট্ৰনিক প্ৰপত্ৰত সঞ্চিত তথ্য পৰীক্ষা কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। অৱশ্যে, কিছুমান শ্ৰেণীৰ তথ্য আছে যাক প্ৰকাশৰ পৰা ৰেহাই দিয়া হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

___ ৰ অভিযোগ বোৰ স্বীকাৰ কৰাৰ অধিকাৰ আছে, য'ত সামগ্ৰী বা সেৱাৰ মূল্য আৰু দাবী কৰা ক্ষতিপূৰণ 20 লাখ টকালৈকে হয়।

- I. জিলা আয়োগ
- II. ৰাজ্যিক আয়োগ
- III. জিলা পৰিষদ
- IV. ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগ

সাৰাংশ

- আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে এক অথুও অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (IGMS) আৰম্ভ কৰিছে যি বীমা অভিযোগ তথ্যৰ এক কেন্দ্ৰীয় ভঁৰাল হিচাপে আৰু উদ্যোগটোত অভিযোগ নিষ্পত্তি নিৰীক্ষণৰ এক সঁজুলি হিচাপে কাম কৰে।
- প্ৰতিখন জিলা আৰু ৰাজ্য আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ত উপভোক্তা বিবাদ নিষ্পত্তি সংস্থা স্থাপন কৰা হয়।
- বীমা ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰত, বেছিভাগ উপভোক্তা বিবাদ সেইবোৰ শ্ৰেণীত পৰে যেনে দাবী নিষ্পত্তিত পলম হোৱা, দাবী নিষ্পত্তি নকৰা, দাবীৰ প্ৰত্যখ্যান, লোকচানৰ পৰিমাণ আৰু আঁচনিৰ নিয়মাৱলী, চৰ্তাৱলী ইত্যাদি।
- লোকপালে, বীমাকৃত আৰু বীমাকৰ্তাৰ পাৰস্পৰিক চুক্তিৰ দ্বাৰা প্ৰসংগৰ চৰ্তাৱলীৰ ভিতৰত মধ্যস্থতাকাৰী আৰু পৰামৰ্শদাতা হিচাপে কাম কৰিব পাৰে।
- যদি মধ্যস্থতাৰ দ্বাৰা বিবাদটো নিষ্পত্তি নহয়, লোকপালে বীমাকৃতক ৰায় প্ৰদান কৰিব যিটো তেওঁ উচিত বুলি ভাবে, আৰু পৰিমাণটো বীমাকৃতৰ লোকচান পূৰণ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয়তাতকৈ অধিক নহয়।

মূল শব্দাৱলী

1. অখণ্ড (একত্ৰিত) অভিযোগ ব্যৱস্থাপনা প্ৰণালী (আইজিএমএছ) (IGMS)
2. উপভোক্তা সুৰক্ষা আইন, 2019
3. জিলা আয়োগ
4. ৰাজ্যিক আয়োগ
5. ৰাষ্ট্ৰীয় আয়োগ
6. বীমা লোকপাল

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - শুদ্ধ উত্তৰটো হৈছে 1.

অধ্যায় C-10

কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ বাবে নিয়ামক দিশসমূহ

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত, আমি কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ নিয়ামক দিশবোৰ আলোচনা কৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ নিয়মাৱলী

1 এপ্ৰিল, 2016-ৰ পৰা আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ পঞ্জীয়ন) নিয়মাৱলী, 2015, কাৰ্যকৰী হৈছে।

ইয়াৰ আগতে আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ) নিয়মাৱলী, 2002-য়ে কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ আদিৰ দিশটো চোৱাচিতা কৰিছিল।

কৰ্পোৰেট এজেণ্ট

আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ পঞ্জীয়ন) নিয়মাবলী, 2015। এই নিয়মাবলীবোৰত কৰ্পোৰেট এজেণ্ট কোনে হ'ব পাৰে, পৰিসৰ আৰু নিয়মাবলীৰ প্ৰযোজ্যতা, পঞ্জীয়ন, বিতৰণ সামগ্ৰীৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা, পাৰিশ্ৰমিক, আচৰণ বিধি আদিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিষয়বোৰ সামৰি লয়।

নিম্নলিখিত সংজ্ঞাবোৰ প্ৰাসংগিক।

1. সংজ্ঞাসমূহ:

- a) "আইন"ৰ অৰ্থ হৈছে বীমা আইন, 1938 (1938 ৰ 4ত), সময়ে সময়ে সংশোধন কৰা অনুসৰি
- b) "আবেদনকাৰী"ৰ অৰ্থ হৈছে –
  - (i) কোম্পানী আইন, 2013 (2013 ৰ 18ত) বা ইয়াৰ যিকোনো আইন প্ৰণয়ন বা পূৰ্বৱৰ্তী যিকোনো কোম্পানী আইনৰ অধীনত গঠন কৰা কোম্পানী এটা

- (ii) সীমিত দায়বদ্ধতা অংশীদাৰীত্ব অধিনিয়ম, 2008-ৰ অধীনত গঠন আৰু পঞ্জীয়ন কৰা এক সীমিত দায়বদ্ধতা অংশীদাৰীত্ব; বা
  - (iii) সমবায় সমিতি আইন, 1912 বা সমবায় সমিতিৰ পঞ্জীয়নৰ বাবে যিকোনো আইনৰ অধীনত পঞ্জীয়ন কৰা এক সমবায় সমিতি, বা
  - (iv) এই আইনৰ ধাৰা 2-ৰ দফা (4A)ত নিৰ্ধাৰণ কৰা অনুসৰি বেংকিং কোম্পানী এটা; বা
  - (v) বেংকিং কোম্পানী আইন, 1949 (1949-ৰ 10ত)ৰ ধাৰা 5-ৰ উপ-ধাৰা (1)ৰ ধাৰা (da)ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত এক সংশ্লিষ্ট নতুন বেংক; বা
  - (vi) আঞ্চলিক গ্ৰাম্য বেংক আইন, 1976 (1976 ৰ 21)ৰ ধাৰা 3-ৰ অধীনত স্থাপিত এক আঞ্চলিক গাৱলীয়া বেংক: বা
  - (vii) সমবায় সমিতি আইন, 1912-ৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত এক বেচৰকাৰী সংগঠন বা এক ক্ষুদ্ৰ ঋণ প্ৰদানকাৰী বিত্তীয় সংগঠন বা ভাৰতীয় ৰিজাৰ্ভ বেংকত পঞ্জীভুক্ত ননবেংকিং বিত্তীয় কোম্পানী; বা
  - (viii) কৰ্পোৰেট এজেন্ট হিচাপে কাম কৰিবলৈ কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা স্বীকৃত আন যিকোনো ব্যক্তি।
- c) "অনুমোদিত প্ৰতিষ্ঠান"ৰ অৰ্থ হৈছে শিক্ষা আৰু/বা প্ৰশিক্ষণত নিয়োজিত যিকোনো প্ৰতিষ্ঠান, বিশেষকৈ বীমা বিক্ৰী, সেৱা আৰু বিপণনৰ ক্ষেত্ৰত, যাৰ বিষয়ে কৰ্তৃপক্ষই সময়ে সময়ে অনুমোদিত আৰু অধিসূচনা প্ৰদান কৰে, আৰু ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠান, মুম্বাই ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত আছে।
- d) "কৰ্তৃপক্ষপ্ৰাপ্ত মূল্যায়নকাৰী"ৰ অৰ্থ হৈছে টেলিফোনিক মাধ্যমৰ জৰিয়তে অনুৰোধ বা বিক্ৰীৰ উদ্দেশ্যে টেলিমাৰ্কেটাৰৰ দ্বাৰা নিয়োজিত ব্যক্তি আৰু তেওঁ নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তি এজনৰ বাবে এই নিয়মাৱলীৰ নিয়ম 7(3)ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত প্ৰয়োজনীয়তাৰে পূৰণ কৰিব;
- e) "কৰ্তৃপক্ষ"ৰ অৰ্থ হৈছে বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ আইন, 1999 (1999 ৰ 41)ৰ ধাৰা 3-ৰ অধীনত স্থাপিত ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ।
- f) "কৰ্পোৰেট এজেন্ট"ৰ অৰ্থ হৈছে ওপৰৰ দফা (b) ত নিৰ্ধাৰিত যিকোনো আবেদনকাৰীয়ে জীৱন, সাধাৰণ আৰু স্বাস্থ্যৰ যিকোনো নিৰ্দিষ্ট শ্ৰেণীৰ বাবে বীমা ব্যৱসায়ৰ অনুৰোধ আৰু সেৱাৰ বাবে এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা পঞ্জীয়নৰ বৈধ প্ৰমাণপত্ৰ ধাৰণ কৰোতা।
- g) "কৰ্পোৰেট এজেন্ট (জীৱন)"ৰ অৰ্থ হৈছে এজন কৰ্পোৰেট এজেন্ট যাৰ এই নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি জীৱন বীমাকৰ্তাৰ বাবে বীমা ব্যৱসায়ৰ অনুৰোধ আৰু সেৱা ৰখাৰ বাবে কাম কৰিবলৈ পঞ্জীয়নৰ বৈধ প্ৰমাণপত্ৰ আছে।

- h) "কৰ্পোৰেট এজেণ্ট (জেনেৰেল)"ৰ অৰ্থ হৈছে এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট যাৰ, এই নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি সাধাৰণ বীমাকৰ্তাৰ বাবে বীমা ব্যৱসায়ৰ অনুৰোধ আৰু সেৱাৰ বাবে, কাম কৰিবলৈ বৈধ পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ আছে।
- i) "কৰ্পোৰেট এজেণ্ট (স্বাস্থ্য)"ৰ অৰ্থ হৈছে এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট যাৰ, এই নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাৰ বাবে বীমা ব্যৱসায়ৰ অনুৰোধ আৰু সেৱাৰ বাবে, কাম কৰিবলৈ পঞ্জীয়নৰ বৈধ প্ৰমাণপত্ৰ আছে।
- j) "কৰ্পোৰেট এজেণ্ট (যোগিক)"ৰ অৰ্থ হৈছে এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট যিয়ে জীৱন বীমাকৰ্তা, সাধাৰণ বীমাকৰ্তা আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাৰ বাবে বীমা ব্যৱসায়ৰ অনুৰোধ আৰু ক্ৰয়ৰ বাবে বা ওপৰৰ ধাৰাবোৰত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি যিকোনো দুটা বা তিনিওটাৰ সংমিশ্ৰণৰ কাম কৰিবলৈ পঞ্জীয়নৰ বৈধ প্ৰমাণপত্ৰ ৰাখে,:
- k) এই নিয়মাৱলীৰ উদ্দেশ্যে "পৰীক্ষা সংস্থা" হৈছে ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠান, মুম্বাই বা কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ মুখ্য বিষয়া আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ বাবে প্ৰমাণপত্ৰ পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰাৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আৰু অধিসূচনা প্ৰাপ্ত আন যিকোনো সংস্থা।
- l) "ফিট এণ্ড প্ৰপাৰ" হৈছে এজন আবেদনকাৰীক তেওঁৰ মুখ্য বিষয়া, সঞ্চালক বা অংশীদাৰ বা আন যিকোনো কৰ্মচাৰীক কৰ্পোৰেট এজেণ্ট হিচাপে কাম কৰাৰ বাবে পঞ্জীয়ন কৰাৰ উপযুক্ততা নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ চৰ্ত।
- m) কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ "মুখ্য বিষয়া"ৰ অৰ্থ হৈছে এজন সঞ্চালক বা অংশীদাৰ বা ইয়াৰ দ্বাৰা মনোনীত যিকোনো বিষয়া বা কৰ্মচাৰী, আৰু যাক কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ কাৰ্যকলাপ তদাৰক কৰিবলৈ একচেটিয়াভাৱে নিযুক্ত কৰা আৰু প্ৰয়োজনীয় অৰ্হতা আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ থকা আৰু এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত প্ৰয়োজন অনুসৰি পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱা কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা অনুমোদিত কৰা হয়।
- n) "পঞ্জীয়ন"ৰ অৰ্থ হৈছে এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত জাৰী কৰা কৰ্পোৰেট এজেণ্ট হিচাপে কাম কৰিবলৈ পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ।
- o) "নিয়মাৱলী"ৰ অৰ্থ হৈছে ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ (কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ পঞ্জীয়ন) নিয়মাৱলী, 2015।
- p) "নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তি"ৰ অৰ্থ হৈছে কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ কৰ্মচাৰী যি কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ হৈ বীমা ব্যৱসায় বিচৰা আৰু সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে দায়বদ্ধ আৰু এই নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি অৰ্হতা, প্ৰশিক্ষণ আৰু পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিব লাগিব;
- q) "টেলিমাৰ্কেটাৰ"ৰ অৰ্থ হৈছে টেলিকম বাণিজ্যিক যোগাযোগ গ্ৰাহক অগ্ৰাধিকাৰ নিয়মাৱলী, 2010-ৰ তৃতীয় অধ্যায়ৰ অধীনত ভাৰতীয় টেলিকম নিয়ামক কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত পঞ্জীয়ন

কৰা এটা সংস্থা যিয়ে বাণিজ্যিক যোগাযোগ প্ৰেৰণ কৰাৰ ব্যৱসায় কৰে আৰু যাৰ কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা প্ৰমাণপত্ৰ আছে।

- r) এই নিয়মাৱলীত ব্যৱহৃত শব্দ আৰু অভিব্যক্তিবোৰ যিবোৰ সংজ্ঞায়িত কৰা নাই, কিন্তু সময়ে সময়ে সংশোধন কৰা অনুসৰি আইনখনত বীমা নিয়ামক আৰু উল্লয়ন কৰ্তৃপক্ষ আইন, 1999 বা তাত প্ৰস্তুত কৰা যিকোনো নিয়মাৱলী / নিৰ্দেশনাত সংজ্ঞায়িত কৰা হৈছে তেতিয়া সেই আইন / নিয়মাৱলী / নিৰ্দেশনাবোৰত তেওঁলোকক দিয়া অৰ্থ ইয়াত আৱণ্টন কৰা হ'ব।

2. এই নিয়মাৱলীৰ পৰিসৰ আৰু প্ৰযোজ্যতা:

1. এই নিয়মাৱলীয়ে নিম্নলিখিত ধৰণে পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰৰ বৈধতাৰ সময়ত জীৱন বীমাকৰ্তা, সাধাৰণ বীমাকৰ্তা আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাসকলৰ বীমা ব্যৱসায় অনুৰোধ, ক্ৰয় আৰু সেৱা কৰাৰ উদ্দেশ্যে কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ পঞ্জীয়ন সামৰি ল'ব।
- (a) এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট (জীৱন)ৰ, তেওঁলোকৰ বীমা সামগ্ৰী বিলাক অনুৰোধ কৰিবলৈ, ক্ৰয় কৰিবলৈ আৰু সেৱা কৰিবলৈ সৰ্বাধিক তিনিটা জীৱন বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা থাকিব পাৰে।
- (b) এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ (সাধাৰণ) সৰ্বাধিক তিনিজন সাধাৰণ বীমাকৰ্তাৰ সৈতে তেওঁলোকৰ বীমা সামগ্ৰী বিলাক অনুৰোধ কৰিবলৈ, ক্ৰয় আৰু সেৱা কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকিব পাৰে। লগতে, কৰ্পোৰেট এজেণ্টে (সাধাৰণ) সাধাৰণ বীমা সামগ্ৰীৰ খুচুৰা শ্ৰেণী আৰু এনে বীমাকৰ্তাৰ বাণিজ্যিক শ্ৰেণীৰ অনুৰোধ কৰিব, ক্ৰয় কৰিব আৰু সেৱা আগবঢ়াব, যাৰ সকলো বীমাৰ বাবে প্ৰতি বিপদাশংকাত মুঠ বীমা ৰাশি পাঁচ কোটি টকাৰ অধিক নহয়।
- (c) এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ (স্বাস্থ্য)ৰ, তেওঁলোকৰ বীমা সামগ্ৰী বিলাক অনুৰোধ কৰিবলৈ, ক্ৰয় কৰিবলৈ আৰু সেৱা কৰিবলৈ সৰ্বাধিক তিনিটা স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা থাকিব পাৰে।
- (d) কৰ্পোৰেট এজেণ্ট (যৌগিক)ৰ ক্ষেত্ৰত, ধাৰা (a) ৰ পৰা (c) লৈ নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী প্ৰযোজ্য হ'ব।
- (e) বীমা কোম্পানীবোৰৰ সৈতে ব্যৱস্থাৰ যিকোনো পৰিৱৰ্তন কেৱল কৰ্তৃপক্ষৰ আগতীয়া অনুমোদনৰ সৈতে আৰু বিদ্যমান আঁচনিধাৰকসকলক সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা প্ৰদানৰ সৈতে কৰা হ'ব।

3. আবেদনৰ বিবেচনা -

- 1) কৰ্তৃপক্ষই পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰাৰ বাবে আবেদন এটা বিবেচনা কৰাৰ সময়ত, কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ কাৰ্যকলাপ সম্পাদন কৰাৰ বাবে প্ৰাসঙ্গিক সকলো বিষয় বিবেচনা কৰিব।

2) ওপৰোক্তবোৰৰ কোনো ক্ষতি অবিহনে, বিশেষকৈ কৰ্তৃপক্ষই নিম্নলিখিতবোৰ বিবেচনা কৰিব, অৰ্থাৎ:-

- a) আইনৰ ধাৰা 42 D -ৰ উপ-ধাৰা (5) ৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত কোনো অযোগ্যতাৰ ফলত আবেদনকাৰী ভূগি থকা নাই নেকি;
- b) আবেদনকাৰীৰ প্ৰয়োজনীয় আন্তঃগাঁথনি আছে নে নাই, যেনে পৰ্যাপ্ত কাৰ্যালয়ৰ স্থান, সঁজুলি আৰু ইয়াৰ কাৰ্যকলাপ কাৰ্যকৰীভাৱে সম্পাদন কৰাৰ বাবে তেওঁলোকৰ কাৰ্যত প্ৰশিক্ষিত জনশক্তি;
- c) আবেদনকাৰীৰ সৈতে প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে সম্পৰ্কিত কোনো ব্যক্তিক অতীতত কৰ্তৃপক্ষই অনুষ্ঠাপন/পঞ্জীয়ন প্ৰদান কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছে নেকি।
- d) আবেদনকাৰীৰ মুখ্য বিষয়া স্নাতক হয় নে আৰু তেওঁ কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা অনুমোদিত পাঠ্যক্ৰম অনুসৰি অনুমোদিত প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ পৰা কমেও পঞ্চাশ ঘণ্টাৰ তাত্ত্বিক আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ লাভ কৰিছে, আৰু ওপৰত উল্লেখ কৰা প্ৰশিক্ষণৰ ম্যাদৰ শেষত, পৰীক্ষা সংস্থাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈছে।
যদি আবেদনকাৰীৰ মুখ্য বিষয়া মুম্বাইৰ ভাৰতীয় বীমা প্ৰতিষ্ঠানৰ সহযোগী/ফেলোশিপধাৰী হয় তেনেহ'লে; বা CII, লণ্ডনৰ সহযোগী/ফেলোশিপধাৰী; বা ভাৰতৰ একচুৱেৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ সহযোগী/ফেলোশিপধাৰী; বা হায়দৰাবাদৰ ইনষ্টিটিউট অফ ইঞ্চিউৰেন্স এণ্ড ৰিস্ক মেনেজমেন্টৰ যিকোনো স্নাতকোত্তৰ অৰ্হতা আছে, তেন্তে তাত্ত্বিক আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণ হ'ব পঁচিশ ঘণ্টা।
- e) আবেদনকাৰীৰ মুখ্য বিষয়াৰ সঞ্চালক আৰু অন্যান্য কৰ্মচাৰীসকলে যোৱা তিনি বছৰত এই নিয়মাৱলীৰ অনুসূচী III -ত নিৰ্ধাৰিত আচৰণ বিধি উলংঘা কৰা নাই নেকি;
- f) যদি আবেদনকাৰীৰ মুখ্য ব্যৱসায় বীমাৰ বাহিৰে আন হয়, তেনেহলে তেওঁ কৰ্পোৰেট এজেন্ট হিচাপে ইয়াৰ কাৰ্যকলাপ আৰু অন্যান্য কাৰ্যকলাপৰ মাজত বিত্তীয় বিষয়ত বাহুদূৰত্বৰ সম্পৰ্ক বজাই ৰাখে নেকি।
- g) এই নিয়মাৱলীৰ পৰিশিষ্ট 1-ত দিয়া বিবৃতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি মুখ্য বিষয়া /সঞ্চালক /অংশীদাৰ(বোৰ) / নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকল 'ফিট আৰু প্ৰপাৰ' হয় নে নহয়; আৰু
- h) কৰ্তৃপক্ষৰ মতামত যে নিবন্ধন অনুদান নীতিধাৰীদেৰ স্বার্থে হ'বে।

3) আবেদনকাৰীৰ নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তিসকলে নিম্নলিখিত প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ পূৰণ কৰিব-

- a. স্বীকৃত বোৰ্ড/প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা নিম্নতম দ্বাদশ শ্ৰেণী বা সমতুল্য পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱা:

- b. (i) নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তিজনে নিৰ্ধাৰিত জীৱন, সাধাৰণ, স্বাস্থ্যৰ শ্ৰেণী, যাৰ বাবে পঞ্জীয়ন বিচৰা হৈছে, তাৰ বাবে অনুমোদিত প্ৰতিস্থান এটাৰ পৰা কমেও পঞ্চাশ ঘণ্টাৰ প্ৰশিক্ষণ ল'ব লাগিব আৰু পৰীক্ষা সংস্থাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব লাগিব;
- (ii) কৰ্পোৰেট এজেন্ট (যৌগিক)ৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিজনে অনুমোদিত প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ পৰা পঁইসত্তৰ ঘণ্টাৰ প্ৰশিক্ষণ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব আৰু পৰীক্ষা সংস্থাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব লাগিব;
- c. বীমা ব্যৱসায় অনুৰোধ কৰা আৰু ক্ৰয় কৰাৰ বাবে কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ দ্বাৰা নিযুক্ত নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তিসকলৰ লগত এই নিয়মাৱলীত নিৰ্ধাৰিত অনুসৰি কৰ্তৃপক্ষই জাৰী কৰা বৈধ প্ৰমাণপত্ৰ থাকিব।
- প্ৰমাণপত্ৰখন কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ বৈধ পঞ্জীয়ন সাপেক্ষে জাৰী কৰা তাৰিখৰ পৰা তিনি বছৰৰ বাবে বৈধ হ'ব;
- নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিজনে প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰাৰ বাবে এই নিয়মাৱলীৰ পৰিশিষ্ট 3-ত নিৰ্ধাৰিত প্ৰপত্ৰত কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ মুখ্য বিষয়াৰ জৰিয়তে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত আবেদন কৰিব লাগিব।
- d. কৰ্পোৰেট এজেন্ট এটাৰ এজন নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে আন যিকোনো কৰ্পোৰেট এজেন্টলৈ সলনি কৰিব বিচাৰিলে, বৰ্তমানৰ কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা আপত্তিবিহীন প্ৰমাণপত্ৰৰ সৈতে নতুন কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ জৰিয়তে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত আবেদন কৰিব লাগিব। যদি, বৰ্তমানৰ কৰ্পোৰেট এজেন্টে 30 দিনৰ ভিতৰত আপত্তিবিহীন প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী নকৰে, তেন্তে এইটো গণ্য কৰা হ'ব যে উক্ত কৰ্পোৰেট এজেন্টজনৰ তেওঁৰ সলনি কৰাত কোনো আপত্তি নাই। কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ পৰা অনুৰোধ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ নাম সলনি কৰি কৰ্তৃপক্ষই এক সংশোধিত প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰে।

4. পঞ্জীয়নৰ নৱীকৰণ -

- (1) এই নিয়ম অনুসৰি এজন কৰ্পোৰেট এজেন্টে পঞ্জীয়নৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ ত্ৰিশ দিনৰ ভিতৰত, পঞ্জীয়ন নৱীকৰণৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষক প্ৰয়োজনীয় মাচুলৰ সৈতে প্ৰপত্ৰ A (Form A) -ত আবেদন কৰিব পাৰে।

অৱশ্যে যদি আবেদন সেই ম্যাদৰ পিছত কিন্তু বৰ্তমানৰ পঞ্জীয়নৰ প্ৰকৃত ম্যাদ উকলি যোৱাৰ আগতে, কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰ পায়, তেন্তে প্ৰযোজ্য কৰাৰ সৈতে অতিৰিক্ত এশ টকা, কৰ্তৃপক্ষক পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

অৱশ্যে তদুপৰি কৰ্তৃপক্ষই পূৰ্বৱৰ্তী প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা আৱৰি নোলোৱা বিলম্বৰ বাবে আবেদনকাৰীয়ে লিখিতভাৱে আগবঢ়োৱা পৰ্যাপ্ত কাৰণত, আবেদনকাৰীৰ দ্বাৰা অতিৰিক্ত সাতশ পঞ্চাশ টকা, আৰু প্ৰযোজ্য কৰ পৰিশোধ কৰিলে পঞ্জীয়নৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ তাৰিখৰ পিছত নৱীকৰণৰ বাবে আবেদন গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

টোকা: পঞ্জীয়নৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ নব্বৈ দিন আগতে এজন কৰ্পোৰেট এজেন্টক পঞ্জীয়নৰ নৱীকৰণৰ বাবে আবেদন দাখিল কৰাৰ অনুমতি দিয়া হৈছে।

- (2) পঞ্জীয়নৰ নৱীকৰণ বিচৰাৰ আগতে মুখ্য বিষয়া আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকলে অনুমোদিত প্ৰতিষ্ঠান এটাৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা স্থানীয় আৰু ব্যৱহাৰিক প্ৰশিক্ষণৰ কমেও পঁচিশ ঘণ্টা সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগিব।
- (3) আবেদনকাৰীয়ে পঞ্জীয়নৰ নৱীকৰণৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত সকলো চৰ্তাৱলী পূৰ্ণ কৰা বুলি সন্তুষ্ট হৈ কৰ্তৃপক্ষই তিনি বছৰৰ বাবে প্ৰপত্ৰ C (Form C)-ত পঞ্জীয়ন নৱীকৰণ কৰিব আৰু আবেদনকাৰীক অৱগত কৰিব।

5. পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰা নহলে প্ৰক্ৰিয়া -

- (i) য'ত নিয়ম 4-ৰ অধীনত পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰাৰ বাবে আবেদন বা নিয়ম 11-ৰ অধীনত ইয়াৰ নৱীকৰণৰ বাবে আবেদন, নিয়ম 7-ত নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী পূৰ্ণ নকৰে, কৰ্তৃপক্ষই পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান বা নৱীকৰণ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিব পাৰে।
- (ii) আবেদন খন নাকচ হোৱাৰ আগতে আবেদনকাৰীক শূনাৰ যুক্তিসঙ্গত সুযোগ দিব লাগিব।
- (iii) পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান বা নৱীকৰণ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰা কথাটো কৰ্তৃপক্ষই আবেদনকাৰীক এনেদৰে অস্বীকাৰ কৰাৰ ত্ৰিশ দিনৰ ভিতৰত অৱগত কৰিব লাগিব য'ত আবেদনখন নাকচ কৰা হৈছে বুলি উল্লেখ কৰা হ'ব।
- (iv) উপ-বিধি (2)ৰ অধীনত, কৰ্তৃপক্ষই দিয়া আদেশৰ প্ৰতিলিপি প্ৰাপ্ত কৰাৰ পঁঞ্চল্লিশ দিনৰ ভিতৰত, কৰ্তৃপক্ষৰ সিদ্ধান্তত অসন্তুষ্ট যিকোনো আবেদনকাৰীয়ে প্ৰতিভূত আবেদন ন্যায়াধিকৰণ (Securities Appellate Tribunal)ৰ ওচৰত আপীল কৰিব পাৰে।

6. পঞ্জীয়ন প্ৰদান কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰাৰ প্ৰভাৱ- এজন আবেদনকাৰী, যাৰ নিয়ম 4-ৰ অধীনত পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰাৰ আবেদন বা নিয়ম 11-ৰ অধীনত নৱীকৰণ কৰাৰ বাবে

আবেদন কৰ্তৃপক্ষই অস্বীকাৰ বা নাকচ কৰিছে, নিয়ম 12(2)ৰ অধীনত যোগাযোগ প্ৰাপ্ত হোৱাৰ তাৰিখত আৰু তাৰ পৰা কৰ্পোৰেট এজেণ্ট হিচাপে কাম কৰা বন্ধ কৰিব।

অৱশ্যে, তেওঁ ইতিমধ্যে তেওঁৰ জৰিয়তে কৰা চুক্তিৰ সন্দৰ্ভত সেৱা প্ৰদান কৰিবলৈ দায়বদ্ধ হৈ থাকিব।

এনে সেৱা ইতিমধ্যে সম্পূৰ্ণ হোৱা চুক্তিৰ ম্যাদ শেষ হোৱালৈ বা ছয় মাহৰ ম্যাদৰ বাবে, যিটো আগতে হ'ব তেতিয়ালৈ অব্যাহত থাকিব আৰু সেই সময়ৰ ভিতৰত তেওঁলোকে সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ সৈতে উপযুক্ত ব্যৱস্থা কৰিব।

7. কৰ্পোৰেট এজেণ্টক পঞ্জীয়ন প্ৰদানৰ চৰ্তাৱলী :

নিয়ম 9-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা পঞ্জীয়ন বা নিয়ম 11-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা নৱীকৰণ নিম্নলিখিত চৰ্তাৱলী সাপেক্ষে হ'ব:-

- i) এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত পঞ্জীভুক্ত কৰ্পোৰেট এজেণ্টক কেৱল ওপৰত নিয়মাৱলী (3) নিৰ্ধাৰিত অনুসৰি বীমা ব্যৱসায় অনুৰোধ কৰিবলৈ আৰু সেৱা প্ৰদান কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া হ'ব;
- ii) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে আইনখন বীমা নিয়ামক আৰু উল্লয়ন কৰ্তৃপক্ষ আইন, 1999 আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা সময়ে সময়ে তাত জাৰী কৰা নিয়মাৱলী, চাৰ্কুলাৰ, নিৰ্দেশনা আৰু আন যিকোনো নিৰ্দেশনা পালন কৰিব;
- iii) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে এনে অভিযোগ প্ৰাপ্ত কৰাৰ 14 দিনৰ ভিতৰত ইয়াৰ গ্ৰাহকৰ অভিযোগ নিষ্পত্তিৰ বাবে পৰ্যাপ্ত পদক্ষেপ ল'ব আৰু কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত কৰা প্ৰপত্ৰ আৰু ধৰণে এনে গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰাপ্ত অভিযোগৰ সংখ্যা, প্ৰকৃতি আৰু অন্যান্য বিৱৰণৰ বিষয়ে কৰ্তৃপক্ষক অৱগত কৰিব;
- iv) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে তেওঁলোকৰ সম্পদ আৰু তেওঁলোকে নিযুক্ত কৰা নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিৰ সংখ্যা অনুসৰি যুক্তিসঙ্গত সংখ্যক বীমা আঁচনি অনুৰোধ কৰিব আৰু ক্ৰয় কৰিব।
- v) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰিত ফৰ্মেটত ৰেকৰ্ড বজাই ৰাখিব যিয়ে নীতি-অনুসৰি আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তি-অনুসৰি বিৱৰণ প্ৰাপ্ত কৰিব য'ত কৰ্পোৰেট এজেণ্টে অনুৰোধ কৰা প্ৰতিটো আঁচনি নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিক টেগ কৰা হয়, সেই বোৰ সামগ্ৰীৰ বাহিৰে যিবোৰ সৰল, কাউন্টাৰত বিক্ৰী কৰা হয় আৰু বিশেষভাৱে কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা অনুমোদিত হয়। কৰ্পোৰেট এজেণ্টে এনে প্ৰণালী স্থাপন কৰিব যিয়ে কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা এনে ৰেকৰ্ড আৰু বিৱৰণ নিয়মীয়াকৈ প্ৰাপ্ত কৰাৰ অনুমতি দিয়ে।
- vi) কোনো পৰিস্থিতিত কৰ্পোৰেট এজেণ্টে বীমা সামগ্ৰীৰ অনুৰোধৰ বাবে বহু-স্তৰৰ বিপণন কৰিব নোৱাৰে;

- vii) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে ইয়াৰ সঞ্চালক, মুখ্য বিষয়া আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ বাবে প্ৰযোজ্য আচৰণ বিধি অনুসৰণ নিশ্চিত কৰিব;
- viii) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে তেওঁলোকৰ কৰ্পোৰেট এজেণ্টী ব্যৱসায়ৰ বাবে নিয়ম 31-ত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি পৃথক একাউণ্টৰ বহী ৰাখিব;

8. মালু পৰিশোধ আৰু মালু পৰিশোধ কৰাত বিফলতাৰ পৰিণাম -

- i) প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে পঞ্জীয়ন আৰু নৱীকৰণৰ আবেদনৰ সময়ত ঘূৰাই লব নোৱাৰা 10,000/- টকা আবেদন মালু, প্ৰযোজ্য কৰৰ সৈতে পৰিশোধ কৰিব লাগিব। আবেদন মালু অবিহনে কোনো আবেদন প্ৰক্ৰিয়া কৰা নহ'ব।
- ii) কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰাৰ বাবে যোগাযোগ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, আবেদনকাৰীয়ে এনে যোগাযোগ প্ৰাপ্ত কৰাৰ 15 দিনৰ ভিতৰত 25,000/- টকা, লগতে প্ৰযোজ্য কৰ পৰিশোধ কৰিব লাগিব। মালু প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত আৰু পঞ্জীয়ন মঞ্জুৰ কৰাৰ বাবে চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সন্তোষজনকভাৱে পালন কৰাৰ পিছত, কৰ্তৃপক্ষই আবেদন কৰা শ্ৰেণীৰ অধীনত কৰ্পোৰেট এজেণ্ট হিচাপে কাম কৰিবলৈ পঞ্জীয়ন প্ৰদান কৰিব।
- iii) নৱীকৰণৰ বাবে আবেদন কৰিব বিচৰা এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে 25,000/- টকা প্ৰযোজ্য কৰৰ সৈতে নিৰ্ধাৰিত ফৰ্মেটত নৱীকৰণৰ বাবে আবেদন কৰিব।

9. পাৰিশ্ৰমিক-

কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ পাৰিশ্ৰমিক পৰিশোধ বা প্ৰাপ্তি, কৰ্তৃপক্ষই সময়ে সময়ে জাননী দিয়া নিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হ'ব।

10. আগহৰ সংঘাত -

বীমা ব্যৱসায়টো অনুৰোধ আৰু ক্ৰয় কৰোঁতে, কৰ্পোৰেট এজেণ্টে নিম্নলিখিতবোৰ পালন কৰিব:

- (i) ব্যৱসায়ৰ এক নিৰ্দিষ্ট শাৰীত একাধিক বীমাকৰ্তাৰ সৈতে চুক্তি বন্ধ হোৱা কৰ্পোৰেট এজেণ্টে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক বীমাকৰ্তাৰ তালিকা প্ৰকাশ কৰে, যাৰ সৈতে তেওঁলোকৰ সামগ্ৰী বিতৰণ কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে আৰু তেওঁলোকক এনে সামগ্ৰীৰ বিৱৰণ প্ৰদান কৰে। লগতে, আগবঢ়োৱা বীমা সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত কমিছনৰ পৰিমাণ প্ৰকাশ কৰক, যদিহে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ দ্বাৰা সোধা হয়;
- (ii) য'ত বীমাটো মুখ্য ব্যৱসায়িক সামগ্ৰীৰ সৈতে আনুষঙ্গিক সামগ্ৰী হিচাপে বিক্ৰী কৰা হয়, কৰ্পোৰেট এজেণ্ট বা ইয়াৰ অংশীদাৰ বা ইয়াৰ সহযোগীসকলে মুখ্য ব্যৱসায়িক সামগ্ৰীৰ ক্ৰেতাক ইয়াৰ জৰিয়তে বীমা সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰিবলৈ বাধ্য নকৰিব।

(iii) কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ মুখ্য বিষয়া আৰু চিএফঅ'য়ে (বা ইয়াৰ সমতুল্য) কৰ্পোৰেট কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত অৰ্ধ-বাৰ্ষিক ভিত্তিত অনুসূচী অষ্টমত প্ৰদান কৰা ফৰ্মেটত প্ৰমাণপত্ৰ দাখিল কৰিব, যি প্ৰমাণিত কৰে যে কোনো সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক বীমা সামগ্ৰী বলপূৰ্বক বিক্ৰী কৰা হোৱা নাই।

11. কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত প্ৰকাশ-

- 1) কৰ্পোৰেট এজেণ্ট হ'ব বিচৰা এজন আবেদনকাৰীয়ে, আবেদন দাখিল কৰাৰ সময়ত কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত আবেদন গ্ৰহণৰ বাবে প্ৰাসঙ্গিক সকলো বস্তুগত তথ্য নিজে প্ৰকাশ কৰিব। আবেদন দাখিল কৰাৰ পিছত বা আবেদন প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ সময়ত, তেওঁলোকৰ আবেদনৰ বিবেচনাৰ বাবে প্ৰদান কৰা তথ্যৰ যিকোনো পৰিৱৰ্তন হ'লে, এনে পৰিৱৰ্তন কৰ্তৃপক্ষৰ বিবেচনাৰ বাবে আবেদনকাৰীৰ দ্বাৰা স্বেচ্ছামূলকভাৱে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰা হ'ব।
- 2) একেদৰে, এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে স্বেচ্ছাই কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত ভৌতিক তথ্যৰ, যাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি তেওঁলোকক পঞ্জীয়ন কৰা হৈছিল, সেই তথ্যৰ যিকোনো পৰিৱৰ্তন হ'লে এক যুক্তিসঙ্গত সময়ৰ ভিতৰত তাক প্ৰকাশ কৰিব লাগিব, কিন্তু এনে পৰিৱৰ্তন হোৱাৰ 30 দিনৰ পিছত নহয়।
- 3) এক কৰ্পোৰেটে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে আন নিয়ামক বা চৰকাৰী সংস্থাৰ দ্বাৰা আৰম্ভ কৰা যিকোনো কাৰ্যবাহী প্ৰক্ৰিয়াবোৰ কৰ্তৃপক্ষক এক যুক্তিসঙ্গত সময়ৰ ভিতৰত প্ৰকাশ কৰিব, কিন্তু এনে কাৰ্যক্ৰম আৰম্ভ হোৱাৰ 30 দিনৰ পিছত নহয়। এনে আন সংস্থাৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা যিকোনো কাৰ্যব্যৱস্থা বা নিৰ্দেশনাও ওপৰত নিৰ্ধাৰিত সময়সীমাৰ ভিতৰত কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰা হ'ব।
- 4) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কৰ্তৃপক্ষক ইয়াৰ কাৰ্যালয়ৰ বিৱৰণ য'ত তেওঁলোকে বীমা সামগ্ৰী বিতৰণ কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়ে আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ বিৱৰণ আৰু কৰ্তৃপক্ষই জাৰী কৰা তেওঁলোকৰ প্ৰমাণপত্ৰ নম্বৰ প্ৰকাশ কৰিব। লগতে, কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ দ্বাৰা কাৰ্যালয় খোলা বা বন্ধ কৰিলে সেয়া কৰ্তৃপক্ষক অৱগত কৰা হ'ব।
- 5) ওপৰত নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী পালন কৰাত ব্যৰ্থ হ'লে নিয়ামক পদক্ষেপ যেনে পঞ্জীয়ন স্থগিত বা বাতিল কৰা, আৰ্থিক জৰিমনা আৰোপ কৰা বা আন যিকোনো পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হ'ব পাৰে।

12. সামগ্ৰী বিতৰণৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা

- a) এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত পঞ্জীভুক্ত কৰ্পোৰেট এজেণ্টসকলে সামগ্ৰী বিতৰণৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব। এনে ব্যৱস্থাত প্ৰৱেশ কৰাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত এই ব্যৱস্থাবোৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰিব লাগিব। এনে ব্যৱস্থাৰ নিম্নতম ম্যাদ এবছৰৰ বাবে হ'ব;

- b) এনে ব্যৱস্থাত প্ৰৱেশ কৰোঁতে, কোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্টে এনেকুৱা প্ৰতিশ্ৰুতি নিদিব বা কোনো বীমাকৰ্তাই কৰ্পোৰেট এজেণ্টক এক নিৰ্দিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ সামগ্ৰী বিতৰণ কৰিবলৈ বাধ্য নকৰিব;
- c) আঁচনিধাৰকসকলৰ প্ৰতি কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ কৰ্তব্য আৰু দায়বদ্ধতা, বীমাকৰ্তা আৰু কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ কৰ্তব্য আৰু দায়বদ্ধতা, ব্যৱস্থা সমাপ্ত কৰাৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকিব;
- d) আঁচনিধাৰকসকলৰ স্বাৰ্থৰ বিৰুদ্ধে কোনো ব্যৱস্থা কৰা নহ'ব;
- e) যদি কোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্টে যিকোনো বীমাকৰ্তাৰ সৈতে ব্যৱস্থা সমাপ্ত কৰিব বিচাৰে, তেওঁলোকে বীমাকৰ্তা আৰু কৰ্তৃপক্ষক ব্যৱস্থা সমাপ্তিৰ কাৰণ অৱগত কৰাৰ পিছত, এনে কাৰ্য্য কৰিব পাৰে। এনে ক্ষেত্ৰত, তেওঁলোকে নিশ্চিত কৰিব যে বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত অনুৰোধ কৰা আৰু সংশ্লিষ্ট আঁচনিবোৰ আঁচনিৰ ম্যাদ উকলি যোৱালৈকে, বা ছয় মাহৰ ম্যাদৰ বাবে, যিটো আগতে হয় তেতিয়ালৈ সেৱা প্ৰদান কৰা হ'ব, আৰু সেইটো সময়ত তেওঁলোকে সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ সৈতে উপযুক্ত ব্যৱস্থা কৰিব;
- f) যদি বীমাকৰ্তাই যিকোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ সৈতে ব্যৱস্থাটো সমাপ্ত কৰিব বিচাৰে, তেওঁলোকে কৰ্পোৰেট এজেণ্ট আৰু কৰ্তৃপক্ষক ব্যৱস্থা সমাপ্ত কৰাৰ কাৰণ অৱগত কৰাৰ পিছত এনে কৰিব পাৰে।
- এনে ক্ষেত্ৰত, সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাই কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ দ্বাৰা সংগ্ৰহ কৰা আঁচনিবোৰ সেৱা আগবঢ়োৱাৰ দায়িত্ব ল'ব। এনে সকলো ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই সেৱা ব্যৱস্থাত কৰা পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে সংশ্লিষ্ট আঁচনিধাৰকক অৱগত কৰিব ;
- g) কোনো বীমাকৰ্তাই কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ মুখ্য বিষয়া, নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তি আৰু অন্যান্য কৰ্মচাৰীসকলক পোনপটীয়াকৈ ইনচেণ্টিভ (নগদ বা অন্য ধৰণে) পৰিশোধ নকৰিব;

13. আঁচনিধাৰকসকলৰ সেৱা-

- 1) এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত পঞ্জীভুক্ত এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ চুক্তিৰ সমগ্ৰ সময়ছোৱাত ইয়াৰ আঁচনিধাৰকসকলক সেৱা প্ৰদান কৰাৰ কৰ্তব্য থাকিব। সেৱাৰ ভিতৰত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে আইনৰ ধাৰা 64VB-ৰ অধীনত প্ৰয়োজনীয় প্ৰিমিয়াম পৰিশোধত সহায় কৰা, দাবী এটাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োজনীয় সহায় আৰু নিৰ্দেশনা প্ৰদান কৰা।

14. টেলি-মাৰ্কেটিং মাধ্যমৰ দ্বাৰা বীমা বিক্ৰী আৰু কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ দূৰত্ব বিপণন কাৰ্যকলাপ -

- (1) এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট যিয়ে টেলিমাৰ্কেটাৰৰ সেৱাসমূহত জড়িত হ'ব বিচাৰে বা বীমা সামগ্ৰী বিতৰণৰ উদ্দেশ্যে দূৰত্ব বিপণন কাৰ্যকলাপত জড়িত হ'ব বিচাৰে, তেওঁ অনুসূচী VII ত নিৰ্ধাৰিত নিৰ্দেশনাবোৰ অনুসৰণ কৰিব।
- (2) এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে টেলিমাৰ্কেটাৰৰ সেৱাসমূহ জড়িত কৰাৰ বাবে নিম্নলিখিত অতিৰিক্ত চৰ্তাৱলী পালন কৰিব লাগিব:
- কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ দ্বাৰা নিযুক্ত টেলিমাৰ্কেটাৰে বিষয়টোত ভাৰতীয় টেলিকম নিয়ামক কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা বিভিন্ন বিজ্ঞপ্তি আৰু/বা নিৰ্দেশনা বা আন যিকোনো নিৰ্দেশনা পালন কৰিব;
  - যদি এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে বীমা মধ্যস্থতাৰ বাবে টেলিমাৰ্কেটিং কাৰ্যকলাপ কৰিব বিচাৰে, তেওঁ এই নিয়মালীৰ পৰিশিষ্ট 4-ত কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰিত কৰা প্ৰপত্ৰত কৰ্তৃপক্ষৰ আগতীয়া অনুমোদন বিচাৰিব। কৰ্তৃপক্ষই সেইটো সত্যাপন কৰাৰ পিছত টেলিমাৰ্কেটাৰক প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰে;
  - লগতে, কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত এই নিয়মালীৰ পৰিশিষ্ট 5-ত নিৰ্ধাৰিত প্ৰপত্ৰত টেলিমাৰ্কেটাৰৰ দ্বাৰা নিযুক্ত/প্ৰস্তাৱিত কৰ্তৃস্থলীল সত্যাপনকাৰীৰ নাম দাখিল কৰিব।
  - সেইটো সত্যাপন কৰাৰ পিছত কৰ্তৃপক্ষই কৰ্তৃস্থপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰীৰ প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰে।
  - যদি এজন কৰ্তৃস্থপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰীয়ে আন এজন বীমা মধ্যস্থতাৰ সৈতেও লেনদেন কৰি থকা টেলিমাৰ্কেটাৰলৈ সলনি কৰিব বিচাৰে, তেন্তে তেওঁলোকে পূৰ্বৰ টেলিমাৰ্কেটাৰৰ পৰা আপত্তিবিহীন প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰিব আৰু নতুন প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰাৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত দাখিল কৰিব। যদি বৰ্তমানৰ টেলিমাৰ্কেটাৰে ইয়াৰ বাবে আবেদন কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা 30 দিনৰ ভিতৰত আপত্তিবিহীন প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী নকৰে, তেন্তে এইটো গণ্য কৰা হ'ব যে টেলিমাৰ্কেটাৰৰ তেওঁৰ সলনি কৰাত কোনো আপত্তি নাই;
  - কৰ্পোৰেট এজেণ্টে তেওঁলোকৰ মুখ্য বিষয়াৰ জৰিয়তে কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ দ্বাৰা কৰ্তৃস্থপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰী এজনক আঁতৰোৱা বা যোগ দিয়াৰ বাবে আবেদন কৰিব।
  - যদি কৰ্পোৰেট এজেণ্টে TRAI-ৰ সৈতে টেলিমাৰ্কেটাৰ হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰে, সেই ক্ষেত্ৰত কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কেৱল সেই বীমাকৰ্তাসকলৰ বাবে টেলিমাৰ্কেটাৰ হিচাপে কাম কৰিব যাৰ সৈতে তেওঁৰ ব্যৱস্থা আছে ;

- h) কোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্ট বা ইয়াৰ টেলিমাৰ্কেটাৰে কোনো ব্যক্তিক বহিমুখী কল নকৰিব যেতিয়ালৈকে ব্যক্তিজনে সেই সন্দৰ্ভত অনুসন্ধান কৰি বীমা আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰিবলৈ আগ্ৰহ প্ৰকাশ নকৰে। তেওঁলোকে এনে ব্যক্তিসকলৰ তথ্যসমূহ আৰু ব্যক্তিৰ অনুসন্ধান কৰাৰ তথ্য কৰ্তৃপক্ষ বা ইয়াৰ দ্বাৰা কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত যিকোনো ব্যক্তিৰ দ্বাৰা সত্যাপন আৰু পৰীক্ষাৰ বাবে বজাই ৰাখিব।
- i) টেলিমাৰ্কেটাৰে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক নিম্নলিখিত তথ্যবোৰ প্ৰকাশ কৰিব
- (a) তেওঁলোকে প্ৰতিনিধিত্ব কৰা কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ নাম;
- (b) কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ পঞ্জীয়ন নম্বৰ;
- (c) টেলিমাৰ্কেটাৰ আৰু/বা কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ যোগাযোগ নম্বৰ যদি গ্ৰাহকে পুনৰ ফোন কৰিব বিচাৰে বা টেলিফোন যোগে দিয়া বিক্ৰী তথ্য প্ৰমাণিত কৰিব বিচাৰে।
- (d) টেলি-কল কৰা ব্যক্তিজনৰ নাম আৰু চিনাক্তকৰণ নম্বৰ (কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰী)।
- j) টেলিমাৰ্কেটাৰৰ সৈতে জড়িত এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে টেলিমাৰ্কেটাৰৰ সৈতে এক চুক্তি কৰিব আৰু চুক্তিখনে ডাটাবেছৰ উৎস, কৰ্তব্য আৰু দায়বদ্ধতা, পৰিশোধৰ বিৱৰণ, চুক্তিৰ ম্যাদ, আইন উলংঘনৰ ক্ষেত্ৰত ল'বলগীয়া পদক্ষেপ, নিয়মাবলী, নিৰ্দেশনা, চাকুলাৰ, কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা নিৰ্দেশনা, কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰীৰ আচৰণবিধি আদিৰ দৰে বিৱৰণ প্ৰদান কৰিব। প্ৰয়োজন অনুসৰি প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষ বা কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত যিকোনো ব্যক্তিৰ বাবে চুক্তিবোৰ উপলব্ধ কৰা হ'ব;
- k) প্ৰতিজন টেলিমাৰ্কেটাৰ আৰু কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত সত্যাপনকাৰীয়ে এই নিয়মাবলীৰ অনুসূচী III-ত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি কৰ্পোৰেট এজেণ্টসকলৰ বাবে প্ৰয়োজ্য আচৰণ বিধি মানি চলিব।
- l) কৰ্তৃপক্ষৰ টেলিমাৰ্কেটাৰৰ বা আন যিকোনো চৌহদ পৰীক্ষা কৰাৰ ক্ষমতা থাকিব, যিটো কৰ্তৃপক্ষই ৰেকৰ্ড / নথিপত্ৰৰ প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অনুভৱ কৰে, আৰু যিকোনো নথি/ৰেকৰ্ড বিচাৰিব পাৰে, টেলিমাৰ্কেটাৰৰ যিকোনো কৰ্মচাৰীৰ ৰেকৰ্ড বিবৃতি বিচাৰিব পাৰে বা ইয়াৰ বিবেচনাত যিকোনো নথি/ৰেকৰ্ডৰ প্ৰতিলিপি প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে।
- m) টেলিমাৰ্কেটাৰে সময়ে সময়ে কৰ্তৃপক্ষই নিৰ্ধাৰণ কৰা আন যিকোনো চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাবলী পালন কৰিব লাগিব।

(3) টেলিমাৰ্কেটাৰ এজনক তিনিটাতকৈ অধিক বীমাকৰ্তা বা বীমা সম্পৰ্কীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে নিযুক্ত কৰা নহ'ব

15. কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ বাবে আচৰণ বিধি-

- (1) প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে এই নিয়মাৱলীৰ অনুসূচী III -ত নিৰ্ধাৰিত আচৰণ বিধি মানি চলিব,
- (2) কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এইসকলোবোৰৰ বাবে দায়বদ্ধ হ'ব (ইয়াৰ মুখ্য বিষয়া, নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তি আৰু অন্যান্য কৰ্মচাৰীৰ কাম আৰু ভুল, যাৰ ভিতৰত আছে এই নিয়মাৱলীৰ অধীনত নিৰ্ধাৰিত আচৰণ বিধি উলংঘন আৰু আইনৰ ধাৰা 102ৰ অধীনত এক কোটি টকালৈকে বৃদ্ধি হ'ব পৰা জৰিমনা।

16. ৰেকৰ্ডৰ তহাৱধান

এজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে ইলেক্ট্ৰনিক প্ৰপত্ৰসহ নিম্নলিখিত ৰেকৰ্ডবোৰ বজাই ৰাখিব আৰু প্ৰয়োজন অনুসৰি উপলব্ধ কৰা হ'ব -

- i. প্ৰাসঙ্গিক কৰ্তৃপক্ষৰ নিৰ্দেশনা আৰু মানি লগাৰিং প্ৰতিৰোধ আইনৰ ব্যৱস্থাৰ অধীনত প্ৰয়োজন অনুসৰি কেৱাইচি (KYC) ৰেকৰ্ডবোৰ;
- ii. গ্ৰাহকে যথাযথভাৱে স্বাক্ষৰ কৰা আৰু কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত ACR বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত দাখিল কৰা প্ৰস্তাৱ প্ৰতিলিপি আৰু;
- iii. গ্ৰাহকৰ তালিকা থকা এখন পঞ্জীবহী, য'ত আঁচনিৰ বিৱৰণ যেনে আঁচনিৰ প্ৰকাৰ, প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ, আঁচনি জাৰী কৰাৰ তাৰিখ, মাচুল বা প্ৰাপ্ত মাচুল আদি থাকে;
- iv. প্ৰাপ্ত অভিযোগৰ বিৱৰণ থকা এখন পঞ্জী য'ত অভিযোগকাৰীৰ নাম, অভিযোগৰ প্ৰকৃতি, জাৰী কৰা/অনুৰোধ কৰা আঁচনিৰ বিৱৰণ আৰু তাৰ ওপৰত লোৱা পদক্ষেপ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে;
- v. এটা পঞ্জী য'ত নাম, ঠিকনা, টেলিফোন নম্বৰ, ফটোগ্ৰাফ, নিযুক্তি আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখ, সেৱা এৰি যোৱাৰ তাৰিখ, যদি সেৱা এৰা হৈছে, নিৰ্ধাৰিত ব্যক্তিক পৰিশোধ কৰা মাহিলী পাৰিশ্ৰমিক থাকিব;
- vi. কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে বিনিময় কৰা চিঠিপত্ৰৰ প্ৰতিলিপি;
- vii. কৰ্তৃপক্ষই সময়ে সময়ে নিৰ্ধাৰিত কৰিব পৰা আন যিকোনো ৰেকৰ্ড।

17. একাউন্ট, ৰেকৰ্ড আদিৰ হিচাপবহী ৰক্ষণাবেক্ষণ -

- (1) কেবল বীমা মধ্যস্থতাৰ উদ্দেশ্যে গঠন কৰা এক কৰ্পোৰেট এজেণ্টে প্ৰতি বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাবে একাউন্টৰ নিম্নলিখিত হিচাপবহীবোৰ প্ৰস্তুত কৰিব -

- i. প্রতিটো একাউন্টিং ম্যাদৰ শেষত বেলেম্ব স্বীট বা ঘটনাক্ৰমৰ/লেনদেনৰ বিবৃতি;
- ii. সেই সময়ৰ বাবে লাভ আৰু লোকচানৰ হিচাপ;
- iii. নগদ/পুঁজি প্ৰবাহৰ এক বিবৃতি;
- iv. সময়ে সময়ে কৰ্তৃপক্ষৰ প্ৰয়োজন অনুসৰি অতিৰিক্ত বিবৃতি।

টোকা.1: এই নিয়মৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে, বিত্তীয় বৰ্ষটো হ'ব 12 মাহৰ ম্যাদ (বা কম য'ত 1 এপ্ৰিলৰ পিছত ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰা হয়) যিটো এপ্ৰিলৰ প্ৰথম দিনটোত আৰম্ভ হ'ব আৰু পৰৱৰ্তী বছৰৰ মাৰ্চৰ 31 তাৰিখে সমাপ্ত হ'ব আৰু একাউন্টবোৰ প্ৰাপ্ত (accrual) কৰা আধাৰত ৰখা হ'ব।

টোকা.2: তেওঁলোকৰ বিত্তীয় বিৱৰণৰ এক সময়সূচী থাকিব বা বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৰ্তাৰ গোট কোম্পানীবোৰৰ পৰা প্ৰাপ্ত সকলো উপাৰ্জনৰ বিৱৰণ, বীমাকৰ্তা অনুসৰি, কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ দ্বাৰা, আৰু লগতে যিকোনো বীমাকৰ্তাৰ পৰা কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ গোট কোম্পানী আৰু/বা সহযোগীসকলে প্ৰাপ্ত কৰা পৰিশোধৰ বিৱৰণ প্ৰদান কৰিব লাগিব।

- a) উপ-নিৰ্দেশনা (1) ত উল্লেখ কৰা অনুসৰি অডিট কৰা বিত্তীয় বিৱৰণৰ এটা প্ৰতিলিপি অডিটৰ প্ৰতিবেদনৰ লগতে প্ৰতি বছৰে 30 ছেপ্টেম্বৰৰ আগতে কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত দাখিল কৰা হ'ব আৰু লগতে ব্যৱসায়ৰ পৰিচালনা, একাউন্টৰ স্থিতি আদিৰ ওপৰত অডিটৰসকলৰ মন্তব্য বা পৰ্যৱেশ্বণ যদি থাকে, আৰু এনে পৰ্যৱেশ্বণৰ ওপৰত উপযুক্ত ব্যাখ্যা কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত দাখিল কৰা একাউন্টবোৰৰ সৈতে সংযোজিত কৰা হ'ব।
- b) অডিটৰৰ প্ৰতিবেদনৰ তাৰিখৰ পৰা নব্বৈ দিনৰ ভিতৰত অডিটৰৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা যিকোনো ত্ৰুটি সংশোধন কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ লোৱা হ'ব আৰু কৰ্তৃপক্ষক অৱগত কৰা হ'ব।
- c) সকলো একাউন্ট, বিবৃতি, দস্তাবেজ আদি কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ মুখ্য কাৰ্যালয়ত বা নিৰ্ধাৰিত আৰু কৰ্তৃপক্ষক জাননী দিয়া এনে আন শাখা কাৰ্যালয়ত ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা হ'ব আৰু সকলো কৰ্মদিনত কৰ্তৃপক্ষৰ এনে পৰিদৰ্শনৰ বাবে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত বিষয়াসকলৰ বাবে উপলব্ধ হ'ব।
- d) এই নিয়মাৱলীত উল্লেখ কৰা আৰু কৰ্পোৰেট এজেন্টৰ দ্বাৰা ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা সকলো কিতাপ, নথিপত্ৰ, বিবৃতি, চুক্তি টোকা আদি ইয়াৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বছৰটোৰ শেষৰ পৰা নিম্নতম দহ বছৰৰ বাবে ৰখা হ'ব। অৱশ্যে, দাবীৰ প্ৰতিবেদন দিয়া আৰু আদালতৰ পৰা সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বাবে নিষ্পত্তি স্থগিত থকা গোচৰবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত নথিপত্ৰবোৰ আদালতৰ দ্বাৰা গোচৰ নিষ্পত্তি নোহোৱালৈকে ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰিব লাগিব।

- (2) কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ ক্ষেত্ৰত যাৰ মুখ্য ব্যৱসায় বীমা মধ্যস্থতাৰ বাহিৰে বেলেগ, তেওঁলোকে বীমা মধ্যস্থতা আৰু বীমাকৰ্তাৰ পৰা অন্যান্য উপাৰ্জনৰ বাবে প্ৰাপ্ত কৰা ৰাজহ উপস্থাপন কৰি থও অনুসৰি প্ৰতিবেদন বজাই ৰাখিব।
- (3) কৰ্পোৰেট এজেণ্ট এজনৰ সেৱা নিয়োগ কৰা প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাই কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ সেৱাসমূহ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত অনুসূচী VIA -ত দিয়া ফৰ্মেটত CEO আৰু CFO 'ৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত এখন প্ৰমাণপত্ৰ পৃথকে দাখিল কৰিব। বীমাকৰ্তাৰ পৰা প্ৰাপ্ত কমিছন/পাৰিশ্ৰমিক অৱগত কৰি কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ মুখ্য বিষয়া আৰু CFO ৰ (বা ইয়াৰ সমপৰ্যায়ৰ) পৰা অনুসূচী VIB -ত দিয়া অনুসৰি কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ একেধৰণৰ প্ৰমাণপত্ৰ কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত দাখিল কৰা হ'ব।

আচৰণ বিধি

I. সাধাৰণ আচৰণ বিধি

1. প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে পেছাদাৰী আচৰণৰ স্বীকৃত মানদণ্ড অনুসৰণ কৰিব লাগিব আৰু আঁচনিধাৰকসকলৰ স্বাৰ্থত তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য পালন কৰিব। এনে কৰোতে-
  - a) সকলো সময়তে পৰম সৎ বিশ্বাস আৰু সততাৰে গ্ৰাহকৰ সৈতে ইয়াৰ লেনদেন পৰিচালনা কৰিব;
  - b) যত্ন আৰু পৰিশ্ৰমৰ সৈতে কাম কৰিব;
  - c) নিশ্চিত কৰিব যে গ্ৰাহকে কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ সৈতে তেওঁৰ সম্পৰ্ক বুজি পায় আৰু কাৰ হৈ কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কাম কৰি আছে, সেইটোও বুজি পায়।
  - d) সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকসকলে যোগান ধৰা সকলো তথ্য নিজৰ বাবে আৰু যাৰ বাবে ব্যৱসায়টো আগবঢ়োৱা হৈছে সেই বীমাকৰ্তাৰ বাবে সম্পূৰ্ণ গোপনীয় বুলি গণ্য কৰিব।
  - e) তেওঁলোকৰ দখলত থকা গোপনীয় নথিপত্ৰ সুৰক্ষিত ৰখাৰ বাবে উপযুক্ত পদক্ষেপ ল'ব;
  - f) কোনো কোম্পানীৰ সঞ্চালক বা ফাৰ্মৰ অংশীদাৰ বা মুখ্য কাৰ্যবাহী বা মুখ্য বিষয়া বা নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে আন এক কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ সৈতে একে পদত অধিষ্ঠিত নহ'ব;

2. প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কৰিবলগীয়া

- a) ইয়াৰ মুখ্য বিষয়া আৰু প্ৰতিজন নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিৰ সকলো ভুল-ক্রুতিৰ বাবে দায়বদ্ধ হ'ব;
- b) নিশ্চিত কৰিব যে মুখ্য বিষয়া আৰু সকলো নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তি তেওঁলোকে বিপণন কৰা বীমা সামগ্ৰীবোৰত সঠিকভাৱে প্ৰশিক্ষিত, দক্ষ আৰু জ্ঞানী হয়;

- c) নিশ্চিত কৰিব যাতে মুখ্য বিষয়া আৰু নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে আঁচনিৰ অধীনত উপলব্ধ আঁচনিৰ লাভালাভ আৰু ৰিটাৰ্ণৰ ওপৰত কোনো ভুল তথ্য উপস্থাপন নকৰে;
- d) নিশ্চিত কৰিব যাতে কোনো সম্ভাৰ্য গ্ৰাহকক বীমা সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰিবলৈ বাধ্য কৰা নহয়;
- e) বীমা সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত বীমাকৃতক পৰ্যাপ্ত পূৰ্ব-বিক্ৰী আৰু পৰৱৰ্তী-বিক্ৰী পৰামৰ্শ দিব;
- f) দাবী এটাৰ ক্ষেত্ৰত সকলো আনুষ্ঠানিকতা আৰু নথিপত্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে বীমাকৃত এজনক সকলো সম্ভৱ সহায় আৰু সহযোগিতা প্ৰদান কৰিব;
- g) কৰ্পোৰেট এজেণ্টে বিপদাশংকাটো আণ্ডাৰৰাইট নকৰে বা বীমাকৰ্তা হিচাপে কাম নকৰে বুলি যথাযথ প্ৰচাৰ কৰিব;
- h) বীমাকৰ্তাৰ সৈতে চুক্তি কৰিব য'ত দুয়োটাৰ কৰ্তব্য আৰু দায়িত্ব নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়

II. প্ৰাক-বিক্ৰী আচৰণ বিধি

3. প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট বা মুখ্য বিষয়া বা এজন নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে তলত উল্লেখ কৰা আচৰণ বিধিও অনুসৰণ কৰিব:
  - i) প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্ট/মুখ্য বিষয়া/ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে কৰিব যে,-
    - a) নিজকে চিনাক্ত কৰক আৰু তেওঁৰ পঞ্জীয়ন/প্ৰমাণপত্ৰ চাহিদা অনুযায়ী সম্ভাৰ্য গ্ৰাহকৰ ওচৰত প্ৰকাশ কৰক;
    - b) যাৰ সৈতে তেওঁলোকৰ ব্যৱস্থা আছে সেই বীমাকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা বিক্ৰীৰ বাবে আগবঢ়োৱা বীমা সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত প্ৰয়োজনীয় তথ্য প্ৰচাৰ কৰা আৰু এক নিৰ্দিষ্ট বীমা আঁচনিৰ পৰামৰ্শ দিয়াৰ সময়ত সম্ভাৰ্য গ্ৰাহকবোৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিবেচনা কৰিব;
    - c) বিক্ৰীৰ বাবে আগবঢ়োৱা বীমা সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত কমিছনৰ স্কেলবোৰ প্ৰকাশ কৰক, যদি সম্ভাৰ্য গ্ৰাহকৰ দ্বাৰা সোধা হয়;
    - d) বিক্ৰীৰ বাবে আগবঢ়োৱা বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে বীমাকৰ্তাই আদায় কৰিব লগা প্ৰিমিয়াম সূচিত কৰক;
    - e) বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা প্ৰস্তাৱ প্ৰদত্ত প্ৰয়োজনীয় তথ্যৰ প্ৰকৃতি, আৰু লগতে বীমা চুক্তি ক্ৰয়ত ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰাৰ গুৰুত্বক ব্যাখ্যা কৰা;
    - f) বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত দাখিল কৰা প্ৰতিটো প্ৰস্তাৱৰ সৈতে গোপনীয় প্ৰতিবেদনৰ ৰূপত, আৰু প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৰ্তাৰ আণ্ডাৰৰাইটিং সিদ্ধান্তত বিৰূপ প্ৰভাৱ

পেলাব পৰা যিকোনো সামগ্ৰিক তথ্য, সাম্ভাৰ্য্য গ্ৰাহকৰ বিষয়ে সকলো যুক্তিসংগত অনুসন্ধান কৰি বীমাকৰ্তাৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰিব;

- g) বীমাকৰ্তাই প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ বা অগ্ৰাহ্য কৰাৰ বিষয়ে সাম্ভাৰ্য্য গ্ৰাহকক তৎক্ষণাত অৱগত কৰিব;
  - h) বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ দাখিল কৰাৰ সময়ত প্ৰয়োজনীয় নথিপত্ৰ, আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত বীমাকৰ্তাই প্ৰস্তাৱটো সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে বিচৰা অন্যান্য নথিপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰক;
- ii) কোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্ট/ মুখ্য বিষয়া/ নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিয়ে নকৰিব,-----
- a) বৈধ পঞ্জীয়ন/প্ৰমাণপত্ৰ নথিকাকৈ বীমা ব্যৱসায় বিচাৰিব বা ক্ৰয় কৰা;
  - b) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত যিকোনো ভৌতিক তথ্য বাদ দিয়াৰ সম্ভাৰ্য্য গ্ৰাহকক প্ৰেৰিত কৰা;
  - c) প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত দাখিল কৰা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ বা নথিপত্ৰত ভুল তথ্য দাখিল কৰাত সম্ভাৰ্য্য গ্ৰাহকক প্ৰেৰিত কৰা;
  - d) সম্ভাৰ্য্য গ্ৰাহকৰ সৈতে অসৌজন্যমূলক আচৰণ কৰা;
  - e) আন কোনো নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তি বা যিকোনো বীমা মধ্যস্থতাকাৰীৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তন কৰা যিকোনো প্ৰস্তাৱত হস্তক্ষেপ কৰা;
  - f) বীমাকৰ্তাই আগবঢ়োৱা হাৰৰ বাহিৰে বিভিন্ন হাৰ, সুবিধা, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী আগবঢ়োৱা;
  - g) আঁচনিধাৰক এজনক বিদ্যমান আঁচনিখন বাতিল কৰিবলৈ বাধ্য কৰোৱা আৰু এনে সমাপ্তিৰ তাৰিখৰ পৰা তিনি বছৰৰ ভিতৰত তেওঁৰ পৰা এটা নতুন প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰিবলৈ বাধ্য কৰোৱা;
  - h) কোনো কৰ্পোৰেট এজেণ্টৰ কোনো ব্যক্তি বা এটা সংগঠন বা সংগঠনৰ এটা গোটৰ পৰা বীমা ব্যৱসায়ৰ এনে পৰ্টফলিঅ' নাথাকিব যাৰ অধীনত প্ৰাপ্ত কৰা প্ৰিমিয়াম যিকোনো বছৰত কৰ্পোৰেট এজেণ্টে ক্ৰয় কৰা মুঠ প্ৰিমিয়ামৰ পঞ্চাশ শতাংশতকৈ অধিক;
  - i) কৰ্তৃপক্ষৰ আগতীয়া অনুমোদনৰ নোহোৱাকৈ যিকোনো বীমা কোম্পানীৰ সঞ্চালক হোৱা,
  - j) যিকোনো ধৰণৰ মানি লগাৰিং কাৰ্যকলাপত লিপ্ত হোৱা;
  - k) বিভ্ৰান্তিকৰ ফোনকল বা ভূৱা ফোনকলৰ জৰিয়তে নিজে বা কল চেণ্টাৰৰ জৰিয়তে ব্যৱসায়ৰ উৎস তৈয়াৰ কৰাত লিপ্ত হোৱা;

- l) বীমা সামগ্ৰীবিলাক অনুৰোধ কৰা আৰু ক্ৰয় কৰাৰ বাবে বহু-স্তৰীয় বিপণন কৰা;
- m) ব্যৱসায় আনিবলৈ অপ্ৰশিক্ষিত আৰু অনানুমোদিত ব্যক্তিসকলক নিযুক্ত কৰা;
- n) পঞ্জীয়নৰ প্ৰমাণপত্ৰ অনুসৰি বীমা সামগ্ৰীবিলাক অনুৰোধ কৰা আৰু সেৱা প্ৰদান কৰাৰ বাহিৰে বীমা পৰামৰ্শ বা দাবী পৰামৰ্শ বা আন যিকোনো বীমা সম্পৰ্কীয় সেৱা প্ৰদান কৰা।
- o) বীমা সামগ্ৰীৰ বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত সম্ভাৱ্য আঁচনিধাৰকসকলৰ সম্পৰ্ক বিৱৰণ প্ৰেৰণ, অনুৰোধ, লীড সৃষ্টি, উপদেশ, পৰিচয়, সন্ধান বা প্ৰদান কৰাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট নিযুক্ত ব্যক্তিজনৰ বাহিৰে আন যিকোনো ব্যক্তিৰ সৈতে চুক্তিত লিপ্ত হোৱা, উদগনি দিয়া, প্ৰতিষ্ঠ কৰা বা যিকোনো ধৰণৰ ব্যৱস্থা কৰা;
- p) যিকোনো ব্যক্তি বা সত্তাক বিক্ৰী, পৰিচয়, লীড সৃষ্টি, সূচনা দিয়া বা বিচাৰি উলিওৱাৰ উদ্দেশ্যে যিকোনো নামেৰে মাচুল, কমিছন, ইনচেণ্টিভ পৰিশোধৰ অনুমতি দিয়া।

III. বিক্ৰী-পৰৱৰ্তী আচৰণ বিধি

4. প্ৰতিজন কৰ্পোৰেট এজেণ্টে কৰিবলগীয়া -

- a) প্ৰতিজন আঁচনিধাৰকক মনোনয়ন বা আৱণ্টন বা ঠিকনা সলনি বা বিকল্পৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ বা যিকোনো ঘটনাৰ প্ৰয়োজনীয় সহায় আগবঢ়োৱাই পৰামৰ্শ দিয়ক;
- b) তেওঁৰ জৰিয়তে ইতিমধ্যে ক্ৰয় কৰা বীমা ব্যৱসায় সংৰক্ষিত কৰাৰ লক্ষ্যৰে, আঁচনিধাৰকক মৌখিকভাৱে আৰু লিখিতভাৱে জাননী প্ৰদান কৰি নিৰ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত আঁচনিধাৰকসকলে প্ৰিমিয়াম প্ৰেৰণ কৰাত নিশ্চিত কৰাৰ সকলো প্ৰয়াস কৰিব।
- c) গ্ৰাহকক অধিক আৱৰণ প্ৰদান নকৰিবলৈ বাছনি কৰিলেও নিশ্চিত কৰিব যে ইয়াৰ গ্ৰাহকে বীমাৰ ম্যাদ উকলি যোৱা তাৰিখৰ বিষয়ে অৱগত হয় :
- d) নিশ্চিত কৰিব যে নৱীকৰণ জাননীবোৰত আঁচনিখন প্ৰভাৱিত কৰা আঁচনি আৰম্ভ হোৱা বা অন্তিম নৱীকৰণ তাৰিখৰ পৰা পৰিৱৰ্তনবোৰৰ উল্লেখ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সহ প্ৰকাশৰ কৰ্তব্যৰ বিষয়ে সতৰ্কবাণী থাকে, আৰু;
- e) নিশ্চিত কৰিব যে নৱীকৰণ জাননীবোৰত চুক্তিৰ নৱীকৰণৰ উদ্দেশ্যে বীমাকৰ্তাৰ যোগান ধৰা সকলো তথ্যৰ ৰেকৰ্ড (পত্ৰৰ প্ৰতিলিপি সহ) ৰখাৰ প্ৰয়োজনীয়তা থাকে;
- f) নিশ্চিত কৰিব যে গ্ৰাহকে ম্যাদ উকলি যোৱা তাৰিখৰ আগতে সময়মতে বীমাকৰ্তাৰ নৱীকৰণ জাননী প্ৰাপ্ত কৰে।

- g) বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা দাবী নিষ্পত্তিৰ প্ৰয়োজনীয়তা পালন কৰাৰ বাবে আঁচনিধাৰক বা দাবীকৰ্তা বা হিতাধিকাৰীসকলক প্ৰয়োজনীয় সহায় প্ৰদান কৰা;
- h) ইয়াৰ গ্ৰাহকসকলক দাবীবোৰ তৎক্ষণাত্ অৱগত কৰা আৰু সকলো ভৌতিক তথ্য প্ৰকাশ কৰা আৰু পৰৱৰ্তী পৰিবৰ্তনবোৰ যিমান সম্ভৱ সোনকালে দিয়াৰ তেওঁলোকৰ দায়িত্ব ব্যাখ্যা কৰা;
- i) গ্ৰাহকক সঁচা, নিৰপেক্ষ আৰু সম্পূৰ্ণভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়ক য'ত তেওঁৰ গ্ৰাহকে এনে কৰা নাই বুলি বিশ্বাস হয়। যদি পৰৱৰ্তী বা আগলুক সময়ত গ্ৰাহকে এনে তথ্য প্ৰকাশ নকৰে তেন্তে সেই গ্ৰাহকৰ বাবে কাম কৰিবলৈ ভৱিষ্যতলৈ অস্বীকাৰ কৰাৰ বিষয়ে বিবেচনা কৰিব;
- j) দাবী সম্পৰ্কীয় যিকোনো প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে গ্ৰাহকক তৎক্ষণাত্ পৰামৰ্শ দিয়ক;
- k) পলম নকৰাকৈ এটা দাবী দাবী এটা উত্থাপন কৰিব পৰা কোনো ঘটনা সম্পৰ্কে গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰাপ্ত যিকোনো তথ্য যিকোনো পৰিস্থিতিত তিনিটা কৰ্মদিনৰ ভিতৰত আগলৈ প্ৰেৰণ কৰক।
- l) দাবী এটাৰ বিষয়ত বীমাকৰ্তাৰ সিদ্ধান্ত পলম নকৰাকৈ গ্ৰাহকক দিব আৰু গ্ৰাহকক তেওঁৰ দাবী অনুসৰণ কৰাত সকলো যুক্তিসংগত সহায় কৰিব;
- m) বীমা চুক্তিৰ অধীনত হিতাধিকাৰীৰ পৰা প্ৰাপ্ত ধনৰ অংশ দাবী বা প্ৰাপ্ত নকৰিব;
- n) নিশ্চিত কৰিব যে নিৰ্দেশনাপত্ৰ, আঁচনি আৰু নৱীকৰণ নথিপত্ৰত অভিযোগ নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ বিৱৰণ থাকে:
- o) ফোনযোগে বা লিখিতভাৱে অভিযোগ গ্ৰহণ কৰক:
- p) চিঠিপত্ৰ প্ৰাপ্ত হোৱাৰ চৈধ্য দিনৰ ভিতৰত অভিযোগ এটা স্বীকাৰ কৰক, অভিযোগটোৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিব লগা কৰ্মচাৰীৰ সদস্যক পৰামৰ্শ দিয়ক আৰু ইয়াৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ সময়সূচী নিৰ্ধাৰণ কৰক;
- q) নিশ্চিত কৰিব যাতে অভিযোগকাৰীক সঁহাৰি পত্ৰ প্ৰেৰণ কৰা হয় আৰু অভিযোগকাৰীক তেওঁ সঁহাৰিটোত অসন্তুষ্ট হ'লে তেওঁ কি কৰিব পাৰে তাৰ সবিশেষ জনাব;
- r) নিশ্চিত কৰিব যে অভিযোগবোৰ পৰ্যাপ্ত জ্যেষ্ঠ পৰ্যায়ত মোকাবিলা কৰা হয়;
- s) অভিযোগ বোৰ ৰেকৰ্ড আৰু নিৰীক্ষণ কৰাৰ বাবে এটা প্ৰণালী স্থাপন কৰক।

শাখা জীৱন বীমা

অধ্যায় L-01 জীৱন বীমাত কি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে

অধ্যায় পৰিচয়

আমি সাধাৰণ অধ্যায়বোৰত বীমা সম্পৰ্কীয় কিছুমান দিশ দেখিছোঁ। অৱশ্যে, যেতিয়া জীৱন বীমাৰ কথা আহে, আমি সেইবোৰ অধিক গভীৰভাৱে চাব লাগিব।

- ✓ এটা সম্পদ
- ✓ বিপদাশংকা বীমা কৰা
- ✓ পুলিংৰ নীতি
- ✓ চুক্তি

এতিয়া আমি জীৱন বীমাৰ বিশেষত্ববোৰ পৰীক্ষা কৰোঁ আহক। এই অধ্যায়টোৱে ওপৰত উল্লেখ কৰা জীৱন বীমাৰ বিভিন্ন উপাদানবোৰৰ ওপৰত চমুকৈ লক্ষ্য প্ৰদান কৰিব।

শিকাৰ ফলাফল

- A. জীৱন বীমা ব্যৱসায় - উপাদান, মানৱ জীৱন মূল্য, পাৰস্পৰিকতা
- B. বিপদাশংকা আৰু জীৱন বীমা

A. জীৱন বীমা ব্যৱসায় - উপাদান, মানৱ জীৱন মূল্য, পাৰস্পৰিকতা

a) সম্পদ - মানৱ জীৱন মূল্য (HLV)

আমি ইতিমধ্যে দেখিছোঁ যে এটা সম্পদ হৈছে এক প্ৰকাৰৰ সম্পত্তি যিয়ে মূল্য বা আয় প্ৰদান কৰে। বেছিভাগ প্ৰকাৰৰ সম্পত্তিৰ বাবে মূল্য আৰু তাৰ হেৰুওৱা মূল্যৰ পৰিমাণ দুয়োটা সঠিক মূদ্ৰাগত ভাৱে জোখা যায়।

উদাহৰণ

যদি দুৰ্ঘটনাত গ্ৰস্ত গাড়ী এখনৰ আনুমানিক ক্ষতি হৈছে 50000 টকা, বীমাকৰ্তাই এই লোকচানৰ বাবে মালিকক ক্ষতিপূৰণ দিব।

যেতিয়া এজন ব্যক্তিৰ মৃত্যু হয় তেতিয়া আমি লোকচানৰ পৰিমাণ কেনেদৰে অনুমান কৰিম? তেওঁৰ মূল্য 50,000 টকা নে 5,00,000 টকা?

গ্ৰাহক এজনক লগ পোৱাৰ সময়ত এজেন্ট এজনে ওপৰোক্ত প্ৰশ্নটোৰ উত্তৰ দিবলৈ সক্ষম হ'ব লাগিব। ইয়াৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি এজেন্টে গ্ৰাহকক কিমান বীমাৰ পৰামৰ্শ দিব লাগে নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে। এইটো প্ৰকৃততে জীৱন বীমা এজেন্ট এজনে শিকিব লগা প্ৰথম পাঠ।

সৌভাগ্যক্ৰমে আমাৰ ওচৰত এটা পৰিমাণ আছে। প্ৰায় সত্তৰ বছৰ আগতে অধ্যাপক হবেনাৰৰ দ্বাৰা ইয়াক বিকশিত কৰা হৈছিল। ইয়াক হিউমেন লাইফ ভেলু (মানৱ জীৱন মূল্য) (HLV) বুলি কোৱা হয় আৰু বিশ্বব্যাপী ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

এইচএলভি(HLV) ধাৰণাটোৱে মানৱ জীৱনক এক প্ৰকাৰৰ উপাৰ্জনশীল সম্পত্তি বা সম্পদ হিচাপে বিবেচনা কৰে। ই এনেদৰে এজন ব্যক্তিৰ প্ৰত্যাশিত মুঠ ভৱিষ্যত উপাৰ্জনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি মানৱ জীৱনৰ মূল্য জোখে। মুঠ উপাৰ্জনৰ অৰ্থ হৈছে এজন ব্যক্তিয়ে ভৱিষ্যতে প্ৰতি বছৰে উপাৰ্জন কৰিব বুলি আশা কৰা উপাৰ্জন, য'ৰ পৰা নিজৰ ওপৰত ব্যয় কৰা পৰিমাণ বাদ হয়। এইটোৱে এটা পৰিয়ালে ভূগিব লগা অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ ইংগিত দিয়ে, যদি উপাৰ্জনকাৰীজন অকালতে মৃত্যুমুখত পৰে। এক উপযুক্ত সূতৰ হাৰ ব্যৱহাৰ কৰি এই উপাৰ্জনবোৰৰ পৰা এটা পুঁজি তৈয়াৰ কৰা হয়।

যদিও মুদ্ৰাস্ফীতি, মজুৰি বৃদ্ধি, ভৱিষ্যত উপাৰ্জন ক্ষমতা আদি বিবেচনা কৰি এইচএলভি(HLV) গণনা কৰিবলৈ একাধিক মাপকাঠি ব্যৱহাৰ কৰা হয়, এইচএল(HLV) গণনা কৰাৰ বাবে এটা সৰল বুঢ়া আঙুলিৰ নিয়ম হৈছে পৰিয়ালটোক প্ৰয়োজন হোৱা বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ সমান সূত সৃষ্টি কৰিব পৰা এক পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা। আন কথাত এইচএলভি (HLV) হৈছে উপাৰ্জনকাৰীৰ দ্বাৰা পৰিয়ালৰ বাবে বাৰ্ষিক অৱদানক প্ৰচলিত সূতৰ হাৰৰ দ্বাৰা বিভক্ত কৰা।

উদাহৰণ

শ্ৰীযুত ৰাজনে বছৰি 1,20,000 টকা উপাৰ্জন কৰে আৰু নিজৰ বাবে 24,000 টকা ব্যয় কৰে। যদি তেওঁ অকালতে মৃত্যুবৰণ কৰে, তেওঁৰ পৰিয়ালে হেৰুৱাব লগা মুঠ উপাৰ্জন, প্ৰতি বছৰে 96,000 টকা হ'ব। ধৰি লওক সূতৰ হাৰ 8% (0.08 হিচাপে প্ৰকাশ কৰা হৈছে)।

মানৱ-জীৱন-মূল্য (এইচএলভি) = নিৰ্ভৰশীলসকলৰ বাবে বাৰ্ষিক অৱদান ÷ সূতৰ হাৰ

$$HLV = 96000 / 0.08 = Rs. 12,00,000$$

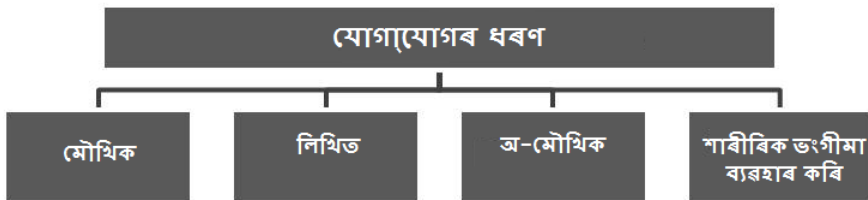
এইচ.এল.ভি. (HLV)-য়ে সম্পূর্ণ সুৰক্ষাৰ বাবে কিমান বীমা থাকিব লাগে নিৰ্ধাৰণ কৰাত সহায় কৰে। ই আমাক সেই উৰ্ধসীমাও দিয়ে যাৰ বাহিৰত জীৱন বীমা প্ৰদান কৰাটো যুক্তিসংগত নহ'ব পাৰে।

সাধাৰণতে, বীমাৰ পৰিমাণ এজনৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ প্ৰায় 10 ৰ পৰা 15 গুণ হ'ব লাগে। এনেদৰে যদি শ্ৰীযুত ৰাজনে 2 কোটি টকাৰ বীমা বিচাৰে, কিন্তু তেওঁ বছৰত মাত্ৰ 1.2 লাখ টকা উপাৰ্জন কৰে তেনেহ'লে সেইটো সন্দেহ জনক হোৱা উচিত। ক্ৰয় কৰা বীমাৰ প্ৰকৃত পৰিমাণ; কিমান বীমাৰ সামৰ্থ আছে আৰু কি নিবি বিচাৰে আদি কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।

B. বিপদাশংকা আৰু জীৱন বীমা

আমি ওপৰত দেখিছোঁ, জীৱন বীমাই সেই বিপদাশংকা ঘটনাবোৰৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে যি সম্পদ হিচাপে মানৱ জীৱনৰ মূল্য ধ্বংস বা হ্রাস কৰিব পাৰে। তিনি প্ৰকাৰৰ পৰিস্থিতি আছে য'ত এনে ক্ষতি হ'ব পাৰে। সেইবোৰ সাধাৰণ মানুহে সন্মুখীন হোৱা গতানুগতিক উদ্বেগ।

নক্সা 1: সাধাৰণ মানুহে সন্মুখীন হোৱা গতানুগতিক উদ্বেগ

আনহাতে সাধাৰণ বীমাই সাধাৰণতে সম্পত্তিক প্ৰভাৱিত কৰা বিপদাশংকাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰে - যেনে জুই, সাগৰত থাকোঁতে কাৰ্গো হেৰুওৱা, চুৰি আৰু চুৰিকাৰ্য আৰু মটৰ দুৰ্ঘটনা। ই সদনাম আৰু সদচ্ছা হেৰুওৱাৰ ঘটনাবোৰো সামৰি লয়। এইবোৰ দায়বদ্ধতা বীমাৰ দ্বাৰা আৱৰা হয়।

অৱশেষত কিছুমান বিপদাশংকা আছে যি ব্যক্তিক প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে। ইয়াক ব্যক্তিগত বিপদাশংকা বুলি কোৱা হয়, এইবোৰক সাধাৰণ বীমাৰ দ্বাৰাও আৱৰা হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

দুৰ্ঘটনা বীমা যি দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হোৱা লোকচানৰ পৰা সুৰক্ষা দিয়ে।

a) সাধাৰণ বীমাৰ পৰা জীৱন বীমা কেনেদৰে পৃথক হয়?

সাধাৰণ বীমা	জীৱন বীমা
• ক্ষতিপূৰণ: ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ বাহিৰে	• নিশ্চয়তা: জীৱন বীমা আঁচনিবোৰ হৈছে

<p>সাধাৰণ বীমা আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে ক্ষতিপূৰণৰ চুক্তি হয়, অৰ্থাৎ জুইৰ দৰে ঘটনা এটাৰ পিছত, বীমাকৰ্তাই হোৱা লোকচানৰ সঠিক পৰিমাণ মূল্যায়ন কৰে আৰু কেৱল সেই নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ (তাতোধিক বা তাতকৈ কমও নহয়) লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ দিয়ে।</p>	<p>নিশ্চয়তাৰ চুক্তি।</p> <ul style="list-style-type: none"> • মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰিব লগা লাভালাভৰ পৰিমাণ চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। • তেওঁৰ মৃত্যুৰ সময়ত মনোনীত ব্যক্তি বা হিতাধিকাৰীৰ এক নিশ্চিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হয়।
<ul style="list-style-type: none"> • ম্যাদ: চুক্তিটো সাধাৰণতে কম সময়ৰ বাবে বা এক বছৰৰ নৱীকৰণযোগ্য আধাৰত হয় 	<ul style="list-style-type: none"> • চুক্তি সাধাৰণতে দীৰ্ঘম্যাদী হয়, যদিও প্ৰায় এবছৰৰ নৱীকৰণযোগ্য চুক্তিও প্ৰচলিত
<ul style="list-style-type: none"> • অনিশ্চয়তা: সাধাৰণ বীমা চুক্তিত, সংশ্লিষ্ট বিপদাশংকাৰ ঘটনা টো অনিশ্চিত। কোনো ঘৰত জুই লাগিব নে গাড়ী এখন দুৰ্ঘটনাত পতিত হ'ব সেই বিষয়ে কোনেও নিশ্চিত হ'ব নোৱাৰে। 	<ul style="list-style-type: none"> • এনে কোনো প্ৰশ্ন নাই যে এজন ব্যক্তিৰ জন্ম হোৱাৰ পিছত মৃত্যু নিশ্চিত। যিটো অনিশ্চিতটো হ'ল মৃত্যুৰ সময়। জীৱন বীমাই অকাল মৃত্যুৰ আশংকাৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে।
<ul style="list-style-type: none"> • সম্ভাৱনা বৃদ্ধি: জুই বা ভূমিকম্পৰ দৰে সাধাৰণ বীমা বিপদৰ ক্ষেত্ৰত, সময়ৰ সৈতে ঘটনাটো হোৱাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি নহয়। 	<ul style="list-style-type: none"> • জীৱন বীমাত বয়সৰ সৈতে মৃত্যুৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয়।

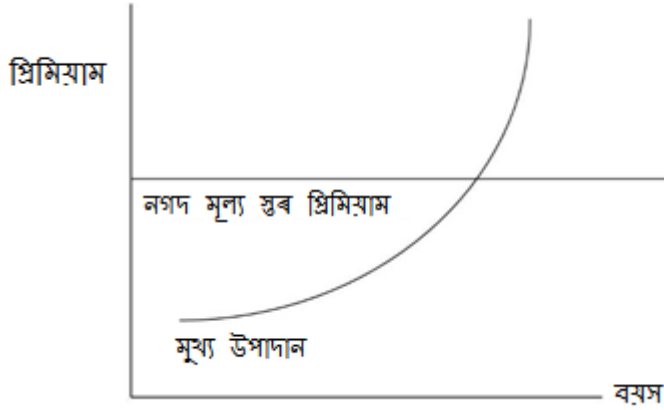
b) জীৱন বীমাৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰকৃতি

যিহেতু বয়সৰ সৈতে মৃত্যুৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয়, যিসকল কম বয়সৰ তেওঁলোকৰ বাবে কম প্ৰিমিয়াম আৰু বৃদ্ধ লোকসকলৰ বাবে অধিক প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়। ইয়াৰ এটা পৰিণতি আছিল যে যিসকল বৃদ্ধ ব্যক্তিৰ স্বাস্থ্য ভাল আছিল, তেওঁলোকে প্ৰত্যাহাৰ কৰাৰ প্ৰৱণতা দেখুৱাইছিল আৰু অস্বাস্থ্যকৰ সদস্যসকল আঁচনিখনত অব্যাহত আছিল। ইয়াৰ ফলত বীমা কোম্পানীবোৰে গুৰুতৰ সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছিল। মানুহে বহন কৰিব পৰা জীৱন বীমা আঁচনি বিকশিত কৰাত তেওঁলোকৰ প্ৰচেষ্টাৰ ফলত স্তৰৰ প্ৰিমিয়াম বিকাশ হৈছিল।

c) স্তৰৰ প্ৰিমিয়াম (লেভেল প্ৰিমিয়াম)

স্তৰৰ প্ৰিমিয়াম এনেদৰে স্থিৰ কৰা হয় যাতে ই বয়সৰ সৈতে বৃদ্ধি নহয় কিন্তু সমগ্ৰ চুক্তিৰ সময়ছোৱাত অপৰিবৰ্তনীয় হৈ থাকে। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে প্ৰাৰম্ভিক বছৰত সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়ামবোৰ ডেকা অৱস্থাত মৃত্যু হোৱা লোকসকলৰ মৃত্যুৰ দাবী আৱৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণতকৈ অধিক, আনহাতে পিছৰ বছৰবোৰত সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়াম অধিক বয়সত মৃত্যু হোৱা লোকসকলৰ দাবী পূৰণ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিমাণতকৈ কম হয়। স্তৰ প্ৰিমিয়াম দুয়োটাৰে গড় হিচাপত হয়। আগৰ বয়সৰ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়ামে পিছৰ বয়সত প্ৰিমিয়ামৰ ঘাটী ক্ষতিপূৰণ কৰে। স্তৰ প্ৰিমিয়াম সুবিধাটো তলত দেখুওৱা হৈছে।

নক্সা 2: স্তৰ প্ৰিমিয়াম (Level Premium)

স্তৰ প্ৰিমিয়ামৰ প্ৰয়োজনীয়, কিয়নো জীৱন বীমা চুক্তি হৈছে দীৰ্ঘম্যাদী বীমা চুক্তি, যি 10, 20 বা বহু বছৰৰ বাবে চলে। স্তৰ প্ৰিমিয়ামৰ ধাৰণা, সাধাৰণ বীমা আঁচনিৰ বাবে ব্যৱহাৰ নহয়, যিবোৰ সাধাৰণতে ত্ৰুস্বম্যাদী আৰু বাৰ্ষিক হিচাপত উকলি যায়।

উদাহৰণ

আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ সময়ছোৱাত মৃত্যুৰ হাৰৰ (মৃত্যুৰ সম্ভাৱনা) ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাকৰ্তাসকলে স্তৰ প্ৰিমিয়াম হাৰত উপনীত হয়, কিয়নো প্ৰতি বছৰে বীমাকৃতৰ বয়স বৃদ্ধি হ'ব। এবাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হ'ব, আঁচনিখনৰ সমগ্ৰ ম্যাদৰ বাবে স্থিৰ থাকিব।

d) বিপদাশংকা পুলিং নীতি আৰু জীৱন বীমা

আমি ইতিমধ্যে পুলিং আৰু পাৰস্পৰিকতাৰ নীতিৰ বিষয়ে আগতে আলোচনা কৰিছো। পুলিং নীতিয়ে জীৱন বীমাত দুটা নিৰ্দিষ্ট ভূমিকা পালন কৰে।

- ই এজনৰ অকাল মৃত্যুৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা অৰ্থনৈতিক ক্ষতিৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। এইটো এটা পুঁজি সৃষ্টি কৰি কৰা হয় যিয়ে জীৱন বীমা চুক্তি ক্ৰয় কৰা বহুতৰ অৱদানক একত্ৰিত কৰে।

e) জীৱন বীমা চুক্তি

আঁচনি দস্তাবেজ হৈছে বীমা চুক্তিৰ প্ৰমাণ যি বীমাৰ সকলো চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাবলীৰ বিৱৰণ দিয়ে।

চুক্তিত জীৱন বীমা আঁচনিৰ বীমা ৰাশি উল্লেখ কৰা থাকে। জীৱন বীমাক এক বিত্তীয় সুৰক্ষা বুলি গণ্য কৰা হয় কিয়নো বীমা ৰাশিটো চুক্তিৰ দ্বাৰা নিশ্চিত কৰা হয়। গেৰাণ্টিয়ে সূচায় যে জীৱন বীমা দক্ষতাৰে আৰু ৰক্ষণশীলভাৱে পৰিচালনা কৰা হয়; লগতে শক্তিশালীভাৱে নিয়ন্ত্ৰিত আৰু কঠোৰভাৱে তহাৰধান কৰা হয়।

যিহেতু জীৱন বীমা চুক্তিত বিপদাশংকা আৱৰণ আৰু সঞ্চয় দুয়োটা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে, সেয়েহে ইয়াক প্ৰায়ে বিত্তীয় সামগ্ৰীৰ সৈতে তুলনা কৰা হয়। ইয়াক সুৰক্ষাতকৈ সম্পদ ৰক্ষাৰ এটা উপায় হিচাপেও দেখা যায়। প্ৰকৃততে, বহুতো জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ এক ডাঙৰ নগদ মূল্য বা সঞ্চয় উপাদান থাকে, যি ব্যক্তি এজনৰ সঞ্চয়ৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ গঠন কৰিব পাৰে। কিছুমানে বিতৰ্ক কৰে যে বীমা কোম্পানী এটাৰ পৰা কেৱল টাৰ্ম ইঞ্চিউৰেন্স ক্ৰয় কৰা আৰু অধিক লাভ প্ৰদান কৰা বিকল্প উপায়ত বেলেঞ্চ প্ৰিমিয়াম বিনিয়োগ কৰা ভাল হ'ব পাৰে। পৰম্পৰাগত নগদ মূল্য বীমা চুক্তিৰ সপক্ষে আৰু বিপক্ষে যুক্তিবোৰ বিবেচনা কৰোঁ আহক।

a) সুবিধাসমূহ

- i. বীমা ঐতিহাসিকভাৱে এক নিৰাপদ আৰু সুৰক্ষিত বিনিয়োগ হিচাপে প্ৰমাণিত হৈছে যি নিম্নতম নিশ্চিত লাভৰ হাৰ প্ৰদান কৰে, যিটো চুক্তিৰ ম্যাদৰ সৈতে বৃদ্ধি হ'ব পাৰে।
- ii. প্ৰিমিয়াম নিয়মীয়াকৈ পৰিশোধৰ বাবে সঞ্চয়ৰ বাধ্যতামূলক পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োজন আৰু ইয়াৰ ফলত সঞ্চয় অনুশাসন আৰম্ভ হয়।
- iii. বীমাকৰ্তাই পেছাদাৰী বিনিয়োগ ব্যৱস্থাপনাৰ যত্ন লয় আৰু ব্যক্তিজনক এই দায়িত্বৰ পৰা মুক্ত কৰে।
- iv. বীমাই তৰলতা প্ৰদান কৰে। বীমাকৰ্তাই আঁচনিখন লৈ ঋণ ল'ব পাৰে বা সমৰ্পণ কৰিব পাৰে আৰু ইয়াক নগদধনলৈ ৰূপান্তৰ কৰিব পাৰে।
- v. নগদ মূল্য প্ৰকাৰৰ জীৱন বীমা আৰু বাৰ্ষিকী দুয়োটাৰ ক্ষেত্ৰতে কিছুমান আয় কৰ সুবিধা উপভোগ কৰিব পাৰে।
- vi. বীমা ঋণদাতাৰ দাবীৰ পৰা সুৰক্ষিত হ'ব পাৰে, সাধাৰণতে বীমাকৰ্তাৰ দেউলিয়া হোৱা বা মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত।

b) অসুবিধাসমূহ

- i. যিহেতু বীমাই তুলনামূলকভাৱে নিৰ্ধাৰিত আৰু স্থিৰ ৰিটাৰ্ণ প্ৰদান কৰে, ই মুদ্ৰাস্ফীতিৰ দ্বাৰা গুৰুতৰভাৱে প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে।
- ii. উচ্চ বিপণন আৰু অন্যান্য প্ৰাৰম্ভিক ব্যয়ে জীৱন বীমা আঁচনিৰ প্ৰাৰম্ভিক বছৰবোৰত জমা হোৱা নগদ ধনৰ মূল্যৰ পৰিমাণ হ্রাস কৰে।
- iii. নিশ্চিত আৰ্জন অন্যান্য বিত্তীয় সঁজুলিতকৈ কম হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

বিবিধকৰণে বিত্তীয় বজাৰত বিপদাশংকা কেনেদৰে হ্রাস কৰে?

- I. একাধিক উৎসৰ পৰা পুঁজি সংগ্ৰহ কৰা আৰু সেইবোৰ এটা ঠাইত বিনিয়োগ কৰা
- II. বিভিন্ন সম্পদ শ্ৰেণীত পুঁজি বিনিয়োগ কৰা
- III. বিনিয়োগৰ মাজত সময়ৰ পাৰ্থক্য বজাই ৰখা

IV. সুৰক্ষিত সম্পদত বিনিয়োগ কৰা

সাৰাংশ

- a) সম্পদ হৈছে এক প্ৰকাৰৰ সম্পত্তি যি মূল্য বা আয় প্ৰদান কৰে।
- b) এইচএলভি (HLV) ধাৰণাটোৱে মানৱ জীৱনক এক প্ৰকাৰৰ সম্পত্তি বা সম্পদ হিচাপে বিবেচনা কৰে যিয়ে উপাৰ্জন কৰে। ই এনেদৰে এজন ব্যক্তিৰ প্ৰত্যাশিত মুঠ ভৱিষ্যত উপাৰ্জনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি মানৱ জীৱনৰ মূল্য জোখে।
- c) স্তৰ প্ৰিমিয়াম হৈছে এক নিৰ্ধাৰিত প্ৰিমিয়াম যাতে ই বয়সৰ সৈতে বৃদ্ধি নহয় কিন্তু সমগ্ৰ চুক্তিৰ সময়ছোৱাত স্থিৰ হৈ থাকে।
- d) বিত্তীয় বজাৰত বিপদাশংকা হ্রাস কৰাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ উপায় হৈছে পাৰস্পৰিকতা, আনটো হৈছে বিবিধকৰণ।
- e) জীৱন বীমা চুক্তিত গেৰাণ্টিৰ উপাদানে বুজায় যে জীৱন বীমা কৰ্তাৰ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু কৰ্তাৰ তত্ত্বাবধান সাপেক্ষে হয়।

মূল শব্দাৱলী

1. সম্পদ
2. মানৱ জীৱনৰ মূল্য (HLV)
3. স্তৰ প্ৰিমিয়াম
4. পাৰস্পৰিকতা
5. বৈচিত্ৰ্যকৰণ/বিবিধকৰণ

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - শুদ্ধ উত্তৰটো হৈছে II.

অধ্যায় L-02

বিত্তীয় পৰিকল্পনা

অধ্যায় পৰিচয়

আগৰ অধ্যায়বোৰত আমি জীৱন বীমা আৰু বিত্তীয় সুৰক্ষা প্ৰদানত ইয়াৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিলো। বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে তেওঁলোকৰ উপাৰ্জন আৰু সম্পদ আৱণ্টন কৰিব বিচৰা ব্যক্তিসকলৰ কেৱল এটা চিন্তা হৈছে সুৰক্ষা। জীৱন বীমা "ব্যক্তিগত বিত্তীয় পৰিকল্পনা"ৰ বহল পৰিপ্ৰেক্ষিতাত বুজিব লাগিব। এই অধ্যায়টোৰ উদ্দেশ্য হৈছে বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ বিষয়টো পৰিচয় কৰাই দিয়া।

শিকাৰ ফলাফল

- A. বিত্তীয় পৰিকল্পনা আৰু ব্যক্তিগত জীৱন চক্ৰ
- B. বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা
- C. বিত্তীয় পৰিকল্পনা – প্ৰকাৰ

A. বিত্তীয় পৰিকল্পনা আৰু ব্যক্তিগত জীৱন চক্ৰ

1. বিত্তীয় পৰিকল্পনা কি?

আমি বেছিভাগেই জীৱনৰ এটা মুখ্য অংশ টকা উপাৰ্জনৰ বাবে কাম কৰি ব্যয় কৰে। বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে ধনে আমাৰ বাবে কাম কৰাৰ এক সু:নিপুণ উপায়।

সংজ্ঞা

বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে এজন ব্যক্তিৰ জীৱনৰ লক্ষ্য চিনাক্ত কৰা, এই লক্ষ্যবোৰৰ বিত্তীয় লক্ষ্যলৈ বৃপান্তৰ কৰা আৰু সেই লক্ষ্যবোৰৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে নিজৰ বিত্তীয় বিষয়ক পৰিচালনা কৰাৰ এক প্ৰক্ৰিয়া।

বিত্তীয় পৰিকল্পনাত বৰ্তমান আৰু অপ্ৰত্যাশিত ভৱিষ্যত দুয়োটাৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে এক পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। ই কম শংকাৰে জীৱন গঢ়াত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। সতৰ্ক পৰিকল্পনাই এজনৰ অগ্ৰাধিকাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে আৰু আপোনাৰ বিভিন্ন লক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ কাম কৰিব পাৰে।

নক্সা 1: লক্ষ্যৰ প্ৰকাৰ

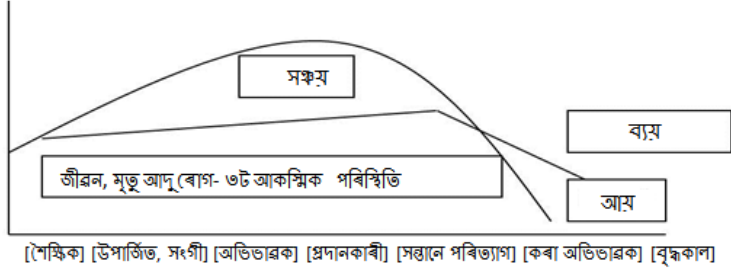

- i. লক্ষ্যবোৰ হ্ৰস্বম্যাদী হ'ব পাৰে: LCD টিভি ছেট ক্ৰয় কৰা বা পাৰিবাৰিক অৱকাশত যোৱা
- ii. সেইবোৰ মধ্যম্যাদী হ'ব পাৰে: বিদেশত ঘৰ কিনা বা বিদেশত ছুটি পালন কৰা
- iii. দীৰ্ঘম্যাদী লক্ষ্যবোৰত অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে: এজনৰ সন্তানৰ শিক্ষা বা বিবাহ বা অৱসৰৰ পিছৰ ব্যৱস্থা লোৱা

2. ব্যক্তিৰ জীৱন চক্ৰ

এজন ব্যক্তিৰ জন্মৰ দিনৰ পৰা তেওঁৰ মৃত্যুৰ দিনলৈকে, তেওঁ/তাই জীৱনৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ মাজেৰে আগবাঢ়ে, এই সময়ত তেওঁ কেইবাটাও ভূমিকা পালন কৰিব বুলি আশা কৰা হয়। এই পৰ্যায়বোৰ তলত দিয়া চিত্ৰত দেখুওৱা হৈছে।

নক্সা 2: অৰ্থনৈতিক জীৱন চক্ৰ

জীৱনৰ স্তৰ আৰু প্ৰাথমিকতা

- শিক্ষাৰ্থী (20-25 বছৰ বয়সলৈকে):** যেতিয়া তেওঁৰ জ্ঞান আৰু দক্ষতা উন্নত কৰি তেওঁৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে প্ৰস্তুতি চলাই থাকে। এজনৰ শিক্ষাৰ বাবে পুঁজিৰ প্ৰয়োজন হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে, চিকিৎসা বা ব্যৱস্থাপনা শিক্ষাৰ বাবে মাতুলৰ উচ্চ ব্যয় পূৰণ কৰা।
- উপাৰ্জনকাৰী (25 বছৰৰ পৰা):** যেতিয়া এজনে চাকৰি বিচাৰি পায় আৰু সম্ভৱতঃ তেওঁৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ পৰ্যাপ্ত উপাৰ্জন কৰে আৰু কিছু অতিৰিক্ত ধন লগত থাকে। তেওঁৰ পাৰিবাৰিক দায়িত্ব থাকে আৰু সেয়েহে তাৎক্ষণিক ভৱিষ্যতে উদ্ভৱ হ'ব পৰা প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে তেওঁ ধন সঞ্চয় আৰু বিনিয়োগ কৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, এজন যুৱকে গৃহ ঋণ লয় আৰু এটা ঘৰত বিনিয়োগ কৰে।
- সঙ্গী (আনুমানিক 28 - 30 বিবাহ হোৱাৰ পিছত):** যেতিয়া এজন বিবাহিত হয় আৰু নিজৰ এটা পৰিয়াল থাকে। ই নতুন প্ৰয়োজনীয়তা সৃষ্টি কৰে যেনে নিজৰ ঘৰ, সম্ভৱতঃ এখন গাড়ী, দীৰ্ঘস্থায়ী সামগ্ৰী, শিশুৰ ভৱিষ্যতৰ বাবে পৰিকল্পনা ইত্যাদি।
- অভিভাৱক (আনুমানিক 28 ৰ পৰা 35):** সেই বছৰবোৰ যেতিয়া এজন বা একাধিক সন্তানৰ পিতৃ-মাতৃ হয়। এতিয়া তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্য আৰু শিক্ষাৰ বিষয়ে চিন্তা কৰা - তেওঁলোকক ভাল বিদ্যালয়ত ভৰ্তি কৰোৱা ইত্যাদি।
- প্ৰদানকৰ্তা (অৰ্থাৎ বয়স 35 ৰ পৰা 55):** তেওঁৰ সন্ধান, শিশুৰ পৰা কিশোৰ হোৱাৰ পৰ্যায়, আৰু য'ত তেওঁলোকৰ উচ্চ বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ কাল অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। শিশুটোক জীৱনৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'বলৈ যোগ্য কৰি তুলিবলৈ শিক্ষাৰ উচ্চ ব্যয়ৰ বিষয়ে ব্যক্তিজনে চিন্তা কৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, পাঁচ বছৰধৰি চলি থকা

চিকিৎসা পাঠ্যক্রম এটাৰ বাবে বিত্তীয় যোগান ধৰাৰ বাবে একত্ৰ কৰিব লগা পৰিমাণটো বিবেচনা কৰক। বহুতো ভাৰতীয় ঘৰত, বিবাহ আৰু ছোৱালী সন্তানৰ প্ৰতিস্থাৰ ব্যৱস্থা কৰাটো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়। প্ৰকৃততে, আজিৰ বেছিভাগ ভাৰতীয় পৰিয়ালৰ বাবে বিবাহ আৰু সন্তানৰ শিক্ষা হৈছে সঞ্চয়ৰ এক মুখ্য উদ্দেশ্য।

- f) **ৰিক্ত নেষ্টাৰ (বয়স 55 ৰ পৰা 65):** 'ৰিক্ত নেষ্টাৰ' শব্দটোৱে বুজায় যে সন্তানে আৱাসটো [ঘৰ] খালী কৰি এৰি গৈছে। এই সময়ছোৱাত লৰা-ছোৱালীয়ে বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয় আৰু মাতৃ-পিতৃক এৰি কেতিয়াবা কামৰ বাবে আন ঠাইলৈ প্ৰব্ৰজন কৰে। আশা কৰা যায় যে এই পৰ্যায়লৈ, এজনে এজনৰ দায়বদ্ধতা [যেনে গৃহ ঋণ আৰু অন্যান্য বন্ধকী] পৰিশোধ কৰিছে আৰু সেৱা নিবৃত্তিৰ বাবে এটা পুঁজি গঢ়ি তুলিছে। এইটো সেই সময় যেতিয়া বিপি আৰু ডায়েবেটিচৰ (BP and Diabetes) ৰ দৰে ৰোগবোৰ হ'বলৈ আৰম্ভ কৰে আৰু জীৱনক পীড়িত কৰে। এই পৰ্যায়ত স্বাস্থ্য সেৱা, বিত্তীয় স্বতন্ত্ৰতা আৰু উপাৰ্জনৰ সুৰক্ষা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈ পৰে।
- g) **অৱসৰ - গধূলি কাল (বয়স 60 আৰু তাৰ পিছত):** এই পৰ্যায়ত এজনে সক্ৰিয় কামৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে আৰু জীৱনৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰিবলৈ নিজৰ সঞ্চয় ব্যয় কৰে। যেতিয়ালৈকে দুয়ো জীয়াই থাকে তেতিয়ালৈকে স্বামী আৰু পত্নীৰ জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰয়োজনবোৰ এই সময়ত কেন্দ্ৰবিন্দু। এজনে স্বাস্থ্যৰ সমস্যা, পৰ্যাপ্ত উপাৰ্জন আৰু নিসংগতাৰ বিষয়ে চিন্তিত হয়। এইটো সেই সময় যেতিয়া এজনে জীৱনৰ মানদণ্ড উন্নত কৰিব বিচাৰে আৰু বহুতো বস্তু উপভোগ কৰিব বিচাৰে যিবোৰৰ তেওঁ সপোন দেখিছিল কিন্তু প্ৰাপ্ত কৰিব পৰা নাছিল – যেনে নিজৰ অভিবুটিক অনুসৰণ কৰা বা বন্ধত যোৱা বা তীৰ্থযাত্ৰা কৰা। এজনে এই বয়স সুন্দৰভাৱে নে দৰিদ্ৰতাৰে পাৰ কৰিব সেয়া নিৰ্ভৰ কৰিব এই বছৰবোৰৰ বাবে তেওঁ কিমান সঞ্চয় কৰিছে তাৰ ওপৰত।

আমি ওপৰত দেখিবলৈ পাওঁ, অৰ্থনৈতিক জীৱন চক্ৰৰ তিনিটা পৰ্যায় আছে: এজন শিক্ষাৰ্থী বা প্ৰাক-চাকৰি পৰ্যায়; 18 ৰ পৰা 25 বছৰ বয়সৰ ভিতৰত আৰম্ভ হোৱা আৰু 35 ৰ পৰা 40 বছৰ পৰ্যন্ত চলি থকা কাৰ্য পৰ্যায়; আৰু কাম কৰা বন্ধ কৰি দিয়াৰ পিছত আৰম্ভ হোৱা অৱসৰৰ বছৰবোৰে।

3. বিভিন্ন বিত্তীয় সম্পত্তি সঞ্চয় আৰু ক্ৰয় কৰাৰ কি প্ৰয়োজন?

কাৰণটো হ'ল ব্যক্তি এজনৰ জীৱনৰ প্ৰতিটো পৰ্যায়ত, যেতিয়া তেওঁ এক নিৰ্দিষ্ট ভূমিকা পালন কৰে, কেইবাটাও প্ৰয়োজনীয়তা আহে যাৰ বাবে পুঁজি সাজু কৰিব লাগিব।

উদাহৰণ

যেতিয়া এজন ব্যক্তিয়ে বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয় আৰু নিজৰ এটা পৰিয়াল আৰম্ভ কৰে, তেতিয়া তেওঁৰ নিজৰ থকা ঘৰ লাগিব পাৰে। শিশু ডাঙৰ হোৱাৰ লগে লগে, তেওঁলোকৰ উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে পুঁজিৰ প্ৰয়োজন হয়। যেতিয়া এজন ব্যক্তি মধ্যবয়স অতিক্ৰম কৰে,

তেতিয়া তেওঁৰ স্বাস্থ্যৰ ব্যয় পূৰণ কৰিবলৈ আৰু অৱসৰৰ পিছত দৰকাৰ হ'ব পৰা ধনৰ বাবে চিন্তা হয়; যাতে এজন ব্যক্তিয়ে নিজৰ সন্তানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব নালাগে আৰু বোজা হৈ নপৰে। স্বাধীনতা আৰু মৰ্যাদাৰ সৈতে জীয়াই থকাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈ পৰে।

সঞ্চয় – বিনিয়োগ পৰিকল্পনাটো দুটা সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা লোৱা বুলি গণ্য কৰা হ'ব পাৰে।

- i. উপভোগ স্থগিত কৰা: বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ ব্যৱহাৰৰ মাজত সম্পদৰ আৱণ্টন।
- ii. কম তৰল সম্পদৰ বিনিময়ত তৰলতা (বা তাৎক্ষণিক ক্ৰয় ক্ষমতা)ৰ সৈতে বিচ্ছেদ। উদাহৰণ স্বৰূপে, জীৱন বীমা আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰাৰ অৰ্থ হ'ব কম তৰল চুক্তিৰ বাবে ধন বিনিময় কৰা।

বিত্তীয় পৰিকল্পনাত দুয়ো ধৰণৰ সিদ্ধান্ত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। ভৱিষ্যতৰ বাবে সঞ্চয় কৰাৰ বাবে পৰিকল্পনা কৰিব লাগিব আৰু ভৱিষ্যতে উদ্ভৱ হ'বলগীয়া বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে উপযুক্ত সম্পদত বুদ্ধিমত্তাৰে বিনিয়োগ কৰিব লাগিব।

4. ব্যক্তিগত প্ৰয়োজনীয়তা

যদি আমি ওপৰত আলোচনা কৰা জীৱন চক্ৰৰ পৰ্যায়বোৰ চাওঁ, আমি দেখিম যে তিনি প্ৰকাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে। এইবোৰে তিনি প্ৰকাৰৰ বিত্তীয় সামগ্ৰীৰ জন্ম দিয়ে।

a) ভৱিষ্যতৰ লেনদেন সঞ্চয় কৰা

জীৱন চক্ৰৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত উদ্ভৱ হ'ব বুলি আশা কৰা বিভিন্ন প্ৰত্যাশিত ব্যয় পূৰণ কৰাৰ বাবে পুঁজিৰ দ্বাৰা প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰথম প্ৰকাৰ উদ্ভৱ হয়। এনে প্ৰয়োজনীয়তা দুটা প্ৰকাৰৰ:

- i. **নিৰ্দিষ্ট লেনদেনৰ প্ৰয়োজনীয়তা:** যিবোৰ নিৰ্দিষ্ট জীৱন ঘটনাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত যাৰ বাবে সম্পদৰ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ প্ৰয়োজন। উদাহৰণ স্বৰূপে নিৰ্ভৰশীলসকলৰ উচ্চ শিক্ষা/বিবাহৰ ব্যৱস্থা কৰা; বা ঘৰ বা উপভোক্তাৰ দীৰ্ঘস্থায়ী সামগ্ৰী ক্ৰয় কৰা
- ii. **সাধাৰণ লেনদেনৰ প্ৰয়োজনীয়তা:** কোনো নিৰ্দিষ্ট উদ্দেশ্যৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত নোহোৱাকৈ চলিত ব্যৱহাৰৰ পৰা আঁতৰাই ৰখা পৰিমাণ – এইবোৰক জনপ্ৰিয়ভাৱে 'ভৱিষ্যতৰ ব্যৱস্থা' বুলি কোৱা হয়

b) আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ খৰচ বহন কৰা

আকস্মিক পৰিস্থিতি হৈছে জীৱনৰ অপ্ৰত্যাশিত ঘটনা যাৰ বাবে ডাঙৰ পুঁজিৰ দৰকাৰ হয়। এইবোৰ বৰ্তমানৰ উপাৰ্জনৰ পৰা পূৰণ কৰিব নোৱাৰি আৰু পূৰ্ব-পুঁজি ৰখা প্ৰয়োজন। ইয়াৰে কিছুমান ঘটনা, যেনে মৃত্যু আৰু বিকলাঙ্গতা বা নিবনুৱাৰ, দৰে ঘটনাই উপাৰ্জন হেৰুওৱাৰ পৰিবেশৰ সৃষ্টি কৰে। আন কিছুমান, যেনে জুই, যাৰ ফলত ধন-সম্পত্তি হেৰুৱাব পাৰে।

এনে প্ৰয়োজনীয়তা বীমাৰ জৰিয়তে সমাধান কৰিব পাৰি, যদিহে সেইবোৰ হোৱাৰ সম্ভাৱনা কম কিন্তু ব্যয়ৰ প্ৰভাৱ অধিক হয়। এজনে বৃহৎ পৰিমাণৰ তৰল সম্পদ সংৰক্ষণ হিচাপে কৰি তাক বৈকল্পিকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

c) সম্পদ পুঞ্জীভূত কৰা

সংগ্ৰহৰ উদ্দেশ্য হৈছে এজন ব্যক্তিয়ে বজাৰৰ অনুকূল সুযোগৰ সুবিধা লৈ সম্পদ সংগ্ৰহৰ বাবে বিনিয়োগ কৰাৰ আকাংক্ষা। কিছুমান ব্যক্তিয়ে বিনিয়োগ কৰোঁতে সতৰ্ক দৃষ্টিভঙ্গী ল'ব পাৰে, আনহাতে কিছুমানে অধিক বিপদাশংকা ল'বলৈ ইচ্ছুক হ'ব পাৰে, অধিক ৰিটাৰ্ণ অৰ্জন কৰাৰ লক্ষ্যৰে। অধিক লাভ বিচৰা হয় কিয়নো ই এজনৰ সম্পদ বা মুঠ মূল্য অধিক দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে। সম্পদ স্বাধীনতা, উদ্যোগ, শক্তি আৰু প্ৰভাৱৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

5. বিত্তীয় সামগ্ৰী

ওপৰোক্ত প্ৰয়োজনীয়তাৰ সংহতিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিত্তীয় বজাৰত তিনি প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী আছে:

লেনদেনমূলক সামগ্ৰীসমূহ	বেংক জমা আৰু অন্যান্য সঞ্চয় সঁজুলি, যিয়ে এজনক সঠিক সময়ত আৰু পৰিমাণত পৰ্যাপ্ত ক্ৰয় ক্ষমতা (তৰলতা) ৰাখিবলৈ সক্ষম কৰে।
বীমাৰ দৰে আকস্মিক সামগ্ৰী	এইবোৰে হঠাতে অপ্ৰত্যাশিত ঘটনাৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা বৃহৎ লোকচানৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে।
সম্পদ সংগ্ৰহ সামগ্ৰী	শ্বেয়াৰ আৰু উচ্চ উৎপাদনশীল চুক্তি বা ৰিয়েল ইষ্টেট এনে সামগ্ৰীৰ উদাহৰণ। ইয়াত অধিক ধন উপাৰ্জনৰ লক্ষ্যৰে ধন বিনিয়োগ কৰা হয়।

এজন ব্যক্তিৰ সাধাৰণতে ওপৰোক্ত সকলো প্ৰয়োজনীয়তাৰ মিশ্ৰণ থাকিব আৰু সেয়েহে তিনিও প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী তেওঁক লাগিব পাৰে। চমুকৈ এজনে ক'ব পাৰে যে ইয়াত আছে:

- সঞ্চয় কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা – নগদ ধনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে
- বীমা কৰাৰ প্ৰয়োজন – অনিশ্চয়তাৰ বিৰুদ্ধে
- বিনিয়োগৰ প্ৰয়োজন – সম্পত্তি সৃষ্টিৰ বাবে

6. বিপদাশংকাৰ ৰূপৰেখা আৰু বিনিয়োগ

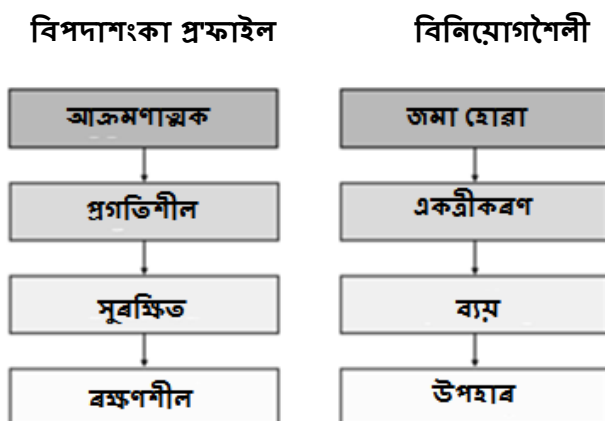
যিহেতু এজন ব্যক্তিয়ে জীৱন চক্ৰৰ বিভিন্ন স্তৰৰ মাজেৰে আগবাঢ়ে, যুৱ উপাৰ্জনকাৰীৰ পৰা মধ্যবয়সলৈ আৰু তাৰ পিছত কৰ্মজীৱনৰ অন্তিম বছৰৰ ফালে; একেলগে তেওঁৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইল, বা বিপদাশংকা লোৱাৰ দিশত দৃষ্টিভঙ্গীও সলনি হয়।

যেতিয়া বয়স কম থাকে, এজন ব্যক্তি যথেষ্ট আগ্ৰণী হ'ব পাৰে আৰু যিমান সম্ভৱ সিমান সম্পদ সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে বিপদাশংকা ল'বলৈ ইচ্ছুক হ'ব পাৰে। অৱশ্যে বছৰ বোৰ পাৰ হোৱাৰ লগে লগে, তেওঁ বিনিয়োগৰ ক্ষেত্ৰত অধিক বিচক্ষণ আৰু সাৱধান হ'ব পাৰে। এজন ব্যক্তিয়ে এতিয়া নিজৰ বিনিয়োগ সুৰক্ষিত আৰু একত্ৰিত কৰিবলৈ উদ্বিগ্ন হয়।

অৱশেষত, অৱসৰৰ ওচৰ চাপি অহাৰ লগে লগে ব্যক্তিজন অধিক ৰক্ষণশীল হ'ব পাৰে। এতিয়া এটা পুঁজি ৰখাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হয় যাৰ পৰা তেওঁ অৱসৰৰ পিছৰ বছৰবোৰত ব্যয় কৰিব পাৰে। এজনে নিজৰ সন্তানৰ বাবে দান কৰা, দান-বৰঙণি উপহাৰ দিয়া আদিৰ বিষয়েও ভাবিব পাৰে।

বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইলৰ সৈতে তাল মিলাবলৈ এজন ব্যক্তিৰ বিনিয়োগ শৈলীও সলনি হয়। ইয়াক তলত উল্লেখ কৰা হৈছে:

নক্সা 3: বিপদাশংকা ৰূপৰেখা আৰু বিনিয়োগশৈলী

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটোৱে অপ্ৰত্যাশিত ঘটনাৰ বিৰুদ্ধে নিৰ্দিষ্ট সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে?

- i. বীমা
- ii. লেনদেনমূলক সামগ্ৰী যেনে বেংক ফিক্সড ডিপজিট
- iii. শ্বেয়াৰ
- iv. ঋণপত্ৰ

B. বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা

1. বিত্তীয় পৰিকল্পনা

বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে গ্ৰাহক এজনৰ বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যতৰ প্ৰয়োজনীয়তা বোৰ তেওঁৰ বিপদাশংকাৰ ৰূপৰেখা আৰু উপাৰ্জনৰ সৈতে সাৱধানে মূল্যায়ন কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া, লগতে উপযুক্ত

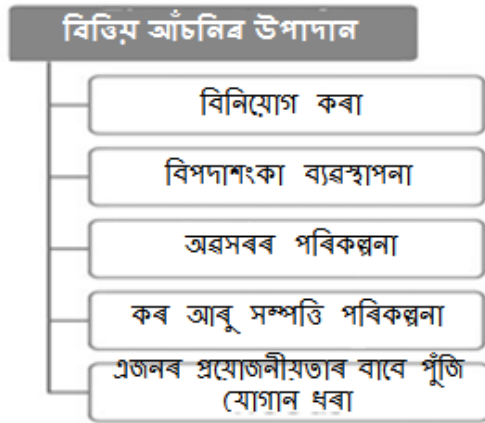
বিত্তীয় সামগ্ৰীৰ পৰামৰ্শ দিয়াৰ জৰিয়তে বিভিন্ন প্ৰত্যাশিত/অপ্ৰত্যাশিত প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে এক পৰিকল্পনা নিৰ্ধাৰণ কৰা।

বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ উপাদানবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- ✓ বিনিয়োগ – বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰাৰ ক্ষুধাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সম্পত্তি আৱণ্টন কৰা,
- ✓ বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা,
- ✓ অৱসৰৰ পৰিকল্পনা,
- ✓ কৰ আৰু সম্পত্তি পৰিকল্পনা, আৰু
- ✓ এজনৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে বিত্তীয় যোগান ধৰা

ইয়াক চমুকৈ কবলৈ গ'লে বিত্তীয় পৰিকল্পনাত 360 ডিগ্ৰী পৰিকল্পনা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

নক্সা 4: বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ উপাদানসমূহ

2. বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা

বিত্তীয় পৰিকল্পনা এটা নতুন বিষয় নহয়। এইটো আমাৰ পূৰ্বপুৰুষসকলৰ দ্বাৰা সৰল ৰূপত অনুশীলন কৰা হৈছিল। তেতিয়া বিনিয়োগৰ বিকল্প সীমিত আছিল। কেইদশকমান আগতে বহুতে ইকুইটি বিনিয়োগক জুৱাৰ দৰে বুলি গণ্য কৰিছিল। সঞ্চয়বোৰ মুখ্যতঃ বেংক জমা, ডাক সঞ্চয় আঁচনি আৰু অন্যান্য স্থিৰ উপাৰ্জনৰ সঁজুলিত পৰিচালিত কৰা হৈছিল। আমাৰ সমাজ আৰু আমাৰ গ্ৰাহকসকলে আজিকালি সন্মুখীন হোৱা প্ৰত্যাহ্বানবোৰ বহুত বেলেগ। তাৰে কিছুমান হৈছে:

i. যুটীয়া পৰিয়ালৰ ভাঙোন

যুটীয়া পৰিয়াল আতৰাই পিতৃ, মাতৃ আৰু সন্তানক লৈ গঠিত একক পৰিয়ালৰ পথ প্ৰশস্ত হৈছে। এই পৰিয়ালৰ সাধাৰণ মুৰব্বী আৰু উপাৰ্জনকাৰী সদস্যই নিজৰ আৰু নিকট পৰিয়ালৰ যত্ন লোৱাৰ দায়িত্ব বহন কৰিব লাগে। ইয়াৰ বাবে এজন ব্যক্তিয়ে পেছাদাৰী বিত্তীয় পৰিকল্পনাকাৰীৰ পৰা যথেষ্ট সঠিক পৰিকল্পনা আৰু পৰামৰ্শ বিচাৰিব লগা হ'ব পাৰে।

ii. একাধিক বিনিয়োগ বিকল্প

সম্পদ সৃষ্টিৰ বাবে আজি বৃহৎ সংখ্যক বিনিয়োগ সঁজুলি উপলব্ধ, যিবোৰৰ প্ৰতিটোৱে বিভিন্ন পৰিমাণৰ বিপদাশংকা আৰু ৰিটাৰ্ণ প্ৰদান কৰে। বিত্তীয় লক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ, এজনে বুদ্ধিমত্তাৰে বাছনি কৰিব লাগিব আৰু বিপদাশংকা লোৱাৰ ক্ষমতাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সঠিক বিনিয়োগৰ সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। বিত্তীয় পৰিকল্পনাই এজনৰ সম্পত্তি আৱণ্টনত সহায় কৰিব পাৰে।

iii. পৰিবৰ্তিত জীৱনশৈলী

তাৎক্ষণিক আনন্দ সকলোৱে ভাল পায়। ব্যক্তিসকলে শেহতীয়া মোবাইল ফোন, গাড়ী, ডাঙৰ ঘৰ, সন্মানীয় ক্লাবৰ সদস্যপদ আদি ৰাখিব বিচাৰে। এই আকাংক্ষাবোৰ পূৰণ কৰিবলৈ, লোকসকলে প্ৰায়ে যথেষ্ট পৰিমাণে ধাৰ লয় আৰু ঋণ পৰিশোধ কৰিবলৈ তেওঁলোকৰ উপাৰ্জনৰ এক ভাল অংশ ব্যয় কৰে, যাৰ ফলত সঞ্চয় কৰাৰ সুযোগ কম হৈ পৰে। বিত্তীয় পৰিকল্পনাই পৰিকল্পনা আৰু এজন ব্যক্তিৰ ব্যয় হ্ৰাস কৰাত সহায় কৰে যাতে এজনে অপ্ৰয়োজনীয় ব্যয় হ্ৰাস কৰিব পাৰে আৰু যাতে সময়ৰ সৈতে ইয়াক উন্নীত কৰাৰ সময়ত তেওঁৰ এজনৰ বৰ্তমানৰ জীৱনধাৰণৰ মানদণ্ড বজাই ৰাখিব পাৰে।

iv. মুদ্রাস্ফীতি

মুদ্রাস্ফীতি হৈছে এক সময়ৰ ভিতৰত অৰ্থনীতিত সামগ্ৰী আৰু সেৱাৰ মূল্যৰ সাধাৰণ স্তৰৰ বৃদ্ধি। ইয়াৰ ফলত ধনৰ মূল্য হ্ৰাস হয়। ফলস্বৰূপে, ধনৰ ক্ৰয় ক্ষমতা হ্ৰাস হয়। অৱসৰৰ পিছত মুদ্রাস্ফীতিয়ে বিধ্বংসী পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। বিত্তীয় পৰিকল্পনাই মুদ্রাস্ফীতিৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ সজ্জিত হোৱাটো নিশ্চিত কৰাত সহায় কৰিব পাৰে, বিশেষকৈ পিছৰ বছৰবোৰত।

v. অন্যান্য আকস্মিক ঘটনা আৰু প্ৰয়োজনীয়তা

বিত্তীয় পৰিকল্পনাই ব্যক্তিসকলক আন কেইবাটাও প্ৰয়োজনীয়তা আৰু প্ৰত্যাহ্বান যেনে স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় জৰুৰী অৱস্থা আৰু কৰ দায়বদ্ধতা পূৰণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰে। ব্যক্তিসকলে এইটোও নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে তেওঁলোকৰ ধন আৰু সম্পত্তি, তেওঁলোকৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁলোকৰ প্ৰিয়জনক মসৃণভাৱে হস্তান্তৰ কৰিব পাৰি। আন কিছুমান প্ৰয়োজনীয়তা আছে যেনে দান কৰা বা এজনৰ জীৱনকালত আৰু তাৰ পিছতো কিছুমান সামাজিক

আৰু ধৰ্মীয় দায়বদ্ধতা পূৰণ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা। বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে এই সকলোবোৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ উপায়।

3. বিত্তীয় পৰিকল্পনা আৰম্ভ কৰাৰ সঠিক সময় কেতিয়া?

বিত্তীয় পৰিকল্পনা কেৱল ধনী লোকসকলৰ বাবে নহয়। প্ৰকৃততে, প্ৰথম দৰমহা পোৱাৰ দিনৰে পৰা পৰিকল্পনা আদৰ্শভাৱে আৰম্ভ কৰা উচিত। কেতিয়া পৰিকল্পনা আৰম্ভ কৰিব লাগে ক'বলৈ কোনো নিৰ্দিষ্ট সূত্ৰপাত বিন্দু নাই।

অৱশ্যে এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ নীতি আছে যিয়ে আমাক পথ প্ৰদৰ্শন কৰিব - আমাৰ বিনিয়োগৰ সময়কাল যিমানে দীঘলীয়া হ'ব, সিমানেই সেইবোৰ বহুগুণে বৃদ্ধি হ'ব।

সেয়েহে ইয়াক সোনকালে আৰম্ভ কৰিব লাগে। বিনিয়োগে তেতিয়াহে সময়ৰ সৰ্বাধিক লাভালাভ লাভ কৰিব। আকৌ, পৰিকল্পনা কেৱল প্ৰতিপত্তীশালী ব্যক্তিসকলৰ বাবে নহয়। এইটো সকলোৰে বাবে। এজন ব্যক্তিৰ বিত্তীয় লক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ, এক শৃংখলাবদ্ধ দৃষ্টিভঙ্গী অনুসৰণ কৰিব লাগিব। বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ প্ৰতি এক অপৰিকল্পিত, আৱেগিক দৃষ্টিভঙ্গী হৈছে ব্যক্তিসকলৰ বিত্তীয় দুৰ্দশাৰ এক মুখ্য কাৰণ।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

বিত্তীয় পৰিকল্পনা আৰম্ভ কৰাৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সময় কেতিয়া?

- I. অৱসৰৰ পিছত
- II. এজনে তেওঁৰ প্ৰথম দৰমহা পোৱাৰ লগে লগে
- III. বিবাহৰ পিছত
- IV. ধনী হোৱাৰ পিছতহে

C. বিত্তীয় পৰিকল্পনা - প্ৰকাৰ

এতিয়া আমি এজন ব্যক্তিয়ে কৰিব লগা বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োগবোৰ চাওঁ আহক।

নক্সা 5: বিত্তীয় পৰিকল্পনা পৰামৰ্শদাতা সেৱাসমূহ

বিত্তীয় আঁচনিৰ পৰামৰ্শ সেৱাসমূহ

নগদ পৰিকল্পনা

বিনিয়োগ পৰিকল্পনা

বীমাযোগ্য পৰিকল্পনা

অৱসৰৰ পৰিকল্পনা

সম্পত্তি পৰিকল্পনা

কৰ পৰিকল্পনা

প্ৰদান কৰিব পৰা বিভিন্ন পৰামৰ্শদাতা সেৱাবোৰ চাওঁ আহক। এনে ছয়টা ক্ষেত্ৰ আছে যিবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়

- ✓ নগদ পৰিকল্পনা
- ✓ বিনিয়োগ পৰিকল্পনা
- ✓ বীমা পৰিকল্পনা
- ✓ অৱসৰৰ পৰিকল্পনা
- ✓ ইষ্টেট পৰিকল্পনা
- ✓ কৰ পৰিকল্পনা

1. নগদ পৰিকল্পনা

নগদ ধনৰ প্ৰবাহ পৰিচালনা কৰাৰ দুটা উদ্দেশ্য আছে।

- i. অপ্রত্যাশিত প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে তৰল সম্পদৰ ভাণ্ডাৰ স্থাপন আৰু বাহাল ৰখাকে ধৰি উপাৰ্জন আৰু ব্যয়ৰ প্ৰবাহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰা।
- ii. মূলধন বিনিয়োগৰ বাবে নগদ ধনৰ অতিৰিক্ত পৰিমাণ প্ৰণালীবদ্ধভাৱে সৃষ্টি আৰু বাহাল ৰখা।

নগদ পৰিকল্পনাত কেইবাটাও পৰ্য্যায় অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। ব্যক্তিজনে বাজেট প্ৰস্তুত কৰিব লাগিব আৰু লগতে নিয়মীয়া আৰু মুঠ ব্যয় কি হৈছে পৰীক্ষা কৰিবলৈ এজনৰ উপাৰ্জন আৰু ব্যয়ৰ প্ৰবাহ বিশ্লেষণ কৰিব লাগিব। যদিও নিৰ্দিষ্ট ব্যয় সহজে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব নোৱাৰি, এজনে পৰিৱৰ্তনশীল ব্যয় হ্ৰাস, স্থগিত আৰু পৰিচালনা কৰিব পাৰে। **পৰৱৰ্তী পদক্ষেপটো হ'ল ভৱিষ্যতৰ মাহিলী উপাৰ্জন আৰু গোটেই বছৰটোত ব্যয়ৰ পূৰ্বানুমান কৰা** আৰু এই নগদ ধনৰ প্ৰবাহবোৰ পৰিচালনা কৰাৰ বাবে এটা পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা।

নগদ পৰিকল্পনা প্ৰক্ৰিয়াৰ আন এটা অংশ হ'ল ঐচ্ছিক উপাৰ্জন সৰ্বাধিক কৰাৰ বাবে ৰণনীতি প্ৰস্তুত কৰা।

উদাহৰণ

এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ বকেয়া ঋণ পুনৰ্গঠন কৰিব পাৰে।

এজনে বকেয়া ক্রেডিট কাৰ্ডৰ ঋণ বোৰ একত্ৰিত কৰিব পাৰে আৰু তাক কম সূতৰ সৈতে বেংক ঋণৰ জৰিয়তে পৰিশোধ কৰিব পাৰে।

অধিক উপাৰ্জন কৰিবলৈ এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ বিনিয়োগ পুনৰ আৱৰ্ণন কৰিব পাৰে।

2. বীমা পৰিকল্পনা

কিছুমান বিপদাশংকা আছে যাৰ কাৰণে এজন ব্যক্তি অসুৰক্ষিত হৈ থাকে যিয়ে তেওঁলোকক তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত বিত্তীয় লক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ পৰা বিৰত ৰাখিব পাৰে। বীমা পৰিকল্পনাত এনে বিপদাশংকাৰ বিৰুদ্ধে পৰ্যাপ্ত বীমা প্ৰদান কৰাৰ বাবে এক কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা নিৰ্মাণ কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

ইয়াত কামটো হ'ল কিমান বীমাৰ প্ৰয়োজন সেয়া অনুমান কৰা আৰু কি প্ৰকাৰৰ আঁচনি সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ উপযুক্ত হ'ব নিৰ্ধাৰণ কৰা।

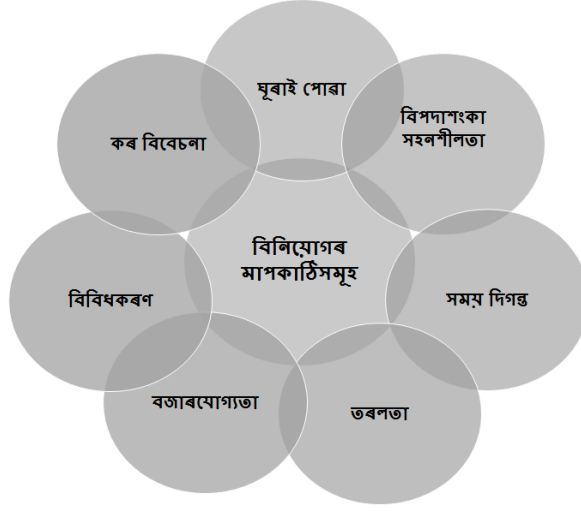
- i. উপাৰ্জনকাৰীৰ অকাল মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্ভৰশীলসকলৰ উপাৰ্জন আৰু ব্যয়ৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুমান কৰি জীৱন বীমাৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হ'ব পাৰে।
- ii. যিকোনো পাৰিবাৰিক স্বাস্থ্যবিষয়ে জৰুৰীকালীন অৱস্থাত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয়ৰ হিচাপত স্বাস্থ্য বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা মূল্যায়ন কৰিব পাৰি।
  - a. অৱশেষত নিজৰ ঘৰ/বাহন/কাৰখানা আদিক লোকচানৰ আশংকাৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আৱৰণৰ প্ৰকাৰ আৰু পৰিমাণৰ হিচাপত নিজৰ সম্পত্তিৰ বাবে বীমা বিবেচনা কৰা হ'ব পাৰে।

3. বিনিয়োগ পৰিকল্পনা

বিনিয়োগ কৰাৰ কোনো এটা সঠিক উপায় নাই। যিটো উপযুক্ত সেয়া ব্যক্তিভেদে পৃথক হ'ব। বিনিয়োগ পৰিকল্পনা হৈছে এজন ব্যক্তিৰ বিপদাশংকা ধাৰণ কৰাৰ ইচ্ছা, বিত্তীয় লক্ষ্য আৰু সেই লক্ষ্যবোৰ পূৰণ কৰাৰ সময়ৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি আটাইতকৈ উপযুক্ত বিনিয়োগ আৰু সম্পদ আৱৰ্ণন ৰণনীতি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ এক প্ৰক্ৰিয়া।

a) বিনিয়োগৰ মাপকাঠি

নক্সা 6: বিনিয়োগৰ মাপকাঠিসমূহ

ইয়াত প্ৰথম পদক্ষেপটো হ'ল কিছুমান বিনিয়োগৰ মাপকাঠি নিৰ্ধাৰণ কৰা। এইবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- i. **মুনাফা (ৰিটাৰ্ণ):** বিনিয়োগৰ ওপৰত ৰিটাৰ্ণ হৈছে প্ৰায়ে আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ মাপকাঠি যাক মানুহে তেওঁলোকৰ ধন বিনিয়োগ কৰাৰ সময়ত বিচাৰ কৰে। লাভৰ হাৰে নিৰ্ধাৰণ কৰে যে সময়ৰ লগে লগে বিনিয়োগৰ পৰা এজনৰ সম্পদ কিমান দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি হ'ব। যেতিয়া 'কম্পাউণ্ডিংৰ পাৱাৰ' বিবেচনা কৰি ৰিটাৰ্ণৰ ভূমিকাক অধিক ভালকৈ বুজা যাব পাৰি। উদাহৰণ স্বৰূপে, যদি আজি ৪% সূতৰ হাৰত 1000 টকা বিনিয়োগ কৰা হয়, 5 বছৰ পিছত 1469 টকালৈ বৃদ্ধি হ'ব আৰু 10 বছৰৰ শেষত ই দুগুণতকৈ অধিক হৈ 2159 টকাত উপনীত হ'ব। ৰিটাৰ্ণৰ এই প্ৰত্যাশা যিয়ে ধন সম্পত্তি বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে, সেয়াই বিনিয়োগৰ এটা মুখ্য উদ্দেশ্য। একে সময়তে, এজনে মন কৰিব লাগিব যে ৰিটাৰ্ণৰ উচ্চ হাৰৰ লগত সাধাৰণতে উচ্চ স্তৰৰ বিপদাশংকা জড়িত থাকিব পাৰে। ৰিটাৰ্ণ আৰু বিপদাশংকাৰ মাজত ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰিব লাগিব। এয়া ব্যক্তি এজনৰ বিপদাশংকা সহনশীলতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।
- ii. **বিপদাশংকা সহনশীলতা:** কোনোবাই বিনিয়োগ কৰিবলৈ কিমান বিপদাশংকা ল'বলৈ ইচ্ছুক তাৰ এক পৰিমাণ।
- iii. **সময় দিগন্ত:** এয়া হৈছে এক বিত্তীয় উদ্দেশ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে উপলব্ধ সময়ৰ পৰিমাণ। সময়ৰ দিগন্ত যিমানে দীঘল হয়, ত্ৰুষ্ণম্যাৰী দায়বদ্ধতাৰ বিষয়ে চিন্তা সিমানে কম হয়। এজনে কম তৰল সম্পদত দীৰ্ঘম্যাদী বিনিয়োগ কৰিব পাৰে, যি অধিক ৰিটাৰ্ণ অৰ্জন কৰে।
- iv. **তৰলতা:** সীমিত বিনিয়োগ ক্ষমতা, বা অনিশ্চিত উপাৰ্জন আৰু বায়ুৰ প্ৰবাহ থকা ব্যক্তি, বা যিসকলে এক নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিগত বা ব্যৱসায়িক ব্যয় পূৰণৰ বাবে বিনিয়োগ

কৰি আছে, তেওঁলোক তৰলতাৰ বিষয়ে উদ্বিগ্ন হ'ব [ই মূল্য নেহেৰুওৱাকৈ বিনিয়োগক নগদ ধনলৈ ৰূপান্তৰ কৰাৰ সামৰ্থ্যক বুজায়।]

- v. **বজাৰযোগ্যতা:** সম্পত্তি এটা যি সহজে ক্ৰয় বা বিক্ৰী কৰিব পাৰি।
- vi. **বৈচিত্ৰ্যকৰণ:** বিপদাশংকা হ্রাস কৰিবলৈ বিনিয়োগবোৰত কিমান পৰিমাণে বৈচিত্ৰতা বা বিস্তাৰ কৰিব বিচাৰে।
- vii. **কৰ:** বহুতো বিনিয়োগে কিছুমান আয়কৰ লাভালাভ প্ৰদান কৰে আৰু সেয়েহে এজন ব্যক্তিয়ে বিভিন্ন বিনিয়োগৰ কৰ-পৰৱৰ্তী ৰিটাৰ্ণ বিচাৰ কৰি চাব পাৰে।

b) উপযুক্ত বিনিয়োগ মাধ্যম বাছনি কৰা

পৰৱৰ্তী পদক্ষেপটো হ'ল ওপৰোক্ত মাপকাঠিবোৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি উপযুক্ত বিনিয়োগ মাধ্যম বাছনি কৰা। ৰিটাৰ্ণ আৰু বিপদাশংকাৰ বিষয়ে ব্যক্তিজনৰ প্ৰত্যাশাৰ ওপৰত প্ৰকৃত বাছনিটো নিৰ্ভৰ কৰিব।

ভাৰতত বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰী আছে যাক বিনিয়োগৰ উদ্দেশ্যে বিবেচনা কৰা হ'ব পাৰে। এইবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- ✓ বেংক/কৰ্পোৰেটৰ ফিক্সড ডিপোজিট,
- ✓ ডাকঘৰৰ ক্ষুদ্ৰ সঞ্চয় আঁচনি,
- ✓ শ্বেয়াৰৰ ৰাজহুৱা প্ৰস্তাৱ,
- ✓ ঋণপত্ৰ বা অন্যান্য বিত্তীয় সাধন,
- ✓ মিউচুৱেল ফাণ্ড (পাৰস্পৰিক নিধি),
- ✓ জীৱন বীমা কোম্পানী আদিৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা ইউনিট লিংকড আঁচনি।

4. অৱসৰৰ পৰিকল্পনা

এয়া হৈছে অৱসৰৰ পিছত এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা ধনৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু এই প্ৰয়োজনীয়তাবোৰ পূৰণ কৰাৰ বাবে বিভিন্ন অৱসৰৰ বিকল্পৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত লোৱা। অৱসৰৰ পৰিকল্পনাত তিনিটা পৰ্যায় অন্তৰ্ভুক্ত থাকে

- a) **সংগ্ৰহ:** বিনিয়োগৰ বাবে ধন আঁতৰাই ৰাখিবলৈ বিভিন্ন ধৰণৰ ৰণনীতিৰ জৰিয়তে পুঁজি সংগ্ৰহ কৰা হয়।
- b) **সংৰক্ষণ:** সংৰক্ষণ হৈছে এজনৰ বিনিয়োগক কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰোৱা আৰু ব্যক্তিজনৰ কৰ্মবৰ্ষত মূলধন সৰ্বাধিক হোৱাটো নিশ্চিত কৰাৰ বাবে কৰা প্ৰচেষ্টা।
- c) **বিতৰণ:** বিতৰণ হৈছে অৱসৰৰ পিছত উপাৰ্জনৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে কৰ্পাছ বা মূলধন উঠাই লোৱাৰ/ বাৰ্ষিক পৰিশোধলৈ ৰূপান্তৰ কৰাৰ অনুকূল পদ্ধতি।

5. ইষ্টেট (জমীদাৰী) পৰিকল্পনা

এয়া হ'ল এজনৰ মৃত্যুৰ পিছত তেওঁৰ সম্পত্তি হস্তান্তৰ আৰু স্থানান্তৰৰ পৰিকল্পনা। ইয়াৰ বাবে মনোনয়ন আৰু আৱণ্টন বা ইচ্ছাপত্ৰ(উইল) প্ৰস্তুতিৰ দৰে বিভিন্ন প্ৰক্ৰিয়া আছে। মৌলিক ধাৰণাটো হ'ল এজনৰ ধন আৰু সম্পত্তি বোৰ মসৃণভাৱে বিতৰণ কৰা আৰু তেওঁৰ ইচ্ছা অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰা টো নিশ্চিত কৰা।

6. কৰ পৰিকল্পনা

চলিত কৰ আইনৰ পৰা সৰ্বাধিক কৰ লাভালাভ কেনেদৰে প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰি নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ আৰু লগতে কৰ বিৰতিৰ সম্পূৰ্ণ সুবিধা লৈ উপাৰ্জন, ব্যয় আৰু বিনিয়োগৰ পৰিকল্পনাৰ বাবে কৰ পৰিকল্পনা কৰা হয়। ভাৰতত কৰ আইন অনুসৰি, এজন ব্যক্তিয়ে তেওঁৰ নিজৰ জীৱনৰ ওপৰত, তেওঁৰ পত্নী/স্বামী আৰু সন্তানৰ জীৱনৰ ওপৰত লোৱা জীৱন বীমা আঁচনিৰ ওপৰত পৰিশোধ কৰা জীৱন বীমা প্ৰিমিয়াম, কৰ যোগ্য উপাৰ্জন গণনা কৰাৰ বাবে আয়কৰ আইনৰ ধাৰা 80C -ৰ অধীনত কৰ্তনৰ বাবে যোগ্য। বৰ্তমানে, চৰ্ত সাপেক্ষে এই কৰ্তনৰ অনুমতি 1,50,000 টকালৈকে দিয়া হৈছে। এনে আঁচনিৰ ম্যাদপূৰ্তিৰ উপাৰ্জন (বীমাৰাশি + বোনাচ) ধাৰা 10 (10D)ৰ অধীনত ৰেহাই দিয়া হৈছে। একেদৰে, মৃত্যু দাবীৰ পৰিমাণ প্ৰাপ্তকৰ্তাৰ হাতত আয়কৰৰ পৰা ৰেহাই দিয়া হয়। মন কৰিব লাগিব যে ইয়াত উদ্দেশ্য হৈছে কৰ হ্রাস কৰা আৰু কৰ ফাঁকি দিয়া নহয়।

জীৱন বীমা এজেন্টসকলক প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ গ্ৰাহক আৰু সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক কেৱল তেওঁলোকৰ বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বিষয়েই নহয়, কিন্তু তেওঁলোকৰ অন্যান্য বিত্তীয় প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাত সহায়ৰ বাবেও পৰামৰ্শ দিব লাগিব পাৰে। বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ এক সুন্দৰ জ্ঞান যিকোনো বীমা এজেন্টৰ বাবে যথেষ্ট মূল্যবান হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

নিম্নলিখিত কোনটো কৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য নহয়?

- I. সৰ্বাধিক কৰ লাভালাভ
- II. বিচক্ষণ বিনিয়োগৰ ফলত কৰ বোজা হ্রাস
- III. কৰ ফাঁকি
- IV. কৰ বিৰতিৰ সম্পূৰ্ণ সুবিধা

সাৰাংশ

- বিত্তীয় পৰিকল্পনা হৈছে এইবোৰৰ এক প্ৰক্ৰিয়া:
  - ✓ নিজৰ জীৱনৰ লক্ষ্য চিনাক্ত কৰা,
  - ✓ এই চিনাক্ত লক্ষ্যবোৰ বিত্তীয় লক্ষ্যলৈ অনুবাদ কৰা আৰু
  - ✓ বিত্তীয় ব্যৱস্থাপনা এনেধৰণে কৰিব যিয়ে সেই লক্ষ্যবোৰ প্ৰাপ্ত কৰাত সহায় কৰিব

- ব্যক্তিগত জীৱন চক্ৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি তিনি প্ৰকাৰৰ বিত্তীয় সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজন। এইবোৰে সহায় কৰে:
  - ✓ ভৱিষ্যতৰ লেনদেন সক্ষম কৰা,
  - ✓ আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হোৱা আৰু
  - ✓ সম্পত্তি পুঞ্জীভূত কৰা
- পৰিবৰ্তনশীল সামাজিক গতিশীলতা যেনে যুটীয়া পৰিয়ালৰ বিভাজন, এতিয়া উপলব্ধ একাধিক বিনিয়োগৰ বিকল্প আৰু পৰিবৰ্তনশীল জীৱনশৈলী আদিৰ বাবে বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু বৃদ্ধি হয়।
- বিত্তীয় পৰিকল্পনা আৰম্ভ কৰাৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সময় হৈছে প্ৰথম দৰমহা পোৱাৰ ঠিক পিছতে।
- বিত্তীয় পৰিকল্পনা পৰামৰ্শদাতা সেৱাবোৰৰ ভিতৰত আছে:
  - ✓ নগদ পৰিকল্পনা,
  - ✓ বিনিয়োগ পৰিকল্পনা,
  - ✓ বীমা পৰিকল্পনা,
  - ✓ অৱসৰৰ পৰিকল্পনা,
  - ✓ ইষ্টেট (জমীদাৰী) পৰিকল্পনা আৰু
  - ✓ কৰ পৰিকল্পনা

মূল শব্দাৱলী

1. বিত্তীয় পৰিকল্পনা
2. জীৱনৰ পৰ্য্যায়বোৰ
3. বিপদাশংকা প্ৰ'ফাইল/ৰূপৰেখা
4. নগদ পৰিকল্পনা
5. বিনিয়োগ পৰিকল্পনা
6. বীমা পৰিকল্পনা
7. অৱসৰৰ পৰিকল্পনা
8. ইষ্টেট (জমীদাৰী) পৰিকল্পনা
9. উপযুক্ততাৰ তথ্য
10. কৰ পৰিকল্পনা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.

অধ্যায় L-03

জীৱন বীমা সামগ্ৰী: পৰম্পৰাগত

অধ্যায় পৰিচয়

অধ্যায়টোৱে আপোনাক জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ জগতখনৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়ে। ই সাধাৰণতে সামগ্ৰীৰ বিষয়ে কথা পাতি আৰম্ভ হয় আৰু তাৰ পিছত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু জীৱনৰ বিভিন্ন লক্ষ্য প্ৰাপ্ত কৰাত তেওঁলোকে পালন কৰা ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ আগবাঢ়ে। অৱশেষত আমি কিছুমান পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী চাম।

শিকাৰ ফলাফল

- A. জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ অৱলোকন
- B. পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী

A. জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ অৱলোকন

1. সামগ্ৰী কি?

আৰম্ভণিতে, আমি 'সামগ্ৰী'ৰ অৰ্থ বুজি পাওঁ আহক। জনপ্ৰিয় ক্ষেত্ৰত সামগ্ৰী এটাক সাধাৰণতে বজাৰত কিনা আৰু বিক্ৰী কৰা দ্ৰব্য বা বস্তু হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

এইটো বুজি পোৱা প্ৰয়োজন যে প্ৰতিটো সামগ্ৰী হৈছে কিছুমান লাভালাভ প্ৰদান কৰা বিশেষ বা গুণাগুণৰ এক গোট।

সকলো কোম্পানীয়ে তেওঁলোকৰ সামগ্ৰীবোৰ গ্ৰাহকৰ বাবে অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ সুবিধা আৰু লাভালাভ আগবঢ়াই পৃথক কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। জীৱন বীমা এজেন্ট এজনৰ ভূমিকা হৈছে তেওঁলোকৰ কোম্পানীবোৰৰ সামগ্ৰীবোৰ আনৰ তুলনাত অনন্য আৰু আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিবলৈ এই সুবিধা আৰু লাভালাভবোৰ বুজি পোৱা আৰু প্ৰস্তুত কৰা।

উদাহৰণ

কলগেট, ক্লোজ আপ আৰু প্ৰমিজ হৈছে বিভিন্ন ৱেণ্ডৰ টুথপেষ্ট। কিন্তু প্ৰতিটো ৱেণ্ডৰ বিশেষ আনটোতকৈ পৃথক।

সামগ্ৰীবোৰ হ'ব পাৰে:

- মূৰ্ত:** পোনপটীয়াকৈ দেখা বা স্পৰ্শৰ দ্বাৰা অনুভৱ কৰিব পৰা ভৌতিক বস্তুবোৰক বুজায় (উদাহৰণ স্বৰূপে গাড়ী বা টেলিভিছন ছেট)
- অমূৰ্ত:** কেৱল পৰোক্ষভাৱে অনুভৱ কৰিব পৰা সামগ্ৰীবোৰ বুজায়।

জীৱন বীমা হৈছে এক সামগ্ৰী যিটো হ'ল অমূৰ্ত।

2. জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ উদ্দেশ্য।

মানুহৰ ওচৰত এবিধ অত্যাধিক মূল্যবান সম্পদ থাকে - মানৱ মূলধন - যি হৈছে আমাৰ উৎপাদনশীল উপাৰ্জন ক্ষমতাৰ উৎস। অৱশ্যে, জীৱন আৰু মানুহৰ কল্যাণৰ এক অনিশ্চয়তা আছে। মৃত্যু আৰু ৰোগৰ দৰে ঘটনাই আমাৰ উপাৰ্জন ক্ষমতা আৰু জীৱনৰ সঞ্চয় ধ্বংস কৰিব পাৰে। বীমাই এনে পৰিস্থিতিৰ বাবে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে।

জীৱন বীমা সামগ্ৰীবোৰে মৃত্যু বা অক্ষমতাৰ ফলত ব্যক্তি এজনৰ উৎপাদনশীল সামৰ্থ্যৰ অৰ্থনৈতিক মূল্য হেৰুওৱাৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। যেতিয়াই এজন ব্যক্তিয়ে জীৱন বীমা আঁচনি এখন লয় আৰু প্ৰথম প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰে, তেওঁৰ নামত এক তাৎক্ষণিক সম্পত্তি সৃষ্টি কৰা হয় আৰু ইয়াৰ উপাৰ্জন তেওঁৰ/ তাইৰ নিৰ্ভৰশীল বা প্ৰিয়জনৰ বাবে উপলব্ধ হয়।

জীৱন বীমাই এজন ব্যক্তিৰ দুৰ্ভাগ্যজনক মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ নিকট আৰু প্ৰিয়জনক মানসিক শান্তি আৰু সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। এনে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাৰ উপৰিও, জীৱন বীমাই বজাৰৰ অন্যান্য প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে, যেনে সঞ্চয়, সম্পদ সংগ্ৰহ, বিনিয়োগৰ সুৰক্ষা আৰু লাভৰ নিৰ্দিষ্ট হাৰ, যিবোৰ এই পাঠ্যক্ৰমত আলোচনা কৰা হোৱা নাই।

জীৱন বীমা উদ্যোগটোৱে যোৱা দুই শতিকাত সামগ্ৰী আগবঢ়োৱাত প্ৰচুৰ উদ্ভাৱন কৰিছে। এই যাত্ৰাটো মৃত্যুৰ লাভালাভৰ সামগ্ৰীৰ সৈতে আৰম্ভ হৈছিল কিন্তু সময়ৰ লগে লগে, সম্পত্তি, বিকলাঙ্গতাৰ লাভালাভ, ভয়ংকৰ ৰোগৰ আৱৰণ আদিৰ দৰে একাধিক জীৱিত লাভালাভ যোগ দিয়া হৈছে।

শেহতীয়া বছৰবোৰৰ এটা মুখ্য উদ্ভাৱন আছিল বজাৰ সংযোগী আঁচনি সৃষ্টি কৰা য'ত বীমাকৃতক তেওঁৰ বিনিয়োগ সম্পদ বাছনি আৰু পৰিচালনাত অংশগ্ৰহণ কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ জনোৱা হৈছিল। আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্ভাৱন আছিল নমনীয় অসামূহিক সামগ্ৰীৰ বিৱৰ্তন, য'ত পৰিৱৰ্তনশীল প্ৰয়োজনীয়তা, সামৰ্থ্য আৰু জীৱন-স্তৰ অনুসৰি আঁচনি ধাৰকে বিভিন্ন লাভালাভৰ লগতে ব্যয়ৰ উপাদানবোৰ বিভিন্ন ধৰণে সলনি কৰিব পাৰে।

3. উপযুক্ততা তথ্য

এজেণ্ট আৰু দালালসহ বীমা মধ্যস্থতাকাৰীসকলক অধিক দায়বদ্ধ কৰাৰ বাবে আৰু ভুল বিক্ৰী কৰাৰ পৰিক্ৰমা হ্রাস কৰাৰ বাবে, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে 'সামগ্ৰী উপযুক্ততা'ৰ এক ধাৰণা সৃষ্টি কৰিছে। 'উপযুক্ততা তথ্য' হৈছে বয়স, উপাৰ্জন, পাৰিবাৰিক স্থিতি, জীৱন পৰ্যায়, বিত্তীয় আৰু পাৰিবাৰিক লক্ষ্য, বিনিয়োগৰ উদ্দেশ্য, বৰ্তমানৰ বীমাৰ হিচাপ আদিৰ বিষয়ে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক এজনৰ তথ্য। অৰ্থাৎ, গ্ৰাহক এজনক বীমা আঁচনি এখন বিক্ৰী কৰাৰ আগতে, এজন এজেণ্টে গ্ৰাহকৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে সামগ্ৰীৰ উপযুক্ততাক যুক্তিসংগত বুলি প্ৰমাণ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব লাগে।

আন কথাত, এজেণ্টে নিৰ্দিষ্ট সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ বিপদাশংকা প্ৰ'ফাইল - বয়স, উপাৰ্জন, পাৰিবাৰিক স্থিতি, জীৱন ৰক্ষা, বিত্তীয় আৰু পাৰিবাৰিক লক্ষ্য, বিনিয়োগৰ উদ্দেশ্য, বৰ্তমানৰ বীমা আঁচনি', বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আদি বিবেচনা কৰে আৰু সামগ্ৰীটো সেই গ্ৰাহকৰ বাবে উপযুক্ত হয় নে নহয় সিদ্ধান্ত লয়। সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতি, প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ, প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতি আৰু আঁচনিখনৰ ম্যাদ আৰু লগতে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ প্ৰকাৰো 'উপযুক্ততা'ৰ মাপকাঠিৰ অংশ।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে নিৰ্দেশ দিয়ে যে সংগ্ৰহ কৰা উপযুক্ততা তথ্য প্ৰস্পেক্ট (সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক) আৰু এজেণ্টৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিব লাগে; আৰু আঁচনিৰ ৰেকৰ্ডৰ অংশ হিচাপে বীমাকৰ্তাই সংৰক্ষণ কৰিব লাগে আৰু কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা পৰিদৰ্শনৰ বাবে উপলব্ধ কৰিব লাগে।

4. জীৱন বীমা সামগ্ৰীত ৰাইডাৰ

ৰাইডাৰ হৈছে সাধাৰণতে অনুমোদনৰ জৰিয়তে যোগ দিয়া এক ব্যৱস্থা, যি চুক্তিৰ অংশ হৈ পৰে। ৰাইডাৰক সাধাৰণতে পৰিপূৰক লাভালাভ প্ৰদান কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয় যেনে আঁচনি এখনে প্ৰদান কৰা মৃত্যুৰ লাভালাভৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰা, ধৰি লওঁক, দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হোৱা। জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে কেইবাটাও ৰাইডাৰ আগবঢ়ায় যাৰ জৰিয়তে পৰিমাণ প্ৰদানৰ মূল্য বৰ্ধিত কৰা হয়। ৰাইডাৰে এজন ব্যক্তিৰ বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয়তা এখন আঁচনিত অনুকূলিত কৰাত সহায় কৰে।

ৰাইডাৰে এক মানক জীৱন বীমা চুক্তিত অতিৰিক্ত লাভালাভ হিচাপে বিকলাঙ্গতা আৱৰণ, দুৰ্ঘটনা আৱৰণ আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ আৱৰণৰ দৰে লাভালাভ প্ৰদান কৰাৰ এক উপায় প্ৰদান কৰে। আঁচনি ধাৰকসকলে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰি এইবোৰ সুবিধা ল'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো এটা অমূৰ্ত সামগ্ৰী?

- I. গাড়ী
- II. ঘৰ
- III. জীৱন বীমা
- IV. চাবোন

B. পৰস্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী

আমি এতিয়া কিচুমান পৰস্পৰাগত প্ৰকাৰৰ জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ বিষয়ে শিকিম।

নক্সা 1: পৰস্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী

1. ম্যাদী বীমা আঁচনি

ম্যাদী বীমা হৈছে এক চুক্তি যি কেৱল এক নিৰ্দিষ্ট সময়ত হে বৈধ। এয়া বিমান ভ্ৰমণ সম্পূৰ্ণ কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় অতি কম সময়ৰ পৰা আৰম্ভ কৰি একাধিক বছৰলৈকে হ'ব পাৰে। সুৰক্ষা 65 বা 70 বছৰ বয়সলৈকে প্ৰসাৰিত হ'ব পাৰে। এক বছৰৰ ম্যাদী আঁচনিবোৰ সম্পত্তি আৰু হতাহত বীমা চুক্তিৰ সৈতে একে। এই আঁচনিখনত কোনো সঞ্চয় বা নগদ মূল্যৰ উপাদান নাই।

অক্টোবৰ 2020-ত, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI)য়ে "সৰল জীৱন বীমা" (বীমাকৰ্তাৰ নাম সামগ্ৰীৰ নামৰ আগত যোগ দিয়া হ'ব) নামৰ এক মানক ব্যক্তিগত ম্যাদী জীৱন বীমা সামগ্ৰী প্ৰৱৰ্তন কৰিছে, যিয়ে আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত জীৱন বীমাৰ দুৰ্ভাগ্যজনক মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত মনোনীত ব্যক্তিক এক মুঠ পৰিমাণত বীমাৰাশি পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰে।

নিয়ন্ত্ৰকে নিৰ্ধাৰিত কৰা কিছুমান লাভালাভ আৰু ৰাইডাৰৰ বাহিৰে, আন কোনো ৰাইডাৰ/লাভালাভ/ বিকল্প/প্ৰকাৰ আগবঢ়োৱাৰ অনুমতি দিয়া নহয়। লগতে, আত্মহত্যা বৰ্জনৰ বাহিৰে সামগ্ৰীৰ অধীনত কোনো ধৰণৰ বৰ্জন কৰা নহ'ব। লিংগ, বাসস্থান, ভ্ৰমণ, জীৱিকা বা শিক্ষাগত অৰ্হতাৰ ওপৰত প্ৰতিবন্ধকতা অবিহনে ব্যক্তিসকলক সৰল জীৱন বীমা প্ৰদান কৰিব লাগিব।

a) উদ্দেশ্য

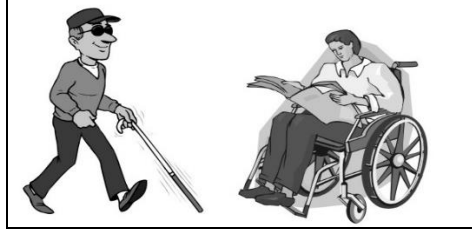
এখন ম্যাদী জীৱন বীমা আঁচনিতে জীৱন বীমাৰ আঁৰৰ মুখ্য আৰু মৌলিক ধাৰণাটো পূৰণ কৰে, যি হৈছে বীমাকৃতৰ নিৰ্ভৰশীলসকলক তেওঁৰ মৃত্যু হ'লে এক নিশ্চিত পৰিমাণৰ ধন প্ৰদান কৰা।

আঁচনিখনে উপাৰ্জন প্ৰতিস্থাপন পৰিকল্পনা হিচাপেও কাম কৰে। ইয়াত একমুঠ পৰিমাণ পৰিশোধৰ সলনি নিৰ্ভৰশীল হিতাধিকাৰীসকলক মাহিলী, তিনিমহীয়া বা একে ধৰণৰ আন নিয়মিত পৰিশোধৰ এক ব্যৱস্থা প্ৰদান কৰা হয়।

b) অক্ষমতা

সাধাৰণতে এটা ম্যাদী বীমা আঁচনিতে কেৱল মৃত্যুক সামৰি লয়। অৱশ্যে, মুখ্য আঁচনিত বিকলাঙ্গতা সুৰক্ষা ৰাইডাৰ ক্ৰয় কৰা সম্ভৱ। এনে ক্ষেত্ৰত, যদি চুক্তিৰ ম্যাদৰ সময়ত বীমাকৃত ব্যক্তি এক নিৰ্দিষ্ট অক্ষমতাত ভুগি থাকে, হিতাধিকাৰী/ বীমাকৃত ব্যক্তিক এক বিকলাঙ্গতা লাভালাভ পৰিশোধ কৰা হ'ব। বীমাকৃত ব্যক্তিজনৰ মৃত্যুলৈকে লাভালাভবোৰ অব্যাহত থাকিব।

নক্সা 2: অক্ষমতা

c) ৰাইডাৰ হিচাপে ম্যাডী বীমা

ম্যাডী জীৱনৰ অধীনত সুৰক্ষা সাধাৰণতে কেৱল এখন পৃথক আঁচনি হিচাপে প্ৰদান কৰা হয় কিন্তু ইয়াক আঁচনি এখনত ৰাইডাৰৰ জৰিয়তে প্ৰদান কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ

পেশ্বন আঁচনিত এক ৰাইডাৰ থাকিলে পেশ্বন আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখৰ আগতে মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত মৃত্যুৰ লাভালাভ পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

d) পৰিৱৰ্তনযোগ্যতা

পৰিৱৰ্তনযোগ্য ম্যাডী বীমা আঁচনিয়ে আঁচনি ধাৰক এজনক বীমাযোগ্যতাৰ নতুন প্ৰমাণ প্ৰদান নকৰাকৈ এটা ম্যাডী বীমা আঁচনিক "সম্পূৰ্ণ জীৱন"ৰ দৰে স্থায়ী আঁচনিলৈ পৰিৱৰ্তন বা ৰূপান্তৰ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। এই বিশেষাধিকাৰে তেওঁলোকক সহায় কৰে যিসকলে স্থায়ী নগদ মূল্য বীমা কৰিব বিচাৰে কিন্তু ইয়াৰ উচ্চ প্ৰিমিয়াম বহন কৰিবলৈ অক্ষম। যেতিয়া আঁচনিখন স্থায়ী বীমালৈ ৰূপান্তৰিত হয়, তেতিয়া নতুন প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ অধিক হ'ব।

e) অনন্য বিক্ৰী প্ৰস্তাৱ (USP)

ম্যাডী বীমাৰ অনন্য বিক্ৰী প্ৰস্তাৱ (USP) হৈছে ইয়াৰ নিম্ন মূল্য, যাৰ ফলত এজনে সীমিত বাজেটত তুলনামূলকভাৱে বৃহৎ পৰিমাণৰ জীৱন বীমা ক্ৰয় কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

f) প্ৰকাৰসমূহ

ম্যাডী নিশ্চয়তাৰ কেইবাটাও প্ৰকাৰ সম্ভৱ।

নক্সা 3: টাৰ্ম এছ্যুৰেন্সৰ (ম্যাডী বীমা)ৰ প্ৰকাৰসমূহ

ম্যাডৰ নিশ্চয়তাৰ প্ৰকাৰসমূহ

- ম্যাডৰ নিশ্চয়তাৰ হ্ৰাস
- ম্যাডৰ নিশ্চয়তাৰ বৃদ্ধি
- প্ৰিমিয়ামবোৰ ঘূৰাই দিয়াৰ সৈতে ম্যাড বীমা

i. হ্রাস হৈ থকা ম্যাদী বীমা (Decreasing Term Assurance)

এই আঁচনিবোৰত সাধাৰণতে ম্যাদী বীমা হ্রাস হয় য'ত ঋণ লওঁতাৰ মৃত্যু হ'লে, সেই সময়ত বাকী থকা ঋণৰ পৰিমাণৰ সমকক্ষ মৃত্যুৰ লাভালাভ হিচাপে পৰিশোধ কৰা হয়। এইবোৰ প্ৰায়ে বন্ধকী মুক্তি (Mortgage Redemption) (অধ্যায় 15-ত আলোচনা কৰা) বা ক্ৰেডিট লাইফ ইন্সুৰেঞ্চ হিচাপে বিপণন কৰা হয়। আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে ঋণ দাতা প্ৰতিষ্ঠানবোৰক তেওঁলোকৰ ঋণ লওঁতাসকলৰ জীৱন আৱৰণ কৰিবলৈ গোট বীমা হিচাপে বিক্ৰী কৰা হয়। বন্ধকী মুক্তি বীমা ক্ৰয় প্ৰায়ে বন্ধকী ঋণৰ চৰ্ত। এনে পৰিকল্পনাবোৰ অটোমোবাইল বা অন্যান্য ব্যক্তিগত ঋণৰ বাবেও উপলব্ধ হ'ব পাৰে।

ii. বৃদ্ধি হৈ থকা ম্যাদী বীমা (Increasing Term Insurance)

নামটোৱে সূচোৱা ধৰণে, আঁচনিখনে এক মৃত্যুৰ লাভালাভ প্ৰদান কৰে, যি আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ সৈতে বৃদ্ধি হয়। আৱৰণৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে প্ৰিমিয়াম সাধাৰণতে বৃদ্ধি হয়।

iii. প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়াৰ সৈতে ম্যাদী বীমা

আন এক প্ৰকাৰৰ আঁচনি (ভাৰতত যথেষ্ট জনপ্ৰিয়) হৈছে প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়াৰ সৈতে ম্যাদী বীমা। যদিও পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই নোপোৱা আচনিতকৈ ঘূৰাই পোৱা ম্যাদী বীমা আঁচনিৰ প্ৰিমিয়াম যথেষ্ট বেছি হ'ব, কিছুমান গ্ৰাহকক এনে আঁচনিৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

g) প্ৰাসঙ্গিক পৰিস্থিতি

নিম্নলিখিত পৰিস্থিতিবোৰত ম্যাদী বীমাৰ প্ৰাসংগিকতা থাকিব পাৰে:

- য'ত বীমা সুৰক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পূৰ্ণৰূপে অস্থায়ী, যেনে বন্ধকী মুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত
- সঞ্চয় আঁচনিৰ অতিৰিক্ত পৰিপূৰক হিচাপে।
- "ম্যাদী ক্ৰয় আৰু বাকীখিনি বিনিয়োগ কৰক" দৰ্শনৰ অংশ হিচাপে, য'ত এজনে বীমা কোম্পানীৰ পৰা কেৱল সস্তীয়া ম্যাদী বীমা সুৰক্ষা বিচাৰে আৰু প্ৰিমিয়ামৰ বাকী ভাগ আন আকৰ্ষণীয় বিনিয়োগত বিনিয়োগ কৰিব বিচাৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

ম্যাদী আঁচনিৰ সীমাবদ্ধতা: ম্যাদী বীমা আঁচনিবোৰ কেৱল নিৰ্দিষ্ট ম্যাদৰ বাবে উপলব্ধ আৰু এজনে এক নিৰ্দিষ্ট বয়সৰ পিছত আৱৰণ অব্যাহত ৰাখিব নোৱাৰিব পাৰে, যেনে 65 বা 70 বছৰত।

2. পূৰ্ণ জীৱন বীমা

পূৰ্ণ জীৱন বীমা হৈছে এক স্থায়ী জীৱন বীমা আঁচনিৰ উদাহৰণ। ইয়াত, জীৱন বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতৰ মৃত্যু হ'লে সন্মত মৃত্যু লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়ে, মৃত্যু যেতিয়াই

নহওঁক কিয়। প্ৰিমিয়ামবোৰ গোটেই জীৱন বা নিৰ্ধাৰিত সীমিত সময়ৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব পাৰি।

পূৰ্ণ জীৱন বীমাৰ প্ৰিমিয়াম ম্যাদী বীমাৰ প্ৰিমিয়ামতকৈ যথেষ্ট বেছি কিয়নো গোটেই জীৱন আঁচনিবোৰ বীমাকৃতৰ মৃত্যুলৈকে কাৰ্যকৰী হৈ থাকিবলৈ আৰু যিকোনো সময়তে মৃত্যুৰ লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আঁচনিখনে আঁচনি ধাৰকৰ একাউন্টত নগদ মূল্যৰ ব্যৱস্থা কৰে। তেওঁ এই নগদ মূল্যৰ পৰা আঁচনি ঋণৰ ৰূপত নগদ ধন উলিয়াব পাৰে বা আনকি আঁচনিখন সমৰ্পণ কৰি এই নগদ মূল্যক ৰিডিম (পুনৰক্ষম) কৰিব পাৰে।

বকেয়া ঋণৰ ক্ষেত্ৰত, মৃত্যুৰ পিছত হিতাধিকাৰীসকলক পৰিশোধৰ পৰা ঋণ আৰু সুতৰ পৰিমাণ কৰ্তন কৰা হয়।

এক পূৰ্ণ জীৱন পলিচী হৈছে পৰিয়ালৰ মুখ্য উপাৰ্জনকাৰীৰ বাবে এক ভাল আঁচনি যি অকাল মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ প্ৰিয়জনক সুৰক্ষা দিব বিচাৰে আৰু মাৰাত্মক ৰোগৰ দৰে বিভিন্ন ঘটনাৰ পৰা তেওঁৰ মূলধন সংৰক্ষণ কৰিব বিচাৰে। প্ৰয়োজন হ'লে অৱসৰৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে পূৰ্ণ জীৱন বীমা আঁচনিৰ নগদ মূল্যও ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এনেদৰে পূৰ্ণ জীৱন বীমাই ঘৰুৱা সঞ্চয় আৰু পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মলৈ প্ৰেৰণ কৰিবলগা সম্পদ সৃষ্টিত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

3. এণ্ডোমেন্ট বীমা (Endowment Assurance)

এয়া হৈছে এক চুক্তি য'ত বীমাকৃত ব্যক্তিৰ আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত মৃত্যু হ'লে বীমা ৰাশিটো মনোনীত ব্যক্তিক পৰিশোধ কৰিব লাগিব। যদি বীমাকৃত ব্যক্তিজন ম্যাদৰ অন্তলৈ জীয়াই থাকে, তেতিয়া বীমা ৰাশিটো বীমাকৃতক পৰিশোধ কৰা হয়।

সামগ্ৰীটোত মৃত্যু আৰু জীয়াই থকাৰ লাভালাভ দুয়োটা উপাদান আছে। এই প্ৰকাৰৰ বীমাই সঞ্চয় বৃদ্ধি কৰাৰ এক সুৰক্ষিত আৰু বাধ্যতামূলক পদ্ধতি প্ৰদান কৰি এজন ব্যক্তিৰ বীমা আৰু সঞ্চয় কাৰ্যসূচীৰ সংযোগ স্থাপন কৰে।

লোকসকলে বৃদ্ধ বয়সত ধন প্ৰদান কৰাৰ এক নিশ্চিত পদ্ধতি হিচাপে বা (ক) শৈক্ষিক উদ্দেশ্যৰ বাবে (খ) সন্তানৰ বিবাহৰ ব্যয় পূৰণ কৰা বা (গ) বন্ধকী (গৃহ) ঋণ পৰিশোধ কৰাৰ দৰে নিৰ্দিষ্ট উদ্দেশ্য পূৰণ কৰাৰ এক নিশ্চিত পদ্ধতি হিচাপে এণ্ডোমেন্ট আঁচনি ক্ৰয় কৰে।

চৰকাৰে সাধাৰণতে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত কৰ ৰেহাইৰ দৰে লাভালাভ প্ৰদান কৰে, যি ইয়াক আকৰ্ষণীয় কৰি তোলে। বহুতো এণ্ডোমেন্ট আঁচনি 55 ৰ পৰা 65 বছৰ বয়সত পৰিপক্ক (Mature) হয়, যেতিয়া বীমাকৃতই তেওঁৰ অৱসৰৰ পৰিকল্পনা কৰে। এনে ক্ষেত্ৰত এনে আঁচনিয়ে অৱসৰৰ সঞ্চয়ৰ পৰিপূৰক হ'ব পাৰে।

প্ৰকাৰসমূহ: এণ্ডোমেন্ট বীমাৰ কিছুমান প্ৰকাৰ আছে – যিবোৰ তলত আলোচনা কৰা হৈছে।

4. মানি বেক পলিচী (ধন ঘূৰাই দিয়া আঁচনি)

মানি বেক আঁচনি খন ভাৰতৰ এটা জনপ্ৰিয় এণ্ডোমেন্ট আঁচনি। এই বীমাত ম্যাদৰ সময়ত বীমা ৰাশিৰ কিছু অংশ কিস্তিত ঘূৰাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা আছে আৰু ম্যাদৰ শেষত মুঠ বীমা ৰাশিৰ বাকী অংশ প্ৰদান কৰা হয়।

উদাহৰণ

20 বছৰৰ বাবে এক মানি বেক আঁচনিৰ 5ম, 10ম আৰু 15তম বছৰৰ শেষত বীমা ৰাশিৰ 20% আৰু 20 বছৰৰ সম্পূৰ্ণ ম্যাদৰ শেষত বাকি 40% জীয়াই থকাৰ লাভালাভ হিচাপে পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰে। যদি বীমা কৃত ব্যক্তিজনৰ ম্যাদৰ ভিতৰত মৃত্যু হয়, যেনে 18 বছৰ পিছত, তেতিয়া জমা হোৱা সম্পূৰ্ণ বীমা ৰাশি আৰু বোনাচ (পৰৱৰ্তী শাখাত বৰ্ণনা কৰা হৈছে) মৃত্যুৰ লাভালাভ হিচাপে পৰিশোধ কৰা হয়; যদিও বীমাকৃতক ইতিমধ্যে বীমা ৰাশিৰ 60% লাভালাভ ইতিমধ্যে পৰিশোধ কৰা হৈছে।

মানি বেক আঁচনিবোৰ তেওঁলোকৰ তৰলতা (কেছ বেক) উপাদানৰ বাবে জনপ্ৰিয় হৈছে, যি সেইবোৰক হস্ত আৰু মধ্যম্যাদী প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰাৰ বাবে আকৰ্ষণীয় কৰি তোলে। এনে পৰিকল্পনাই সম্পূৰ্ণ মৃত্যু সুৰক্ষাও প্ৰদান কৰে, যদি আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ সময়ত ব্যক্তিজনৰ যিকোনো সময়তে মৃত্যু হয়।

5. অংশগ্ৰহণকাৰী (পাৰ) আৰু অংশগ্ৰহণ নকৰা (নন-পাৰ) আঁচনি (Participating (Par) and Non-Participating (Non-Par) Plans)

জীৱন বীমা সামগ্ৰীবোৰক অংশগ্ৰহণকাৰী (পাৰ) আৰু অংশগ্ৰহণ নকৰা (নন-পাৰ) সামগ্ৰী হিচাপেও শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি। "পাৰ" শব্দটোৱে জীৱন বীমাকৰ্তাৰ লাভত অংশগ্ৰহণ কৰা আঁচনিবোৰ বুজায়। আনহাতে, "অ-পাৰ"-এ লাভত অংশগ্ৰহণ নকৰা আঁচনিবোৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। পৰম্পৰাগত জীৱন বীমাত দুয়োটা প্ৰকাৰ আঁচনি আছে। সকলো পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ অধীনত, আঁচনিধাৰকৰ প্ৰিমিয়ামৰ পৰা আহৰণ কৰা জীৱন বীমাৰ পুজিক, নিয়ন্ত্ৰক নিয়ম অনুসৰি বিনিয়োগ কৰা হয়। 'পাৰ প্ৰডাক্ট' বাছনি কৰা আঁচনি ধাৰকসকলে বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা অতিৰিক্ত পৰিমাণৰ (বোনাচ) এক অংশ নিশ্চিত বীমাৰাশিৰ উপৰিও প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ যোগ্য হয়। এইবোৰক 'লাভৰ সৈতে' "With Profit" plans' আঁচনি বুলি কোৱা হয়।

6. অংশগ্ৰহণ নকৰা সামগ্ৰী (নন-পাৰ)

যিসকল আঁচনি ধাৰকে লাভ অবিহনে [non par] নন-লিংকড আঁচনি ক্ৰয় কৰে তেওঁলোকক এক লাভালাভ পৰিশোধ কৰা হয় যিবোৰ চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে স্থিৰ আৰু নিশ্চিত কৰা হৈছিল আৰু তাতকৈ একো অধিক নহয়। অংশগ্ৰহণ নকৰা সামগ্ৰীবোৰ হয় 'লিংকড প্লেটফৰ্ম' বা 'নন-লিংকড প্লেটফৰ্ম'ৰ অধীনত আগবঢ়োৱা হ'ব পাৰে। এইবোৰক 'লাভ বিহীন' ('Without Profits') আঁচনি বুলি কোৱা হয়।

উদাহৰণ

ম্যাদৰ প্ৰতিবছৰৰ বাবে বীমা ৰাশিৰ 2% নিশ্চিত যোগ দিয়া বিশ বছৰৰ এণ্ডোমেণ্ট(সম্পত্তি) আঁচনি এখনত ম্যাদপূৰ্তিৰ লাভালাভৰ পৰিমাণ গণনা কৰিবলৈ বীমা ৰাশিৰ লগত মুঠ বীমা ৰাশিৰ 40% যোগ হয়।

পৰম্পৰাগত নন-পাৰ আঁচনি(non-par policies)ৰ ওপৰত আই.আৰ.ডি.এ.আই.- IRDAI ৰ নিৰ্দেশনাৱলীৰ অধীনত, নিৰ্দিষ্ট ঘটনা এটা সংঘটিত হোৱাৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব লগা লাভালাভবোৰ আৰম্ভণিতে স্পষ্টভাৱে ক'ব লাগিব আৰু কোনো সূচকাংক বা মানদণ্ডৰ সৈতে সম্পৰ্কিত নহয়। নিয়মীয়া ব্যৱধানত প্ৰাপ্ত হোৱা অতিৰিক্ত লাভালাভৰ ক্ষেত্ৰতো একেই নিয়ম প্ৰযোজ্য। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে আঁচনিখন লোৱাৰ সময়ত এই আঁচনিবোৰৰ ৰিটাৰ্ণ প্ৰকাশ কৰিব লাগিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

মৃত্যুৰ লাভালাভবোৰ সময়ে সময়ে জাৰী কৰা আইআৰডিএআই (IRDAI)ৰ নিয়মাৱলী সাপেক্ষে হয়। বৰ্তমানে, পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (অ-সংযোজিত) সামগ্ৰী নিয়ন্ত্ৰণ, 2019-ৰ নতুন নিয়ম 9 অনুসৰি, নিম্নতম মৃত্যু আৱৰণ নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

সকলো অ-সংযোজিত ব্যক্তিগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে, আঁচনিখনৰ সমগ্ৰ ম্যাদৰ সময়ত মৃত্যুৰ ওপৰত নিম্নতম বীমা ৰাশি সীমিত বা নিয়মীয়া প্ৰিমিয়াম সামগ্ৰীৰ বাবে বাৰ্ষিক প্ৰিমিয়ামৰ 7 গুণতকৈ কম নহ'ব, আৰু একক প্ৰিমিয়াম সামগ্ৰীৰ বাবে একক প্ৰিমিয়ামৰ 1.25 গুণৰ কম নহ'ব।

অংশগ্ৰহণকাৰী সামগ্ৰীৰ বাবে, মৃত্যুৰ ওপৰত বীমা ৰাশিৰ উপৰিও, আঁচনিখনত উল্লেখ কৰা আৰু মৃত্যু তাৰিখলৈকে প্ৰাপ্ত কৰা বোনাচ আৰু অতিৰিক্ত লাভালাভ মৃত্যুৰ লাভালাভৰ অংশ হিচাপে মৃত্যুৰ সময়ত পৰিশোধ কৰিব লাগিব, যদিহে আগতে পৰিশোধ কৰা নহয়। সাৰাংশত, ইয়াৰ মুঠ দুটা প্ৰকাৰ আছে, অংশগ্ৰহণ কাৰী আৰু অংশগ্ৰহণ নকৰা আঁচনি।

i. অংশগ্ৰহণকাৰী আঁচনিৰ বাবে বোনাচটো পুঁজিৰ বিনিয়োগৰ সাফল্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আৰু ইয়াক আগতে ঘোষণা বা গেৰাণ্টি দিয়া নহয়। বোনাচটো, এবাৰ ঘোষণা কৰাৰ পিছত, এক গেৰাণ্টিমুক্ত হৈ পৰে। সাধাৰণতে আঁচনিধাৰকৰ মৃত্যু বা ম্যাদপূৰ্তিৰ লাভালাভৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াক পৰিশোধ কৰা হয়। এই বোনাচটোক ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচ (**reversionary bonus**) বুলিও কোৱা হয়।

ii. অংশগ্ৰহণ নকৰা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনিখনৰ ৰিটাৰ্ণ আৰম্ভণিতে প্ৰকাশ কৰা হয়।

7. পেঞ্চন আঁচনি আৰু এনুইটি(বাৰ্ষিকী)

পেঞ্চন আঁচনি হৈছে সাধাৰণতে এক পুঁজি য'ত এজন ব্যক্তিৰ নিযুক্তিৰ বছৰবোৰত ধন কৰা হয় আৰু যাৰ পৰা ব্যক্তিজনে কামৰ পৰা অৱসৰ লোৱাৰ পিছত সময়ে সময়ে পৰ্য্যায়ক্ৰমে ধন সংগ্ৰহ কৰে।

পেঞ্চন আঁচনিবোৰ গোট (সাধাৰণতে নিয়োগকৰ্তা চালিত) বা ব্যক্তিগত ভিত্তিত নিৰুপন কৰা হয়। গোট পেঞ্চন এটা "নিৰ্ধাৰিত লাভালাভ আঁচনি" ("Defined Benefit Plan") হ'ব পাৰে, য'ত এজন ব্যক্তিক নিয়মীয়াকৈ এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হয়, বা এক "নিৰ্ধাৰিত অৱদান আঁচনি" ("Defined Contribution Plan"), যাৰ অধীনত এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ বিনিয়োগ কৰা হয় যি অৱসৰৰ বয়সত উপলব্ধ হয়। পেঞ্চন বোৰ মূলতঃ জীৱনৰ নিশ্চিত বাৰ্ষিকী (যাক দীৰ্ঘজীৱনৰ বিপদাশংকাৰ বিৰুদ্ধে বীমা আগবঢ়ায়। কৰ্মচাৰী এজনৰ সুবিধাৰ বাবে নিয়োগকৰ্তাই সৃষ্টি কৰা পেঞ্চনক সাধাৰণতে বৃত্তিগত বা নিয়োগকৰ্তা পেঞ্চন বুলি কোৱা হয়।

অৱসৰৰ পিছত, সদস্যৰ একাউন্টৰ ধন অৱসৰৰ লাভালাভ প্ৰদান কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয়, সাধাৰণতে এনুইটি ক্ৰয় কৰা হয় যাতে তাৰ পিছত নিয়মীয়া উপাৰ্জন প্ৰদান কৰিব পাৰি। এনুইটি হৈছে বীমা কোম্পানী এটাৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা এক দীৰ্ঘম্যাদী বিনিয়োগ যাক এজনৰ সঞ্চিত উপাৰ্জনতকৈ বেছি দিন জীয়াই থকাৰ বিপদাশংকাৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰাত সহায় কৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। বাৰ্ষিককৰণৰ জৰিয়তে, এজনৰ অৱদানবোৰ নিয়মিত মূল্য পৰিশোধলৈ ৰূপান্তৰিত কৰা হয় যি আজীৱন দিয়া হ'ব পাৰে।

ব্যক্তিসকলে বীমা কোম্পানীৰ পৰা পেঞ্চন আঁচনি ক্ৰয় কৰি পেঞ্চনৰ লাভালাভ লাভ কৰিব পাৰে। পেঞ্চন আঁচনিবোৰ জমা বা বিলম্বিত আধাৰত হ'ব পাৰে যি এজন ব্যক্তিক দুটা ধৰণে অৱদান আগবঢ়াব দিয়ে, (i) একমূৰ্ত্ত, বা (ii) এটা সময়ৰ ভিতৰত; যাতে তেওঁ বিচৰা বয়স/তাৰিখৰ পৰা পেঞ্চন প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে (যাক 'ভেষ্টিং' তাৰিখ বুলি কোৱা হয়)। এজনে মাহিলী, ত্ৰৈমাসিক, অৰ্ধ-বাৰ্ষিক বা বাৰ্ষিক পদ্ধতিত পেঞ্চন/এনুইটি প্ৰাপ্ত কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। পেঞ্চন আঁচনিবোৰ তাৎক্ষণিক ভিত্তিত উপলব্ধ, একমূৰ্ত্ত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, ক্ৰয়ৰ পৰবৰ্তী মাহৰ পেঞ্চন প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে, যাক তাৎক্ষণিক এনুইটি বুলি কোৱা হয়।

ভাৰতীয় বীমা উদ্যোগত জীৱন বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা বিপণন কৰা কেইবাটাও স্বগিত আৰু তাৎক্ষণিক এনুইটি সামগ্ৰী আছে। প্ৰতিটো সামগ্ৰীৰ নিজা বিশেষত্ব, নিয়মাবলী, চৰ্তাৱলী আৰু বাৰ্ষিক বিকল্প আছে।

সৰল পেঞ্চন: বীমাকৰ্তাসকলৰ মাজত অভিন্নতা প্ৰদান কৰিবলৈ, এনুইটি আঁচনিৰ বিষয়ে বজাৰত বিভ্ৰান্তি হ্ৰাস কৰিবলৈ, আৰু সাধাৰণ গ্ৰাহকৰ প্ৰয়োজনীয়তা বহলভাৱে পূৰণ কৰিব পৰা সামগ্ৰী এটা উপলব্ধ কৰিবলৈ, জানুৱাৰী 2021-ত, আইআৰডিএআই (IRDAI) য়ে সকলো জীৱন বীমাকৰ্তাক এক মানক, তাৎক্ষণিক সামগ্ৰী প্ৰৱৰ্তন কৰিবলৈ বাধ্য কৰিছিল, যাক সৰল বিশেষত্ব আৰু মানক নিয়মাবলী আৰু চৰ্তাৱলীৰ আধাৰত কেৱল ব্যক্তিগত ভিত্তিত (গোটত নহয়) দিবলৈ কোৱা হৈছিল। এনে এক মানক সামগ্ৰীয়ে গ্ৰাহকসকলৰ বাবে এক সজ্ঞানে বাছনি কৰা, বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত বিশ্বাস বৃদ্ধি কৰা, আৰু ভুল বিক্ৰী আৰু লগতে সাম্ভাব্য বিবাদ হ্ৰাস কৰাত সহজ কৰি তুলিব।

মানক ব্যক্তিগত তাৎক্ষণিক এনুইটি সামগ্ৰীটোক "সৰল পেঞ্চন" বুলি কোৱা হয়, ইয়াত বীমাকৰ্তাৰ নাম সন্মুখত যোগ দিয়া হয়। সামগ্ৰীটোৱে নিম্নলিখিত ধৰণে দুটা (আৰু মাত্ৰ দুটা) বাৰ্ষিক বিকল্প আগবঢ়ায়:

- a) ক্ৰয় মূল্যৰ 100% ৰিটাৰ্ণৰ সৈতে আজীৱন বাৰ্ষিকী (লাইফ এনুইটি); আৰু
- b) প্ৰাথমিক বাৰ্ষিক বৃত্তিভোগীৰ মৃত্যুৰ পিছত দ্বিতীয় বৃত্তিভোগীলৈ 100% এনুইটিৰ ব্যৱস্থাৰ সৈতে যুটীয়া জীৱন এনুইটি আৰু অন্তিম জীৱিত ব্যক্তিৰ মৃত্যুৰ ওপৰত 100% ক্ৰয় মূল্য ঘূৰাই দিয়া।

এনুইটি পৰিশোধৰ পদ্ধতি হ'ব মাহিলী, ত্ৰৈমাসিক, অৰ্ধ-বাৰ্ষিক আৰু বাৰ্ষিকী। নিম্নলিখিত লিংকত আইআৰডিএআইৰ (IRDAI's) ৱেবছাইটত বিৱৰণ উপলব্ধ আছে-
https://www.irdai.gov.in/ADMINCMS/cms/whatsNew_Layout.aspx?page=PageNo4353&flag=1

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

পূৰ্ণ জীৱন বীমাৰ বাবে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়াম হৈছে ম্যাদী বীমাৰ বাবে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামতকৈ_____।

- I. বেছি
- II. কম
- III. সমান
- IV. যথেষ্ট বেছি

সাৰাংশ

- জীৱন বীমা সামগ্ৰীয়ে ব্যক্তি এজনৰ উৎপাদনশীল সামৰ্থ্যৰ অৰ্থনৈতিক মূল্য হেৰুওৱাৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে, যি তেওঁৰ নিৰ্ভৰশীল বা নিজৰ বাবে উপলব্ধ।
- জীৱন বীমা আঁচনি এখনে, ইয়াৰ মূলত, ব্যক্তিজনৰ সৈতে দুৰ্ভাগ্যজনক কিবা ঘটিলে তেওঁৰ ওচৰৰ আৰু প্ৰিয়জনক মানসিক শান্তি আৰু সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে।
- ম্যাদী বীমাই কেৱল চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত কৰা এক নিৰ্দিষ্ট সময়ত হে বৈধ আৱৰণ প্ৰদান কৰে।
- ম্যাদী বীমাৰ অনন্য বিক্ৰী প্ৰস্তাৱ (USP) হৈছে ইয়াৰ নিম্ন মূল্য, যাৰ ফলত এজনে সীমিত বাজেটত তুলনামূলকভাৱে বৃহৎ পৰিমাণৰ জীৱন বীমা ক্ৰয় কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

- যদিও ম্যাদী বীমা আঁচনিবোৰ অস্থায়ী বীমাৰ উদাহৰণ, য'ত অস্থায়ীভাবে কিছুসময়ৰ বাবে সুৰক্ষা উপলব্ধ, পূৰ্ণ জীৱন বীমা হৈছে এক স্থায়ী জীৱন বীমা আঁচনিৰ উদাহৰণ।

মূল শব্দাৱলী

1. ম্যাদী বীমা
2. পূৰ্ণ জীৱন বীমা
3. এণ্ডোমেণ্ট বীমা
4. মানি বেক পলিচী (ধন ঘূৰাই দিয়া আচনি)
5. পাৰ আৰু নন-পাৰ আঁচনি (Par and non-par schemes)
6. ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচ (Reversionary bonus)

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.

অধ্যায় L-04

জীৱন বীমা সামগ্ৰী: অ-পৰম্পৰাগত

অধ্যায় পৰিচয়

অধ্যায়টোৱে আপোনাক অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ জগতখনৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিয়ে। আমি পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ সীমাবদ্ধতা পৰীক্ষা কৰি ইয়াক আৰম্ভ কৰোঁ আৰু তাৰ পিছত অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ আবেদনৰ ওপৰত এক দৃষ্টি প্ৰক্ষেপ

কৰিম। অৱশেষত আমি বজাৰত উপলব্ধ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীবোৰ চাম।

শিকাৰ ফলাফল

A. অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ অৱলোকন

B. অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী

A. অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰীৰ অৱলোকন

1. অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী - উদ্দেশ্য আৰু প্ৰয়োজনীয়তা

আগৰ অধ্যয়বোৰত আমি কিছুমান পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী বিবেচনা কৰিছোঁ য'ত বীমাৰ লগতে সঞ্চয়ৰ উপাদান আছে।

মানুহে পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা আঁচনিৰ বিত্তীয় বজাৰৰ অন্যান্য সম্পত্তিৰ তুলনাত লাভৰ হাৰ প্ৰদান কৰাৰ সামৰ্থ্যৰ ওপৰত প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰি আহিছে। লাভালাভ আৰু প্ৰিমিয়ামক

এটা পেকেজত সেইবোৰ কেনেদৰে সংযোজন কৰা হৈছে সেই বিষয়েও তৰ্ক উত্থাপন কৰা হৈছে।

2. পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীৰ সীমাবদ্ধতা

এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মূল্যায়নে নিম্নলিখিত উদ্বেগৰ ক্ষেত্ৰবোৰ প্ৰকাশ কৰিছে:

নগদ মূল্য উপাদান: পৰম্পৰাগত আঁচনিবোৰত সঞ্চয় বা নগদ মূল্যৰ উপাদান ভালদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হোৱা নাই। এই কথাই ইয়াক মৃত্যুহাৰ, সূতৰ হাৰ, ব্যয় আৰু অন্যান্য মাপকাঠিৰ সন্দৰ্ভত কম স্বচ্ছ কৰি তোলে।

লাভৰ হাৰ: পৰম্পৰাগত আঁচনিবোৰৰ ওপৰত লাভৰ হাৰ নিৰ্ণয় কৰা সহজ নহয় কিয়নো "লাভৰ সৈতে আঁচনি"ৰ অধীনত লাভালাভৰ মূল্য কেৱল চুক্তি সমাপ্ত হ'লেহে জানিব পাৰি। এইটোৱে এই পলিচীবোৰক অন্যান্য বিত্তীয় সঁজুলিৰ সৈতে তুলনা কৰাত কঠিন কৰি তোলে।

চাৰেণ্ডাৰ মূল্য: নগদ ধনত উপনীত হোৱা আৰু মূল্য সমৰ্পণ কৰাৰ পদ্ধতি (যিকোনো সময়তে), সদায় জীৱন বীমাকৰ্তাই নিৰ্ধাৰণ কৰে, আৰু ই স্বচ্ছ নহয়।

লাভ: এই আঁচনিবোৰৰ লাভ আন বিনিয়োগৰ তুলনাত যথেষ্ট কম।

3. **অ-পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ বিশেষত্বসমূহ:** জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে কিছুমান অভিনৱ বৈশিষ্ট্যৰ সৈতে আঁচনি সজ্জিত কৰা আৰম্ভ কৰিছে, যাৰ কিছুমান তলত দিয়া হৈছে:

- বিনিয়োগ লাভৰ সৈতে পোনপটীয়া সম্পৰ্ক:** পূজি বজাৰৰ সৈতে পোনপটীয়া সম্পৰ্ক থকা পলিচীবোৰ বিনিয়োগ লাভৰ খতিয়ানত প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল।
- মুদ্রাস্ফীতিক চেৰ পেলাব পৰা নীতি:** মুদ্রাস্ফীতিৰ হাৰৰ সমকক্ষ লাভ দিয়াৰ বাবে এই পলিচীবোৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। পৰিৱৰ্তনটো আছিল যে বীমাকৰ্তাসকলে ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল যে মুদ্রাস্ফীতিক চেৰ নেপেলালেও জীৱন আঁচনিবোৰ ইয়াৰ সমকক্ষ হোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে।
- নমনীয়তা থকা আঁচনি:** গ্ৰাহকসকলক তেওঁলোকে পৰিশোধ কৰিব বিচৰা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ (নিৰ্দিষ্ট সীমাৰ ভিতৰত) সিদ্ধান্ত ল'বলৈ অনুমতি দিয়া আঁচনি; আৰু তেওঁলোকে বিচৰা মৃত্যুৰ লাভালাভ আৰু নগদ মূল্যৰ পৰিমাণ, থিৰাং কৰিবলৈ অনুমতি দি, এই আঁচনিবোৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।
- চাৰেণ্ডাৰ মূল্য:** পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ তুলনাত অধিক সমৰ্পণ মূল্য প্ৰদান কৰা আঁচনিবোৰো বীমাকৰ্তাসকলে প্ৰস্তুত কৰিছিল।

এই পলিচীবোৰ অতি জনপ্ৰিয় হৈ পৰিছিল আৰু আনকি ভাৰতকে ধৰি বহুতো দেশত পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীৰ স্থান ল'বলৈ আৰম্ভ কৰিছিল।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো এক অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী?

- I. ম্যাদী বীমা (Term assurance)
  - II. সার্বজনীন জীৱন বীমা (Universal life insurance)
  - III. এণ্ডোমেন্ট বীমা (Endowment insurance)
  - IV. পূৰ্ণ জীৱন বীমা (Whole life insurance)
-

B. অ-পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা সামগ্ৰী

কিছুমান অ-পৰম্পৰাগত সামগ্ৰী

আমি ভাৰতীয় বজাৰ আৰু আন ঠাইত উদ্ভৱ হোৱা কিছুমান অ-পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

1. সার্বজনীন জীৱন আৰু পৰিৱৰ্তনশীল জীৱন

১৯৭৯ চনত আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত সার্বজনীন জীৱন (Universal Life) আঁচনি প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল আৰু অতি সোনকালে ই অতি জনপ্ৰিয় হৈ পৰিছিল। ইয়াৰ বিশেষত্ববোৰ হৈছে নমনীয় প্ৰিমিয়াম, নমনীয় বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণ আৰু মৃত্যুৰ লাভালাভৰ পৰিমাণ। পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ বিপৰীতে, য'ত চুক্তিটো বলবৎ ৰাখিবলৈ সময়ে সময়ে স্থিৰ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব লাগে, সার্বজনীন জীৱন আঁচনিয়ে আঁচনিধাৰকক (সীমাৰ ভিতৰত) তেওঁৰ আৱৰণৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব বিচৰা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে।

আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত পৰিৱৰ্তনশীল জীৱন বীমা আৰম্ভ কৰা হৈছিল 1977 চনত। ই হৈছে এক প্ৰকাৰৰ "সম্পূৰ্ণ জীৱন" আঁচনি য'ত এক বিশেষ বিনিয়োগ একাউন্ট য'ত প্ৰিমিয়াম জমা কৰা হয়, তাৰ বিনিয়োগ প্ৰদৰ্শন অনুসৰি আঁচনিখনৰ মৃত্যুৰ লাভালাভ আৰু নগদ মূল্য উঠা-নমা হয়।

ওপৰোক্ত দুটা প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰীৰ ডিজাইন আৰু বিক্ৰী, যাক ভেৰিয়েবল ইঞ্চিউৰেন্স প্ৰডাক্ট বুলি কোৱা হৈছিল, বন্ধ কৰা হৈছে আৰু 2019 চনৰ পৰা ভাৰতত অনুমোদিত নহয়, আৰু সেই উদ্দেশ্যে বিধান আইআৰডিএআই (ULIP) নিয়মাৱলী, 2019 ত জাৰী কৰা হৈছে।

2. ইউনিট লিংকড বীমা

ইউনিট লিংকড প্লেন, যাক ULIP বুলিও জনা যায়, 1960-ৰ দশকত প্ৰথমবাৰৰ বাবে UK ত প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল। সেইবোৰ আজি আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ সামগ্ৰী হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে, যি বহুতো বজাৰত পৰম্পৰাগত পৰিকল্পনাবোৰ স্থানচ্যুত কৰিছে।

ইউনিট লিংকড পলিচীয়ে পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীৰ সীমাবদ্ধতা অতিক্ৰম কৰাত সহায় কৰে।

আঁচনিধাৰকে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়াম দুটা মুখ্য অংশত বিভক্ত হয়

- প্ৰথম অংশ যাক বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়, আৰু

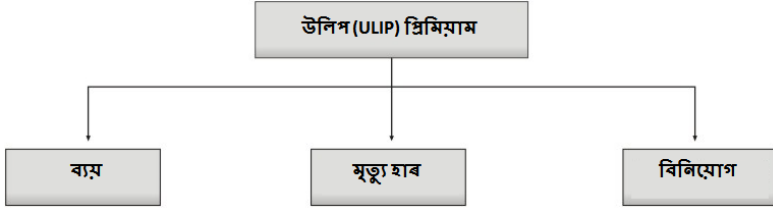
- দ্বিতীয় অংশ বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বাছনি কৰা পুঁজিত বিনিয়োগ কৰা হয়।

এনে চুক্তিৰ অধীনত লাভালাভবোৰ সম্পূৰ্ণ বা আংশিকভাৱে আঁচনিধাৰকৰ একাউন্টত পৰিশোধ কৰিব লগা তাৰিখত ইউনিটৰ মূল্যৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

বহুতো বজাৰত এই আঁচনিবোৰ বীমা উপাদানৰ সৈতে বিনিয়োগৰ মাধ্যম হিচাপে স্থাপন কৰা আৰু বিক্রী কৰা হৈছিল।

পৰম্পৰাগত সঞ্চয় আঁচনিৰ বিপৰীতে, ইউনিট সংযোজিত চুক্তিবোৰ একগোট কৰা নহয়। বীমা আৰু ব্যয়ৰ উপাদানৰ বাবে পৰিশোধ কৰিবলগা মালুল স্পষ্টভাৱে নিৰ্ধাৰিত হোৱাৰ বাবে এই পলিচীবোৰৰ গাঁথনি স্বচ্ছ।

নক্সা 1: প্ৰিমিয়াম ব্ৰেক-আপ (অংশৰ বিভাজন)

প্ৰিমিয়ামৰ পৰা মালুল কৰ্তন কৰাৰ পিছত, একাউন্টৰ বেলেঞ্চ আৰু উপাৰ্জন ইউনিটত বিনিয়োগ কৰা হয়।

ইউনিটৰ মূল্য

ইউনিটৰ মূল্য এটা নিয়ম বা সূত্ৰৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়, যাক আগতীয়াকৈ উল্লেখ কৰা হয়। সাধাৰণতে ইউনিটবোৰৰ মূল্য মুঠ সম্পদ মূল্য (Net Asset Value) (NAV)ৰ দ্বাৰা উল্লেখ কৰা হয়, যি পুঁজিটো বিনিয়োগ কৰা সম্পত্তিবোৰৰ বজাৰ মূল্য প্ৰতিফলিত কৰে। বিভিন্ন ব্যক্তিয়ে সূত্ৰটো অনুসৰণ কৰি পৰিশোধ কৰিব পৰা একেই লাভালাভত উপনীত হ'ব পাৰে।

সূত্ৰটো নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

$$\text{মুঠ সম্পদ মূল্য [NAV]} = \frac{\text{পুঁজিৰ সম্পদৰ বজাৰ মূল্য}}{\text{পুঁজিৰ ইউনিটৰ সংখ্যা}}$$

সেয়েহে, আঁচনিধাৰকৰ লাভালাভবোৰ জীৱন বীমা কোম্পানীৰ অনুমানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ নকৰে।

ইউনিট লিংকড আঁচনিৰ আঁচনি ধাৰকসকলক বিভিন্ন ধৰণৰ পুঁজিৰ মাজত বাছনি কৰিবলৈ অনুমতি দিয়ে। প্ৰতিটো পুঁজিত এটা বেলেগ পৰ্টফলিঅ' মিশ্ৰণ থাকিব। বিনিয়োগকাৰীয়ে ঋণ, সঞ্চালিত আৰু ইকুইটি পুঁজিৰ এক বহল বিকল্পৰ মাজত বাছনি কৰিব পাৰে, যিবোৰ তলত বাখ্যা কৰা হৈছে। আনকি এই বহল শ্ৰেণীবোৰৰ ভিতৰতো আন প্ৰকাৰৰ বিকল্প থাকিব পাৰে।

ইকুইটি ফাণ্ড	(ঋণ পুঁজি) Debt Fund	(সম্ভলিত পুঁজি) Balanced Fund	(মানি মাৰ্কেট ফাণ্ড) Money Market Fund
এই পুঁজিয়ে ধনৰ মুখ্য অংশ ইকুইটি আৰু ইকুইটি সম্পৰ্কীয় সঁজুলিত বিনিয়োগ কৰে।	এই পুঁজিয়ে ধনৰ মুখ্য অংশ চৰকাৰী বণ্ড, কৰ্পোৰেট বণ্ড, ফিক্সড ডিপজিট আদিত বিনিয়োগ কৰে।	এই পুঁজিয়ে ইকুইটি আৰু ঋণ সঁজুলিৰ মিশ্ৰণত বিনিয়োগ কৰে।	এই পুঁজিয়ে মুখ্যতঃ ট্ৰেজাৰী বিল, জমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ, বাণিজ্যিক পেপাৰ আদিৰ দৰে সঁজুলিত ধন বিনিয়োগ কৰে।

যদি এক বা একাধিক পুঁজিৰ সাফল্য আশা কৰাৰ দৰে নহয়, তেনেহ'লে এক প্ৰকাৰৰ পুঁজিৰ পৰা আন এটালৈ সলনি কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে।

ULIP পলিচীৰ কিছুমান নিৰ্দিষ্ট বিশেষত্ব তলত দিয়া হৈছে:

i. ইউনিটলৈ ৰূপান্তৰ কৰা

ইউলিপ (ULIP) আঁচনিৰ অধীনত লাভালাভবোৰ দাবী পৰিশোধ কৰিব লগা তাৰিখত আঁচনিধাৰকৰ একাউন্টত জমা কৰা ইউনিটৰ মূল্যৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। এটা বিনিয়োগ পুঁজিক কেইবাটাও সমান অংশত বিভক্ত কৰি এটা ইউনিট সৃষ্টি কৰা হয়।

ii. স্বচ্ছ গাঁথনি

ইউলিপ (ULIP)-ত বীমা আৱৰণ আৰু ব্যয়ৰ মাচুল স্পষ্টভাৱে নিৰ্ধাৰিত কৰা হৈছে। এই মাচুলবোৰ প্ৰিমিয়ামৰ পৰা কৰ্তন কৰাৰ পিছত, একাউন্টৰ বেলেঞ্চ আৰু ইয়াৰ পৰা উপাৰ্জন ইউনিটত বিনিয়োগ কৰা হয়।

iii. মূল্য নিৰ্ধাৰণ

ইউলিপ (ULIP) ৰ অধীনত, বীমাকৃতই নিয়মীয়া ব্যৱধানত তেওঁ অৱদান দিব পৰা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰে।

সকলো জীৱন বীমা আঁচনিত, প্ৰাৰম্ভিক ব্যয় অতি বেছি। পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ অধীনত, এই ব্যয়বোৰ পূৰণ কৰাৰ বাবে প্ৰিমিয়াম মাচুল সমগ্ৰ আঁচনিৰ ম্যাদত বিতৰণ কৰা হয়।

ইউলিপ (ULIP)-ৰ ক্ষেত্ৰত, সেইবোৰ প্ৰাৰম্ভিক প্ৰিমিয়ামৰ পৰাই কৰ্তন কৰা হয়। ই বিনিয়োগৰ বাবে আৱৰ্তন কৰা পৰিমাণ যথেষ্ট হ্রাস কৰে। সেয়েহে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ তুলনাত লাভালাভবোৰৰ মূল্য অতি কম আৰু আনকি চুক্তিৰ প্ৰাৰম্ভিক বছৰবোৰত পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামতকৈও কম হ'ব।

iv. মৃত্যুৰ লাভালাভ

পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ বিপৰীতে, ইউলিপ (ULIP) আঁচনিত মৃত্যুৰ লাভালাভৰ পৰিমাণ হৈছে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ এক গুণিতক। আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত মৃত্যু হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত,

হিতাধিকাৰীক বীমা ৰাশি [যি প্ৰিমিয়ামৰ গুণিতক] বা তেওঁৰ একাউন্টত থকা পুঁজিমূল্য (ইউনিটৰ সংখ্যা X ইউনিটৰ মূল্য)ৰ ভিতৰত যিটো বেছি সেয়া পৰিশোধ কৰা হ'ব।

v. বিনিয়োগৰ বিপদাশংকা বহন কৰা

ইউনিটৰ মূল্য জীৱন বীমাকৰ্তাৰ বিনিয়োগৰ মূল্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে, যিবোৰ নিশ্চিত নহয়।

জীৱন বীমাকৰ্তাই, যদিও দক্ষতাৰে পৰ্টফলিঅ' পৰিচালনা কৰিব বুলি আশা কৰা যায়, তথাপিও একক মূল্যৰ বিষয়ে কোনো গেৰাণ্টি নিদিয়ো। সেয়েহে, বিনিয়োগৰ বিপদাশংকা আঁচনিধাৰক/ ইউনিট ধাৰকে বহন কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য অশুদ্ধ/ অশুদ্ধ?

- I. পৰিৱৰ্তনশীল জীৱন বীমা হৈছে এক অস্থায়ী জীৱন বীমা আঁচনি
- II. পৰিৱৰ্তনশীল জীৱন বীমা হৈছে এক স্থায়ী জীৱন বীমা আঁচনি
- III. আঁচনিখনৰ এটা নগদ মূল্য একাউন্ট আছে
- IV. আঁচনিখনে নিম্নতম মৃত্যু লাভালাভৰ গেৰাণ্টি প্ৰদান কৰে

সাৰাংশ

- জীৱন বীমা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ চিন্তা হৈছে বিত্তীয় বজাৰৰ অন্যান্য সম্পত্তিৰ তুলনাত এক প্ৰতিযোগিতামূলক লাভৰ হাৰ প্ৰদান কৰা।
- অ-পৰম্পৰাগত জীৱন সামগ্ৰী বৃদ্ধি হোৱা কিছুমান প্ৰৱণতাৰ ভিতৰত আছে আনবাণ্ডলিং, বিনিয়োগৰ সংযোগ আৰু স্বচ্ছতা।
- সাৰ্বজনীন জীৱন বীমা হৈছে এক প্ৰকাৰৰ স্থায়ী জীৱন বীমা যাৰ বিশেষত্ব হৈছে ইয়াৰ নমনীয় প্ৰিমিয়াম, নমনীয় বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণ আৰু মৃত্যুৰ লাভালাভৰ পৰিমাণ, আৰু ইয়াৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ কাৰকবোৰ আনবাণ্ডলিং।
- ইউলিপ (ULIP) বোৰ আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ সামগ্ৰীবোৰৰ ভিতৰত এটা হৈ পৰিছে আৰু ই বজাৰত পৰম্পৰাগত আঁচনিৰ বিকল্প হৈ পৰিছে।
- ইউলিপ (ULIP) -য়ে জীৱন বীমাকৰ্তাৰ বিনিয়োগ কৰ্মসামৰ্থ্যৰ পোনপটীয়াকৈ আৰু তৎক্ষণাত নগদ কৰাৰ উপায় প্ৰদান কৰে।

মূল শব্দাৱলী

1. সাৰ্বজনীন জীৱন বীমা
2. পৰিৱৰ্তনশীল জীৱন বীমা
3. ইউনিট লিংকড বীমা (ULIP)
4. মুঠ সম্পদ মূল্য (NAV)

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.

অধ্যায় L-05

জীৱন বীমাৰ প্ৰয়োগ

অধ্যায় পৰিচয়

জীৱন বীমাই কেৱল ব্যক্তিসকলক অকাল মৃত্যুৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰিব নিবিচাৰে। ইয়াৰ আন ব্যৱহাৰিকতাও আছে। বীমাৰ লাভালাভৰ সৈতে ন্যাস (Trust) সৃষ্টিত ইয়াক প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি; ইয়াক উদ্যোগসমূহৰ মুখ্য কৰ্মচাৰীসকলক সামৰি এক আঁচনি প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে আৰু বন্ধকী মোকলোৱাৰ বাবেও প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি। আমি জীৱন বীমাৰ এই বিভিন্ন প্ৰয়োগবোৰ চমুকৈ বৰ্ণনা কৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

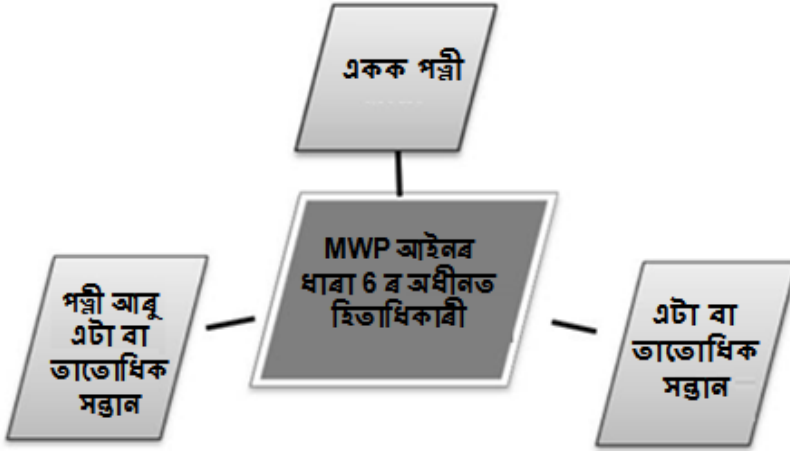
- A. বিবাহিত মহিলা সম্পত্তি আইন, ১৮৭৪
- B. কীমেন বীমা (মুখ্য ব্যক্তি বীমা)
- C. বন্ধকী ৰিডেম্পচন (মুক্তি) বীমা

A. জীৱন বীমাৰ প্ৰয়োগ

1. বিবাহিত মহিলা সম্পত্তি আইন

বিবাহিত মহিলা সম্পত্তি অধিনিয়ম, 1874-ৰ ধাৰা 6-ত নিশ্চিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে যে জীৱন বীমা আঁচনিৰ অধীনত লাভালাভবোৰ এই উদ্দেশ্যৰ বাবে এটা সৃষ্টি কৰা ন্যাসৰ জৰিয়তে পত্নী আৰু সন্তানক সুৰক্ষিত ভাৱে প্ৰদান কৰা হ'ব।

নক্সা 1: এমডল্লিউপি (MWP) আইনৰ অধীনত হিতাধিকাৰী

এই শাখাটোৱে প্ৰদান কৰে যে যেতিয়া এজন বিবাহিত পুৰুষে নিজৰ জীৱনৰ ওপৰত এক পলিচী লয় আৰু এনে আঁচনিৰ ওপৰত স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰে যে ই তেওঁৰ পত্নী বা তেওঁৰ পত্নী আৰু সন্তানৰ হিতৰ বাবে, আৰু কেৱল তেওঁলোকৰ লাভৰ বাবে এটা ট্ৰাষ্টত ৰখা হ'ব, তেতিয়া যেতিয়ালৈকে ট্ৰাষ্টৰ কোনো হিতাধিকাৰী থাকে, তেতিয়ালৈ সেই পলিচীৰ সংগৃহীত ধন স্বামী বা তেওঁৰ ঋণদাতাৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ অধীনত নাথাকিব বা তেওঁৰ সম্পত্তিৰ অংশ নহ'ব।

এমডল্লিউপি (MWP) আইনৰ অধীনত আঁচনি এখনৰ বিশেষত্বসমূহ

- প্রতিটো পলিচী এক পৃথক ন্যাস হৈ থাকিব। পত্নী বা সন্তান (18 বছৰৰ অধিক বয়সৰ) এজন ট্ৰাষ্টী (ন্যাসৰক্ষক) হ'ব পাৰে।
- আঁচনিখন আদালতৰ সংলগ্ন, ঋণদাতা আৰু আনকি বীমাকৃতৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত হ'ব।
- দাবীৰ ধন ট্ৰাষ্টীসকলক পৰিশোধ কৰা হ'ব।
- আঁচনিখন চাৰেণ্ডাৰ কৰিব নোৱাৰি আৰু মনোনয়ন বা আৱল্টনৰ অনুমতি দিয়া নহয়।
- পলিচীধাৰকে আঁচনিখনৰ অধীনত লাভালাভপ্ৰাপ্ত আৰু পৰিচালনা কৰিবলৈ বিশেষ ট্ৰাষ্টী নিয়োগ নকৰিলে, আঁচনিখনৰ অধীনত বীমা ৰাশি সেই ৰাজ্যৰ অফিচিয়েল

ট্ৰাষ্টিক পৰিশোধ কৰিব লাগিব যি ৰাজ্যত বীমা প্ৰভাৱিত হোৱা কাৰ্যালয়টো অৱস্থিত।

লাভালাভসমূহ

ট্ৰাষ্টটো এটা দলিলৰ অধীনত স্থাপন কৰা হয় যাক প্ৰত্যাহাৰ বা সংশোধন কৰিব নোৱাৰি। ইয়াত এক বা একাধিক বীমা আঁচনি থাকিব পাৰে। এজন ট্ৰাষ্টী নিয়োগ কৰা টো গুৰুত্বপূৰ্ণ, যি হিতাধিকাৰীসকলৰ হৈ বীমাৰ ৰাশি বিনিয়োগ কৰাকে ধৰি ট্ৰাষ্ট সম্পত্তি পৰিচালনা কৰাৰ বাবে দায়বদ্ধ হ'ব। এই লাভালাভবোৰ ভৱিষ্যতৰ ঋণদাতালৈ যোৱাৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰা হয়।

2. কী-মেন বীমা (মুখ্য ব্যক্তি বীমা)

কীমেন বীমা হৈছে ব্যৱসায় বীমাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰকাৰ।

সংজ্ঞা

মুখ্য ব্যক্তি বীমাক ব্যৱসায়ৰ এজন গুৰুত্বপূৰ্ণ সদস্যৰ মৃত্যু বা বৰ্ধিত অক্ষমতাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ বাবে ব্যৱসায় এটাৰ দ্বাৰা লোৱা বীমা আঁচনি হিচাপে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি।

বহুতো ব্যৱসায়ত ইয়াৰ লাভৰ এটা মুখ্য অংশৰ বাবে মুখ্য ব্যক্তি দায়বদ্ধ বা তেওঁৰ এনে জ্ঞান আৰু দক্ষতা আছে যি সংগঠনটোৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু সলনি কৰা কঠিন। ব্যৱসায়ৰ ধাৰাবাহিকতা বজাই ৰখাৰ বাবে আৰু মুখ্য ব্যক্তি এজনৰ লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা থকা ব্যয় আৰু লোকচান পূৰণ কৰাৰ বাবে নিয়োগকৰ্তাসকলে এনে মুখ্য ব্যক্তিৰ জীৱনৰ ওপৰত মুখ্য ব্যক্তি বীমা গ্ৰহণ কৰে। কীমেন বীমাই প্ৰকৃত লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ নিদিয়ে কিন্তু বীমা আঁচনিত নিৰ্ধাৰিত কৰা অনুসৰি এক স্থিৰ আৰ্থিক পৰিমাণৰ ক্ষতিপূৰণ দিয়ে।

কীমেন বীমাক এক ম্যাদী বীমা আঁচনি হিচাপে অনুমতি দিয়া হয় য'ত বীমা ৰাশিটো মুখ্য ব্যক্তিজনৰ নিজা উপাৰ্জনৰ সলনি কোম্পানীৰ লাভৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। প্ৰিমিয়ামটো কোম্পানীয়ে পৰিশোধ কৰে। যদি মুখ্য ব্যক্তিজনৰ মৃত্যু হয়, লাভালাভটো কোম্পানীক পৰিশোধ কৰা হয়। কীমেন বীমাৰ উপাৰ্জন কোম্পানীৰ হাতত কৰযোগ্য।

a) কোন এজন মুখ্য ব্যক্তি হ'ব পাৰে?

মুখ্য ব্যক্তিজন ব্যৱসায়ৰ সৈতে পোনপটীয়াকৈ সম্পৰ্কিত যিকোনো ব্যক্তি হ'ব পাৰে যাৰ ক্ষতিয়ে ব্যৱসায়ত বিত্তীয় চাপ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, ব্যক্তিজন কোম্পানীৰ সঞ্চালক, অংশীদাৰ, মুখ্য বিক্ৰী ব্যক্তি, মুখ্য প্ৰকল্প মেনেজাৰ, বা নিৰ্দিষ্ট দক্ষতা বা জ্ঞান থকা ব্যক্তি হ'ব পাৰে যি কোম্পানীৰ বাবে বিশেষভাৱে মূল্যবান।

b) বীমায়োগ্য লোকচান

নিম্নলিখিতবোৰ হৈছে লোকচান যাৰ বাবে মুখ্য ব্যক্তি বীমাই ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰিব পাৰে:

- i. যেতিয়া এজন মুখ্য ব্যক্তিয়ে বেছি সময়ৰ বাবে কাম কৰিবলৈ অক্ষম হয়, তেতিয়া অস্থায়ী কৰ্মচাৰীৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ আৰু প্ৰয়োজন হ'লে বিকল্প ব্যক্তিৰ নিযুক্তি আৰু প্ৰশিক্ষণৰ বাবে বিত্তীয় যোগান ধৰাৰ বাবে হোৱা লোকচান।
- ii. লাভ সুৰক্ষিত কৰিবলৈ বীমা। উদাহৰণ স্বৰূপে, হেৰুওৱা বিক্ৰীৰ পৰা হেৰুওৱা উপাৰ্জন, মুখ্য ব্যক্তিজন জড়িত থকা যিকোনো ব্যৱসায়িক প্ৰকল্পৰ বিলম্ব বা বাতিল হোৱাৰ ফলত হোৱা লোকচান, সম্প্ৰসাৰণৰ সুযোগ হেৰুওৱা, বিশেষ দক্ষতা বা জ্ঞান হেৰুওৱা।

3. বন্ধকী ৰিডেম্পচন বীমা (Mortgage Redemption Insurance (MRI))

সম্পত্তি এটা ক্ৰয় কৰিবলৈ ঋণ লোৱা ব্যক্তি এজনে, ঋণ ব্যৱস্থাৰ অংশ হিচাপে বেংকৰ দ্বাৰা বন্ধকী ৰিডেম্পচন বীমাৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব লাগিব পাৰে। "বন্ধকী ৰিডেম্পচন বীমা" জনপ্ৰিয়ভাৱে "ক্রেডিট লাইফ বীমা আঁচনি" বুলি উল্লেখ কৰা হয়।

a) এমআৰআই (MRI) কি?

এইটো এটা বীমা আঁচনি যি গৃহ ঋণ লওঁতাসকলৰ বাবে বিত্তীয় সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। যদি তেওঁ সম্পূৰ্ণ ঋণ পৰিশোধ কৰাৰ আগতে মৃত্যু বৰণ কৰে তেনেহ'লে বন্ধকী ঋণৰ বাকী খিনি পৰিশোধ কৰিবলৈ বন্ধকীদাতাই গ্ৰহণ কৰা এক ক্ৰমান্বয়ে হ্ৰাস হোৱা ম্যাদী জীৱন বীমা আঁচনি। ইয়াক ঋণ ৰক্ষক নীতি বুলি ক'ব পাৰি। এই পৰিকল্পনাটো সেই সকল লোকৰ বাবে উপযুক্ত যাৰ নিৰ্ভৰশীলসকলক আঁচনিধাৰকৰ অপ্ৰত্যাশিত মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ ঋণ পৰিশোধ কৰাত সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

b) বৈশিষ্ট্যসমূহ

এই আঁচনিৰ অধীনত বীমা আৱৰণ প্ৰতি বছৰে যিটো এক ম্যাদী বীমা আঁচনিতকৈ বেলেগ হ্ৰাস হয় য'ত আঁচনিৰ সময়ত বীমা আৱৰণ স্থিৰ থাকে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

বন্ধকী ৰিডেম্পচন (Mortgage Redemption) বীমাৰ আঁৰৰ উদ্দেশ্য কি?

- I. সস্তীয়া বন্ধকী হাৰৰ সুবিধা দিয়া
- II. গৃহ ঋণ লওঁতাসকলৰ বাবে বিত্তীয় সুৰক্ষা প্ৰদান কৰা
- III. বন্ধকী সম্পত্তিৰ মূল্য সুৰক্ষিত কৰা
- IV. ডিফল্ট (ঋণ পৰিশোধত ব্যৰ্থ) হ'লে ঘৰৰ পৰা উচ্ছেদ হোৱাৰ পৰা হাত সৰা

সাৰাংশ

- বিবাহিত মহিলা সম্পত্তি আইন, 1874-ৰ ধাৰা 6-ত পত্নী আৰু সন্তানক জীৱন বীমা আঁচনিৰ অধীনত লাভালাভৰ সুৰক্ষা প্ৰদান কৰা হৈছে।
- এমডব্লিউপি (MWP) আইনৰ অধীনত প্ৰভাৱিত আঁচনিখন আদালতৰ সংলগ্ন, ঋণদাতা আৰু আনকি বীমাকৃতৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাহিৰত হ'ব।
- কীমেন (মূখ্য ব্যক্তি) বীমা হৈছে ব্যৱসায় বীমাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰকাৰ। ব্যৱসায়ৰ এজন গুৰুত্বপূৰ্ণ সদস্যৰ মৃত্যু বা বৰ্ধিত অক্ষমতাৰ ফলত হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ ক্ষতিপূৰণ হোৱাৰ বাবে ব্যৱসায় এটাৰ দ্বাৰা লোৱা বীমা আঁচনি।
- বন্ধকী ৰিডেম্পচন বীমা হৈছে মূলতঃ বন্ধকী ঋণৰ বাকী খিনি পৰিশোধ কৰিবলৈ এজন বন্ধকীদাতাই লোৱা এক হ্ৰাসহোৱা ম্যাদী জীৱন বীমা আঁচনি, যদিহে তেওঁ সম্পূৰ্ণ ঋণ পৰিশোধ কৰাৰ আগতে মৃত্যুবৰণ কৰে।

মূল শব্দাৱলী

1. বিবাহিত মহিলা সম্পত্তি আইন (MWP)
2. কীমেন (মূখ্য ব্যক্তি) বীমা
3. বন্ধকী ৰিডেম্পচন বীমা (MRI)

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় L-06

জীৱন বীমাত মূল্য নিৰ্ধাৰণ আৰু মূল্যাঙ্কন

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ৰ উদ্দেশ্য হৈছে জীৱন বীমা চুক্তিৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ আৰু লাভালাভৰ সৈতে জড়িত মৌলিক উপাদানবোৰ শিক্ষাৰ্থীক পৰিচয় কৰাই দিয়া। আমি প্ৰথমে প্ৰিমিয়াম গঠন কৰা উপাদানবোৰ আলোচনা কৰিম আৰু তাৰ পিছত অতিৰিক্ত আৰু বোনাচৰ ধাৰণাটো আলোচনা কৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

- A. বীমাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ – মৌলিক উপাদানসমূহ
- B. অতিৰিক্ত আৰু বোনাচ

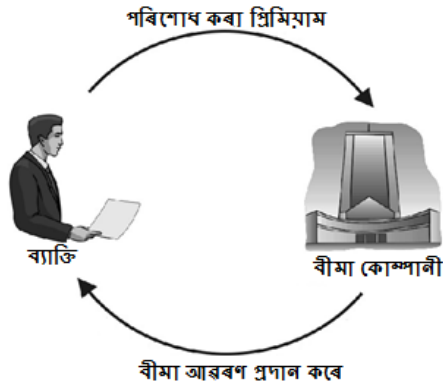
A. বীমাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ - মৌলিক উপাদানসমূহ

1. প্ৰিমিয়াম

সাধাৰণ ভাষাত, প্ৰিমিয়াম শব্দটোৱে বীমা আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰাৰ বাবে বীমাকৃত এজনে পৰিশোধ কৰা মূল্য বুজায়। ইয়াক সাধাৰণতে প্ৰতি হাজাৰ টকাৰ বীমা বাশিৰ প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ হিচাপে প্ৰকাশ কৰা হয়। প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ বয়স আৰু পৰিকল্পনাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

এই প্ৰিমিয়াম হাৰবোৰ তালিকাৰ ৰূপত বীমা কোম্পানীবোৰৰ ওচৰত উপলব্ধ।

নক্সা 1: প্ৰিমিয়াম

এই তালিকাবোৰত মুদ্ৰণ কৰা হাৰবোৰক "অফিচ প্ৰিমিয়াম" বুলি কোৱা হয়। সেইবোৰ বেছিভাগ ক্ষেত্ৰতে গোটেই ম্যাদত একে হয় আৰু বাৰ্ষিক হাৰ হিচাপে প্ৰকাশ কৰা হয়।

উদাহৰণ

যদি এটা নিৰ্দিষ্ট বয়সৰ বাবে বিশ বছৰৰ এণ্ডোমেণ্ট আঁচনিৰ প্ৰিমিয়াম 4,800 টকা হয়, ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে বিশ বছৰৰ বাবে প্ৰতি বছৰে 4,800 টকাকৈ পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

অৱশ্যে এনে আঁচনি থকাটো সম্ভৱ য'ত প্ৰিমিয়ামবোৰ কেৱল প্ৰথম কেইবছৰমানত হে পৰিশোধ কৰিব লাগিব। কোম্পানীবোৰৰ একক প্ৰিমিয়াম চুক্তিও আছে য'ত চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে মাত্ৰ এটা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব লাগিব। এই পলিচীবোৰ সাধাৰণতে বিনিয়োগমুখী।

2. ৰেহাই

পৰিশোধ কৰিব লগা প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে কিছুমান প্ৰকাৰৰ ৰেহাই আগবঢ়াব পাৰে। এনে দুটা ৰেহাই হৈছে:

- ✓ বীমা ৰাশিৰ বাবে
- ✓ প্ৰিমিয়ামৰ মাধ্যমৰ বাবে

বীমা ৰাশিৰ বাবে ৰেহাই

যিসকলে অধিক পৰিমাণৰ বীমা ৰাশিৰ আঁচনি ক্ৰয় কৰে তেওঁলোকক বীমা ৰাশিৰ বাবে ৰেহাই প্ৰদান কৰা হয়। উচ্চ মূল্যৰ আঁচনি সেৱা প্ৰদান কৰোঁতে বীমাকৰ্তাই কৰা লাভক, ইয়াৰ দ্বাৰা গ্ৰাহকক হস্তান্তৰ কৰাৰ এক উপায় হিচাপে আগবঢ়োৱা হয়। যুক্তিটো হ'ল যে 50,000 বা 5,00,000 টকাৰ আঁচনি এটা কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় প্ৰচেষ্টা আৰু ব্যয় একেই হয়। কিন্তু উচ্চ পৰিমাণৰ বীমা আঁচনিয়ে অধিক প্ৰিমিয়াম আৰু অধিক বেছি লাভ প্ৰদান কৰে।

প্ৰিমিয়ামৰ মাধ্যমৰ বাবে ৰেহাই

একেদৰে প্ৰিমিয়ামৰ মাধ্যমৰ বাবে ৰেহাই প্ৰদান কৰা হ'ব পাৰে। জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে বাৰ্ষিক, অৰ্ধ বাৰ্ষিক, ত্ৰৈমাসিক বা মাহিলী আধাৰত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ অনুমতি দিব পাৰে। মাধ্যমটো অধিক সঘনাই হলে, প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ আৰু হিচাপ ৰখাৰ বাবে অধিক প্ৰশাসনিক ব্যয় হয়। আকৌ, বাৰ্ষিক মাধ্যমত, বীমাকৰ্তাই গোটেই বছৰটোত এই পৰিমাণটো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে আৰু ইয়াৰ ওপৰত সূত উপাৰ্জন কৰিব পাৰে। সেয়েহে বীমাকৰ্তাসকলে এইবোৰৰ ওপৰত ৰেহাই দি বাৰ্ষিক আৰু অৰ্ধ বাৰ্ষিক পদ্ধতিৰ জৰিয়তে পৰিশোধত উদগনি দিব। তেওঁলোকে মাহিলী পৰিশোধৰ পদ্ধতিৰ বাবে, অন্তৰ্ভুক্ত অতিৰিক্ত প্ৰশাসনিক ব্যয় আৱৰাৰ বাবে অলপ অতিৰিক্ত মাচুল ল'ব পাৰে।

3. অতিৰিক্ত মাচুল

শ্ৰেণীবদ্ধ প্ৰিমিয়াম সেই সকল ব্যক্তিৰ বাবে আদায় কৰা হয় যি কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰকৰ অধীন নহয় যিয়ে অতিৰিক্ত বিপদাশংকা সৃষ্টি কৰিব। তেওঁলোকক মানক জীৱন (standard lives) বুলি কোৱা হয় আৰু আদায় কৰা হাৰবোৰক সাধাৰণ হাৰ বুলি কোৱা হয়।

যদি বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়া ব্যক্তি এজনে কিছুমান স্বাস্থ্য সমস্যা যেনে হৃদৰোগ বা ডায়েবেটিচত ভুগি থাকে, যি তেওঁৰ জীৱনৰ বাবে বিপদৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে, তেন্তে তেওঁক নিম্ন মানক বুলি গণ্য কৰা হয়। বীমাকৰ্তাই স্বাস্থ্যৰ বাবে স্বাস্থ্যগত অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আৰোপ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। একেদৰে বিপদজনক বৃত্তিত নিয়োজিত, যেনে চাৰ্কাচ ব্যায়াম সম্বন্ধীয়, লোকসকলৰ ওপৰত এক বৃত্তিগত অতিৰিক্ত আৰোপ কৰা হ'ব পাৰে। এই অতিৰিক্তবোৰৰ ফলত প্ৰিমিয়াম শ্ৰেণীবদ্ধ প্ৰিমিয়ামতকৈ বেছি হ'ব।

আকৌ, বীমাকৰ্তাই আঁচনি এখনৰ অধীনত কিছুমান অতিৰিক্ত লাভালাভ আগবঢ়াব পাৰে, যিবোৰ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ পিছত উপলব্ধ।

উদাহৰণ

জীৱন বীমাকৰ্তাই দুগুণ দুৰ্ঘটনাৰ লাভালাভ (Double Accident Benefit or DAB) আগবঢ়াব পাৰে (য'ত মৃত্যু দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হ'লে, দাবী হিচাপে বীমা ৰাশিৰ দুগুণ পৰিশোধ কৰিব লাগিব)। ইয়াৰ বাবে ই প্ৰতি হাজাৰ টকা বীমা ৰাশিত এক টকাৰ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰিব পাৰে।

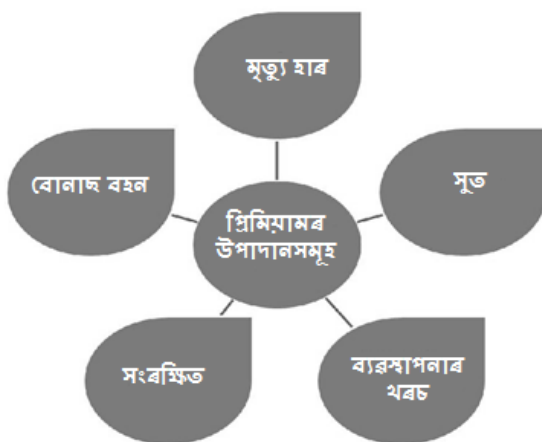
একেদৰে প্ৰতি হাজাৰ ৰাশিৰ অতিৰিক্ত বীমা পৰিশোধ কৰি স্থায়ী বিকলাঙ্গতা লাভালাভ (Permanent Disability Benefit PDB) বুলি জনা জাত লাভালাভ এটা প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰি।

4. প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰা

এতিয়া আমি প্ৰিমিয়াম তালিকাত উপস্থাপন কৰা হাৰবোৰত জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে কেনেদৰে উপনীত হয় পৰীক্ষা কৰোঁ আহক। এই কামটো এজন এক্সুৰেৰীয়ে সম্পাদন কৰে। পৰম্পৰাগত জীৱন বীমা আঁচনি যেনে ম্যাদী বীমা, পূৰ্ণ জীৱন আৰু এণ্ডোমেণ্টৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোৱে নিম্নলিখিত উপাদানবোৰ বিবেচনা কৰে:

- ✓ মৃত্যুহাৰ
- ✓ সুত
- ✓ পৰিচালনাৰ ব্যয়
- ✓ (ৰিজাৰ্ভ)সংৰক্ষিত নিধি
- ✓ বোনাচ লোডিং

নক্সা 2: প্ৰিমিয়ামৰ উপাদানসমূহ

প্রথম দুটা উপাদানে আমাক নেট প্ৰিমিয়াম দিয়ে। নেট প্ৰিমিয়ামত অন্যান্য উপাদানসমূহ যোগ কৰি [যাক 'লোডিং' বুলিও কোৱা হয়] আমি মুঠ বা অফিচ প্ৰিমিয়াম পাওঁ।

a) মৃত্যু হাৰ আৰু সুত

মৃত্যুহাৰ হৈছে প্ৰিমিয়ামৰ প্ৰথম উপাদান। এয়া হৈছে এক নিৰ্দিষ্ট বছৰত এক নিৰ্দিষ্ট বয়সৰ ব্যক্তিৰ মৃত্যু হোৱাৰ সম্ভাৱনা। এজন ব্যক্তিৰ প্ৰত্যাশিত মৃত্যুৰ হাৰ জানিবলৈ, "মৃত্যুৰ তালিকা" ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ

যদি 35 বছৰ বয়সৰ বাবে মৃত্যুৰ হাৰ 0.0035 হয়, ই বুজায় যে 35 বছৰ বয়সলৈকে জীয়াই থকা প্ৰতি 1000 জন লোকৰ ভিতৰত 3.5 জন (বা 10,000 ৰ ভিতৰত 35 জন), 35 ৰ পৰা 36 বছৰ বয়সৰ ভিতৰত মৃত্যু হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে।

তালিকাখন বিভিন্ন বয়সৰ বাবে মৃত্যুৰ ব্যয় গণনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, 35 বছৰ বয়সৰ বাবে 0.0035 হাৰৰ অৰ্থ হৈছে বীমাৰ ব্যয় 0.0035×1000 (বীমা ৰাশি) = প্ৰতি হাজাৰ ৰাশিৰ বীমাৰ বাবে 3.50 টকা।

ওপৰোক্ত ব্যয়টোক "বিপদাশংকা প্ৰিমিয়াম" বুলিও কোৱা হ'ব পাৰে। উচ্চ বয়সৰ বাবে বিপদাশংকাৰ প্ৰিমিয়াম অধিক হ'ব।

উদাহৰণ

যদি পাঁচ বছৰৰ পিছত বীমাৰ ব্যয় পূৰণ কৰিবলৈ আমাৰ ওচৰত প্ৰতি হাজাৰ টকাত 5 টকাকৈ থাকিব লাগে আৰু যদি আমি 6% সুতৰ হাৰ ধৰি লওঁ, পাঁচ বছৰৰ পিছত পৰিশোধ কৰিব লগা 5 টকাৰ বৰ্তমান মূল্য হ'ব $5 \times 1 / (1.06)^5 = 3.741$ ।

যদি 6% ৰ পৰিৱৰ্তে আমি 10% ধৰি লওঁ, বৰ্তমান মূল্য মাত্ৰ 3.10 হ'ব। আন কথাত, সুতৰ হাৰ যিমানে বেছি হয়, বৰ্তমানৰ মূল্য সিমানে কম হয়।

আমাৰ মৃত্যু হাৰ আৰু সুতৰ অধ্যয়নৰ পৰা আমি দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ সিদ্ধান্ত প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰোঁ

- ✓ মৃত্যুৰ তালিকাত মৃত্যুৰ হাৰ অধিক হ'লে, প্ৰিমিয়াম অধিক হ'ব
- ✓ ধাৰণা কৰা সুতৰ হাৰ অধিক হ'লে, প্ৰিমিয়াম হ্রাস হ'ব

নেট প্ৰিমিয়াম

মৃত্যুহাৰ আৰু সুতৰ আকলনে "নেট প্ৰিমিয়াম" প্ৰদান কৰে

মুঠ (গ্ৰছ) প্ৰিমিয়াম

মুঠ প্ৰিমিয়াম হৈছে নেট প্ৰিমিয়াম আৰু লোডিং নামৰ পৰিমাণৰ যোগফল। লোডিঙৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰোঁতে তিনিটা বিবেচনা বা নিৰ্দেশনামূলক নীতি মনত ৰাখিব লাগিব:

b) ব্যয় আৰু সঞ্চয়

জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ কাৰ্যকৰী ব্যয় বহন কৰিব লাগিব যাৰ ভিতৰত আছে:

- ✓ এজেন্টৰ প্ৰশিক্ষণ আৰু নিযুক্তি,
- ✓ এজেন্টৰ কমিছন,
- ✓ কৰ্মচাৰীৰ দৰমহা,
- ✓ কাৰ্যালয়ৰ আৱাস,
- ✓ কাৰ্যালয়ৰ বয়-বস্তু,
- ✓ বিদ্যুতৰ ব্যয়,
- ✓ অন্যান্য বিবিধ ব্যয় ইত্যাদি।

এই সকলোবোৰ বীমাকৰ্তাই সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ পৰা পৰিশোধ কৰিব লাগিব। এই ব্যয়বোৰ উপযুক্তভাৱে নেট প্ৰিমিয়ামত লোড কৰা হয়।

c) লেপ্স (Lapse) আৰু আকস্মিকতা

ব্যয়ৰ উপৰিও, আন কিছুমান কাৰক আছে যি জীৱন বীমাকৰ্তাৰ গণনা ভুল কৰিব পাৰে।

বিপদাশংকাৰ এটা উৎস হ'ল লেপ্স আৰু প্ৰত্যাহাৰ। এটা লেপ্সৰ অৰ্থ হৈছে যে আঁচনিধাৰকে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ বন্ধ কৰে। প্ৰত্যাহাৰৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনিধাৰকে আঁচনিখন চাৰেণ্ডাৰ কৰে আৰু আঁচনিখনৰ আহৰণ কৰা নগদ মূল্যৰ পৰা এক পৰিমাণ প্ৰাপ্ত কৰে।

লেপ্সবোৰ সাধাৰণতে প্ৰথম তিনি বছৰৰ ভিতৰত হয়, বিশেষভাৱে চুক্তিৰ প্ৰথম বছৰত।

d) লাভৰ সৈতে (অংশগ্ৰহণকাৰী) আঁচনি আৰু বোনাচ লোডিং (বোজা)

'লাভৰ সৈতে' আঁচনিৰ ধাৰণাটো তেতিয়া উদ্ভৱ হৈছিল যেতিয়া জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে প্ৰতিকূল পৰিস্থিতিত স্বচ্ছল হৈ থকাৰ বাবে এক নিৰপেক্ষ বাতাবৰণৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ আগতীয়াকৈ উচ্চ লোডিং (বোজা) আদায় কৰাৰ প্ৰথা আৰম্ভ কৰিছিল। যদি পৰৱৰ্তী অভিজ্ঞতা অধিক অনুকূল বুলি প্ৰমাণিত হয়, জীৱন বীমাকৰ্তাই বোনাচৰ দ্বাৰা আঁচনি ধাৰকসকলৰ সৈতে ইয়াৰ ফলত হোৱা লাভৰ কিছু অংশ ভাগ-বতৰা কৰিব।

মুঠতে আমি ক'ব পাৰোঁ যে:

মুঠ (গ্ৰছ) প্ৰিমিয়াম = নেট প্ৰিমিয়াম + ব্যয়ৰ বাবে লোডিং(বোজা) + আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ বাবে লোডিং (বোজা) + বোনাচ লোডিং (বোজা)

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

আঁচনিৰ লেপ্স হোৱাৰ অৰ্থ কি?

- I. পলিচীধাৰকে আঁচনি এখনৰ বাবে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ সম্পূৰ্ণ কৰে
- II. আঁচনিধাৰকে আঁচনি এখনৰ বাবে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ বন্ধ কৰে
- III. আঁচনিয়ে পৰিপক্বতা প্ৰাপ্ত কৰে
- IV. আঁচনি বজাৰৰ পৰা প্ৰত্যাহাৰ কৰা হয়

B. অতিৰিক্ত আৰু বোনাচ

1. ছাৰপ্লাচ (ৰাহি) আৰু বোনাচ নিৰ্ধাৰণ

প্ৰতিটো জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে ইয়াৰ সম্পত্তি আৰু দায়বদ্ধতাৰ সময়ে সময়ে মূল্যাঙ্কন কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছে। এনে মূল্যাঙ্কনৰ দুটা উদ্দেশ্য আছে:

- i. জীৱন বীমাকৰ্তাৰ বিত্তীয় অৱস্থা মূল্যায়ন কৰিবলৈ আৰু ই স্বচ্ছল নে দেউলীয়া নিৰ্ধাৰণ কৰা
- ii. আঁচনিধাৰক/ শ্বেয়াৰ ধাৰকসকলৰ মাজত বিতৰণৰ বাবে উপলব্ধ ৰাহি ধনৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ

সংজ্ঞা

ছাৰপ্লাচ হৈছে দায়বদ্ধতাৰ মূল্যতকৈ সম্পত্তিৰ মূল্যৰ আধিক্য। যদি ই ঋণাত্মক হয়, ইয়াক চাপ (Strain) বুলি কোৱা হয়।

এতিয়া চাওঁ আহক জীৱন বীমাৰ ছাৰপ্লাচৰ ধাৰণাটো কেনেদৰে ফাৰ্ম এটাৰ লাভতকৈ পৃথক। ফাৰ্মবোৰে সাধাৰণতে লাভক দুটা ধৰণে চায়। প্ৰথমতে, লাভ হৈছে এক নিৰ্দিষ্ট একাউন্টিং সময়কালৰ বাবে খৰচতকৈ হোৱা অধিক উপাৰ্জন, যিহেতু ইয়াক লাভ আৰু লোকচান একাউন্টত দেখা যায়। লাভে ফাৰ্ম এটাৰ বেলেঞ্চ শীটৰ অংশও গঠন কৰে - ইয়াক দায়বদ্ধতাৰ তুলনাত সম্পত্তিৰ অতিৰিক্ততা হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰিব পাৰি। দুয়োটা ক্ষেত্ৰতে, একাউন্টিং ম্যাদৰ শেষত লাভ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

অতিৰিক্ত = সম্পদ - দায়বদ্ধতা

জীৱন বীমাত দায়বদ্ধতাৰ অৰ্থ কি আমি বুজি পাওঁ আহক। জীৱন বীমা আঁচনিৰ এক নিৰ্দিষ্ট গোটৰ বাবে, জীৱন বীমাকৰ্তাই ভৱিষ্যতৰ দাবী, ব্যয় আৰু উদ্ভৱ হ'ব পৰা অন্যান্য প্ৰত্যাশিত পৰিশোধ পূৰণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব। বীমাকৰ্তাই ভৱিষ্যতে এই আঁচনিবোৰৰ বাবে প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰিব বুলি আশা কৰে।

এনেদৰে দায়বদ্ধতা হৈছে সকলো পৰিশোধৰ বৰ্তমান মূল্য য'ৰ পৰা এই আঁচনিবোৰত প্ৰাপ্ত কৰিব লগা প্ৰিমিয়ামৰ বৰ্তমান মূল্য বিয়োগ কৰিব লাগিব। বৰ্তমান মূল্যটো বেহাইৰ উপযুক্ত হাৰ [সূতৰ হাৰ] প্ৰয়োগ কৰি প্ৰাপ্ত কৰা হয়।

জীৱন বীমাকৰ্তাৰ প্ৰকৃত অভিজ্ঞতা ধাৰণা কৰাতকৈ ভাল হোৱাৰ ফলত ছাৰপ্লাচ উদ্ভৱ হয়। জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে ইয়াৰ লাভৰ সৈতে আঁচনিৰ ধাৰকসকলৰ লগত উদ্ভৱ হোৱা লাভালাভবোৰ ভাগ বতৰা কৰিবলৈ বাধ্য।

উদাহৰণ

31 মাৰ্চ 2013 তাৰিখত XYZ ফাৰ্মৰ লাভ, ইয়াৰ উপাৰ্জনৰ পৰা ব্যয় হ্ৰাস কৰি বা সেই তাৰিখত ইয়াৰ সম্পত্তিৰ পৰা দায়বদ্ধতা হ্ৰাস কৰি দিয়া হয়।

দুয়োটা ক্ষেত্ৰতে, লাভ স্পষ্টভাৱে নিৰ্ধাৰণ কৰা হয় আৰু জনা যায়।

2. বোনাচ

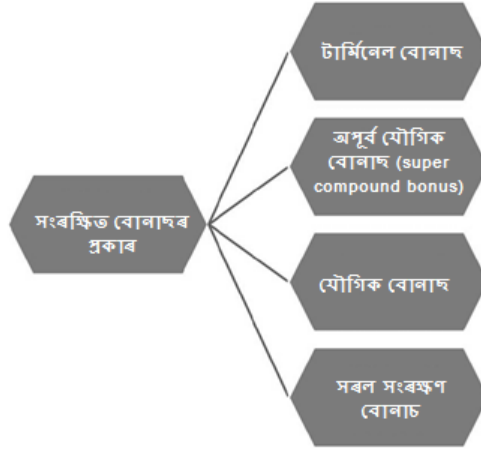
বীমাকৰ্তাসকলে ইয়াৰ বিভাজ্য ছাৰপ্লাচ কোম্পানীৰ আঁচনি ধাৰক আৰু অংশীদাৰসকলৰ মাজত [যদি থাকে] বোনাচৰ ৰূপত ঘোষণা আৰু বিতৰণ কৰিব লাগিব। ভাৰত, গ্ৰেট ব্ৰিটেইন (UK) আৰু আন বহুতো দেশত, ছাৰপ্লাচ বিতৰণ জনপ্ৰিয়।

চুক্তিৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিবলগা মৌলিক লাভালাভৰ সংযোজন হিচাপে বোনাচ পৰিশোধ কৰা হয়। সাধাৰণতে ই বছৰি মৌলিক বীমা ৰাশি বা মৌলিক পেঞ্চনৰ সংযোজন হিচাপে দেখা যাব পাৰে। উদাহৰণস্বৰূপে, ইয়াক প্ৰতি হাজাৰ ৰাশি বীমাত 60 টকা হিচাপে প্ৰকাশ কৰা হয়।

বোনাচৰ আটাইতকৈ সচৰাচৰ প্ৰকাৰটো হ'ল 'ৰিভাৰ্চনেৰী' বোনাচ। প্ৰতি বছৰে কৰা এই বোনাচ সংযোজনবোৰ ঘোষণা কৰাৰ পিছত, আঁচনিখনৰ সৈতে সংলগ্ন হ'ব আৰু ইয়াক কাটি নিব নোৱাৰিব। সেইবোৰক 'ৰিভাৰ্চনেৰী' বোনাচ বুলি কোৱা হয় কিয়নো সেইবোৰ কেৱল মৃত্যু বা পৰিপক্কতাৰ দ্বাৰা দাবী কৰাৰ সময়ত হে প্ৰাপ্ত কৰা হয়। ছাৰেণ্ডাৰৰ ক্ষেত্ৰত বোনাচ পৰিশোধ কৰিব লাগিব পাৰে যদিহে চুক্তিটো নিম্নতম ম্যাদ উকলি যোৱাৰ বাবে যোগ্য হয় [ধৰক 5 বছৰ]।

ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচৰ প্ৰকাৰ

নক্সা 3: ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচৰ প্ৰকাৰ

i. সাধৰণ ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাছ (Simple Reversionary Bonus)

ই হৈছে চুক্তিটোৰ অধীনত মৌলিক নগদ লাভালাভৰ শতাংশ হিচাপে প্ৰকাশ কৰা এক বোনাছ। উদাহৰণ স্বৰূপে, ভাৰতত, ইয়াক প্ৰতি হাজাৰ বীমা ৰাশিৰ বিপৰীতে এক পৰিমাণ হিচাপে ঘোষণা কৰা হয়।

ii. চক্ৰবৃদ্ধি বোনাছ (Compound Bonus)

ইয়াত কোম্পানীটোৱে মৌলিক লাভালাভ আৰু ইতিমধ্যে সংলগ্ন বোনাছৰ এক শতাংশ হিচাপে এটা বোনাছ প্ৰকাশ কৰে। এইটো এনেদৰে এটা বোনাছৰ ওপৰত বোনাছ। ইয়াক প্ৰকাশ কৰাৰ এটা উপায় মৌলিক বীমা ৰাশি আৰু সংলগ্ন বোনাছৰ যোগফলৰ ৮% হ'ব পাৰে।

iii. টাৰ্মিনেল বোনাছ (Terminal Bonus)

নামটোৱে সূচোৱাৰ দৰে, এই বোনাছ কেৱল ইয়াৰ সমাপ্তিৰ সময়ত [মৃত্যু বা পৰিপক্বতাৰ দ্বাৰা] চুক্তিৰ সৈতে সংলগ্ন হয়। এইটো কেৱল পৰৱৰ্তী বছৰত উদ্ভৱ হোৱা দাবীৰ বাবে প্ৰযোজ্য। এনেদৰে 2013 চনৰ বাবে ঘোষণা কৰা টাৰ্মিনেল বোনাছ কেৱল 2013-14 বৰ্ষত উদ্ভৱ হোৱা দাবীৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হ'ব, পৰৱৰ্তী বছৰবোৰৰ বাবে নহয়। টাৰ্মিনেল বোনাছ চুক্তিৰ সময়কালৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে আৰু ইয়াৰ সৈতে বৃদ্ধি হয়। ২৫ বছৰ ধৰি চলি থকা এটা চুক্তিত ১৫ বছৰ ধৰি চলি থকা চুক্তিতকৈ অধিক টাৰ্মিনেল বোনাছ থাকিব।

3. অৱদান পদ্ধতি (The Contribution Method)

উত্তৰ আমেৰিকাত গ্ৰহণ কৰা ছাৰপ্লাচ বিতৰণৰ আন এটা পদ্ধতি হৈছে "অৱদান" পদ্ধতি। ইয়াত, ছাৰপ্লাচ, অৰ্থাৎ মৃত্যুহাৰ, সূত আৰু ব্যয়ৰ সন্দৰ্ভত কি ঘটিব বুলি আশা কৰা হৈছিল আৰু প্ৰকৃততে কি ঘটিছিল তাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য, লভ্যাংশ হিচাপে ঘোষণা কৰা আৰু বিতৰণ কৰা হয়।

লভ্যাংশবোৰ নগদ ধনত, ভৱিষ্যতৰ প্ৰিমিয়ামত সালসলনি/হাসৰ দ্বাৰা, আঁচনিখনত জন্ম কৰিব নোৱাৰা পৰিশোধ কৰা সংযোজন ক্ৰয় কৰাৰ অনুমতি দি বা আঁচনিখনৰ ক্ৰেডিটত জমা হিচাপে পৰিশোধ কৰিব পাৰি।

4. ইউনিট লিংকড পলিচীসমূহ (Unit Linked Policies)

মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ নীতি আৰু ইউলিপি(ULIP) আঁচনিৰ অন্যান্য বিশেষত্ববোৰ ইতিমধ্যে আগৰ অধ্যায়ত সামৰি লোৱা হৈছে।

সাৰাংশ

- সাধাৰণ ভাষাত, প্ৰিমিয়াম শব্দটোৱে বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰাৰ বাবে বীমাকৃত এজনে পৰিশোধ কৰা মূল্য বুজায়।
- জীৱন বীমা আঁচনিৰ বাবে প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াত মৃত্যু, সূত, ব্যয় ব্যৱস্থাপনা আৰু সঞ্চয়ৰ ওপৰত বিবেচনা কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।
- মুঠ প্ৰিমিয়াম হৈছে নেট প্ৰিমিয়াম আৰু লোডিং নামৰ এক পৰিমাণৰ যোগফল।
- এটা লেপ্সৰ অৰ্থ হৈছে যে আঁচনিধাৰকে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ বন্ধ কৰে। প্ৰত্যাহাৰৰ ক্ষেত্ৰত, আঁচনিধাৰকে আঁচনিখন চাৰেণ্ডাৰ কৰে আৰু আঁচনিখনৰ আহৰণ কৰা নগদ মূল্যৰ পৰা এক পৰিমাণ প্ৰাপ্ত কৰে।
- জীৱন বীমাকৰ্তাৰ প্ৰকৃত অভিজ্ঞতা, ধাৰণা কৰাতকৈ ভাল হোৱাৰ ফলত ছাৰপ্লাচ উদ্ভৱ হয়।
- ছাৰপ্লাচ আৱণ্টন সলভেম্বিৰ (স্বচ্ছলতাৰ) প্ৰয়োজনীয়তা বজাই ৰখা, মুক্ত সম্পত্তি বৃদ্ধি কৰা আদিৰ বাবে হ'ব পাৰে।
- বোনাচৰ আটাইতকৈ সচৰাচৰ প্ৰকাৰটো হ'ল ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচ।

মূল শব্দাৱলী

1. প্ৰিমিয়াম
2. ৰেহাই
3. বোনাচ
4. ছাৰপ্লাচ
5. ৰিজাৰ্ভ (সঞ্চয়)
6. লোড কৰা
7. ৰিভাৰ্চনেৰী বোনাচ

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় L-07

জীৱন বীমা নথিপত্ৰ

অধ্যায় পৰিচয়

আমি অধ্যায় 7-ত দেখিছোঁ যে বীমা উদ্যোগটোৱে বৃহৎ সংখ্যক প্ৰপত্ৰ আৰু নথিপত্ৰৰ সৈতে লেনদেন কৰে। জীৱন বীমাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কিছুমান নথি আছে, যিবোৰ এই অধ্যায়ত আলোচনা কৰা হৈছে। ইয়াত, আমি এক পলিচী দস্তাবেজত অন্তৰ্ভুক্ত মুখ্য ব্যৱস্থাবোৰৰ বিষয়েও আলোচনা কৰিছোঁ। গ্ৰেছ পিৰিয়ড, আঁচনিৰ লেপ্স আৰু জন্ম নকৰা আৰু আন কিছুমান বিশেষাধিকাৰ সম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থাবোৰো আলোচনা কৰা হয়।

শিকাৰ ফলাফল

- A. প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ৰ নথিপত্ৰ
- B. আচনি পৰ্যায়ৰ নথিপত্ৰ

C. আচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু বিশেষাধিকাৰ

A. প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ৰ নথিপত্ৰ

অধ্যায় ৭-ত প্ৰচাৰ পত্ৰিকা আৰু প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা সচৰাচৰ বিষয়বোৰৰ উপৰিও, কিছুমান অতিৰিক্ত বিষয় আছে যাক জীৱন বীমাকৰ্তাই বুজিব লাগিব।

প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা): বীমাত, 'প্ৰস্পেক্টাছ'ৰ অৰ্থ হৈছে বীমা সামগ্ৰী বিক্ৰী বা প্ৰচাৰ কৰিবলৈ বীমাকৰ্তাই জাৰী কৰা ভৌতিক, ইলেক্ট্ৰনিক বা আন যিকোনো আকাৰৰ নথি। বীমা সামগ্ৰী এটাৰ প্ৰস্পেক্টাচত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিব

- সংশ্লিষ্ট বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে কৰ্তৃপক্ষই আৱণ্টন কৰা একক পৰিচয় নম্বৰ (UIN);
- লাভালাভৰ পৰিসৰ;
- বীমা আৱৰণৰ পৰিমাণ;
- ৱাৰেণ্টি, বৰ্জন/ব্যতিক্ৰম আৰু বীমা আৱৰণৰ চৰ্তাৱলী আৰু ব্যাখ্যা।

প্ৰস্পেক্টাচে (প্ৰচাৰ পত্ৰিকাই) এইবোৰো প্ৰদান কৰিব লাগে:

- বীমাৰ দ্বাৰা আৱৰা আকস্মিক পৰিস্থিতি বা পৰিস্থিতিসমূহৰ বৰ্ণনা;

b) এনে প্ৰস্পেক্টাচৰ চৰ্তাৱলীৰ অধীনত বীমাৰ বাবে যোগ্য জীৱন বা সম্পত্তিৰ শ্ৰেণী বা শ্ৰেণীসমূহ।

জীৱন বীমাত, প্ৰস্পেক্টাচে সামগ্ৰী আৰু সেইবোৰৰ লাভালাভৰ ওপৰত অনুমোদিত ৰাইডাৰবোৰৰ (স্বাস্থ্য আৰু সাধাৰণ বীমাত সংযোজিত আৱৰণ বুলিও কোৱা হয়) বিষয়েও উল্লেখ কৰিব লাগে।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ: জীৱন বীমাৰ সন্দৰ্ভত, প্ৰস্তাৱকসকলৰ পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ (পিতৃ-মাতৃসহ) দীৰ্ঘজীৱন, স্বাস্থ্যৰ স্থিতি আৰু তেওঁলোকৰ যিকোনো এজনে ভোগ কৰা ৰোগৰ বিৱৰণ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ জৰিয়তে সংগ্ৰহ কৰা হয়। সামগ্ৰীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি, বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ চিকিৎসা বিৱৰণ, তেওঁৰ ৰোগৰ ব্যক্তিগত ইতিহাস আৰু ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্যবোৰো বিচাৰিব পাৰে। প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ হৈছে এক নথি যাৰ দ্বাৰা বীমাকৰ্তাই সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় সকলো তথ্য প্ৰাপ্ত কৰে।

বীমা অধিনিয়মৰ ধাৰা 45-ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে তিনি বছৰৰ পিছত ভুল বিবৃতিৰ ভিত্তিত আঁচনিখনক প্ৰশ্ন কৰা নহ'ব। প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ/ চিকিৎসা প্ৰপত্ৰ আদিৰ সকলো প্ৰশ্নৰ উত্তৰ সঁচাকৈ দিয়াৰ বাবে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক নিৰ্দেশনা দিয়াত আৰু ধাৰা 45-ৰ ক্ষেত্ৰত এনে নকৰাৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে তেওঁলোকক পৰামৰ্শ দিয়াত এজেন্টসকলৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা আছে।

জীৱন বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত আইনখনৰ ধাৰা 45-ৰ প্ৰয়োজনীয়তা উল্লেখ কৰা উচিত। জীৱন বীমা আৱৰণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়াৰ সময়ত, সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকে আইনৰ ধাৰা 45-ৰ ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা নিৰ্দেশিত হ'ব লাগিব।

একেদৰে, আইনখনৰ ধাৰা 39 হৈছে মনোনয়নৰ ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে। প্ৰস্তাৱকৰ বাবে মনোনয়নৰ সুবিধা য'তেই উপলব্ধ হয়, এজেন্টে তেওঁক আইনখনৰ ধাৰা 39-ৰ ব্যৱস্থাবোৰৰ বিষয়ে অৱগত কৰিব আৰু প্ৰস্তাৱকজনক সুবিধাটো প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব।

জীৱন বীমা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত তেওঁৰ/তাইৰ কামৰ ম্যাদ, আনুমানিক উপাৰ্জন আৰু ব্যয়, লগতে সঞ্চয় আৰু বিনিয়োগ, স্বাস্থ্য, অৱসৰ আৰু বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সহ প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ ব্যক্তিগত বিত্তীয় পৰিকল্পনাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত দিশবোৰো সোধা হ'ব পাৰে।

বয়সৰ প্ৰমাণ: বীমা কৰিব লগা জীৱনৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইল মূল্যাঙ্কন কৰাৰ বাবে বয়স হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক, জীৱন বীমাকৰ্তাই সঠিক বয়স পৰীক্ষা কৰিবলৈ তথ্য প্ৰমাণ সংগ্ৰহ কৰে। অধ্যায় 7-ত আলোচনা কৰা অনুসৰি, বৈধ বয়সৰ প্ৰমাণ মানক বা অ-মানক হ'ব পাৰে।

জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে নিম্নলিখিত নথিপত্ৰবোৰো চায়।

a) এজেন্টৰ গোপনীয় প্ৰতিবেদন

এজেন্টজন হৈছে প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৰাইটাৰ। আঁচনিধাৰকৰ বিষয়ে সকলো ভৌতিক তথ্য আৰু বিৱৰণ যিবোৰ বিপদাশংকা মূল্যায়নৰ সৈতে প্ৰাসঙ্গিক, এজেন্টে তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত সেইবোৰ প্ৰকাশ কৰিব লাগিব। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে স্বাস্থ্য, অভ্যাস, বৃত্তি, উপাৰ্জন আৰু পৰিয়ালৰ বিৱৰণৰ বিষয়বোৰ প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা প্ৰয়োজন।

b) চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন

বহুক্ষেত্ৰত, বীমা কৰিব লগা জীৱনৰ বাবে বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা তালিকাভুক্ত কৰা চিকিৎসক এজনৰ দ্বাৰা চিকিৎসাগতভাৱে পৰীক্ষা কৰিব লাগিব। উচ্চতা, ওজন, ৰক্তচাপ, হৃদযন্ত্ৰৰ স্থিতি আদিৰ দৰে শাৰীৰিক বৈশিষ্ট্যৰ বিৱৰণ চিকিৎসকে তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত নথিভুক্ত কৰে যাক চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন বুলি উল্লেখ কৰা হয়। বীমা কোম্পানীৰ আণ্ডাৰৰাইটাৰে ইয়াৰ দ্বাৰা বীমা কৰিব লগা জীৱনৰ বৰ্তমানৰ স্বাস্থ্যৰ স্থিতিৰ হিচাপ লাভ কৰে।

চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ বাবে আহ্বান নকৰাকৈ বহুতো প্ৰস্তাৱৰ আণ্ডাৰৰাইটিং কৰা হয় আৰু বীমাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা হয়। সেইবোৰক অনা-চিকিৎসা পৰিঘটনা বুলি কোৱা হয়। চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন সাধাৰণতে প্ৰয়োজন হয় যেতিয়া প্ৰস্তাৱটো অনা-চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিংৰ অধীনত বিবেচনা কৰিব নোৱাৰি কিয়নো প্ৰস্তাৱিত পৰিমাণ বা প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ বয়স অধিক বা প্ৰস্তাৱটোত কিছুমান বিশেষত্ব প্ৰকাশ কৰা হয়, যিয়ে পৰীক্ষা আৰু চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ দ্বাৰা প্ৰতিবেদন লোৱাৰ বাবে আহ্বান জনায়।

c) নৈতিক বিপদ প্ৰতিবেদন

নৈতিক বিপদ হৈছে জীৱন বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰাৰ ফলত গ্ৰাহকৰ আচৰণ সলনি হোৱাৰ সম্ভাৱনা আৰু এনে পৰিৱৰ্তনৰ ফলত লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হোৱা। বিপদাশংকা মূল্যায়ন কৰোঁতে জীৱন বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটাৰে গুৰুত্ব সহকাৰে বিবেচনা কৰাটো এটা কাৰক।

জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে বীমাকৃতজনৰ নিজৰ জীৱন বা আন এজনৰ জীৱন সমাপ্ত কৰাৰ দৰে কাৰ্যৰ জৰিয়তে জীৱন বীমা ক্ৰয়ৰ পৰা লাভ অৰ্জন কৰিব বিচৰা ব্যক্তিসকলৰ পৰা সাৱধানতা অবলম্বন কৰিব বিচাৰে। জীৱন বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটাৰে এনেদৰে যিকোনো কাৰক বিচাৰিব যিয়ে এনে বিপদৰ আগজাননী দিব পাৰে। এই উদ্দেশ্যৰ বাবে, কোম্পানীয়ে বীমা কোম্পানীৰ এজন বিষয়াৰ দ্বাৰা নৈতিক বিপদ প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিব লাগিব পাৰে।

উদাহৰণ

বিকাশে অলপতে এটা জীৱন বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ এটা ঠাইত বৰফৰ অভিযানত যোৱাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল যিটো পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ বিপদজনক বৰফ অভিযান স্থান হিচাপে গণ্য কৰা হৈছিল। অতীতত তেওঁ এনে অভিযান কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল।

B. আঁচনি পৰ্যায়ৰ নথিপত্ৰ

1. প্রথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদ(First Premium Receipt)

জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদ (FPR) জাৰী কৰিলে বীমা চুক্তি এটা আৰম্ভ হয়।

এফপিআৰ (FPR) হৈছে এটা প্ৰমাণ যে আঁচনিচুক্তিটো আৰম্ভ হৈছে। প্ৰথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদত নিম্নলিখিত তথ্য বোৰ থাকে:

- i. জীৱন বীমাকৃতৰ নাম আৰু ঠিকনা
- ii. পলিচী নম্বৰ
- iii. পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ
- iv. প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতি আৰু সমনতা
- v. প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পৰৱৰ্তী যথাযথ তাৰিখ
- vi. বিপদাশংকা আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখ
- vii. আঁচনিৰ চূড়ান্ত পৰিপক্বতাৰ তাৰিখ
- viii. অন্তিম প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ তাৰিখ
- ix. বীমা ৰাশি

এফ.পি.আৰ. (FPR) জাৰী কৰাৰ পিছত, বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰস্তাৱকৰ পৰা আকৌ প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰিলে পৰৱৰ্তী প্ৰিমিয়াম ৰচিদ জাৰী কৰিব। এই ৰচিদবোৰক নৱীকৰণ প্ৰিমিয়াম ৰচিদ (RPR) বুলি কোৱা হয়। প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ সম্পৰ্কীয় যিকোনো বিবাদৰ ক্ষেত্ৰত আৰপিআৰ (RPR) বোৰে পৰিশোধৰ প্ৰমাণ হিচাপে কাম কৰে।

2. আঁচনি দস্তাবেজ (Policy Document)

আঁচনি দস্তাবেজ হৈছে বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নথি। এইটো বীমাকৃত আৰু বীমা কোম্পানীৰ মাজৰ চুক্তিৰ প্ৰমাণ। এইটো নিজেই চুক্তি নহয়। যদি আঁচনি দস্তাবেজ খন আঁচনি ধাৰকে হেৰুৱায়, ই বীমা চুক্তিত প্ৰভাৱিত নকৰে। বীমা কোম্পানীয়ে চুক্তিত কোনো পৰিৱৰ্তন নকৰাকৈ এখন প্ৰতিলিপি আঁচনি জাৰী কৰিব। আঁচনি দস্তাবেজখন এজন সক্ষম কৰ্তৃপক্ষৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিব লাগিব আৰু ভাৰতীয় ষ্টাম্প আইন অনুসৰি মোহৰ লগাব লাগিব। জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে আঁচনিখন আৰ্হি প্ৰস্তুত কৰোঁতে অতি সাৱধান হয় কিয়নো তেওঁলোকে ইয়াৰ শব্দৰ ব্যাখ্যাত উদ্ভৱ হ'ব পৰা যিকোনো অস্পষ্টতা বা বিভ্ৰান্তিৰ দায়িত্ব বহন কৰে।

মানক আঁচনি দস্তাবেজত সাধাৰণতে তিনিটা অংশ আছে:

a) আঁচনি অনুসূচী

আঁচনিৰ অনুসূচীয়ে প্ৰথম অংশ গঠন কৰে। এইটো সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ মুখপৃষ্ঠাত পোৱা যায়। জীৱন বীমা চুক্তিৰ সময়সূচী সাধাৰণতে একে হয়। সেইবোৰত সাধাৰণতে নিম্নলিখিত তথ্য থাকিব:

নক্সা 1: আঁচনি দস্তাবেজ উপাদানসমূহ

- i. বীমা কোম্পানীৰ নাম
- ii. আঁচনি এখনৰ কিছুমান সচৰাচৰ বিৱৰণ হৈছে:
  - ✓ আঁচনিৰ স্বত্বাধিকাৰীৰ নাম আৰু ঠিকনা
  - ✓ জন্ম তাৰিখ আৰু বয়স, শেহতীয়া জন্মদিন হিচাপত
  - ✓ আঁচনি আৰু আঁচনি চুক্তিৰ ম্যাদ
  - ✓ বীমা ৰাশি
  - ✓ প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ
  - ✓ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ ম্যাদ
  - ✓ আৰম্ভণিৰ তাৰিখ, ম্যাদপূৰ্তিৰ তাৰিখ আৰু অন্তিম প্ৰিমিয়ামৰ দেয় তাৰিখ
  - ✓ আঁচনি লাভৰ সৈতে অথবা লাভ অবিহনে
  - ✓ মনোনীত ব্যক্তিৰ নাম
  - ✓ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতি - বাৰ্ষিক; অৰ্ধ বাৰ্ষিক; তিনিমহীয়া; মাহেকীয়া; দৰমহাৰ পৰা কৰ্তনৰ জৰিয়তে
  - ✓ আঁচনি নম্বৰ - যি হৈছে আঁচনি চুক্তিৰ একক পৰিচয় নম্বৰ
- iii. বীমাকৰ্তাই পৰিশোধ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি। ঘটন পৰা ঘটনা আৰু পৰিশোধ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়া পৰিমাণ। ই বীমা চুক্তিৰ হৃদয় গঠন কৰে
- iv. কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত স্বাক্ষৰকাৰীৰ স্বাক্ষৰ আৰু পলিচী ষ্টাম্প
- v. স্থানীয় বীমা লোকপালৰ ঠিকনা।

b) মানক ব্যৱস্থা(Standard Provisions)

আঁচনি দস্তাবেজৰ দ্বিতীয় উপাদানটো মানক আঁচনিৰ ব্যৱস্থাবে গঠিত, যেনে বয়সৰ প্ৰমাণ, প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ গ্ৰেচ পিৰিয়ড ইত্যাদি যিবোৰ সাধাৰণতে সকলো জীৱন বীমা চুক্তিত থাকে। ইয়াৰে কিছুমান ব্যৱস্থা কিছুমান প্ৰকাৰৰ চুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য নহ'ব পাৰে, যেনে ম্যাদ, একক প্ৰিমিয়াম বা অংশগ্ৰহণ নকৰা (লাভৰ সৈতে) আঁচনি। এই মানক ব্যৱস্থাবোৰে অধিকাৰ আৰু বিশেষাধিকাৰ আৰু অন্যান্য চৰ্তবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰে, যিবোৰ চুক্তিৰ অধীনত প্ৰযোজ্য।

c) আঁচনিৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থা

আঁচনি দস্তাবেজৰ তৃতীয় অংশত আঁচনিৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থা থাকে যিবোৰ ব্যক্তিগত আঁচনি চুক্তিৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট। এইবোৰ দস্তাবেজৰ ওপৰত মুদ্ৰিত কৰা হ'ব পাৰে বা সংলগ্ন ৰূপত পৃথকে সুমুৱাই দিয়া হ'ব পাৰে।

যদিও মানক আঁচনিৰ ব্যৱস্থা, যেনে লেপ্সৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰেচ পিৰিয়ড বা জন্ম নকৰা, প্ৰায়ে চুক্তিৰ অধীনত আইনীভাৱে প্ৰদান কৰা হয়, কিন্তু নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থাবোৰ সাধাৰণতে বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত নিৰ্দিষ্ট চুক্তিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

উদাহৰণ

চুক্তি লিখাৰ সময়ত এগৰাকী মহিলাৰ গৰ্ভধাৰণৰ ফলত মৃত্যু হোৱাৰ ঘটনা সন্নিবিষ্ট নকৰাৰ এটা ধাৰা।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

প্ৰথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদে (FPR) কি বুজায়? আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো বাছনি কৰক।

- I. ফ্ৰী-লুক পিৰিয়ড সমাপ্ত হৈছে
- II. এইটো প্ৰমাণিত যে আঁচনিচুক্তি আৰম্ভ হৈছে
- III. আঁচনি এতিয়া বাতিল কৰিব নোৱাৰি
- IV. আঁচনিৰে এক নিৰ্দিষ্ট নগদ মূল্য প্ৰাপ্ত কৰিছে।

c. নীতিৰ চৰ্তাৱলী আৰু বিশেষাধিকাৰ

গ্ৰেছ ম্যাদ (অনুগ্ৰহ ম্যাদ) (Grace Period)

অধ্যায় 4-ত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, গ্ৰেছ পিৰিয়ড ব্যৱস্থাই এক আঁচনি গ্ৰেছ ম্যাদৰ সময়ত বলবৎ থাকিবলৈ সক্ষম কৰে যি অন্যথা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নকৰাৰ বাবে সমাপ্ত হ'লহেঁতেন। প্ৰত্যেক জীৱন বীমা চুক্তিয়ে মৃত্যুৰ লাভালাভ এই চৰ্তত পৰিশোধ কৰিবলৈ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে যে

শেহতীয়া প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা হৈছে আৰু আঁচনিখন বলবৎ আছে। "গ্ৰেছ পিৰিয়ড" ধাৰাটোৱে আঁচনিধাৰকক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিবলৈ অতিৰিক্ত সময় প্ৰদান কৰে।

অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত প্ৰিমিয়াম বাকী থাকে আৰু যদি এই সময়ছোৱাত আঁচনিধাৰকৰ মৃত্যু হয়, বীমাকৰ্তাই মৃত্যুৰ লাভালাভৰ পৰা প্ৰিমিয়াম কৰ্তন কৰে।

যদি গ্ৰেছ ম্যাদ শেষ হোৱাৰ পিছতো প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা নহয়, তেন্তে আঁচনিখন লেপ্স হোৱা বুলি বিবেচনা কৰা হ'ব আৰু কোম্পানীৰ মৃত্যুৰ লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ বাধ্যবাধকতাত নাই। একমাত্ৰ পৰিশোধ যোগ্য পৰিমাণ টো হ'ব জন্ম নকৰা ব্যৱস্থাৰ অধীনত যিটো প্ৰযোজ্য।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

লেপ্স আৰু পুনৰুজ্জীৱিত/পুনৰুদ্ধাৰ (Lapse and Reinstatement/ Revival)

আমি ইতিমধ্যে দেখিছোঁ যে যদি গ্ৰেছৰ দিনতো প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা নহয় তেন্তে আঁচনি এখন লেপ্স অৱস্থাত আছে বুলি কোৱা হ'ব পাৰে। ভাল খবৰটো হ'ল যে বেছিভাগ বিলুপ্ত জীৱন বীমা আঁচনি পুনৰ স্থাপন [পুনৰুজ্জীৱিত] কৰিব পাৰি। আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) সামগ্ৰী নিয়ম অনুসৰি, অপৰিশোধিত প্ৰিমিয়ামৰ তাৰিখৰ পৰা 5 বছৰৰ ভিতৰত এক নন-লিংকড আঁচনি পুনৰুজ্জীৱিত কৰিব পাৰি, আনহাতে 3 বছৰৰ ভিতৰত এক লিংকড আঁচনি পুনৰুজ্জীৱিত কৰিব পাৰি।

সংজ্ঞা

পুনৰ্স্থাপন হৈছে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ দ্বাৰা জীৱন বীমা কোম্পানী এটা পুনৰ আঁচনি এখন বলবৎ কৰে যাক হয় প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নকৰাৰ বাবে বাতিল কৰা হৈছে বা জন্ম নকৰা ব্যৱস্থাবোৰৰ এটাৰ অধীনত অব্যাহত ৰখা হৈছে।

আঁচনিখন পুনৰুজ্জীৱিত কৰাটো অৱশ্যে বীমাকৃতৰ এক চৰ্তহীন অধিকাৰ হ'ব নোৱাৰে। ইয়াক কেৱল কিছুমান চৰ্তৰ অধীনত হে সম্পূৰ্ণ কৰিব পাৰি:

- নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত পুনৰুজ্জীৱিত আবেদন:** আঁচনিৰ গৰাকীয়ে এনে পুনৰ্স্থাপনৰ ব্যৱস্থাত উল্লেখ কৰা সময়সীমাৰ ভিতৰত পুনৰুজ্জীৱিত আবেদন সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগিব, যেনে সমাপ্তিৰ তাৰিখৰ পৰা পাঁচ বছৰ।
- নিৰন্তৰ বীমায়োগ্যতাৰ সন্তোষজনক প্ৰমাণ:** বীমাকৃতই বীমাকৃতৰ নিৰন্তৰ বীমায়োগ্যতাৰ সন্তোষজনক প্ৰমাণ বীমা কোম্পানীৰ ওচৰত উপস্থাপন কৰিব লাগিব। কেৱল তেওঁৰ স্বাস্থ্য সন্তোষজনক হোৱাই নহয় কিন্তু অন্যান্য কাৰক যেনে বিত্তীয় উপাৰ্জন আৰু নৈতিকতাৰ যথেষ্ট অৱনতি হ'ব নালাগিব।
- সূতসহ বাকী থকা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ:** আঁচনিৰ গৰাকীয়ে প্ৰতিটো প্ৰিমিয়ামৰ দেয় তাৰিখৰ পৰা সূতসহ সকলো বাকী থকা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

- iv. অব্যাহত বীমাযোগ্যতাৰ প্ৰমাণ মূল্যায়ন কৰাৰ পিছত বীমাকৰ্তাই বিদ্যমান চৰ্তাৱলী আৰু প্ৰিমিয়াম অনুসৰি আঁচনিখন পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে বা আনকি প্ৰিমিয়াম বৃদ্ধি বা কম বিপদাশংকা আৱৰণ বা দুয়োটাৰে সৈতে পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে।

সম্ভৱতঃ ওপৰোক্ত চৰ্তবোৰৰ ভিতৰত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ হৈছে যে পুনৰুজ্জীৱিত কৰোতে বীমাযোগ্যতাৰ প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন। যি ধৰণৰ প্ৰমাণৰ বাবে আহান কৰা হৈছে সেয়া প্ৰতিখন আঁচনিৰ পৰিস্থিতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব। যদি আঁচনিখন অতি কম সময়ৰ বাবে বিলুপ্ত অৱস্থাত আছে, বীমাকৰ্তাই বীমাযোগ্যতাৰ কোনো প্ৰমাণ অবিহনে আঁচনিখন পুনৰ স্থাপন কৰিব পাৰে বা তেওঁ সুস্থাস্থ্যত আছে বুলি প্ৰমাণিত কৰিবলৈ বীমাকৰ্তাৰ পৰা কেৱল এটা সৰল বিবৃতিৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

কোম্পানীটোক অৱশ্যে কিছুমান পৰিস্থিতিত চিকিৎসা পৰীক্ষা বা বীমাযোগ্যতাৰ অন্যান্য প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে:

- যদি গ্ৰেছ পিৰিয়ড দীঘলীয়া সময়ৰ আগতে উকলি গৈছে আৰু আঁচনিখন প্ৰায় এবছৰৰ বাবে উকলি যোৱা অৱস্থাত আছে।
- যদি বীমাকৰ্তাৰ কোনো স্বাস্থ্য বা আন সমস্যা থাকিব পাৰে বুলি সন্দেহ কৰাৰ কাৰণ আছে। আঁচনিখনৰ বীমা ৰাশি বা নিৰ্ধাৰিত মূল্যৰ পৰিমাণ ডাঙৰ হ'লে নতুন চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

উকলি যোৱা আঁচনিবোৰ পুনৰুজ্জীৱিত কৰা হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সেৱা কাৰ্য যাক জীৱন বীমাকৰ্তাই সক্ৰিয়ভাৱে উৎসাহিত কৰিব বিচাৰে কিয়নো উকলি যোৱা অৱস্থাৰ আঁচনিবোৰে বীমাকৰ্তা বা আঁচনিধাৰকৰ বাবে কোনোপধ্যে ভাল নহয়।

জন্ম নকৰা ব্যৱস্থা

বীমা অধিনিয়ম, 1938 (ধাৰা 113)য়ে আঁচনিবোৰক (যিবোৰে চাৰেগুৰুমূল্য অৰ্জন কৰিছে), লেপচ হোৱাৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰে, আনকি অধিক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নকৰাকৈও প্ৰদত্ত (Paid-up) বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণলৈকে জীয়াই ৰাখে। ইয়াৰ কাৰণ হৈছে আঁচনিধাৰকৰ আঁচনিখনৰ অধীনত জমা হোৱা নগদ মূল্যৰ ওপৰত দাবী থকাটো।

a) চাৰেগুৰু/সমৰ্পণ মূল্য

চাৰেগুৰু মূল্য হৈছে আপুনি আঁচনিখনৰ পৰা অকাল প্ৰস্থান কৰাৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময়ত আপুনি প্ৰাপ্ত কৰিব লগা পৰিমাণ, অৰ্থাৎ যেতিয়া আপুনি আঁচনিখন পৰিপক্ব হোৱাৰ আগতে সম্পূৰ্ণৰূপে প্ৰত্যাহাৰ বা সমাপ্ত কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়।

জীৱন বীমাকৰ্তাৰ সাধাৰণতে এক চাৰ্ট থাকে য'ত বিভিন্ন সময়ত চাৰেগুৰু মূল্য আৰু লগতে ইয়াক গণনা কৰাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা পদ্ধতিবোৰ তালিকাভুক্ত কৰা হয়। এইগ্ৰীটী এই

সূত্ৰটোৱে বীমাৰ প্ৰকাৰ আৰু আঁচনি, আঁচনিখনৰ বয়স আৰু আঁচনিৰ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা ম্যাদৰ দৈৰ্ঘ্য বিবেচনা কৰে।

সমৰ্পণৰ সময়ত হাতত পোৱা নগদ ধনৰ প্ৰকৃত পৰিমাণ আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰিত চাৰেণ্ডাৰ মূল্যৰ পৰিমাণতকৈ পৃথক হ'ব পাৰে। যিকোনো জমা হোৱা বোনাচ, পুনৰুদ্ধাৰ আদিৰ বাবে প্ৰকৃত পৰিমাণ পৃথক হ'ব পাৰে।

গেৰাণ্টিযুক্ত সমৰ্পণ মূল্য (Guaranteed Surrender Value [GSV]): আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) নিৰ্দেশনা অনুসৰি ভাৰতত আইনমতে (2019 চনত সংশোধিত) সকলো প্ৰিমিয়াম কমেও দুবছৰৰ বাবে পৰিশোধ কৰিলে গেৰাণ্টিযুক্ত সমৰ্পণ মূল্য [GSV] পৰিশোধ কৰিব লাগিব। পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ কিছু শতাংশ হিচাপে এক মূল্যক (যেনে 30%) গেৰাণ্টিযুক্ত সমৰ্পণ মূল্য বুলি কোৱা হয়। মূল্যটো পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ ম্যাদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। আঁচনি দস্তাবেজত GSV উল্লেখ কৰিব লাগিব।

b) আঁচনি ঋণ

নগদ মূল্য সংগ্ৰহ কৰা জীৱন বীমা আঁচনিবোৰত, আঁচনিখনৰ নগদ মূল্যক ঋণৰ সুৰক্ষা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি বীমাকৰ্তাৰ পৰা ধন ধাৰ লোৱাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে। আঁচনি ঋণ সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ সমৰ্পণ মূল্যৰ কিছু শতাংশত সীমাবদ্ধ থাকে (যেনে 90%)। মন কৰিব যে আঁচনিধাৰকে নিজৰ একাউন্টৰ পৰা ধাৰ লৈছে। যদি আঁচনিখন সমৰ্পণ কৰা হ'লহেঁতেন তেন্তে তেওঁ সেই পৰিমাণটো পাবলৈ যোগ্য হ'লহেঁতেন। তেনে ক্ষেত্ৰত বীমাটো বাতিল কৰা হ'লহেঁতেন।

বীমাকৰ্তাই আঁচনি ঋণৰ ওপৰত সূত্ৰ আদায় কৰে, যিবোৰ অৰ্ধ-বাৰ্ষিক বা বাৰ্ষিক পৰিশোধ কৰিব লাগে। যদিও ঋণ আৰু সূত্ৰ সময়ে সময়ে পৰিশোধ কৰিব লগা হয়, যদি ঋণ পৰিশোধ কৰা হোৱা নাই, বীমাকৰ্তাই পৰিশোধ কৰিব লগা আঁচনিৰ লাভালাভৰ পৰা বকেয়া (অপৰিশোধিত) ঋণ আৰু সূত্ৰৰ পৰিমাণ কৰ্তন কৰে। বীমাটো জীৱিত ৰাখি বিত্তীয় জৰুৰী অৱস্থাত ঋণ এটাই আঁচনিধাৰকক সকাহ প্ৰদান কৰে।

যিহেতু আঁচনিখন সুৰক্ষা হিচাপে ৰাখি ঋণ প্ৰদান কৰা হয়, আঁচনিখন বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত আৱণ্টন কৰিব লাগিব (পিছৰ অনুচ্ছেদত ব্যাখ্যা কৰা হৈছে)। য'ত আঁচনিধাৰকে বীমাকৰ্তাৰ মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত ধন প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ কাৰোবাক মনোনীত কৰিছে (পিছৰ অনুচ্ছেদত ব্যাখ্যা কৰিছে), এই মনোনয়ন বাতিল কৰা নহ'ব, কিন্তু আঁচনিখনত বীমাকৰ্তাৰ স্বাৰ্থৰ পৰিমাণলৈকে মনোনীত ব্যক্তিৰ অধিকাৰ প্ৰভাৱিত হ'ব।

উদাহৰণ

অৰ্জুনে এটা জীৱন বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰিছিল য'ত আঁচনিখনৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিবলগা মুঠ মৃত্যু দাবী আছিল 2.5 লাখ টকা। আঁচনিখনৰ অধীনত অৰ্জুনৰ মুঠ বকেয়া ঋণ আৰু

সূতৰ পৰিমাণ হৈছে 1.5 লাখ টকা। সেয়েহে অৰ্জুনৰ মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত, মনোনীত ব্যক্তিয়ে বাকি 1 লাখ টকা খিনি পাবলৈ যোগ্য হ'ব।

পলিচীৰ বিশেষ ব্যৱস্থা আৰু অনুমোদন

a) মনোনয়ন

- i. বীমা অধিনিয়ম 1938-ৰ ধাৰা 39-ৰ অধীনত, আঁচনি এখনৰ ধাৰকে তেওঁৰ নিজৰ জীৱনৰ ওপৰত থকা আঁচনিখনৰ সুৰক্ষিত ধন তেওঁৰ মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰিব লগা ব্যক্তি বা ব্যক্তিসকলক মনোনীত কৰিব পাৰে।
- ii. জীৱন বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে এজন বা একাধিক ব্যক্তিক মনোনীত কৰিব পাৰে।
- iii. মনোনীত ব্যক্তিসকল বৈধ ডিচচাৰ্জৰ অধিকাৰী আৰু ইয়াৰ অধিকাৰীসকলৰ হৈ ট্ৰাষ্টী হিচাপে ধন প্ৰাপ্ত কৰিব লাগিব।
- iv. আঁচনিখন ক্ৰয় কৰাৰ সময়ত বা পলিচীৰ পৰিপক্বতাৰ আগৰ যিকোনো সময়তে মনোনয়ন কৰিব পাৰি।
- v. মনোনয়ন আঁচনিখনৰ লগত বা আঁচনিখনৰ অনুমোদনৰ দ্বাৰা অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি। মনোনয়নবোৰ বীমাকৰ্তাক জনাব লাগিব আৰু আঁচনিখনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ৰেকৰ্ডত বীমাকৰ্তাই পঞ্জীয়ন কৰিব লাগিব।
- vi. আঁচনি পৰিপক্ব হোৱাৰ আগতে যিকোনো সময়তে মনোনয়ন বাতিল বা পৰিৱৰ্তন কৰিব পাৰি। ইয়াক কৰিব পাৰি এক অনুমোদন বা পৰৱৰ্তী অনুমোদন বা ইচ্ছাপত্ৰ (উইল)ৰ দ্বাৰা।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

বীমাকৃতৰ মৃত্যুৰ পিছত মনোনয়নে কেৱল বীমাকৰ্তাৰ পৰা আঁচনিৰ ধন প্ৰাপ্ত কৰাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰে। অৱশ্যে, ধন কেৱল আইনী উত্তৰাধিকাৰীৰ হে হ'ব। এজন মনোনীত ব্যক্তিৰ দাবীৰ ওপৰত কোনো সম্পূৰ্ণ (বা অংশিক) অধিকাৰ নাই। অৱশ্যে, 26 ডিচেম্বৰ, 2014-ৰ পিছত পৰিশোধৰ বাবে পৰিপক্ব হোৱা সকলো আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত বীমা অধিনিয়ম, 1938-ৰ ধাৰা 39(7) অনুসৰি, আঁচনিখনৰ গৰাকীয়ে তেওঁৰ/জীৱনৰ ওপৰত থকা বীমাৰ ক্ষেত্ৰত নিজৰ পিতৃ-মাতৃ, পত্নী, সন্তান বা পত্নী আৰু সন্তানৰ সপক্ষে মনোনয়ন কৰিলে মনোনীত ব্যক্তিসকল বীমা কোম্পানীয়ে পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণৰ হিতাধিকাৰী হিচাপে অধিকাৰপ্ৰাপ্ত হয়।

য'ত মনোনীত ব্যক্তি এজন নাবালক হয়, আঁচনি ধাৰকে এজন নিয়োগকৰ্তা(Appointee) নিযুক্ত কৰিব লাগিব। নিয়োগকৰ্তাই এজন নিয়োগকৰ্তা হিচাপে কাম কৰিবলৈ তেওঁৰ সন্মতি দেখুৱাবলৈ আঁচনিৰ দস্তাবেজত স্বাক্ষৰ কৰিব লাগিব। যেতিয়া মনোনীত ব্যক্তিয়ে সাবালক হয় তেতিয়া নিয়োগকৰ্তাসকলে তেওঁলোকৰ স্থিতি হেৰুৱায়। আঁচনি ধাৰকে

যিকোনো সময়তে নিয়োগকৰ্তা সলনি কৰিব পাৰে। যদি কোনো নিয়োগকৰ্তা নিযুক্তি দিয়া নহয়, আৰু মনোনীত ব্যক্তি এজন নাবালক হয়, তেনেহ'লে বীমাকৃতৰ মৃত্যুৰ পিছত, মৃত্যুৰ দাবী আঁচনিধাৰকৰ আইনী উত্তৰাধিকাৰীসকলক পৰিশোধ কৰা হয়।

য'ত একাধিক মনোনীত ব্যক্তি নিযুক্ত কৰা হয়, মৃত্যুৰ দাবী তেওঁলোকক যুটীয়াভাৱে, বা জীৱিত লোকসকলক পৰিশোধ কৰিব লাগিব। আঁচনিখন আৰম্ভ হোৱাৰ পিছত কৰা মনোনয়নবোৰ কাৰ্যকৰী হ'বলৈ বীমাকৰ্তাসকলক অৱগত কৰিব লাগিব।

বীমা অধিনিয়মৰ ধাৰা 39(11)ত কোৱা হৈছে যে য'ত আঁচনিখনৰ ম্যাদপূৰ্তিৰ পিছত আঁচনিধাৰক এজনৰ মৃত্যু হয় কিন্তু তেওঁৰ মৃত্যুৰ বাবে আঁচনিৰ উপাৰ্জন আৰু লাভালাভ তেওঁক পৰিশোধ কৰা হোৱা নাই, তেনেক্ষেত্ৰত তেওঁৰ মনোনীত ব্যক্তি আঁচনিৰ উপাৰ্জন আৰু লাভালাভৰ অধিকাৰী হ'ব।

নক্সা 2: মনোনয়ন সম্পর্কীয় ব্যৱস্থাসমূহ

b) এছাইনমেন্ট (সংযোজন)

যিহেতু জীৱন বীমা আঁচনিয়ে বীমা কোম্পানীয়ে বীমাকৃতৰ ওচৰত দিয়া প্ৰতিশ্ৰুতি বা ঋণ বহন কৰে, ইয়াক ধন বা সম্পত্তিৰ বিপৰীতে সুৰক্ষা হিচাপে গণ্য কৰা হয়। আমি দেখিছোঁ যে আঁচনিখনৰ সমৰ্পণ মূল্যৰ বিপৰীতে বীমাকৰ্তাসকলে ঋণ আগবঢ়ায়। একেদৰে, বেংককে ধৰি বহুতো বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানে বীমা আঁচনিৰ সুৰক্ষাৰ বিপৰীতে ঋণ আগবঢ়ায় আৰু ইয়াক তেওঁলোকৰ পক্ষত আৱণ্টন কৰে।

এছাইনমেন্ট শব্দটোৱে সাধাৰণতে আন এজন ব্যক্তিৰ পক্ষত লিখি সম্পত্তি স্থানান্তৰ কৰা বুজায়।

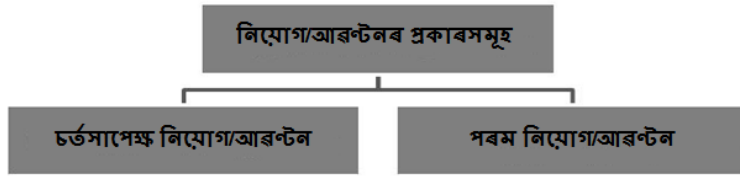
জীৱন বীমা আঁচনি এখন এছাইনমেন্ট কৰাৰ অৰ্থ হৈছে আঁচনিখনৰ অধিকাৰ, স্বত্ব আৰু আগ্ৰহ (সম্পত্তি হিচাপে) এজন ব্যক্তিৰ পৰা আন এজনলৈ স্থানান্তৰ কৰা। অধিকাৰ

স্থানান্তৰ কৰা ব্যক্তিজনক সংযোজনকৰ্তা (**assignor**) বুলি কোৱা হয় আৰু যিজন ব্যক্তিলৈ সম্পত্তি স্থানান্তৰ কৰা হয় তেওঁক আৱণ্টনকাৰী বুলি কোৱা হয়। এছাইনমেন্টত, আঁচনিখনৰ মালিকীস্বত্ব সলনি হয় আৰু সেয়েহে মনোনয়ন বাতিল কৰা হয়। কেৱল যেতিয়া আঁচনি ঋণৰ বাবে বীমা কোম্পানীক আৱণ্টন কৰা হয়, তেতিয়া মনোনয়ন বাতিল কৰা নহয়।

দুটা প্ৰকাৰৰ এছাইনমেন্ট আছে।

নক্সা 3: এছাইনমেন্টৰ প্ৰকাৰ

চৰ্তসাপেক্ষ এছাইনমেন্ট	সম্পূৰ্ণ/চূড়ান্ত/এবচলুট এছাইনমেন্ট
চৰ্তসাপেক্ষ এছাইনমেন্টৰ ক্ষেত্ৰত, যদি বীমাকৃত আঁচনিৰ পৰিপক্কতালৈ জীয়াই থাকে বা যদি আৱণ্টনকাৰীৰ মৃত্যু হয়, তেনেহ'লে আঁচনিখনৰ অধিকাৰ বীমাকৃতলৈ ঘূৰি যাব।	<ul style="list-style-type: none"> এবচলুট এছাইনমেন্টে প্ৰদান কৰে যে আঁচনিখনত থকা সকলো অধিকাৰ, স্বত্ব আৰু আগ্ৰহ যিকোনো পৰিস্থিতিত পূৰ্বৰ বা বীমাকৃতৰ ওচৰলৈ ঘূৰি নোযোৱাকৈ আৱণ্টনকাৰীলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়। আঁচনিখন এনেদৰে সম্পূৰ্ণৰূপে আৱণ্টনকাৰীৰ সৈতে থাকে। তেওঁ সংযোজনকৰ্তাৰ সন্মতি অবিহনে যি ধৰণে পছন্দ কৰে আঁচনিখনৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিব পাৰে।

বহুতো বাণিজ্যিক পৰিস্থিতিত সম্পূৰ্ণ আৱণ্টন অধিক সচৰাচৰ দেখা যায়, য'ত আঁচনিখন সাধাৰণতে আঁচনিধাৰকে ধাৰ লোৱা ঋণৰ বিপৰীতে বন্ধক ৰখা হয়, যেনে গৃহ ঋণ।

বৈধ এছাইনমেন্টৰ বাবে চৰ্তসমূহ

এতিয়া আমি বৈধ এছাইনমেন্ট এটাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় চৰ্তবোৰ চাওঁ আহক।

- আৱণ্টন কৰা আঁচনিখনৰ সম্পূৰ্ণ অধিকাৰ আৰু স্বত্ব বা আৱণ্টনযোগ্য আগ্ৰহ সংযোজনকৰ্তাৰ থাকিব লাগিব।
- এই এছাইনমেন্ট বলবৎ থকা কোনো আইনৰ বিৰুদ্ধে হ'ব নালাগে।
- আৱণ্টনকাৰীয়ে আন এটা এছাইনমেন্ট কৰিব পাৰে, কিন্তু মনোনয়ন কৰিব নোৱাৰে কিয়নো আৱণ্টনকাৰী বীমাকৃত নহয়।

গুৰুত্বপূৰ্ণ:

- জীৱন বীমা আঁচনি এখন সম্পূৰ্ণ বা আংশিকভাৱে আৱণ্টন কৰিব পাৰি
- এছাইনমেন্টটো স্থানান্তৰকৰ্তা বা সংযোজনকৰ্তাৰ বা যথাযথভাৱে কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত এজেন্টৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিব লাগিব আৰু কমেও এজন সাক্ষীৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হ'ব লাগিব।
- স্বত্বৰ স্থানান্তৰ বিশেষভাৱে আঁচনিৰ ওপৰত অনুমোদনৰ ৰূপত বা পৃথকভাৱে আন নথিপত্ৰৰ দ্বাৰা কৰিব লাগিব।
- আঁচনিধাৰকে বীমাকৰ্তাক আৱণ্টনৰ জাননী দিব লাগিব, যাৰ অবিহনে এছাইনমেন্ট বৈধ নহ'ব।
- ধাৰা 38(2)ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে বীমাকৰ্তাই আৱণ্টনটো গ্ৰহণ কৰিব পাৰে, বা সেইটো অস্বীকাৰ কৰিব পাৰে, যদি বীমাকৰ্তাৰ বিশ্বাস কৰাৰ পৰ্যাপ্ত কাৰণ থাকে যে এনে আৱণ্টন সং নহয় বা আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থত নহয় বা ৰাজহুৱা স্বাৰ্থত নহয় বা বীমা আঁচনিৰ ব্যৱসায়ৰ উদ্দেশ্যে হয়।
- অৱশ্যে, বীমাকৰ্তাই অনুমোদনৰ ওপৰত কাম কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰাৰ আগতে, এনে অস্বীকাৰৰ কাৰণবোৰ লিখিতভাৱে লিপিবদ্ধ কৰিব আৰু আঁচনিধাৰকক এনে স্থানান্তৰ বা আৱণ্টনৰ জাননী দিয়াৰ তাৰিখৰ পৰা ত্ৰিশ দিনৰ পিছত আঁচনিধাৰকক জনাব।

নক্সা 4: বীমা আঁচনিৰ আৱণ্টন সম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থাসমূহ

আঁচনিধাৰকসকলক সাধাৰণতে সম্প্ৰসাৰিত বিশেষাধিকাৰবোৰ হ'ল:

a) প্রতিলিপি আচনি (Duplicate Policy):

জীৱন বীমা আঁচনিৰ দস্তাবেজ এটা কেৱল প্ৰতিশ্ৰুতিৰ প্ৰমাণ। আঁচনি দস্তাবেজৰ লোকচান বা ধ্বংস কোনো প্ৰকাৰে কোম্পানীটোক চুক্তিৰ অধীনত ইয়াৰ দায়বদ্ধতাৰ পৰা মুক্ত নকৰে। আঁচনিৰ দস্তাবেজ হেৰুওৱাৰ ক্ষেত্ৰত জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰৰ সাধাৰণতে অনুসৰণ কৰিব লগীয়া মানক প্ৰক্ৰিয়া থাকে।

সাধাৰণতে কাৰ্যালয়ে ঘটনাটো পৰীক্ষা কৰিব যাতে আঁচনিখন হেৰুৱাৰ বিষয়ে সন্দেহ কৰাৰ কোনো কাৰণ আছে নেকি। সন্তোষজনক প্ৰমাণ প্ৰস্তুত কৰিব লাগিব পাৰে যে আঁচনিখন হেৰাই গৈছে আৰু কোনো আন ধৰণে মোকাবিলা কৰা হোৱা নাই। সাধাৰণতে দাবীটো নিষ্পত্তি কৰা হ'ব পাৰে যদিহে দাবীকৰ্তাই জামিনৰ সৈতে বা জামিন নোহোৱাকৈ এখন প্ৰতিভূতি পত্ৰ (Indemnity Bond) দাখিল কৰে।

যদি দাবীটো অতি সোনকালে পৰিশোধ কৰিব লগা আছে আৰু পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ অধিক হয়, কাৰ্যালয়ে লগতে জোৰ দিব পাৰে যে বিস্মৃত প্ৰচলন থকা এখন ৰাষ্ট্ৰীয় কাকতত বিজ্ঞাপন এটা লোকচানৰ প্ৰতিবেদন সহিতে দিব লাগিব। আন কাৰো পৰা কোনো আপত্তি নাই বুলি নিশ্চিত হোৱাৰ পিছত এখন ডুপ্লিকেট (প্ৰতিলিপি) আঁচনি জাৰী কৰা হ'ব পাৰে।

b) পৰিৱৰ্তন

আঁচনিধাৰকসকলে আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীত পৰিৱৰ্তন কৰিব বিচাৰিব পাৰে। বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃত জীৱন দুয়োৰে সন্মতি সাপেক্ষে এনে পৰিৱৰ্তন কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে। সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ প্ৰথম বছৰত পৰিৱৰ্তনৰ অনুমতি দিয়া নহ'ব পাৰে; কেৱল প্ৰিমিয়াম পদ্ধতিৰ পৰিৱৰ্তন বা বাধ্যতামূলক প্ৰকৃতিৰ পৰিৱৰ্তনৰ বাহিৰে।

- ✓ নাম বা/ ঠিকনাত পৰিৱৰ্তন;
- ✓ বয়স অধিক বা কম প্ৰমাণিত হ'লে পুনৰ বয়স স্বীকাৰ কৰা;
- ✓ দুৰ্ঘটনাৰ দুগুণ লাভালাভ বা স্থায়ী বিকলাঙ্গতা লাভালাভ আদি প্ৰদানৰ বাবে অনুৰোধ।

পৰৱৰ্তী বছৰবোৰত পৰিৱৰ্তনৰ অনুমতি দিয়া হ'ব পাৰে। এই পৰিৱৰ্তনবোৰৰ কিছুমান আঁচনিৰ ওপৰত বা পৃথক কাগজত উপযুক্ত অনুমোদনৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে। অন্যান্য পৰিৱৰ্তন, যাৰ বাবে আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীত সামগ্ৰিক পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰয়োজন হয়, সেই ক্ষেত্ৰত বৰ্তমান আঁচনিখন বাতিল কৰা আৰু নতুন আঁচনি জাৰী কৰাৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

অনুমোদিত কিছুমান মুখ্য প্ৰকাৰৰ পৰিৱৰ্তন হৈছে

- i. বীমা বা ম্যাদৰ কিছুমান শ্ৰেণীৰ পৰিৱৰ্তন [য'ত বিপদাশংকা বৃদ্ধি কৰা নহয়]
- ii. বীমা ৰাশি হ্রাস
- iii. প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ পদ্ধতিৰ পৰিৱৰ্তন
- iv. আঁচনি খন আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখত পৰিৱৰ্তন
- v. আঁচনিখন দুটা বা ততোধিক আঁচনিত বিভক্ত কৰা
- vi. অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম বা প্ৰতিবন্ধক ধাৰা আঁতৰোৱা

vii. লাভ অবিহনে আঁচনিৰ পৰা লাভৰ আঁচনিলৈ পৰিৱৰ্তন কৰা

viii. নামত সংশোধন

ix. দাবী পৰিশোধ কৰাৰ বাবে নিষ্পত্তি বিকল্প আৰু দুগুণ দুৰ্ঘটনাৰ লাভালাভ প্ৰদান

এই পৰিৱৰ্তনবোৰত সাধাৰণতে বিপদাশংকা বৃদ্ধি নহয়। আঁচনিবোৰত আন কিছুমান পৰিৱৰ্তন আছে যিবোৰৰ অনুমতি নাই। এইবোৰ পৰিৱৰ্তন হ'ব পাৰে, যাৰ ফলত প্ৰিমিয়াম হ্রাস কৰাৰ প্ৰভাৱ আছে। উদাহৰণ হৈছে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ ম্যাদৰ সম্প্ৰসাৰণ; লাভৰ সৈতে আঁচনিৰ পৰা লাভৰ অবিহনে পৰিকল্পনা পৰিৱৰ্তন; বীমাৰ এটা শ্ৰেণীৰ পৰা আন এটালৈ পৰিৱৰ্তন কৰা, য'ত ই বিপদাশংকা বৃদ্ধি কৰে: আৰু বীমা ৰাশি বৃদ্ধি কৰা।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

কি পৰিস্থিতিত আঁচনিধাৰকে এজন নিয়োগকৰ্তা (Appointee) নিযুক্ত কৰিব লাগিব?

- I. বীমাকৃত নাবালক হলে
- II. মনোনীত ব্যক্তি এজন নাবালক হ'লে
- III. পলিচীধাৰক সুস্থ মনৰ নহয়
- IV. পলিচীধাৰক বিবাহিত নহয়

সাৰাংশ

- স্বাস্থ্য, অভ্যাস আৰু বৃত্তি, উপাৰ্জন আৰু পৰিয়ালৰ বিৱৰণ এজেন্টৰ প্ৰতিবেদনত এজেণ্টে উল্লেখ কৰিব লাগিব।
- উচ্চতা, ওজন, ৰক্তচাপ, হৃদযন্ত্ৰৰ স্থিতি আদিৰ দৰে শাৰীৰিক বৈশিষ্ট্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিৱৰণ চিকিৎসকে তেওঁৰ/তাইৰ প্ৰতিবেদনত নথিভুক্ত কৰি আৰু চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন বুলি প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰিব লাগিব।
- নৈতিক বিপদ হৈছে জীৱন বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰাৰ ফলত গ্ৰাহকৰ আচৰণ সলনি হোৱাৰ সম্ভাৱনা আৰু এনে পৰিৱৰ্তনৰ ফলত লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হ'ব।
- জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদ (FPR) জাৰী কৰিলে বীমা চুক্তি এটা আৰম্ভ হয়। FPR হৈছে প্ৰমাণ যে আঁচনিচুক্তি আৰম্ভ হৈছে।
- আঁচনি দস্তাবেজ হৈছে বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নথি। এইটো বীমাকৃত আৰু বীমা কোম্পানীৰ মাজত হোৱা চুক্তিৰ প্ৰমাণ।

- মানক আঁচনি দস্তাবেজত সাধাৰণতে তিনিটা অংশ থাকে যিবোৰ হৈছে আঁচনিৰ অনুসূচী, মানক ব্যৱস্থা আৰু আঁচনিখনৰ নিৰ্দিষ্ট ব্যৱস্থা।
- গ্ৰেছ পিৰিয়ড ধাৰাটোৱে আঁচনিধাৰকক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিবলৈ অতিৰিক্ত সময় প্ৰদান কৰে।
- পুনৰ্স্থাপন হৈছে এনে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ দ্বাৰা জীৱন বীমা আঁচনি এখন পুনৰ বলবৎ কৰে, যাক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নকৰাৰ বাবে বাতিল কৰা হৈছে বা জন্ম নকৰা ব্যৱস্থাবোৰৰ এটাৰ অধীনত অব্যাহত ৰখা হৈছে।
- আঁচনি ঋণ দুটা ক্ষেত্ৰত সাধাৰণ বাণিজ্যিক ঋণতকৈ পৃথক, প্ৰথমতে আঁচনিৰ গৰাকী ঋণ পৰিশোধ কৰিবলৈ আইনীভাৱে বাধ্য নহয় আৰু বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতৰ ওপৰত ক্ৰেডিট পৰীক্ষা কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।
- মনোনয়ন হৈছে য'ত জীৱন বীমাকৃত ব্যক্তিজনে সেই ব্যক্তিজনৰ নাম প্ৰস্তাৱ কৰে, যিজনক বীমা কোম্পানীয়ে তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত বীমা ৰাশি পৰিশোধ কৰিব লাগে।
- জীৱন বীমা আঁচনি এখনৰ আৱণ্টনৰ অৰ্থ হৈছে আঁচনিখনৰ অধিকাৰ, স্বত্ব আৰু আগ্ৰহ (সম্পত্তি হিচাপে) এজন ব্যক্তিৰ পৰা আন এজনলৈ স্থানান্তৰ কৰা। অধিকাৰ স্থানান্তৰ কৰা ব্যক্তিজনক সংযোজনকৰ্তা (Assignor) বুলি কোৱা হয় আৰু যিজন ব্যক্তিলৈ সম্পত্তি স্থানান্তৰ কৰা হয় তেওঁক আৱণ্টনকাৰী বুলি কোৱা হয়।
- পৰিৱৰ্তন বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃত দুয়োৰে সন্মতি সাপেক্ষে হ'ব পাৰে। কিছুমান সৰল পৰিৱৰ্তনৰ বাহিৰে, সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ প্ৰথম বছৰত পৰিৱৰ্তনৰ অনুমতি দিয়া নহ'ব পাৰে।

মূল শব্দাৱলী

1. এজেণ্টৰ গোপনীয় প্ৰতিবেদন
2. চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন
3. নৈতিক বিপদ প্ৰতিবেদন
4. প্ৰথম প্ৰিমিয়াম ৰচিদ (FPR)
5. আঁচনি দস্তাবেজ
6. আঁচনিৰ অনুসূচী
7. মানক ব্যৱস্থা

8. বিশেষ ব্যৱস্থা
9. গ্ৰেছ পিৰিয়ড (অনুগ্ৰহৰ ম্যাদ)
10. আঁচনি বিলুপ্ত /লেপচ
11. পলিটী পুনৰুজ্জীৱিত কৰণ
12. সমৰ্পণ/চাৰেণ্ডাৰ মূল্য
13. মনোনয়ন
14. এছাইনমেন্ট

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় L-08

জীৱন বীমা আণ্ডাৰৱাইটিং

অধ্যায় পৰিচয়

এজন সম্ভাৰ্য গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰস্তাৱ এটা পোৱাৰ পিছত জীৱন বীমা এজেন্ট এজনৰ কাম বন্ধ নহয়। প্ৰস্তাৱটো বীমা কোম্পানীয়েও গ্ৰহণ কৰিব লাগিব আৰু ইয়াৰ ফলত আঁচনি এখন হ'ব লাগিব।

প্ৰতিটো জীৱন বীমা প্ৰস্তাৱ এটা পথৰ মাজেৰে পাৰ হ'ব লাগিব য'ত জীৱন বীমাকৰ্তাই প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰিব নে নাই আৰু যদি কৰে, কি চৰ্তাৱলীত কৰে তাৰ সিদ্ধান্ত লয়। এই অধ্যায়ত আমি আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়া আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোৰ সৈতে জড়িত উপাদানবোৰৰ বিষয়ে অধিক জানিব পাৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

- A. আণ্ডাৰৱাইটিং – মৌলিক ধাৰণাসমূহ
- B. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিং
- C. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাসূক্ত আণ্ডাৰৱাইটিং

A. আগুৰৰাইটিং - মৌলিক ধাৰণাসমূহ

3. আগুৰৰাইটিং উদ্দেশ্য

আগুৰৰাইটিংৰ দুটা উদ্দেশ্য আছে

- i. বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন কৰিবলৈ, বিপদাশংকাটো শ্ৰেণীবদ্ধ কৰক আৰু গ্ৰহণযোগ্যতাৰ চৰ্তাৱলী নিৰ্ণয় কৰক বা বিপদাশংকা হ্রাস কৰক।
- ii. বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি-বিৰোধী প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ

সংজ্ঞা

আগুৰৰাইটিং শব্দটোৱে জীৱন বীমাৰ বাবে প্ৰতিটো প্ৰস্তাৱক ই প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ হিচাপত মূল্যাঙ্কন কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰু তাৰ পিছত বীমা প্ৰদান কৰিব নে নকৰে আৰু কি চৰ্তাৱলীত কৰিব তাৰ সিদ্ধান্ত লয়।

বাছনি-বিৰোধী (Anti-selection) হৈছে এনে লোকসকলৰ প্ৰৱণতা, যিসকলে সন্দেহ কৰে বা জানে যে তেওঁলোকৰ লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক, সেই লোকসকলে প্ৰক্ৰিয়াটোত লাভ কৰাৰ উদ্দেশ্যে বীমা কৰিবলৈ বিচাৰে।

উদাহৰণ

যদি জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে কাক বীমা আগবঢ়াইছিল সেই বিষয়ে নিৰ্বাচন নকৰে, হৃদযন্ত্ৰৰ সমস্যা বা কৰ্কট ৰোগৰ দৰে গুৰুতৰ ৰোগ থকা লোকসকলে, যিসকলে দীঘলীয়া জীৱন যাপন কৰাৰ আশা কৰা নাছিল, তেওঁলোকে বীমা ক্ৰয় কৰিব বিচাৰিব পৰাৰ সম্ভাৱনা থাকিব পাৰে।

আন কথাত, যদি বীমাকৰ্তাই আগুৰৰাইটিং বিবেচনা প্ৰয়োগ নকৰে, ইয়াক ইয়াৰ বিপৰীতে বাছনি হ'ব আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত লোকচান হ'ব পাৰে।

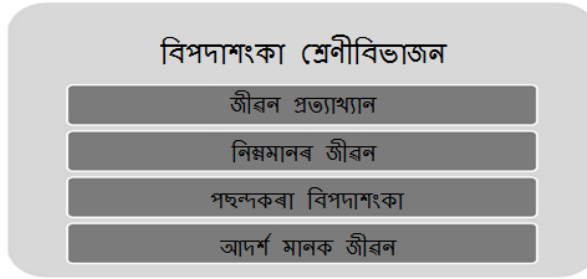
4. বিপদাশংকাৰ মাজত ইকুইটি (সমানতা)

"ইকুইটি" শব্দটোৰ অৰ্থ হৈছে যে একে ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হোৱা আবেদনকাৰীসকলক একে প্ৰিমিয়াম শ্ৰেণীত ৰাখিব লাগিব। প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ ব্যৱহৃত মৃত্যুহাৰ তালিকাখনে মানক জীৱন বা গড় বিপদাশংকাৰ মৃত্যুৰ অভিজ্ঞতা প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। তেওঁলোকৰ ভিতৰত আছে জীৱন বীমা লোৱাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া বেছিভাগ ব্যক্তি।

a) বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজন

ইকুইটি আৰম্ভ কৰিবলৈ, আণ্ডাৰৱাইটাৰে বিপদাশংকা শ্ৰেণীবিভাজন বুলি জনা জাত এক প্ৰক্ৰিয়াত জড়িত হয় অৰ্থাৎ ব্যক্তিগত জীৱনবোৰক শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হয় আৰু তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বিভিন্ন বিপদাশংকা শ্ৰেণীত আৱণ্টন কৰা হয়। এনে চাৰিটা বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণী আছে।

নক্সা 1: বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজন

i. মানক জীৱন (Standard lives)

এয়া সেইবোৰৰে গঠিত, যাৰ প্ৰত্যাশিত মৃত্যুহাৰ মৃত্যুৰ তালিকাৰ দ্বাৰা প্ৰতিনিধিত্ব কৰা মানক জীৱনৰ সৈতে খাপ খায়।

ii. পছন্দৰ বিপদাশংকা

এইবোৰ হৈছে যাৰ প্ৰত্যাশিত মৃত্যুৰ হাৰ মানক জীৱনতকৈ যথেষ্ট কম আৰু সেয়েহে কম প্ৰিমিয়াম আদায় কৰিব পাৰি।

iii. নিম্নমানৰ জীৱন

এইবোৰ হৈছে যাৰ প্ৰত্যাশিত মৃত্যুৰ হাৰ গড় বা মানক জীৱনতকৈ অধিক, কিন্তু তথাপিও বীমাযোগ্য বুলি গণ্য কৰা হয়। সেইবোৰ অধিক (বা অতিৰিক্ত) প্ৰিমিয়াম লৈ বীমাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা হ'ব পাৰে বা কিছুমান সীমাবদ্ধতাৰ অধীনত থাকিব পাৰে।

iv. অস্বীকাৰ কৰা জীৱন

এইবোৰ হৈছে যাৰ দুৰ্বলতা আৰু প্ৰত্যাশিত অতিৰিক্ত মৃত্যুৰ হাৰ ইমান বেছি যে তেওঁলোকক সুলভ ব্যয়ত বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰিব পৰা নাযায়। কেতিয়াবা এজন ব্যক্তিৰ প্ৰস্তাৱ অস্থায়ীভাৱে অস্বীকাৰ কৰা হ'ব পাৰে যদি তেওঁ শেহতীয়া স্বাস্থ্যবিষয়ক ঘটনাৰ সন্মুখীন হয়, যেনে অস্ত্ৰোপচাৰ।

5. আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়া

আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়া দুটা স্তৰত হয়:

- ✓ ফিল্ড স্তৰত
- ✓ আণ্ডাৰৱাইটিং বিভাগ পৰ্যায়ত

a) ক্ষেত্ৰ বা প্ৰাথমিক স্তৰ

ক্ষেত্ৰ স্তৰৰ আণ্ডাৰৱাইটিংক প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটিং বুলিও কোৱা হয়। ইয়াত এজন এজেণ্ট বা কোম্পানীৰ প্ৰতিনিধিৰ দ্বাৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যাতে এজন আবেদনকাৰী বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে উপযুক্ত হয় নে নহয় সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। এজেণ্টজনে প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটাৰ হিচাপে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। বীমা কৰিব লগা জীৱনটো জানিবলৈ তেওঁ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্থিতিত থাকে।

বহুতো বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ সন্দৰ্ভত এজেণ্টৰ দ্বাৰা নিৰ্দিষ্ট তথ্য, মতামত আৰু পৰামৰ্শ বিচাৰি এক বিবৃতি বা গোপনীয় প্ৰতিবেদন এটা সম্পূৰ্ণ কৰিব দিব পাৰে।

প্ৰৱঞ্চনা নিৰীক্ষণ আৰু প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটাৰ হিচাপে এজেণ্টৰ ভূমিকা

বিপদাশংকা গ্ৰহণৰ সন্দৰ্ভত বেছিভাগ সিদ্ধান্ত প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰা তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। আণ্ডাৰৱাইটিং বিভাগত বহি থকা এজন আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ বাবে এই তথ্যবোৰ অসত্য নে কি জানিবলৈ কঠিন হ'ব পাৰে আৰু প্ৰতাৰণা কৰাৰ ইচ্ছাকৃত উদ্দেশ্যে প্ৰৱঞ্চনাৰে ভুলকৈ উপস্থাপন কৰা হ'ব পাৰে।

এজেণ্টজনে ইয়াত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ সৈতে তেওঁৰ প্ৰত্যক্ষ আৰু ব্যক্তিগত সম্পৰ্কৰ বাবে প্ৰতিনিধিত্ব কৰা তথ্যবোৰ সঁচা হোৱাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ তেওঁ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্থিতিত থাকে।

b) বিভাগ পৰ্যায়ত আণ্ডাৰৱাইটিং

আণ্ডাৰৱাইটিংৰ মুখ্য স্তৰ হৈছে বিভাগ বা কাৰ্যালয় পৰ্যায়ত। ইয়াত বিশেষজ্ঞ আৰু ব্যক্তি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যিয়ে জীৱন বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ এটা গ্ৰহণ কৰিব নে নাই আৰু কি চৰ্তাৱলীত কৰিব সেই সিদ্ধান্ত ল'বলৈ প্ৰস্তাৱটোৰ সকলো প্ৰাসঙ্গিক তথ্য বিবেচনা কৰে।

6. আণ্ডাৰৱাইটিং পদ্ধতি

নক্সা 2: আণ্ডাৰৱাইটিংৰ পদ্ধতি

আণ্ডাৰৰাইটিং (গ্ৰহণ যোগ্যতা) পদ্ধতি

- বিচাৰ পদ্ধতি
- সাংখ্যিক পদ্ধতি

আণ্ডাৰৰাইটাৰে দুই প্ৰকাৰৰ পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে:

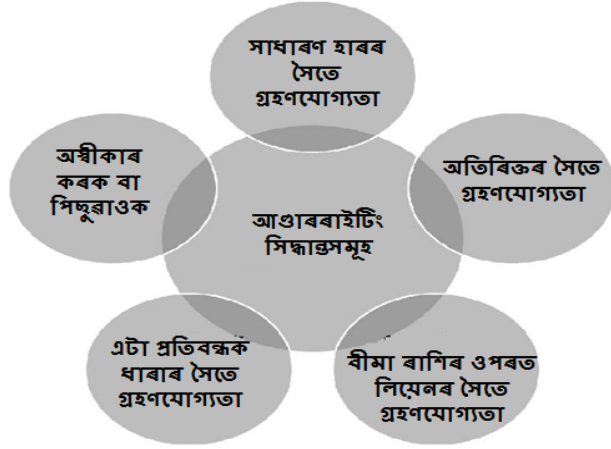
বিচাৰ পদ্ধতি	সাংখ্যিক পদ্ধতি
এই পদ্ধতিৰ অধীনত ব্যক্তিগত বিচাৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়, বিশেষকৈ জটিল কেছ এটাৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত লওঁতে।	এই পদ্ধতিৰ অধীনত আণ্ডাৰৰাইটাৰে সকলো ঋণাত্মক বা প্ৰতিকূল কাৰকৰ বাবে ধনাত্মক ৰেটিং পইন্ট আৱণ্টন কৰে (যিকোনো ধনাত্মক বা অনুকূল কাৰকৰ বাবে ঋণাত্মক মূল্যাংক)
উদাহৰণ: অশান্ত দেশ/এলেকাত থকা ব্যক্তি এজনক জীৱন বীমা দিব পাৰিলে নিৰ্ণয় লোৱা।	উদাহৰণ: হৃদৰোগ আৰু /বা পৰিয়ালৰ আগতীয়া মৃত্যুৰ ইতিহাস থকা ব্যক্তি এজনক ইতিবাচক মূল্যাংক আৱণ্টন কৰা হ'ব পাৰে। এনেদৰে আৱণ্টন কৰা মুঠ পইন্টৰ সাংখ্যাই এজন আণ্ডাৰৰাইটাৰক অন্তৰ্ভুক্ত বিপদাশংকাৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰাত সহায় কৰিব।
এনে পৰিস্থিতিত, বিভাগটোৱে এজন চিকিৎসকৰ বিশেষজ্ঞৰ মতামত লব পাৰে যাক চিকিৎসা মতামতদাতা বুলিও কোৱা হয়।	এই ধনাত্মক/ঋণাত্মক পইন্টবোৰৰ মুঠ যোগফলক, আৰু/বা অতিৰিক্ত মৃত্যুহাৰ ৰেটিং (EMR) বুলি কোৱা হয়। উচ্চতৰ EMR য়ে সূচায় যে জীৱনটো নিম্নমানৰ।

আণ্ডাৰৰাইটিং সিদ্ধান্তসমূহ

এতিয়া আমি আণ্ডাৰৰাইটিংৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ সন্দৰ্ভত আণ্ডাৰৰাইটাৰে ল'ব পৰা বিভিন্ন ধৰণৰ সিদ্ধান্তবোৰ বিবেচনা কৰোঁ আহক।

- সাধাৰণ হাৰত গ্ৰহণযোগ্যতা (OR)** হৈছে আটাইতকৈ সচৰাচৰ সিদ্ধান্ত। এই ৰেটিংয়ে সূচায় যে বিপদাশংকাটো প্ৰিমিয়ামৰ একে হাৰত গ্ৰহণ কৰা হয়, যিটো সাধাৰণ বা মানক জীৱনত প্ৰযোজ্য হ'ব।

নমুনা 3: আণ্ডাৰৰাইটিং সিদ্ধান্ত

b) **অত্ৰিৰিক্তৰ সৈতে গ্ৰহণযোগ্যতা:** নিম্ন-মানদণ্ডৰ বিপদাশংকাৰ বৃহৎ অংশৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ এয়া হৈছে আটাইতকৈ সচৰাচৰ উপায়। ইয়াত প্ৰিমিয়ামৰ টেবলৰ হাৰতকৈ অত্ৰিৰিক্ত মাচুল লোৱা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

c) **বীমা ৰাশিৰ ওপৰত লিয়েনৰ সৈতে গ্ৰহণযোগ্যতা:** লিয়েন হৈছে এক প্ৰকাৰৰ অধিকাৰ যাক জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে দাবীৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰিব লগা লাভালাভৰ পৰিমাণৰ ওপৰত (আংশিক বা সম্পূৰ্ণ) ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ: যক্ষ্মাৰ দৰে এক নিৰ্দিষ্ট ৰোগত আক্ৰান্ত আৰু আৰোগ্য হোৱা বীমাকৃত ব্যক্তিৰ কথা বিবেচনা কৰক। লিয়েন আৰোপ কৰাৰ অৰ্থ হ'ব যে, যদি এই ব্যক্তিজন যক্ষ্মা ৰোগৰ পুনৰাবৃত্তিৰ ফলত এক নিৰ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত মৃত্যুবৰণ কৰে, তেন্তে কেৱল মৃত্যুৰ লাভালাভৰ এক আংশিক পৰিমাণহে পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

d) **এক প্ৰতিবন্ধক ধাৰাৰ সৈতে গ্ৰহণযোগ্যতা:** কিছুমান প্ৰকাৰৰ বিপদৰ বাবে এক প্ৰতিবন্ধক ধাৰা প্ৰয়োগ কৰিব পাৰি যি কিছুমান পৰিস্থিতিত মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত মৃত্যুৰ লাভালাভ সীমিত কৰে।

উদাহৰণ হৈছে গৰ্ভৱতী মহিলাৰ ওপৰত আৰোপ কৰা গৰ্ভধাৰণৰ ধাৰা, যি প্ৰসৱৰ তিনি মাহৰ ভিতৰত হোৱা গৰ্ভধাৰণ সম্পৰ্কীয় মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ যোগ্য বীমা সীমিত কৰে।

e) **অস্বীকাৰ বা স্থগিত কৰা:** অৱশেষত, জীৱন বীমা আণ্ডাৰৰাইটাৰে বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ এটা অস্বীকাৰ বা অগ্ৰাহ্য কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। এনে হ'ব যেতিয়া কিছুমান স্বাস্থ্য/ অন্যান্য বিশেষত্ব থাকে যিবোৰ ইমান প্ৰতিকূল হয় যে সেইবোৰে বিপদাশংকা যথেষ্ট বৃদ্ধি কৰে।

উদাহৰণ: কৰ্কট ৰোগত আক্ৰান্ত আৰু আৰোগ্য লাভৰ সম্ভাৱনা কম থকা ব্যক্তি এজন প্ৰত্যাখ্যানৰ বাবে প্ৰাৰ্থী হ'ব,

একেদৰে কিছুমান ক্ষেত্ৰত পৰিস্থিতি উন্নত হোৱা আৰু অধিক অনুকূল নোহোৱালৈকে বিপদাশংকাৰ গ্ৰহণযোগ্যতা স্থগিত ৰখাটো বিচক্ষণতা হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

এগৰাকী মহিলা যিয়ে অলপতে হিষ্টেৰেকটমী অপ্ৰোপচাৰ(hysterectomy operation) কৰিছে তেওঁক তেওঁৰ জীৱনৰ বীমাৰ অনুমতি দিয়াৰ আগতে অপ্ৰোপচাৰৰ পিছত উদ্ভৱ হোৱা যিকোনো জটিলতা সমাপ্ত হ'বলৈ কেইমাহমান অপেক্ষা কৰিবলৈ কোৱা হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো ঘটনা জীৱন বীমাকৰ্তাই অস্বীকাৰ বা পিছুৱাই দিয়াৰ সম্ভাৱনা আছে?

- I. এজন স্বাস্থ্যৱান 18 বছৰীয়া
- II. এজন ক্ৰীড়াবিদ
- III. এইডছত ভুগি থকা এজন ব্যক্তি
- IV. এগৰাকী গৃহিনী যাৰ নিজৰ কোনো উপাৰ্জন নাই

B. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিং

1. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিং

বীমা কৰিব লগা জীৱনৰ বীমাযোগ্যতা পৰীক্ষা কৰাৰ বাবে স্বাস্থ্য পৰীক্ষা নকৰাকৈ সাধাৰণতে বীমাৰ বাবে বৃহৎ সংখ্যক জীৱন বীমা প্ৰস্তাৱ বাছনি কৰা হ'ব পাৰে। এনে ঘটনাবোৰক স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন প্ৰস্তাৱ বুলি কোৱা হয়।

অন্তৰ্ভুক্ত ব্যয়সহ একাধিক কাৰণৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি, কিছুমান প্ৰকাৰৰ আঁচনিত, জীৱন বীমাকৰ্তাই স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ ওপৰত জোৰ নিদিয়াকৈ বীমা প্ৰদান কৰে।

2. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিংৰ চৰ্তাৱলী

অৱশ্যে স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিংয়ে কিছুমান শ্ৰেণীৰ জীৱন, বীমাৰ কিছুমান আঁচনি, বীমাৰাশিৰ কিছুমান উচ্চ সীমা, প্ৰৱেশ বয়সৰ সীমা, বীমাৰ সৰ্বাধিক ম্যাদ আদিৰ দৰে চৰ্ত অনুসৰণ কৰাৰ বাবে আহ্বান জনায়।

3. আণ্ডাৰৱাইটিংত ৰেটিং কাৰকসমূহ

ৰেটিং কাৰকবোৰে বিত্তীয় পৰিস্থিতি, জীৱন শৈলী, অভ্যাস, পাৰিবাৰিক ইতিহাস, স্বাস্থ্যৰ ব্যক্তিগত ইতিহাস আৰু সম্ভাৱ্য বীমাকৃতৰ জীৱনৰ অন্যান্য ব্যক্তিগত পৰিস্থিতিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিভিন্ন দিশ বুজায় যি বিপদৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে আৰু বিপদাশংকা বৃদ্ধি কৰিব পাৰে। আণ্ডাৰৱাইটিংত এই বিপদবোৰ চিনাক্ত কৰা আৰু সেইবোৰৰ সম্ভাৱ্য প্ৰভাৱ চিনাক্ত কৰা আৰু সেই অনুসৰি বিপদাশংকাটো শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

ৰেটিং কাৰকবোৰক বহলভাৱে দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হ'ব পাৰে – যিবোৰে নৈতিক বিপদত অৰিহণা যোগায় আৰু যিবোৰে শাৰীৰিক [চিকিৎসা] বিপদত অৰিহণা যোগায়। জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে প্ৰায়ে তেওঁলোকৰ আণ্ডাৰৱাইটিংক সেই অনুসৰি শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰে। উপাৰ্জন, জীৱিকা, জীৱনশৈলী আৰু অভ্যাসৰ দৰে কাৰকবোৰ, যি নৈতিক বিপদত অৰিহণা যোগায়, বিত্তীয় আণ্ডাৰৱাইটিংৰ অংশ হিচাপে মূল্যায়ন কৰা হয়, আনহাতে স্বাস্থ্যৰ চিকিৎসাৰ দিশবোৰ স্বাস্থ্যপৰীক্ষায়ুক্ত আণ্ডাৰৱাইটিংৰ অধীনত পৰে।

a) মহিলা বীমা

মহিলাসকলৰ সাধাৰণতে পুৰুষতকৈ অধিক দীৰ্ঘজীৱন থাকে। অৱশ্যে তেওঁলোকে নৈতিক বিপদৰ সন্দৰ্ভত কিছু সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'ব পাৰে। ইয়াৰ কাৰণ হৈছে ভাৰতীয় সমাজৰ বহুতো মহিলা পুৰুষৰ আধিপত্য আৰু সামাজিক শোষণৰ ভুক্তভোগী। যৌতুক মৃত্যুৰ দৰে কুফল আজিও বিদ্যমান। গৰ্ভধাৰণৰ সৈতে সম্পৰ্কিত সমস্যাৰ পৰাও মহিলাৰ দীৰ্ঘজীৱন প্ৰভাৱিত হ'ব পাৰে।

মহিলাৰ বীমাযোগ্যতাক বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ সামৰ্থ্যৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত কৰা হয়। বীমা কোম্পানীবোৰে এনেদৰে কেৱল নিজৰ উপাৰ্জন থকা মহিলা সকলক সম্পূৰ্ণ বীমা প্ৰদান কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে আৰু আন শ্ৰেণীৰ মহিলাৰ ওপৰত সীমা আৰোপ কৰিব পাৰে। একেদৰে গৰ্ভৱতী মহিলাৰ ওপৰত কিছুমান চৰ্ত আৰোপ কৰা হ'ব পাৰে।

b) নাবালক

নাবালকসকলৰ নিজৰ কোনো চুক্তিবদ্ধ ক্ষমতা নাই। সেয়েহে এজন নাবালকৰ জীৱনৰ ওপৰত প্ৰস্তাব আন এজন ব্যক্তিয়ে দাখিল কৰিব লাগিব যি পিতৃ-মাতৃ বা আইনী অভিভাৱকৰ ক্ষমতাত নাবালকৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা নিৰ্ণয় কৰাটোও প্ৰয়োজনীয় হ'ব, কিয়নো নাবালকসকলৰ সাধাৰণতে নিজৰ কোনো উপাৰ্জন নহয়। নাবালকসকলৰ বাবে বীমা বিবেচনা কৰোঁতে সাধাৰণতে তিনিটা চৰ্ত বিচৰা হ'ব:

i. তেওঁলোকৰ সঠিকভাৱে বিকশিত শাৰীৰিক গঠন আছে নে নাই

পুষ্টিহীনতা বা অন্যান্য স্বাস্থ্য সমস্যাৰ ফলত হোৱা দুৰ্বল শাৰীৰিক গঠন গুৰুতৰ বিপদাশংকা হ'ব পাৰে।

ii. সঠিক পাৰিবাৰিক ইতিহাস আৰু ব্যক্তিগত ইতিহাস

যদি ইয়াত প্ৰতিকূল সূচক থাকে, ই বিপদাশংকা সৃষ্টি কৰিব পাৰে।

iii. পৰিয়ালৰ পৰ্যাপ্ত বীমা কৰা হৈছে নে নাই

পৰিয়ালটোৰ বীমাৰ সংস্কৃতি আছে নে নাই পৰীক্ষা কৰা প্ৰয়োজন। যদি নাবালকৰ পৰিয়ালৰ আন কোনো সদস্যৰ বীমা কৰা হোৱা নাই তেন্তে সতৰ্ক

থাকিব লাগিব। বীমাৰ পৰিমাণ সাধাৰণতে পিতৃ-মাতৃৰ বীমাৰ পৰিমাণৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

c) বৃহৎ পৰিমাণৰ বীমা

প্ৰস্তাৱিত বীমাকৃতৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ তুলনাত বীমাৰ পৰিমাণ অতি ডাঙৰ হ'লে এজন আণ্ডাৰৰাইটাৰে সাৰধান হোৱা প্ৰয়োজন। সাধাৰণতে বীমা ৰাশি এজনৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ প্ৰায় দহৰ পৰা বাৰ গুণ বুলি ধাৰণা কৰা হ'ব পাৰে। যদি অনুপাত টো ইয়াতকৈ যথেষ্ট বেছি হয়, ই বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি কৰাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি কৰে।

উদাহৰণ

যদি এজন ব্যক্তিৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জন 5 লাখ টকা হয় আৰু 3 কোটি টকাৰ জীৱন বীমা আৱৰণৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়ে, তেন্তে ই চিন্তাৰ কাৰণ বৃদ্ধি কৰে।

সাধাৰণতে এনে ক্ষেত্ৰত উদ্বেগ উদ্ভৱ হ'ব পাৰে কিয়নো আত্মহত্যাৰ আশাত বা স্বাস্থ্যৰ প্ৰত্যাশিত অৱনতিৰ ফলত ইমান বৃহৎ পৰিমাণৰ বীমাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়াৰ সম্ভাৱনা আছে। ইমান ডাঙৰ পৰিমাণৰ তৃতীয় কাৰণ হ'ব পাৰে বিক্ৰী কৰ্মীজনৰ দ্বাৰা অত্যাধিকভাৱে হোৱা ভুল বিক্ৰী।

বৃহৎ পৰিমাণৰ বীমাৰ নিশ্চিত অৰ্থ হ'ব প্ৰিমিয়ামৰ অনুপাত বৃদ্ধি আৰু এনে প্ৰিমিয়ামৰ পৰিশোধ অব্যাহত ৰখা হ'ব নে নাই সেই প্ৰশ্ন উত্থাপিত হয়। সাধাৰণতে, পৰিশোধ কৰিব লগা প্ৰিমিয়াম এজন ব্যক্তিৰ বাৰ্ষিক উপাৰ্জনৰ এক তৃতীয়াংশৰ ভিতৰত হ'ব লাগে।

d) বয়স

মৃত্যুৰ বিপদাংকা বয়সৰ সৈতে ওতঃপ্ৰোতভাৱে সম্পৰ্কিত। অধিক বয়সৰ লোকসকলৰ বাবে বীমাৰ বিষয়ে বিবেচনা কৰোঁতে আণ্ডাৰৰাইটাৰে সাৰধান হোৱা প্ৰয়োজন।

উদাহৰণ

যদি 50 বছৰ বয়সৰ পিছত প্ৰথমবাৰৰ বাবে বীমাৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে, তেন্তে নৈতিক বিপদৰ সন্দেহ কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে আৰু এনে বীমা কিয় আগতে লোৱা হোৱা নাছিল সেই বিষয়ে সোধা-পোছা কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে।

আমি এইটোও মন কৰিব লাগিব যে বয়সৰ লগে লগে হৃদযন্ত্ৰৰ ৰোগ আৰু বৃক্ক বিফল হোৱাৰ দৰে ক্ষয়কাৰী ৰোগ হোৱাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয় আৰু বৃদ্ধকালত বাঢ়ি গৈ থাকে। জীৱন বীমাকৰ্তাই কিছুমান বিশেষ প্ৰতিবেদন বিচাৰিব পাৰে যেতিয়া উচ্চ পৰিমাণৰ বীমা বা অধিক বয়সত বা দুয়োটাৰ সংমিশ্ৰণত প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰা হয়।

উদাহৰণ

এনে প্রতিবেদনৰ উদাহৰণ হৈছে ইচিজি; ইইজি; বুকুৰ এক্স-ৰে (ECG; EEG; X-Ray) আৰু ৰক্ত শৰ্কৰা পৰীক্ষা (Blood Sugar test)। এই পৰীক্ষাবোৰে প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ স্বাস্থ্যৰ বিষয়ে প্ৰস্তাব প্ৰপত্ৰত দিয়া উত্তৰ বা সাধাৰণ চিকিৎসা পৰীক্ষাই প্ৰদান কৰিব পৰা উত্তৰতকৈ গভীৰ অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰকাশ কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

যেতিয়া প্ৰস্তাৱিত বীমাকৃতৰ বাসস্থানৰ পৰা বহু দূৰত অৱস্থিত শাখা এটাত প্ৰস্তাৱ দাখিল কৰা হয়।

আনকি এজন যোগ্য স্বাস্থ্য পৰীক্ষক এজনৰ বাসস্থানৰ ওচৰত উপলব্ধ হ'লেও আন ঠাইত স্বাস্থ্য পৰীক্ষা কৰা হয়।

তৃতীয় ঘটনাটো হ'ল যেতিয়া স্পষ্ট বীমাযোগ্য আগ্ৰহ নোহোৱাকৈ আন এজনৰ জীৱনৰ ওপৰত প্ৰস্তাৱ দিয়া হয়, বা যেতিয়া মনোনীত ব্যক্তি প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নহয়।

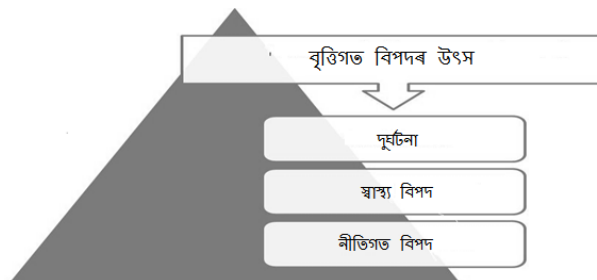
এনে প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে অনুসন্ধান কৰা হ'ব পাৰে। অৱশেষত, যেতিয়া এজেন্টজন প্ৰস্তাৱিত জীৱনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হয়, এজেক্টী মেনেজাৰ/ডেভেলপমেন্ট অফিচাৰৰ দৰে শাখা বিষয়াৰ পৰা নৈতিক বিপদৰ প্ৰতিবেদন এটাৰ মতামত লোৱা হ'ব পাৰে।

e) জীৱিকা

তিনিটা উৎসৰ পৰা বৃত্তিগত বিপদ উদ্ভৱ হ'ব পাৰে:

- ✓ দুৰ্ঘটনা
- ✓ স্বাস্থ্যৰ বিপদ
- ✓ নৈতিক বিপদ

নক্সা 4: বৃত্তিগত বিপদৰ উৎস (Sources of Occupational Hazards)

দুৰ্ঘটনাজনিত বিপদৰ সৃষ্টি হয় কিয়নো কিছুমান প্ৰকাৰৰ চাকৰিত দুৰ্ঘটনাৰ আশংকা থাকে। এই শ্ৰেণীত যিকোনো সংখ্যক চাকৰি অন্তৰ্ভুক্ত - যেনে চাৰ্কাছ শিল্পী, নিৰ্মাণ কৰ্মী, ধ্বংস বিশেষজ্ঞ আৰু চলচ্চিত্ৰ ষ্টান্ট শিল্পী।

- i. **যেতিয়া চাকৰিৰ** প্ৰকৃতি তেনে হয় যাৰ পৰা স্বাস্থ্যৰ বিপদ উদ্ভৱ হয় তাৰ পৰা স্বাস্থ্যজনিত বিপদৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয়। বিভিন্ন ধৰণৰ স্বাস্থ্যজনিত বিপদ আছে।
- ✓ ৰিক্সাচালকৰ দৰে কিছুমান চাকৰিত যথেষ্ট শাৰীৰিক চাপ জড়িত থাকে আৰু শ্বাসতন্ত্ৰত প্ৰভাৱ পেলায়।
  - ✓ যিবোৰ পৰিস্থিতি বিষাক্ত পদাৰ্থ যেনে খনিৰ ধূলি বা কৰ্কজনিত পদাৰ্থ (যি কৰ্কট ৰোগসৃষ্টি কৰে) যেনে ৰাসায়নিক পদাৰ্থ আৰু পাৰমাণৱিক বিকিৰণৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিব পাৰে।
  - ✓ ভূগৰ্ভস্থ সুৰংগ বা গভীৰ সাগৰৰ দৰে অত্যাধিক চাপৰ পৰিৱেশত কাম কৰিলে তীব্ৰ সংকোচন হীনতা হ'ব পাৰে।
  - ✓ অৱশেষত, কিছুমান কামৰ পৰিস্থিতিৰ অত্যাধিক সংস্পৰ্শলৈ (যেনে কম্পিউটাৰৰ আগত সংকুচিত হৈ বহি থকা বা উচ্চ শব্দ পৰিবেশত কাম কৰা) দীঘলীয়া সময়লৈ অহাৰ ফলত শৰীৰৰ কিছুমান অংশৰ কাৰ্যকলাপ ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰিব পাৰে।
- ii. যেতিয়া চাকৰি এটাত অপৰাধী উপাদান বা ড্ৰাগছ আৰু সুৰাৰ প্ৰতি প্ৰৱণতা হয় তেতিয়া নৈতিক বিপদৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। এটা উদাহৰণ হ'ল নাইট ক্লাবত নৃত্যশিল্পী বা সুৰাৰ বাৰৰ প্ৰৱৰ্তনকাৰী বা সন্দেহজনক অপৰাধীৰ লগত সম্পৰ্ক থকা ব্যৱসায়ী এজনৰ 'দেহৰক্ষী'। আকৌ কিছুমান ব্যক্তি যেনে চুপাৰষ্টাৰ মনোৰঞ্জনকাৰীৰ কামৰ প্ৰ'ফাইলে তেওঁলোকক নিচায়ুক্ত জীৱন শৈলীলৈ লৈ যাব পাৰে, যি কেতিয়াবা কৰুণ সমাপ্তিৰ কাৰণ হ'ব পাৰে।

যেতিয়া কোনো জীৱিকা এনে বিপদজনক শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্গত হয়, বীমাৰ বাবে আবেদনকাৰীয়ে এক বৃত্তিগত প্ৰমাৱলী সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগিব পাৰে যিয়ে চাকৰিৰ নিৰ্দিষ্ট বিৱৰণ, অন্তৰ্ভুক্ত কৰ্তব্য আৰু সংস্পৰ্শলৈ অহা বিপদাশংকা বিলাক বিচাৰে। সমান অতিৰিক্ত ৰূপত জীৱিকাৰ বাবে এটা ৰেটিং আৰোপ কৰা হ'ব পাৰে (উদাহৰণ স্বৰূপে প্ৰতি হাজাৰ টকা বীমাৰ বাবে ২ টকা)। বীমাকৃতৰ জীৱিকা সলনি হ'লে এনে অতিৰিক্ত হ্ৰাস বা আঁতৰ কৰা হ'ব পাৰে।

f) **জীৱনশৈলী আৰু অভ্যাস**

জীৱনশৈলী আৰু অভ্যাস হৈছে চৰ্তাৱলী, যি বিভিন্ন ধৰণৰ ব্যক্তিগত জীৱনশৈলীৰ বৈশিষ্ট সামৰি লয়, যাক এজেন্টৰ গোপনীয় প্ৰতিবেদন আৰু নৈতিক বিপদৰ প্ৰতিবেদনত প্ৰকাশ কৰা হ'ব পাৰে, যি বিপদাশংকাৰ সম্ভাৱনাৰ ইংগিত দিয়ে। বিশেষকৈ তিনিটা বিশেষত্ব গুৰুত্বপূৰ্ণ:

ধূমপান আৰু ধপাত সেৱন: ধপাতৰ ব্যৱহাৰে কেৱল নিজে বিপদাশংকা নহয়, কিন্তু লগতে অন্যান্য স্বাস্থ্যজনিত বিপদাশংকা বৃদ্ধি কৰাত অৰিহণা যোগায়। কোম্পানীবোৰে ধূমপান কৰা আৰু ধূমপান নকৰা আৰু গুটখা আৰু পান মচলাৰ দৰে অন্যান্য প্ৰকাৰৰ ধপাত ব্যৱহাৰৰ ব্যৱহাৰকাৰীসকলৰ বাবে এতিয়া পৃথক হাৰ আদায় কৰে।

সুৰা: মাজে মাজে বা সামান্য পৰিমাণত সুৰা পান কৰাটো বিপদ বুলি গণ্য কৰা নহয়। অৱশ্যে, দীৰ্ঘম্যাদী যথেষ্ট সুৰাপানে যুক্তৰ কাৰ্যক্ষমতা ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰিব পাৰে, পাচন তন্ত্ৰ প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে আৰু মানসিক বিকাৰৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে। সুৰাপান দুৰ্ঘটনা, হিংসা, পাৰিবাৰিক উৎপীড়ন, হতাশা আৰু আত্মহত্যাৰ সৈতেও সম্পৰ্কিত।

পদাৰ্থৰ অপব্যৱহাৰ: পদাৰ্থৰ অপব্যৱহাৰ হৈছে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ পদাৰ্থ যেনে ড্ৰাগ বা নিচাজাতীয় সামগ্ৰী, উত্তেজনা প্ৰশমক আৰু অন্যান্য একে ধৰণৰ উদ্দীপক ব্যৱহাৰ। এইবোৰৰ কিছুমান আনকি অবৈধ আৰু সেইবোৰৰ ব্যৱহাৰে অপৰাধমূলক মনোভাৱ আৰু নৈতিক বিপদ সূচায়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনটো নৈতিক বিপদৰ উদাহৰণ?

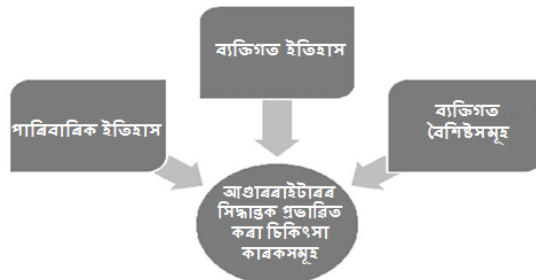
- I. ষ্টান্ট শিল্পীৰ ষ্টান্ট এটা প্ৰদৰ্শন কৰোঁতে মৃত্যু হলে
- II. এজন ব্যক্তিয়ে প্ৰচুৰ পৰিমাণৰ সুৰা পান কৰে কিয়নো তেওঁ বীমাকৃত
- III. বীমাকৃতই প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ বাবে অগ্ৰাহ্য কৰা
- IV. প্ৰস্থাৱকে পলিচী দস্তাবেজ হেৰুওৱা

C. মেডিকেল আণ্ডাৰৰাইটিং/স্বাস্থ্যপৰীক্ষাযুক্ত আণ্ডাৰৰাইটিং

1. মেডিকেল আণ্ডাৰৰাইটিং

এতিয়া আমি কিছুমান চিকিৎসা কাৰক বিবেচনা কৰোঁ আহক যিয়ে এজন আণ্ডাৰৰাইটাৰৰ সিদ্ধান্তক প্ৰভাৱিত কৰিব। এইবোৰ সাধাৰণতে মেডিকেল আণ্ডাৰৰাইটিংৰ জৰিয়তে মূল্যায়ন কৰা হয়। তেওঁলোকে প্ৰায়ে চিকিৎসা পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন বিচাৰিব পাৰে। পৰীক্ষা কৰা কিছুমান কাৰক চাওঁ আহক।

নক্সা 5 : আণ্ডাৰৰাইটাৰৰ সিদ্ধান্তক প্ৰভাৱিত কৰা চিকিৎসা কাৰকসমূহ

a) পাৰিবাৰিক ইতিহাস

মৃত্যুৰ বিপদাশংকাৰ ওপৰত পাৰিবাৰিক ইতিহাসৰ প্ৰভাৱ তিনিটা দিশৰ পৰা অধ্যয়ন কৰা হৈছে।

- i. **বংশগত:** কিছুমান ৰোগ এটা প্ৰজন্মৰ পৰা আন এটা প্ৰজন্মলৈ সংক্ৰমিত হ'ব পাৰে, যেনে পিতৃ-মাতৃৰ পৰা শিশুলৈ।
- ii. **পৰিয়ালৰ গড় দীৰ্ঘজীৱন:** যেতিয়া হৃদযন্ত্ৰৰ সমস্যা বা কৰ্কট ৰোগৰ দৰে কিছুমান ৰোগৰ বাবে পিতৃ-মাতৃৰ সোনকালে মৃত্যু হয়, ই এক সূচক হ'ব পাৰে যে সন্তানেও বেছি দিন জীয়াই থাকিব নোৱাৰে।
- iii. **পাৰিবাৰিক পৰিৱেশ:** তৃতীয়ত, পৰিয়ালটোৱে বাস কৰা পৰিৱেশৰ ফলত সংক্ৰমণ আৰু অন্যান্য বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিব পাৰে।

জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে এনেদৰে প্ৰতিকূল পাৰিবাৰিক ইতিহাস থকা ব্যক্তিৰ প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত সাৱধান হ'ব লাগিব। তেওঁলোকে আন প্ৰতিবেদন বিচাৰিব পাৰে আৰু এনে ক্ষেত্ৰত অতিৰিক্ত মৃত্যুৰ ৰেটিং আৰোপ কৰিব পাৰে।

b) ব্যক্তিগত ইতিহাস

ব্যক্তিগত ইতিহাস মানে মানৱ শৰীৰৰ বিভিন্ন প্ৰণালীৰ অতীতৰ বিকাৰক বুজায় যাৰ ফলত বীমা কৰিব লগা জীৱনটো ভুক্ত ভুগি। জীৱন বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰদত্ত সাধাৰণতে কিছুমান প্ৰশ্ন থাকে যিয়ে বীমা কৰিব লগা জীৱনটো এইবোৰৰ যিকোনো এটাৰ বাবে চিকিৎসাধীন হৈ আছে নেকি অনুসন্ধান কৰে।

আগুৰৰাইটাৰসকলে বিবেচনা কৰা মুখ্য প্ৰকাৰৰ ৰোগবোৰৰ ভিতৰত আছে কাৰ্ডিওভাস্কুলাৰ (হৃদযন্ত্ৰ) ৰোগ, শ্বাসতন্ত্ৰৰ ৰোগ, ক্ষতিকাৰক টিউমাৰ/ কৰ্কট ৰোগ, বৃক্ক প্ৰণালীৰ ৰোগ, অন্তঃস্ৰাৱী প্ৰণালীৰ ক্ষতি, পাচন তন্ত্ৰৰ ৰোগ যেনে গেষ্ট্ৰিক আলচাৰ আৰু যকৃতৰ চিৰোচিছ আৰু স্নায়ুতন্ত্ৰৰ ৰোগ।

c) ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্যসমূহ

এইবোৰ ৰোগৰ প্ৰৱণতাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সূচকও হ'ব পাৰে।

i. গঠন (Build)

এজন ব্যক্তিৰ গঠনত তেওঁৰ উচ্চতা, ওজন, বুকু আৰু পেটৰ পৰিধি থাকে। নিৰ্দিষ্ট বয়স আৰু উচ্চতাৰ বাবে, এক মানক ওজন নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে আৰু যদি এই মানক ওজনৰ তুলনাত ওজন অত্যধিক বা কম হয়, আমি ক'ব পাৰোঁ যে ব্যক্তিজন শকত বা ক্ষীণ হয়।

একেদৰে, এজন সাধাৰণ ব্যক্তিৰ বুকুক কমেও চাৰি চেণ্টিমিটাৰ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব লাগে আৰু পেটৰ পৰিধি এজনৰ সম্প্ৰসাৰিত বুকুতকৈ অধিক হ'ব নালাগে বুলি আশা কৰা হয়।

ii. ৰক্তচাপ

আন এটা সূচক হৈছে এজন ব্যক্তিৰ ৰক্তচাপ। ইয়াৰ দুটা ব্যৱস্থা আছে

- ✓ চিষ্টলিক (হৃদ সংকোচন)
- ✓ ডায়েষ্টলিক (হৃদ প্ৰসাৰণ)

যেতিয়া প্ৰকৃত লেখবোৰ স্বাভাৱিক মূল্যতকৈ যথেষ্ট বেছি হয়, আমি কওঁ যে ব্যক্তিজনৰ হাইপাৰটেনচন বা উচ্চ ৰক্তচাপ আছে। যেতিয়া ই অত্যধিক কম হয়, ইয়াক হাইপোটেনচন বুলি কোৱা হয়। উচ্চ ৰক্তচাপৰ গুৰুতৰ পৰিণাম হ'ব পাৰে।

iii. প্ৰস্ৰাৱ - আপেক্ষিক গুৰুত্ব

অৱশেষত, এজনৰ প্ৰস্ৰাৱৰ নিৰ্দিষ্ট গুৰুত্বৰ মাপে প্ৰস্ৰাৱ তন্ত্ৰৰ বিভিন্ন লৱণৰ মাজত ভাৰসাম্য সূচিত কৰিব পাৰে। ই শৰীৰৰ যিকোনো বিজুতি সূচিত কৰিব পাৰে।

d) বেকডেটিং (পিছৰ তাৰিখত):

বেকডেটিং ৰ অৰ্থ হৈছে আঁচনিখনৰ আৰম্ভণিৰ তাৰিখ আগৰ তাৰিখলৈ সলনি কৰা। উদাহৰণ স্বৰূপে, আপুনি 1 জুন, 2013 তাৰিখে জীৱন বীমা আঁচনি এখন ক্ৰয় কৰিছিল কিন্তু পিছত আপুনি ভাবে যে, আপুনি এপ্ৰিল 2013-ত ইয়াক ক্ৰয় কৰিলে আঁচনিখনে অধিক ভাল লাভ সৃষ্টি কৰিলেহেঁতেন। আপুনি আৰু আপোনাৰ বীমা কোম্পানীয়ে আঁচনিখন এপ্ৰিল, 2013-ৰ পৰা আনুষ্ঠানিকভাৱে আৰম্ভ কৰাৰ বাবে সলনি কৰিবলৈ সন্মত হৈছে। এই ক্ষেত্ৰত, আপুনি আঁচনিখন বেকডেট কৰিছে। সাধাৰণতে, আঁচনিখন এমাহতকৈ কম সময়ৰ বাবে বেকডেটেড হ'লে কোনো সূত আদায় কৰা নহয়।

বেকডেটিং নিম্নলিখিত উদ্দেশ্যবোৰৰ বাবে কৰা হয়:

- i) **বয়সৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি কম প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰা:** আঁচনি খন জাৰী কৰোঁতে, বীমাকৰ্তাই আঁচনিধাৰকৰ নিকটতম বয়স বিবেচনা কৰে। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যদি আপোনাৰ বয়স 32 বছৰ আৰু 7 মাহ, বীমাকৰ্তাই আপোনাৰ বয়স 33 বছৰ বুলি বিবেচনা কৰিব। এই নিকটতম বয়সটোৱে আপোনাক অধিক প্ৰিমিয়াম শাৰীত ৰাখিব পাৰে। অৱশ্যে, যদি আপুনি আঁচনিখন 2 মাহৰ বাবে বেকডেট কৰে, বীমাকৰ্তাই আপোনাৰ বয়স কেৱল 32 বছৰ আৰু 5 মাহ বুলি বিবেচনা কৰিব। এতিয়া আপুনি 32 বছৰীয়া এজন ব্যক্তিৰ বাবে আঁচনিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি কম প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব।
- ii) **পৰিশোধৰ সময় নিৰ্ধাৰণ কৰক:** কিছুমান নিৰ্দিষ্ট বৃত্তি আছে য'ত উপাৰ্জনৰ প্ৰবাহ স্থিৰ নহয়। এনে পৰিস্থিতিত যদি এজন ব্যক্তিয়ে দুৰ্ঘটনাক্ৰমে ইয়াৰ অনুপযুক্ত সময়ত

জীৱন বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰে, তেনেহ'লে আঁচনিখন সৰ্বাধিক উপাৰ্জনৰ ম্যাদৰ সৈতে বেকডেটেড কৰিব পাৰি। উদাহৰণ স্বৰূপে, এজন কৃষকৰ ঋতুগত উপাৰ্জন থাকিব পাৰে। তেওঁ শস্যৰ মূল্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছতহে বীমা ধন পৰিশোধ কৰিব বিচাৰিব। এই ক্ষেত্ৰত, এজন কৃষকে শস্য চপোৱাৰ বতৰত ইয়াক আৰম্ভ কৰাৰ বাবে আঁচনিখন বেকডেট কৰিব পাৰে।

- iii) **বিশেষ তাৰিখৰ সৈতে মিলাবলৈ:** আপুনি আপোনাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ তাৰিখ, যেনে জন্মদিন আৰু বাৰ্ষিকীৰ সৈতে মিলাবলৈ আঁচনিখন বেকডেট কৰিব পাৰে। আপোনাৰ প্ৰিমিয়ামৰ দিয়া তাৰিখ মনত ৰখাটো আপোনাৰ বাবে সহজ হৈ থাকে।
- iv) **আগতীয়া পৰিপক্বতাৰ দাবী:** বেকডেটিংয়ে আঁচনি এখনৰ ম্যাদ হ্ৰাস কৰে আৰু আগতীয়া পৰিপক্বতাৰ উপায় প্ৰদান কৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, যদি মাৰ্চ 2000-ত ক্ৰয় কৰা 30 বছৰীয়া জীৱন বীমা আৱৰণ 1999 চনৰ এপ্ৰিলৰ তাৰিখলৈ বেকডেট কৰা হয়, আঁচনিখন মাৰ্চ 2030-ৰ পৰিৱৰ্তে এপ্ৰিল, 2029-ত পৰিপক্ব হ'ব। এণ্ডোমেণ্ট আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, ই লাভজনক হ'ব পাৰে কিয়নো ম্যাদপূৰ্তিৰ লাভালাভ আগতে প্ৰাপ্ত হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিংত বংশানুক্ৰমৰ ইতিহাস কিয় গুৰুত্বপূৰ্ণ?

- I. ধনী পিতৃ-মাতৃৰ স্বাস্থ্যৱান সন্তান থাকে
- II. কিছুমান ৰোগ পিতৃ-মাতৃৰ পৰা শিশুলৈ সংক্ৰমিত হ'ব পাৰে
- III. দৰিদ্ৰ পিতৃ-মাতৃৰ পুষ্টিহীন শিশু থাকে
- IV. পাৰিবাৰিক পৰিৱেশ হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক

সাৰাংশ

- ইকুইটি (সমানতা) আনিবলৈ, আণ্ডাৰৰাইটাৰে বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজনত লিপ্ত হয় য'ত ব্যক্তিগত জীৱনক শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হয় আৰু তেওঁলোকে সৃষ্টি কৰা বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বিভিন্ন বিপদাশংকা শ্ৰেণীত আৱণ্টন কৰা হয়।
- আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়া দুটা স্তৰত হ'ব পাৰে বুলি ক'ব পাৰি:
  - ✓ ক্ষেত্ৰ স্তৰত আৰু
  - ✓ আণ্ডাৰৰাইটিং বিভাগ পৰ্যায়ত
- আণ্ডাৰৰাইটাৰৰ দ্বাৰা লোৱা আণ্ডাৰৰাইটিং সিদ্ধান্তবোৰৰ ভিতৰত আছে মানক হাৰত মানক বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰা বা নিম্ন-মানক বিপদাশংকাৰ বাবে অতিৰিক্ত মাচুল লোৱা।

কেতিয়াবা বীমা ৰাশিৰ ওপৰত লিয়েনৰ সৈতে গ্ৰহণ কৰা হয় বা গ্ৰহণযোগ্যতা প্ৰতিবন্ধক ধাৰাৰ ওপৰত আধাৰিত হয়। য'ত বিপদাশংকা ডাঙৰ হয় প্ৰস্তাৱটো অস্বীকাৰ কৰা হয় বা পিছুৱাই দিয়া হয়।

- বহুসংখ্যক জীৱন বীমা প্ৰস্তাৱ সাধাৰণতে স্বাস্থ্য পৰীক্ষা নকৰাকৈ বীমাৰ বাবে বাছনি কৰা হ'ব পাৰে। এনে ঘটনাবোৰক স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন প্ৰস্তাৱ বুলি কোৱা হয়।
- স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিংৰ কিছুমান ৰেটিং কাৰকৰ ভিতৰত আছে
  - ✓ বয়স
  - ✓ বৃহৎ পৰিমাণৰ বীমা
  - ✓ নৈতিক বিপদ ইত্যাদি।
- মেডিকেল আণ্ডাৰৱাইটিংত বিবেচনা কৰা কিছুমান কাৰকৰ ভিতৰত আছে
  - ✓ পাৰিবাৰিক ইতিহাস,
  - ✓ বংশানুক্ৰম আৰু ব্যক্তিগত ইতিহাস ইত্যাদি।

মূল শব্দাৱলী

1. আণ্ডাৰৱাইটিং
2. মানক জীৱন
3. স্বাস্থ্যপৰীক্ষাবিহীন আণ্ডাৰৱাইটিং
4. ৰেটিং কাৰক
5. মেডিকেল আণ্ডাৰৱাইটিং
6. বাছনি-বিৰোধী

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় L-09

জীৱন বীমা দাবী

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়টোৱে দাবীৰ ধাৰণা আৰু দাবীবোৰ কেনেদৰে নিৰ্ণয় কৰা হয় বৰ্ণনা কৰে। অধ্যায়টোৱে তাৰ পিছত দাবীৰ প্ৰকাৰবোৰ বৰ্ণনা কৰে। শেষত আপুনি মৃত্যুদাবীৰ বাবে দাখিল কৰিব লগা প্ৰপত্ৰ আৰু বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা দাবী প্ৰত্যাখ্যানৰ পৰা হিতাধিকাৰী এজনক সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা সুৰক্ষাৰ বিষয়ে শিকিব, যদিহে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা কোনো সামগ্ৰী তথ্য লুকুই থোৱা নহয়।

শিকাৰ ফলাফল

- A. দাবীৰ প্ৰকাৰ আৰু দাবীৰ প্ৰক্ৰিয়া
- B. দাবীৰ পৰিস্থিতি ঘটিছে নে নাই নিশ্চিত কৰা
- C. জীৱন বীমা আঁচনিৰ বাবে দাবী প্ৰক্ৰিয়া

- A. দাবীৰ প্ৰকাৰ আৰু দাবী প্ৰক্ৰিয়া

দাবীৰ ধাৰণা

বীমা কোম্পানী এটাৰ আৰু বীমা আঁচনি এখনৰ প্ৰকৃত পৰীক্ষা আচনিখন দাবীত পৰিণত হ'লে আহে। জীৱন বীমাৰ প্ৰকৃত মূল্য দাবী এটা নিষ্পত্তি কৰা আৰু লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ পদ্ধতিৰ দ্বাৰা বিচাৰ কৰা হয়।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) ৰ আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থৰ সুৰক্ষা নিয়মাৱলী, 2017-ত নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে যে জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে পলম নকৰাকৈ মৃত্যুৰ দাবীবোৰ প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰিব আৰু মৃত্যুৰ খবৰ পোৱাৰ 15 দিনৰ ভিতৰত সকলো প্ৰয়োজনীয়তা একেলগে বিচাৰিব।

সকলো প্ৰাসঙ্গিক কাগজ/স্পষ্টীকৰণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ তাৰিখৰ 30 দিনৰ ভিতৰত সকলো প্ৰাসঙ্গিক কাৰণ প্ৰদান কৰি মৃত্যুদাবী এটা পৰিশোধ, নাকচ বা প্ৰত্যাহ্বান কৰা হ'ব।

যদি বীমাকৰ্তাৰ মতে, দাবীৰ অনুসন্ধান কৰিব লাগে, ই সেইটো দ্ৰুততাৰে সম্পূৰ্ণ কৰিব, অৱগত কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা 90 দিনৰ ভিতৰত আৰু তাৰ পিছত 30 দিনৰ ভিতৰত দাবীটো নিষ্পত্তি কৰিব।

আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে নিৰ্দিষ্ট কৰে যে ম্যাদপূৰ্তি দাবী, জীয়াই থকাৰ লাভালাভ দাবী আৰু এনুইটি(বাৰ্ষিকীৰ) ৰ সন্দৰ্ভত, জীৱন বীমাকৰ্তাই আগতীয়াকৈ জনাব, পোষ্ট-ডেটেদ চেক প্ৰেৰণ কৰি বা আৰ.বি.আই.- (RBI)ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত যিকোনো ইলেক্ট্ৰনিক পদ্ধতিৰ জৰিয়তে দাবীকৰ্তাৰ বেংক একাউন্টলৈ পোনপটীয়া জমা দি দাবী প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰিব, যাতে নিৰ্ধাৰিত তাৰিখত বা তাৰ আগতে দাবীকৰ্তাক দাবীটো পৰিশোধ কৰিব পাৰি।

সংজ্ঞা

দাবী এটা হৈছে এক চাহিদা যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত প্ৰতিশ্ৰুতি টো ভালদৰে পালন কৰিব লাগে।

বীমা চুক্তিৰ অধীনত আৱৰা এক বা একাধিক ঘটনা ঘটাব ফলত জীৱন বীমা চুক্তিৰ অধীনত দাবী এটা আৰম্ভ হয়। যদিও কিছুমান দাবীত, চুক্তিটো অব্যাহত থাকে, আনবোৰত, চুক্তিটো বাতিল কৰা হয়।

দাবী দুটা প্ৰকাৰৰ হ'ব পাৰে:

- জীৱন বীমাকৃত জীয়াই থকিলে জীৱিত দাবী পৰিশোধ কৰিব আৰু
- মৃত্যুৰ দাবী

নক্সা 1: দাবীৰ প্ৰকাৰ

যদিও মৃত্যুৰ দাবী কেৱল জীৱন বীমাকৃত লোকৰ মৃত্যুৰ পিছতহে উদ্ভৱ হয়, আনহাতে আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰিত ঘটনাবোৰ সংঘটিত হোৱাৰ বাবে জীৱিত দাবী পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

সকলো দাবীৰ পৰিস্থিতিত, বীমাকৰ্তাই নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে দাবীকৰ্তাৰ পৰিচয় কেৱাইচি(KYC) নিয়ম অনুসৰি প্ৰমাণিত আৰু ভালদৰে নথিভুক্ত কৰা হয়।

উদাহৰণ

এনে নিৰ্দিষ্ট ঘটনা য'ত দাবীবোৰ বীমাকৃতক পৰিশোধ কৰা হয়।

- i. বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে আঁচনিখনৰ ম্যাদপূৰ্তিৰ ম্যাদত উপনীত হৈছে;
- ii. মানি-বেক আঁচনিৰ অধীনত পূৰ্ব-নিৰ্ধাৰিত ম্যাদত উপনীত হোৱা বীমাকৃত, যেতিয়া কিস্তি(বোৰ) পৰিশোধযোগ্য হয়; বা এনুইটি আঁচনিৰ অধীনত।
- iii. আঁচনিৰ অধীনত আৱৰা গুৰুতৰ ৰোগৰ ঘটনা (ৰাইডাৰৰ লাভালাভ হিচাপে বা অন্য ধৰণে);
- iv. আঁচনিধাৰক বা আৱন্টনকাৰীৰ দ্বাৰা আঁচনিখন সমৰ্পণ কৰা;

B. দাবীৰ পৰিস্থিতি ঘটিছে নে নাই নিশ্চিত কৰা

- i. আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰিত ম্যাদ পূৰণ কৰা বা পৰিপূৰ্ণ চৰ্তাৱলী প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত বীমাকৃতক জীয়াই থকাৰ দাবী পৰিশোধ কৰিব লাগিব।
- ii. ম্যাদপূৰ্তিৰ দাবী আৰু মানি-বেক কিস্তিৰ দাবীবোৰ সহজে সাব্যস্ত কৰা হয় কিয়নো সেইবোৰ চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে নিৰ্ধাৰণ কৰা তাৰিখৰ ওপৰত আধাৰিত। উদাহৰণ স্বৰূপে, ম্যাদপূৰ্তিৰ তাৰিখ আৰু চুক্তি প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত ধন ঘূৰাই দিয়া আঁচনিৰ অধীনত জীয়াই থকাৰ লাভালাভৰ কিস্তি পৰিশোধ কৰিব পৰা তাৰিখবোৰ স্পষ্টভাৱে অৱগত কৰা হয়।
- iii. সমৰ্পণ মূল্য পৰিশোধ অন্যান্য দাবী পৰিশোধতকৈ পৃথক। ইয়াত, আন দাবীৰ বিপৰীতে, আঁচনি ধাৰক বা আৱন্টনকাৰীয়ে চুক্তি বাতিল কৰাৰ সিদ্ধান্ত আৰু চুক্তিৰ অধীনত তেওঁৰ বা তাইৰ প্ৰাপ্য থিনি উলিয়াই লোৱাৰ (প্ৰত্যাহাৰ) সিদ্ধান্তৰ দ্বাৰা ঘটনাটো আৰম্ভ হয়। সাধাৰণতে অকাল প্ৰত্যাহাৰৰ বাবে জৰিমনা থাকে। এই ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰা পৰিমাণটো সম্পূৰ্ণ দাবীৰ অধীনত প্ৰাপ্য পৰিমাণতকৈ কম হ'ব।
- iv. আঁচনিধাৰকে তেওঁৰ দাবীৰ সমৰ্থনত প্ৰদান কৰা চিকিৎসা আৰু অন্যান্য ৰেকৰ্ডৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি গুৰুতৰ ৰোগৰ দাবীবোৰ নিশ্চিত কৰা হয়।

v. এনুইটি (বাৰ্ষিকী): বাৰ্ষিক পৰিশোধৰ ক্ষেত্ৰত (পেশ্বন আঁচনি) বীমাকৃতই সময়ে সময়ে জীৱন প্ৰমাণপত্ৰ প্ৰদান কৰিব লাগিব।

গুৰুতৰ ৰোগৰ লাভালাভৰ উদ্দেশ্য হৈছে এক গুৰুতৰ ৰোগৰ ক্ষেত্ৰত আঁচনি ধাৰক এজনক তেওঁৰ ব্যয় পৰিশোধ কৰিবলৈ সক্ষম কৰা। যদি এই আঁচনিখন আৱণ্টন কৰা হয়, সকলো লাভালাভ আৱণ্টনকাৰীক পৰিশোধ কৰিব লাগিব আৰু ই গুৰুতৰ ৰোগৰ লাভালাভৰ উদ্দেশ্য পূৰণ নকৰিব। এই পৰিস্থিতি পৰিহাৰ কৰিবলৈ, আঁচনি ধাৰকসকলক তেওঁলোকে চৰ্তসাপেক্ষে আৱণ্টন কৰি কিমান পৰিমাণৰ লাভালাভ আৱণ্টন কৰিব পাৰে সেই বিষয়ে শিক্ষিত কৰিব লাগিব।

ম্যাদপূৰ্তি বা মৃত্যুৰ দাবী বা চাৰেগুৰৰ ফলত চুক্তিৰ অধীনত বীমা আৱৰণ সমাপ্ত হয় আৰু তদুপৰি কোনো বীমা আৱৰণ উপলব্ধ নহয়।

দাবীৰ প্ৰকাৰ: আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত নিম্নলিখিত পৰিশোধবোৰ হ'ব পাৰে:

a) জীয়াই থকাৰ লাভালাভ পৰিশোধ

আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত বীমাকৰ্তাই নিৰ্দিষ্ট সময়ত বীমাকৃতক নিয়মিতভাৱে পৰিশোধ কৰে।

I. আঁচনিৰ সমৰ্পণ (চাৰেগুৰ)

সমৰ্পণ মূল্যই বিনিয়োগৰ মূল্য প্ৰতিফলিত কৰে আৰু বিভিন্ন কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে যেনে বীমা ৰাশি, বোনাচ, আঁচনিৰ ম্যাদ আৰু পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়াম। জীৱন বীমা আঁচনি এখন অকালতে বন্ধ কৰাটো হৈছে আঁচনি চুক্তিৰ স্বৈচ্ছামূলক সমাপ্তি। আঁচনি এখনে পৰিশোধ মূল্য প্ৰাপ্ত কৰিলেহে সমৰ্পণ কৰিব পাৰি। বীমাকৃতক পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ হৈছে সমৰ্পণ মূল্য যি সাধাৰণতে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামৰ কিছু শতাংশ। বীমাকৃতক পৰিশোধ কৰা প্ৰকৃত সমৰ্পণ মূল্য গেৰাণ্টিযুক্ত সমৰ্পণ মূল্যতকৈ অধিক।

II. ৰাইডাৰ বেনিফিট

চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট ঘটনা এটা সংঘটিত হোৱাৰ বাবে বীমা কোম্পানী এটাৰ দ্বাৰা ৰাইডাৰৰ অধীনত ধন পৰিশোধ কৰা হয়।

গুৰুতৰ ৰোগ ৰাইডাৰৰ অধীনত, গুৰুতৰ ৰোগ নিৰ্ণয় হলে, চৰ্তাৱলী অনুসৰি এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হয়। ৰোগটো বীমা কোম্পানীয়ে নিৰ্ধাৰিত কৰা গুৰুতৰ ৰোগৰ তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত হ'ব লাগিব।

হস্পিটেল কেয়াৰ ৰাইডাৰৰ অধীনত, বীমাকৰ্তাই চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে বীমাকৃতক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসা ব্যয় পৰিশোধ কৰে।

ৰাইডাৰৰ ধন পৰিশোধ কৰাৰ পাছতো আঁচনিৰ চুক্তি অব্যাহত থাকে।

বীমা চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত আঁচনিৰ ম্যাদৰ শেষত নিম্নলিখিত দাবী ধনবোৰ পৰিশোধ কৰা হয়।

III. ম্যাদপূৰ্ত্তিৰ দাবী (Maturity Claim)

এনে দাবীবোৰত, বীমাকৰ্ত্তাই বীমাকৃতক ম্যাদৰ শেষত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে, যদিহে বীমাকৃতজনে আঁচনিখনৰ সম্পূৰ্ণ ম্যাদটোত বাচি থাকে। ইয়াক পৰিপক্বতাৰ দাবী বুলি কোৱা হয়।

- i. **অংশগ্ৰহণকাৰী আঁচনি:** অংশগ্ৰহণকাৰী আঁচনিৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিবলগা ম্যাদপূৰ্ত্তি দাবীৰ পৰিমাণ হৈছে বীমা ৰাশি আৰু জমা হোৱা বোনাচ য'ৰ পৰা এইবোৰ ৰাশি কৰ্ত্তন কৰা হয়, যেনে বকেয়া প্ৰিমিয়াম আৰু আঁচনি ঋণ আৰু ইয়াৰ ওপৰত সূত।
- ii. **প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়া (ROP) আঁচনি:** কিছুমান ক্ষেত্ৰত আঁচনিখন পৰিপক্ব হ'লে ম্যাদী সময়ত পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়াম ঘূৰাই দিয়া হয়।
- iii. **ইউনিট লিংকড বীমা আঁচনি (ULIP ইউলিপ):** ULIP ৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্ত্তাই ম্যাদপূৰ্ত্তিদাবী হিচাপে পুঁজিৰ মূল্য পৰিশোধ কৰে।
- iv. **মানি-বেক আঁচনি:** মানি-বেক আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্ত্তাই আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ সময়ত ইতিমধ্যে পৰিশোধ কৰা জীয়াই থকাৰ লাভালাভ বিয়োগ কৰি ম্যাদপূৰ্ত্তিৰ দাবী পৰিশোধ কৰে।

দাবী টো পৰিশোধ কৰাৰ পিছত বীমা সম্পৰ্ক সমাপ্ত হয়।

b) মৃত্যুৰ দাবী

যদি বীমাকৃতৰ আঁচনিৰ ম্যাদৰ ভিতৰত দুৰ্ঘটনাক্ৰমে বা অন্য ধৰণে মৃত্যু হয়, সেই ক্ষেত্ৰত যদি আঁচনিখন অংশগ্ৰহণকাৰী হয়, বীমাকৰ্ত্তাই বীমাৰাশি আৰু জমা বোনাচ পৰিশোধ কৰে। এই ৰাশিবোৰৰ পৰিমাণ বীমাকৃতৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰে [যেনে বকেয়া আঁচনি ঋণ আৰু সূত বা প্ৰিমিয়াম আৰু সূত]। এয়া হৈছে মৃত্যুৰ দাবী, যাক যি পৰিস্থিতিয়েই নহওঁক মনোনীত ব্যক্তি বা আৱৰ্ণনকাৰী বা আইনী উত্তৰাধিকাৰীকহে পৰিশোধ কৰা হয়। এটা মৃত্যুদাবীয়ে সাধাৰণতে মৃত্যুৰ ফলস্বৰূপে চুক্তিৰ সমাপ্তি চিহ্নিত কৰে।

মৃত্যুৰ দাবী এটা হ'ব পাৰে:

- ✓ আগতীয়া (তিনি বছৰতকৈ কম আঁচনিৰ ম্যাদ) (early) বা
- ✓ আগতীয়া নহয় (তিনি বছৰতকৈ অধিক) (Non-early)

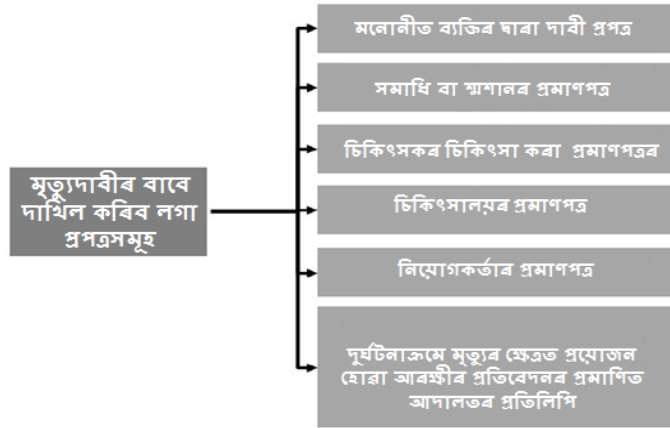
মনোনীত ব্যক্তি বা আৱৰ্ণনকাৰী বা আইনী উত্তৰাধিকাৰীয়ে মৃত্যুৰ কাৰণ, তাৰিখ আৰু স্থান বীমাকৰ্ত্তাক অৱগত কৰিব লাগিব।

i. মৃত্যুদাবীৰ বাবে দাখিল কৰিব লগা প্ৰপত্ৰসমূহ

সাধাৰণতে, দাবীটো প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ সুবিধাৰ বাবে হিতাধিকাৰীয়ে বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত নিম্নলিখিত প্ৰপত্ৰবোৰ দাখিল কৰিব লাগিব:

- ✓ মনোনীত ব্যক্তিৰ দ্বাৰা দাবী প্ৰপত্ৰ
- ✓ সমাধি বা অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ✓ চিকিৎসা কাৰী চিকিৎসকৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ✓ চিকিৎসালয়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ✓ নিয়োগকৰ্তাৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ✓ মৃত্যুৰ প্ৰমাণ স্বৰূপে পৌৰ কৰ্তৃপক্ষ আদিৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা মৃত্যুৰ প্ৰমাণপত্ৰ
- ✓ প্ৰথম তথ্য প্ৰতিবেদন (FIR), অনুসন্ধান প্ৰতিবেদন, মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা প্ৰতিবেদন, আৰু চূড়ান্ত প্ৰতিবেদনৰ দৰে আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদনৰ আদালতৰ প্ৰমাণিত প্ৰতিলিপি। দুৰ্ঘটনাক্ৰমে মৃত্যুৰ ক্ষেত্ৰত এই প্ৰতিবেদনবোৰ প্ৰয়োজন।

নক্সা 2: মৃত্যুদাবীৰ বাবে দাখিল কৰিব লগা প্ৰপত্ৰসমূহ

ii. মৃত্যুৰ দাবী প্ৰত্যাহ্যান

মৃত্যুৰ দাবী পৰিশোধ বা প্ৰত্যাহ্যান কৰা হ'ব পাৰে। যদি দাবীটো প্ৰক্ৰিয়া কৰোঁতে, বীমাকৰ্তাই চিনাক্ত কৰে যে প্ৰস্ৰাৱকে কোনো ভুল বিবৃতি দিছিল বা আঁচনিখনৰ সৈতে প্ৰাসংগিক ভৌতিক তথ্য লুকাই ৰাখিছিল, চুক্তিখন বাতিল বুলি ঘোষণা কৰা হ'ব। আঁচনিখনৰ অধীনত সকলো লাভালাভ বাজেয়াপ্ত কৰা হয়।

iii. ধাৰা 45: ইণ্ডিচপুটেবিলিটি ক্লজ (অ-বিবাদিত দফা)

অৱশ্যে এই জৰিমনা বীমা অধিনিয়ম, 1938-ৰ ধাৰা 45 সাপেক্ষে কৰিব লাগিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

ধাৰা 45-ত কোৱা হৈছে:

"আঁচনিখনৰ তাৰিখৰ পৰা তিনি বছৰ উকলি যোৱাৰ পিছত, অৰ্থাৎ আঁচনি খন জাৰী কৰাৰ তাৰিখ বা বিপদাশংকা আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখ বা আঁচনিখন পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ তাৰিখ বা আঁচনিখনলৈ ৰাইডাৰৰ তাৰিখৰ ভিতৰত যিটো পিছত হয়; যিকোনো ভিত্তিত জীৱন বীমাৰ কোনো আঁচনিক প্ৰশ্ন কৰা নহ'ব"।

C. জীৱন বীমা আঁচনিৰ বাবে দাবী প্ৰক্ৰিয়া

যদিও সকলো বীমাকৰ্তাৰ বাবে কোনো মানক দাবী প্ৰক্ৰিয়া নিৰ্ধাৰণ কৰা হোৱা নাই, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে দাবী নিষ্পত্তিৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৰ্তাৰ বাবে নিৰ্দেশনা নিৰ্ধাৰণ কৰিছে।

নিয়ম 8: জীৱন বীমা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত দাবী প্ৰক্ৰিয়া

- জীৱন বীমা আঁচনি এখনে প্ৰাথমিক নথিপত্ৰসমূহ উল্লেখ কৰিব- যিবোৰ দাবীকৰ্তাই দাবীৰ সাপেক্ষে দাখিল কৰিব লাগিব।
- এটা জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে দাবী প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, দাবীটো পলম নকৰাকৈ প্ৰক্ৰিয়া কৰিব। অতিৰিক্ত নথিপত্ৰ যিকোনো প্ৰশ্ন বা প্ৰয়োজনীয়তা, যিমান সম্ভৱ, দাবী প্ৰাপ্ত হোৱাৰ 15 দিনৰ ভিতৰত একেলগে উত্থাপন কৰা হ'ব, টুকুৰা-টুকুৰি প্ৰকাৰে নহয়।
- আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (আঁচনিধাৰকৰ স্বার্থৰ সুৰক্ষা) নিয়মাৱলী, 2017 অনুসৰি, সকলো প্ৰাসঙ্গিক কাগজ পত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা 30 দিনৰ ভিতৰত আৰু প্ৰয়োজনীয় স্পষ্টীকৰণ পোৱাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত জীৱন বীমা আঁচনিৰ অধীনত মৃত্যুদাবী পৰিশোধ, নাকচ বা প্ৰত্যখ্যান কৰা হ'ব। অৱশ্যে, যদি বীমাকৰ্তাৰ দাবীৰ তদন্ত কৰাৰ প্ৰয়োজন হয়, ই যিকোনো ক্ষেত্ৰত প্ৰাপ্ত কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা 90 দিনৰ পিছত আৰু যিকোনো ক্ষেত্ৰতে অতি সোনকালে তদন্ত আৰম্ভ আৰু সম্পূৰ্ণ কৰিব। তদন্ত সম্পূৰ্ণ কৰাৰ ৩০ দিনৰ ভিতৰত দাবীটো নিষ্পত্তি কৰিব লাগে।
- য'ত পৰিশোধৰ বাবে দাবী এটা সাজু হয়, কিন্তু পৰিশোধকৰ্তাৰ সঠিক চিনাক্তকৰণৰ কাৰণত পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰি, জীৱন বীমাকৰ্তাই পৰিশোধকৰ্তাৰ লাভালাভৰ বাবে পৰিমাণটো নিজৰ লগত ৰাখিব আৰু এই ধনে এক অনুসূচীত বেংকৰ সঞ্চয় বেংক একাউন্টত প্ৰযোজ্য হাৰত সূত উপাৰ্জন কৰিব (সকলো কাগজ আৰু তথ্য দাখিল কৰাৰ 30 দিনৰ পৰা কাৰ্যকৰী হ'ব)।
- য'ত বীমাকৰ্তাই উপ-নিয়ন্ত্ৰণ (iv)ৰ দ্বাৰা আৱৰা দাবীৰ বাহিৰে আন কাৰণত দাবীৰ প্ৰক্ৰিয়া কৰাত পলম হয়, জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে দাবীৰ পৰিমাণৰ ওপৰত

সূত পৰিশোধ কৰিব যি দাবীটো পুনৰ্বিবেচনা কৰা বিত্তীয় বৰ্ষৰ আৰম্ভণিতে প্ৰচলিত বেংক হাৰতকৈ 2% অধিক হ'ব।

এজন এজেণ্টৰ ভূমিকা

এজন এজেণ্টে দাবী প্ৰপত্ৰবোৰ সঠিকভাৱে পূৰণ কৰা আৰু বীমাকৰ্তাৰ কাৰ্যালয়ত এইবোৰ দাখিল কৰাত সহায় কৰাৰ বাবে মনোনীত/ আইনী উত্তৰাধিকাৰী বা হিতাধিকাৰীক সকলো সম্ভৱ সেৱা প্ৰদান কৰিব।

দায়বদ্ধতা পালন কৰাৰ উপৰিও, এনে পৰিস্থিতিৰ পৰা সদৃষ্টি সৃষ্টি হয় যাৰ দ্বাৰা এজেণ্টজনে ভৱিষ্যতে মৃতকৰ পৰিয়ালৰ পৰা ব্যৱসায় বা ৰেফাৰেল সংগ্ৰহ কৰাৰ পৰ্যাপ্ত সুযোগ থাকে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

তলৰ কোনটো বিবৃতিয়ে দাবীৰ ধাৰণাটো সৰ্বশ্ৰেষ্ঠভাৱে বৰ্ণনা কৰে? আটাইতকৈ উপযুক্ত বিকল্পটো বাছনি কৰক।

- I. দাবী এটা হৈছে এক অনুৰোধ যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত প্ৰতিশ্ৰুতিটো পূৰণ কৰিব লাগে
- II. দাবী হৈছে এক অধিকাৰ যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত প্ৰতিশ্ৰুতি পূৰণ কৰিব লাগে
- III. দাবী হৈছে এক অধিকাৰ যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত প্ৰতিশ্ৰুতি পূৰণ কৰিব লাগে
- IV. দাবী এটা হৈছে এক অনুৰোধ যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত উল্লেখ কৰা প্ৰতিশ্ৰুতি টো পূৰণ কৰিব লাগে

সাৰাংশ

- দাবী হৈছে এক অধিকাৰ যে বীমাকৰ্তাই চুক্তিত নিৰ্ধাৰিত প্ৰতিশ্ৰুতি পূৰণ কৰিব লাগে।
- দাবী এটা জীৱিত দাবী বা মৃত্যুৰ দাবী হ'ব পাৰে। যদিও মৃত্যুৰ দাবী কেৱল জীৱন বীমাকৃত ব্যক্তিৰ মৃত্যুৰ পিছতহে উদ্ভৱ হয়, জীয়াই থকাৰ দাবী এক বা একাধিক ঘটনাৰ ফলত হ'ব পাৰে
- জীয়াই থকাৰ দাবী পৰিশোধ কৰাৰ বাবে, বীমাকৰ্তাই নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী অনুসৰি ঘটনাটো ঘটিছে।
- আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত নিম্নলিখিত পৰিশোধবোৰ হ'ব পাৰে:
  - ✓ জীয়াই থকাৰ লাভালাভ পৰিশোধ
  - ✓ আঁচনিৰ সমৰ্পণ
  - ✓ ৰাইডাৰ বেনিফিট
  - ✓ পৰিপক্কতাৰ দাবী
  - ✓ মৃত্যুদাবী

- বীমা অধিনিয়মৰ ধাৰা 45 (ইণ্ডিচপুটেবিলিটি ক্লজ)ত প্ৰদান কৰা ভিত্তিত বীমাকৰ্তাই দাবী প্ৰত্যাখ্যান কৰাৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে আৰু আঁচনি এখনক প্ৰশ্নৰ সন্মুখীন কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ বাবে 3 বছৰৰ সময়সীমা নিৰ্ধাৰণ কৰে।
- আই.আৰ.ডি.এ.আই. (IRDAI) (আঁচনিধাৰকৰ স্বার্থৰ সুৰক্ষা) নিয়মাবলী, 2017-ৰ অধীনত, আই.আৰ.ডি.এ.আই.- (IRDAI) য়ে দাবীৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৃত বা হিতাধিকাৰীক সুৰক্ষা/সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে নিয়মাবলী নিৰ্ধাৰণ কৰিছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

শাখা

স্বাস্থ্য শাখা

অধ্যায় H-01

স্বাস্থ্য বীমাৰ পৰিচয়

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়টোৱে আপোনাক সময়ৰ সৈতে বীমা কেনেদৰে বিকশিত হৈছিল সেই বিষয়ে ক'ব। ই লগতে স্বাস্থ্যসেৱা কি, স্বাস্থ্য সেৱাৰ স্তৰ আৰু স্বাস্থ্য সেৱাৰ প্ৰকাৰবোৰ বৰ্ণনা কৰিব। আপুনি ভাৰতত স্বাস্থ্যসেৱা প্ৰণালী আৰু ইয়াক প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকবোৰৰ বিষয়েও শিকিব। অৱশেষত, ই ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমা কেনেদৰে বিকশিত হৈছিল আৰু লগতে ভাৰতৰ স্বাস্থ্য বীমা বজাৰৰ বিভিন্ন প্ৰতিযোগীসকলক বৰ্ণনা কৰিব।

শিকাৰ ফলাফল

- A. স্বাস্থ্যসেৱা বুজা
- B. স্বাস্থ্যসেৱাৰ স্তৰ
- C. স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰকাৰ
- D. ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমাৰ বিৱৰ্তন
- E. স্বাস্থ্য বীমা বজাৰ

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব লাগিব:

- a) বীমা কেনেদৰে বিকশিত হৈছিল বুজি পোৱা।
- b) স্বাস্থ্যসেৱাৰ ধাৰণা আৰু স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰকাৰ আৰু স্তৰ ব্যাখ্যা।

- c) ভাৰতত স্বাস্থ্যসেৱা প্ৰভাৱিত কৰা কাৰক আৰু স্বাধীনতাৰ পিছৰ পৰা হোৱা অগ্ৰগতিৰ প্ৰশংসা।
- d) ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমাৰ বিৱৰ্তনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- e) ভাৰতৰ স্বাস্থ্য বীমা বজাৰৰ বিষয়ে জানা।

A. স্বাস্থ্যসেৱাৰ বিষয়ে বুজা

‘হেল্থ/স্বাস্থ্য’ শব্দটো ‘হোৱেলথ’ শব্দটোৰ পৰা আহৰণ কৰা হৈছিল, যাৰ অৰ্থ হৈছে ‘শৰীৰৰ সুস্থতা’।

পুৰণি কালত, স্বাস্থ্যক ‘ঐশ্বৰিক উপহাৰ’ বুলি গণ্য কৰা হৈছিল আৰু সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে কৰা পাপৰ ফলত ৰোগ হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰা হৈছিল। এখেত আছিল হিপক্ৰেটিছ (খ্ৰীষ্টপূৰ্ব 460 ৰ পৰা 370 ত) যি ৰোগৰ আঁৰৰ কাৰণবোৰ লৈ আহিছিল। তেওঁৰ মতে, পৰিৱেশ, অনাময়, ব্যক্তিগত পৰিচ্ছন্নতা আৰু আহাৰ সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন কাৰকৰ বাবে ৰোগ হয়। প্ৰাচীন ভাৰতৰ বৈদিক গ্ৰন্থসমূহে ‘আৰোগ্যমে মহাভাগ্যম’ৰ বিষয়ে কয় যাৰ অৰ্থ হৈছে ‘স্বাস্থ্য হৈছে মহান ভাগ্য’ বা আন কথাত, ‘স্বাস্থ্য হৈছে সম্পদ’। প্ৰাচীন ভাৰতৰ বহুতো গ্ৰন্থ যেনে অথৰ্ব বেদ, চৰক সংহিতা, সুশ্ৰুত সংহিতা, অষ্টঙ্গহৰ্দয়ম, অষ্টঙ্গসামগ্ৰহ, ভেলা সংহিতা, আৰু কাশ্যপা সংহিতাই পুৰণি সময়ত ভাৰতত প্ৰচলিত আৰোগ্য পৰম্পৰাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰে।

সংজ্ঞা

বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ দ্বাৰা স্বাস্থ্যৰ এক বহল ভাৱে স্বীকৃত সংজ্ঞা দিয়া হৈছিল – ‘স্বাস্থ্য হৈছে এটা সম্পূৰ্ণ শাৰীৰিক, মানসিক আৰু সামাজিক সুস্থতাৰ স্থিতি আৰু কেৱল ৰোগ বা দুৰ্বলতাৰ অনুপস্থিতি নহয়।’

স্বাস্থ্য নিৰ্ধাৰক

সাধাৰণতে বিশ্বাস কৰা হয় যে নিম্নলিখিত কাৰকবোৰে যিকোনো ব্যক্তিৰ স্বাস্থ্য নিৰ্ধাৰণ কৰে:

a) জীৱনশৈলীৰ কাৰকসমূহ

জীৱনশৈলীৰ কাৰকবোৰ হৈছে সেইবোৰ যিবোৰ বেছিভাগ সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিৰ নিয়ন্ত্ৰণত থাকে, যেনে ব্যায়াম কৰা আৰু সীমাৰ ভিতৰত খোৱা, চিন্তা পৰিহাৰ কৰা আৰু এনে ধৰণৰ স্বাস্থ্য ৰক্ষা কৰা কাৰণবোৰ; যাৰ ফলত কেইটামান বেমাৰৰ নাম লব পাৰি যেনে কৰ্কট ৰোগ, এইডছ, উচ্চ ৰক্তচাপ আৰু ডায়েবেটিচৰ দৰে ৰোগ।

b) পাৰিপাৰ্শ্বিক কাৰকসমূহ

বেয়া স্বাস্থ্যবিধিৰ বাবে ইনফ্লুয়েঞ্জা আৰু চিকেনপক্স আদিৰ দৰে সংক্ৰামক ৰোগ বিয়পে, মেলেৰিয়া আৰু ডেংগুৰ দৰে ৰোগ বেয়া পৰিৱেশ অনাময়ৰ বাবে বিয়পে, আনহাতে কিছুমান ৰোগ পৰিৱেশগত কাৰকৰ বাবেও হয়।

c) বংশানুগত কাৰকসমূহ

জিনৰ জৰিয়তে পিতৃ-মাতৃৰ পৰা শিশুলৈ ৰোগ যাব পাৰে। এনে আনুৰাগিক কাৰকৰ ফলত জাতি, ভৌগোলিক অৱস্থান আৰু আনকি সম্প্ৰদায়ৰ ওপৰতো আধাৰিত কৰি সমগ্ৰ বিশ্বজুৰি বিয়পি পৰা জনসংখ্যাৰ মাজত স্বাস্থ্যৰ প্ৰৱণতা পৃথক হয়।

এইটো স্পষ্ট যে এখন দেশৰ সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি ইয়াৰ লোকসকলৰ স্বাস্থ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। এইটোৱে এটা প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰে যে বিভিন্ন পৰিস্থিতিৰ বাবে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰয়োজন হয় নেকি।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো ৰোগৰ বাবে জীৱনশৈলীৰ কাৰক দায়ী নহয় (অৰ্থাৎ ব্যক্তিৰ নিয়ন্ত্ৰণত নহয়)?

- I. কৰ্কট ৰোগ
- II. এইডছ
- III. মেলেৰিয়া
- IV. উচ্চ ৰক্তচাপ

B. স্বাস্থ্যসেৱাৰ স্থৰ

স্বাস্থ্যসেৱা চৰকাৰকে ধৰি বিভিন্ন সংস্থা আৰু প্ৰদানকাৰীৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা সেৱাৰ এক গোটৰ বাহিৰে আন একো নহয়, যিয়ে মানুহৰ স্বাস্থ্যৰ প্ৰচাৰ, ৰক্ষণাবেক্ষণ, নিৰীক্ষণ বা পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে কাম কৰে। কাৰ্যকৰী হ'ব লগা স্বাস্থ্য সেৱা হ'ব লাগিব:

- মানুহৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবে উপযুক্ত
- সামগ্ৰিক

- পৰ্যাপ্ত
- সহজে উপলব্ধ
- সুলভ

স্বাস্থ্য সেৱা সুবিধাবোৰ জনসংখ্যাৰ বাবে ৰোগৰ ঘটনাৰ সম্ভাৱনাৰ ওপৰত আধাৰিত হ'ব লাগে। উদাহৰণ স্বৰূপে, এজন ব্যক্তিৰ বছৰত বহুবাৰ জ্বৰ, চৰ্দি, কাহ, ছালৰ এলার্জি আদি হ'ব পাৰে, কিন্তু চৰ্দি আৰু কাহৰ তুলনাত তেওঁৰ/তাইৰ হেপাটাইটিছ বি(Hepatitis B)-ত ভুগি থকাৰ সম্ভাৱনা কম।

সেয়েহে, যিকোনো ক্ষেত্ৰত, যেনে গাওঁ বা জিলা বা ৰাজ্যত স্বাস্থ্যসেৱা সুবিধা স্থাপন কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা, সেই ক্ষেত্ৰৰ সূচক বুলি কোৱা বিভিন্ন স্বাস্থ্যসেৱা কাৰকৰ ওপৰত আধাৰিত হ'ব যেনে:

- ✓ জনসংখ্যাৰ আকাৰ
- ✓ মৃত্যুৰ হাৰ
- ✓ ৰোগৰ হাৰ
- ✓ বিকলাঙ্গতাৰ হাৰ
- ✓ মানুহৰ সামাজিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্য
- ✓ লোকসকলৰ সাধাৰণ পুষ্টিৰ স্থিতি
- ✓ পাৰিপাৰ্শ্বিক কাৰক যেনে যদি এক খনিৰ ক্ষেত্ৰ বা ঔদ্যোগিক এলেকা
- ✓ সম্ভাৱ্য স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী প্ৰণালী যেনে হৃদযন্ত্ৰৰ চিকিৎসকসকল এখন গাঁৱত সহজে উপলব্ধ নহ'ব পাৰে কিন্তু জিলা চহৰ এখনত থাকিব পাৰে
- ✓ স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰণালীৰ কিমান ব্যৱহাৰ হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে
- ✓ আৰ্থ-সামাজিক কাৰক যেনে সামৰ্থ্য

ওপৰোক্ত কাৰকবোৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, চৰকাৰে প্ৰাথমিক, গৌণ আৰু তৃতীয় স্তৰৰ স্বাস্থ্য সেৱাৰ বাবে কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয় আৰু উপযুক্ত স্বাস্থ্যসেৱা সুলভ আৰু জনসংখ্যাৰ বাবে উপলব্ধ কৰাৰ বাবে অন্যান্য ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰে।

C. স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰকাৰ

স্বাস্থ্যসেৱাক বহলভাৱে নিম্নলিখিত ধৰণে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে:

1. প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যসেৱা

প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা হৈছে চিকিৎসক, নাৰ্চ আৰু অন্যান্য সৰু ক্লিনিকৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা সেৱা যিবোৰ যিকোনো ৰোগৰ বাবে ৰোগীৰ দ্বাৰা প্ৰথমে যোগাযোগ কৰা হয়, অৰ্থাৎ

প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যসেৱা প্ৰদানকাৰী হৈছে স্বাস্থ্য প্ৰণালীৰ ভিতৰত থকা সকলো ৰোগীৰ বাবে যোগাযোগৰ প্ৰথম বিন্দু।

উদাহৰণ স্বৰূপে, যদি এজন ব্যক্তিয়ে জ্বৰৰ বাবে চিকিৎসকৰ ওচৰলৈ যায় আৰু প্ৰথম ৰোগ নিৰ্ণয় ডেংগু জ্বৰৰ পৰিচায়ক হয়, প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীয়ে কিছুমান ঔষধ দিব কিন্তু লগতে ৰোগীক বিশেষ চিকিৎসাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হ'বলৈ নিৰ্দেশ দিব।

দেশ পৰ্যায়ত, চৰকাৰী আৰু ব্যক্তিগত প্ৰতিদ্বন্দী উভয়ৰে দ্বাৰা প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হয়। জনসংখ্যাৰ আকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি চৰকাৰী প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য সেৱা কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা হয় আৰু কোনো কোনো ৰূপত গাওঁ পৰ্যায়লৈকে উপস্থিত থাকে।

2. গৌণ স্বাস্থ্যসেৱা

গৌণ স্বাস্থ্য সেৱা হৈছে চিকিৎসা বিশেষজ্ঞ আৰু অন্যান্য স্বাস্থ্য পেছাদাৰীসকলৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা স্বাস্থ্যসেৱা যাৰ সাধাৰণতে ৰোগীৰ সৈতে প্ৰথম সম্পৰ্ক নাথাকে। ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে গুৰুতৰ ৰোগৰ বাবে কিন্তু কম সময়ৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা তীব্ৰ যত্নৰ দৰকাৰী চিকিৎসা, প্ৰায়ে (কিন্তু প্ৰয়োজনীয় নহবও পাৰে) অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগী হিচাপে, যাৰ ভিতৰত আছে নিবিড় যত্ন সেৱা, এম্বুলেন্স সুবিধা, পেথ'ল'জি, ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু অন্যান্য প্ৰয়োজনীয় চিকিৎসা সেৱা।

3. তৃতীয় স্তৰৰ স্বাস্থ্যসেৱা (Tertiary healthcare)

তৃতীয় স্তৰৰ স্বাস্থ্য সেৱা হৈছে বিশেষ পৰামৰ্শমূলক স্বাস্থ্যসেৱা, সাধাৰণতে অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগীৰ বাবে আৰু প্ৰাথমিক/গৌণ যত্ন প্ৰদানকাৰীৰ পৰা প্ৰেৰণ কৰা হয়।

তৃতীয় স্তৰৰ স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ উদাহৰণ হৈছে সেইসকল যাৰ উন্নত চিকিৎসা সুবিধা আৰু চিকিৎসা বৃত্তিধাৰী আছে, যি গৌণ স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ পৰিসৰৰ বাহিৰত, যেনে অংক'লজী (কৰ্কট ৰোগৰ চিকিৎসা), অংগ সংৰোপণ সুবিধা, উচ্চ বিপদাশংকা গৰ্ভধাৰণ বিশেষজ্ঞ ইত্যাদি।

মন কৰিব লাগিব যে যত্নৰ স্তৰ বৃদ্ধি হোৱাৰ লগে লগে, যত্নৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ব্যয়ও বৃদ্ধি হয়। বিভিন্ন স্তৰৰ যত্নৰ আন্তঃগাঁথনি দেশভেদে, গ্ৰাম্য-নগৰ অঞ্চলত পৃথক হয়, আনহাতে আৰ্থ-সামাজিক কাৰকবোৰেও ইয়াৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলায়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনটো প্ৰাথমিক স্বাস্থ্যসেৱাৰ অংশ?

- I. জ্বৰ
- II. কৰ্কট ৰোগ
- III. অংগ সংৰোপণ
- IV. উচ্চ বিপদাশংকা গৰ্ভধাৰণ

D. ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমাৰ বিৱৰ্তন

যদিও চৰকাৰে স্বাস্থ্যসেৱাৰ ওপৰত আঁচনিৰ সিদ্ধান্তত ব্যস্ত আছিল, ই স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিও স্থাপন কৰিছিল। বীমা কোম্পানীবোৰে তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিবোৰ পিছতহে লৈ আহিছিল। ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমা কেনেদৰে বিকশিত হৈছে ইয়াত দিয়া হৈছে:

1. কৰ্মচাৰীৰ ৰাজ্যিক বীমা আঁচনি (Employees' State Insurance Scheme)

ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমা আনুষ্ঠানিকভাৱে কৰ্মচাৰী ৰাজ্যিক বীমা আঁচনিৰ আৰম্ভণিৰ সৈতে আৰম্ভ হৈছিল, যেতিয়া 1947 চনত দেশৰ স্বাধীনতাৰ অলপ পিছতে ই.এছ.আই. (ESI) আইন, 1948 প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল। এই আঁচনিখন আনুষ্ঠানিক ব্যক্তিগত খণ্ডত নিয়োজিত নীলা-ক'লাৰ শ্ৰমিকসকলৰ বাবে প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল আৰু ইয়াৰ নিজা ঔষধালয় আৰু চিকিৎসালয়ৰ নেটৱৰ্কৰ জৰিয়তে ব্যাপক স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰা হৈছিল।

ESIC ই.এছ.আই.চি. (কৰ্মচাৰী ৰাজ্যিক বীমা নিগম) হৈছে কাৰ্যকৰী সংস্থা যি ইয়াৰ নিজা চিকিৎসালয় আৰু ঔষধালয় চলায় আৰু লগতে ৰাজহুৱা/ব্যক্তিগত প্ৰদানকাৰীসকলৰ সৈতে চুক্তি কৰে য'ত ইয়াৰ নিজা সুবিধা পৰ্যাপ্ত নহয়।

2. কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ স্বাস্থ্য আঁচনি

ই.এছ.আই.এছ.(ESIS)-ৰ পিছত সোনকালেই কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ স্বাস্থ্য আঁচনি (CGHS) আৰম্ভ কৰা হৈছিল, যিটো 1954 চনত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ বাবে আৰম্ভ কৰা হৈছিল য'ত পেঞ্চনাৰ আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ অসামৰিক চাকৰি কৰা সদস্যসকল অন্তৰ্ভুক্ত। ইয়াৰ উদ্দেশ্য হৈছে কৰ্মচাৰী আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালক ব্যাপক চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰা আৰু আংশিকভাৱে কৰ্মচাৰীসকলৰ দ্বাৰা আৰু মুখ্যতঃ নিয়োগকৰ্তাৰ (কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ) দ্বাৰা পুঁজি যোগান ধৰা হয়।

3. বাণিজ্যিক স্বাস্থ্য বীমা

বীমা উদ্যোগৰ ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণৰ আগতে আৰু পিছত কিছুমান অনা-জীৱন বীমাকৰ্তাই বাণিজ্যিক স্বাস্থ্য বীমা আগবঢ়াইছিল।

1986 চনত, ব্যক্তি আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ বাবে প্ৰথম মানক স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰী চাৰিওটা ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত অনা-জীৱন বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা ভাৰতীয় বজাৰত মুকলি কৰা হৈছিল (এইবোৰ তেতিয়া ভাৰতীয় সাধাৰণ বীমা নিগমৰ সহায়ক আছিল)। এই **মেডিৱেলইম** সামগ্ৰীটোত, প্ৰসূতি, আগৰে পৰা থকা ৰোগ আদি কিছুমান বৰ্জন ৰাখি চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয়ৰ এক নিৰ্দিষ্ট বাৰ্ষিক সীমালৈকে ক্ষতিপূৰণৰ আৱৰণ প্ৰদান কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰা হৈছিল।

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তিৰ ক্ষতিপূৰণৰ আধাৰত কৰা বাৰ্ষিক চুক্তি আজিৰ ভাৰতৰ ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য বীমাৰ আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় হৈ আছে। ব্যক্তিগত প্ৰতিযোগী সকলৰ ২০০১ চনত বীমা শাখাত

সোমোৱাত স্বাস্থ্য বীমা অত্যধিক ভাৱে বাঢ়িছে। তথাপিও আজিও এখন ডাঙৰ অব্যৱহৃত বজাৰ আছে।

চৰকাৰে ব্যক্তিসকলক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি ক্ৰয় কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিছে। ব্যক্তিসকলে নিজৰ, পত্নী আৰু পৰিয়ালৰ সদস্যসকলৰ স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামবোৰ আয়কৰ আইনৰ ধাৰা ৪০ D -ৰ অধীনত কৰযোগ্য উপাৰ্জনৰ পৰা কৰ্তন কৰাৰ অনুমতি দিয়া হয়। আইনৰ শাখাটোৱে ৬০ বছৰৰ অধিক বয়সৰ পিতৃ-মাতৃ/শালু-শহুৰৰ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ বাবে উচ্চসীমাৰ অনুমতি দিয়ে।

আৱৰণ, বৰ্জন আৰু নতুন এড-অন আৱৰণৰ যথেষ্ট তাৰতম্য প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে যাক পৰৱৰ্তী অধ্যয়ত আলোচনা কৰা হ'ব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক ৩

ব্যক্তি আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ বাবে প্ৰথম মানক স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰী ভাৰতীয় বজাৰত চাৰিওটা ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত অনা-জীৱন বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰৱৰ্তন কৰে _____ চনত

I. ১৯৪৮

II. ১৯৫৪

III. ১৯৮৬

IV. ২০০১

E. স্বাস্থ্য বীমা বজাৰ

স্বাস্থ্য বীমা বজাৰত আজি কেইবাটাও প্ৰতিদ্বন্দী আছে কিছুমানে স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰে যাক প্ৰদানকৰ্তা বুলি কোৱা হয়, আন কিছুমানে বীমা সেৱা আৰু লগতে বিভিন্ন মধ্যস্থতাকাৰীও আছে। কিছুমানে মৌলিক আন্তঃগাঁথনি গঠন কৰে আনহাতে আন কিছুমানে সমৰ্থন সুবিধা প্ৰদান কৰে। কিছুমান চৰকাৰী খণ্ডত আছে আনহাতে আন কিছুমান ব্যক্তিগত খণ্ডত আছে।

1. ব্যক্তিগত খণ্ডৰ স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰী

ভাৰতত এক বৃহৎ ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য খণ্ড আছে যি তিনিও প্ৰকাৰৰ স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰে - প্ৰাথমিক, গৌণ আৰু লগতে তৃতীয় স্তৰ। এইবোৰ স্বৈচ্ছামূলক, অলাভজনক সংগঠন আৰু ব্যক্তিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি লাভজনক কৰ্পোৰেট, ট্ৰাষ্ট, একক চিকিৎসক, অকলশৰীয়া বিশেষজ্ঞ সেৱা, ডায়গনষ্টিক পৰীক্ষাগাৰ, ফাৰ্মাচী দোকান, আৰু লগতে অযোগ্য প্ৰদানকাৰী (quacks) লৈকে।

ভাৰতত অন্যান্য ঔষধ প্ৰণালীতো (আয়ুৰ্বেদ/ সিদ্ধ/ ইউনানী/ হোমিঅ'পেথি) সৰ্বাধিক সংখ্যক যোগ্য চিকিৎসক আছে যি হৈছে ৭ লাখৰো অধিক হ'ব। এইবোৰ ৰাজহুৱা আৰু

ব্যক্তিগত খণ্ডত অৱস্থিত। স্বাস্থ্য সেৱাৰ লাভজনক ব্যক্তিগত প্ৰদানকাৰীৰ উপৰিও, বেচৰকাৰী সংগঠন আৰু স্বেচ্ছাসেৱী খণ্ডই সমাজক স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰাত নিয়োজিত হৈ আছে।

সাধাৰণ বীমা খণ্ডৰ বীমা কোম্পানীবোৰে বেছিভাগ স্বাস্থ্য বীমা সেৱা প্ৰদান কৰে। ষ্টেণ্ড এলোন হেল্থ ইঞ্চিউৰেন্স (SAHI) কোম্পানীবোৰক সকলো ধৰণৰ স্বাস্থ্য বীমা লেনদেন কৰাৰ অনুমতি দিয়া হয়, আনহাতে জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰকো কিছুমান প্ৰকাৰৰ স্বাস্থ্য বীমা লেনদেন কৰাৰ অনুমতি দিয়া হয়।

2. মধ্যস্থতাকাৰী:

বীমা উদ্যোগৰ অংশ হিচাপে সেৱা প্ৰদান কৰা ব্যক্তিসমূহ আৰু সংগঠনো স্বাস্থ্য বীমা বজাৰৰ অংশ। বীমা মধ্যস্থতাকাৰীসকলক IRDA আইন, 1999-ৰ ধাৰা 2-ৰ অধীনত সংজ্ঞায়িত কৰা হয়। ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত আছে বীমা দালাল, পুনৰ্বীমা দালাল, বীমা পৰামৰ্শদাতা, জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰীৰ লগতে তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক।

তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক (TPA) হৈছে IRDAI.-ৰ সৈতে পঞ্জীভুক্ত আৰু বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা নিযুক্ত কৰা এক কোম্পানী, ই এক মাচুলৰ বিনিময়ত, স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদান কৰে। এক TPA (TPA) -য়ে স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত এক চুক্তিৰ অধীনত বীমাকৰ্তাক নিম্নলিখিত সেৱাবোৰ প্ৰদান কৰিব পাৰে:

- সংশ্লিষ্ট আঁচনিৰ অন্তৰ্গত চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি আৰু দাবী নিযুক্তিৰ বাবে বীমাকৰ্তাই জাৰী কৰা নিৰ্দেশনাৰ পৰিকাঠামোৰ ভিতৰত, নগদবিহীন চিকিৎসাৰ পূৰ্ব অনুমোদন দি বা নগদবিহীন দাবীৰ বাহিৰে অন্য দাবীৰ নিষ্পত্তিৰ বা দুয়োবিধ দাবীৰ নিষ্পত্তি কৰি; স্বাস্থ্য বীমাৰ অধীনত দাবীৰ সেৱা প্ৰদান কৰা।
- ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনি আৰু ঘৰুৱা ভ্ৰমণ আঁচনিৰ অধীনত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আৱৰণৰ বাবে দাবীৰ সেৱা প্ৰদান কৰা।
- স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ আণ্ডাৰহাইটিং সন্দৰ্ভত প্ৰাক-বীমা চিকিৎসা পৰীক্ষা সম্পন্ন কৰাত সহায় কৰা।

সাৰাংশ

- বহু শতিকাৰ আগতে কোনো কোনো ৰূপত বীমা বিদ্যমান আছিল কিন্তু ইয়াৰ আধুনিক ৰূপ মাত্ৰ কেইশতিকাৰ পুৰণি। ভাৰতত বীমা চৰকাৰী নিয়ন্ত্ৰণৰ সৈতে বহুতো পৰ্যায়ৰ মাজেৰে পাৰ হৈ গৈছে।
- যিহেতু নাগৰিকসকলৰ স্বাস্থ্য অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ, চৰকাৰে এক উপযুক্ত স্বাস্থ্যসেৱা প্ৰণালী সৃষ্টি কৰাত মুখ্য ভূমিকা পালন কৰে।

- c) প্ৰদান কৰা স্বাস্থ্যসেৱাৰ স্তৰ এখন দেশৰ জনসংখ্যাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বহুতো কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।
- d) প্ৰয়োজনীয় চিকিৎসাৰ স্তৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি প্ৰাথমিক, গৌণ আৰু তৃতীয় স্তৰৰ হিচাপে তিনি প্ৰকাৰৰ স্বাস্থ্যসেৱা আছে। স্বাস্থ্যসেৱাৰ ব্যয় প্ৰতিটো স্তৰৰ সৈতে বৃদ্ধি হয় আৰু তৃতীয় স্তৰত আটাইতকৈ ব্যয়বহুল হয়।
- e) জনসংখ্যা বৃদ্ধি আৰু নগৰীকৰণৰ দৰে ভাৰতৰ নিজা অদুত প্ৰত্যাহ্বান আছে যাৰ বাবে সঠিক স্বাস্থ্যসেৱাৰ প্ৰয়োজন।
- f) ৰাজহুৱা খণ্ডৰ বীমা কোম্পানীবোৰে প্ৰথমে স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে আঁচনি আনিছিল আৰু তাৰ পিছত ব্যক্তিগত বীমা কোম্পানীবোৰে বাণিজ্যিক বীমা প্ৰস্তুত কৰিছিল।
- g) স্বাস্থ্য বীমা বজাৰ বহুতো প্ৰতিদ্বন্দ্বীৰ দ্বাৰা গঠিত, কিছুমানে আন্তঃগাঁথনি প্ৰদান কৰে, আন কিছুমানে বীমা সেৱা প্ৰদান কৰে, মধ্যস্থতাকাৰী যেনে দালাল, এজেণ্ট আৰু স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ৰ সেৱা আগবঢ়োৱা তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক আৰু লগতে অন্যান্য নিয়ামক, শৈক্ষিক আৰু লগতে আইনী প্ৰতিষ্ঠানবোৰে তেওঁলোকৰ ভূমিকা পালন কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2 সঠিক বিকল্পটো হ'ল I.
- উত্তৰ 3 সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.

মূলশব্দাৱলী

- ক) স্বাস্থ্যসেৱা
- খ) বাণিজ্যিক বীমা
- গ) ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ
- ঘ) প্ৰাথমিক, গৌণ আৰু তৃতীয় স্তৰৰ স্বাস্থ্যসেৱা
- ঙ) তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক

অধ্যায় H-02

স্বাস্থ্য বীমা নথিপত্ৰ

অধ্যায় পৰিচয়

বীমা উদ্যোগত, আমি বৃহৎ সংখ্যক প্ৰপত্ৰ, নথিপত্ৰ আদিৰ সৈতে লেনদেন কৰোঁ। এই অধ্যায়টোৱে আমাক নথিপত্ৰ আৰু স্বাস্থ্য বীমা চুক্তিত সেইবোৰৰ গুৰুত্বৰ মাজেৰে লৈ যায়।

শিকাৰ ফলাফল

- A. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰসমূহ
- B. প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰা (আগাৰৰাইটিং)
- C. প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰপত্ৰিকা)
- D. আঁচনি দস্তাবেজ
- E. চৰ্তাৱলী আৰু ৱাৰেণ্টি

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

- a) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ বিষয়বস্তু বৰ্ণনা কৰা।
- b) প্ৰস্পেক্টাছৰ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা) গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা
- c) বীমা আঁচনি দস্তাবেজত চৰ্তাৱলী আৰু শব্দাৱলী বৰ্ণনা কৰা।
- d) আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু ৱাৰেণ্টি আলোচনা কৰা।
- e) কিয় অনুমোদন জাৰী কৰা হয় তাৰ প্ৰশংসা কৰা।
- f) প্ৰিমিয়াম ৰচিদ বুজি পোৱা।
- g) নৱীকৰণ জাননী কিয় জাৰী কৰা হয় তাৰ প্ৰশংসা কৰা।

A. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰসমূহ

1. স্বাস্থ্য বীমা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ

সাধাৰণ অধ্যয়বোৰত আলোচনা কৰাৰ দৰে, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত এনে তথ্য থাকে যি বীমাৰ বাবে আগবঢ়োৱা বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ বীমা কোম্পানীৰ বাবে উপযোগী। তলত স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি এখনৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ কিছুমান বিৱৰণ দিয়া হৈছে:

1. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনত এক প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা) অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে যিয়ে আৱৰণৰ বিৱৰণ দিয়ে, যেনে আৱৰণ, বৰ্জন, ব্যৱস্থা ইত্যাদি। প্ৰস্পেক্টাচটো গঠিত হয় প্ৰস্তাৱ

প্ৰপত্ৰৰ অংশ হিচাবে আৰু প্ৰস্তাৱকজনে ইয়াৰ সমলবোৰ লক্ষ্য কৰা বুলি স্বাক্ষৰ কৰিব লাগে।

2. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনত প্ৰস্তাৱকৰ সৈতে প্ৰতিজন বীমাকৃত ব্যক্তিৰ নাম, ঠিকনা, জীৱিকা, জন্ম তাৰিখ, লিংগ, আৰু প্ৰস্তাৱকৰ সৈতে সম্পৰ্ক, গড় মাহিলী উপাৰ্জন আৰু আয়কৰ পেন নম্বৰ, চিকিৎসা চিকিৎসকৰ নাম আৰু ঠিকনা, তেওঁৰ অৰ্হতা আৰু পঞ্জীয়ন নম্বৰ সম্পৰ্কীয় তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হয়। আজিকালি বীমাকৃতৰ বেংকৰ বিৱৰণো বেংক স্থানান্তৰৰ জৰিয়তে পোনপটীয়াকৈ দাবীৰ ধন পৰিশোধ কৰিবলৈ সংগ্ৰহ কৰা হয়।
3. ইয়াৰ উপৰিও, বীমাকৃত ব্যক্তিজনৰ চিকিৎসাৰ অৱস্থা সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্ন আছে। প্ৰপত্ৰখনত এই বিতং প্ৰশ্নবোৰ অতীতৰ দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত আধাৰিত আৰু বিপদাশংকাৰ সঠিক আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে।
4. বীমাকৃত ব্যক্তিজনে প্ৰপত্ৰখনৰ উল্লেখিত কোনো নিৰ্দিষ্ট ৰোগত ভুগিছে নেকি সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ দিব লাগিব।
5. লগতে, আন যিকোনো অসুস্থতা বা ৰোগ বা দুৰ্ঘটনা হোৱাৰ বিৱৰণ নিম্নলিখিত ধৰণে আহ্বান কৰা হৈছে:
  - a. ৰোগ/ আঘাত আৰু চিকিৎসাৰ প্ৰকৃতি
  - b. প্ৰথম চিকিৎসাৰ তাৰিখ
  - c. উপস্থিত থকা চিকিৎসকৰ নাম আৰু ঠিকনা
  - d. সম্পূৰ্ণৰূপে আৰোগ্য হৈছে নে নাই
6. প্ৰস্তাৱকে বীমাকৰ্তাসকলক প্ৰকাশ কৰিব লগা যিকোনো অতিৰিক্ত তথ্য জনাব পাৰে আৰু যদি তেওঁৰ কোনো ইতিবাচক অস্তিত্ব বা কোনো ৰোগ বা আঘাতৰ উপস্থিতিৰ বিষয়ে কোনো জ্ঞান থাকে যাৰ বাবে চিকিৎসাৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।
7. প্ৰপত্ৰখনত অতীতৰ বীমা আৰু দাবীৰ ইতিহাস আৰু আন যিকোনো বীমাকৰ্তাৰ সৈতে থকা অতিৰিক্ত বৰ্তমান বীমা সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্নও অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।
8. প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিবলগা ঘোষণাৰ বিশেষ বিশেষঘৰোৰ উল্লেখ কৰিব লাগিব।
9. বীমাকৃত ব্যক্তিজনে বীমাকৰ্তাক তেওঁৰ শাৰীৰিক বা মানসিক স্বাস্থ্য প্ৰভাৱিত কৰা যিকোনো ৰোগৰ সময়ত উপস্থিত থকা বা উপস্থিত থাকিব পৰা যিকোনো চিকিৎসালয়/ চিকিৎসকৰ পৰা চিকিৎসা তথ্য বিচাৰিবলৈ সন্মতি আৰু কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰে।
10. বীমাকৃত ব্যক্তিজনে নিশ্চিত কৰে যে তেওঁ প্ৰপত্ৰখনৰ অংশ হোৱা প্ৰস্পেক্টাচটো পঢ়িছে আৰু চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী গ্ৰহণ কৰিবলৈ ইচ্ছুক।
11. ঘোষণাটোত বিবৃতিবোৰৰ সত্যতা সম্পৰ্কে সচৰাচৰ ৱাৰেণ্টি আৰু চুক্তিৰ আধাৰ হিচাপে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

2. চিকিৎসা প্ৰস্কাৰলী

প্ৰস্কাৰ প্ৰপত্ৰত প্ৰতিকূল চিকিৎসা ইতিহাসৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৃত ব্যক্তিজনে ডায়েবেটিচ, উচ্চ ৰক্তচাপ, বুকুৰ বিষ বা কৰোনেৰী অপ্ৰচুৰতা বা মায়োকাৰ্ডিয়েল ইনফাৰ্কচন আদি ৰোগ সম্পৰ্কীয় এক বিতং প্ৰস্কাৰলী সম্পূৰ্ণ কৰিব লাগিব।

এইবোৰ এজন পৰামৰ্শদাতা চিকিৎসকৰ দ্বাৰা সম্পূৰ্ণ কৰা প্ৰপত্ৰৰ দ্বাৰা সমৰ্থিত হ'ব লাগিব। এই প্ৰপত্ৰখন কোম্পানীৰ পেনেল চিকিৎসকে পৰীক্ষা কৰে, যাৰ মতামত আধাৰত, গ্ৰহণযোগ্যতা, বৰ্জন আদিৰ নিৰ্ণয় কৰা হয়।

ঘোষণাৰ মানক ৰূপ (Standard form of Declaration)

IRDAI.- (IRDAI) য়ে স্বাস্থ্য বীমা প্ৰস্কাৰত মানক ঘোষণাৰ বিন্যাস নিম্নলিখিত ধৰণে নিৰ্ধাৰণ কৰিছে:

1. মই/ আমি ইয়াৰ দ্বাৰা মোৰ হৈ আৰু বীমা কৰাৰ প্ৰস্কাৰ দিয়া সকলো ব্যক্তিৰ হৈ ঘোষণা কৰোঁ যে মোৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা ওপৰোক্ত বিবৃতি, উত্তৰ আৰু/বা বিৱৰণবোৰ মোৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ জ্ঞান অনুসৰি সকলো ক্ষেত্ৰত সত্য আৰু সম্পূৰ্ণ আৰু মই/ আমি এই আন ব্যক্তিসকলৰ হৈ প্ৰস্কাৰ দিবলৈ কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত।
2. মই বুজি পাইছো যে মোৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা তথ্যই বীমা আঁচনিৰ আধাৰ হ'ব, বীমা কোম্পানীৰ বোৰ্ড অনুমোদিত আণ্ডাৰৱাইটিং আঁচনি সাপেক্ষে আৰু প্ৰিমিয়াম আদায় সম্পূৰ্ণ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছতহে আঁচনিখন কাৰ্যকৰী হ'ব।
3. মই/ আমি আৰু ঘোষণা কৰোঁ যে প্ৰস্কাৰ দাখিল কৰাৰ পিছত বীমা কৰিব লগা জীৱনৰ জীৱিকা বা সাধাৰণ স্বাস্থ্যত হোৱা যিকোনো পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে লিখিতভাৱে অৱগত কৰিম কিন্তু কোম্পানীৰ দ্বাৰা বিপদাশংকা গ্ৰহণৰ যোগাযোগৰ আগতে।
4. মই/ আমি ঘোষণা আৰু সন্মতি দিওঁ যে কোম্পানীটোয়ে যিকোনো চিকিৎসক বা চিকিৎসালয়ৰ পৰা যি কোনোবা সময়ত বীমাকৃত/ প্ৰস্কাৰকৰ জীৱনত অংশগ্ৰহণ কৰিছিল বা অতীতৰ বা বৰ্তমানৰ কোনো নিয়োগকৰ্তাৰ পৰা যি বীমাকৃতৰ/প্ৰস্কাৰকৰ শাৰীৰিক বা মানসিক স্বাস্থ্য প্ৰভাৱিত কৰা কোনো তথ্য সম্পৰ্কিত বা কোনো বীমা কোম্পানীৰ পৰা য'ত বীমাকৃত/প্ৰস্কাৰকে জীৱনৰ বীমাৰ বাবে প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছে, তাৰ পৰা প্ৰস্কাৰটো আণ্ডাৰৱাইটিং আৰু দাবী নিষ্পত্তিৰ উদ্দেশ্যে তথ্য বিচাৰিব পাৰে।
5. মই/ আমি কোম্পানীটোক মোৰ প্ৰস্কাৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত তথ্য যাৰ ভিতৰত আছে চিকিৎসা ৰেকৰ্ড, প্ৰস্কাৰ আণ্ডাৰৱাইটিং আৰু/বা দাবী নিষ্পত্তিৰ একমাত্ৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে যিকোনো চৰকাৰী আৰু/বা নিয়ামক কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে ভাগ-বতৰা কৰিবলৈ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰোঁ।

3. প্ৰস্কাৰ প্ৰপত্ৰত প্ৰশ্নৰ প্ৰকৃতি

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনত প্ৰশ্নৰ সংখ্যা আৰু প্ৰকৃতি সংশ্লিষ্ট বীমাৰ প্ৰকাৰ অনুসৰি পৃথক হয়। বীমাৰাশিয়ে আঁচনিখনৰ অধীনত বীমাকৰ্তাৰ দায়বদ্ধতাৰ সীমা সূচায় আৰু সকলো প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত সূচিত কৰিব লাগিব।

স্বাস্থ্য, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু ভ্ৰমণ বীমাৰ দৰে ব্যক্তিগত শাৰীত, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰবোৰ প্ৰস্তাৱকৰ স্বাস্থ্য, জীৱন ধাৰণৰ পদ্ধতি আৰু অভ্যাস, আগৰে পৰা থকা স্বাস্থ্যৰ স্থিতি, চিকিৎসা ইতিহাস, বংশগত বৈশিষ্ট্য, অতীতৰ স্বাস্থ্য-বীমা অভিজ্ঞতা আদিৰ লগতে প্ৰস্তাৱকৰ বৃত্তি, বৃত্তি বা ব্যৱসায়ৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে যিবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কিয়নো এইবিলাকৰ বিপদাশংকাৰ ওপৰত সামগ্ৰীক প্ৰভাৱ থাকিব পাৰে।

উদাহৰণ ১

- ✓ ফাষ্ট ফুড ৰেষ্টুৰেণ্ট এখনৰ এজন ডেলিভাৰী মেন, যি তেওঁৰ গ্ৰাহকসকলক খাদ্য বিতৰণ কৰিবলৈ সঘনাই তীব্ৰ গতিত মটৰ বাইকত ভ্ৰমণ কৰিব লগা হয়, একেখন ৰেষ্টুৰেণ্টৰ একাউণ্টেণ্ট জনতকৈ তেওঁ দুৰ্ঘটনাৰ সন্মুখীন হোৱাৰ বেছি সম্ভাৱনা থাকে।
- ✓ কয়লা খনি বা চিমেন্ট প্ৰকল্পত কাম কৰা ব্যক্তি এজন ধূলিকণাৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিব পাৰে যাৰ ফলত হাঁওফাঁওৰ ৰোগ হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ ২

- ✓ বিদেশ ভ্ৰমণ বীমাৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে, প্ৰস্তাৱকজনে (কোন ভ্ৰমণ কৰি আছে, কেতিয়া, কোন দেশলৈ, কি উদ্দেশ্যৰ বাবে) বা
- স্বাস্থ্য বীমাৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে, প্ৰস্তাৱকজনক কেছটোৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি তেওঁৰ স্বাস্থ্যৰ বিষয়ে (ব্যক্তিজনৰ নাম, ঠিকনা আৰু চিনাক্তকৰণৰ সৈতে) আদিৰ বিষয়ে সোধা হয়।

উদাহৰণ ৩

- ✓ স্বাস্থ্য বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, ই চিকিৎসালয়ৰ চিকিৎসাৰ ব্যয় হ'ব পাৰে, আনহাতে ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ বাবে ই প্ৰাণহানি, হাত-ভৰি হেৰুওৱা, বা দুৰ্ঘটনাৰ ফলত দৃষ্টিশক্তি হেৰুওৱাৰ বাবে এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ হ'ব পাৰে।

a) পূৰ্বৱৰ্তী আৰু বৰ্তমান বীমা

প্ৰস্তাৱকজনে তেওঁৰ পূৰ্বৱৰ্তী বীমাৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তাক বিৱৰণ জনাব লাগিব। এয়া হৈছে তেওঁৰ বীমা ইতিহাস বুজিবলৈ। কিছুমান বজাৰত এনে কিছুমান প্ৰণালী আছে যাৰ দ্বাৰা বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতৰ বিষয়ে গোপনীয়ভাৱে তথ্য ভাগ বতৰা কৰে।

প্ৰস্তাৱকজনে এইটোও ক'ব লাগিব যে কোনো বীমাকৰ্তাই তেওঁৰ প্ৰস্তাৱ প্ৰত্যাখ্যান কৰিছিল নেকি, বিশেষ চৰ্ত আৰোপ কৰিছিল নেকি, নৱীকৰণৰ সময়ত বৰ্ধিত প্ৰিমিয়ামৰ প্ৰয়োজন আছিল নে বা নৱীকৰণ অস্বীকাৰ কৰিছিল বা আঁচনিখন বাতিল কৰিছিল নেকি। বীমাকৰ্তাৰ নাম সহ আন যিকোনো বীমাকৰ্তাৰ সৈতে থকা বৰ্তমান বীমাৰ বিৱৰণো প্ৰকাশ কৰিব

লাগিব। লগতে, ব্যক্তিগত দুঘটনা বীমাত বীমাকৰ্তাই একে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা লোৱা অন্যান্য PA আঁচনিৰ অধীনৰ বীমা ৰাশিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বীমাৰ পৰিমাণ (বীমাৰাশি) সীমিত কৰিব বিচাৰে।

b) দাবীৰ অভিজ্ঞতা

প্ৰস্তাৱকজনক তেওঁৰ/তাইৰ হোৱা সকলো লোকচানৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ ঘোষণা কৰিবলৈ কোৱা হয়, সেইবিলাকৰ বীমা হৈছিল নে নাই ই বীমাকৰ্তাক বীমাৰ বিষয়বস্তু আৰু বীমাকৃতই অতীতত কেনেদৰে বিপদাশংকাটো নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছে সেই বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰিব। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে বীমা কোম্পানীৰ প্ৰাপ্ত সকলো তথ্য ৰেকৰ্ড কৰাৰ কৰ্তব্য আছে, আনকি মৌখিকভাৱে পোৱাবোৰো যিটো এজেণ্টে অনুসৰণ কৰাৰ জৰিয়তে মনত ৰাখিব লাগিব।

B. প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণকৰা (আওৰৰাইটিং)

সম্পূৰ্ণ হোৱা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনে নিম্নলিখিত তথ্যবোৰ বহলভাৱে প্ৰদান কৰে:

- ✓ বীমাকৃতৰ বিৱৰণ
- ✓ বিষয়বস্তুৰ বিৱৰণ
- ✓ প্ৰয়োজনীয় আৱৰণৰ প্ৰকাৰ
- ✓ ভৌতিক বৈশিষ্ট্যবোৰৰ বিৱৰণ ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক দুয়োধৰণৰ
- ✓ বীমা আৰু দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ পূৰ্বৱৰ্তী ইতিহাস

স্বাস্থ্য বীমা প্ৰস্তাৱৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই 45 বছৰৰ অধিক বয়সৰ সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকক চিকিৎসকৰ ওচৰলৈ আৰু/ বা চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ বাবেও প্ৰেৰণ কৰিব পাৰে। প্ৰস্তাৱটোত উপলব্ধ তথ্যৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি আৰু, য'ত চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছে, চিকিৎসা প্ৰতিবেদন আৰু চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, বীমাকৰ্তাই সিদ্ধান্ত লয়। কেতিয়াবা, য'ত চিকিৎসা ইতিহাস সন্তোষজনক নহয়, অধিক তথ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে এক অতিৰিক্ত প্ৰশ্নাৱলীও সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰাপ্ত কৰিব লাগিব। তাৰ পিছত বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ কাৰকত প্ৰয়োগ কৰিব লগা হাৰৰ বিষয়ে সিদ্ধান্ত লয় আৰু বিভিন্ন কাৰকৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি প্ৰিমিয়াম গণনা কৰে, যাক তাৰ পিছত বীমাকৃতক জনোৱা হয়।

C. প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা)

প্ৰস্পেক্টাচ হৈছে বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা বা ইয়াৰ হৈ বীমাৰ সম্ভাৱ্য ক্ৰেতাসকলক জাৰী কৰা এক নথি। ই সাধাৰণতে পুস্তিকা বা পত্ৰিকাৰ ৰূপত হয় বা ই ইলেক্ট্ৰনিক ৰূপতো হ'ব পাৰে আৰু এনে সম্ভাৱ্য ক্ৰেতাসকলৰ বাবে সামগ্ৰী এটা প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ উদ্দেশ্য পূৰণ কৰে। প্ৰস্পেক্টাচৰ জাৰী বীমা অধিনিয়ম, 1938 আৰু লগতে আঁচনিধাৰকৰ আগ্ৰহ সুৰক্ষাৰ নিয়মাৱলী 2017 আৰু IRDAI (IRDAI) ৰ স্বাস্থ্য বীমা নিয়মাৱলী 2016-ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়। স্বাস্থ্য আঁচনিৰ বীমাকৰ্তাসকলে সাধাৰণতে তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ বিষয়ে প্ৰস্পেক্টাচত

প্রকাশ কৰে। এনে ক্ষেত্ৰত প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনত এটা ঘোষণা থাকিব যে গ্ৰাহকে প্ৰস্পেক্টাচ পঢ়িছে আৰু ইয়াত সন্মত হৈছে।

অধ্যায় 4-ত আলোচনা কৰা অনুসৰি, বীমা অধিনিয়ম 1938-ৰ ধাৰা 64 VB -ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে প্ৰিমিয়ামবোৰ আগতীয়াকৈ সংগ্ৰহ কৰিব লাগিব। অৱশ্যে, কোভিড-19 প্ৰাদুৰ্ভাৱৰ বাবে পৰিস্থিতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি স্বাস্থ্য বীমাৰ প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ সহজ কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিবেচনা কৰি, IRDAI (IRDAI) য়ে বীমাকৰ্তাসকলক কিস্তিত ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰিবলৈ অনুমতি দিছিল। লগতে এইটোও বাধ্যতামূলক কৰা হৈছিল যে বীমা কোম্পানীবোৰে তেওঁলোকৰ ৱেবছাইটত কিস্তিত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ সুবিধা, আৰু ইয়াৰ চৰ্তাৱলী ঘোষণা কৰিব। এই সুবিধাটো কোনো বৈষম্য নোহোৱাকৈ সকলো আঁচনিধাৰকক আগবঢ়োৱা হ'ব।

D. আঁচনি দস্তাবেজ

আঁচনি ধাৰকৰ আগ্ৰহ আইন 2017 সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে IRDAI নিয়মাৱলীত উল্লেখ কৰা হৈছে যে স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি এখনত অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব লাগিব:

- বিশয়বস্তুৰ প্ৰতি বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থকা বীমাকৃত আৰু আন যিকোনো ব্যক্তিৰ নাম আৰু ঠিকনা(বোৰ)
- বীমাকৃত ব্যক্তি বা বীমা আগ্ৰহীৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ
- আঁচনিৰ অধীনত বীমা ৰাশি ব্যক্তি আৰু/ বা বিপদ অনুসৰি
- সামগ্ৰীৰ ইউআইএন (UIN), নাম, কোড নম্বৰ, বিক্রী প্ৰক্ৰিয়াত জড়িত ব্যক্তিজনৰ যোগাযোগৰ বিৱৰণ;
- বীমাকৃতৰ জন্ম তাৰিখ আৰু সম্পূৰ্ণ হোৱা বছৰৰ হিচাবত সংশ্লিষ্ট বয়স;
- বীমাৰ ম্যাদ আৰু যি তাৰিখৰ পৰা আঁচনিধাৰকে বিৰতি নোহোৱাকৈ যিকোনো বীমাকৰ্তাৰ পৰা ভাৰতত নিৰন্তৰভাৱে স্বাস্থ্য বীমা আৱৰণ প্ৰাপ্ত কৰি আহিছে
- সংশ্লিষ্ট আঁচনি শাখাৰ ক্ৰুছ ৰেফাৰেন্সৰ সৈতে উপ-সীমা, সমানুপাতিক কৰ্তন আৰু পেকেজ হাৰৰ অস্তিত্ব, যদিহে উপলব্ধ থাকে;
- সহ-পৰিশোধৰ সীমা যদি থাকে;
- আগৰে পৰা থকা ৰোগ (pre-existing disease (PED)) অপেক্ষাৰ ম্যাদ, যদি প্ৰযোজ্য হয়;
- প্ৰযোজ্য অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট অপেক্ষাৰ ম্যাদ;

- k) প্ৰযোজ্য অনুসৰি হ্ৰাসযোগ্য (Deductible)– সাধাৰণ আৰু নিৰ্দিষ্ট, যদি কোনো বিপদ আৱৰণা হয় আৰু বৰ্জন কৰা হয়
- l) পৰিশোধ যোগ্য প্ৰিমিয়াম আৰু য'ত প্ৰিমিয়াম সামঞ্জস্য সাপেক্ষে অস্থায়ী হয়, প্ৰিমিয়ামৰ সমন্বয়ৰ আধাৰ আৰু যদি থাকে কিস্তিৰ ম্যাদীকৰণ
- m) আঁচনিৰ নিয়মাৱলী, চৰ্তাৱলী আৰু ৱাৰেণ্টি
- n) আঁচনিখনৰ অধীনত দাবী এটা হোৱাৰ সম্ভাৱনা থকা আকস্মিক পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হোৱাৰ পিছত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰিব লগা পদক্ষেপ
- o) কোনো ঘটনা সংঘটিত হৈ দাবী হোৱাৰ সময়ত বীমাৰ বিষয়-বস্তুৰ সম্পৰ্কত বীমাকৃতৰ দায়বদ্ধতা আৰু সেই পৰিস্থিতিত বীমাকৰ্তাৰ অধিকাৰ
- p) যিকোনো বিশেষ চৰ্ত
- q) ভুল প্ৰদৰ্শন, প্ৰৱঞ্চনা, সামগ্ৰীক তথ্য প্ৰকাশ নকৰা বা বীমাকৃতৰ অসহযোগৰ ভিত্তিত আঁচনিখন বাতিল কৰাৰ ব্যৱস্থা
- r) এড-অন আৱৰণৰ (সংযোজিত আৱৰণৰ) বিৱৰণ, যদি থাকে
- s) অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালীৰ বিৱৰণ আৰু লোকপালৰ ঠিকনা
- t) বীমাকৰ্তাৰ অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালীৰ বিৱৰণ;
- u) ফ্ৰী-লুক পিৰিয়ড সুবিধা আৰু পোৰ্টেবিলিটি (লৈ যাব পৰা) স্থিতি;
- v) পলিচী প্ৰৱৰ্ত্তন সুবিধা আৰু প্ৰযোজ্য স্থিতি।

E. চৰ্ত আৰু ৱাৰেণ্টি

ইয়াত, আঁচনিৰ শব্দাৱলীত ব্যৱহৃত দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ শব্দ ব্যাখ্যা কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ। এইবোৰক চৰ্ত আৰু ৱাৰেণ্টি বুলি কোৱা হয়।

1. **চৰ্ত:** চৰ্ত হৈছে বীমা চুক্তিৰ এক ব্যৱস্থা যি চুক্তিৰ আধাৰ হয়।

উদাহৰণ:

a. বেছিভাগ বীমা আঁচনিৰ এক মানক চৰ্তত উল্লেখিত হৈছে:

যদি দাবীটো কোনো প্ৰৱঞ্চনামূলক, বা যদি কোনো মিছা ঘোষণা কৰা হয় বা ইয়াৰ সমৰ্থনত ব্যৱহাৰ কৰা হয় বা যদি কোনো প্ৰৱঞ্চনামূলক উপায় বা সঁজুলি বীমাকৃত বা তেওঁৰ হৈ কাম কৰা যিকোনো ব্যক্তিয়ে আঁচনিখনৰ অধীনত কোনো লাভালাভ প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰে বা যদি বীমাকৃতৰ সহযোগত, ইচ্ছাকৃত কাৰ্যৰ দ্বাৰা

লোকচান বা ক্ষতি সৃষ্টি কৰা হয়, এই আঁচনিৰ অধীনত সকলো লাভালাভ বাজেয়াপ্ত কৰা হ'ব।

b. স্বাস্থ্য আঁচনি এখনত দাবী ৰখাৰ স্থিতিত উল্লেখ কৰা হ'ব পাৰে:

চিকিৎসালয়ৰ পৰা ডিচচাৰ্জ কৰাৰ তাৰিখৰ পৰা নিৰ্দিষ্ট দিনৰ ভিতৰত দাবী দাখিল কৰিব লাগিব। অৱশ্যে, এই চৰ্তটো ৰেহাই দিয়াটো কষ্টৰ চৰম ক্ষেত্ৰত বিবেচনা কৰা হ'ব পাৰে।

চৰ্ত ভংগ কৰিলে বীমাকৰ্তাৰ বিকল্পত আঁচনিখন বাতিল কৰিব পাৰি।

2. ৱাৰেণ্টি : ৱাৰেণ্টি হৈছে বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত এক চুক্তি যাক সম্পূৰ্ণৰূপে সম্পন্ন কৰিব লাগিব। ই আঁচনি দস্তাবেজৰ এটা অংশ গঠন কৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, বীমাকৰ্তাই এক নিৰ্দিষ্ট ৰোগৰ আশংকা এটা চৰ্তত আৱৰিব পাৰে যে বীমাকৃতই এক বিশেষজ্ঞৰ সৈতে তিনিমহীয়াভাৱে পৰামৰ্শ লৈ থাকিব। ওপৰোক্ত উদাহৰণত, বীমাকৃতৰ চুক্তিৰ অংশটো পূৰণ কৰাত ব্যৰ্থ হ'লে সেই নিৰ্দিষ্ট শাখা/ ৱাৰেণ্টিৰ সন্দৰ্ভত দায়বদ্ধতা অস্বীকাৰ বা হ্রাস হ'ব।

ৱাৰেণ্টিবোৰ কঠোৰভাৱে আৰু আক্ষৰিক ভাৱে পৰ্যবেক্ষণ আৰু পালন কৰিব লাগিব, ই বিপদাশংকাৰ বাবে সামগ্ৰী হওঁক বা নহওঁক।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

ৱাৰেণ্টিৰ সন্দৰ্ভত তলৰ কোনটো মন্তব্য শুদ্ধ?

- I. ৱাৰেণ্টি হৈছে এক চৰ্ত যাক আঁচনিখনত উল্লেখ নকৰাকৈ বুজাই দিয়া হয়
- II. এটা ৱাৰেণ্টি আঁচনি দস্তাবেজৰ অংশ
- III. বীমাকৃতক সদায়ে ৱাৰেণ্টিটো পৃথকভাৱে জনোৱা হয় আৰু ই আঁচনি দস্তাবেজৰ অংশ হ'ব নোৱাৰে
- IV. ৱাৰেণ্টি উলংঘা কৰিলেও দাবীপৰিশোধ কৰিব লাগিব।

স্বাস্থ্য বীমাত অনুমোদন (Endorsements in Health Insurance)

বীমাকৰ্তাসকলে এক মানক ৰূপত আঁচনি জাৰী কৰাটো নিয়ম য'ত কিছুমান বিপদ সামৰি লোৱা আৰু আন কিছুমানক বাদ দিয়া হয়।

সংজ্ঞা

যদি জাৰী কৰাৰ সময়ত আঁচনিখনৰ কিছুমান চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সলনি কৰিব লগা হয়, তেন্তে এণ্ডোৰ্চমেণ্ট নামৰ দস্তাবেজ এখনৰ জৰিয়তে সংশোধনী/ পৰিৱৰ্তনবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰি কৰা হয়।

এইটো আঁচনিৰ সৈতে সংলগ্ন আৰু ইয়াৰ অংশ। আঁচনি আৰু অনুমোদনে একেলগে চুক্তিখন তৈয়াৰ কৰে। পৰিৱৰ্তন/সংশোধন নথিভুক্ত কৰিবলৈ আঁচনিখনৰ চলিত সময়তো অনুমোদন জাৰী কৰা হ'ব পাৰে।

যেতিয়াই সামগ্ৰী তথ্য সলনি হয়, বীমাকৃতই বীমা কোম্পানীক পৰামৰ্শ দিব লাগিব যিয়ে ইয়াক মন কৰিব আৰু অনুমোদনৰ জৰিয়তে বীমা চুক্তিৰ অংশ হিচাপে ইয়াক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব লাগিব।

আঁচনি এখনৰ অধীনত সাধাৰণতে প্ৰয়োজনীয় অনুমোদনবোৰ এইবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত:

- a) বীমাৰাশিৰ তাৰতম্য/ পৰিৱৰ্তন
- b) বীমাকৃত পৰিয়ালৰ সদস্যসকলক যোগ আৰু বিলোপ কৰা
- c) ঋণ লোৱাৰ বাবত আঁচনিখন বেংকত বন্ধক ৰখাৰ ফলত হোৱা বীমায়োগ্য আগ্ৰহৰ পৰিৱৰ্তন।
- d) অতিৰিক্ত বিপদ আৱৰণ আঁচনিৰ ম্যাদ বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে বীমাৰ সম্প্ৰসাৰণ
- e) বিপদাশংকাৰ পৰিৱৰ্তন, উদাহৰণ স্বৰূপে বিদেশ ভ্ৰমণ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত গন্তব্য স্থানৰ পৰিৱৰ্তন
- f) বীমা বাতিল কৰা
- g) নাম বা ঠিকনা আদিৰ পৰিৱৰ্তন।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

যদি জাৰী কৰাৰ সময়ত আঁচনিখনৰ কিছুমান চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সংশোধন কৰাৰ প্ৰয়োজন হয়, ইয়াক _____ ৰ দ্বাৰা সংশোধনী কৰা হয়

- I. ৱাৰেণ্টি
- II. অনুমোদন
- III. পৰিৱৰ্তন
- IV. সংশোধন সম্ভৱ নহয়

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় H-03

স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰী

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়টোৱে আপোনাক ভাৰতত বীমা কোম্পানীবোৰে আগবঢ়োৱা বিভিন্ন স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ বিষয়ে এক সামগ্ৰিক অন্তৰ্দৃষ্টি প্ৰদান কৰিব। মাত্ৰ মেডিক্লেইম নামৰ এটা সামগ্ৰীৰ পৰা – বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ শ শ সামগ্ৰীলৈকে, গ্ৰাহকৰ উপযুক্ত আৱৰণ বাছনি কৰাৰ বাবে এক বিস্তৃত পৰিসৰ আছে। অধ্যায়টোত বিভিন্ন স্বাস্থ্য সামগ্ৰীৰ বিশেষত্ববোৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে যি ব্যক্তি, পৰিয়াল আৰু গোটক সামৰি ল'ব পাৰে।

শিকাৰ ফলাফল

- A. স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ শ্ৰেণীবিভাজন
- B. স্বাস্থ্য বীমাত মানককৰণৰ ওপৰত (IRDA) নিৰ্দেশনা
- C. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ক্ষতিপূৰণ সামগ্ৰী
- D. টপ-আপ আৱৰণ বা উচ্চ হ্ৰাসযোগ্য বীমা আঁচনি
- E. জ্যেষ্ঠ নাগৰিক আঁচনি
- F. স্থিৰ লাভৰ আৱৰণ (Fixed benefit) – চিকিৎসালয়ৰ নগদ ধন, গুৰুতৰ ৰোগ
- G. কন্সো-সামগ্ৰী
- H. দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ বাবে মাইক্ৰ' বীমা আৰু স্বাস্থ্য বীমা
- I. ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য বীমা যোজনা
- J. প্ৰধানমন্ত্ৰী জন আৰোগ্য যোজনা
- K. প্ৰধানমন্ত্ৰী সুৰক্ষা বীমা যোজনা
- L. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু বিকলাঙ্গতা আৱৰণ
- M. বিদেশ ভ্ৰমণ বীমা
- N. গ্ৰুপ হেল্থ আৱৰণ (সামূহিক স্বাস্থ্য আৱৰণ)
- O. বিশেষ সামগ্ৰী
- P. স্বাস্থ্য আঁচনিৰ মুখ্য চৰ্তাৱলী

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

- a) স্বাস্থ্য বীমাৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীবোৰ বৰ্ণনা কৰা
- b) স্বাস্থ্য বীমাত মানককৰণৰ ওপৰত IRDAআই.- (IRDAI) ৰ নিৰ্দেশনাবোৰ বৰ্ণনা কৰা
- c) আজিৰ ভাৰতীয় বজাৰত উপলব্ধ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ স্বাস্থ্য সামগ্ৰীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা
- d) ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা ব্যাখ্যা কৰা
- e) বিদেশ ভ্ৰমণ বীমা আলোচনা কৰা

f) স্বাস্থ্য আঁচনিৰ মুখ্য চৰ্তাৱলী আৰু ধাৰাবোৰ বুজি পোৱা

A. স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ শ্ৰেণীবিভাজন

1. স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ পৰিচয়

সংজ্ঞা

"স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়" বীমা অধিনিয়ম, 1938-ৰ ধাৰা 2(6C) ৰ অধীনত "ৰোগৰ লাভালাভ বা চিকিৎসা, অস্ত্ৰোপচাৰ বা চিকিৎসালয়ৰ ব্যয়ৰ লাভালাভ সেয়া ভৰ্তি থকা ৰোগী হওক বা বাহিৰৰ ৰোগী, ভ্ৰমণ আৱৰণ আৰু ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ প্ৰদান কৰা চুক্তিৰ প্ৰভাৱ হিচাবে সঞ্জায়িত কৰা হৈছে। IRDAI য়ে স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ৰ এই সংজ্ঞা অনুসৰণ কৰে।

ভাৰতীয় বজাৰত উপলব্ধ স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীবোৰ বেছিভাগ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা সামগ্ৰীৰ প্ৰকৃতিত থাকে। এই সামগ্ৰীবোৰে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সময়ত এজন ব্যক্তিয়ে কৰা ব্যয় সামৰি লয়।

সেয়েহে, স্বাস্থ্য বীমা মুখ্যতঃ দুটা কাৰণৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ:

- ✓ যিকোনো ৰোগৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসা সুবিধাৰ বাবে পৰিশোধ কৰিবলৈ আৰ্থিক সহায় প্ৰদান কৰা।
- ✓ ব্যক্তি এজনৰ সঞ্চয় সংৰক্ষণ কৰা যি অন্যথা ৰোগৰ বাবে শেষ হৈ যাব পাৰে।

আজি, স্বাস্থ্য বীমা খণ্ডটো যথেষ্ট পৰিমাণে বিকশিত হৈছে, প্ৰায় সকলো সাধাৰণ বীমা কোম্পানী, একক স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তা আৰু জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে আগবঢ়োৱা শ শ সামগ্ৰীৰ সৈতে। অৱশ্যে, মেডিক্লেইম আঁচনিৰ মৌলিক লাভালাভৰ গাঁথনি অৰ্থাৎ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয়ৰ বিপৰীতে আৱৰণ এতিয়াও বীমাৰ আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় প্ৰকাৰ হৈ আছে।

2. স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ বিস্তৃত শ্ৰেণীবিভাজন

সামগ্ৰীৰ ডিজাইন যিয়েই নহওঁক, স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীবোৰক বহলভাৱে দুটা শ্ৰেণীত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি:

a) ক্ষতিপূৰণ আৱৰণ

এই সামগ্ৰীবোৰ স্বাস্থ্য বীমা বজাৰৰ বেছিভাগ অংশ আৰু চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে হোৱা প্ৰকৃত চিকিৎসা ব্যয়ৰ বাবে পৰিশোধ কৰে।

b) শ্বিৰ লাভালাভ আৱৰণ

ইয়াক 'চিকিৎসালয়ৰ নগদ ধন' বুলিও কোৱা হয়, এই সামগ্ৰীবোৰে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সময়ৰ বাবে প্ৰতিদিনে এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণৰ বাবে পৰিশোধ কৰে। কিছুমান সামগ্ৰীয়ে বিভিন্ন অস্ত্ৰোপচাৰৰ বাবে পূৰ্ব-নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণৰ ব্যৱস্থা কৰে।

3. গ্ৰাহক খণ্ডৰ ওপৰত আধাৰিত শ্ৰেণীবিভাজন

সামগ্ৰীবোৰৰ লক্ষ্য গ্ৰাহক খণ্ডৰ আধাৰত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি। গ্ৰাহক খণ্ডৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা সামগ্ৰীবোৰ হৈছে:

- খুচুৰা গ্ৰাহক আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ সদস্যসকলক আগবঢ়োৱা **ব্যক্তিগত আৱৰণ**
- কৰ্পোৰেট গ্ৰাহকসকলক আগবঢ়োৱা গোট আৱৰণ, য'ত কৰ্মচাৰী আৰু গোটক সামৰি, তেওঁলোকৰ সদস্যসকলক সামৰি লয়।
- জনসংখ্যাৰ অতি দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীক সামৰি লোৱা প্ৰধানমন্ত্ৰী জন আৰোগ্য যোজনা/ বিভিন্ন ৰাজ্যিক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ দৰে চৰকাৰৰ আঁচনিবোৰৰ বাবে গণ আঁচনি।

প্ৰতিটো খণ্ডৰ বাবে লাভালাভৰ গাঁথনি, মূল্য নিৰ্ধাৰণ, আণ্ডাৰহাইটিং আৰু বিপণন একেবাৰে পৃথক।

স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে নিয়মাৱলী: স্বাস্থ্য সামগ্ৰী সম্পৰ্কে স্বাস্থ্য নিয়মাৱলী, 2016-ত কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিৱৰ্তন অনা হৈছে, যাৰ কিছুমান তলত দিয়া হৈছে:

- জীৱন বীমা কোম্পানীবোৰে দীৰ্ঘম্যাদী স্বাস্থ্য সামগ্ৰী আগবঢ়াব পাৰে কিন্তু এনে সামগ্ৰীৰ বাবে প্ৰিমিয়াম কমেও তিনি বছৰৰ প্ৰতিটো খণ্ডৰ এটা ম্যাদৰ বাবে অপৰিৱৰ্তিত থাকিব, তাৰ পিছত প্ৰিমিয়ামটো প্ৰয়োজন অনুসৰি পুনৰীক্ষণ আৰু সংশোধন কৰা হ'ব পাৰে।
- অনা-জীৱন আৰু ষ্টেণ্ড এলোন স্বাস্থ্য বীমা কোম্পানীবোৰে নিম্নতম এক বছৰৰ ম্যাদ আৰু সৰ্বাধিক তিনি বছৰৰ ম্যাদৰ সৈতে ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য সামগ্ৰী আগবঢ়াব পাৰে, যদিহে ম্যাদৰ সময়ছোৱাত প্ৰিমিয়াম অপৰিৱৰ্তিত থাকিব।
- বীমা কোম্পানীবোৰে অভিনৱ 'পাইলট-সামগ্ৰী' আগবঢ়াব পাৰে। সাধাৰণ-বীমাকৰ্তা আৰু স্বাস্থ্য-বীমাকৰ্তাই এই সামগ্ৰীবোৰ 1 বছৰৰ আঁচনিৰ ম্যাদৰ বাবে আগবঢ়াব পাৰে, কিন্তু 5 বছৰৰ অধিক নহয়। গোট স্বাস্থ্য আঁচনি যিকোনো বীমাকৰ্তাই এক বছৰৰ ম্যাদৰ বাবে আগবঢ়াব পাৰে, মাত্ৰ ক্ৰেডিট লিংক কৰা সামগ্ৰীত য'ত ম্যাদটো পাঁচ বছৰৰ অধিক নোহোৱা পৰ্যন্ত ঋণ ম্যাদলৈ বৃদ্ধি কৰিব পাৰি।
- কোনো গোট স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি জাৰী কৰা নহ'ব য'ত কেৱল বীমাৰ সুবিধা লোৱাৰ মুখ্য উদ্দেশ্যৰে এটা গোট গঠন কৰা হয়। বীমাকৰ্তাই নিৰ্ধাৰণ কৰা অনুসৰি গোটটোৰ এক আকাৰ থাকিব যি ইয়াৰ সকলো গোট আঁচনিৰ বাবে প্ৰযোজ্য হ'ব, নিম্নতম 7 সাপেক্ষে।

5. সাধাৰণ বীমাকৰ্তা আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাই পাঁচ বছৰৰ অধিক নোহোৱা ঋণম্যাদলৈকে সম্প্ৰসাৰিত ম্যাদৰ বাবে ক্ৰেডিট লিংকড গ্ৰুপ ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিও আগবঢ়াব পাৰে।
6. একাধিক আঁচনি – যদি বীমাকৰ্তাই স্থিৰ লাভালাভ প্ৰদান কৰা একাধিক বীমা কোম্পানীৰ পৰা স্বাস্থ্য আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছে, প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাই বীমাকৃত ঘটনা এটা সংঘটিত হোৱাৰ পিছত, আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি আন একে ধৰণৰ আঁচনিৰ পৰা প্ৰাপ্ত পৰিশোধৰ পৰা স্বতন্ত্ৰ হৈ দাবী পৰিশোধ কৰিব।

যদি এক বা একাধিক বীমাকৰ্তাৰ পৰা চিকিৎসা ব্যয় ক্ষতিপূৰণ ৰখাৰ বাবে বীমাকৃত এজনে এটা ম্যাদত দুটা বা অধিক আঁচনি গ্ৰহণ কৰে, আঁচনিধাৰকে তেওঁৰ যিকোনো আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ দাবীৰ নিষ্পত্তি ৰখাৰ অধিকাৰ থাকিব। যি বীমাকৰ্তাৰ ওপৰত দাবী কৰা হৈছে, তেওঁ দাবী পৰিশোধ কৰিব আৰু অৱশিষ্ট দাবী বা পূৰ্বৰ বাছনি কৰা আঁচনি/ আঁচনিৰ অধীনত অস্বীকাৰ কৰা দাবী পূৰ্বৰ বাছনি কৰা আঁচনি/ আঁচনিত বীমা ৰাশি শেষ নহ'লেও আন আঁচনি/ আঁচনিৰ পৰা কৰা হ'ব পাৰে।

B. স্বাস্থ্য বীমাত মানক কৰণৰ ওপৰত IRDA নিৰ্দেশনা

ইমানবোৰ বীমাকৰ্তাই অসংখ্য বিভিন্ন সামগ্ৰী প্ৰদান কৰাৰ সৈতে আৰু বিভিন্ন চৰ্তাৱলী আৰু বৰ্জনৰ বিভিন্ন সংজ্ঞাৰ সৈতে, বজাৰত বিভ্ৰান্তিৰ সৃষ্টি হয়। গ্ৰাহকৰ বাবে সামগ্ৰীৰ তুলনা কৰা আৰু বিবেচিত সিদ্ধান্ত লোৱা কঠিন হৈ পৰে। তদুপৰি, গুৰুতৰ ৰোগ আঁচনিত, গুৰুতৰ ৰোগৰ অৰ্থ কি আৰু কি নহয় সেই বিষয়ে কোনো স্পষ্টভাৱে বুজি পোৱা নাযায়।

বীমাকৰ্তা, সেৱা প্ৰদানকৰ্তা, TPA (TPA) আৰু চিকিৎসালয়ৰ মাজত বিভ্ৰান্তি আৰু বীমা কৰা জনসাধাৰণৰ অভিযোগ আঁতৰাবলৈ, নিয়ন্ত্ৰকে স্বাস্থ্য বীমাত এক প্ৰকাৰৰ মানককৰণ প্ৰদান কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। এক উমৈহতীয়া বুজাবুজিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, IRDA- (IRDA)য়ে 2016 চনত স্বাস্থ্য বীমাৰ মানককৰণৰ ওপৰত নিৰ্দেশনা জাৰী কৰিছিল যাক 2020 চনত পুনৰ সংশোধন কৰা হৈছিল। এইবোৰ ক্ষতিপূৰণ আধাৰিত স্বাস্থ্য বীমা (PA আৰু ঘৰুৱা/ বিদেশী ভ্ৰমণৰ বাহিৰে)প্ৰদান কৰা সকলো সাধাৰণ আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাৰ বাবে প্ৰযোজ্য সামগ্ৰী (ব্যক্তিগত আৰু গোট দুয়োটা).

নিৰ্দেশনাৱলীত এতিয়া নিম্নলিখিতবোৰৰ মানককৰণৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে:

1. সচৰাচৰ ব্যৱহৃত বীমা শব্দাৱলীৰ সংজ্ঞা
2. গুৰুতৰ ৰোগৰ সংজ্ঞা
3. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ক্ষতিপূৰণ আঁচনিত ব্যয়ৰ বৈকল্পিক সামগ্ৰীৰ তালিকা
4. দাবী প্ৰপত্ৰ আৰু প্ৰাক-অনুমোদন প্ৰপত্ৰ
5. বিলিং ফৰমেটসমূহ

6. চিকিৎসালয়ৰ ডিচচাৰ্জ সাৰাংশ
7. TPA (TPA), বীমাকৰ্তা আৰু চিকিৎসালয়ৰ মাজত মানক চুক্তি
8. নতুন আঁচনিৰ বাবে IRDAI য়ে প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে মানক ফাইল আৰু ব্যৱহাৰৰ বিন্যাস (File and use)
9. বৰ্জনৰ মানককৰণ
10. অনুমতি নোহোৱা বৰ্জনবোৰ

C. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তিহোৱা ক্ষতিপূৰণ সামগ্ৰী

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ক্ষতিপূৰণ সামগ্ৰীবোৰে ব্যক্তিসকলক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে বহন কৰিব লগা ব্যয়ৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰে। বেছিভাগ ক্ষেত্ৰত, এইবোৰে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগৰ আৰু পিছৰ এটা নিৰ্দিষ্ট সংখ্যক দিনো সামৰি লয়, কিন্তু চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি নোহোৱা যিকোনো ব্যয় বাদ দিয়ে।

জনপ্ৰিয়ভাৱে জনা মেডিক্লেইম নামৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ক্ষতিপূৰণ আঁচনিখনে 'ক্ষতিপূৰণ' আধাৰত কাম কৰে। ই চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সময়ৰ ব্যয়বোৰ সামৰি আঁচনিধাৰকক ক্ষতিপূৰণ দিয়ে। আৱৰণ নোহোৱা কিছুমান ব্যয় আঁচনি দস্তাবেজত নিৰ্ধাৰিত কৰা হৈছে।

উদাহৰণ

ৰঘুৰ এটা সৰু পৰিয়াল আছে য'ত তেওঁৰ পত্নী আৰু এটা 14 বছৰীয়া পুত্ৰ আছে। তেওঁ স্বাস্থ্য বীমা কোম্পানী এটাৰ পৰা, এখন মেডিক্লেইম আঁচনি লৈছে যিটোৱে তেওঁৰ পৰিয়ালত প্ৰতিজন সদস্যক ১ লাখ টকাৰ ব্যক্তিগত আৱৰণ দিয়ে। চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকেই 1 লাখ টকালৈকে চিকিৎসা ব্যয় পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পাৰে।

হৃদৰোগত আক্ৰান্ত হৈ ৰঘুক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি কৰোৱা হৈছিল আৰু অস্ত্ৰোপচাৰৰ প্ৰয়োজন হৈছিল। উত্থাপন কৰা চিকিৎসা বিল আছিল 1.25 লাখ টকা। বীমা কোম্পানীয়ে প্লেন আৱৰণ অনুসৰি 1 লাখ টকা পৰিশোধ কৰিছিল আৰু ৰঘুৱে নিজৰ পকেটৰ পৰা বাকী থকা 25,000 টকা পৰিশোধ কৰিব লগা হৈছিল।

ক্ষতিপূৰণ আধাৰিত মেডিক্লেইম আঁচনিৰ মুখ্য বিশেষত্ববোৰ তলত বিৱৰণ দিয়া হৈছে, অৱশ্যে প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাই বিপণন কৰা সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত আৱৰণৰ সীমা, অতিৰিক্ত বৰ্জন বা লাভালাভ বা কিছুমান এড-অন (সংযোজন)ৰ তাৰতম্য প্ৰযোজ্য হ'ব পাৰে।

1. অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগী চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয়

আঁচনিখনে বীমাকৃতক ৰোগী/ দুৰ্ঘটনাৰ বাবে হোৱা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয় পৰিশোধ কৰে। আঁচনিখনত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ নিম্নতম নিৰ্ধাৰিত ম্যাদ আছে

(সাধাৰণতে 24 ঘণ্টা) যাৰ পিছত আঁচনিৰ ব্যৱস্থাবোৰ কাৰ্যকৰী হয়। অৱশ্যে এই ম্যাদ টো পোৱাৰ পিছত গোটেই সময়ৰ বাবে ব্যয় পৰিশোধ যোগ্য হৈ পৰে।

চিকিৎসাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বেছিভাগ ব্যয় পৰিশোধ কৰা হয়, তথাপিও কিছুমান ব্যয় য'ত ব্যক্তিগত আৰাম, প্ৰসাধন অস্ত্ৰোপচাৰৰ সামগ্ৰী অন্তৰ্ভুক্ত থাকে সেইবোৰ নহয়। সেয়েহে আঁচনিখনৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা ব্যয়ৰ বৰ্জিত সামগ্ৰীবোৰৰ বিষয়ে গ্ৰাহকক অৱগত কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ।

- i. চিকিৎসালয়/ নাৰ্চিং হোমৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা অনুসৰি কোঠা, বৰ্ডিং আৰু নাৰ্চিং ব্যয়। ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে নাৰ্চিং যত্ন, আৰ.এম.ও. মাচুল (RMO charges), আই.ভি. তৰল(IV fluids) / ৰক্ত সঞ্চাৰণ/ বেজী প্ৰশাসনৰ মাচুল আৰু একে ধৰণৰ ব্যয়
- ii. ইণ্টেন্সিভ কেয়াৰ ইউনিট (ICU) ব্যয়
- iii. শল্য চিকিৎসক, এনাষ্টেচিষ্ট, চিকিৎসাৰ চিকিৎসক, পৰামৰ্শদাতা, বিশেষজ্ঞৰ মাচুল
- iv. এনাল্গেটিক, তেজ, অক্সিজেন, অপাৰেচন থিয়েটাৰ মাচুল, অস্ত্ৰোপচাৰৰ সঁজুলি,
- v. ঔষধ আৰু ঔষধবোৰ,
- vi. ডায়েলাইচিছ, কেমোথেৰাপী, ৰেডিঅ'থেৰাপী
- vii. পেচমেকাৰ, অৰ্থোপেডিক ইমপ্লান্ট, ইনফ্ৰা কাৰ্ডিয়াক ভাল্ভ প্ৰতিস্থাপন, ভাস্কুলাৰ ষ্টেণ্টৰ দৰে অস্ত্ৰোপচাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ সময়ত স্থাপন কৰা প্ৰস্টেটিক সঁজুলিৰ ব্যয়
- viii. আৱশ্যকীয় পৰীক্ষাগাৰ/ ৰোগ নিৰ্ণয় পৰীক্ষা আৰু চিকিৎসা সম্পৰ্কীয় অন্যান্য চিকিৎসা ব্যয়
- ix. বীমাকৃতক অংগ সংৰোপণৰ ক্ষেত্ৰত দাতাৰ ওপৰত হোৱা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয় (অংগৰ ব্যয় বাদ দি)।

2. দিনৰ সময়ত লোৱা যত্নৰ প্ৰক্ৰিয়াসমূহ (Day Care Procedures)

বহুতো অস্ত্ৰোপচাৰ আছে যিবোৰৰ প্ৰয়োজন নহলেও বিশেষ চিকিৎসালয়ত কৰিব পাৰে। চকুৰ অস্ত্ৰোপচাৰ, কেমোথেৰাপী ডায়েলাইচিছ আদিৰ দৰে চিকিৎসা; ডে-কেয়াৰ অস্ত্ৰোপচাৰৰ অধীনত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি আৰু তালিকাখন ক্ৰমান্বয়ে বাঢ়ি আহে। এইবোৰো আঁচনিখনৰ অধীনত সামৰি লোৱা হৈছে।

3. অ'পিডি আৱৰণ (OPD Cover)

ভাৰতত বহিৰ্বিভাগৰ ৰোগীৰ ব্যয়ৰ আৱৰণ এতিয়াও অতি সীমিত, কেৱল কিছুমান সামগ্ৰীয়ে অ'পিডি আৱৰণ প্ৰদান কৰে। অৱশ্যে কিছুমান পৰিকল্পনা আছে যি বহিৰ্বিভাগৰ ৰোগী হিচাপে আৱৰণ চিকিৎসা প্ৰদান কৰে আৰু লগতে চিকিৎসকৰ সাক্ষাত, নিয়মীয়া চিকিৎসা পৰীক্ষা, দাঁত আৰু ফাৰ্মাচী ব্যয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত স্বাস্থ্য সেৱা ব্যয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

4. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগৰ আৰু পিছৰ ব্যয়

i. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগৰ খৰচ

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাটো হয় জৰুৰীকালীন চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা বা পৰিকল্পনা কৰা হ'ব পাৰে। যদি ৰোগী এজন এটা পৰিকল্পিত অস্ত্ৰোপচাৰৰ বাবে যায়, চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগতে তেওঁৰ দ্বাৰা ব্যয় হ'ব। এনে ব্যয়বোৰক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পূৰ্বব্যয় বুলি কোৱা হয়।

সংজ্ঞা

ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে বীমাকৃত ব্যক্তিজনক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি কৰাৰ আগৰ দিনবোৰৰ পূৰ্বনিৰ্ধাৰিত সংখ্যা দিনবোৰত হোৱা চিকিৎসা ব্যয়, যদিহে বীমাকৃত ব্যক্তিজনক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি কৰাৰ ঠিক আগতে এই ব্যয়বোৰ কৰা হয় আৰু

- বীমাকৃত ব্যক্তিজনৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হোৱা একেই স্থিতিৰ বাবে এনে চিকিৎসা ব্যয় কৰা হয়, আৰু
- এনে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগীৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ দাবী বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা গ্ৰহণযোগ্য।

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পূৰ্বৰ ব্যয় পৰীক্ষা, ঔষধ, চিকিৎসকৰ মালু আদিৰ ৰূপত হ'ব পাৰে। চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত এনে দৰকাৰী ব্যয়বোৰ স্বাস্থ্য নীতিৰ অধীনত সামৰি লোৱা হয়।

ii. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পিছত ব্যয়

চিকিৎসালয়ত থকাৰ পিছত, বেছিভাগ ক্ষেত্ৰত বীমাকৃতক চিকিৎসালয়ৰ পৰা অব্যাহতি দিয়াৰ লগে লগে আৰোগ্য আৰু অনুসৰণ সম্পৰ্কীয় ব্যয় হ'ব।

এই দুয়ো প্ৰকাৰৰ ব্যয় গ্ৰহণযোগ্য হয় যদি

- বীমাকৃত ব্যক্তিজনৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হোৱা একেই স্থিতিৰ বাবে সেইবোৰ বহন কৰা হয়, আৰু
- এনে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগী চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ দাবী বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা গ্ৰহণযোগ্য।

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পিছত ব্যয় হ'ব চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পিছত নিৰ্ধাৰিত দিনলৈকে হোৱা আৱশ্যকীয় চিকিৎসা ব্যয় আৰু ইয়াক দাবীৰ অংশ হিচাপে বিবেচনা কৰা হ'ব।

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পিছৰ ব্যয় ঔষধ, ঔষধ, চিকিৎসকৰ দ্বাৰা সন্মীক্ষা আদিৰ ৰূপত হ'ব পাৰে। এনে ব্যয়বোৰ চিকিৎসালয়ত লোৱা চিকিৎসাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হ'ব লাগিব আৰু স্বাস্থ্য আঁচনিৰ অধীনত সামৰি ল'ব লাগিব।

যদিও চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগৰ আৰু পিছৰ ব্যয়ৰ বাবে আৱৰণৰ ম্যাদ বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ পৃথক হ'ব আৰু আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়, আটাইতকৈ সচৰাচৰ আৱৰণটো হৈছে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগতে ত্ৰিশ দিন আৰু পিছৰ ষাঠি দিনৰ বাবে।

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগৰ আৰু পিছৰ ব্যয়বোৰ বীমাকৃত সামগ্ৰিক পৰিমাণৰ অংশ যাৰ বাবে আঁচনিখনৰ অধীনত আৱৰণ প্ৰদান কৰা হয়।

iii. ঘৰুৱা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা (Domiciliary Hospitalization)

iv. এনে ৰোগীৰ বাবেও এক লাভালাভ উপলব্ধ আছে যাৰ ৰোগৰ বাবে অন্যথা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হয় কিন্তু চিকিৎসালয়ত ঠাইৰ অভাৱৰ বাবে বা তেওঁলোকক চিকিৎসালয়লৈ স্থানান্তৰ কৰিব নোৱাৰা স্থিতিত ঘৰত চিকিৎসা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

ব্যৱস্থাটোৰ অপব্যৱহাৰ প্ৰতিহত কৰিবলৈ, এই আৱৰণত সাধাৰণতে তিনিৰ পৰা পাঁচ দিনৰ অতিৰিক্ত ধাৰা থাকে অৰ্থাৎ প্ৰথম তিনিৰ পৰা পাঁচ দিনৰ বাবে চিকিৎসা ব্যয় বীমাকৃতই বহন কৰিব লাগিব। আৱৰণটোত কিছুমান দীৰ্ঘম্যাদী বা সচৰাচৰ ৰোগ যেনে হাপানি, ব্ৰংকাইটিছ, ডায়েবেটিচ মেলিটাছ, উচ্চ ৰক্তচাপ, ইনফ্লুয়েঞ্জা কাহ, চৰ্দি আৰু জ্বৰ আদিৰ বাবে ঘৰুৱা চিকিৎসালয়ৰ চিকিৎসা বৰ্জন কৰা হয়।

উদাহৰণ

মীৰাই চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত ব্যয়ৰ আৱৰণৰ বাবে এটা স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি লৈছিল। আঁচনিখনত ৩০ দিনৰ প্ৰাৰম্ভিক অপেক্ষাৰ সময়ৰ বাবে এটা ধাৰা আছিল। দুৰ্ভাগ্যবশতঃ, তেওঁ আঁচনিখন গ্ৰহণ কৰাৰ ২০ দিন পিছত, মীৰা মেলেৰিয়াত আক্ৰান্ত হৈছিল আৰু ৫ দিনৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হৈছিল। তাই চিকিৎসালয়ৰ গধুৰ বিল পৰিশোধ কৰিব লগা হৈছিল।

যেতিয়া তেওঁ বীমা কোম্পানীৰ পৰা পৰিশোধ বিচাৰিছিল, তেওঁলোকে দাবীটো পৰিশোধ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল কিয়নো আঁচনিখন লোৱাৰ পৰা ৩০ দিনৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ ভিতৰত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ঘটনা ঘটিছিল।

a) আৱৰণ বিকল্প উপলব্ধ

i. **ব্যক্তিগত আৱৰণ:** এজন ব্যক্তিগত বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে পৰিয়ালৰ সদস্য যেনে পত্নী, নিৰ্ভৰশীল সন্তান, নিৰ্ভৰশীল পিতৃ-মাতৃ, শাহু-শহুৰ, নিৰ্ভৰশীল ভাই-ভনী আদিৰ সৈতে নিজকে আৱৰিব পাৰে। কিছুমান বীমাকৰ্তাৰ আৱৰণ কৰিব পৰা নিৰ্ভৰশীলসকলৰ ওপৰত কোনো প্ৰতিবন্ধকতা নাই। প্ৰতিজন বীমাকৃত ব্যক্তিৰ বাবে বাছনি কৰা পৃথক বীমাৰাশিৰ সৈতে একক আঁচনিৰ অধীনত এনে প্ৰতিজন নিৰ্ভৰশীল বীমাকৃতক আৱৰণ কৰা সম্ভৱ। এনে আৱৰণত, আঁচনিখনৰ অধীনত বীমা কৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে আঁচনিখনৰ চলিত সময়ত তেওঁৰ বীমা ৰাশিৰ সৰ্বাধিক পৰিমাণ লৈকে দাবী কৰিব

পাৰে। প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ বাবে তেওঁৰ বয়স আৰু বাছনি কৰা বীমাৰাশি আৰু আন যিকোনো ৰেটিং কাৰক অনুসৰি প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হ'ব।

- ii. **পাৰিবাৰিক ফ্লেটাৰ:** পাৰিবাৰিক ফ্লেটাৰ আঁচনি হিচাপে জনাজাত প্ৰকাৰটোত, পত্নী, নিৰ্ভৰশীল সন্তান আৰু নিৰ্ভৰশীল পিতৃ-মাতৃক লৈ গঠিত পৰিয়ালটোক একক বীমা ৰাশি আগবঢ়োৱা হয় যি গোটেই পৰিয়ালটোৰ ওপৰত ভাঁহি থাকে।

উদাহৰণ

যদি চাৰিজনীয়া পৰিয়ালৰ বাবে 5 লাখ টকাৰ ফ্লেটাৰ আঁচনি লোৱা হয়, ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে আঁচনিৰ সময়ছোৱাত, ই পৰিয়ালৰ এজনতকৈ অধিক সদস্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত দাবী বা পৰিয়ালৰ এজন সদস্যৰ একাধিক দাবীৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব। এই সকলোবোৰে একেলগে মুঠ 5 লাখ টকাৰ আৱৰণ অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰে। বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত পৰিয়ালৰ আটাইতকৈ পুৰণি সদস্যৰ বয়সৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সাধাৰণতে প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হ'ব।

এই দুয়োটা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰণ আৰু বৰ্জন একে হ'ব। পাৰিবাৰিক ফ্লেটাৰ আঁচনিবোৰ বজাৰত জনপ্ৰিয় হৈ আহিছে কিয়নো গোটেই পৰিয়ালটোৱে এটি সামগ্ৰিক বীমা ৰাশিৰ আৱৰণ লাভ কৰে যাক যুক্তিসংগত প্ৰিমিয়ামত উচ্চ স্তৰত বাছনি কৰিব পাৰি।

আগৰে পৰা থকা ৰোগ

বীমা অপ্ৰত্যাশিতভাৱে সংঘটিত হোৱা দুৰ্ঘটনা/ ৰোগ আদি আৱৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। বিদ্যমান চিকিৎসা স্থিতিৰ চিকিৎসাৰ ব্যয় সামৰি লোৱাটো বীমাৰ অংশ নহয়, কিয়নো ই স্বাস্থ্যৱান লোকসকলৰ প্ৰতি অনুচিত কৰা হ'ব যিসকলে আন কিছুমানৰ বিদ্যমান ৰোগৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব লাগিব। ই একেধৰণৰ বিপদাশংকা আৱৰি বিপদাশংকা পুল সৃষ্টি কৰাৰ নীতিৰ বিপৰীতে যায়। সেয়েহে, স্বাস্থ্য আঁচনি এখন জাৰী কৰাৰ আগতে প্ৰতিজন বীমাকৃত ব্যক্তিৰ বিদ্যমান ৰোগ/ আঘাতৰ বিৱৰণ সংগ্ৰহ কৰাটো অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। ই বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱগ্ৰহণ কৰা, সঠিক প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা আৰু/বা দাবী কৰাৰ সম্ভাৱনা অধিক থকা লোকসকলৰ বাবে অতিৰিক্ত চৰ্ত প্ৰদান কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'বলৈ বীমাকৰ্তাক সক্ষম কৰিব।

আগৰে পৰা থকা ৰোগ কি?

আঁচনি খন আৰম্ভ হোৱাৰ আগৰ 48 মাহৰ ভিতৰত বীমাকৃত ব্যক্তি এজনে ভোগা ৰোগবোৰক আগৰে পৰা থকা ৰোগ বুলি গণ্য কৰা হয়। একেযুক্তিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, এজন ব্যক্তিক 48 মাহৰ বাবে নিৰন্তৰ বীমাৰ বাবে আৱৰা হোৱাৰ পিছত বীমাকৰ্তাসকলক আগৰে পৰা থকা ৰোগবোৰ বাদ দিবলৈ অনুমতি দিয়া নহয়।

নৱীকৰণযোগ্যতা: যদিও স্বাস্থ্যসেৱা আঁচনিবোৰৰ এক বছৰৰ চুক্তি সময় আছে, আৰু প্ৰতি বছৰে এক নতুন আঁচনি জাৰী কৰিব লাগিব, সকলো আঁচনিৰ বাবে IRDAI ৰ দ্বাৰা জীৱনজোৰা নৱীকৰণযোগ্যতা বাধ্যতামূলক কৰা হৈছে।

বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ

সামগ্ৰীটোত নতুন সুবিধা প্ৰদান কৰাৰ লগতে মূল্য বজাই ৰখাৰ বাবে, বীমা কোম্পানীবোৰে সামগ্ৰীবোৰত উদ্ভাৱনী মূলক পৰিৱৰ্তন উলিয়াইছে। উদাহৰণ স্বৰূপে, মেডিক্লেইম পলিচী, যি 2000 চনৰ আগতে আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় আঁচনি আছিল, বহুতো পৰিৱৰ্তন হৈছে আৰু আৱৰণত নতুন বিশেষ সুবিধা যোগ দিয়া হৈছে। মৌলিক ক্ষতিপূৰণ আৱৰণত কিছুমান সুবিধা যোগ কৰা হৈছে। এই সুবিধাবোৰ বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তা আৰু সামগ্ৰীৰ পৰা সামগ্ৰীলৈ পৃথক হ'ব পাৰে আৰু সকলো সামগ্ৰীৰ বাবে সমানভাৱে উপলব্ধ নহ'ব পাৰে।

i. উপ সীমা আৰু ৰোগ নিৰ্দিষ্ট কেপিং

কিছুমান সামগ্ৰীৰ ৰোগ নিৰ্দিষ্ট কেপিং আছে যেনে ছানি। কিছুমানৰ বীমা ৰাশিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কোঠাৰ ভাড়াৰ উপ সীমাও আছে, যেনে প্ৰতিদিনে কোঠাৰ ভাড়া বীমাৰাশিৰ 1% আৰু ICU মাচুল বীমাৰাশিৰ 2% লৈ সীমাবদ্ধ। যিহেতু অন্যান্য শাখাৰ অধীনত ব্যয় যেনে ICU মাচুল, অ'টি মাচুল আৰু আনকি শল্য চিকিৎসকৰ মাচুল বাছনি কৰা কোঠাৰ প্ৰকাৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত, কোঠাৰ ভাড়াৰ কেপিংয়ে আন শাখাৰ তলতো ব্যয় সীমাবদ্ধ কৰি সামগ্ৰিক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয় সীমিত কৰাত সহায় কৰে।

ii. সহ-পৰিশোধ (জনপ্ৰিয়ভাৱে কো-পে বুলি কোৱা হয়)

সহ-পৰিশোধক IRDAI য়ে এক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ অধীনত ব্যয় ভাগ-বতৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰে যিয়ে প্ৰদান কৰে যে আঁচনিধাৰক/বীমাকৃতই গ্ৰহণযোগ্য দাবীৰ পৰিমাণৰ এক নিৰ্দিষ্ট শতাংশ বহন কৰিব। সহ-পৰিশোধে বীমা ৰাশি হ্ৰাস নকৰে।

সহ-পৰিশোধ হৈছে এনে এটা ধাৰণা য'ত এক স্বাস্থ্য আঁচনিৰ অধীনত প্ৰতিটো দাবীৰ এটা অংশ বীমাকৃতই বহন কৰে। এইবোৰ সামগ্ৰীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বাধ্যতামূলক বা স্বেচ্ছামূলক হ'ব পাৰে। সহ-পৰিশোধে বীমাকৃতসকলৰ মাজত এক নিৰ্দিষ্ট অনুশাসন আনি দিয়ে যাতে অপ্ৰয়োজনীয়ভাৱে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা পৰিহাৰ কৰিব পাৰি। ই নিশ্চিত কৰে যে বীমাকৃতই তেওঁৰ স্বাস্থ্যসেৱাৰ বিকল্পবোৰ বাছনি কৰাত সাৱধানতা অৱলম্বন কৰে আৰু বিলাসী বিকল্পবোৰ পৰিহাৰ কৰে।

যেতিয়া বীমাকৃত ঘটনা এটা ঘটে, বহুতো স্বাস্থ্য আঁচনিত বীমাকৃতক বীমাকৃত লোকচানৰ এটা অংশ ভাগ-বতৰা কৰি লোৱাৰ আৱশ্যক ৰাখে। যেনে বীমাকৃত লোকচান 20000 টকা আৰু আঁচনিখনত সহ-পৰিশোধৰ পৰিমাণ 10% হয়, তেনেহ'লে বীমাকৃতই 2000 টকা পৰিশোধ কৰে।

iii. হ্ৰাসযোগ্য/ অতিৰিক্ত (Deductible/ Excess)

অধ্যায় 5-ত বৰ্ণনা কৰা অনুসৰি, 'হ্ৰাসযোগ্য', যাক 'অতিৰিক্ত' বুলিও কোৱা হয়, হৈছে ব্যয়-ভাগ-বতৰাৰ ব্যৱস্থা। স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি এখনৰ অধীনত, ই প্ৰদান কৰে যে বীমাকৰ্তাই যিকোনো লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ আগতে প্ৰয়োজ্য হ'ব যে বীমাকৰ্তাই ক্ষতিপূৰণ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত কোনো নিৰ্ধাৰিত টকাৰ পৰিমাণলৈকে আৰু চিকিৎসালয় নগদ ধন আঁচনিৰ

ক্ষেত্ৰত কোনো নিৰ্দিষ্ট সংখ্যাৰ দিন/ঘণ্টাৰ বাবে দায়বদ্ধ নহ'ব। স্বাস্থ্য আঁচনিত, বীমাকৰ্তাই দাবী পৰিশোধ কৰাৰ আগতে বীমাকৃতই প্ৰাৰম্ভিকভাৱে এটা নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰিব লাগে, উদাহৰণ স্বৰূপে যদি আঁচনি এখনত হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণ 10,000 টকা হয়, বীমাকৃতই দাবী কৰা প্ৰতিটো বীমাকৃত লোকচানত প্ৰথম 10,000 টকা পৰিশোধ কৰে। উদাহৰণ দিবলৈ, যদি দাবীটো 80,000 টকাৰ হয়, বীমাকৃতই প্ৰথম 10,000 টকা বহন কৰে আৰু বীমাকৰ্তাই 70,000 টকা পৰিশোধ কৰে। এক হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণে বীমা ৰাশি হ্ৰাস নকৰে।

চিকিৎসালয়ৰ নগদ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত হ্ৰাসযোগ্য দিন/ঘণ্টাৰ এক নিৰ্দিষ্ট সংখ্যাও হ'ব পাৰে যি বীমাকৰ্তাই পৰিশোধ কৰিব লগা যিকোনো লাভালাভৰ আগতে প্ৰযোজ্য হ'ব।

এজন এজেণ্টে চালিজাৰি চাই বীমাকৃতক অৱগত কৰিব লাগিব যে প্ৰতি বছৰে, প্ৰতিটো জীৱনত বা প্ৰতিটো ঘটনাত হ্ৰাসযোগ্য প্ৰযোজ্য হয় নে নহয় আৰু প্ৰয়োগ কৰিব লগা নিৰ্দিষ্ট হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণ।

iv. অপেক্ষাৰ সময়

আঁচনি আৰম্ভ হোৱাৰ পৰা 30 দিনৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ সাধাৰণতে যিকোনো দাবী কৰাৰ বাবে বেছিভাগ আঁচনিত প্ৰযোজ্য হয়। অৱশ্যে দুৰ্ঘটনাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে এইটো প্ৰয়োগ কৰা নহ'ব।

v. নিৰ্দিষ্ট ৰোগৰ বাবে অপেক্ষাৰ সময়

এইটো এনে ৰোগৰ বাবে প্ৰযোজ্য যাৰ বাবে চিকিৎসা বিলম্বিত আৰু পৰিকল্পনা কৰিব পাৰি। সামগ্ৰীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বীমা কোম্পানীবোৰে এক/দুই/চাৰি বছৰৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ আৰোপ কৰে আৰু এই ম্যাদ উকলি যোৱাৰ পিছতহে এই ৰোগবোৰৰ বাবে দাবী পৰিশোধ কৰা হয়। কিছুমান ৰোগ হৈছে চকুৰ ছানি, বিনাইন প্ৰষ্টেটিক হাইপাৰট্ৰফী, মেনোৰহাজিয়া বা ফাইব্ৰোমায়োমাৰ বাবে হিষ্টেৰেকটমী, হাৰ্নিয়া, হাইড্ৰচেল, জন্মগত আভ্যন্তৰীণ ৰোগ, মল দ্বাৰত ফিষ্টুলা, পাইলচ, চাইনুচাইটিছ আৰু সম্পৰ্কিত বিকাৰ ইত্যাদি।

vi. দিনৰ সময়ৰ যত্নৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ বাবে আৱৰণ

আগতেই আলোচনা কৰাৰ দৰে, চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ উন্নতি অনুসৰি ডে কেয়াৰ শ্ৰেণীৰ অধীনত বৃহৎ সংখ্যক প্ৰক্ৰিয়া অন্তৰ্ভুক্ত কৰা দেখা গৈছে

vii. প্ৰাক পলিচী পৰীক্ষাৰ ব্যয়

চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ ব্যয় আগতে সম্ভাৱ্য গ্ৰাহকৰ দ্বাৰা বহন কৰা হৈছিল। এতিয়া বীমাকৰ্তাই ব্যয় পৰিশোধ কৰে, যদিহে প্ৰস্তাৱটো আণ্ডাৰৱাইটিংৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা হয়, পৰিশোধ 50% ৰ পৰা 100% লৈ পৃথক হয়। এতিয়া IRDAI -ৰ দ্বাৰা এইটোও নিৰ্দেশিত কৰা হৈছে যে বীমাকৰ্তাই কমেও 50% স্বাস্থ্য পৰীক্ষা ব্যয় বহন কৰিব।

viii. সংযোজিত আৱৰণ (Add on covers)

কিছুমান বীমাকৰ্তাই এড-অন আৱৰণ নামৰ বিভিন্ন নতুন অতিৰিক্ত আৱৰণ প্ৰৱৰ্তন কৰিছে। তাৰে কিছুমান হৈছে:

- ✓ প্ৰসূতি আৱৰণ: প্ৰসূতিক আগতে খুচুৰা আঁচনিৰ অধীনত আগবঢ়োৱা হোৱা নাছিল কিন্তু এতিয়া বেছিভাগ বীমাকৰ্তাই আগবঢ়ায়, বিভিন্ন অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ সৈতে।
- ✓ গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ আৱৰণ: কিছুমান জীৱনৰ আশংকা থকা আৰু ব্যয়বহুল চিকিৎসাৰ প্ৰয়োজন থকা ৰোগৰ বাবে উচ্চ সংস্কৰণৰ সামগ্ৰীৰ অধীনত বিকল্প হিচাপে উপলব্ধ।
- ✓ বীমাৰাশিৰ পুনৰ্স্থাপন: দাবী পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, বীমাৰাশি (যি দাবী পৰিশোধ কৰিলে হ্ৰাস হয়) অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰি মূল সীমালৈ পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পাৰি।
- ✓ আমুষ্ - আমুৰ্বেদ- যোগ - ইউনানী - সিদ্ধ - হোমিঅ'পেথিকৰ বাবে আৱৰণ: কেইটামান আঁচনিতে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয়ৰ এক নিৰ্দিষ্ট শতাংশলৈকে আমুষ্ চিকিৎসাৰ বাবে ব্যয় সামৰি লয়।

ix. মান যোগ কৰা আৱৰণ (Value added covers)

কিছুমান ঋতিপূৰণ সামগ্ৰীত তলত উল্লেখ কৰা অনুসৰি মূল্য সংযোজন আৱৰণ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। আঁচনিখনৰ অনুসূচীত প্ৰতিটো আৱৰণৰ বিপৰীতে নিৰ্ধাৰিত বীমা ৰাশিৰ সীমালৈকে লাভালাভবোৰ পৰিশোধ কৰিব লাগিব, সামগ্ৰিক বীমা ৰাশিঅতিক্ৰম নকৰাকৈ।

- ✓ **বহিঃৰোগী আৱৰণ:** ভাৰতত স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীবোৰে বেছিভাগ কেৱল ৰোগীৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয় আৱৰে। কিছুমান কোম্পানীয়ে এতিয়া কিছুমান উচ্চ-স্তৰৰ আঁচনিৰ অধীনত বহিঃৰোগীৰ ব্যয়ৰ বাবে সীমিত আৱৰণ আগবঢ়ায়।
- ✓ চিকিৎসালয়ৰ নগদ ধন: ই নিৰ্ধাৰিত ম্যাদৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰতিটো দিনৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত একমুঠ পৰিশোধৰ ব্যৱস্থা কৰে। সাধাৰণতে 2/3 দিনৰ হ্ৰাসযোগ্য আঁচনিবোৰ বাদ দি 7 দিনৰ বাবে ম্যাদ প্ৰদান কৰা হয়। সেয়েহে, চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ম্যাদ হ্ৰাসযোগ্য ম্যাদৰ বাহিৰত থাকিলেহে লাভালাভ আৰম্ভ হ'ব। এইটো চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ দাবীৰ উপৰোক্ত কিন্তু আঁচনিখনৰ সামগ্ৰিক বীমাৰাশিৰ ভিতৰতে বা এক পৃথক উপ-সীমাৰ সৈতে হ'ব পাৰে।
- ✓ পুনৰুদ্ধাৰ লাভালাভ: ৰোগ আৰু/ বা দুৰ্ঘটনাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত থকাৰ মুঠ ম্যাদ 10 দিনতকৈ কম নহ'লে একমুঠ লাভালাভ পৰিশোধ কৰা হয়।
- ✓ দাতাৰ ব্যয়: আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি মুখ্য অংগ সংৰোপণৰ ক্ষেত্ৰত দাতাৰ বাবে ব্যয় পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।
- ✓ এম্বুলেঞ্চৰ পৰিশোধ: বীমাকৃত/ বীমাকৃত ব্যক্তিৰ দ্বাৰা এম্বুলেঞ্চৰ বাবে হোৱা ব্যয় আঁচনিখনৰ অনুসূচীত নিৰ্ধাৰিত এক নিৰ্দিষ্ট সীমালৈকে পৰিশোধ কৰা হয়।
- ✓ সংগ দিয়া ব্যক্তিজনৰ বাবে ব্যয়: ইয়াৰ উদ্দেশ্য হৈছে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি থকাৰ সময়ছোৱাত বীমাকৃত ৰোগীৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ সময়ত খাদ্য, পৰিবহনৰ বাবে সংগ দিয়া

ব্যক্তিজনৰ সৈতে হোৱা ব্যয় বোৰ আৱৰা। আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী অনুসৰি আঁচনিৰ অনুসূচীত নিৰ্ধাৰিত সীমালৈকে একমুঠ পৰিশোধ বা খৰচ হোৱাখিনি পৰিশোধ কৰা হয়।

- ✓ পৰিয়ালৰ সংগ্ৰা: পৰিয়ালৰ সংগ্ৰা কেইটামান স্বাস্থ্য সামগ্ৰীৰ বাবে পৰিৱৰ্তন হৈছে। আগতে, প্ৰাথমিক বীমাকৃত, পল্লী, নিৰ্ভৰশীল সন্তানক আৱৰণ প্ৰদান কৰা হৈছিল। এতিয়া এনে কিছুমান নীতি আছে য'ত অভিভাৱক আৰু শাহ-শহৰেককো একে নীতিৰ অধীনত আৱৰণ প্ৰদান কৰিব পাৰি।

x. চিকিৎসাৰ পৰামৰ্শ লোৱা বা অনুসৰণ কৰাত বিফলতা বা চিকিৎসা অনুসৰণ কৰাত বিফলতা

আৰম্ভণিতে আগৰে পৰা থকা ৰোগত আক্ৰান্ত ব্যক্তিসকলক স্বাস্থ্য বীমা আৱৰণ অস্বীকাৰ কৰা হৈছিল। এতিয়া এনে ধৰণৰ ক্ষেত্ৰত সেইবোৰ ৰোগক বাদ দি আৱৰণ আগবঢ়োৱা হৈছে।

মানক স্বাস্থ্য সামগ্ৰী - আৰোগ্য সঞ্জীৱনী: কোভিড-19 মহামাৰীৰ পৃষ্ঠভূমিত, IRDAই সকলো বীমা কোম্পানীক আৰোগ্য সঞ্জীৱনী নামৰ এক মানক স্বাস্থ্য সামগ্ৰী উলিয়াবলৈ কৈছিল য'ত চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ কোনো পৃথকতা নাথাকে যাতে ইয়াক বুজিবলৈ সহজ হয়। প্ৰিমিয়ামটো অৱশ্যে প্ৰতিটো কোম্পানীৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ নীতি অনুসৰি পৃথক হ'ব পাৰে। এইটো বজাৰত স্বাস্থ্য বীমাৰ উন্নত প্ৰৱেশ নিশ্চিত কৰাৰ বাবে। সকলো বীমাকৰ্তাই আৰোগ্য সঞ্জীৱনী নামৰ এই সামগ্ৰীটো আগবঢ়াব লাগিব। [এই পদক্ষেপৰ প্ৰসংগটো আছিল যে বজাৰত বিভিন্ন স্বাস্থ্য বীমা উপলব্ধ আছিল আৰু গ্ৰাহকসকলে সেইবোৰ তুলনা কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল, যাৰ ফলত বিভ্ৰান্তি সৃষ্টি হৈছিল।]

নিম্নলিখিত দুটা প্ৰকাৰৰ আঁচনি আৰোগ্য সঞ্জীৱনী বীমা আঁচনিৰ অধীনত উপলব্ধ:

- ব্যক্তিগত পৰিকল্পনা: এজন একক আঁচনিধাৰক আৰোগ্য সঞ্জীৱনী আঁচনিৰ হিতাধিকাৰী হ'ব।
- পাৰিবাৰিক ক্লেটাৰ পৰিকল্পনা: আঁচনিধাৰকৰ একাধিক পৰিয়ালৰ সদস্য আৰোগ্য সঞ্জীৱনী আঁচনিৰ হিতাধিকাৰী হ'ব পাৰে।

এই সামগ্ৰীটো কোঠাৰ ভাড়া আৰু ICU মাচুলৰ ওপৰত কেপিং ৰ সৈতে আহে কিন্তু ই আধুনিক দিনৰ চিকিৎসা আৰু ষ্টেম চেল থেৰাপী 50% কেপিংসহ সামৰি লয়।

D. টপ-আপ আৱৰণ বা উচ্চ হ্ৰাসযোগ্য বীমা আঁচনি

টপ-আপ আৱৰণ এটাক উচ্চ হ্ৰাসযোগ্য আঁচনি বুলিও কোৱা হয়। বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা টপ-আপ আঁচনি, এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ (যাক থ্ৰেশ্বহোল্ড বুলি কোৱা হয়) অধিক উচ্চ পৰিমাণৰ বীমাৰাশিৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে। এই আঁচনিখনে এখন কম বীমা ৰাশিৰ মৌলিক স্বাস্থ্য আৱৰণৰ সৈতে কাম কৰে আৰু তুলনামূলকভাৱে যুক্তিসংগত প্ৰিমিয়ামত আহে। উদাহৰণ স্বৰূপে, তেওঁলোকৰ নিয়োগকৰ্তাৰ দ্বাৰা আৱৰা ব্যক্তিসকলে অতিৰিক্ত সুৰক্ষাৰ বাবে এটা টপ-আপ আৱৰণ বাছনি কৰিব পাৰে (প্ৰথম আঁচনিৰ বীমা ৰাশিটো সীমা হিচাপে ৰাখি)।

টপ-আপ আঁচনিৰ অধীনত দাবী প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ যোগ্য হ'বলৈ, চিকিৎসাৰ ব্যয় আঁচনিৰ অধীনত বাছনি কৰা হ্ৰাসযোগ্য (বা সীমা) স্বৰতকৈ অধিক হ'ব লাগিব আৰু উচ্চ হ্ৰাসযোগ্য আঁচনিৰ অধীনত পৰিশোধ হ'ব ব্যয়ৰ পৰিমাণ যিটো হ্ৰাসযোগ্যতকৈ অধিক।

উদাহৰণ

এজন ব্যক্তিক তেওঁৰ নিয়োগকৰ্তাই 3 লাখ টকা বীমা ৰাশিৰ বাবে আৱৰে। তেওঁ তিনি লাখ টকাতকৈ অধিক 10 লাখ টকাৰ টপ-আপ আঁচনি বাছনি কৰিব পাৰে। যদি এজনৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয় 5 লাখ টকা হয়, মৌলিক আঁচনিখনে সেইকেৱল তিনি লাখ টকালৈকে আৱৰিব। টপ-আপ আৱৰণৰ সৈতে, টপ-আপ আঁচনিৰ দ্বাৰা বাকী দুই লাখ পৰিশোধ কৰা হ'ব।

টপ-আপ আঁচনিবোৰ সসীয়া হয় আৰু একক 10 লাখ টকাৰ আঁচনিৰ ব্যয় তিনি লাখ টকাৰ অধিকত হোৱা 10 লাখ টকাৰ টপ-আপ আঁচনিতকৈ বহু বেছি হ'ব।

এই আৱৰণবোৰ ব্যক্তিগত ভিত্তিত আৰু পাৰিবাৰিক আধাৰত উপলব্ধ, টপ-আপ আঁচনিত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰতিটো ঘটনাত হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণ অতিক্ৰম কৰিব লাগিব। অৱশ্যে কিছুমান টপ-আপ আঁচনি যি আঁচনিৰ সময়ছোৱাত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ এক শৃংখলাৰ পিছত হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণ অতিক্ৰম কৰিব দিয়ে, ইয়াক ভাৰতীয় বজাৰত জনা যায় এগ্ৰিগেট আধাৰিত উচ্চ হ্ৰাসযোগ্য আঁচনি বা চুপাৰ টপ-আপ আৱৰণ বুলি কোৱা হয়। এক চুপাৰ টপ-আপ আঁচনিয়ে হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণৰ ওপৰত সকলো চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা বিলৰ মুঠ (চুপাৰ টপ-আপ আঁচনিৰ সীমালৈকে) সামৰি লয়, অৰ্থাৎ, হ্ৰাসযোগ্য পৰিমাণটো এবছৰত মুঠ দাবীত প্ৰয়োগ কৰা হয়। সেয়েহে, হ্ৰাসযোগ্য পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, আঁচনিখন পৰৱৰ্তী দাবীৰ বাবে সক্ৰিয় হৈ পৰে।

E. জ্যেষ্ঠ নাগৰিক আঁচনি

এই পৰিকল্পনাবোৰ বৃদ্ধ লোকসকলক আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে যাক প্ৰায়ে নিৰ্দিষ্ট বয়সৰ পিছত আৱৰণ প্ৰত্যাখ্যান কৰা হৈছিল (যেনে 60 বছৰৰ অধিক বয়সৰ লোক)। আৱৰণ আৰু বৰ্জনৰ গাঁথনি বহুখিনি চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আঁচনিৰ দৰে। আৱৰণ আৰু অপেক্ষাৰ সময় নিৰ্ধাৰণত বৃদ্ধসকলৰ ৰোগৰ প্ৰতি বিশেষ মনোযোগ দিয়া হয়। প্ৰৱেশৰ বয়স বেছিভাগ 60 বছৰৰ পিছত আৰু জীৱনজোৰা নৱীকৰণযোগ্য। বীমাৰাশিৰ পৰিমাণ 50,000 টকাৰ পৰা 5,00,000 টকালৈকে হয়। কিছুমান ৰোগৰ বাবে প্ৰযোজ্য অপেক্ষাৰ সময়ৰ তাৰতম্য আছে।

উদাহৰণ: ছানিৰ বাবে এজন বীমাকৰ্তাৰ বাবে 1 বছৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ হ'ব পাৰে আৰু আন কোনো বীমাকৰ্তাৰ বাবে 2 বছৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ: চাইনুচাইটিছ কিছুমান বীমাকৰ্তাৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ ধাৰাত নপৰে কিন্তু আন কিছুমানে ইয়াক তেওঁলোকৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ ধাৰাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰে।

কিছুমান আঁচনিত আগৰে পৰা থকা ৰোগৰ ক্ষেত্ৰত অপেক্ষাৰ ম্যাদ বা সীমা থাকে। চিকিৎসালয়ৰ পূৰ্ব-পৰৱৰ্তী ব্যয় পৰিশোধ হয় চিকিৎসালয়ৰ দাবীৰ শতাংশ হিচাপে বা এক উপ সীমা হিচাপে যিটোৱে অধিক হয়। কিছুমান আঁচনিত তেওঁলোকে সাধাৰণ ক্ষতিপূৰণ আঁচনি অনুসৰণ কৰে যেনে নিৰ্ধাৰিত 30/60 দিন বা 60/90 দিনৰ ভিতৰত ব্যয় হোৱা। IRDAই নিৰ্দেশ দিছে যে সকলো স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তা আৰু TPA (TPA)-য়ে জ্যেষ্ঠ নাগৰিকৰ স্বাস্থ্য বীমা সম্পৰ্কীয় দাবী আৰু অভিযোগবোৰ সমাধান কৰিবলৈ এটা পৃথক চেনেল স্থাপন কৰিব।

F. ফিক্সড লাভালাভ আৱৰণ - চিকিৎসালয়ৰ নগদধন, গুৰুতৰ ৰোগ

এই আৱৰণৰ অধীনত, বীমাকৃতই দাবীৰ পৰিমাণ হিচাপে এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ লাভ কৰে, তেওঁ নাম দিয়া চিকিৎসাৰ বাবে ব্যয় কৰা পৰিমাণ নিৰ্বিশেষে। এই সামগ্ৰীটোত, সাধাৰণতে হোৱা চিকিৎসাবোৰ, ইএনটি (ENT), চকুবিজ্ঞান, প্ৰসূতি আৰু স্ত্ৰীৰোগ বিজ্ঞান আদি থওৰ অধীনত তালিকাভুক্ত কৰা হয় আৰু এই বোৰৰ প্ৰতিটোৰ বাবে সৰ্বাধিক পৰিশোধ আঁচনিখনত উল্লেখ কৰা হৈছে।

এই আঁচনিবোৰ সৰল কিয়নো কেৱল চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰমাণ আৰু আঁচনিৰ অধীনত ৰোগৰ আৱৰণ থকাটোৱেই দাবীটো প্ৰক্ৰিয়া কৰাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত। কিছুমান সামগ্ৰীয়ে স্থিৰ লাভালাভ আৱৰণৰ সৈতে দৈনিক নগদ লাভালাভ পেকেজ কৰে।

আঁচনিখনত নাম থকা তালিকাত স্থান নোপোৱা অস্ত্ৰোপচাৰ/ চিকিৎসাৰ বাবে এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। আঁচনিৰ সময়ছোৱাত বিভিন্ন চিকিৎসাৰ বাবে একাধিক দাবী সম্ভৱ। অৱশ্যে দাবীবোৰ অৱশেষত আঁচনিখনৰ অধীনত বাছনি কৰা বীমাৰাশিৰ দ্বাৰা সীমিত হয়।

কিছুমান স্থিৰ লাভালাভ বীমা আঁচনি হৈছে:

- ✓ চিকিৎসালয়ৰ দৈনিক নগদ বীমা আঁচনি
- ✓ গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ বীমা আঁচনি

1. চিকিৎসালয়ৰ দৈনিক নগদ আঁচনি

a) প্ৰতি দিনৰ পৰিমাণৰ সীমা

চিকিৎসালয়ৰ নগদ আৱৰণে বীমাকৃত ব্যক্তিজনক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰতিটো দিনৰ বাবে এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণ প্ৰদান কৰে। প্ৰতিদিনে নগদ আৱৰণ 1,500 টকাৰ পৰা 5,000 টকা বা তাতকৈ অধিক হ'ব পাৰে। প্ৰতিটো ৰোগৰ বাবে দৈনিক নগদ পৰিশোধৰ লগতে আঁচনিখনৰ ম্যাদৰ বাবে এক উৰ্ধসীমা প্ৰদান কৰা হয়, যি সাধাৰণতে এক বাৰ্ষিক আঁচনি।

b) পৰিশোধৰ দিনৰ সংখ্যা

এই আঁচনিৰ কিছুমান প্ৰকাৰত, অনুমোদিত দৈনিক নগদ ধনৰ সংখ্যা সেই ৰোগৰ সৈতে সম্পৰ্কিত যাৰ বাবে চিকিৎসা গ্ৰহণ কৰা হৈছে। প্ৰতিটো প্ৰকাৰৰ প্ৰক্ৰিয়া/ ৰোগৰ বাবে অনুমোদিত দৈনিক নগদ লাভালাভ সীমিত কৰা চিকিৎসা আৰু প্ৰতিটোৰ বাবে থকাৰ ম্যাদৰ এক বিতং তালিকা নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

c) ষ্টেণ্ডাৰ্ড আৱৰণ বা এড-অন (সংযোজিত) আৱৰণ

চিকিৎসালয়ৰ দৈনিক নগদ আঁচনি খন কিছুমান বীমাকৰ্তাই আগবঢ়োৱা এক স্বতন্ত্ৰ আঁচনি হিচাপে উপলব্ধ, আনহাতে, আন ক্ষেত্ৰত, ই হৈছে নিয়মীয়া ক্ষতিপূৰণ আঁচনিৰ এক এড-অন আৱৰণ। এই আঁচনিবোৰে বীমাকৃতক আনুষঙ্গিক ব্যয় আৱৰণত সহায় কৰে কিয়নো পৰিশোধ হয় এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণৰ আৰু চিকিৎসাৰ প্ৰকৃত ব্যয়ৰ সৈতে ই সম্পৰ্কিত নহয়। ই, আঁচনিখনৰ অধীনত, ক্ষতিপূৰণ আধাৰিত স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ অধীনত প্ৰাপ্ত যিকোনো আৱৰণৰ উপৰিও, পৰিশোধ দিয়াৰ অনুমতি দিয়ে।

d) পৰিপূৰক আৱৰণ

এই আঁচনিবোৰে এক নিয়মীয়া চিকিৎসালয় ব্যয় আঁচনিৰ পৰিপূৰক হ'ব পাৰে কিয়নো ই ব্যয় সাপেক্ষ আৰু আনুষঙ্গিক ব্যয়ৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে আৰু লগতে ক্ষতিপূৰণ নীতিৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা ব্যয় যেনে বৰ্জন, সহ-পৰিশোধ ইত্যাদি প্ৰদান কৰে।

e) আৱৰণৰ অন্যান্য সুবিধাসমূহ

বীমাকৰ্তাৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা, এই আঁচনিৰ কেইবাটাও সুবিধা আছে কিয়নো গ্ৰাহক এজনক বুজাবলৈ সহজ আৰু সেয়েহে ইয়াক অধিক সহজে বিক্ৰী কৰিব পাৰি। ই চিকিৎসাৰ মুদ্রাস্ফীতিক হৰুৱায় কিয়নো প্ৰকৃত ব্যয় যিয়েই নহওঁক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ম্যাদৰ বাবে প্ৰতিদিনে এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হয়। লগতে, এনে বীমা আৱৰণ আৰু দাবী নিষ্পত্তিৰ গ্ৰহণযোগ্যতা সঁচাকৈয়ে সৰল কৰা হয়।

2. গুৰুতৰ ৰোগ আঁচনি

চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ উন্নতিৰ সৈতে, মানুহে কিছুমান মুখ্য ৰোগ যেনে কৰ্কট ৰোগ, ষ্ট্ৰোক আৰু হৃদ আক্ৰমণ আদিৰ পৰা বাচি আছে, যাৰ ফলত আগৰ সময়ত হোৱা হ'লে মৃত্যু হ'লহেঁতেন। অৱশ্যে এটা ডাঙৰ ৰোগৰ পৰা বাচি থকাৰ বাবে চিকিৎসাৰ লগতে চিকিৎসাৰ পিছত জীৱন নিৰ্বাহৰ ব্যয়ৰ বাবে বৃহৎ ব্যয় হয়। গুৰুতৰ ৰোগ আৰম্ভ হোৱাৰ ফলত এজন ব্যক্তিৰ আৰ্থিক সুৰক্ষাৰ প্ৰতি ভাবুকি আহে। এনে ক্ষেত্ৰত সকলো চিকিৎসা ব্যয় আৱৰণৰ বাবে এক মৌলিক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি পৰ্যাপ্ত নহ'ব পাৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ আঁচনিত কিছুমান নামৰ গুৰুতৰ ৰোগ নিৰ্ণয়ৰ ওপৰত একমুঠ পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা আছে। বৃহৎ ব্যয়ৰ যল্ল ল'বলৈ বীমা ৰাশি অধিক।

ভাৰতত, জীৱন বীমাকৰ্তাসকলে জীৱন আঁচনিৰ উপৰোক্ত হিচাপে সচৰাচৰ গুৰুতৰ ৰোগ (ক্ৰিটিকেল ইলনেছ (CI)) লাভালাভ বিক্ৰী কৰে আৰু তেওঁলোকে দুটা প্ৰকাৰৰ আৱৰণ আগবঢ়ায় - স্বৰিত চিআই (accelerated CI) লাভালাভ আঁচনি আৰু একক চিআই (standalone CI) লাভালাভ আঁচনি। বিভ্ৰান্তি পৰিহাৰ কৰিবলৈ, IRDA স্বাস্থ্য বীমা মানকৰণ নিৰ্দেশনাৰ অধীনত 22 টা আটাইতকৈ সচৰাচৰ গুৰুতৰ ৰোগৰ সংজ্ঞা মানক কৰা হৈছে।

আৱৰণ গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগবোৰ বীমাকৰ্তা আৰু সামগ্ৰীবোৰৰ মাজত পৃথক হয়। সাধাৰণতে বীমা ৰাশিৰ 100% গুৰুতৰ ৰোগ নিৰ্ণয়ৰ ক্ষেত্ৰত পৰিশোধ কৰা হয়। কিছুমান ক্ষেত্ৰত আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী আৰু ৰোগৰ তীব্ৰতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ক্ষতিপূৰণ বীমাৰাশিৰ 25% ৰ পৰা 100% লৈ পৃথক হ'ব পাৰে।

আঁচনিখনৰ অধীনত পৰিশোধ যোগ্য হ'বলৈ আঁচনি আৰম্ভ হোৱাৰ পৰা 90 দিনৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ থাকে আৰু ৰোগ টো নিৰ্ণয় কৰাৰ 30 দিনৰ পিছত জীয়াই থকাৰ ধাৰা আছে। বিশেষকৈ 45 বছৰতকৈ অধিক বয়সৰ ব্যক্তিৰ বাবে কঠোৰ চিকিৎসা পৰীক্ষা কৰা হ'ব।

যিকোনো বীমাকৃত ব্যক্তিৰ সন্দৰ্ভত আঁচনিখনৰ অধীনত ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ পিছত, আঁচনিখন সমাপ্ত হয়। এই আঁচনি গোটবোৰক বিশেষকৈ কৰ্পোৰেটসকলক আগবঢ়োৱা হয় যিসকলে তেওঁলোকৰ কৰ্মচাৰীৰ বাবে আঁচনি লয়।

ৰোগ নিৰ্দিষ্ট সামগ্ৰী- কৰোনা কৱচ (Disease Specific Products- Corona Kavach)

জুন 2020-ত, যেতিয়া দেশখনে কৰোনা ভাইৰাছ সংক্ৰমণৰ (কোভিড-19) বহুতো ঘটনাৰ সন্মুখীন হৈছিল, বজাৰত বহুতো লাভালাভ আধাৰিত সামগ্ৰী প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছিল যিয়ে কোভিড-19 পজিটিভ ৰোগ নিৰ্ণয়ৰ ওপৰত একমুঠ পৰিশোধ প্ৰদান কৰে। পিছত কিছুমান কোম্পানীয়ে ক্ষতিপূৰণ আধাৰিত সামগ্ৰীও প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল। অৱশ্যে, PPE কিট, অক্সিজেন আদিৰ দৰে বহুতো ব্যৱহাৰযোগ্য সামগ্ৰী, ৰোগ সংক্ৰমণ ৰোধৰ বাবে আতৰাই ৰখাৰ ব্যৱস্থাৰ ব্যয়বোৰ এই সামগ্ৰীত যল্ল লোৱা হোৱা নাছিল।

IRDAI.-য়ে কৰোনা কৱচ আৰু কৰোনা ৰক্ষক নামৰ দুটা মানক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি লৈ আহিছিল (জীৱন বীমা শাখাৰ অধীনত পৃথকে আলোচনা কৰা হৈছিল)। যদিও সাধাৰণ আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাসকলে কৰোনা কৱচক ক্ষতিপূৰণ-আধাৰিত মানক কোভিড-19 সামগ্ৰী হিচাপে প্ৰদান কৰাটো বাধ্যতামূলক, লাভালাভ-আধাৰিত সামগ্ৰী আগবঢ়োৱা কৰোনা ৰক্ষক, সকলো বীমাকৰ্তাৰ বাবে বৈকল্পিক। দুয়োটা সামগ্ৰীৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ ১৫ দিন।

কৰোনা ৰক্ষক হৈছে এক মানক লাভালাভ আধাৰিত স্বাস্থ্য বীমা যাক কোভিড-19-ৰ দ্বাৰা আক্ৰান্ত হৈ নিম্নতম একে লেঠাৰী 72 ঘণ্টাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন থকা বীমাকৃত ব্যক্তিসকলক একমুঠ লাভালাভ প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আঁচনিখনে 18 বছৰৰ পৰা 65 বছৰ বয়সৰ লোকসকলৰ বাবে ব্যক্তিগত ভিত্তিত 3.5 মাহ, 6.5 মাহ আৰু 9.5 মাহৰ বেলেগ বেলেগ আঁচনি ম্যাদৰ সৈতে এককালীন লাভালাভৰ আৱৰণ আগবঢ়ায় আৰু লাভালাভ পৰিশোধ কৰাৰ পিছত আঁচনিখন সমাপ্ত হয়। কৰোনা ৰক্ষকে 50,000 টকাৰ পৰা 2.5 লাখ টকালৈকে বীমাৰাশি বিকল্প আগবঢ়ায়, 50,000 টকাৰ গুণিতকত। আঁচনিখনে (i)

সম্পূৰ্ণ বীমাৰাশি লাভালাভ, (ii) কম খৰচীয়া প্ৰিমিয়াম, (iii) দাবীৰ একমুঠ পৰিমাণ, (iv) 15 দিনীয়া চুটি অপেক্ষাৰ ম্যাদ আৰু (v) কৰ লাভালাভ প্ৰদান কৰে।

কৰোনা কৰচে জুন 2020-ত IRDAI-ৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা নিৰ্দেশনা অনুসৰি নিম্নলিখিত আৱৰণ প্ৰদান কৰে:

1. চৰকাৰী কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত ৰোগ নিৰ্ণয় কেন্দ্ৰত কোভিড-19-ৰ পজিতিভ (+ve) নিৰ্ণয়ৰ ওপৰত কোভিড-19-ৰ চিকিৎসাৰ বাবে হোৱা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা নিম্নলিখিত ব্যয়বোৰ: (নিম্নতম 24 ঘণ্টাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয় গ্ৰহণযোগ্য।)
  - a. চিকিৎসালয় / নাৰ্চিং হোমৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা কোঠা, বৰ্ডিং, নাৰ্চিং ব্যয়।
  - b. শল্য চিকিৎসক, এনাষ্টেচিষ্ট, চিকিৎসক, পৰামৰ্শদাতা, বিশেষজ্ঞ মাচুল
  - c. এনাস্থেচিয়া, তেজ, অক্সিজেন, অপাৰেচন থিয়েটাৰ মাচুল, অস্ত্ৰোপচাৰৰ সঁজুলি, ভেণ্টিলেটৰ মাচুল, ঔষধ আৰু ড্ৰাগচ, ৰোগ নিৰ্ণয়ৰ বাবে ব্যয়, ডায়গনষ্টিক ইমেজিং পদ্ধতি, পিপিই কিট, হাতমোজা, মাস্ক আৰু এনে ধৰণৰ অন্যান্য একে ধৰণৰ ব্যয়
  - d. ইণ্টেন্সিভ কেয়াৰ ইউনিট (ICU) / ইণ্টেন্সিভ কাৰ্ডিয়াক কেয়াৰ ইউনিট (আইচিচিইউ) ব্যয়।
  - e. এৰাৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে নিয়াৰ পথ এম্বুলেঞ্চৰ ব্যয় সৰ্বাধিক 2000/- টকা।
2. তলত উল্লেখ কৰা চৰ্তসমূহৰ (সম্পূৰ্ণ নহয়) সাপেক্ষে প্ৰতিটো ঘটনাত সৰ্বাধিক 14 দিনলৈকে ঘৰত চিকিৎসা প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে গৃহ যত্ন চিকিৎসা ব্যয়:
  - a. চিকিৎসকে বীমাকৃত ব্যক্তিজনক ঘৰত চিকিৎসা কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়ে।
  - b. প্ৰতিদিনে এজন চিকিৎসকৰ দ্বাৰা স্বাস্থ্যৰ স্থিতি নিৰন্তৰ নিৰীক্ষণ কৰা হয়, যাৰ ভিতৰত আছে প্ৰদান কৰা চিকিৎসাৰ ৰেকৰ্ড।
3. চিকিৎসা কাৰী চিকিৎসকে নিৰ্ধাৰণ কৰিলে আৰু COVID-ৰ চিকিৎসাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হ'লে অন্যান্য ব্যয় আৱৰা হয়,
  - a. ঘৰত বা ৰোগ নিৰ্ণয় কেন্দ্ৰত কৰা ৰোগ নিৰ্ণয় পৰীক্ষা
  - b. লিখিতভাৱে নিৰ্ধাৰিত ঔষধ
  - c. চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ মাচুল
  - d. চিকিৎসা কৰ্মচাৰীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত নাৰ্চিং মাচুল
  - e. চিকিৎসা প্ৰক্ৰিয়াবোৰ ঔষধৰ পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰয়োগত সীমাবদ্ধ
  - f. পালচ অক্সিমিটাৰ, অক্সিজেন চিলিণ্ডাৰ আৰু নেবুলাইজাৰৰ মূল্য

অতিৰিক্ত আৱৰণ - চিকিৎসালয়ৰ দৈনিক নগদ ধন: বীমাকৰ্তাই এই আঁচনিৰ অধীনত এক গ্ৰহণযোগ্য চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ দাবীৰ পিছত কোভিডৰ চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰতি 24 ঘণ্টাৰ নিৰন্তৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে প্ৰতিদিনে 0.5% বীমা ৰাশি পৰিশোধ কৰিব।

মানক ভেক্টৰ বাহিত ৰোগ স্বাস্থ্য আঁচনি: (Standard Vector Borne Disease Health Policy):

IRDAI.-য়ে 3 ফেব্ৰুৱাৰী 2021 তাৰিখৰ ইয়াৰ নিৰ্দেশনাবোৰ অনুসৰণ কৰি সিদ্ধান্ত লৈছিল যে ভেক্টৰ বাহিত ৰোগৰ বাবে মানক সামগ্ৰীবোৰে নিম্নলিখিত আৱৰণ প্ৰদান কৰিব:

1. **চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ লাভালাভ:** নিম্নলিখিত যিকোনো ভেক্টৰ বাহিত ৰোগৰ ধনাত্মক নিৰ্ণয়ত যাৰ বাবে নিম্নতম 72 ঘণ্টাৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন; বীমা ৰাশিৰ 100% ৰ সমান একমুঠ লাভালাভ পৰিশোধ কৰিব লাগে।

- a) ডেংগু জ্বৰ
- b) মেলেৰিয়া
- c) ফাইলাৰিয়া (লিম্ফেটিক ফাইলেৰিয়াচিছ)
- d) কালা-আজাৰ
- e) চিকুনগুনিয়া
- f) জাপানীজ এনকেফেলাইটিছ
- g) জিকা ভাইৰাছ

2. **ৰোগ নিৰ্ণয় আৱৰণ:** বীমা ৰাশিৰ 2% আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে, আৱৰণৰ সময়ত প্ৰথম ৰোগনিৰ্ণয়ৰ সময়ত প্ৰতিটো আৱৰণ ভেক্টৰ বাহিত ৰোগৰ ধনাত্মক ৰোগ নিৰ্ণয় হ'লে (পৰীক্ষাগাৰ পৰীক্ষাৰ জৰিয়তে আৰু চিকিৎসা চিকিৎসকৰ দ্বাৰা নিশ্চিত) পৰিশোধ কৰিব লাগিব। আঁচনিধাৰকে আঁচনি বৰ্ষত কেৱল এবাৰহে প্ৰতিটো ৰোগৰ বাবে "ৰোগ নিৰ্ণয় আৱৰণ" পৰিশোধৰ অধীনত পৰিশোধৰ অধিকাৰ প্ৰাপ্ত কৰে।

G. কন্সো-সামগ্ৰী

স্বাস্থ্য আৰু জীৱন কন্সো সামগ্ৰীবোৰে জীৱন বীমা কোম্পানী এটাৰ জীৱন বীমা আৱৰণ আৰু অনা-জীৱন আৰু/বা ষ্টেণ্ডাৰ্ড এলোন স্বাস্থ্য বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা আগবঢ়োৱা স্বাস্থ্য বীমা আৱৰণৰ সংমিশ্ৰণ আগবঢ়ায়।

সামগ্ৰীটো ব্যক্তিগত বীমা আঁচনি আৰু গোট বীমা আধাৰত আগবঢ়োৱা হ'ব পাৰে। অৱশ্যে স্বাস্থ্য বীমা ফ্লোটৰ আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, পৰিয়ালৰ এজন উপাৰ্জনকাৰী সদস্যৰ জীৱনৰ ওপৰত বিশুদ্ধ ম্যাদী জীৱন বীমা আৱৰণৰ অনুমতি দিয়া হয় যি বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আৰু সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ অন্যান্য প্ৰযোজ্য আণ্ডাৰৰাইটিং নিয়ম সাপেক্ষে স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ প্ৰস্তাৱক।

পেকেজ আঁচনিসমূহ

পেকেজ বা ছাতিৰ আৱৰণে, একক নথিৰ অধীনত, আৱৰণৰ এক মিশ্ৰণ দিয়ে।

স্বাস্থ্য বীমাত পেকেজ আঁচনিৰ উদাহৰণৰ ভিতৰত আছে ক্ষতিপূৰণ আঁচনিৰ সৈতে গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ আৱৰণ লাভালাভ আৰু আনকি জীৱন বীমা আঁচনি আৰু চিকিৎসালয়ৰ দৈনিক নগদ লাভালাভবোৰ ক্ষতিপূৰণ আঁচনিৰ সৈতে একত্ৰিত কৰা।

ভ্ৰমণ বীমা:

ভ্ৰমণ বীমা আঁচনিখন কেৱল স্বাস্থ্য বীমাকেই নহয়, লগতে ৰোগ/দুৰ্ঘটনাৰ ফলত চিকিৎসা ব্যয় আৰু পৰীক্ষা কৰা সামগ্ৰীৰ আগমনত বিলম্ব, পাছপোৰ্ট আৰু নথিপত্ৰ হেৰুওৱা, সম্পত্তি/ব্যক্তিগত ক্ষতিৰ বাবে তৃতীয় পক্ষৰ দায়বদ্ধতা, ভ্ৰমণ বাতিল আৰু আনকি ভ্ৰমণ আঁচনিৰ অধীনত পৰম্পৰাগতভাৱে প্ৰদান কৰা হাইজেক আৱৰণ আদিৰ সৈতে দুৰ্ঘটনাজনিত মৃত্যু/বিকলাঙ্গতাৰ লাভালাভ সামৰি এক পেকেজ আঁচনি হিচাপেও আগবঢ়োৱা হয়। (ভ্ৰমণ বীমাৰ বিৱৰণ পিছত প্ৰদান কৰা হয়।)

H. দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ বাবে মাইক্ৰ বীমা আৰু স্বাস্থ্য বীমা

ক্ষুদ্ৰ বীমা সামগ্ৰীবোৰ বিশেষভাৱে গ্ৰাম্য আৰু অনানুষ্ঠানিক খণ্ডৰ নিম্ন উপাৰ্জনৰ লোকসকলৰ সুৰক্ষাৰ লক্ষ্যৰে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ই হৈছে এক সুলভ প্ৰিমিয়াম আৰু লাভালাভ পেকেজৰ সৈতে এক নিম্ন মূল্যৰ সামগ্ৰী। ক্ষুদ্ৰ বীমা IRDA মাইক্ৰ বীমা নিয়মাৱলী, 2005-ৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়।

এনে আৱৰণবোৰ বেছিভাগই বিভিন্ন সামূহিক সংগঠন বা বেচৰকাৰী সংগঠনৰ (বেচৰকাৰী সংগঠন)বোৰে তেওঁলোকৰ সদস্যসকলৰ বাবে গোট আধাৰত লোৱা হয়।

সমাজৰ দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ লোকসকলক সেৱা আগবঢ়োৱাৰ বাবে PSU ৰ দ্বাৰা বিশেষভাৱে সৃষ্টি কৰা দুটা আঁচনি হৈছে জন আৰোগ্য বীমা আঁচনি আৰু সাৰ্বজনীন স্বাস্থ্য আঁচনি। ব্যক্তিগত খণ্ডৰ বীমা কোম্পানীবোৰেও এই লক্ষ্য খণ্ডৰ বাবে বীমা কৰচ যোজনা, গ্ৰামীণ জীৱন ৰক্ষা আঁচনি, ভাগ্য লক্ষ্মী আদিৰ দৰে বহুতো অভিনৱ ক্ষুদ্ৰ বীমা স্বাস্থ্য সামগ্ৰী উলিয়াইছে - সমগ্ৰ তালিকাখন IRDAI ৱেবছাইটত পোৱা যাব।

I. ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য বীমা যোজনা

চৰকাৰে বিভিন্ন স্বাস্থ্য আঁচনিও আৰম্ভ কৰিছে, তাৰে কিছুমান নিৰ্দিষ্ট ৰাজ্যৰ বাবে প্ৰযোজ্য। ই বীমা কোম্পানীবোৰৰ সহযোগত ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য বীমা যোজনা (RSBY) কাৰ্যকৰী কৰিছিল যাতে দৰিদ্ৰতা ৰেখাৰ তলৰ পৰিয়ালবোৰৰ বাবে স্বাস্থ্য বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰা হয়।

অৱশ্যে আৰ.এছ.বি.ৱাই.(RSBY)-য়ে কেৱল 30,000 টকাৰ বীমা ৰাশি প্ৰদান কৰিছিল যাক ডাঙৰ অস্ত্ৰোপচাৰ/ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি কৰাৰ ব্যয় পূৰণ কৰাৰ বাবে পৰ্যাপ্ত বুলি বিবেচনা কৰা হোৱা নাছিল।

J. প্ৰধান মন্ত্ৰী জনআৰোগ্য যোজনা

ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য নীতি 2017-ৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি (RSBY)-ৰ ত্ৰুটিবোৰ দূৰ কৰিবলৈ, ভাৰত চৰকাৰে 2017 চনত 'আয়ুষ্মান ভাৰত আঁচনি' আৰম্ভ কৰিছিল, যি হৈছে সাৰ্বজনীন স্বাস্থ্য আৱৰণ (UHC) ৰ দৃষ্টিভংগী প্ৰাপ্ত কৰাৰ এক মুখ্য আঁচনি। প্ৰধানমন্ত্ৰী জন আৰোগ্য যোজনা (PMJAY) নামেৰেও জনাজাত আয়ুষ্মান ভাৰত, 5,00,000 টকাৰ বীমা ৰাশিৰ সৈতে আহিছিল।

ই তেতিয়াৰ বিদ্যমান ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্য বীমা যোজনা (RSBY)ক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল। PMJAY ত চৰকাৰৰ দ্বাৰা সম্পূৰ্ণৰূপে পুঁজি যোগান ধৰা হয় আৰু কাৰ্যকৰীকৰণৰ ব্যয় কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ মাজত ভাগ-বতৰা কৰা হয়।

K. প্ৰধানমন্ত্ৰী সুৰক্ষা বীমা যোজনা

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা মৃত্যু আৰু বিকলাঙ্গতা আৱৰণ সামৰি শেহতীয়াকৈ ঘোষণা কৰা (PMSBY)-ৰ বিশেষস্বৰূপে নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

আৱৰণৰ পৰিসৰ: অংশগ্ৰহণকাৰী বেংকবোৰত 18 ৰ পৰা 70 বছৰ বয়সৰ সকলো সঞ্চয় বেংক একাউন্ট ধাৰকে কেৱল এটা সঞ্চয় বেংক একাউন্টৰ জৰিয়তে যোগদান কৰাৰ অধিকাৰ আছে আৰু যদি তেওঁ একাধিক বেংকত নাম ভৰ্তি কৰে, তেন্তে তেওঁ কোনো অতিৰিক্ত লাভালাভ নাপায় আৰু পৰিশোধ কৰা অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম বাজেয়াপ্ত হ'ব। বেংক একাউন্টৰ বাবে আধাৰ হ'ব প্ৰাথমিক কেৱাইচি (KYC)।

নামভৰ্তিৰ পদ্ধতি/ ম্যাদ: আৱৰণটো 1 জুনৰ পৰা 31 মে লৈ এক বছৰৰ বাবে হ'ব যাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত প্ৰপত্ৰত নিৰ্ধাৰিত সঞ্চয় বেংক একাউন্টৰ পৰা অটো-ডেবিটৰ দ্বাৰা যোগদান/পৰিশোধ কৰাৰ বিকল্প প্ৰতি বছৰৰ 31 মে'ৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰিব লাগিব,

পৰৱৰ্তী সময়ত সম্পূৰ্ণ বাৰ্ষিক প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ দ্বাৰা যোগদান কৰাটো নিৰ্দিষ্ট চৰ্তাৱলীত সম্ভৱ হ'ব পাৰে। যিকোনো সময়তে আঁচনিখনৰ পৰা প্ৰস্থান কৰা ব্যক্তিসকলে ওপৰোক্ত পদ্ধতিৰ জৰিয়তে ভৱিষ্যতে আঁচনিখনত পুনৰ যোগদান কৰিব পাৰে।

বীমাৰ অধীনত লাভালাভবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

লাভালাভৰ তালিকা	বীমাকৃত ৰাশি
মৃত্যু	Rs. 2 Lakh
দুয়োটা চকুৰ সম্পূৰ্ণ আৰু পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব নোৱাৰা ক্ষতি বা দুয়োখন হাত বা ভৰিৰ ক্ষমতা হেৰুওৱা বা এটা চকুৰ দৃষ্টি শক্তি হেৰুওৱা আৰু হাত বা ভৰিৰ ক্ষমতা হেৰুওৱা	Rs. 2 Lakh

এটা চকুৰ দৃষ্টি শক্তি সম্পূৰ্ণ আৰু পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব নোৱাৰা ক্ষতি বা এখন হাত বা ভৰিৰ ক্ষমতা হেৰুওৱা	Rs. 1 Lakh
---	------------

এছ.এম.এছ.(SMS), ইমেইল বা ব্যক্তিগত সাক্ষাতৰ দ্বাৰা যোগদান আৰু মনোনয়ন সুবিধা উপলব্ধ।

প্ৰিমিয়াম: প্ৰতি জন সদস্যৰ বাবে বছৰি 12/- টকা। 'অটো ডেবিট' সুবিধাৰ জৰিয়তে একাউন্ট ধাৰকৰ সঞ্চয় বেংক একাউন্টৰ পৰা প্ৰিমিয়াম কৰ্তন কৰা হ'ব

আৱৰণ সমাপ্ত কৰা: সদস্যৰ বাবে দুৰ্ঘটনা আৱৰণ সমাপ্ত হ'ব:

1. 70 বছৰ বয়স প্ৰাপ্ত কৰা সদস্যৰ (বয়স নিকটতম জন্ম দিন) বা
2. বেংকৰ সৈতে একাউন্ট বন্ধ কৰা বা বীমা বলবৎ ৰাখিবলৈ বেলেঞ্চৰ অভাৱ বা

যদি কোনো কাৰিকৰী কাৰণ যেনে নিৰ্ধাৰিত তাৰিখত অপৰ্যাপ্ত বেলেঞ্চ বা যিকোনো প্ৰশাসনিক সমস্যৰ বাবে বীমা আৱৰণ বন্ধ কৰা হয়, নিৰ্ধাৰিত চৰ্তাৱলী সাপেক্ষে সম্পূৰ্ণ বাৰ্ষিক প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত ইয়াক পুনৰ স্থাপন কৰিব পাৰি।

L. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু বিকলাঙ্গতা আৱৰণ

এক ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা (**Personal Accident (PA)**) আৱৰণে অপ্ৰত্যাশিত দুৰ্ঘটনাৰ ক্ষেত্ৰত মৃত্যু আৰু অক্ষমতাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে।

এটা **PA** আঁচনিত,

- a) মৃত্যুৰ লাভালাভ হৈছে বীমা ৰাশিৰ 100% পৰিশোধ,
- b) অক্ষমতাৰ ক্ষেত্ৰত, স্থায়ী বিকলাঙ্গতাৰ ক্ষেত্ৰত বীমা ৰাশিৰ এক নিৰ্ধাৰিত শতাংশৰ পৰা ক্ষতিপূৰণ পৃথক হয়
- c) অস্থায়ী বিকলাঙ্গতাৰ বাবে সাপ্তাহিক ক্ষতিপূৰণ।

সাপ্তাহিক ক্ষতিপূৰণৰ অৰ্থ হৈছে ক্ষতিপূৰণ দিবলগীয়া সপ্তাহৰ সংখ্যাৰ হিচাপত সৰ্বাধিক সীমা সাপেক্ষে অক্ষম থকা প্ৰতি সপ্তাহত এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা হ'ব।

1. আৱৰণ বিকলাঙ্গতাৰ প্ৰকাৰ

সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা অক্ষমতাৰ প্ৰকাৰবোৰ হৈছে:

- i. স্থায়ী সম্পূৰ্ণ বিকলাঙ্গতা (**Permanent total disability (PTD)**): অৰ্থাৎ আজীৱনৰ বাবে সম্পূৰ্ণৰূপে অক্ষম হোৱা যেনে চাৰিওটা হাত-ভৰিৰ পক্ষাঘাত, কোমাটোজ অৱস্থা, দুয়োটা চকু/ দুয়োখন হাত/ দুয়োখন ভৰি বা এখন হাত আৰু এটা চকু বা এটা চকু আৰু এখন ভৰি বা এখন হাত আৰু এখন ভৰি হেৰুওৱা,

- ii. স্থায়ী আংশিক বিকলাঙ্গতা (**Permanent partial disability (PPD)**): অর্থাৎ আজীৱনৰ বাবে আংশিকভাৱে অক্ষম হোৱা যেনে হাতৰ আঙুলি, ভৰিৰ আঙুলি, আঙুলিৰ হাড় আদি হেৰুওৱা।
- iii. অস্থায়ী সম্পূৰ্ণ বিকলাঙ্গতা (**Temporary total disability (TTD)**): অর্থাৎ অস্থায়ী সময়ৰ বাবে সম্পূৰ্ণৰূপে অক্ষম হোৱা। আৱৰণৰ এই শাখাটো বিকলাঙ্গতাৰ সময়ছোৱাত উপাৰ্জনৰ লোকচান আৱৰণৰ উদ্দেশ্যে কৰা হৈছে।

গ্ৰাহকৰ কেৱল মৃত্যু আৱৰণ বা মৃত্যু আৰু স্থায়ী বিকলাঙ্গতা বা মৃত্যু আৰু স্থায়ী বিকলাঙ্গতা আৰু লগতে অস্থায়ী সম্পূৰ্ণ বিকলাঙ্গতা বাছনি কৰাৰ বিকল্প আছে।

2. বীমাৰাশি

PA আঁচনিৰ বাবে বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণবোৰ সাধাৰণতে মুঠ মাহিলী উপাৰ্জনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। সাধাৰণতে, ই মুঠ মাহিলী উপাৰ্জনৰ 60 গুণ। অৱশ্যে, কিছুমান বীমাকৰ্তাই উপাৰ্জনৰ স্তৰ বিবেচনা নকৰাকৈ স্থিৰ আঁচনিৰ আধাৰত আগবঢ়ায়। এনে আঁচনিত আৱৰণৰ প্ৰতিটো শাখাৰ বাবে বীমা ৰাশি বাছনি কৰা আঁচনি অনুসৰি পৃথক হয়।

3. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা - এক লাভালাভ আঁচনি

এক লাভালাভ আঁচনি হোৱাৰ বাবে, PA আঁচনিবোৰ দাবীৰ সময়ত 'অৱদান'ৰ নীতিৰ অধীন নহয়। সেয়েহে, যদি এজন ব্যক্তিৰ বিভিন্ন বীমাকৰ্তাৰ সৈতে একাধিক আঁচনি থাকে, সকলো আঁচনিৰ অধীনত দাবী পৰিশোধ কৰা হ'ব।

4. আৱৰণৰ পৰিসৰ

এই আঁচনিবোৰ প্ৰায়ে চিকিৎসা ব্যয়, অর্থাৎ দুৰ্ঘটনাৰ পিছত হোৱা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা/ চিকিৎসা ব্যয়ৰ পৰিশোধ ৰখাৰ বাবে সম্প্ৰসাৰিত কৰা হয়।

5. মূল্য সংযোজন লাভালাভসমূহ

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ লগতে, বহুতো বীমাকৰ্তাই দুৰ্ঘটনাৰ ফলত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে চিকিৎসালয়ৰ নগদ ধন, নশ্বৰ দেহ পৰিবহনৰ ব্যয়, এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণৰ বাবে শিক্ষাৰ লাভালাভ আৰু প্ৰকৃত বা নিৰ্ধাৰিত সীমাৰ মাজত যিটো কম সেইটোৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি এম্বুলেন্স মাচুল ৰ দৰে মূল্য সংযোজন সুবিধাও আগবঢ়ায়।

6. বৰ্জন:

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ অধীনত সচৰাচৰ বৰ্জন হৈছে আঁচনি আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে বিদ্যমান বিকলাঙ্গতাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা দুৰ্ঘটনা, মৃত্যু, মানসিক বিকাৰ বা যিকোনো ৰোগৰ ফলত হোৱা বিকলাঙ্গতা, যুদ্ধৰ ফলত আঘাত, আক্ৰমণ, অপৰাধমূলক হত্যা বা হত্যা, ইচ্ছাকৃত ভাৱে আত্ম-আঘাত, আত্মহত্যা, ড্ৰাগ/সুৰা সেৱন, বিমান বা বেলুনিং ৰ দৰে

নির্ধাৰিত অতিৰিক্ত বিপদজনক কাৰ্যকলাপত জড়িত হৈ থকাৰ সময়ত হোৱা আঘাত। এইটো এটা নিৰ্দেশক তালিকা আৰু কোম্পানীৰ পৰা কোম্পানীলৈ পৃথক হ'ব পাৰে।

PA আঁচনিবোৰ ব্যক্তি, পৰিয়াল আৰু গোটবোৰক আগবঢ়োৱা হয়।

গোট ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনি

গোট ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে বাৰ্ষিক আঁচনি আৰু বাৰ্ষিকীত নৱীকৰণৰ অনুমতি দিয়া হয়। অৱশ্যে, অ-জীৱন আৰু একক স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাই নিৰ্দিষ্ট ঘটনাবোৰক আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে এক বছৰতকৈ কম ম্যাদৰ সৈতে গোটব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা সামগ্ৰী আগবঢ়াব পাৰে।

ভঙা হাড়ৰ আঁচনি আৰু দৈনন্দিন কাৰ্যকলাপ হেৰুওৱাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ

এইটো এটা বিশেষ PA নীতি। এই আঁচনিখন তালিকাভুক্ত ফ্ৰেকচাৰৰ বিপৰীতে আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। দাবীৰ সময়ত স্থিৰ লাভালাভ বা প্ৰতিটো ফ্ৰেকচাৰৰ বিপৰীতে উল্লেখ কৰা বা বীমাৰাশিৰ শতাংশ পৰিশোধ কৰা হয়। লাভালাভৰ পৰিমাণ নিৰ্ভৰ কৰে ঢাকি ৰখা হাড়ৰ প্ৰকাৰ আৰু হাড় ভঙাৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত।

M. বিদেশী ভ্ৰমণ বীমা

আঁচনিখনৰ প্ৰয়োজনীয়তা: ব্যৱসায়, ছুটি বা অধ্যয়নৰ বাবে ভাৰতৰ বাহিৰত ভ্ৰমণ কৰোঁতে দুৰ্ঘটনাজনিত আঘাত বা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যয় আৱৰণ। চিকিৎসা সেৱাৰ ব্যয়, বিশেষকৈ আমেৰিকা যুক্তৰাজ্য আৰু কানাডাৰ দৰে দেশত, অতি বেছি আৰু ইয়াৰ ফলত ডাঙৰ বিত্তীয় সমস্যা হ'ব পাৰে।

আৱৰণৰ পৰিসৰ

এনে আঁচনিবোৰ মুখ্যতঃ দুৰ্ঘটনা আৰু ৰোগৰ লাভালাভৰ বাবে, কিন্তু বজাৰত উপলব্ধ বেছিভাগ সামগ্ৰীয়ে এটা সামগ্ৰীৰ ভিতৰতে বিভিন্ন আৱৰণ সামৰি ৰাখে।

আগবঢ়োৱা সচৰাচৰ আৱৰণবোৰ হৈছে:

a) চিকিৎসা আৰু ৰোগ শাখা:

- দুৰ্ঘটনাজনিত মৃত্যু/ বিকলাঙ্গতা
- ৰোগ/ দুৰ্ঘটনাৰ বাবে চিকিৎসা ব্যয়

b) প্ৰত্যাহৰ্তন আৰু স্থানান্তৰ

c) ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ

d) ব্যক্তিগত দায়বদ্ধতা

e) অন্যান্য অনা-চিকিৎসীয় আৱৰণ:

- i. ট্ৰিপ বাতিল
- ii. ভ্ৰমণ বিলম্ব
- iii. ভ্ৰমণৰ ব্যাঘাত
- iv. সংযোগ হেৰুওৱা
- v. পৰীক্ষা কৰা সামগ্ৰীৰ বিলম্ব
- vi. পৰীক্ষা কৰা সামগ্ৰী হেৰুওৱা
- vii. পাছপোর্ট হেৰুওৱা
- viii. জৰুৰীকালীন নগদ অগ্ৰিম
- ix. হাইজেক ভাড়া
- x. বেইল বণ্ড বীমা
- xi. হাইজেক আৱৰণ
- xii. পৃষ্ঠপোষক সুৰক্ষা
- xiii. সহানুভূতিশীল সাক্ষাৎ
- xiv. অধ্যয়নৰ ব্যাঘাত
- xv. ঘৰ চুৰি

1. পৰিকল্পনাৰ প্ৰকাৰ

জনপ্ৰিয় আঁচনিবোৰ হৈছে ব্যৱসায় আৰু বন্ধৰ দিনৰ আঁচনি, অধ্যয়ন পৰিকল্পনা আৰু নিযুক্তি আঁচনি।

2. আঁচনিখন কোনে ল'ব পাৰে

ব্যৱসায়, বন্ধবা অধ্যয়নৰ বাবে বিদেশ ভ্ৰমণ কৰা এজন ভাৰতীয় নাগৰিকে এই আঁচনি গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। বিদেশত চুক্তিত প্ৰেৰণ কৰা ভাৰতীয় নিয়োগকৰ্তাৰ কৰ্মচাৰীসকলকো সামৰি ল'ব পাৰি।

3. বীমা ৰাশি আৰু প্ৰিমিয়াম

আৱৰণটো আমেৰিকান ডলাৰত মঞ্জুৰ কৰা হয় আৰু সাধাৰণতে চিকিৎসা ব্যয়, স্থানান্তৰ আৰু প্ৰত্যাহ্বান সামৰি লোৱা শাখাটোৰ বাবে 100,000 আমেৰিকান ডলাৰৰ পৰা 500,000 আমেৰিকান ডলাৰলৈ পৃথক হয়। দায়বদ্ধতা আৱৰণৰ বাহিৰে অন্যান্য শাখাবোৰত বীমা ৰাশি কম হয়। নিযুক্তি আঁচনিত ডলাৰত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব লাগিব, তাৰ বাহিৰে ভাৰতীয় টকাত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব পাৰি। আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে দুই প্ৰকাৰৰ হয়:

- ✓ আমেৰিকা যুক্তৰাজ্য/কানাডাক বাদ দি বিশ্বব্যাপী
- ✓ আমেৰিকা যুক্তৰাজ্য/কানাডাকে ধৰি বিশ্বব্যাপী

কিছুমান সামগ্ৰীয়ে দেশৰ এটা গোটৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে। উদাহৰণ হৈছে কেৱল এছিয়াৰ দেশবোৰলৈ ভ্ৰমণ কৰা, কেৱল ইউৰোপীয় দেশবোৰলৈ ভ্ৰমণ কৰা বা কেৱল এক নিৰ্দিষ্ট দেশলৈ ভ্ৰমণ কৰা।

কৰ্পোৰেট সঘনাই উৰা যাত্ৰীৰ পৰিকল্পনা (Corporate Frequent Flyer plans)

এয়া হৈছে এক বাৰ্ষিক নীতি যাৰ দ্বাৰা কৰ্পোৰেট/ নিয়োগকৰ্তাই ইয়াৰ কাৰ্যবাহীসকলৰ বাবে ব্যক্তিগত আঁচনি লয় যিয়ে সঘনাই ভাৰতৰ বাহিৰত ভ্ৰমণ কৰে। এই আৱৰণটো এবছৰত বহুবাৰ বিদেশলৈ উৰা মাৰা ব্যক্তিসকলেও ল'ব পাৰে। কোম্পানী এটাৰ কৰ্মচাৰীৰ দ্বাৰা এবছৰত আনুমানিক পুৰুষৰ ভ্ৰমণৰ দিনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি আগতীয়া প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা হয়। ওপৰোক্ত আঁচনিবোৰ কেৱল ব্যৱসায় আৰু বন্ধৰ ভ্ৰমণৰ বাবে প্ৰদান কৰা হয়। আগৰে পৰা থকা ৰোগবোৰ সাধাৰণতে বিদেশী চিকিৎসা/ ভ্ৰমণ বীমাৰ বাবে বাদ দিয়া হয়।

N. গোট স্বাস্থ্য আৱৰণ (Group Health cover)

1. গোট আঁচনিসমূহ

অধ্যয়নটোৰ আগতে বৰ্ণনা কৰা অনুসৰি গোটৰ মালিক এজনে গোট আঁচনি এটা লয় যি নিয়োগকৰ্তা, সংগঠন, বেংকৰ ক্রেডিট কাৰ্ড বিভাগ হ'ব পাৰে, য'ত একক আঁচনিৰ ব্যক্তিৰ গোটটোই গোটটোক সামৰি লয়। এই আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে, এক বছৰৰ নৱীকৰণযোগ্য চুক্তি।

গোট আঁচনিৰ বিশেষত্ব - চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ লাভালাভ আৱৰণ।

1. আৱৰণৰ পৰিসৰ

গোট স্বাস্থ্য বীমাৰ আটাইতকৈ সচৰাচৰ প্ৰকাৰ হৈছে নিয়োগকৰ্তাই কৰ্মচাৰী আৰু তেওঁলোকৰ পৰিয়ালক সামৰি লোৱা আঁচনি যাৰ ভিতৰত আছে নিৰ্ভৰশীল পত্নী, সন্তান আৰু পিতৃ-মাতৃ/ শাহু-শহৰ।

2. দৰ্জী-নিৰ্মিত আৱৰণ (Tailor-made cover)

গোট আঁচনিবোৰ প্ৰায়ে গোটটোৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ সৈতে খাপ খোৱাকৈ দৰ্জী-নিৰ্মিত আৱৰণ হয়। সেয়েহে, গোট আঁচনিবোৰত, ব্যক্তিগত আঁচনিৰ কেইবাটাও মানক বৰ্জন গোট আঁচনিৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত পোৱা যায়।

3. প্ৰসূতি আৱৰণ

এটা গোট আঁচনিৰ আটাইতকৈ সচৰাচৰ সম্প্ৰসাৰণবোৰৰ ভিতৰত এটা হ'ল প্ৰসূতি আৱৰণ। প্ৰসূতি আৱৰণে শিশু প্ৰসৱৰ বাবে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে হোৱা ব্যয়ৰ ব্যৱস্থা কৰিব আৰু ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব C শাখাৰ প্ৰসৱ। এই আৱৰণটো

সাধাৰণতে পৰিয়ালৰ সামগ্ৰিক বীমাৰাশিৰ ভিতৰত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণত সীমাবদ্ধ থাকে।

4. শিশু আৱৰণ

প্ৰথম দিনৰ পৰাই কেঁচুৱাবোৰক আৱৰণ দিয়া হয়, কেতিয়াবা প্ৰসূতি আৱৰণৰ সীমাত সীমাবদ্ধ কৰা হয় আৰু কেতিয়াবা পৰিয়ালৰ সম্পূৰ্ণ বীমা ৰাশিত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰা হয়।

5. আগৰে পৰা থকা ৰোগবোৰ আৱৰা, অপেক্ষাৰ ম্যাদ ৰেহাই দিয়া হৈছে

কেইবাটাও সচৰাচৰ বৰ্জন, যেনে পূৰ্ব-বিদ্যমান ৰোগ বৰ্জন, ত্ৰিশ দিন অপেক্ষাৰ ম্যাদ, দুবছৰ অপেক্ষাৰ ম্যাদ, জন্মগত ৰোগবোৰ, দৰ্জী-নিৰ্মিত গোট আঁচনিত ৰক্ষা কৰা হ'ব পাৰে।

6. প্ৰিমিয়াম গণনা

গোট আঁচনি এখনৰ বাবে লোৱা প্ৰিমিয়াম গোটৰ সদস্যসকলৰ বয়সৰ প্ৰ'ফাইল, গোটটোৰ আকাৰ আৰু আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণভাৱে গোটটোৰ দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত আধাৰিত।

7. নিয়োগকৰ্তা নথকা কৰ্মচাৰী গোটসমূহ

ভাৰতত, নিয়ন্ত্ৰক ব্যৱস্থাবোৰে মুখ্যতঃ গোট বীমা আৱৰণ এটা উলিওৱাৰ উদ্দেশ্যে গোট গঠন কৰা কঠোৰভাৱে নিষিদ্ধ কৰে। যেতিয়া নিয়োগকৰ্তাৰ বাহিৰে আনক গোট আঁচনি প্ৰদান কৰা হয়, গোটটোৰ মালিকৰ ইয়াৰ সদস্যসকলৰ সৈতে সম্পৰ্ক নিৰ্ধাৰণ কৰাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ।

উদাহৰণ

বেংকে ইয়াৰ সঞ্চয় বেংক একাউন্ট ধাৰক বা ক্ৰেডিট কাৰ্ড ধাৰকসকলৰ বাবে আঁচনি এখন গ্ৰহণ কৰি এক সমগোট গঠন কৰে, যাৰ দ্বাৰা এটা ডাঙৰ গোট তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুসৰি প্ৰস্তুত কৰা এক দৰ্জী-নিৰ্মিত আঁচনিৰ দ্বাৰা লাভান্বিত হ'বলৈ সক্ষম হয়।

8. মূল্য নিৰ্ধাৰণ

গোট আঁচনিত, গোটটোৰ আকাৰৰ আৰু লগতে গোটটোৰ দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত ৰেহাইৰ ব্যৱস্থা আছে

2. কৰ্পোৰেট বাফাৰ বা ফ্লোটাৰ আৱৰণ

বেছিভাগ গোট আঁচনিত, প্ৰতিটো পৰিয়ালক এক নিৰ্ধাৰিত বীমা ৰাশিৰ বাবে আৱৰা হয়, যি হৈছে টকা এক লাখৰ পৰা পাঁচ লাখ আৰু কেতিয়াবা অধিক। এনে পৰিস্থিতিও হয় য'ত পৰিয়ালৰ বীমা ৰাশি শেষ হৈ যায়, বিশেষকৈ পৰিয়ালৰ সদস্য এজনৰ ডাঙৰ ৰোগৰ ক্ষেত্ৰত। এনে পৰিস্থিতিত, যদি বাফাৰ আৱৰণ টো বাছনি কৰা হয় ই সকাহ দিয়ে, যাৰ

দ্বাৰা পৰিয়ালৰ বীমা ৰাশিৰ ওপৰৰ অতিৰিক্ত ব্যয় এই বাফাৰ পৰিমাণৰ পৰা পূৰণ কৰা হয়।

পৰিয়াল এটাৰ বীমা ৰাশি শেষ হোৱাৰ পিছত বাফাৰৰ পৰা পৰিমাণ সংগ্ৰহ কৰা হয়। অৱশ্যে এই ব্যৱহাৰ সাধাৰণতে গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ/ গুৰুতৰ ৰোগৰ ব্যয়ত সীমাবদ্ধ থাকে য'ত এবাৰ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ফলতে বীমা ৰাশি টো শেষ হয়।

০. বিশেষ সামগ্ৰী

১. ৰোগ আৱৰণ

শেহতীয়া বছৰবোৰত, ভাৰতীয় বজাৰত কৰ্কট ৰোগ, ডায়েবেটিচ, কোভিড-19ৰ বাবে ৰোগ নিৰ্দিষ্ট আৱৰণ আৰম্ভ কৰা হৈছে। আৱৰণটো হয় হ্ৰস্বম্যাদী বা দীৰ্ঘম্যাদী - 5 বছৰৰ পৰা 20 বছৰ আৰু এক সুস্থতাৰ লাভালাভও অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয় - বীমাকৰ্তাই এক নিয়মীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ বাবে পৰিশোধ কৰে। আঁচনিৰ দ্বিতীয় বৰ্ষৰ পৰা প্ৰিমিয়াম হ্ৰাস হোৱাৰ বৃদ্ধি বক্ত শৰ্কৰা, ৰক্তচাপ আদি কাৰকবোৰ উন্নতভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ বাবে উৎসাহ যোগোৱা হ'ব। আনহাতে, দুৰ্বল নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে অধিক প্ৰিমিয়াম মাচুল ল'ব লাগিব।

২. ডায়েবেটিচ ৰোগৰ ব্যক্তিক আৱৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা সামগ্ৰী

এই নীতিটো ২৬ ৰ পৰা ৬৫ বছৰৰ ভিতৰত ব্যক্তিসকলে ল'ব পাৰে আৰু ৭০ বছৰলৈকে নৱীকৰণযোগ্য। বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণ 50,000 টকাৰ পৰা 5,00,000 টকালৈকে হয়। কোঠাৰ ভাড়াৰ ওপৰত কেপিং প্ৰযোজ্য। ডায়েবেটিচ ৰেটিনোপেথি (চকু), বৃক্ক, ডায়েবেটিক ভৰি, দাতাৰ ব্যয় সহ বৃক্ক সংৰোপণৰ দৰে ডায়েবেটিচৰ কাৰণে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা জটিলতাবোৰ আৱৰাৰ বাবে সামগ্ৰীৰ লক্ষ্য নিৰূপন কৰা হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

যদিও প্ৰাক-চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ব্যয়ৰ বাবে আৱৰণৰ ম্যাদ বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ পৃথক হ'ব আৰু আঁচনিখনত নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব, আটাইতকৈ সচৰাচৰ আৱৰণটো হৈছে _____ ৰ প্ৰাক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি।

- I. পোন্ধৰ দিন
- II. ত্ৰিশ দিন
- III. পঞ্চল্লিছ দিন
- IV. ষাঠি দিন

স্বাস্থ্য আঁচনিৰ মুখ্য চৰ্তাৱলী (22.07.2020 তাৰিখৰ স্বাস্থ্য বীমা সামগ্ৰীৰ মানকৰণৰ ওপৰত IRDAI মাষ্টাৰ চাৰ্কুলাৰত সকলো চৰ্তাৱলী নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে)

১. নেটৱৰ্ক প্ৰদানকাৰী

নেটৱৰ্ক প্ৰদানকাৰীয়ে বীমাকৃত ৰোগীসকলক নগদবিহীন চিকিৎসা প্ৰদান কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তা/TPA -ৰ সৈতে চুক্তিবদ্ধ হোৱা এখন চিকিৎসালয়/ নাৰ্টিং হোম/ ডে কেয়াৰ চেণ্টাৰক বুজায়। ৰোগীসকল নেটৱৰ্কৰ বাহিৰৰ প্ৰদানকাৰীৰ ওচৰলৈ যাবলৈ মুক্ত কিন্তু তাত সাধাৰণতে তেওঁলোকৰ পৰা বহুত বেছি মাচুল লোৱা হয়।

2. পছন্দৰ প্ৰদানকাৰী নেটৱৰ্ক (Preferred provider network (PPN))

মানদণ্ডৰ চিকিৎসা আৰু সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ হাৰত নিশ্চিত কৰিবলৈ বীমাকৰ্তাৰ চিকিৎসালয় সমূহৰ এক পছন্দৰ নেটৱৰ্ক সৃষ্টি কৰাৰ বিকল্প আছে। যেতিয়া এই গোটটো অভিজ্ঞতা, ব্যৱহাৰ আৰু যত্ন প্ৰদানৰ ব্যয়ৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা কেৱল নিৰ্বাচিত কেইজনমানৰ মাজত সীমাবদ্ধ থাকে, তেতিয়া পছন্দৰ প্ৰদানকাৰী নেটৱৰ্ক গঠন হয়।

3. নগদবিহীন সেৱা

এক নগদবিহীন সেৱাই বীমাকৃতক চিকিৎসালয়সমূহক কোনো পৰিশোধ নকৰাকৈ আৱৰণৰ সীমালৈকে চিকিৎসা প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ সক্ষম কৰে। বীমাকৃতই যি কৰিব লাগিব সেয়া হ'ল নেটৱৰ্ক চিকিৎসালয় এখনৰ ওচৰলৈ যোৱা আৰু বীমাৰ প্ৰমাণ হিচাপে তেওঁৰ চিকিৎসা কাৰ্ড খন উপস্থাপন কৰা। বীমাকৰ্তাই স্বাস্থ্য সেৱালৈ নগদবিহীন প্ৰৱেশাধিকাৰ ৰক্ষা কৰে আৰু গ্ৰহণযোগ্য পৰিমাণৰ বাবে নেটৱৰ্ক প্ৰদানকাৰীক পোনপটীয়াকৈ পৰিশোধ কৰে। অৱশ্যে, বীমাকৃতই আঁচনিৰ সীমাৰ বাহিৰত আৰু আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী অনুসৰি পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা ব্যয়ৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

4. তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক (Third Party Administrator (TPA))

স্বাস্থ্য বীমাৰ ক্ষেত্ৰত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিকাশ হৈছে তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক বা TPA ৰ প্ৰৱৰ্তন। সমগ্ৰ বিশ্বৰ কেইবাটাও বীমাকৰ্তাই স্বাস্থ্য বীমা দাবী পৰিচালনাৰ বাবে স্বতন্ত্ৰ সংগঠনৰ সেৱা ব্যৱহাৰ কৰে। এই সংস্থাবোৰক TPA বুলি জনা যায়। ভাৰতত, স্বাস্থ্য সেৱাপ্ৰদানৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা TPA নিয়োজিত কৰা হয় য'ত অন্যান্য বস্তুৰ ভিতৰত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে:

- i. আঁচনিধাৰকক এটা পৰিচয় পত্ৰ প্ৰদান কৰা যি তেওঁৰ বীমা আঁচনিৰ প্ৰমাণ আৰু চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি
- ii. নেটৱৰ্ক চিকিৎসালয়ত নগদবিহীন সেৱা প্ৰদান কৰা
- iii. দাবীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ

TPA য়ে স্বাস্থ্য আঁচনিধাৰক সকলক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ বাবে একক পৰিচয় পত্ৰ জাৰী কৰাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি নগদবিহীন ভিত্তিত বা পৰিশোধৰ আধাৰত দাবীৰ নিষ্পত্তিলৈকে সেৱা দিয়ে। তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকসকলে চিকিৎসালয় বা স্বাস্থ্য সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে এক বুজাবুজি চুক্তি তৈয়াৰ কৰে আৰু নিশ্চিত কৰে যে নেটৱৰ্ক চিকিৎসালয়ত চিকিৎসাধীন হোৱা যিকোনো ব্যক্তিক নগদবিহীন সেৱা প্ৰদান কৰা হয়। তেওঁলোক হৈছে বীমাকৰ্তা আৰু

বীমাকৃতসকলৰ মাজৰ মধ্যস্থতাকাৰী, যি চিকিৎসালয়বোৰৰ সৈতে সমন্বয় কৰে আৰু স্বাস্থ্য দাবীৰ চূড়ান্ত ৰূপ দিয়ে।

5. চিকিৎসালয়

চিকিৎসালয় এখনৰ অৰ্থ হৈছে ৰোগ আৰু/বা আঘাত প্ৰাপ্ত অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগীৰ যত্ন আৰু দিনৰ বেলাৰ যত্ন চিকিৎসাৰ বাবে স্থাপিত যিকোনো প্রতিষ্ঠান আৰু যিটো স্থানীয় কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰত চিকিৎসালয় হিচাপে পঞ্জীয়ন কৰা হৈছে, য'ত প্ৰযোজ্য হয়, আৰু পঞ্জীভুক্ত আৰু যোগ্য চিকিৎসকৰ তত্ত্বাৱধানত আৰু নিম্নলিখিত সকলো নূন্যতম চৰ্ত পালন কৰিব লাগিব:

- 10,00,000 তকৈ কম জনসংখ্যা থকা চহৰবোৰত কমেও 10 টা ৰোগী অন্তৰ্ভুক্ত বিচনা আৰু আন সকলো ঠাইত 15 টা ৰোগী অন্তৰ্ভুক্ত বিচনা আছে;
- ইয়াৰ অধীনত যোগ্যতা প্ৰাপ্ত নাৰ্চিং কৰ্মচাৰীসকল চব্বিশ ঘণ্টা নিযুক্ত কৰিছে;
- চব্বিশ ঘণ্টা দায়িত্বত থকা চিকিৎসক(সকল)ৰ সঠিক যোগ্যতা আছে;
- ইয়াৰ নিজা এটা সম্পূৰ্ণ সজ্জিত অপাৰেচন থিয়েটাৰ আছে য'ত অন্ত্ৰোপচাৰৰ প্ৰক্ৰিয়া সম্পন্ন কৰা হয়;
- ৰোগীৰ দৈনিক ৰেকৰ্ড বজাই ৰাখে আৰু এইবোৰ বীমা কোম্পানীৰ কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰীৰ বাবে উপলব্ধ কৰিব।

6. চিকিৎসক

এজন চিকিৎসা চিকিৎসক হৈছে এনে এজন ব্যক্তি যি ভাৰতৰ যিকোনো ৰাজ্যৰ চিকিৎসা পৰিষদৰ পৰা বা হোমিঅ'পেথিক বাবে বৈধ পঞ্জীয়ন ৰাখে আৰু ইয়াৰ অধিকাৰ ক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত ঔষধ অনুশীলন কৰাৰ অধিকাৰ আছে; আৰু তেওঁৰ অনুষ্ঠাপত্ৰৰ পৰিসৰ আৰু অধিকাৰক্ষেত্ৰৰ ভিতৰত কাম কৰি আছে। অৱশ্যে, বীমা কোম্পানীবোৰে এক প্ৰতিবন্ধকতা আৰোপ কৰিবলৈ মুক্ত যে পঞ্জীভুক্ত চিকিৎসক বীমাকৃত বা পৰিয়ালৰ কোনো ঘনিষ্ঠ সদস্য হ'ব নালাগে। এইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ যে আত্মীয়ৰ পৰা বা নিজৰ দ্বাৰা বা দুয়োটাৰ মালিকানাধীন চিকিৎসালয়ৰ দ্বাৰা প্ৰৰক্ষণামূলক দাবী দাখিল কৰা নহয়।

যোগ্য নাৰ্ছ: যোগ্য নাৰ্ছৰ অৰ্থ হৈছে ভাৰতীয় নাৰ্চিং পৰিষদ বা ভাৰতৰ যিকোনো ৰাজ্যৰ নাৰ্চিং পৰিষদৰ পৰা বৈধ পঞ্জীয়ন থকা ব্যক্তি।

7. যুক্তিসঙ্গত আৰু প্ৰয়োজনীয় ব্যয়

স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি এখনত সদায়ে এই ধাৰাটো থাকে কিয়নো আঁচনিখনে ব্যয়ৰ ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে যাক এক নিৰ্দিষ্ট ৰোগ আৰু এক নিৰ্দিষ্ট ভৌগোলিক এলেকাৰ চিকিৎসাৰ বাবে যুক্তিসঙ্গত বুলি গণ্য কৰা হ'ব।

8. দাবীৰ জাননী

প্ৰতিটো বীমা আঁচনিতে দাবীৰ তাৎক্ষণিক অৱগতকৰণ আৰু নথি পত্ৰ দাখিলৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত সময়সীমা প্ৰদান কৰে। স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিত, য'ত গ্ৰাহকে নগদবিহীন সুবিধা বিচাৰে, চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগতে ইংগিত দিয়া হয়। অৱশ্যে পৰিশোধ দাবীৰ ক্ষেত্ৰত দাবী নথিপত্ৰ দাখিল কৰাৰ সময়সীমা সাধাৰণতে ডিচচাৰ্জৰ তাৰিখৰ পৰা 15 দিন নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

9. বিনামূলীয়া স্বাস্থ্য পৰীক্ষা

ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য আঁচনিত, দাবী মুক্ত আঁচনিধাৰকক কিছু প্ৰকাৰৰ প্ৰেৰণা দিয়াৰ বাবে সাধাৰণতে এক ব্যৱস্থা উপলব্ধ। বহুতো আঁচনিতে চাৰিটা নিৰন্তৰ, দাবীমুক্ত আঁচনিৰ ম্যাদৰ শেষত স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ ব্যয় পৰিশোধ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰে।

10. সংগ্ৰহমূলক বোনাচ (Cumulative bonus)

প্ৰতিটো দাবীমুক্ত বছৰৰ বাবে বীমা ৰাশিৰ ওপৰত এক সংগ্ৰহমূলক বোনাচ দিয়া হয়। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে বীমা ৰাশিটো নৱীকৰণৰ সময়ত বাৰ্ষিক এক নিৰ্ধাৰিত শতাংশ বৃদ্ধি হয় ধৰা হওঁক 5% আৰু দহটা দাবী-মুক্ত নৱীকৰণৰ বাবে সৰ্বাধিক 50% লৈকে অনুমতি দিয়া হয়। তদুপৰি, যদি কোনো নিৰ্দিষ্ট বছৰত দাবী কৰা হয়, জমা হোৱা সংগ্ৰহ কৰা বোনাচ কেৱল সেই একে হাৰত হ্ৰাস কৰিব পাৰি যি হাৰত ইয়াক প্ৰাপ্ত কৰা হয়।

উদাহৰণ

এজন ব্যক্তিয়ে 5,000 টকাৰ প্ৰিমিয়ামত 3 লাখ টকাৰ আঁচনি লয়। দ্বিতীয় বৰ্ষত, প্ৰথম বছৰত কোনো দাবী নকৰিলে, তেওঁ 5,000 টকাৰ একে প্ৰিমিয়ামত 3.15 লাখ টকা (আগৰ বছৰতকৈ 5% অধিক) বীমা ৰাশি লাভ কৰে। এইটো দহ বছৰৰ বিনা দাবীত নৱীকৰণত 4.5 লাখ টকালৈ বৃদ্ধি হ'ব পাৰে।

11. মালুচ/ বোনাচ (Malus/ Bonus)

যিদৰে স্বাস্থ্য নীতিত দাবীৰ পৰা মুক্ত ৰখাৰ বাবে এক উদগনি আছে, ঠিক তেনেদৰে ইয়াৰ বিপৰীতটোক মালুচ বুলি কোৱা হয়। ইয়াত, যদি আঁচনি এখনৰ অধীনত দাবীবোৰ অতি বেছি হয়, নৱীকৰণৰ সময়ত মালাছ বা প্ৰিমিয়াম লোডিং সংগ্ৰহ কৰা হয়। অৱশ্যে, গোট আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, দাবীৰ অনুপাত যুক্তিসঙ্গত সীমাৰ ভিতৰত ৰাখিবলৈ সামগ্ৰিক প্ৰিমিয়াম উপযুক্তভাৱে লোড কৰাৰ দ্বাৰা মালচ আদায় কৰা হয়।

12. কোনো দাবী নোহোৱাৰ ৰেহাই:

কিছুমান সামগ্ৰীয়ে বীমাৰাশিৰ ওপৰত বোনাচৰ পৰিৱৰ্তে প্ৰতিটো দাবী মুক্ত বছৰৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত ৰেহাই প্ৰদান কৰে।

13. কোঠাৰ ভাড়াৰ সীমাবদ্ধতা

কিছুমান স্বাস্থ্য আঁচনিতে বীমাকৃত ব্যক্তি এজনে বাছনি কৰা কোঠাৰ শ্ৰেণীৰ ওপৰত বীমাৰাশিৰ সৈতে সংযোগ কৰি এক প্ৰতিবন্ধকতা আৰোপ কৰে। সেয়েহে যদি আঁচনিখনত

প্ৰতিদিনে বীমা ৰাশিৰ 1% কোঠাৰ বাবে ৰখা হয় তেনেহলে এক লাখ টকাৰ বীমা ৰাশি থকা ব্যক্তি এজনে প্ৰতিদিনে 1,000 টকাৰ কোঠা এটাৰ বাবে প্ৰাপ্ত হ'ব।

14. নৰীকৰণযোগ্যতাৰ ধাৰা

স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ নৰীকৰণৰ ওপৰত IRDA-ৰ নিৰ্দেশনাৱলীয়ে স্বাস্থ্য আঁচনিবোৰৰ জীৱনজোৰা নিশ্চিত নৰীকৰণ বাধ্যতামূলক কৰে, কেৱল প্ৰৱৰ্ণনা আৰু ভুল প্ৰদৰ্শনৰ ক্ষেত্ৰবোৰৰ বাহিৰে। IRDAI স্বাস্থ্য বীমা নিয়মাৱলী 2016-ৰ ব্যৱস্থা অনুসৰি, এবাৰ স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত (ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু ভ্ৰমণ আঁচনিৰ বাহিৰে) প্ৰস্তাৱ এটা গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত এক আঁচনি জাৰী কৰা হয় যাক তাৰ পিছত কোনো বিৰতি অবিহনে সময়ে সময়ে নৰীকৰণ কৰা হয়, বীমাকৃতৰ বয়সৰ ভিত্তিত পিছত নৰীকৰণ অস্বীকাৰ কৰা নহ'ব। সেয়েহে, স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিবোৰ জীৱনজোৰা নৰীকৰণযোগ্য।

15. বাতিলকৰণ ধাৰা

বীমা কোম্পানী এটাই যিকোনো সময়তে কেৱল ভুল প্ৰদৰ্শন, প্ৰৱৰ্ণনা, আৰু বীমাকৃতৰ দ্বাৰা সামগ্ৰীক তথ্য প্ৰকাশ নকৰা বা অসহযোগ কৰাৰ বাবে আঁচনিখন বাতিল কৰিব পাৰে।

যেতিয়া বীমাকৰ্তাই আঁচনিবোৰ বাতিল কৰে, বীমাৰ ম্যাদ উকলি নোযোৱা সময়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত প্ৰিমিয়ামৰ এক অনুপাত বীমাকৃতক ঘূৰাই দিয়া হয় যদিহে আঁচনিখনৰ অধীনত কোনো দাবী পৰিশোধ কৰা হোৱা নাই। এয়া সাধাৰণতে প্ৰো-ৰাটা আধাৰত হয়।

যেতিয়া বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বাৰ্ষিক আঁচনি বাতিল কৰা হয়, বীমাকৰ্তাই সাধাৰণতে প্ৰো-ৰাটা প্ৰিমিয়ামৰ পৰিৱৰ্তে কম সময়ৰ স্কেলত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰে। ই বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি-বিৰোধী প্ৰতিৰোধ কৰিব আৰু বীমাকৰ্তাৰ প্ৰাৰম্ভিক ব্যয়ৰ যত্ন ল'ব।

16. নৰীকৰণৰ বাবে গ্ৰেছ ম্যাদ (অনুগ্ৰহ ম্যাদ)

অধ্যায় 4-ত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, গ্ৰেছ পিৰিয়ড ব্যৱস্থাই এক আঁচনি সক্ষম কৰে যি অন্যথা প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নকৰাৰ বাবে সমাপ্ত হ'লহেঁতেন, কিন্তু গ্ৰেছ ম্যাদৰ সময়ৰ বাবে ই বলৱৎ থাকিব।

ওপৰৰ বেছিভাগ মুখ্য ধাৰা, সংজ্ঞা, গ্ৰেছ পিৰিয়ড সম্পৰ্কীয় বৰ্ত্তনবোৰ IRDAI-ৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা স্বাস্থ্য নিয়মাৱলী আৰু স্বাস্থ্য বীমা মানকৰণ নিৰ্দেশনাৰ অধীনত মানক কৰা হৈছে আৰু সময়ে সময়ে আপডেট কৰা হৈছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

IRDA-ৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰি, ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য আঁচনিৰ নৰীকৰণৰ বাবে _____ দিনৰ গ্ৰেছ ম্যাদৰ অনুমতি দিয়ে।

I. পোন্ধৰ দিন

II. ত্ৰিশ দিন

III. পঁঞ্চল্লিশ দিন

IV. ষাঠি দিন

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় H-04

স্বাস্থ্য বীমা আণ্ডাৰৰাইটিং

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ৰ উদ্দেশ্য হৈছে স্বাস্থ্য বীমাত আণ্ডাৰৰাইটিং সম্পৰ্কে আপোনাক বিতং জ্ঞান প্ৰদান কৰা। আণ্ডাৰৰাইটিং হৈছে যিকোনো প্ৰকাৰৰ বীমাৰ এক অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ আৰু বীমা আঁচনি এখন জাৰী কৰাত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰা। এই অধ্যায়ত, আপুনি মৌলিক নীতি, সঁজুলি, পদ্ধতি আৰু আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে বুজাবুজি পাব। ই আপোনাক গোট স্বাস্থ্য বীমা আণ্ডাৰৰাইটিং সম্পৰ্কেও জ্ঞান প্ৰদান কৰিব।

শিকাৰ ফলাফল

- আণ্ডাৰৰাইটিং কি?
- আণ্ডাৰৰাইটিং – মৌলিক ধাৰণাসমূহ
- IRDAI-ৰ অন্যান্য স্বাস্থ্য বীমা নিয়মাবলী
- স্বাস্থ্য বীমাৰ সহজ বহন্যোগ্যতা
- আণ্ডাৰৰাইটিংৰ বাবে মৌলিক নীতি আৰু সঁজুলি
- আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়া
- গোট স্তৰৰ স্বাস্থ্য বীমা
- বিদেশ ভ্ৰমণ বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটিং
- ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটিং

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব লাগিব:

- আণ্ডাৰৰাইটিং ৰ অৰ্থ বৰ্ণনা কৰা
- আণ্ডাৰৰাইটিংৰ মৌলিক ধাৰণাবোৰ বৰ্ণনা কৰা
- আণ্ডাৰৰাইটাৰৰ দ্বাৰা অনুসৰণ কৰা নীতি আৰু বিভিন্ন সঁজুলিবোৰ বৰ্ণনা কৰা
- ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য আঁচনি আণ্ডাৰৰাইটিং কৰাৰ সম্পূৰ্ণ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰশংসা কৰা
- গোট স্বাস্থ্য নীতিবোৰ কেনেদৰে আণ্ডাৰৰাইট কৰা হয় আলোচনা কৰা

এই দৃশ্যটো চাওক

48 বছৰ বয়সৰ মনীষে, এজন ছফ্টৱেৰ অভিযন্তা হিচাপে কাম কৰি, নিজৰ বাবে স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি এখন লোৱাৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল। তেওঁ এটা বীমা কোম্পানীলৈ গৈছিল, য'ত তেওঁলোকে তেওঁক এটা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ দিছিল য'ত তেওঁ তেওঁৰ শাৰীৰিক গঠন আৰু স্বাস্থ্য, মানসিক স্বাস্থ্য, আগৰে পৰা থকা ৰোগ, তেওঁৰ পাৰিবাৰিক স্বাস্থ্য ইতিহাস, অভ্যাস আদিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কেইবাটাও প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিব লাগিছিল।

তেওঁৰ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ প্ৰাপ্ত হোৱাৰ পিছত, তেওঁ বহুতো নথিপত্ৰ যেনে পৰিচয় আৰু বয়সৰ প্ৰমাণ, ঠিকনাৰ প্ৰমাণ আৰু পূৰ্বৱৰ্তী চিকিৎসা ৰেকৰ্ড দাখিল কৰিব লাগিছিল। তাৰ পিছত তেওঁলোকে তেওঁক স্বাস্থ্য পৰীক্ষা আৰু কিছুমান চিকিৎসা পৰীক্ষা কৰাবলৈ কৈছিল যিয়ে তেওঁক হতাশ কৰিছিল।

নিজকে এজন স্বাস্থ্যৱান ব্যক্তি আৰু ভাল উপাৰ্জনৰ স্তৰত থকা মনীষে ভাবিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল যে তেওঁৰ ক্ষেত্ৰত বীমা কোম্পানীয়ে কিয় ইমান দীঘলীয়া প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰণ কৰি আছে। আনকি এই সকলোবোৰ কৰাৰ পিছতো, বীমা কোম্পানীয়ে তেওঁক কৈছিল যে তেওঁৰ চিকিৎসা পৰীক্ষাত উচ্চ কলেষ্টেৰল আৰু উচ্চ ৰক্তচাপ ধৰা পৰিছে, যাৰ ফলত পিছত হৃদৰোগৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয়। যদিও তেওঁলোকে তেওঁক আঁচনি এখন আগবঢ়াইছিল, প্ৰিমিয়ামটো তেওঁৰ বন্ধুৱে পৰিশোধ কৰা প্ৰিমিয়ামতকৈ যথেষ্ট বেছি আছিল আৰু সেয়েহে তেওঁ আঁচনিখন ল'বলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল।

ইয়াত, বীমা কোম্পানীয়ে তেওঁলোকৰ আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশ হিচাপে এই সকলোবোৰ পদক্ষেপ অনুসৰণ কৰিছিল। বিপদাশংকা আৱৰণ প্ৰদান কৰোঁতে, বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাবোৰ সঠিকভাৱে মূল্যাঙ্কন কৰিব লাগিব আৰু লগতে যুক্তিসঙ্গত লাভ কৰিব লাগিব। যদি বিপদাশংকাটো সঠিকভাৱে মূল্যাঙ্কন কৰা নহয় আৰু দাবী কৰা হয়, ইয়াৰ ফলত লোকচান হ'ব। তদুপৰি, বীমাকৰ্তাই সকলো বীমাকৃত লোকৰ হৈ প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰে আৰু এই ধনবোৰ ট্ৰাষ্টৰ দৰে চম্ভালিব লাগিব।

A. আণ্ডাৰৱাইটিংকি?

1. আণ্ডাৰৱাইটিং

বীমা কোম্পানীবোৰে বীমা পুললৈ অনা বিপদাশংকাৰ অনুপাতত পৰ্যাপ্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব বুলি আশা কৰা লোকসকলৰ বীমা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে। প্ৰস্তাৱক এজনৰ পৰা তথ্য সংগ্ৰহ আৰু বিশ্লেষণ কৰাৰ এই প্ৰক্ৰিয়াটোক আণ্ডাৰৱাইটিং বুলি কোৱা হয়। এই প্ৰক্ৰিয়াৰ জৰিয়তে সংগ্ৰহ কৰা তথ্যৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, তেওঁলোকে এজন প্ৰস্তাৱকক বীমা কৰিব বিচাৰে নে নাই সিদ্ধান্ত লয়। যদি তেওঁলোকে এনে কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লয়, তেন্তে কি প্ৰিমিয়াম, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীৰ মতে লয় যাতে এনে বিপদাশংকা লোৱাৰ পৰা যুক্তিসঙ্গত লাভ হয়।

সংজ্ঞা

আগাৰৰাইটিং হৈছে বিপদাশংকাটো সঠিকভাৱে মূল্যাঙ্কন কৰা আৰু বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰিব লগা চৰ্তাৱলী নিৰ্ণয় কৰা। সেয়েহে, ই হৈছে বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন আৰু বিপদাশংকাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণৰ এক প্ৰক্ৰিয়া।

2. আগাৰৰাইটিংৰ প্ৰয়োজন

আগাৰৰাইটিং হৈছে বীমা কোম্পানী এটাৰ মেৰুদণ্ড কিয়নো বিপদাশংকাটো অসাৱধানতাৰে বা অপৰ্যাপ্ত প্ৰিমিয়ামৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিলে বীমাকৰ্তাৰ লোকচান হ'ব। আনহাতে, অত্যধিক নিৰ্বাচিত বা সাৱধান হ'লে বীমা কোম্পানীয়ে বিপদাশংকাটো সমানভাৱে বিয়পি পৰিবলৈ এটা ডাঙৰ পুলৰ সৃষ্টি কৰাত বাধা হ'ব। সেয়েহে বিপদাশংকা আৰু ব্যৱসায়ৰ মাজত সঠিক ভাৰসাম্য ৰখাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ, যাৰ ফলত সংগঠনটোৰ বাবে প্ৰতিযোগিতামূলক আৰু তথাপিও লাভজনক হয়।

সম্ভলনৰ এই প্ৰক্ৰিয়াটো আগাৰৰাইটাৰে কৰে, সংশ্লিষ্ট বীমা কোম্পানীৰ দৰ্শন, আঁচনি আৰু বিপদাশংকাৰ ক্ষুধা অনুসৰি। যদিও বয়সে ৰোগৰ লগতে মৃত্যুৰ সম্ভাৱনা প্ৰভাৱিত কৰে, মনত ৰাখিব লাগিব যে ৰোগ সাধাৰণতে মৃত্যুৰ বহু আগতে আহে আৰু সঘনাই হৈ থাকিব পাৰে। সেয়েহে, এইটো যথেষ্ট যুক্তিসঙ্গত যে আগাৰৰাইটিং নিয়ম আৰু নিৰ্দেশনাবোৰ মৃত্যুৰ আৱৰণতকৈ স্বাস্থ্য আৱৰণৰ বাবে যথেষ্ট টান।

3. আগাৰৰাইটিং - বিপদাশংকা মূল্যায়ন

স্বাস্থ্য বীমাত, আৰ্থিক বা উপাৰ্জন আধাৰিত আগাৰৰাইটিংতকৈ চিকিৎসা বা স্বাস্থ্যৰ ফলাফলৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়া হয়। অৱশ্যে, আৰ্থিক অৱয়বটোও উপেক্ষা কৰিব নোৱাৰি কিয়নো বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকিব লাগিব আৰু যিকোনো প্ৰতিকূল বাছনি অস্বীকাৰ কৰিবলৈ আৰু স্বাস্থ্য বীমাৰ ধাৰাবাহিকতা নিশ্চিত কৰিবলৈ বিত্তীয় আগাৰৰাইটিং গুৰুত্বপূৰ্ণ।

উদাহৰণ

ডায়েবেটিচ ৰোগী এজনৰ মৃত্যুতকৈ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হোৱা হৃদযন্ত্ৰ বা বৃক্কৰ জটিলতা হোৱাৰ সম্ভাৱনা বহুত বেছি, আৰু লগতে বীমা আৱৰণৰ সময়ত স্বাস্থ্যৰ এনে ঘটনা একাধিকবাৰ হ'ব পাৰে। জীৱন বীমা আগাৰৰাইটিং নিৰ্দেশনা এখনে এই ব্যক্তিজনক গড় বিপদাশংকা হিচাপে মূল্যাঙ্কন কৰিব পাৰে। অৱশ্যে, চিকিৎসা আগাৰৰাইটিংৰ বাবে, তেওঁক অধিক বিপদাশংকা হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব।

4. ৰোগৰ সম্ভাৱনা প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকসমূহ

ৰোগ প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকবোৰ (অসুস্থ হোৱাৰ আশংকা) বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন কৰোঁতে সাৱধানে বিবেচনা কৰিব লাগে:

- a) **বয়স:** বয়স আৰু বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ সৈতে সম্পৰ্ক ৰাখি প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়। যেনে, সংক্ৰমণ আৰু দুৰ্ঘটনাৰ বিপদাশংকা বৃদ্ধি হোৱাৰ বাবে নৱজাতক আৰু শিশুৰ বাবে প্ৰিমিয়াম যুৱ প্ৰাপ্ত বয়স্কতকৈ অধিক হয়। একেদৰে, 45 বছৰৰ অধিক বয়সৰ প্ৰাপ্তবয়স্কলোকৰ বাবে, প্ৰিমিয়াম অধিক হয়, কিয়নো ব্যক্তিজনৰ ডায়েবেটিচ, হঠাতে দেখা দিয়া হৃদৰোগ বা এনে ধৰণৰ আন ৰোগৰ দৰে দীৰ্ঘম্যাদী ৰোগত আক্ৰান্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট বেছি।
- b) **লিংগ:** সন্তান ধাৰণৰ সময়ত মহিলাসকল ৰোগৰ অতিৰিক্ত বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হয়। অৱশ্যে, পুৰুষসকল মহিলাতকৈ হৃদআক্ৰমণৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক বা মহিলাৰ তুলনাত চাকৰি সম্পৰ্কীয় দুৰ্ঘটনাৰ সন্মুখীন হোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক কিয়নো তেওঁলোক বিপদজনক নিযুক্তিত অধিক জড়িত হ'ব পাৰে।
- c) **অভ্যাস:** ধপাত, সুৰা বা যিকোনো ধৰণৰ নিচাজাতীয় সামগ্ৰী সেৱন কৰিলে ৰোগৰ বিপদাশংকাৰ ওপৰত পোনপটীয়া প্ৰভাৱ পৰে।
- d) **জীৱিকা:** কিছুমান জীৱিকাত দুৰ্ঘটনাৰ অতিৰিক্ত বিপদাশংকা সম্ভৱ, যেনে চালক, ব্লাষ্টাৰ, এভিয়েটৰ ইত্যাদি। একেদৰে, কিছুমান জীৱিকাৰ স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকা অধিক হ'ব পাৰে, যেনে এক্স-ৰে মেচিন অপাৰেটৰ, এচবেষ্টছ উদ্যোগৰ কৰ্মী, খনিকৰ্মী ইত্যাদি।
- e) **পাৰিবাৰিক ইতিহাস:** ইয়াৰ অধিক প্ৰাসংগিকতা আছে, কিয়নো আনুবংশিক কাৰকে হাপানি, ডায়েবেটিচ আৰু কিছুমান কৰ্কট ৰোগৰ দৰে ৰোগক প্ৰভাৱিত কৰে। ই ৰোগ হোৱাৰ আশংকাৰ ওপৰত প্ৰভাৱ পেলায় আৰু বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰোঁতে বিবেচনা কৰা উচিত।
- f) **গঠন:** কিছুমান গোটত স্থূল, ক্ষীণ বা গড় গঠনো ৰোগ হোৱাৰ আশংকাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হ'ব পাৰে।
- g) **অতীতৰ ৰোগ বা অস্ত্ৰোপচাৰ:** এইটো নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে অতীতৰ ৰোগৰ ফলত শাৰীৰিক দুৰ্বলতা বৃদ্ধি হোৱাৰ বা আনকি পুনৰাবৃত্তি হোৱাৰ কোনো সম্ভাৱনা আছে নেকি আৰু সেই অনুসৰি আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগে। যেনে বৃক্কৰ পাথৰ পুনৰাবৃত্তি হোৱা বুলি জনা যায় আৰু একেদৰে, এটা চকুত ছানি পৰাৰ ফলত আনটো চকুত ছানি পৰাৰ সম্ভাৱনা বৃদ্ধি হয়।
- h) **বৰ্তমানৰ স্বাস্থ্যৰ স্থিতি আৰু অন্যান্য কাৰক বা অভিযোগ:** বিপদাশংকা আৰু বীমাযোগ্যতাৰ পৰিমাণ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ এইটো গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু সঠিক প্ৰকাশ আৰু চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰি।
- i) **পৰিৱেশ আৰু বাসস্থান:** এইবোৰৰ ৰোগ হোৱাৰ আশংকাৰ ওপৰত প্ৰভাৱ আছে।

স্বাস্থ্য বীমাত নৈতিক বিপদ বুজা

যদিও বয়স, লিংগ, অভ্যাস আদিৰ দৰে কাৰকবোৰে স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকাৰ শাৰীৰিক বিপদক বুজায়, আন কিছু কাৰক আছে যাক নিকটভাৱে চোৱা প্ৰয়োজন। এয়া হৈছে গ্ৰাহকৰ নৈতিক বিপদ যি বীমা কোম্পানীৰ বাবে অতি ব্যয়বহুল প্ৰমাণিত হ'ব পাৰে।

বেয়া নৈতিক বিপদৰ এক চৰম উদাহৰণ হৈছে বীমাকৃত এজনে তেওঁৰ কম সময়ৰ ভিতৰত অস্ত্ৰোপচাৰ হ'ব এই কথা জানি স্বাস্থ্য বীমা লৈছে কিন্তু বীমাকৰ্তাক এইকথা প্ৰকাশ নকৰে। এনেদৰে কেৱল দাবী এটা সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবে বীমা লোৱাৰ এক ইচ্ছাকৃত অভিপ্ৰায় আছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

আগাৰবাইটিং হৈছে _____ প্ৰক্ৰিয়া।

- I. মাৰ্কেটিং বীমা সামগ্ৰী
- II. গ্ৰাহকৰ পৰা প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰা
- III. বিপদাশংকা মূল্যায়ন আৰু বিপদাশংকাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ
- IV. বিভিন্ন বীমা সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা

B. আগাৰবাইটিং - মৌলিকধাৰণাসমূহ

1. আগাৰবাইটিংৰ উদ্দেশ্য

আগাৰবাইটিংৰ বাবে দুটা মুখ্য উদ্দেশ্য আছে।

- i. বাছনি-বিৰোধী প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ, সেয়া হৈছে বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি কৰা।
- ii. বিপদাশংকাবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা আৰু বিপদাশংকাৰ মাজত সমতা নিশ্চিত কৰা

সংজ্ঞা

বিপদাশংকাৰ মূল্যায়ন শব্দটো হৈছে স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে প্ৰতিটো প্ৰস্তাৱ প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ হিচাপত মূল্যাঙ্কন কৰা আৰু তাৰ পিছত বীমা প্ৰদান কৰা হ'ব নে নহয় আৰু কি চৰ্তাৱলীত হয় নিৰ্ণয় লোৱা।

বাছনি-বিৰোধী (বা প্ৰতিকূল বাছনি) হৈছে লোকসকলৰ প্ৰৱণতা, যিসকলে সন্দেহ কৰে বা জানে যে তেওঁলোকৰ লোকচান হোৱাৰ সম্ভাৱনা অধিক, সেয়েহে আগ্ৰহেৰে বীমা বিচাৰিবলৈ আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত লাভ কৰিবলৈ বিচাৰে।

উদাহৰণ

যদি বীমাকর্তাসকলে কাক আৰু কেনেদৰে বীমা আগবঢ়ায় সেই বিষয়ে নিৰ্বাচিত নহয়, তেন্তে ডায়েবেটিচ, উচ্চ ৰক্তচাপ, হৃদযন্ত্ৰৰ সমস্যা বা কৰ্কট ৰোগৰ দৰে গুৰুতৰ ৰোগ থকা লোকসকলে, যিসকলে জানিছিল যে তেওঁলোকক সোনকালে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হ'ব, তেওঁলোকে স্বাস্থ্য বীমা ক্ৰয় কৰিব বিচাৰিব, বীমাকৰ্তাৰ বাবে ই লোকচান সৃষ্টি কৰিব। আন কথাত, যদি বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকা সঠিকভাৱে মূল্যাঙ্কন নকৰে, ইয়াক বিপৰীতে বাছনি কৰা হ'ব আৰু প্ৰক্ৰিয়াটোত লোকচানৰ সন্মুখীন হ'ব।

2. বিপদাশংকাৰ মাজত ইকুইটি (সমানতা)

এতিয়া আমি বিপদাশংকাৰ মাজত সমতা বিবেচনা কৰোঁ আহক। "ইকুইটি"ৰ অৰ্থ হৈছে যে একে ধৰণৰ আৰু একে বিপদাশংকাৰ ডিগ্ৰীৰ সংস্পৰ্শলৈ অহা আবেদনকাৰীসকলক একে প্ৰিমিয়াম শ্ৰেণীত ৰখা। বীমাকর্তাসকলে মাচুল ল'ব লগা প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ এক প্ৰকাৰৰ মানককৰণ কৰিব বিচাৰে। আণ্ডাৰৱাইটাৰলৈ অহা প্ৰস্তাৱবোৰ নিম্নলিখিত বিপদাশংকাৰ প্ৰকাৰবোৰত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে:

i. মানক বিপদাশংকা

এইসকল লোক যিসকলৰ প্ৰত্যাশিত ৰোগ (অসুস্থ হোৱাৰ সম্ভাৱনা) গড় হয়।

ii. পছন্দৰ বিপদাশংকা

কিছুমান ক্ষেত্ৰত, প্ৰত্যাশিত ৰোগ গড়তকৈ যথেষ্ট কম আৰু সেয়েহে পছন্দৰ বিপদাশংকা হয়। এইবোৰৰ পৰা কম প্ৰিমিয়াম আদায় কৰিব পাৰি।

iii. নিম্নমানৰ বিপদাশংকা

আন কিছুমান ক্ষেত্ৰত, প্ৰত্যাশিত ৰোগ গড়তকৈ অধিক হ'ব পাৰে। যদিও এই বিপদাশংকাবোৰ বীমাযোগ্য হ'ব পাৰে, বীমাকৰ্তাই অধিক প্ৰিমিয়াম আদায় কৰিব পাৰে আৰু/বা কিছুমান চৰ্ত আৰু সীমাবদ্ধতা সাপেক্ষে সেইবোৰ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

iv. অস্বীকাৰ হোৱা বিপদাশংকা

কিছুমান ব্যক্তি আছে যাৰ কিছুমান চিকিৎসাজনিত বা অন্যান্য স্থিতি আছে, যি তেওঁলোকক ৰোগ আৰু দাবী কৰাৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট কৰে। এইটো অতি সম্ভৱ যে এনে ব্যক্তিসকল অসুস্থ হৈ পৰে আৰু সাধাৰণ পুলত অসামঞ্জস্যপূৰ্ণ পৰিমাণৰ দায়বদ্ধতা সৃষ্টি কৰে। অৰ্থাৎ, যদিও পুল আন লোকসকলৰ ৰোগ হোৱাৰ সম্ভাৱনা কম বা বেছি, গড় হয়, এই ব্যক্তিসকলৰ অসুস্থ হোৱাৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট বেছি হয় যাৰ ফলত প্ৰিমিয়ামৰ উচ্চ হাৰতো তেওঁলোকৰ বীমা কৰা কঠিন হৈ পৰে। [কেতিয়াবা, এনে ব্যক্তিসকলে তেওঁলোকৰ অসুস্থ হোৱাৰ উচ্চ সম্ভাৱনা প্ৰকাশ নকৰিলে আৰু আন সাধাৰণ লোকৰ দৰে বীমা কৰাৰ চেষ্টা কৰিলে নৈতিক বিপদৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে।] বেছিভাগ বীমাকৰ্তাই এনে বিপদাশংকা অস্বীকাৰ কৰে আৰু ভৱিষ্যতে ব্যৱহাৰৰ বাবে এনে লোকৰ ডাটাৰেচ সৃষ্টি কৰে।

'অস্বীকাৰ হোৱা বিপদাশংকা' হোৱাৰ অৰ্থ হৈছে সেই নিৰ্দিষ্ট সময়ত কেৱল এজন নিৰ্দিষ্ট বীমাকৰ্তাই সেই প্ৰকাৰৰ বীমা সামগ্ৰীৰ বাবে ব্যক্তি এজনৰ বীমা কৰিব নিবিচাৰে। অৱশ্যে, এয়া সম্ভৱ যে আন এজন বীমাকৰ্তাই তেওঁক/ তাইক পৃথক প্ৰিমিয়ামত আৰু/বা বিভিন্ন চৰ্তৰ সৈতে বীমা কৰিব পাৰে। একেই বীমাকৰ্তাই তেওঁক আন এক প্ৰকাৰৰ আঁচনিৰ বাবে বা আনকি পিছৰ তাৰিখত একে আঁচনিৰ বাবেও বিবেচনা কৰিব পাৰে, যেতিয়া চৰ্তবোৰ সলনি হয়।

3. আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়া

আণ্ডাৰৱাইটিং প্ৰক্ৰিয়া দুটা স্তৰত হয়:

- ✓ প্ৰাথমিক বা ক্ষেত্ৰ স্তৰত বা
- ✓ আণ্ডাৰৱাইটিং বিভাগ পৰ্যায়ত

a) প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটিং

প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটিং (বা ক্ষেত্ৰ স্তৰত আণ্ডাৰৱাইটিং)ত এজন এজেণ্ট বা কোম্পানীৰ প্ৰতিনিধিৰ দ্বাৰা তথ্য সংগ্ৰহ কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যাতে এজন আবেদনকাৰী বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে উপযুক্ত হয় নে নহয় সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। এজেণ্টজনে **প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটিং**ৰ এই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। সম্ভাৱ্য গ্ৰাহক বীমাযোগ্য হয় নে নহয় জানিবলৈ তেওঁ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্থিতিত আছে।

কিছুমান বীমা কোম্পানীয়ে এজেণ্টসকলৰে প্ৰস্তাৱকৰ সন্দৰ্ভত নিৰ্দিষ্ট তথ্য, মতামত আৰু পৰামৰ্শৰ সৈতে এক বিবৃতি বা গোপনীয় প্ৰতিবেদন প্ৰদান কৰাৰ আৱশ্যকতা ৰাখে।

একে ধৰণৰ প্ৰতিবেদন, যাক ম'ৰেল হেজাৰ্ড (নীতিগত বিপদ) প্ৰতিবেদন বুলি কোৱা হৈছে, বীমা কোম্পানীৰ এজন বিষয়াৰ পৰাও বিচৰা হ'ব পাৰে। এই প্ৰতিবেদনবোৰে সাধাৰণতে স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত ব্যক্তিজনৰ জীৱিকা, উপাৰ্জন আৰু বিত্তীয় স্থিতি আৰু খ্যাতি সামৰি লয়।

4. এজেণ্টৰ প্ৰৱৰ্ত্তনা নিৰীক্ষণ ভূমিকা

বীমাৰ বাবে বিপদাশংকা বাছনি কৰাৰ বিষয়ে সিদ্ধান্তবোৰ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত প্ৰস্তাৱকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰা তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। কাৰ্যালয়ত বহি থকা এজন আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ বাবে এই তথ্যবোৰ সঁচা নে বীমাকৰ্তাক প্ৰতাৰণা কৰাৰ উদ্দেশ্যে প্ৰৱৰ্ত্তনাৰে ভুলকৈ উপস্থাপন কৰা হৈছে জনাটো কঠিন হ'ব।

এজেণ্টজনে, প্ৰাথমিক আণ্ডাৰৱাইটাৰ হিচাপে ইয়াত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। যিহেতু এজেণ্টজনৰ প্ৰস্তাৱকৰ সৈতে পোনপটীয়া ব্যক্তিগত সম্পৰ্ক আছে, তেওঁ/তাই দাখিল কৰা তথ্য সঁচা হয় নে নাই আৰু কোনো ইচ্ছাকৃত অনা-প্ৰকাশ বা ভুল তথ্য প্ৰস্তুত কৰা হৈছে নেকি জানিবলৈ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ স্থিতিত থাকে।

a) আণ্ডাৰৱাইটিং বিভাগৰ ভূমিকা

বীমাকৰ্তাৰ কাৰ্যালয়ৰ আণ্ডাৰহাইটিং বিভাগে আণ্ডাৰহাইটিংৰ মুখ্য অংশটো কৰে। ইয়াত, এনে কামত দক্ষ বিশেষজ্ঞসকলে নিৰ্দিষ্ট বিপদাশংকা আৰু আনকি কিছুমান জনগাঁথনিগত তথ্যৰ ওপৰত সকলো প্ৰাসঙ্গিক তথ্য বিবেচনা আৰু বিশ্লেষণ কৰে। তেওঁলোকে অৱশেষত বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰিব নে নাই সিদ্ধান্ত লয়, চৰ্তাৱলী নিৰ্ধাৰণ কৰে, আৰু উপযুক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰে।

C. IRDAI-ৰ অন্যান্য স্বাস্থ্যবীমা নিয়মাৱলী

নিয়ন্ত্ৰকে তলত দিয়া অনুসৰি বীমাকৃতৰ লাভালাভৰ বাবে কিছু পৰিৱৰ্তন আনিছে।

- বীমাকৃতক প্ৰিমিয়ামৰ উপৰিও আৰোপ কৰা যিকোনো আণ্ডাৰহাইটিং লোডিঙৰ বিষয়ে অৱগত কৰিব লাগিব আৰু আঁচনি এখন জাৰী কৰাৰ আগতে আঁচনিধাৰকৰ নিৰ্দিষ্ট সন্মতি প্ৰাপ্ত কৰিব লাগিব।
- যদি বীমা কোম্পানী এটাক আঁচনি এখনৰ যিকোনো পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত বা ইয়াৰ নৱীকৰণৰ সময়ত জীৱিকা পৰিৱৰ্তনৰ দৰে অধিক তথ্যৰ প্ৰয়োজন হয়, ইয়াৰ বাবে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা পূৰণ কৰিবলগা নিৰ্ধাৰিত মানক প্ৰপত্ৰ থাকে যি আঁচনি দস্তাবেজৰ অংশ।
- বীমাকৰ্তাসকলে আঁচনিধাৰকসকলক আগতীয়া প্ৰৱেশ, একেটা বীমাকৰ্তাৰ সৈতে নিৰন্তৰ নৱীকৰণ, অনুকূল দাবীৰ অভিজ্ঞতা আদিৰ বাবে পুৰস্কৃত কৰিবলৈ আৰু প্ৰস্পেক্টাচ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা) আৰু আঁচনি দস্তাবেজত এনে প্ৰণালী বা ইনচেণ্টিভ বোৰ আগতীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিভিন্ন প্ৰণালী উলিয়াইছে।

D. স্বাস্থ্য বীমাৰ সহজ বহন যোগ্যতা (পোৰ্টেবিলিটি)

পোৰ্টেবিলিটিক IRDAI-ৰ দ্বাৰা ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিধাৰকসকলক (পাৰিবাৰিক আৱৰণৰ অধীনত থকা সকলো সদস্যসহ) প্ৰদান কৰা অধিকাৰ হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰা হয়, য'ত পূৰ্ব-বিদ্যমান চৰ্ত আৰু সময়সীমা থকা বৰ্তনৰ বাবে প্ৰাপ্ত ঋণ, এজন বীমাকৰ্তাৰ পৰা আন এক বীমাকৰ্তালৈ বা এক আঁচনিৰ পৰা আন এটা আঁচনিলৈ স্থানান্তৰ কৰা হয়, যদিহে পূৰ্বৱৰ্তী আঁচনিখন কোনো বিৰতি অবিহনে বজাই ৰখা হয়।

পোৰ্টেবিলিটি হৈছে এনে ব্যৱস্থা যাৰ দ্বাৰা বীমাকৃত এজনে এটা সময়ছোৱাত তেওঁ উপাৰ্জন কৰা আটাইবোৰ লাভালাভ লগত লৈ এটা বীমাকৰ্তাৰ পৰা আন এটালৈ যাব পাৰে। শিক্ষাৰ্থীসকলে অনুগ্ৰহ কৰি 22 জুলাই 2020 তাৰিখৰ স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ত সামগ্ৰী দাখিলৰ ওপৰত IRDAI ৰ একত্ৰিত নিৰ্দেশনা পঢ়িব পাৰে, য'ত পোৰ্টেবিলিটিকে ধৰি বহুতো পদ্ধতি মানকৰণৰ বাবে নিয়ম নিৰ্ধাৰণ কৰে।

IRDAI-য়ে নিৰ্দেশ দিয়ে যে পৰিয়াল ফ্লোটৰ আঁচনিসহ সাধাৰণ বীমাকৰ্তা আৰু স্বাস্থ্য বীমাকৰ্তাসকলে জাৰী কৰা সকলো ব্যক্তিগত ক্ষতিপূৰণ স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ অধীনত পোৰ্টেবিলিটিৰ অনুমতি দিয়া হ'ব।

অৱশ্যে, পোৰ্টিং কেৱল নৱীকৰণৰ সময়তহে কৰিব পাৰি। অপেক্ষাৰ ম্যাদৰ ক্ৰেডিটৰ উপৰিও, নতুন আঁচনিৰ অন্যান্য চৰ্তাৱলী, প্ৰিমিয়াম সহ নতুন বীমা কোম্পানীয়ে সিদ্ধান্ত ল'ব। প্ৰক্ৰিয়াগতভাৱে, বীমাকৃতই নৱীকৰণৰ কমেও 45 দিন আগতে পুৰণি বীমাকৰ্তাক পোৰ্ট কৰাৰ বাবে অনুৰোধ কৰিব লাগে, আঁচনিখন যি কোম্পানীলৈ পোৰ্ট কৰিব লাগিব সেইটো নিৰ্দিষ্ট কৰাৰ পিছত। আঁচনিখন বিৰতি অবিহনে নৱীকৰণ কৰিব লাগিব (যদি পোৰ্টিং প্ৰক্ৰিয়া চলি আছে তেন্তে 30 দিনৰ গ্ৰেছ পিৰিয়ড আছে)। IRDA-য়ে এক ৱেব-আধাৰিত সুবিধা সৃষ্টি কৰিছে যি বীমা কোম্পানীবোৰে ব্যক্তিসকলক জাৰী কৰা সকলো স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ বিষয়ে তথ্য বজাই ৰাখে, যাতে নতুন বীমাকৰ্তাই পোৰ্টিং আঁচনিধাৰকৰ স্বাস্থ্য বীমা ইতিহাসৰ তথ্য এক মসৃণ প্ৰকাৰে চাৰু আৰু প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে।

E. স্বাস্থ্য বীমাৰ প্ৰব্ৰজন (Migration of Health Insurance)

প্ৰব্ৰজনক IRDAI-য়ে স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিধাৰকসকলক (পৰিয়াল আৱৰণৰ অধীনত থকা সকলো সদস্য আৰু গোট স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ সদস্যসহ) প্ৰদান কৰা অধিকাৰ হিচাপে সংজ্ঞায়িত কৰে, আগৰে পৰা থকা চৰ্ত আৰু সময়সীমা থকা বৰ্জনৰ বাবে প্ৰাপ্ত ঋণ একেটা বীমাকৰ্তাৰ সৈতে স্থানান্তৰ কৰিবলৈ।

স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ত সামগ্ৰী দাখিলৰ ওপৰত IRDAIৰ 22 জুলাই 2020 তাৰিখৰ একত্ৰিত নিৰ্দেশনাৱলীয়ে স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ প্ৰব্ৰজনৰ নিৰ্দেশনাবোৰ সংশোধন কৰিছে। ই প্ৰদান কৰে যে ক্ষতিপূৰণ আধাৰিত ব্যক্তিগত স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰা প্ৰতিজন ব্যক্তিগত আঁচনিধাৰকক (পাৰিবাৰিক ফ্লোটাৰ আঁচনিৰ অধীনত সদস্যসহ) আঁচনিধাৰকে ব্যৱহাৰ কৰা স্পষ্ট বিকল্পত প্ৰব্ৰজনৰ বিকল্প প্ৰদান কৰা হ'ব। গোট আঁচনিৰ পৰা ব্যক্তিগত আঁচনিলৈ প্ৰব্ৰজন আণ্ডাৰৱাইটিং সাপেক্ষে হ'ব।

এজন আঁচনিধাৰকে তেওঁৰ/তাইৰ আঁচনি প্ৰব্ৰজন কৰিব বিচাৰিলে বীমা কোম্পানীৰ ওচৰত পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰ সৈতে আঁচনিখন প্ৰব্ৰজন কৰিবলৈ আবেদন কৰাৰ অনুমতি দিয়া হ'ব, যদিহে বিচাৰে, তেওঁৰ বিদ্যমান আঁচনিৰ প্ৰিমিয়াম নৱীকৰণ তাৰিখৰ কমেও 30 দিন আগতে কৰিব লাগিব। অৱশ্যে, যদি বীমাকৰ্তাই 30 দিনৰ কম সময়ৰ বাবেও বিবেচনা কৰিবলৈ ইচ্ছুক হয়, তেনেহ'লে বীমাকৰ্তাই এনে কৰিব পাৰে। বীমাকৰ্তাসকলে কেৱল প্ৰব্ৰজনৰ বাবে কোনো মাল্চু আৰোপ নকৰিব।

F. বীমাৰ মৌলিক নীতি আৰু আণ্ডাৰৱাইটিংৰ বাবে সঁজুলি

1. আণ্ডাৰৱাইটিংৰ বাবে প্ৰাসঙ্গিক মৌলিক নীতিসমূহ

যিকোনো প্ৰকাৰৰ বীমাত, সেয়া জীৱন বীমা হওঁক বা সাধাৰণ বীমা হওঁক, কিছুমান আইনী নীতি আছে যি বিপদাশংকা গ্ৰহণৰ সৈতে কাম কৰে। স্বাস্থ্য বীমা এই নীতিবোৰৰ দ্বাৰা সমানে নিয়ন্ত্ৰিত হয় আৰু নীতিবোৰৰ যিকোনো উলংঘনৰ ফলত বীমাকৰ্তাই দায়বদ্ধতা পৰিহাৰ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। (এই নীতিবোৰ সাধাৰণ অধ্যয়ত আলোচনা কৰা হৈছে।)

2. আণ্ডাৰৱাইটিংৰ বাবে সঁজুলি

এইবোৰ হৈছে আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ বাবে তথ্যৰ উৎস আৰু যাৰ ওপৰত বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজন আধাৰিত কৰি কৰা হয় আৰু প্ৰিমিয়ামবোৰ অৱশেষত সিদ্ধান্ত লোৱা হয়। আণ্ডাৰৱাইটিঙৰ মুখ্য সঁজুলিবোৰ হৈছে নিম্নলিখিতধৰণৰ:

a) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ

এই নথিখন হৈছে চুক্তিৰ আধাৰ য'ত প্ৰস্তাৱকৰ স্বাস্থ্য আৰু ব্যক্তিগত বিৱৰণ (অৰ্থাৎ বয়স, বৃত্তি, গঠন, অভ্যাস, স্বাস্থ্যৰ স্থিতি, উপাৰ্জন, প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ বিৱৰণ ইত্যাদি) সম্পৰ্কীয় সকলো গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হয়। বীমাকৃতৰ দ্বাৰা যিকোনো তথ্য উলংঘা বা গোপন কৰিলে আঁচনিখন বাতিল হ'ব। (সাধাৰণ অধ্যায়ত এই বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।)

b) বয়সৰ প্ৰমাণ

বীমাকৃতৰ বয়সৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি প্ৰিমিয়াম নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। সেয়েহে নামভৰ্তিৰ সময়ত প্ৰকাশ কৰা বয়সটো, বয়সৰ প্ৰমাণ দাখিলৰ জৰিয়তে প্ৰমাণিত হোৱাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

উদাহৰণ

ভাৰতত, বহুতো নথি আছে যাক বয়সৰ প্ৰমাণ হিচাপে গণ্য কৰিব পাৰি কিন্তু সেই সকলোবোৰ আইনীভাৱে গ্ৰহণযোগ্য নহয়। বেছিভাগ বৈধ নথিপত্ৰক দুটা বহল শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰা হয়। সেইবোৰ নিম্নলিখিত ধৰণৰ:

- মানক বয়স প্ৰমাণ: ইয়াৰে কিছুমানৰ ভিতৰত আছে বিদ্যালয়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ, পাছপোৰ্ট, বাসস্থানৰ প্ৰমাণপত্ৰ, পেন কাৰ্ড ইত্যাদি।
- অ-মানক বয়স প্ৰমাণ: ইয়াৰে কিছুমানৰ ভিতৰত আছে ৰেচন কাৰ্ড, ভোটাৰ পৰিচয় পত্ৰ, জ্যেষ্ঠজনৰ ঘোষণা, গ্ৰাম পঞ্চায়ত প্ৰমাণপত্ৰ ইত্যাদি।

বিত্তীয় দস্তাবেজসমূহ

প্ৰস্তাৱকৰ বিত্তীয় স্থিতি জনাটো লাভালাভসামগ্ৰীৰ বাবে আৰু নৈতিক বিপদ হ্ৰাস কৰাৰ বাবে বিশেষভাৱে প্ৰাসংগিক। অৱশ্যে, সাধাৰণতে বিত্তীয় নথিপত্ৰবোৰ কেৱল এনে ক্ষেত্ৰত হে বিচৰা হয়:

- ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ বা
  - উচ্চ বীমা ৰাশিৰ আৱৰণ বা
  - যেতিয়া বিচৰা আৱৰণৰ তুলনাত উল্লেখিত উপাৰ্জন আৰু জীৱিকা, অমিল দেখুৱায়।
- c) চিকিৎসা প্ৰতিবেদন

চিকিৎসা প্ৰতিবেদনৰ প্ৰয়োজনীয়তা বীমাকৰ্তাৰ নিয়মৰ ওপৰত আধাৰিত, আৰু সাধাৰণতে বীমাকৃতৰ বয়সৰ ওপৰত আৰু কেতিয়াবা বাছনি কৰা আৱৰণৰ পৰিমাণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ কিছুমান উত্তৰত কিছুমান তথ্য থাকিব পাৰে যাৰ ফলত চিকিৎসা প্ৰতিবেদন বিচৰাৰ ফালে আগবাঢ়িব লগীয়া হয়।

d) বিক্ৰী কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতিবেদন

বিক্ৰী কৰ্মীসকলক কোম্পানীটোৰ বাবে তৃণমূল পৰ্যায়ৰ আণ্ডাৰৰাইটাৰ হিচাপেও দেখা যাব পাৰে আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতিবেদনত তেওঁলোকে দিয়া তথ্যই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিবেচনা গঠন কৰিব পাৰে। অৱশ্যে, যিহেতু বিক্ৰী কৰ্মীসকলৰ অধিক ব্যৱসায় সৃষ্টি কৰাৰ বাবে এক উদগনি আছে, সেয়ে স্বাৰ্থৰ সংঘাতৰ বাবে লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

আণ্ডাৰৰাইটিংত পৰম সৎ বিশ্বাসৰ নীতিটো _____ ৰ দ্বাৰা পালন কৰিব লাগে।

- I. বীমাকৰ্তা
- II. বীমাকৃত
- III. বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃত উভয়েই
- IV. চিকিৎসা পৰীক্ষক

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

বীমাযোগ্য আগ্ৰহ মানে __

- I. ব্যক্তিজনৰ বীমা কৰিব লগা সম্পত্তিৰ ওপৰৰ বিত্তীয় আগ্ৰহ
- II. ইতিমধ্যে বীমা কৃত সম্পত্তি
- III. যেতিয়া একাধিক কোম্পানীয়ে একে লোকচান আৱৰি থাকে তেতিয়া প্ৰতিজন বীমাকৰ্তাৰ লোকচানৰ অংশ
- IV. বীমাকৰ্তাৰ পৰা পুনৰুদ্ধাৰ কৰিব পৰা লোকচানৰ পৰিমাণ

G. আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়া

প্ৰয়োজনীয় তথ্য প্ৰাপ্ত হোৱাৰ পিছত, আণ্ডাৰৰাইটাৰে আঁচনিখনৰ চৰ্তাৱলী নিৰ্ধাৰণ কৰে। স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায় আণ্ডাৰৰাইটিং কৰাৰ বাবে ব্যৱহৃত সচৰাচৰ প্ৰপত্ৰবোৰ তলত দিয়া হৈছে:

1. চিকিৎসীয় আণ্ডাৰৰাইটিং

চিকিৎসীয় আণ্ডাৰৰাইটিং হৈছে এক প্ৰক্ৰিয়া য'ত স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ বাবে আবেদন কৰা ব্যক্তি এজনৰ স্বাস্থ্যৰ স্থিতি নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱকৰ পৰা চিকিৎসা প্ৰতিবেদন বিচৰা হয়।

তাৰ পিছত সংগ্ৰহ কৰা স্বাস্থ্যৰ তথ্য অনুযায়ী বীমাকৰ্তাসকলে কি সীমালৈকে আৰু কি চৰ্ত আৰু বৰ্জনৰ ওপৰত আৱৰণ আগবঢ়াব নে নাই নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ মূল্যাঙ্কন কৰে। এনেদৰে চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিংয়ে বিপদাশংকাৰ গ্ৰহণযোগ্যতা বা অস্বীকাৰ আৰু আৱৰণৰ চৰ্তাৱলী নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ

উচ্চ ৰক্তচাপ, ওজন/ মেদবহুলতা আৰু শৰ্কৰাৰ পৰিমাণ বৃদ্ধিৰ দৰে চিকিৎসীয় স্থিতিত হৃদযন্ত্ৰ, বৃক্ক আৰু স্নায়ুতন্ত্ৰৰ ৰোগৰ বাবে ভৱিষ্যতে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ উচ্চ সম্ভাৱনা থাকে। সেয়েহে, চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিংৰ বিপদাশংকা মূল্যাঙ্কন কৰোঁতে এই চৰ্তবোৰ সাৱধানে বিবেচনা কৰিব লাগে।

চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিং নিৰ্দেশনাবোৰত বাবে তেওঁৰ/ তাইৰ পাৰিবাৰিক চিকিৎসকৰ দ্বাৰা প্ৰস্তাৱকৰ স্বাস্থ্যৰ স্থিতিৰ স্বাক্ষৰিত ঘোষণাৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

45-50 বছৰৰ অধিক বয়সৰ ব্যক্তি, প্ৰথমবাৰৰ বাবে নামভৰ্তি কৰা সময়ত সাধাৰণতে স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইল মূল্যাঙ্কন কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ বৰ্তমানৰ স্বাস্থ্যৰ স্থিতিৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰাপ্ত কৰিবলৈ নিৰ্দিষ্ট ৰোগজনিত অনুসন্ধান ৰখা প্ৰয়োজন। এনে অনুসন্ধান যিকোনো আগৰে পৰা থকা চিকিৎসীয় স্থিতি বা ৰোগৰ প্ৰচলনৰ ইঙ্গিত প্ৰদান কৰে।

2. অনা-চিকিৎসীয় আণ্ডাৰৰাইটিং

স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে আবেদন কৰা বেছিভাগ প্ৰস্তাৱকক চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ প্ৰয়োজন নাই।

আনকি, যদি প্ৰস্তাৱকজনে সকলো সামগ্ৰীক তথ্য সম্পূৰ্ণ আৰু সত্যতাৰে প্ৰকাশ কৰে আৰু সেইবোৰ এজেন্টে সাৱধানে পৰীক্ষা কৰে, তেনেহলে চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাও যথেষ্ট কম হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

যদি এজন ব্যক্তিয়ে চিকিৎসা পৰীক্ষা, অপেক্ষাৰ ম্যাদ আৰু প্ৰক্ৰিয়াকৰণ বিলম্বৰ এক দীঘলীয়া প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে নোযোৱাকৈ সোনকালে স্বাস্থ্য বীমা আৱৰণ ল'ব লগা হয়, তেনেহলে তেওঁ এক অনা-চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিং আঁচনি বাছনি কৰিব পাৰে। এক অনা-চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিং আঁচনিত, প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ আৰু বীমা ৰাশি সাধাৰণতে বয়স, লিংগ, ধূমপান শ্ৰেণী, গঠন আদিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি কেইটামান স্বাস্থ্য প্ৰশ্নৰ উত্তৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। প্ৰক্ৰিয়াটো দ্ৰুত কিন্তু প্ৰিমিয়াম তুলনামূলকভাৱে বেছি হ'ব পাৰে।

3. সাংখ্যিক ৰেটিং পদ্ধতি (Numerical rating method)

এয়া হৈছে আণ্ডাৰৰাইটিংত গ্ৰহণ কৰা এক প্ৰক্ৰিয়া, য'ত বিপদাশংকাৰ প্ৰতিটো উপাদানৰ ওপৰত সাংখ্যিক বা শতাংশ মূল্যায়ন কৰা হয়।

বয়স, লিংগ, জাতি, জীৱিকা, বাসস্থান, পৰিৱেশ, গঠন, অভ্যাস, পৰিয়াল আৰু ব্যক্তিগত ইতিহাসৰ দৰে কাৰকবোৰ পৰীক্ষা কৰা হয় আৰু পূৰ্ব-নিৰ্ধাৰিত চৰ্তৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সংখ্যাগতভাৱে নম্বৰ দিয়া হয়।

4. আগাৰৰাইটিং সিদ্ধান্ত

প্ৰাপ্ত তথ্য সাৱধানে মূল্যাঙ্কন কৰি আৰু উপযুক্ত বিপদাশংকা শ্ৰেণীত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিলে আগাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়া সম্পূৰ্ণ হয়। ওপৰোক্ত সঁজুলি আৰু তেওঁৰ বিচাৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, আগাৰৰাইটোৰে বিপদাশংকাটো নিম্নলিখিত শ্ৰেণীবোৰত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰে:

- মানক হাৰত বিপদাশংকা স্বীকাৰ কৰা
- অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়ামত বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰা (লোডিং), যদিও ইয়াক সকলো কোম্পানীতে অনুশীলন কৰা নহ'ব পাৰে
- নিৰ্ধাৰিত ম্যাদ/ ম্যাদৰ বাবে আৱৰণটো পিছুৱাই দিয়া
- আৱৰণটো অস্বীকাৰ কৰা
- বিৰোধিতা আগবঢ়োৱা (আৱৰণৰ কিছু অংশ সীমিত বা অস্বীকাৰ কৰা)-কাউণ্টাৰ অফাৰ
- অধিক হ্ৰাসযোগ্য বা সহ-পৰিশোধ আৰোপ কৰা
- আঁচনিৰ অধীনত স্থায়ী বৰ্জন(বোৰ) আৰোপ কৰা

যদি কোনো ৰোগ স্থায়ীভাৱে বাদ দিয়া হয়, ইয়াক আঁচনিৰ প্ৰমাণপত্ৰত সমৰ্থন কৰা হয়। এইটো মানক আঁচনি বৰ্জনৰ বাহিৰে অতিৰিক্ত বৰ্জন হৈ পৰে আৰু চুক্তিৰ অংশ হ'ব।

5. সাধাৰণ বা মানক বৰ্জনৰ ব্যৱহাৰ

বেছিভাগ আঁচনিতে তেওঁলোকৰ সকলো সদস্যৰ বাবে প্ৰযোজ্য বৰ্জন আৰোপ কৰে। এইবোৰক মানক বৰ্জন বুলি কোৱা হয় বা কেতিয়াবা সাধাৰণ বৰ্জন বুলি কোৱা হয়। বীমাকৰ্তাসকলে মানক বৰ্জন ৰূপায়ণৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ বিপদগ্ৰস্ততা সীমিত কৰে। এইবোৰ আগৰ এটা অধ্যয়ত আলোচনা কৰা হৈছে।

6. জোন (অঞ্চল) অনুসৰি প্ৰিমিয়াম (Zone wise premium)

সাধাৰণতে, প্ৰিমিয়াম বীমাকৃত ব্যক্তিৰ বয়স আৰু বাছনি কৰা বীমাৰাশিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব। কিছুমান অধিক দাবী ব্যয় হোৱা ক্ষেত্ৰত প্ৰিমিয়াম পাৰ্থক্য প্ৰৱৰ্তন কৰা হৈছে, যেনে দিল্লী আৰু মুম্বাইত কিছুমান বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা কিছুমান সামগ্ৰীৰ বাবে প্ৰিমিয়াম সৰ্বাধিক। উদাহৰণ স্বৰূপে, 55-65 বছৰ বয়সৰ বাবে ব্যক্তিগত আঁচনিত মেট্ৰ বা ' A শ্ৰেণী' চহৰত মূল্যাঙ্কন ইন্দোৰ বা জম্মুৰ দৰে চহৰত একে বয়সৰ বন্ধনীৰ বাবে একে ধৰণৰ আঁচনিতকৈ অধিক হ'ব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

চিকিৎসীয় আণ্ডাৰৰাইটিং সম্পৰ্কে নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য অশুদ্ধ?

- I. ইয়াত চিকিৎসা প্ৰতিবেদন সংগ্ৰহ আৰু মূল্যাঙ্কনত উচ্চ ব্যয় অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।
- II. স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে চিকিৎসা আণ্ডাৰৰাইটিংৰ মুখ্য কাৰক হৈছে বৰ্তমানৰ স্বাস্থ্য স্থিতি আৰু বয়স।
- III. প্ৰস্তাৱকসকলে তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকাৰ প্ৰ'ফাইল মূল্যাঙ্কন কৰিবলৈ চিকিৎসা আৰু ৰোগজনিত কাৰক অনুসন্ধান কৰিব লাগিব।
- IV. বিপদাশংকাৰ প্ৰতিটো উপাদানৰ ওপৰত শতাংশ মূল্যায়ন কৰা হয়।

H. গোট স্তৰত স্বাস্থ্য বীমা (Health Insurance at Group Level)

স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে গোট এটা গ্ৰহণ কৰোঁতে, বীমাকৰ্তাসকলে গোটটোৰ কেইজনমান সদস্যৰ অস্তিত্বৰ সম্ভাৱনা বিবেচনা কৰে যাৰ গুৰুতৰ আৰু সঘনাই স্বাস্থ্য সমস্যা থাকিব পাৰে।

1. গোট স্বাস্থ্য বীমা

গোট স্বাস্থ্য বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটিংৰ বাবে বীমা কোম্পানীৰ আণ্ডাৰৰাইটিং নিৰ্দেশনাৰ ভিতৰত লগতে বীমা নিয়ন্ত্ৰকৰ দ্বাৰা গোট বীমাৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত নিৰ্দেশনাবোৰ পৰে নে নপৰে সেইটো মূল্যাঙ্কন কৰিবলৈ গোটটোৰ বিশেষত্ববোৰ বিশ্লেষণ কৰা প্ৰয়োজন।

গোট স্বাস্থ্য বীমাৰ বাবে মানক আণ্ডাৰৰাইটিং প্ৰক্ৰিয়াত নিম্নলিখিত কাৰকবোৰৰ ওপৰত প্ৰস্তাৱিত গোটটো মূল্যাঙ্কন কৰা প্ৰয়োজন:

- a) গোটৰ প্ৰকাৰ
- b) গোটৰ আকাৰ
- c) উদ্যোগৰ প্ৰকাৰ
- d) আৱৰণৰ বাবে যোগ্য ব্যক্তি
- e) গোটটো আৱৰা হৈছে নে সদস্যসকলে বাহিৰ হোৱাৰ বিকল্প আছে
- f) আৱৰণৰ স্তৰ – সকলোৰে বাবে সুসম হওঁক বা বেলেগ ধৰণে হওঁক
- g) লিংগ, বয়স, একক বা একাধিক স্থান, গোটৰ সদস্যসকলৰ উপাৰ্জনৰ স্তৰ, কৰ্মচাৰীৰ টাৰ্ণঅ'ভাৰৰ হাৰ, সম্পূৰ্ণৰূপে গ্ৰুপ ধাৰকে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰা বা

সদস্যসকলে প্ৰিমিয়াম পৰিশোধত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰয়োজন হোৱা হিচাবত গোটটোৰ গঠন।

- h) বিভিন্ন ভৌগোলিক স্থানত বিয়পি পৰা একাধিক স্থানৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন অঞ্চলত স্বাস্থ্যসেৱাৰ ব্যয়ৰ পাৰ্থক্য
- i) তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকৰ দ্বাৰা (তেওঁৰ পচন্দৰ বা বীমাকৰ্তাই বাছনি কৰা) বা বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা গোট বীমা প্ৰশাসনৰ বাবে গোট ধাৰকৰ অগ্ৰাধিকাৰ
- j) প্ৰস্তাৱিত গোটৰ অতীতৰ দাবীৰ অভিজ্ঞতা

উদাহৰণ

খনি বা কাৰখানাত কাম কৰা সদস্যৰ এটা গোটৰ শীতাতপ নিয়ন্ত্ৰিত কাৰ্যালয়ত কাম কৰা সদস্যৰ এটা গোটতকৈ অধিক স্বাস্থ্যৰ বিপদাশংকা থাকে। লগতে ৰোগৰ প্ৰকৃতি (ইয়াৰ দ্বাৰা দাবী) দুয়োটা গোটৰ বাবে একেবাৰে বেলেগ হোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে। সেয়েহে, বীমাকৰ্তাই দুয়োটা ক্ষেত্ৰতে সেই অনুসৰি গোট স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ মূল্য দিব।

একেদৰে, আই.টি. কোম্পানীৰ দৰে উচ্চ টাৰ্ণঅ'ভাৰ থকা গোটবোৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিকূল বাছনি পৰিহাৰ কৰিবলৈ, বীমাকৰ্তাই বীমাৰ বাবে যোগ্য হোৱাৰ আগতে কৰ্মচাৰীসকলক তেওঁলোকৰ পৰীক্ষামূলক (probationary) ম্যাদ পূৰণ কৰাৰ প্ৰয়োজন হোৱা সাৱধানতামূলক চৰ্ত প্ৰৱৰ্তন কৰিব পাৰে।

2. নিয়োগকৰ্তা-কৰ্মচাৰী গোটৰ বাহিৰে আন আণ্ডাৰৱাইটিং

নিয়োগকৰ্তা-কৰ্মচাৰী গোটবোৰ পৰম্পৰাগতভাৱে গোট স্বাস্থ্য বীমা আগবঢ়োৱা আটাইতকৈ সচৰাচৰ গোট, গোটটো আণ্ডাৰৱাইটিং কৰোঁতে গোট গঠনৰ চৰিত্ৰটো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিবেচনা।

অনিয়োগকৰ্তা কৰ্মচাৰী গোটবোৰকো স্বাস্থ্য বীমা আগবঢ়াব পাৰি। IRDAI-য়ে বিভিন্ন গোটৰ সৈতে লেনদেন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৰ্তাসকলে গ্ৰহণ কৰিব লগা পদ্ধতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ লক্ষ্যৰে গোট বীমা নিৰ্দেশনা জাৰী কৰিছে। এনে অ-নিয়োগকৰ্তা গোটবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- a) নিয়োগকৰ্তা কল্যাণ সংস্থা
- b) এটা নিৰ্দিষ্ট কোম্পানীৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা ক্ৰেডিট কাৰ্ডধাৰক
- c) এক নিৰ্দিষ্ট ব্যৱসায়ৰ গ্ৰাহক য'ত এড-অন (সংযোজিত) লাভলাভ হিচাপে বীমা আগবঢ়োৱা হয়
- d) বেংক আৰু পেছাদাৰী সংগঠন বা সমাজৰ ঋণ লওঁতা

1. বিদেশী ভ্ৰমণ বীমাৰ আণ্ডাৰৱাইটিং

যিহেতু বিদেশী ভ্ৰমণ বীমা আঁচনিৰ অধীনত মুখ্য আৱৰণ হৈছে স্বাস্থ্য আৱৰণ, আণ্ডাৰৱাইটিংয়ে সাধাৰণতে স্বাস্থ্য বীমাৰ আৰ্হি অনুসৰণ কৰিব।

প্ৰিমিয়াম ৰেটিং আৰু গ্ৰহণযোগ্যতা কোম্পানীৰ ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনা অনুসৰি হ'ব কিন্তু তলত কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ বিবেচনা দিয়া হৈছে:

1. প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ প্ৰস্তাৱকৰ বয়স আৰু বিদেশ ভ্ৰমণৰ ম্যাদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।
2. যিহেতু বিদেশত চিকিৎসা ব্যয়বহল, ঘৰুৱা স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ তুলনাত প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ সাধাৰণতে যথেষ্ট বেছি।
3. আনকি বিদেশী দেশবোৰৰ ভিতৰত, আমেৰিকা যুক্তৰাজ্য আৰু কানাডাৰ প্ৰিমিয়াম সৰ্বাধিক।
4. প্ৰস্তাৱকজনে বিদেশত চিকিৎসা লোৱাৰ বাবে আঁচনিখন ব্যৱহাৰ কৰাৰ সম্ভাৱনা আঁতৰাবলৈ যত্ন ল'ব লাগে আৰু সেয়েহে প্ৰস্তাৱ পৰ্যায়ত যিকোনো পূৰ্ব-বিদ্যমান ৰোগৰ অস্তিত্ব সাৱধানে বিবেচনা কৰিব লাগিব।

J. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ আণ্ডাৰৰাইটিং

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিৰ বাবে আণ্ডাৰৰাইটিং বিবেচনাবোৰ তলত আলোচনা কৰা হৈছে:

ৰেটিং (Rating)

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাত, বিবেচনা কৰা মুখ্য কাৰকটো হৈছে বীমাকৃতৰ জীৱিকা। পেছা বা জীৱিকাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিপদাশংকাবোৰ সম্পাদন কৰা কামৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি পৃথক হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে, কাৰ্যালয়ৰ পৰিচালক এজনৰ কামত বিপদাশংকা অসামৰিক অভিজ্ঞতা এজনে এটা ভৱন নিৰ্মাণ কৰা স্থানত কাম কৰাত সন্মুখীন হোৱা বিপদাশংকাতকৈ কম উন্মুক্ত। হাৰ এটা নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ, বৃত্তিবোৰ গোটে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হয়, প্ৰতিটো গোটে কম বেছি পৰিমাণে একে ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শ প্ৰতিফলিত কৰে।

বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজন

জীৱিকাৰ আধাৰত, বীমাকৃত ব্যক্তিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিপদাশংকাবোৰ তিনিটা গোটে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি:

• বিপদাশংকা গোটে I

একাউণ্টেণ্ট, চিকিৎসক, উকীল, স্থপতিবিদ আৰু প্ৰশাসনৰ কামত নিয়োজিত ব্যক্তি, প্ৰাথমিকভাৱে একে ধৰণৰ বিপদৰ জীৱিকাত নিয়োজিত ব্যক্তি।

• বিপদাশংকা গোটে II

নিৰ্মাতা, ঠিকাদাৰ আৰু অধীক্ষক কাৰ্যত নিয়োজিত অভিজ্ঞাসকলে আৰু একে ধৰণৰ বিপদপূৰ্ণ জীৱিকাত নিয়োজিত ব্যক্তিসকল। শাৰীৰিক শ্ৰমত নিয়োজিত সকলো ব্যক্তি (তৃতীয় গোটেৰ অধীনত পৰা লোকসকলৰ বাহিৰে),

• বিপদাশংকা গোটে III

ভূগৰ্ভস্থ খনিত কাম কৰা বা চকাত দৌৰাৰ দৰে কাৰ্যকলাপত নিয়োজিত ব্যক্তি আৰু একে ধৰণৰ বিপদপূৰ্ণ জীৱিকা/ কাৰ্যকলাপত নিয়োজিত ব্যক্তি। বিপদাশংকা গোটবোৰক ক্ৰমান্বয়ে 'সাধাৰণ', 'মধ্যম' আৰু 'উচ্চ' ৰূপত জনা যায়।

বয়সৰ সীমা

কৰ্মৰত জনসংখ্যাৰ (নিয়োগকৰ্তা কৰ্মচাৰী) বাবে সাধাৰণ বয়সৰ সীমা হৈছে 18-70। অৱশ্যে শিক্ষাৰ্থীসকলৰ বাবে নিম্নতম বয়স 5 বছৰো হ'ব পাৰে।

আৰৰা আৰু নৱীকৰণ কৰাৰ বাবে নিম্নতম আৰু সৰ্বাধিক বয়স কোম্পানীৰ পৰা কোম্পানীলৈ পৃথক হয়।

পাৰিবাৰিক পেকেজ আৱৰণ (Family Package Cover)

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিত এটা পাৰিবাৰিক পেকেজ আৱৰণে আছে য'ত শিশু আৰু উপাৰ্জন নকৰা পত্নীক কেৱল মৃত্যু আৰু স্থায়ী বিকলাঙ্গতাৰ (মুঠ বা আংশিকভাৱে) বাবে আৱৰা হয়।

গোট আঁচনিত প্ৰিমিয়াম ৰেহাই

যদি বীমাকৃত ব্যক্তিৰ সংখ্যা এক নিৰ্দিষ্ট সংখ্যাতকৈ অধিক হয় ধৰা হওঁক 100, তেন্তে প্ৰিমিয়ামৰ পৰা গোট ৰেহাই ৰখাৰ অনুমতি দিয়া হয়। অৱশ্যে গোট আঁচনিত সংখ্যা সৰু হলেও ধৰা হওঁক 25 হ'লে জাৰী কৰা হ'ব পাৰে, কিন্তু কোনো ৰেহাই অবিহনে।

গোট ৰেহাইৰ চৰ্ত

গোট নীতিবোৰ কেৱল নামযুক্ত গোটবোৰৰ সন্দৰ্ভত জাৰী কৰিব লাগে। গোট ৰেহাই আৰু অন্যান্য লাভালাভ প্ৰাপ্ত কৰাৰ উদ্দেশ্যে, প্ৰস্তাৱিত "গোট" নিম্নলিখিত শ্ৰেণীবোৰৰ এটাৰ অধীনত স্পষ্টভাৱে পৰিব লাগে, সেইবোৰ তলত দিয়া হৈছে:

- নিয়োগকৰ্তা – কৰ্মচাৰীৰ সম্পৰ্ক কৰ্মচাৰীৰ নিৰ্ভৰশীলব্যক্তিসহ
- পঞ্জীভুক্ত সমবায় সমাজৰ সদস্য
- পঞ্জীভুক্ত সেৱা ক্লাবৰ সদস্য
- বেংক/ ডাইনাৰ/ মাষ্টাৰ/ ভিছাৰ ক্রেডিট কাৰ্ড ধাৰক

ওপৰোক্ত শ্ৰেণীবোৰতকৈ পৃথক যিকোনো পৰৱৰ্তী শ্ৰেণীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত প্ৰস্তাৱবোৰৰ ক্ষেত্ৰত, সেইবোৰ সংশ্লিষ্ট বীমাকৰ্তাৰ কাৰিকৰী বিভাগৰ দ্বাৰা বিবেচনা আৰু সিদ্ধান্ত লোৱা হ'ব পাৰে।

প্ৰিমিয়াম

বিপদাশংকাৰ শ্ৰেণীবিভাজন আৰু বাছনি কৰা লাভালাভ অনুসৰি নাম থকা কৰ্মচাৰীসকলৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ বিভিন্ন হাৰ প্ৰযোজ্য।

কৰ্মস্থলীৰ সময়ত আৱৰণ (On-duty cover)

PA আঁচনিবোৰত অন-ডিউটি আৰু অফ-ডিউটি ম্যাদ দুয়োটাৰে বা পৃথকে যি কোনো এটাৰ বাবে আৱৰণ থাকিব পাৰে। প্ৰিমিয়াম বীমা ৰাশি, কৰ্তব্যৰ ঘণ্টাৰ সংখ্যা আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। কিছুমান নিয়োগকৰ্তাই কেৱল কৰ্তব্যৰ সময়ৰ ম্যাদ আৱৰণ কৰিবলৈ নিজকে সীমাবদ্ধ কৰিব বিচাৰিব পাৰে।

মৃত্যুৰ আৱৰণ বৰ্তন কৰা

কোম্পানীৰ ব্যক্তিগত নিৰ্দেশনা সাপেক্ষে মৃত্যুৰ লাভলাভ বাদ দি গোট P.A. আঁচনি জাৰী কৰা সম্ভৱ।

গোট ৰেহাই আৰু বোনাচ/ মালুছ

দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ সন্দৰ্ভত গোট আঁচনিৰ নৱীকৰণৰ অধীনত ৰেটিং নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

- অনুকূল অভিজ্ঞতাক নৱীকৰণ প্ৰিমিয়ামত ৰেহাইৰ সৈতে পুৰস্কৃত কৰা হয় (বোনাচ)
- এক স্কেল অনুসৰি নৱীকৰণ প্ৰিমিয়াম লোড (মালুছ) কৰি প্ৰতিকূল অভিজ্ঞতাক দণ্ডিত কৰা হয়
- দাবীৰ অভিজ্ঞতা ধৰক 70 শতাংশ হ'লে নৱীকৰণৰ বাবে স্বাভাৱিক হাৰ প্ৰযোজ্য হ'ব

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

- 1) এক গোট স্বাস্থ্য বীমাত, গোটটো গঠন কৰা যিকোনো ব্যক্তিয়ে বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি-বিৰোধী হ'ব পাৰে।
- 2) গোট স্বাস্থ্য বীমাই কেৱল নিয়োগকৰ্তা-কৰ্মচাৰী গোটবোৰক আৱৰণ প্ৰদান কৰে।
  - I. বিবৃতি 1 সঁচা আৰু বিবৃতি 2 মিছা
  - II. বিবৃতি 2 সঁচা আৰু বিবৃতি 1 মিছা
  - III. বিবৃতি 1 আৰু বিবৃতি 2 সঁচা
  - IV. বিবৃতি 1 আৰু বিবৃতি 2 মিছা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 3** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 4** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 5** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.

অধ্যায় H-05

স্বাস্থ্য বীমা দাবী

অধ্যায় পৰিচয়

এই অধ্যায়ত আমি স্বাস্থ্য বীমাৰ দাবী ব্যৱস্থাপনা প্ৰক্ৰিয়া, দাবী সম্পৰ্কীয় প্ৰক্ৰিয়া আৰু নথিপত্ৰত বিষয়ে আলোচনা কৰিম। ইয়াৰ উপৰিও, আমি ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাৰ অধীনত দাবী ব্যৱস্থাপনা আৰু TPA-ৰ ভূমিকা বুজিম।

শিকাৰ ফলাফল

- A. বীমাত দাবী ব্যৱস্থাপনা
- B. স্বাস্থ্য বীমা দাবীৰ ব্যৱস্থাপনা
- C. স্বাস্থ্য বীমা দাবীত নথিপত্ৰ
- D. তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকৰ ভূমিকা (Third Party Administrators (TPA))
- E. দাবী ব্যৱস্থাপনা – ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা
- F. দাবী ব্যৱস্থাপনা- বিদেশী ভ্ৰমণ বীমা

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

- a. বীমা দাবীৰ বিভিন্ন অংশীদাৰসকলক ব্যাখ্যা কৰা
- b. স্বাস্থ্য বীমা দাবীবোৰ কেনেদৰে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা হয় বৰ্ণনা কৰা
- c. স্বাস্থ্য বীমা দাবীৰ নিষ্পত্তিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বিভিন্ন নথিপত্ৰ আলোচনা কৰা
- d. বীমাকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা দাবীৰ বাবে কেনেদৰে সঞ্চয় প্ৰদান কৰা হয় বৰ্ণনা কৰা।
- e. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ দাবী আলোচনা কৰা
- f. TPAৰ ধাৰণা আৰু ভূমিকা বুজি লোৱা

A. বীমাত দাবী ব্যৱস্থাপনা

এইটো ভালদৰে বুজি পোৱা গৈছে যে বীমা হৈছে এক 'প্ৰতিশ্ৰুতি' আৰু আঁচনিখন সেই প্ৰতিশ্ৰুতিৰ 'সাক্ষী'। আঁচনিখনৰ অধীনত বীমাকৃত ঘটনা এটা সংঘটিত হোৱাৰ ফলত হোৱা দাবী সেই প্ৰতিশ্ৰুতিৰ প্ৰকৃত পৰীক্ষা। বীমাকৰ্তাই কিমান ভাল প্ৰদৰ্শন কৰে তাৰ মূল্যাংকন কৰা হয় ই ইয়াৰ দাবীৰ প্ৰতিশ্ৰুতিবোৰ কিমান ভালদৰে পালন কৰে তাৰ ভিত্তিত। বীমাৰ এক মুখ্য ৰেটিং কাৰক হৈছে বীমা কোম্পানীৰ দাবী পৰিশোধ কৰাৰ সামৰ্থ্য।

1. দাবী প্ৰক্ৰিয়াত অংশীদাৰসকল

দাবীবোৰ কেনেদৰে পৰিচালনা কৰা হয় তাক চোৱাৰ আগতে দাবী প্ৰক্ৰিয়াত আগ্ৰহী পক্ষবোৰক বুজিব লাগিব।

নক্সা 1: দাবী প্ৰক্ৰিয়াত অংশীদাৰসকল

গ্ৰাহক	বীমা ক্ৰয় কৰা ব্যক্তিজন হৈছে প্ৰথম অংশীদাৰ আৰু 'দাবীৰ প্ৰাপ্তকৰ্তা'।
স্বত্বাধিকাৰী	বীমা কোম্পানীৰ মালিকসকলৰ 'দাবীৰ পৰিশোধকৰ্তা' হিচাপে এটা ডাঙৰ অংশ আছে। আনকি দাবীবোৰ আঁচনি ধাৰকৰ পুঁজিৰ পৰা পূৰণ কৰা হ'লেও, বেছিভাগ ক্ষেত্ৰত, তেওঁলোকেই প্ৰতিশ্ৰুতি পালন কৰিবলৈ দায়বদ্ধ।
আগাৰৰাইটাৰ	বীমা কোম্পানী এটাৰ ভিতৰত আৰু সকলো বীমাকৰ্তাৰ ভিতৰত আগাৰৰাইটাৰৰ দাবীবোৰ বুজি পোৱা আৰু সামগ্ৰীবোৰ ডিজাইন কৰা, আঁচনিৰ নিয়মাবলী, চৰ্তাৱলী আৰু মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰা আদি ৰখাৰ দায়িত্ব আছে।
পৰিচালক	নিয়ন্ত্ৰক (ভাৰতীয় বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ) এইবিলাক উদ্দেশ্যৰ এক মুখ্য অংশীদাৰ: <ul style="list-style-type: none"> ✓ বীমা পৰিৱেশত শৃংখলা বজাই ৰখা ✓ আঁচনি ধাৰকসকলৰ স্বার্থ সুৰক্ষিত কৰা ✓ বীমাকৰ্তাৰ দীৰ্ঘম্যাদী বিত্তীয় স্বাস্থ্য নিশ্চিত কৰিব।
তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকবোৰ	সেৱা মধ্যস্থতাকাৰীক তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসক বুলি জনা যায়, যি স্বাস্থ্য বীমা দাবী প্ৰক্ৰিয়া কৰে।
বীমা এজেন্ট/দালাল	বীমা এজেন্ট/দালালসকলে কেৱল আঁচনি বিক্ৰী নকৰে লগতে দাবীৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাহকসকলক সেৱা আগবঢ়াব বুলি আশা কৰা হয়।
প্ৰদানকৰ্তা/চিকিৎসালয়	তেওঁলোকে নিশ্চিত কৰে যে গ্ৰাহকে এক মসৃণ দাবীৰ অভিজ্ঞতা লাভ কৰে, বিশেষকৈ যেতিয়া চিকিৎসালয়খন TPA ৰ পেনেলত থাকে,

বীমাকৰ্তাই নগদবিহীন চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ লাভ দিব লাগিব।

এনেদৰে দাবীবোৰ ভালদৰে পৰিচালনা কৰাৰ অৰ্থ হৈছে দাবীৰ সৈতে সম্পৰ্কিত এই প্ৰতিজন অংশীদাৰৰ উদ্দেশ্য পৰিচালনা কৰা। অৱশ্যে, এনে হ'ব পাৰে যে ইয়াৰে কিছুমান উদ্দেশ্যৰ ওপৰত ইজনে সিজনৰ সৈতে বিবাদ কৰিব পাৰে।

সংৰক্ষণ: বহুক্ষেত্ৰত, বীমা কোম্পানীবোৰে দাবীবোৰ তৎক্ষণাত নিষ্পত্তি কৰিব নোৱাৰিব পাৰে আৰু তথ্য বা বিবাদ, মোকৰ্দমা আদিৰ ফলাফলৰ বাবে অপেক্ষা কৰিব লগা হ'ব পাৰে। সেয়েহে, পৰিশোধ নোহোৱালৈকে তেওঁলোকে দাবীৰ পৰিমাণ সংৰক্ষণত ৰাখিব লাগিব। সংৰক্ষণবোৰ সাধাৰণতে বকেয়া দাবীৰ ওপৰত পৰিশোধ কৰিবলগীয়া পৰিমাণৰ বীমামূলক আকলন।

সংৰক্ষণ হৈছে দাবীৰ স্থিতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাকৰ্তাৰ কিতাপত সকলো দাবীৰ বাবে কৰা ব্যৱস্থাৰ পৰিমাণ।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

নিম্নলিখিত কোনটো স্বাস্থ্য বীমা দাবী প্ৰক্ৰিয়াৰ অংশীদাৰ নহয়?

- I. গ্ৰাহক
- II. আৰক্ষী বিভাগ
- III. নিয়ন্ত্ৰক
- IV. TPA

B. স্বাস্থ্য বীমা দাবীৰ ব্যৱস্থাপনা

1. স্বাস্থ্য বীমাত দাবী প্ৰক্ৰিয়া

দাবী এটা বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা বা বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকৰ (TPA) সেৱাৰ জৰিয়তে সেৱা প্ৰদান কৰা হ'ব পাৰে।

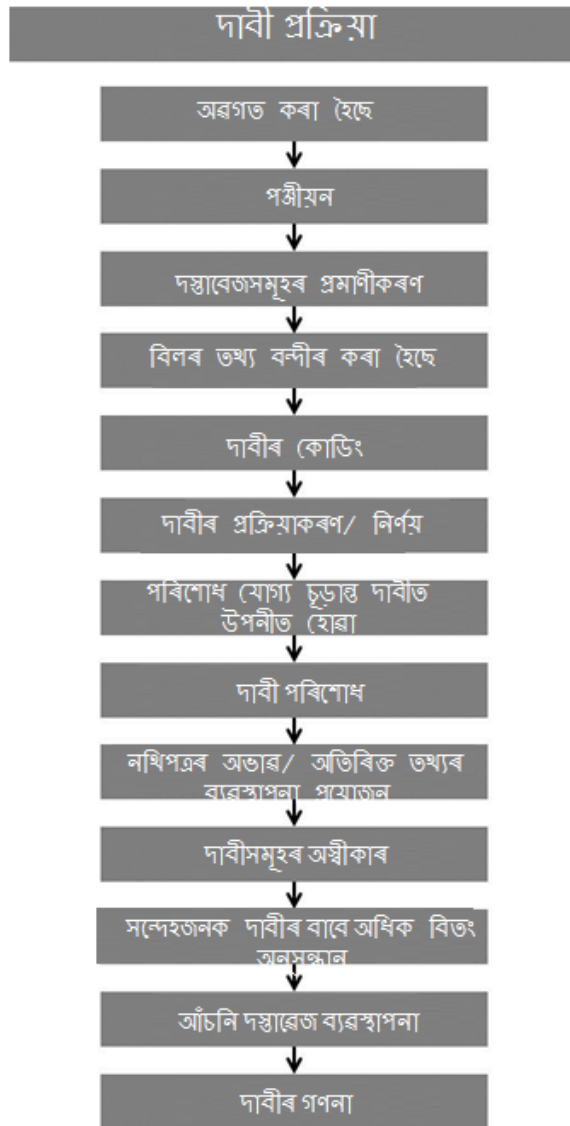
বীমাকৰ্তা/ TPA-ক দাবী এটা জনোৱাৰ সময়ৰ পৰা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী অনুসৰি পৰিশোধ কৰাৰ সময়লৈকে, স্বাস্থ্য দাবীটো প্ৰতিটোৰ নিজা প্ৰাসংগিকতা থকা এক সুনিৰ্ধাৰিত পদক্ষেপৰ সংহতিৰ মাজেৰে পাৰ হৈ যায়।

তলত বিৱৰণ দিয়া প্ৰক্ৰিয়াবোৰ স্বাস্থ্য বীমা (চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা) ক্ষতিপূৰণ সামগ্ৰীৰ নিৰ্দিষ্ট প্ৰসংগত আছে যি স্বাস্থ্য বীমা ব্যৱসায়ৰ মুখ্য অংশ গঠন কৰে।

স্থিৰ লাভালাভ সামগ্ৰী বা গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰোগ বা দৈনিক নগদ সামগ্ৰী আদিৰ অধীনত দাবী ৰখাৰ বাবে সাধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া আৰু সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰ একে ধৰণৰ হ'ব, কেৱল এই কথাৰ বাহিৰে যে এনে সামগ্ৰীবোৰ নগদবিহীন সুবিধাৰ সৈতে আহিব নোৱাৰে।

ক্ষতিপূৰণৰ লগতে পৰিশোধৰ প্ৰকাৰৰ দাবীৰ দুয়োটা ক্ষেত্ৰতে, মৌলিক পদক্ষেপবোৰ একে থাকে।

নক্সা 2: দাবী প্ৰক্ৰিয়াত বহলভাৱে নিম্নলিখিত পদক্ষেপবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে (একে ক্ৰমত নাথাকিব পাৰে)

a) অৱগত

দাবী অৱগত কৰাটো হৈছে গ্ৰাহক আৰু দাবী দলৰ মাজত যোগাযোগৰ প্ৰথম উদাহৰণ। গ্ৰাহকে কোম্পানীক জনাব পাৰে যে তেওঁ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰিছে বা চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পিছত অৱগত কৰা হ'ব, বিশেষকৈ চিকিৎসালয়ত জৰুৰীকালীন ভৰ্তি হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত।

কিছুমানদিন আগলৈকে, দাবী এটা ৰখাৰ কাৰ্যটো এক আনুষ্ঠানিকতা আছিল। অৱশ্যে, শেহতীয়াকৈ বীমাকৰ্তাসকলে যিমান সম্ভৱ সোনকালে দাবীৰ বিষয়ে অৱগত কৰাৰ ওপৰত জোৰ দিয়া আৰম্ভ কৰিছে। সাধাৰণতে পৰিকল্পিত ভৰ্তি ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ আগতে, আৰু জৰুৰী কালীন অৱস্থাত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ 24 ঘণ্টাৰ ভিতৰত ইয়াৰ প্ৰয়োজন হয়। বীমাকৰ্তা/ম'বাইল এণ্ড/বা TPA-ৰ দ্বাৰা পৰিচালিত 24 ঘণ্টা খোলা থকা কল চেণ্টাৰ লগতে ইন্টাৰনেট আৰু ই-মেইলৰ জৰিয়তে আজিকালি অৱগত কৰা সম্ভৱ।

b) পঞ্জীয়ন

কোম্পানীয়ে পোনপটীয়াকৈ বা TPA-ৰ জৰিয়তে অৱগত কৰাৰ পিছত, ইয়াৰ বিৱৰণ শুদ্ধতাৰ বাবে তুলনা কৰা হয় আৰু দাবীকৰ্তাক অৱগত কৰাৰ বাবে এটা ৰেফাৰেন্স নম্বৰ বা দাবী নিয়ন্ত্ৰণ নম্বৰ সৃষ্টি কৰা হয়। তাৰ পিছত নথিপত্ৰবোৰ প্ৰাথমিক আৱৰণৰ বাবে পৰীক্ষা কৰা হয় আৰু নগদ-বিহীন আঁচনিৰ অধীনত পৰিকল্পিত অন্মোচনাৰ বিষয়ে অৱগত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চিকিৎসালয়ক সম্ভাৱ্য ব্যয়ৰ পূৰ্ব-অনুমোদন প্ৰদান কৰা হয় (পৰৱৰ্তী শাখাত বিতংভাৱে)।

পৰিশোধৰ আধাৰত চূড়ান্ত নিষ্পত্তিৰ বাবে অহা দাবীবোৰ গ্ৰহণযোগ্যতা, বীমা ৰাশি, হ্ৰাসযোগ্য, উপ-সীমা আদিৰ বিষয়ে বিতংভাৱে পৰীক্ষা কৰা হয়। নথিপত্ৰৰ অভাৱ থাকিলে এইটো একেবাৰতে ক'ব লাগিব, আংশিকভাৱে নহয়। এইটো জনা উচিত যে দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণত কেৱল চুক্তিৰ চৰ্তাৱলী পূৰণ কৰিব লাগিব বুলি নিশ্চিত কৰাই নহয়, লগতে চিকিৎসালয়বোৰে অত্যাধিক মূল্য আদায়, দুগুণ আদায় আদিত লিপ্ত নোহোৱাটো নিশ্চিত কৰাটোও অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

উদাহৰণ

চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাটো সাধাৰণতে চিকিৎসাৰ এলোপেথিক পদ্ধতিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। অৱশ্যে, ৰোগীয়ে চিকিৎসাৰ অন্যান্য পদ্ধতিৰ মাজেৰেও যাব পাৰে, যেনে:

- ✓ উনানি
- ✓ সিদ্ধ
- ✓ হোমিঅ'পেথি
- ✓ আয়ুৰ্বেদ

✓ নেচাৰোপেথি ইত্যাদি

বেছিভাগ আঁচনিৰ এতিয়া এই চিকিৎসাবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে, অৱশ্যে তাত উপ-সীমা থাকিব পাৰে।

টেলিমেডিচিন: IRDAI-য়ে বীমাকৰ্তাসকলক চিকিৎসা বীমা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাবলীত য'তেই নিয়মীয়া চিকিৎসা পৰামৰ্শৰ অনুমতি দিয়া হয়, তাত টেলিমেডিচিনৰ অনুমতি দিবলৈ কৈছে।

ই আঁচনি ধাৰকসকলক সহায় কৰিব যিসকলে তেওঁলোকৰ ঘৰৰ বাহিৰলৈ যোৱা পৰিহাৰ কৰিবলৈ বা কৰোনা ভাইৰাছ সংক্ৰমণৰ বাবে নিজকে সংৰক্ষণ কৰাৰ বাবে অনলাইন বা টেলিফোনযোগে চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ ল'ব বিচাৰিব পাৰে।

পৰিশোধ যোগ্য চূড়ান্ত দাবীত উপনীত হোৱা: পৰিশোধ কৰিব লগা দাবীৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা কাৰকবোৰ হৈছে:

- আঁচনিৰ অধীনত সদস্যৰ বাবে উপলব্ধ বীমাৰাশি
- ইতিমধ্যে কৰা যিকোনো দাবীৰ হিচাপ কৰাৰ পিছত সদস্যৰ বাবে আঁচনিৰ অধীনত উপলব্ধ বাকী বীমা ৰাশিৰ পৰিমাণ:
- উপ-সীমা
- ৰোগৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কোনো সীমা থকাটো পৰীক্ষা কৰা
- সংগ্ৰহ বোনাচৰ অধিকাৰ আছে নে নাই পৰীক্ষা কৰা
- সীমাবদ্ধতাৰে আৱৰা অন্যান্য ব্যয়:

যি অৱশেষত পৰিশোধ কৰা হয় সেইবোৰ যুক্তিসঙ্গত আৰু পৰম্পৰাগত মাচুল যাৰ অৰ্থ হৈছে সেৱা বা যোগানৰ বাবে মাচুল, যি হৈছে নিৰ্দিষ্ট প্ৰদানকাৰীৰ বাবে মানক মাচুল আৰু ৰোগ/আঘাতৰ প্ৰকৃতি বিবেচনা কৰি একে বা একে ধৰণৰ সেৱাৰ বাবে ভৌগোলিক এলেকাত প্ৰচলিত মাচুলৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ।

আগতে প্ৰতিজন TPA /বীমাকৰ্তাৰ নিজা পৰিশোধ অযোগ্য সামগ্ৰীৰ তালিকা আছিল, এতিয়া IRDAI স্বাস্থ্য বীমা মানকৰণ নিৰ্দেশনাৱলীৰ অধীনত ইয়াক মানক কৰা হৈছে।

c) দাবী পৰিশোধ

পৰিশোধযোগ্য দাবীৰ পৰিমাণ প্ৰাপ্ত হোৱাৰ পিছত, গ্ৰাহক বা চিকিৎসালয়ক পৰিশোধ কৰা হয়, যিধৰণেৰে হ'ব পাৰে। পৰিশোধটো চেকৰ দ্বাৰা বা দাবীৰ ধন গ্ৰাহকৰ বেংক একাউন্টলৈ স্থানান্তৰ কৰি কৰা হ'ব পাৰে।

d) দাবী অস্বীকাৰ

স্বাস্থ্য দাবীৰ অভিজ্ঞতাই দেখুৱায় যে দাখিল কৰা দাবীবোৰৰ 10% ৰ পৰা 15% টা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীৰ ভিতৰত নপৰে। ইয়াৰ বিভিন্ন কাৰণ হ'ব পাৰে যাৰ কিছুমান হৈছে:

- i. নামভৰ্তিৰ তাৰিখ বীমাৰ ম্যাদৰ ভিতৰত নহয়।
- ii. যিজন সদস্যৰ বাবে দাবী কৰা হৈছে তেওঁক সামৰি লোৱা হোৱা নাই।
- iii. পূৰ্ব-বিদ্যমান ৰোগৰ বাবে (য'ত আঁচনিখনে এনে অৱস্থা বাদ দিয়ে)।
- iv. বৈধ কাৰণ অবিহনে জমা দিয়াত অযথা পলম।
- v. কোনো সক্ৰিয় চিকিৎসা নাই; নামভৰ্তি কেৱল অনুসন্ধানৰ উদ্দেশ্যে।
- vi. চিকিৎসা কৰা ৰোগ আঁচনিৰ অধীনত বাদ দিয়া হৈছে।
- vii. ৰোগৰ কাৰণ হৈছে সুৰা বা ড্ৰাগছৰ অপব্যৱহাৰ
- viii. 24 ঘণ্টাতকৈ কম সময় চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা।

দাবী এটা অস্বীকাৰ বা প্রত্যখ্যান কৰিলে (যিকোনো কাৰণতে) বীমা কোম্পানীয়ে লিখিতভাৱে গ্ৰাহকক জনাব লাগিব। দাবীটো অস্বীকাৰ কৰা আঁচনিৰ নিয়ম/চৰ্ত বৰ্ণনা কৰি সাধাৰণতে, এনে অস্বীকাৰ পত্ৰত অস্বীকাৰ কৰাৰ কাৰণ স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা হ'ব।

বীমাকৰ্তাক আবেদন কৰাৰ উপৰিও, দাবী অস্বীকাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰাহকৰ নিম্নলিখিতবোৰৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ বিকল্প আছে:

- ✓ বীমা লোকপাল বা
- ✓ উপভোক্তা আয়োগ বা
- ✓ IRDAI বা
- ✓ আইন আদালত।

e) সন্দেহজনক দাবীৰ বাবে কোম্পানী/ TPAৰ দ্বাৰা অধিক বিতং অনুসন্ধানৰ প্ৰয়োজন

য'তেই বীমা কোম্পানীয়ে ভূৱা খেলৰ সন্দেহ কৰে ই দাবীৰ তদন্ত কৰিব পাৰে। স্বাস্থ্য বীমাত কৰা প্ৰৱৰ্ত্তনাৰ কেইটামান উদাহৰণ হৈছে:

- i. ছদ্মবেশত, বীমাকৃত ব্যক্তিজন চিকিৎসা কৰা ব্যক্তিতকৈ পৃথক।
- ii. য'ত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি নোহোৱাৰ পিছত হোৱা বুলি দাবী কৰিবলৈ নথিপত্ৰ ৰচনা কৰা।
- iii. ব্যয়ৰ মুদ্ৰাস্ফীতি, হয় চিকিৎসালয়ৰ সহায়ত বা প্ৰৱৰ্ত্তনাৰে সৃষ্টি কৰা বাহ্যিক বিল যোগ দিয়া।

iv. ৰোগ নিৰ্ণয়ৰ ব্যয় (যি কিছুমান স্থিতিত অধিক হ'ব পাৰে) আৱৰাৰ বাবে বহিঃৰোগীচিকিৎসা ইন-পেচেন্ট/চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি লৈ ৰূপান্তৰিত কৰা হয়।

এইটো লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব যে তদন্ত কৰিবলগীয়া দাবীবোৰৰ সন্দৰ্ভত, তদন্ত আৰম্ভ কৰি অতি সোনকালে শেষ কৰিব লাগে, অন্তত: যি কোনো ক্ষেত্ৰতেই দাবী অৱগত হোৱাৰ তাৰিখৰ পৰা 90 দিনৰ ভিতৰত হ'ব লাগিব। দাবীটো তদন্ত সম্পূৰ্ণ কৰাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত দাবী নিষ্পত্তি কৰিব লাগে। (অনুগ্রহ কৰি IRDAI (আঁচনিধাৰকৰ সুৰক্ষা), 2017 নিয়মাৱলী চাওক আৰু সেই অনুসৰি আপডেট কৰা হৈছে)

f) TPA ৰ দ্বাৰা নগদবিহীন নিষ্পত্তি প্ৰক্ৰিয়া

নগদবিহীন সুবিধাটোৱে কেনেদৰে কাম কৰে? ইয়াৰ কেন্দ্ৰত হৈছে চিকিৎসালয়ৰ সৈতে TPA বীমাকৰ্তাই কৰা এক চুক্তি। অন্যান্য চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰীসকলৰ সৈতেও চুক্তি সম্ভৱ। নগদবিহীন সুবিধা প্ৰদানৰ বাবে ব্যৱহৃত প্ৰক্ৰিয়াটো এই শাখাত আলোচনা কৰা হৈছে:

টবুল 3. 1

<p>পদক্ষেপ 1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • স্বাস্থ্য বীমাৰ অধীনত আৱৰা গ্ৰাহক এজন ৰোগত আক্ৰান্ত হয় বা আঘাতপ্ৰাপ্ত হয় আৰু সেয়েহে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ পৰামৰ্শ দিয়া হয়। তেওঁ (বা তেওঁৰ হৈ কোনোবাই) চিকিৎসালয়ৰ বীমা ডেক্সৰ কাম চাপে আৰু বীমাৰ বিৱৰণ দিয়ে। যেনে: <ol style="list-style-type: none"> TPA নাম, গ্ৰাহকৰ সদস্যতাৰ নম্বৰ, বীমাকৰ্তাৰ নাম ইত্যাদি।
<p>পদক্ষেপ 2</p>	<ul style="list-style-type: none"> • চিকিৎসালয়খনে প্ৰয়োজনীয় তথ্য সংকলন কৰে যেনে: <ol style="list-style-type: none"> ৰোগ নিৰ্ণয় চিকিৎসা, চিকিৎসাকাৰী চিকিৎসকৰ নাম, প্ৰস্তাৱিত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ দিনৰ সংখ্যা আৰু আনুমানিক ব্যয় • ইয়াক এক বিন্যাসত উপস্থাপন কৰা হয়, যাক নগদবিহীন অনুমোদন প্ৰপত্ৰ বুলি কোৱা হয়।
<p>পদক্ষেপ 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • TPA য়ে নগদবিহীন অনুমোদন প্ৰপত্ৰত প্ৰদান কৰা তথ্য অধ্যয়ন কৰে আৰু নগদবিহীন অনুমোদন প্ৰদান কৰিব পাৰিলে আৰু যদি পাৰি, ইয়াক কিমান পৰিমাণৰ কৰ্তৃত্ব প্ৰদান কৰিব লাগে সেই বিষয়ে সিদ্ধান্ত লয় আৰু পলম নকৰাকৈ চিকিৎসালয়ক জনোৱা হয়।
<p>পদক্ষেপ 4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ৰোগীক চিকিৎসালয়ৰ দ্বাৰা চিকিৎসা কৰা হয়, ৰোগীৰ একাউন্টত TPA -ৰ দ্বাৰা কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত পৰিমাণটো ক্ৰেডিট হিচাপে ৰাখি। আঁচনিখনৰ অধীনত প্ৰয়োজনীয় অনা-চিকিৎসা ব্যয় আৰু যিকোনো সহ-পৰিশোধ আৱৰাৰ বাবে সদস্যজনক জমা পৰিশোধ কৰিবলৈ আহ্বান জনোৱা হ'ব পাৰে।

পদক্ষেপ 5	<ul style="list-style-type: none"> • যেতিয়া ৰোগী ডিচাৰ্জৰ বাবে সাজু হয়, চিকিৎসালয়ে বীমাৰ দ্বাৰা আৱৰা প্ৰকৃত চিকিৎসা মাচুলৰ বিপৰীতে TPA -ৰ দ্বাৰা অনুমোদিত ৰোগীৰ একাউণ্টত ক্রেডিটৰ পৰিমাণ পৰীক্ষা কৰে। • যদি ক্রেডিট কম হয়, চিকিৎসালয়ে নগদবিহীন চিকিৎসাৰ বাবে ঋণৰ অতিৰিক্ত অনুমোদনৰ বাবে অনুৰোধ কৰে। • TPA -য়ে এইটো বিশ্লেষণ কৰে আৰু অতিৰিক্ত পৰিমাণটো অনুমোদন কৰে।
পদক্ষেপ 6	<ul style="list-style-type: none"> • ৰোগীয়ে গ্ৰহণযোগ্য নোহোৱা মাচুল পৰিশোধ কৰে আৰু ডিচাৰ্জ হয়। নথিপত্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰিবলৈ তেওঁক দাবী প্ৰপত্ৰ আৰু বিধেয়কখনত স্বাক্ষৰ কৰিবলৈ কোৱা হ'ব।
পদক্ষেপ 7	<ul style="list-style-type: none"> • চিকিৎসালয়ে সকলো নথিপত্ৰ একত্ৰিত কৰে আৰু বিলৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ বাবে নথিপত্ৰবোৰ TPA -ক উপস্থাপন কৰে।
পদক্ষেপ 8	<ul style="list-style-type: none"> • TPA য়ে দাবীটো প্ৰক্ৰিয়া কৰিব আৰু বিৱৰণ পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত চিকিৎসালয়লৈ পৰিশোধৰ বাবে পৰামৰ্শ দিব।

g) গ্ৰাহকে নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে তেওঁৰ/ তাইৰ বীমাৰ বিৱৰণ তেওঁৰ ওচৰত আছে।

ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত থাকে তেওঁৰ TPA কাৰ্ড, পলিচী প্ৰতিলিপি, আৱৰণৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী ইত্যাদি।

যেতিয়া এইবোৰ উপলব্ধ নহয়, তেওঁ TPA -ৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব পাৰে (24 ঘণ্টাৰ হেল্পলাইনৰ জৰিয়তে) আৰু বিৱৰণ বিচাৰিব পাৰে।

- g্ৰাহকে তেওঁৰ পৰামৰ্শদাতা চিকিৎসকে পৰামৰ্শ দিয়া চিকিৎসালয়খন TPA -ৰ নেটৱৰ্কত আছেনে নাই পৰীক্ষা কৰিব লাগিব। যদি নাই, তেন্তে তেওঁ উপলব্ধ বিকল্পবোৰ TPA -ৰ সৈতে পৰীক্ষা কৰিব লাগিব য'ত এনে চিকিৎসাৰ বাবে নগদবিহীন সুবিধা উপলব্ধ।
- তেওঁ/ তাই নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে সঠিক বিৱৰণবোৰ প্ৰাক-অনুমোদন প্ৰপত্ৰত প্ৰতিষ্ঠ কৰা হৈছে। 2013 চনত জাৰী কৰা স্বাস্থ্য বীমাৰ মানকৰণৰ নিৰ্দেশনা অনুসৰি IRDAI.-ৰ দ্বাৰা এই প্ৰপত্ৰখন মানক কৰা হৈছে। যদি বিৱৰণবোৰ স্পষ্ট নহয়, TPA-য়ে নগদবিহীন সুবিধাটো অস্বীকাৰ কৰিব পাৰে বা প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিব পাৰে।
- তেওঁ নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে চিকিৎসালয়ৰ মাচুল বোৰ কোঠাৰ ভাড়া বা নিৰ্দিষ্ট চিকিৎসা যেনে ছানিৰ ওপৰত থকা কেপৰ সীমাৰ সৈতে সামঞ্জস্যপূৰ্ণ।
- g্ৰাহকে ডিচাৰ্জৰ বিষয়ে আগতীয়াকৈ TPA-ক জনাব লাগিব আৰু ডিচাৰ্জৰ আগতে প্ৰয়োজন হ'ব পৰা যিকোনো অতিৰিক্ত অনুমোদন TPAলৈ প্ৰেৰণ কৰিবলৈ চিকিৎসালয়ক অনুৰোধ কৰিব লাগিব। ই নিশ্চিত কৰিব যে ৰোগীয়ে চিকিৎসালয়ত অপ্ৰয়োজনীয়ভাৱে অপেক্ষা নকৰে।

এয়াও সম্ভৱ যে গ্ৰাহকে অনুৰোধ কৰে আৰু চিকিৎসালয়ত নগদবিহীন চিকিৎসাৰ বাবে অনুমোদন লয় কিন্তু ৰোগীক আন ঠাইত ভৰ্তি কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়। এনে ক্ষেত্ৰত, গ্ৰাহকে চিকিৎসালয়ক জনাব লাগিব আৰু নগদবিহীন অনুমোদন ব্যৱহাৰ কৰা হোৱা নাই বুলি TPA-ক জনাই দিবলৈ কব লাগিব।

যদি এইটো কৰা নহয়, অনুমোদিত পৰিমাণটো গ্ৰাহকৰ আঁচনিত অৱৰোধ হ'ব পাৰে আৰু পৰৱৰ্তী অনুৰোধৰ অনুমোদনক প্ৰভাৱিত কৰিব পাৰে।

C. স্বাস্থ্য বীমা দাবীত নথিপত্ৰ

এই শাখাটোৱে গ্ৰাহকসকলে দাখিল কৰিব লগা প্ৰতিটো নথিপত্ৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু সমল বৰ্ণনা কৰে:

1. ডিচচাৰ্জ সাৰাংশ

ডিচচাৰ্জ সাৰাংশক আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নথি বুলি ক'ব পাৰি যিটো স্বাস্থ্য বীমা দাবী এটা প্ৰক্ৰিয়া কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজন। ই ৰোগীৰ অৱস্থা আৰু চিকিৎসাৰ শাৰী সম্পৰ্কে সম্পূৰ্ণ তথ্য বিৱৰণ দিয়ে আৰু দাবী প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কাৰী ব্যক্তিজনক ৰোগ/ আঘাত আৰু চিকিৎসাৰ ৰেখা বুজাত যথেষ্ট সহায় কৰে। য'ত ৰোগী দুৰ্ভাগ্যবশতঃ জীয়াই নাথাকে, ডিচচাৰ্জ সাৰাংশক বহুতো চিকিৎসালয়ত মৃত্যুৰ সাৰাংশ বুলি কোৱা হয়। ডিচচাৰ্জ সাৰাংশ সদায় প্ৰকৃত (original) বিচৰা হয়।

2. অনুসন্ধান প্ৰতিবেদন

অনুসন্ধান প্ৰতিবেদনে ৰোগ নিৰ্ণয় আৰু চিকিৎসা তুলনা কৰাত সহায় কৰে, যাৰ দ্বাৰা চিকিৎসাৰ বাবে প্ৰেৰিত কৰা সঠিক স্থিতি আৰু চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি থকাৰ সময়ত হোৱা অগ্ৰগতি বুজিবলৈ প্ৰয়োজনীয় তথ্য প্ৰদান কৰা হয়, যেনে তেজ পৰীক্ষাৰ প্ৰতিবেদন, এক্স-ৰে প্ৰতিবেদন আৰু বায়োপ্সী প্ৰতিবেদন। বীমাকৰ্তাই নিৰ্দিষ্ট অনুৰোধত এক্স-ৰে আৰু অন্যান্য ছবি গ্ৰাহকক ঘূৰাই দিব পাৰে।

3. একত্ৰিত আৰু বিতং বিল:

এয়া হৈছে দস্তাবেজ যি বীমা আঁচনিৰ অধীনত কি পৰিশোধ কৰিব লাগিব সিদ্ধান্ত লয়। যদিও একত্ৰিত বিধেয়কে সামগ্ৰিক ছবি উপস্থাপন কৰে, বিতং বিলখনে ৰেফাৰেন্স কোডৰ সৈতে ব্ৰেক আপ প্ৰদান কৰিব। বিলবোৰ মূলত প্ৰাপ্ত কৰিব লাগিব।

4. পৰিশোধৰ বাবে ৰচিদ

স্বাস্থ্য বীমা দাবী এটাৰ পৰিশোধৰ বাবে চিকিৎসালয়ৰ পৰা পৰিশোধ কৰা পৰিমাণৰ এখন আনুষ্ঠানিক ৰচিদ প্ৰাপ্তিৰ প্ৰয়োজন হ'ব যি বিলৰ মুঠ পৰিমাণৰ সৈতে খাপ খাব লাগিব।

ৰচিদটোত নম্বৰ আৰু বা মোহৰ লগাব লাগে আৰু মূলত উপস্থাপন কৰিব লাগে।

5. দাবী পত্ৰ

দাবী প্ৰপত্ৰ হৈছে দাবীটো প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ বাবে আনুষ্ঠানিক আৰু আইনী অনুৰোধ আৰু গ্ৰাহকে স্বাক্ষৰ কৰা প্ৰকৃত (মূলত) দাখিল কৰা হয়। দাবী প্ৰপত্ৰখন এতিয়া IRDAI ৰ দ্বাৰা মানক কৰা হৈছে।

ৰোগ, চিকিৎসা আদিৰ বিষয়ে তথ্য উপৰিও, বীমাকৃত ব্যক্তিজনে দাবী প্ৰপত্ৰত কৰা ঘোষণা হৈছে আইনী অৰ্থত আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নথি।

6. পৰিচয় প্ৰমাণ

আমাৰ জীৱনৰ বিভিন্ন কাৰ্যকলাপত পৰিচয় প্ৰমাণৰ বৰ্ধিত ব্যৱহাৰৰ সৈতে, পৰিচয়ৰ সাধাৰণ প্ৰমাণে আৱৰি থকা ব্যক্তিজন আৰু চিকিৎসা কৰা ব্যক্তিজন একে হয় নে নাই প্ৰমাণিত কৰাত সহায় কৰে। সাধাৰণতে বিচৰা চিনাক্তকৰণ দস্তাবেজ হ'ব পাৰে ভোটাৰৰ পৰিচয় পত্ৰ, ড্ৰাইভিং লাইচেন্স (চালক অনুমতি), PAN কাৰ্ড, আধাৰ কাৰ্ড ইত্যাদি।

7. নিৰ্দিষ্ট দাবীৰ বাবে সংলগ্ন নথিপত্ৰ

কিছুমান প্ৰকাৰৰ দাবী আছে যাৰ ওপৰত মৌখিকভাৱে কোৱাবোৰৰ বাহিৰেও অতিৰিক্ত নথিপত্ৰৰ প্ৰয়োজন। এইবোৰ হৈছে:

- দুৰ্ঘটনাৰ দাবী, য'ত থানাত দিয়া এজাহাৰ (FIR) বা চিকিৎসালয়ৰ দ্বাৰা পঞ্জীভুক্ত আৰক্ষী থানালৈ জাৰী কৰা মেডিকো-আইনী প্ৰমাণপত্ৰৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।
- জটিল বা উচ্চ মূল্যৰ দাবীৰ ক্ষেত্ৰত কেছ ইনড'ৰ পেপাৰ।
- য'ত প্ৰযোজ্য হয় ডায়েলাইচিছ/ কেমোথেৰাপী/ ফিজিঅ'থেৰাপী চাৰ্ট।
- চিকিৎসালয়ৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণপত্ৰ, য'ত চিকিৎসালয়ৰ সংজ্ঞাৰ অনুপালন পৰীক্ষা কৰা প্ৰয়োজন

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

নিম্নলিখিত কোনখন নথি চিকিৎসালয়ত ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা হয় য'ত অন্তৰ্ভুক্ত ৰোগী এজনৰ সকলো চিকিৎসাৰ বিৱৰণ দিয়া হয়?

- অনুসন্ধান প্ৰতিবেদন
- ডিচচাৰ্জ সাৰাংশ
- কেছ পেপাৰ
- চিকিৎসালয় পঞ্জীয়ন প্ৰমাণপত্ৰ

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

দাবীৰ স্থিতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাকৰ্তাৰ কিতাপত সকলো দাবীৰ বাবে কৰা ব্যৱস্থাৰ পৰিমাণক _____ বুলি জনা যায়।

- I. পুলিং
- II. একাউন্টিং
- III. সংৰক্ষণ
- IV. বিনিয়োগ

D. তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰশাসকৰ ভূমিকা (TPA)

TPAৰ ভূমিকা আগৰ অধ্যায়বোৰতো আলোচনা কৰা হৈছে। TPA-য়ে আগবঢ়োৱা সেৱাবোৰ জনাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ যাতে গ্ৰাহকক বিক্ৰেতাই উপযুক্ত সেৱা প্ৰদান কৰিব পাৰে।

বীমা আঁচনিৰ বিক্ৰী আৰু জাৰী কৰাৰ পিছত TPA সেৱাৰ পৰিসৰ আৰম্ভ হয়। বীমাকৰ্তাই TPA ব্যৱহাৰ নকৰিলে, সেৱাবোৰ আভ্যন্তৰীণ দলৰ দ্বাৰা সম্পাদন কৰা হয়।

1. স্বাস্থ্য বীমাৰ বিক্ৰীৰ পিছত সেৱা

- a) প্ৰস্তাৱটো (আৰু প্ৰিমিয়াম) গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত, আৱৰণ আৰম্ভ হয়।
- b) যদি আঁচনিখনৰ সেৱা কাৰ্য্য দিয়াৰ পৰিশোধ কৰাৰ বাবে TPA ব্যৱহাৰ কৰিব লগা হয়, বীমাকৰ্তাই গ্ৰাহকৰ বিষয়ে তথ্য আৰু আঁচনিখন TPAলৈ প্ৰদান কৰে।
- c) TPA-য়ে সদস্যসকলক নাম ভৰ্তি কৰে (যেতিয়া প্ৰস্তাৱক হৈছে আঁচনি খন লোৱা ব্যক্তি, সদস্যসকল আঁচনিখনৰ অধীনত অন্তৰ্ভুক্ত) আৰু কাৰ্ড এখনৰ ৰূপত সদস্যতা চিনাক্তকৰণ জাৰী কৰিব পাৰে, হয় ভৌতিক ৰূপত বা ইলেক্ট্ৰনিক ৰূপত।
- d) TPA-ৰ সদস্যপদ নগদবিহীন সুবিধা প্ৰাপ্ত কৰাৰ লগতে দাবীৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয় যেতিয়া সদস্যজনক চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা বা আৱৰা চিকিৎসাৰ বাবে আঁচনিখনৰ সমৰ্থনৰ প্ৰয়োজন হয়।
- e) TPA-য়ে দাবী বা নগদবিহীন অনুৰোধ প্ৰক্ৰিয়া কৰে আৰু বীমাকৰ্তাৰ সৈতে সন্মত হোৱা সময়ৰ ভিতৰত সেৱাসমূহ প্ৰদান কৰে।
- f) বীমাকৃত ব্যক্তিসকলে এখন পৰিচয় পত্ৰ ৰাখিব যি তেওঁলোকক আঁচনি আৰু TPAৰ সৈতে সম্পৰ্কিত কৰে।
- g) TPA-য়ে নগদবিহীন সুবিধাৰ বাবে অনুৰোধ কৰাৰ বাবে প্ৰদান কৰা তথ্যৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি চিকিৎসালয়লৈ প্ৰাক-অনুমোদন বা গেৰাণ্টি পত্ৰ জাৰী কৰে।

- h) য'ত তথ্য স্পষ্ট নহয় বা উপলব্ধ নহয়, TPA-য়ে নগদবিহীন অনুৰোধ নাকচ কৰিব পাৰে। এনে ক্ষেত্ৰত দাবীটো পৰিশোধৰ ভিত্তিত পৰীক্ষা কৰিব পাৰি।

2. গ্ৰাহকৰ সম্পৰ্ক আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থাপনা

যিহেতু TPA দাবী সেৱাৰ সৈতে জড়িত, তেওঁলোকৰ সাধাৰণতে অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালী থাকে।

E. দাবী ব্যৱস্থাপনা - ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা

দাবীৰ অধিসূচনা প্ৰাপ্ত হোৱাৰ পিছত নিম্নলিখিত দিশবোৰ চাব লাগে:

- যিজন ব্যক্তিৰ সন্দৰ্ভত দাবী কৰা হৈছে তেওঁক আঁচনিখনৰ অধীনত সামৰি লোৱা হৈছে
- দুৰ্ঘটনাৰ তাৰিখ অনুসৰি আঁচনি বৈধ আৰু প্ৰিমিয়াম প্ৰাপ্ত হৈছে
- লোকচান আঁচনিৰ ম্যাদৰ ভিতৰত
- "দুৰ্ঘটনা"ৰ ফলত লোকচান হৈছে ৰোগৰ পৰা নহয়
- যিকোনো প্ৰৱৰ্ত্তনাৰ বিৰুদ্ধে পৰীক্ষা কৰক আৰু প্ৰয়োজন হ'লে অনুসন্ধান নিয়োগ কৰক
- দাবীটো পঞ্জীয়ন কৰক আৰু ইয়াৰ বাবে সংৰক্ষণ সৃষ্টি কৰক
- টাৰ্ন এৰাউণ্ড টাইম (TAT) বজাই ৰাখিব (দাবী সেৱাৰ সময়) আৰু গ্ৰাহকক দাবীৰ বিকাশৰ বিষয়ে অৱগত কৰি ৰাখিব।

1. দাবী অনুসন্ধান

দাবী অনুসন্ধান হৈছে দাবীটোৰ বৈধতা নিৰ্ধাৰণ কৰা আৰু লোকচানৰ প্ৰকৃত কাৰণ আৰু পৰিমাণ বিচাৰি উলিওৱা। দাবী নথিপ্ৰাপ্ত সেৱাৰ পিছত, যদি দাবী এটা সন্দেহজনক যেন লাগে, দাবীটো প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে আভ্যন্তৰীণ/পেছাদাৰী অনুসন্ধানকাৰীক নিয়োগ কৰা হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ

কেছ নিৰ্দেশনাৰ উদাহৰণ:

পথ যানবাহন দুৰ্ঘটনা

- i. ঘটনাটো কেতিয়া সংঘটিত হৈছিল – সঠিক সময় আৰু তাৰিখৰ স্থান? তাৰিখ আৰু সময়
- ii. বীমাকৃত এজন পথচাৰী, যাত্ৰী/পিলিয়ন আৰোহী হিচাপে ভ্ৰমণ কৰিছিল নে দুৰ্ঘটনাত জড়িত বাহনখন চলাই আছিল?

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ দাবীত সাম্ভাব্য প্ৰশ্ননা আৰু লিকেজৰ কিছুমান উদাহৰণ:

- i. TTD (সময়ৰ) অতিৰঞ্জন।
- ii. ৰোগক দুৰ্ঘটনা হিচাপে উপস্থাপন কৰা হৈছে যেনে ৰোগজনিত কাৰণত হোৱা পিঠিৰ বিষ, ঘৰত 'বাগৰি পৰা/পিছলি পৰা' বুলি PA দাবীলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছে।

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ দাবী নিষ্পত্তি কৰাৰ বাবে ডিচচাৰ্জ ভাউচাৰ হৈছে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ নথি, বিশেষকৈ যিবোৰ মৃত্যুৰ দাবীৰ সৈতে জড়িত। প্ৰস্তাৱৰ সময়ত মনোনীত ব্যক্তিৰ বিৱৰণ প্ৰাপ্ত কৰাটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু সেইটো আঁচনি দস্তাবেজৰ অংশ হ'ব লাগে।

2. দাবী নথিপত্ৰ- প্ৰতিটো কোম্পানীয়ে এখন তালিকা প্ৰদান কৰে

- a) দাবীকৰ্তাৰ মনোনীত ব্যক্তি/ পৰিয়ালৰ সদস্যৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত যথাযথভাৱে সম্পূৰ্ণ কৰা ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা দাবী প্ৰপত্ৰখন।
- b) প্ৰথম তথ্য প্ৰতিবেদনৰ মূল বা সত্যায়িত প্ৰতিলিপি।
- c) মৃত্যু প্ৰমাণপত্ৰৰ মূল বা সত্যায়িত প্ৰতিলিপি।
- d) যদি কৰা হয়, মৰণোত্তৰ পৰীক্ষা প্ৰতিবেদনৰ সত্যায়িত প্ৰতিলিপি।
- e) এএমএল নথিপত্ৰৰ সত্যায়িত প্ৰতিলিপি (মানি লগাৰিং বিৰোধী) নাম প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে (পাছপোর্ট/PAN কাৰ্ড/ ভোটাৰৰ আইডি/ ড্ৰাইভিং লাইচেন্স) ঠিকনা প্ৰমাণীকৰণৰ বাবে (টেলিফোন বিল/ বেংক একাউন্ট বিবৃতি, বিদ্যুৎ বিল/ ৰেচন কাৰ্ড)।
- f) ন্যায়ালয়ৰ দ্বাৰা হোৱা শপতনামাৰ সৈতে আইনী উত্তৰাধিকাৰী প্ৰমাণপত্ৰ আৰু ক্ষতিপূৰণ চুক্তি, দুয়োটাতে সকলো আইনী উত্তৰাধিকাৰীৰ দ্বাৰা যথাযথভাৱে স্বাক্ষৰিত আৰু নটাৰাইজড কৰা হ'ব লাগিব।
- g) বীমাকৃতৰ অক্ষমতা প্ৰমাণিত কৰা অসামৰিক শল্য চিকিৎসক বা যিকোনো সমতুল্য সক্ষম চিকিৎসকৰ পৰা স্থায়ী বিকলাঙ্গতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ।
- h) চিকিৎসা কাৰী চিকিৎসকৰ পৰা চিকিৎসা প্ৰমাণপত্ৰত বিকলাঙ্গতা আৰু বিকলাঙ্গতাৰ ম্যাদৰ প্ৰকাৰ উল্লেখ কৰা হ'ব। নিয়োগকৰ্তাৰ দ্বাৰা যথাযথভাৱে স্বাক্ষৰিত আৰু টীল কৰা ছুটিৰ সঠিক ম্যাদৰ বিৱৰণ প্ৰদান কৰা নিয়োগকৰ্তাৰ পৰা ছুটিৰ প্ৰমাণপত্ৰ।

ওপৰোক্ত তালিকাখন কেৱল নিৰ্দেশক, ঘটনাটোৰ নিৰ্দিষ্ট তথ্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি, বিশেষকৈ সন্দেহজনক প্ৰৱণতা জনিত থকা ঘটনাবোৰৰ অনুসন্ধানৰ বাবে অধিক নথিপত্ৰ (শৰীৰত হোৱা দাগচিহ্নৰ আৰু দুৰ্ঘটনাৰ স্থানৰ ফটোখন) প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

স্থায়ী সম্পূৰ্ণ বিকলাঙ্গতাৰ দাবীৰ বাবে নিম্নলিখিত কোনখন নথি দাখিল কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই?

- I. দাবীকৰ্তাৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰিত ব্যক্তিগত যথাযথভাৱে সম্পূৰ্ণ কৰা ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা দাবী প্ৰপত্ৰখন।
- II. বীমা আঁচনিৰ প্ৰতিলিপি।
- III. বীমাকৃতৰ অক্ষমতা প্ৰমাণিত কৰা অসামৰিক শল্য চিকিৎসক বা যিকোনো সমতুল্য সক্ষম চিকিৎসকৰ পৰা স্থায়ী বিকলাঙ্গতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ।
- IV. চিকিৎসাকাৰী চিকিৎসকৰ পৰা সুস্থতাৰ প্ৰমাণপত্ৰ যি প্ৰমাণিত কৰে যে বীমাকৃত জন তেওঁৰ স্বাভাৱিক কৰ্তব্য পালন কৰিবলৈ উপযুক্ত।

F. দাবী ব্যৱস্থাপনা- বিদেশী ভ্ৰমণ বীমা

এই আঁচনিৰ অধীনত আৱৰণ ইতিমধ্যে সামগ্ৰী অধ্যায়ৰ অধীনত আলোচনা কৰা হৈছে। এই শাখাটোৱে বিদেশ ভ্ৰমণৰ সময়ত উদ্ভৱ হোৱা দাবীবোৰ কেনেদৰে চম্ভালি লোৱা হয় বুজাবলৈ চেষ্টা কৰে।

দাবী সেৱাবোৰত মূলতঃ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে:

- a) দাবী অধিসূচনা 24*7 আধাৰত গ্ৰহণ কৰা;
- b) দাবী প্ৰপত্ৰ আৰু প্ৰক্ৰিয়া প্ৰেৰণ কৰা;
- c) লোকচানৰ লগে লগে কি কৰিব লাগে সেই বিষয়ে গ্ৰাহকক নিৰ্দেশনা দিয়া;
- d) চিকিৎসা আৰু ৰোগৰ দাবীৰ বাবে নগদবিহীন সেৱা সম্প্ৰসাৰিত কৰা;
- e) প্ৰত্যাহৰ্তন আৰু স্থানান্তৰৰ ব্যৱস্থা কৰা, অগ্ৰিম জৰুৰীকালীন নগদ।

সহায়ক কোম্পানীবোৰ - বিদেশী দাবীত ভূমিকা

সহায়ক কোম্পানীবোৰৰ নিজা কাৰ্যালয় আছে আৰু সমগ্ৰ বিশ্বতে একে ধৰণৰ সেৱা প্ৰদানকাৰীৰ সৈতে ব্যৱস্থা যোগাযোগ থাকে। এই কোম্পানীবোৰে আঁচনিখনৰ অধীনত আৱৰা আকস্মিক পৰিস্থিতিৰ ক্ষেত্ৰত বীমা কোম্পানীৰ গ্ৰাহকসকলক সহায় আগবঢ়ায়।

এই কোম্পানীবোৰে দাবী পঞ্জীয়ন আৰু তথ্যৰ বাবে আন্তৰ্জাতিক টোল ফ্ৰী নম্বৰ সহ 24*7 কল চেণ্টাৰ এটা পৰিচালনা কৰে। তেওঁলোকে নিম্নলিখিত সেৱাবোৰ প্ৰদান কৰে আৰু নিৰ্দিষ্ট বীমা কোম্পানীৰ সৈতে চুক্তি, আৱৰা লাভলাভ আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি সেৱাবোৰৰ বাবে মাচুল পৃথক হ'ব পাৰে।

a) চিকিৎসা সহায় সেৱাসমূহ:

- i. চিকিৎসা সেৱা প্ৰদানকাৰী প্ৰসংগজনিত
- ii. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ ব্যৱস্থা
- iii. জৰুৰীকালীন চিকিৎসা স্থানান্তৰৰ ব্যৱস্থা
- iv. জৰুৰীকালীন চিকিৎসা প্ৰত্যাহৰ্তনৰ ব্যৱস্থা
- v. নম্বৰ দেহ প্ৰত্যাহৰ্তন
- vi. সহানুভূতিক সাফাতৰ ব্যৱস্থা
- vii. সৰু শিশু সহায়/ এছকৰ্ট

b) চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সময়ত আৰু পিছত চিকিৎসীয় অৱস্থা নিৰীক্ষণ কৰা

c) অত্যৱশ্যকীয় ঔষধ প্ৰদান

d) আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী আৰু বীমা কোম্পানীৰ অনুমোদন সাপেক্ষে চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ সময়ত হোৱা চিকিৎসা ব্যয়ৰ গেৰাণ্টি।

e) প্ৰাক্-ভ্ৰমণ তথ্য সেৱা আৰু অন্যান্য সেৱাসমূহ:

- i. ভিছা আৰু টিকাকৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তা
- ii. দূতাবাস প্ৰসংগৰ সেৱাসমূহ
- iii. পাছপোৰ্ট হেৰুৱালে আৰু বয়-বস্তু হেৰুৱালে সহায় সেৱা
- iv. জৰুৰীকালীন বাৰ্তা প্ৰেৰণ সেৱাসমূহ
- v. বেইল বণ্ড ব্যৱস্থা
- vi. বিত্তীয় জৰুৰীকালীন সহায়

f) দোভাষীৰ প্ৰসংগ

g) আইনী প্ৰসংগ

h) উকীলৰ সৈতে নিযুক্তি

a) চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়া

- i. বেছিভাগ চিকিৎসালয়ে বীমাকৃতই তেওঁলোকক বৈধ স্বাস্থ্য বা বিদেশ ভ্ৰমণ বীমা আঁচনি প্ৰদান কৰাৰ পিছত সকলো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বীমা কোম্পানীৰ পৰা পৰিশোধৰ গেৰাণ্টি গ্ৰহণ কৰে।
- ii. চিকিৎসালয়বোৰে লগে লগে চিকিৎসা আৱশ্য কৰে। যদি বীমা আৱৰণ থাকে বীমা আঁচনিয়ে পৰিশোধ কৰে অথবা ৰোগীয়ে পৰিশোধ কৰিব লাগিব। চিকিৎসালয়বোৰে মাচুল বৃদ্ধি কৰাৰ প্ৰৱণতা আছে কিয়নো পৰিশোধ বিলম্বিত হয়।
- iii. নেটৱৰ্ক চিকিৎসালয় আৰু প্ৰক্ৰিয়া সম্পৰ্কীয় তথ্য বীমাকৃতৰ বাবে সহায়ক কোম্পানীবোৰে প্ৰদান কৰা টোল ফ্ৰী নম্বৰৰ ওপৰত উপলব্ধ।
- iv. চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱাৰ প্ৰয়োজন হ'লে বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে কল চেণ্টাৰত সেইটো অৱগত কৰিব লাগিব আৰু বৈধ ভ্ৰমণ বীমা আঁচনিৰ সৈতে এখন নিৰ্দিষ্ট চিকিৎসালয়লৈ যাব লাগিব।
- v. চিকিৎসালয়বোৰে সাধাৰণতে আঁচনিখনৰ বৈধতা পৰীক্ষা কৰিবলৈ আৰু আৱৰণ বোৰ প্ৰমাণিত কৰিবলৈ কল চেণ্টাৰ নম্বৰত সহায়ক কোম্পানী/বীমাকৰ্তাৰ সৈতে যোগাযোগ কৰে।
- vi. আঁচনিখন চিকিৎসালয়ে গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত বীমাকৃতই নগদবিহীন ভিত্তিত চিকিৎসালয়ত চিকিৎসা গ্ৰহণ কৰিব।
- vii. গ্ৰহণযোগ্যতা নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ বীমাকৰ্তা/ সহায় প্ৰদানকাৰীৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কিছুমান মৌলিক তথ্য হৈছে:
  1. ৰোগৰ বিৱৰণ
  2. পূৰ্বৰ যিকোনো ইতিহাসৰ ক্ষেত্ৰত, চিকিৎসালয়ৰ বিৱৰণ, ভাৰতৰ স্থানীয় চিকিৎসা বিষয়া:
    - ✓ অতীতৰ ইতিহাস, বৰ্তমানৰ চিকিৎসা আৰু চিকিৎসালয়ত অধিকতৰ পৰিকল্পিত চিকিৎসা আৰু নিম্নলিখিতবোৰৰ তাৎক্ষণিক প্ৰেৰণৰ বাবে অনুৰোধ
    - ✓ দাবী প্ৰপত্ৰ লগতে উপস্থিত চিকিৎসকৰ বিবৃতি
    - ✓ পাছপোৰ্ট প্ৰতিলিপি
    - ✓ চিকিৎসা তথ্য প্ৰপত্ৰ উলিওৱা

b) চিকিৎসা ব্যয় আৰু অন্যান্য অনা-চিকিৎসীয় দাবীৰ পৰিশোধ:

পৰিশোধ দাবীবোৰ সাধাৰণতে ভাৰতলৈ ঘূৰি অহাৰ পিছত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা হয়। দাবী পত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, দাবীটো সাধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি প্ৰক্ৰিয়া কৰা হয়। সকলো গ্ৰহণযোগ্য দাবীৰ বাবে পৰিশোধ ভাৰতীয় টকাৰ হিচাপত কৰা হয়, নগদবিহীন দাবীৰ বিপৰীতে য'ত বিদেশী মুদ্ৰাত পৰিশোধ কৰা হয়।

পৰিশোধ দাবীবোৰ প্ৰক্ৰিয়া কৰোঁতে, INR-ত দায়বদ্ধতাৰ পৰিমাণত উপনীত হ'বলৈ লোকচানৰ তাৰিখ অনুসৰি মুদ্ৰা বৃপান্তৰ হাৰ প্ৰয়োগ কৰা হয়। তাৰ পিছত পৰিশোধ কৰা হয় চেক বা ইলেক্ট্ৰনিক স্থানান্তৰৰ জৰিয়তে।

c) চিকিৎসা দুৰ্ঘটনা আৰু অসুস্থতাৰ ব্যয়ৰ বাবে দাবী নথিপত্ৰ

- i. দাবী প্ৰপত্ৰ
- ii. চিকিৎসকৰ প্ৰতিবেদন
- iii. মূল নামভৰ্তি/ ডিচচাৰ্জ কাৰ্ড (অব্যাহতি কাৰ্ড)
- iv. মূল বিল/ ৰচিদ/ প্ৰেছক্ৰিপচন
- v. অৰিজিনেল এক্স-ৰে প্ৰতিবেদন/ পেথলজিকেল/ অনুসন্ধানমূলক প্ৰতিবেদন
- vi. প্ৰৱেশ আৰু প্ৰস্থান মোহৰৰ সৈতে পাছপোর্ট/ ভিছাৰ প্ৰতিলিপি

ওপৰোক্ত তালিকাখন কেৱল ইংগিতমূলক। নিৰ্দিষ্ট কেছৰ বিৱৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বা নিৰ্দিষ্ট বীমাকৰ্তাই অনুসৰণ কৰা দাবী নিষ্পত্তি আঁচনি/ প্ৰক্ৰিয়াৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি অতিৰিক্ত তথ্য/ নথিপত্ৰৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

বেছিভাগ চিকিৎসালয়ে বীমাকৃতই তেওঁলোকক বৈধ _____ বীমা আঁচনি প্ৰদান কৰাৰ পিছত সকলো আন্তৰ্জাতিক বীমা কোম্পানীৰ পৰা পৰিশোধৰ গেৰাণ্টি গ্ৰহণ কৰে।

- I. আইনী দায়বদ্ধতা
- II. কৰোনা ৰক্ষক
- III. বিদেশ ভ্ৰমণ
- IV. এণ্ডোমেন্ট (সম্পত্তি)

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.

উত্তৰ 4 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.

উত্তৰ 5 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.

সাৰাংশ

- a) বীমা হৈছে এক 'প্ৰতিশ্ৰুতি' আৰু আঁচনিখন সেই প্ৰতিশ্ৰুতিৰ 'সাক্ষী'। আঁচনিখনৰ অধীনত দাবী কৰা বীমাকৃত ঘটনাটো সেই প্ৰতিশ্ৰুতিৰ প্ৰকৃত পৰীক্ষা।
- b) বীমাৰ এক মুখ্য ৰেটিং প্ৰাচল হৈছে বীমা কোম্পানীৰ দাবী পৰিশোধ কৰাৰ সামৰ্থ্য।
- c) বীমা ক্ৰয় কৰা গ্ৰাহকসকল হৈছে প্ৰাথমিক অংশীদাৰ আৰু লগতে দাবীৰ প্ৰাপ্তকৰ্তা।
- d) নগদবিহীন দাবীত নেটৱৰ্ক চিকিৎসালয় এখনে বীমাকৰ্তা/TPA-ৰ পূৰ্ব-অনুমোদনৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি চিকিৎসা সেৱা প্ৰদান কৰে আৰু পিছত দাবীটো নিষ্পত্তিৰ বাবে নথিপত্ৰ দাখিল কৰে।
- e) পৰিশোধ দাবীত, গ্ৰাহকে চিকিৎসালয়খনক তেওঁৰ নিজৰ সম্পদৰ পৰা পৰিশোধ কৰে আৰু তাৰ পিছত পৰিশোধৰ বাবে বীমাকৰ্তা/TPA-ৰ সৈতে দাবী দাখিল কৰে।
- f) দাবী অৱগত কৰাটো হৈছে গ্ৰাহক আৰু দাবী দলৰ মাজত যোগাযোগৰ প্ৰথম উদাহৰণ।
- g) যদি বীমা দাবীৰ ক্ষেত্ৰত বীমা কোম্পানীয়ে প্ৰৱঞ্চনাৰ সন্দেহ কৰে, ইয়াক অনুসন্ধানৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা হয়। দাবী এটাৰ অনুসন্ধান বীমাকৰ্তা/TPA-ৰ দ্বাৰা নিজেই কৰিব পাৰি বা পেছাদাৰী অনুসন্ধান সংস্থা এটাক অৰ্পণ কৰিব পাৰি।
- h) সংৰক্ষণ হৈছে দাবীৰ স্থিতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি বীমাকৰ্তাৰ কিতাপত সকলো দাবীৰ বাবে কৰা ব্যৱস্থাৰ পৰিমাণ।
- i) অস্বীকাৰৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাৰ ওচৰত প্ৰতিনিধিত্বৰ উপৰিও, বীমা লোকপাল বা উপভোক্তা আয়োগ বা আনকি আইনী কৰ্তৃপক্ষৰ ওচৰলৈ যোৱাৰ বিকল্প আছে।
- j) প্ৰৱঞ্চনা বোৰ বেছিভাগ চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা ক্ষতিপূৰণ আঁচনিত হয় কিন্তু জালিয়াতিৰ দাবী কৰিবলৈ ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিও ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

k) TPA-য়ে বীমাকৰ্তাক বহুতো গুৰুত্বপূৰ্ণ সেৱা প্ৰদান কৰে আৰু মাচুলৰ ৰূপত পাৰিশ্ৰমিক লাভ কৰে।

ଶାଖା
ସାଧାରଣ ବୀମା

অধ্যায় G-01

সাধাৰণ বীমা নথিপত্ৰ

অধ্যায় পৰিচয়

অধ্যায় 7-ত আলোচনা কৰা অনুসৰি, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত এনে তথ্য থাকে যি বীমা কোম্পানীয়ে বীমাৰ বাবে আগবঢ়োৱা বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ উপযোগী।

আমি দেখিছোঁ যে বীমাৰ বিভিন্ন শাখাত, বীমাকৃত বিষয়, বীমা আৱৰণৰ প্ৰকাৰ আৰু উদ্ভৱ হ'ব পৰা দাবীৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নথিপত্ৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা পৃথক হয়।

শিকাৰ ফলাফল

- A. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰসমূহ
- B. এটা প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা (আগুৰৰাইটিং)
- C. প্ৰিমিয়াম ৰচিদ
- D. কভাৰ নোটছ (Cover Notes) (বীমাৰ টোকা)/ বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ/ আঁচনি দস্তাবেজ
- E. ৱাৰেণ্টি
- F. এণ্ডোৰ্চমেণ্ট (অনুমোদন)
- G. আঁচনিসমূহৰ ব্যাখ্যা
- H. নৱীকৰণ জাননী

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

- a) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনৰ সমলসমূহ বৰ্ণনা কৰা।
- b) প্ৰস্পেক্টাছ (প্ৰচাৰ পত্ৰিকা)ৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা।
- c) প্ৰিমিয়াম ৰচিদ বুজা।
- d) বীমা আঁচনি দস্তাবেজত চৰ্তাৱলী আৰু শব্দাৱলী বৰ্ণনা কৰা।
- e) আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু ৱাৰেণ্টি আলোচনা কৰা।
- f) কিয় অনুমোদন জাৰী কৰা হয় তাৰ প্ৰশংসা কৰা।
- g) নৱীকৰণ জাননী কিয় জাৰী কৰা হয় তাৰ প্ৰশংসা কৰা।

A. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ সমূহ

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনত এনে তথ্য থাকে যি বীমা কোম্পানীয়ে বীমাৰ বাবে আগবঢ়োৱা বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিবলৈ উপযোগী। পৰম সৎ বিশ্বাসৰ নীতি আৰু সামগ্ৰীক তথ্য প্ৰকাশৰ কৰ্তব্য বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ সৈতে আৰম্ভ হয়।

উদাহৰণ

যদি বীমাকৃতজনে এটা এলাৰ্ম লগাই ৰাখিব লগা হৈছিল বা কৈছিল যে তেওঁৰ সোণৰ গহনা স্ব'ৰুমত স্বয়ংক্ৰিয় এলাৰ্ম প্ৰণালী আছে, তেনেহলে তেওঁ কেৱল ইয়াক প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰয়োজনে যথেষ্ট নহয়, তেওঁ নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে সমগ্ৰ আঁচনিৰ সময়ছোৱাত ই প্ৰচলিত কামৰ স্থিতিত থাকিব লাগিব। এলাৰ্মৰ অস্তিত্ব হৈছে বীমাকৰ্তাৰ বাবে এক সামগ্ৰীক তথ্য যি এই তথ্যবোৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰিব আৰু সেই অনুসৰি বিপদাশংকাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰিব।

1. প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত প্ৰশ্নৰ প্ৰকৃতি

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনত প্ৰশ্নৰ সংখ্যা আৰু প্ৰকৃতি সংশ্লিষ্ট বীমাৰ শ্ৰেণী অনুসৰি পৃথক হয়।

i. **অগ্নি বীমা** প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰবোৰ সাধাৰণতে ঘৰ, দোকান আদিৰ দৰে তুলনামূলকভাৱে সৰল/ মানক বিপদাশংকাৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ডাঙৰ ঔদ্যোগিক বিপদাশংকাৰ বাবে, বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ পৰিদৰ্শনৰ ব্যৱস্থা কৰে। নিৰ্দিষ্ট তথ্য সংগ্ৰহ কৰিবলৈ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ উপৰিও কেতিয়াবা বিশেষ প্ৰশ্নাৱলী ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

অগ্নি বীমা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে, সম্পত্তিৰ বৰ্ণনা বিচাৰে য'ত নিম্নলিখিত তথ্য অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব:

- ✓ বাহ্যিক দেৱাল আৰু মূৰ্চা নিৰ্মাণ, মহলাৰ সংখ্যা
- ✓ ভৱনটোৰ প্ৰতিটো অংশৰ দখল
- ✓ বিপদজনক সামগ্ৰীৰ উপস্থিতি
- ✓ কেঁচা মাল আৰু সমাপ্ত সামগ্ৰী সহ নিৰ্মাণৰ প্ৰক্ৰিয়া
- ✓ বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত পৰিমাণবোৰ
- ✓ বীমাৰ ম্যাদ, ইত্যাদি।

- ii. **মটৰ বীমাৰ বাবে**, বাহনখন, ইয়াৰ কাৰ্যকলাপ, নিৰ্মাণ আৰু বহন ক্ষমতা, ইয়াক মালিকৰ দ্বাৰা কেনেদৰে পৰিচালনা কৰা হয় আৰু সম্পৰ্কিত বীমা ইতিহাসৰ বিষয়ে প্ৰশ্ন সোধা হয়।
- iii. **ব্যক্তিগত শাৰীত** যেনে স্বাস্থ্য, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু ভ্ৰমণ বীমাৰ দৰে, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰবোৰ প্ৰস্তাৱকৰ স্বাস্থ্য, জীৱন ধাৰণৰ পদ্ধতি আৰু অভ্যাস, আগৰে পৰা থকা স্বাস্থ্য অৱস্থা, চিকিৎসা ইতিহাস, বংশগত বৈশিষ্ট্য, অতীত বীমাৰ অভিজ্ঞতা আদিৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।
- iv. **অন্যান্য বিবিধ বীমাত**, প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰবোৰ বাধ্যতামূলক আৰু সেইবোৰত এক ঘোষণা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয় যি সং বিশ্বাসৰ উমৈহতীয়া আইন কৰ্তব্য সম্প্ৰসাৰিত কৰে।

2. এটা প্ৰস্তাৱৰ উপাদান

i. প্ৰস্তাৱকৰ নাম সম্পূৰ্ণৰূপে

প্ৰস্তাৱকজনে নিজকে স্পষ্টভাৱে চিনাক্ত কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব লাগে। বীমাকৰ্তাই কাৰ সৈতে চুক্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে জনাটো গুৰুত্বপূৰ্ণ, যাতে আঁচনিখনৰ অধীনত লাভালাভবোৰ কেৱল বীমাকৰ্তাই প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে।

ii. প্ৰস্তাৱকৰ ঠিকনা আৰু যোগাযোগৰ বিৱৰণ

ওপৰত উল্লেখ কৰা কাৰণবোৰ প্ৰস্তাৱকৰ ঠিকনা আৰু যোগাযোগৰ বিৱৰণ সংগ্ৰহ কৰাৰ বাবেও প্ৰয়োজ্য।

iii. প্ৰস্তাৱকৰ বৃত্তি, কাৰ্য বা ব্যৱসায়

কিছুমান ক্ষেত্ৰত যেনে স্বাস্থ্য আৰু ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা, প্ৰস্তাৱকৰ বৃত্তি, কাৰ্য বা ব্যৱসায় গুৰুত্বপূৰ্ণ কিয়নো এইবিলাকৰ বিপদাশংকাৰ ওপৰত সামগ্ৰিক প্ৰভাৱ থাকিব পাৰে।

iv. বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ বিৱৰণ আৰু পৰিচয়

প্ৰস্তাৱকজনে বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱিত বিষয়বস্তুটো স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰিটো প্ৰয়োজন।

উদাহৰণ

প্ৰস্তাৱকজনে এইবোৰ উল্লেখ কৰিব লাগিব, যদিহে:

- i. এখন ব্যক্তিগত গাড়ী [ইয়াৰ চিনাক্তকৰণ যেনে ইঞ্জিন নম্বৰ, চেচিচ নম্বৰ, পঞ্জীয়ন নম্বৰ] বা
- ii. এটা আৱাসিক ঘৰ [ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ ঠিকনা আৰু চিনাক্তকৰণ নম্বৰৰ সৈতে] বা
- iii. এটা বিদেশ ভ্ৰমণ [কাৰ দ্বাৰা, কেতিয়া, কোন দেশলৈ, কি উদ্দেশ্যৰ বাবে] বা

- iv. ঘটনাতোৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ব্যক্তি এজনৰ স্বাস্থ্য [ব্যক্তিৰ নাম, ঠিকনা আৰু চিনাক্তকৰণ] ইত্যাদি
- v. **বীমাৰাশিয়ে** আঁচনিখনৰ অধীনত বীমাকৰ্তাৰ দায়বদ্ধতাৰ সীমা সূচায় আৰু সকলো প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত সূচিত কৰিব লাগিব।
- vi. **পূৰ্বৱৰ্তী আৰু বৰ্তমানৰ বীমা:** সাধাৰণ অধ্যায়বোৰত দেখাৰ দৰে, প্ৰস্তাৱকজনে তেওঁৰ পূৰ্বৱৰ্তী বীমাবোৰৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তাক বিৱৰণ জনাব লাগিব।

সম্পত্তি বীমাত, এটা সম্ভৱনা থাকে যে বীমাকৃতই বিভিন্ন বীমাকৰ্তাৰ পৰা আঁচনি ল'ব আৰু যেতিয়া এটা লোকচান হয়, একাধিক বীমাকৰ্তাৰ পৰা দাবী কৰিব। এই তথ্যবোৰ এইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ প্ৰয়োজন যাতে অৱদানৰ নীতি প্ৰয়োগ কৰা হয় যাতে বীমাকৃতৰ ক্ষতিপূৰণ হয় আৰু একে বিপদাশংকাৰ বাবে একাধিক বীমা আঁচনিৰ যোগে আদায়/লাভ নহয়।

লগতে, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাত বীমাকৰ্তাই একে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা লোৱা অন্যান্য PA আঁচনিৰ অধীনত থকা বীমা ৰাশিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বীমাৰ পৰিমাণ (বীমাৰাশি) সীমিত কৰিব বিচাৰে।

vii. লোকচানৰ অভিজ্ঞতা

প্ৰস্তাৱকজনক তেওঁৰ/তাইৰ দ্বাৰা হোৱা সকলো লোকচানৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ ঘোষণা কৰিবলৈ কোৱা হয়, সেইবোৰৰ বীমা কৰা হৈছিল নে নাই। ই বীমাকৰ্তাক বীমাৰ বিষয়বস্তু আৰু বীমাকৃতই অতীতত কেনেদৰে বিপদাশংকাটো নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছে সেই বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰিব। আগুৰৰাইটাৰে এনে উত্তৰৰ পৰা বিপদাশংকাটো ভালদৰে বুজিব পাৰে আৰু বিপদাশংকা পৰিদৰ্শন কৰা বা অধিক বিৱৰণ সংগ্ৰহ কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে।

viii. বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ঘোষণা

যিহেতু প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰখনৰ উদ্দেশ্য হৈছে বীমাকৰ্তাসকলক সকলো সামগ্ৰী তথ্য প্ৰদান কৰা, প্ৰপত্ৰখনত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা এটা ঘোষণা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যে উত্তৰবোৰ সঁচা আৰু সঠিক আৰু তেওঁ সন্মত হয় যে প্ৰপত্ৰখন বীমা চুক্তিৰ আধাৰ হ'ব। যিকোনো ভুল উত্তৰে বীমাকৰ্তাসকলক চুক্তি পৰিহাৰ কৰাৰ অধিকাৰ প্ৰদান কৰিব। সকলো প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ বাবে সচৰাচৰ হোৱা অন্যান্য শাখাবোৰ স্বাক্ষৰ, তাৰিখ আৰু কিছুমান ক্ষেত্ৰত এজেন্টৰ পৰামৰ্শৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

B. প্ৰস্তাৱটো গ্ৰহণ কৰা (আগুৰৰাইটিং)

আগতে দেখাৰ দৰে, সম্পূৰ্ণ হোৱা প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনে নিম্নলিখিত তথ্যবোৰ বহলভাৱে প্ৰদান কৰে:

- ✓ বীমাকৃতৰ বিৱৰণ

- ✓ বিষয়বস্তুৰ বিৱৰণ
- ✓ প্ৰয়োজনীয় আৱৰণৰ প্ৰকাৰ
- ✓ ভৌতিক বৈশিষ্ট্যবোৰৰ বিৱৰণ ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক দুয়োধৰণৰ - নিৰ্মাণৰ প্ৰকাৰ আৰু মানদণ্ড, বয়স, অগ্নি নিৰ্বাপক সঁজুলিৰ উপস্থিতি, সুৰক্ষাৰ প্ৰকাৰ ইত্যাদি সহ,
- ✓ বীমা আৰু লোকচানৰ পূৰ্বৱৰ্তী ইতিহাস

সম্পত্তি, মটৰ বা কাৰ্গো (জাহাজৰ মালবস্তু) বীমাৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ প্ৰকৃতি আৰু মূল্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে বিপদাশংকাৰ পূৰ্ব-পৰিদৰ্শন জৰীপৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰে। বীমাকৰ্তাসকলে প্ৰস্তাৱটোত উপলব্ধ তথ্য, বিপদাশংকা পৰিদৰ্শন প্ৰতিবেদন, অতিৰিক্ত প্ৰশ্নাৱলীৰ উত্তৰ আৰু অন্যান্য নথিপত্ৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি তেওঁলোকৰ সিদ্ধান্ত লয় (বীমাকৰ্তাই বিচৰা অনুসৰি)। তাৰ পিছত বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাৰ কাৰকত প্ৰয়োগ কৰিব লগা হাৰৰ বিষয়ে সিদ্ধান্ত লয় আৰু বিভিন্ন মাপকাঠিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি প্ৰিমিয়াম গণনা কৰে, যিটো তাৰ পিছত বীমাকৃতক জনোৱা হয়। প্ৰস্তাৱবোৰ বীমাকৰ্তাই দ্ৰুততা আৰু দক্ষতাৰে প্ৰক্ৰিয়া কৰে আৰু ইয়াৰ সকলো সিদ্ধান্ত এক যুক্তিসংগত ম্যাদৰ ভিতৰত লিখিতভাৱে জনোৱা হয়।

সংজ্ঞা

আণ্ডাৰৰাইটিং: আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থৰ সুৰক্ষা নিয়মাৱলী, 2017 অনুসৰি, কোম্পানীয়ে প্ৰস্তাৱটো 15 দিনৰ ভিতৰত প্ৰক্ৰিয়া কৰিব লাগিব। এজেন্টজনে এই সময়সীমাবোৰৰ হিচাপ ৰাখিব, আন্তঃস্বীকৃতিৰে অনুসৰণ কৰিব আৰু গ্ৰাহক সেৱাৰ ভাৱত প্ৰয়োজন অনুসৰি সম্ভাৱনা/বীমাকৃতক সৈতে যোগাযোগ কৰিব বুলি আশা কৰা হয়। প্ৰস্তাৱটো পৰীক্ষা কৰা আৰু গ্ৰহণযোগ্যতাৰ বিষয়ে সিদ্ধান্ত লোৱাৰ এই সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোক আণ্ডাৰৰাইটিং বুলি কোৱা হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

আঁচনিধাৰকৰ স্বাৰ্থৰ সুৰক্ষা নিয়মাৱলী, 2017 অনুসৰি, বীমা কোম্পানী এটাই _____ৰ ভিতৰত বীমা প্ৰস্তাৱ এটা প্ৰক্ৰিয়া কৰিব লাগিব।

- I. 7 দিন
- II. 15 দিন
- III. 30 দিন
- IV. 45 দিন

C. প্ৰিমিয়াম ৰচিদ

বীমাৰ চুক্তিৰ অধীনত বীমাৰ বিষয়বস্তু বীমা কৰাৰ বাবে বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক পৰিশোধ কৰা কনচিডাৰেচন বা পৰিমাণ হৈছে প্ৰিমিয়াম। অধ্যায় 4-ত আলোচনা কৰা অনুসৰি, এজেন্টে সদায়ে মনত ৰাখিব লাগে যে বীমা আইনৰ ধাৰা 64 VB অনুসৰি বীমা চুক্তি আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখৰ আগতে প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ পৰিশোধ কৰিব লাগিব।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

- বীমা আইন-1938-ৰ ধাৰা 64 VB-ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে কোনো বীমাকৰ্তাই কোনো বিপদাশংকা গ্ৰহণ নকৰে যেতিয়ালৈকে প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ প্ৰাপ্ত নহয় বা পৰিশোধ কৰাৰ নিশ্চয়তা দিয়া নহয় বা নিৰ্ধাৰিত প্ৰকাৰে আগতীয়াকৈ জমা কৰা নহয়। বীমা নিয়ম 58 আৰু 59-য়ে কিছুমান পৰিস্থিতিত প্ৰিমিয়ামৰ আগতীয়া পৰিশোধৰ এই চৰ্তৰ কিছুমান ব্যতিক্ৰম প্ৰদান কৰে।
- য'ত বীমা এজেন্ট এজনে বীমাকৰ্তাৰ হৈ বীমা আঁচনি এখনত প্ৰিমিয়াম সংগ্ৰহ কৰে, তেওঁ বেংক আৰু ডাক বন্ধৰ বাহিৰে সংগ্ৰহৰ চক্ৰিষ ঘণ্টাৰ ভিতৰত তেওঁৰ কমিছন কৰ্তন নকৰাকৈ সম্পূৰ্ণৰূপে সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়াম বীমাকৰ্তাক জমা দিব বা ডাকযোগে প্ৰেৰণ কৰিব।
- এইটোও প্ৰদান কৰা হয় যে বিপদাশংকাটো কেৱল সেই তাৰিখৰ পৰাহে ধৰি ল'ব পাৰি যি তাৰিখত প্ৰিমিয়াম নগদ ধন বা চেকৰ দ্বাৰা পৰিশোধ কৰা হয়।
- য'ত প্ৰিমিয়াম, ডাক বা মনি অৰ্ডাৰ বা ডাকযোগে প্ৰেৰণ কৰা চেকৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা হয়, বিপদাশংকাটো সেই তাৰিখৰ পৰা ধৰি লোৱা হ'ব পাৰে যি তাৰিখত মনি অৰ্ডাৰ বুক কৰা হয় বা চেকখন ডাকত দিয়া হয়, যিটোৱে হয়।
- আঁচনি বাতিল বা ইয়াৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী বা অন্য কোনো ধৰণে পৰিৱৰ্তন ৰখাৰ ফলত বীমাকৃত ব্যক্তিৰ বাবে প্ৰাপ্য হ'ব পৰা যিকোনো প্ৰিমিয়াম বীমাকৰ্তাই ক্ৰছ বা অৰ্ডাৰ চেকৰ দ্বাৰা বা ডাক/মনি অৰ্ডাৰৰ দ্বাৰা বা ইলেক্ট্ৰনিক মোডৰ দ্বাৰা বীমাকৃতক পোনপটীয়াকৈ পৰিশোধ কৰিব লাগিব আৰু বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতৰ পৰা সঠিক ৰচিদ প্ৰাপ্ত কৰিব লাগিব, আৰু এনে ধৰণৰ ধন ঘূৰাই দিয়াটো কোনো ক্ষেত্ৰতে এজেন্টৰ একাউন্টত জমা কৰা নহ'ব।

D. আৱৰণ টোকা (কভাৰ নোট)/ বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ/ আঁচনি দস্তাবেজ

আগাৰবাইটিং সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত আঁচনিখন জাৰী কৰাৰ আগতে কিছু সময় লাগিব পাৰে। আঁচনিখন প্ৰস্তুত হোৱালৈ বা যেতিয়া বীমাৰ বাবে আলোচনা চলি থাকে আৰু অস্থায়ী ভিত্তিত আৱৰণ প্ৰদান কৰা প্ৰয়োজন বা প্ৰয়োজ্য প্ৰকৃত হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে চৌহদটো পৰীক্ষা কৰাৰ আৱশ্যক হ'লে, আঁচনিখনৰ অধীনত সুৰক্ষা নিশ্চিত কৰিবলৈ এক কভাৰ নোট জাৰী

কৰা হয়। ই আৱৰণৰ বৰ্ণনা দিয়ে। কেতিয়াবা, বীমাকৰ্তাই কভাৰ নোটৰ সলনি অস্থায়ী বীমা আৱৰণ নিশ্চিত কৰি এখন পত্ৰ জাৰী কৰে।

যদিও কভাৰ নোটত মোহৰ লগোৱা নহয়, কভাৰ নোটৰ শব্দবোৰে স্পষ্ট কৰে যে ই সংশ্লিষ্ট বীমাশ্ৰেণীৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ আঁচনিৰ সাধাৰণ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে। যদি বিপদাশংকাটো যিকোনো ব্ৰাৰেণ্টিৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়, তেনেহ'লে কভাৰ নোটত কোৱা হ'ব যে বীমাটো এনে ব্ৰাৰেণ্টিৰ অধীনত। কভাৰ নোটটো বিশেষ ধাৰাসাপেক্ষে কৰা হয়, যদি প্ৰযোজ্য হয়, যেনে সন্মত বেংক দফা, ঘোষণা দফা (এগ্ৰিড বোৰক ক্লজ, দিক্লেয়াৰেচন ক্লজ) ইত্যাদি।

এটা কভাৰ নোটত নিম্নলিখিতবোৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব:

- a) বীমাকৃতৰ নাম আৰু ঠিকনা
- b) বীমাৰাশি
- c) বীমাৰ ম্যাদ
- d) আৱৰা বিপদাশংকা
- e) হাৰ আৰু প্ৰিমিয়াম: যদি হাৰ জনা নাযায়, অস্থায়ী প্ৰিমিয়াম
- f) **আৱৰা বিপদাশংকাৰ বিৱৰণ:** উদাহৰণ স্বৰূপে ফায়াৰ(অগ্নি) কভাৰ নোটে ভৱনটোৰ চিনাক্তকৰণ বিৱৰণ, ইয়াৰ নিৰ্মাণ আৰু অধিকাৰ সূচিত কৰিব।
- g) কভাৰ নোটৰ ক্ৰমিক নম্বৰ
- h) জাৰীৰ তাৰিখ
- i) কভাৰ নোটৰ বৈধতা সাধাৰণতে এক পষেকৰ বাবে আৰু কেতিয়াবাহে 60 দিনলৈকে হয়

কভাৰ নোটবোৰ মুখ্যতঃ সামুদ্ৰিক আৰু মটৰ শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

1. সামুদ্ৰিক আৱৰণ টোকা

এইবোৰ সাধাৰণতে জাৰী কৰা হয় যেতিয়া আঁচনিজাৰী কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বিৱৰণ যেনে ষ্টীমাৰৰ নাম, পেকেজৰ সংখ্যা, বা সঠিক মূল্য ইত্যাদি জনা নাযায়। আনকি ৰপ্তানিৰ ক্ষেত্ৰতো, কভাৰ নোট জাৰী কৰা হ'ব পাৰে, যেনে চালানৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ কাৰ্গো ৰপ্তানি কৰ্তাই ঘাটলৈ প্ৰেৰণ কৰা কভাৰ নোট। এনে হ'ব পাৰে যে, জাহাজত পৰ্যাপ্ত ৰখাৰ স্থান সুৰক্ষিত কৰাত অসুবিধাৰ বাবে, অভিপ্ৰেত জাহাজৰ দ্বাৰা কাৰ্গো চালান নহয়। সেয়েহে, এক নিৰ্দিষ্ট জাহাজৰ দ্বাৰা প্ৰেৰণ কৰিব পৰা পৰিমাণ টো জানিব নোৱাৰি। এই পৰিস্থিতিত, এক কভাৰ নোটৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে যাক পৰৱৰ্তী সময়ত

নিয়মীয়া আঁচনি জাৰী কৰাৰ দ্বাৰা অনুসৰণ কৰিব লাগিব যেতিয়া সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ উপলব্ধ থাকে আৰু বীমা কোম্পানীক জনোৱা হয়।

সামুদ্ৰিক আৱৰণ টোকাটো নিম্নলিখিত শাৰীবোৰৰ সৈতে শব্দ প্ৰকাশ কৰা হ'ব পাৰে:

- i. সামুদ্ৰিক আৱৰণ টোকা নম্বৰ
- ii. জাৰীৰ তাৰিখ
- iii. বীমাকৃতৰ নাম
- iv. বৈধতাৰ সময়সীমা

"অনুবোধ কৰা অনুসৰি, আপোনাক ইয়াৰ দ্বাৰা কোম্পানীৰ আঁচনিৰ সাধাৰণ চৰ্তাৱলী সাপেক্ষে _____ টকালৈকে আৱৰা হয়।

- a) **ধাৰাসমূহ:** ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ক্লাজ A, B বা C সহ যুদ্ধ SRCC বিপদাশংকাবোৰ ইনষ্টিটিউট ক্লাজ অনুসৰি, কিন্তু বাতিল কৰাৰ 7 দিনৰ জাননী সাপেক্ষে।
- b) **চৰ্তাৱলী:** আঁচনি জাৰী কৰাৰ বাবে জাহাজৰ নথিপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত যোগান ধৰিব লগা চালানৰ বিৱৰণ। ঘোষণা আৰু/বা ষ্টীমাৰত চালানৰ আগতে লোকচান বা ক্ষতিৰ ক্ষেত্ৰত, ইয়াৰ দ্বাৰা সন্মত হয় যে মূল্যাংকনৰ আধাৰ হ'ব সামগ্ৰীৰ মুখ্য মূল্য আৰু প্ৰকৃততে বহন কৰা মাচুল আৰু যাৰ বাবে বীমাকৃত দায়বদ্ধ।

আন্তৰ্জাতিক পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত সাধাৰণতে আঁচনি জাৰী কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো প্ৰাসঙ্গিক তথ্য উপলব্ধ থাকে আৰু সেয়েহে কভাৰ নোটৰ খুব কম প্ৰয়োজন হয়। অৱশ্যে, কিছুমান সময় থাকিব পাৰে যেতিয়া কভাৰ নোট জাৰী কৰা হয় আৰু পিছত কাৰ্গো, ট্ৰেঞ্জিট আদিৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ থকা আঁচনিৰ দ্বাৰা সলনি কৰা হয়।

2. মটৰ কভাৰ নোট

এইবোৰ সংশ্লিষ্ট কোম্পানীবোৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা প্ৰপত্ৰত জাৰী কৰিব লাগিব, মটৰ কভাৰ নোট এখনৰ অপাৰেটিভ ধাৰাটো নিম্নলিখিত ধৰণে পঢ়িব পাৰে:

"প্ৰপত্ৰখনত বৰ্ণনা কৰা বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে, তলত উল্লেখ কৰা, ইয়াত বৰ্ণনা কৰা মটৰ বাহনৰ সন্দৰ্ভত বীমাৰ বাবে প্ৰস্তাৱ দিয়া আৰু .....প্ৰিমিয়াম হিচাপে টকা পৰিশোধ কৰাৰ বাবে বিপদাশংকাটো ইয়াৰ দ্বাৰা কোম্পানীৰ সাধাৰণ প্ৰকাৰৰ চৰ্তাৱলীৰ অধীনত ইয়াত প্ৰযোজ্য .....আঁচনিত (তলত উল্লেখ কৰা যিকোনো বিশেষ চৰ্ত সাপেক্ষে) আৱৰা হয় যদিহে কোম্পানীয়ে লিখিতভাৱে জাননী যোগে বীমা বাতিল নকৰে যি ক্ষেত্ৰত বীমা বন্ধ হৈ যাব আৰু এনে বীমাৰ বাবে পৰিশোধ কৰিব লগা প্ৰিমিয়ামৰ সমানুপাতিক অংশ কোম্পানীটোৱে বিপদাশংকা চলি থকা সময়ৰ বাবে মাচুল লোৱা হ'ব।"

মটৰ কভাৰ নোটত সাধাৰণতে নিম্নলিখিত বিৱৰণবোৰ থাকে:

- a) পঞ্জীয়ন চিহ্ন আৰু নম্বৰ, বা বীমাকৃত বাহনৰ বিৱৰণ/ ঘন ক্ষমতা/ বহন ক্ষমতা/ মেক্ (Make) / নিৰ্মাণৰ বছৰ, ইঞ্জিন নম্বৰ, চেচিচ নম্বৰ
- b) বীমাকৃতৰ নাম আৰু ঠিকনা
- c) আইনখনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে বীমা আৰম্ভ কৰাৰ কাৰ্যকৰী তাৰিখ আৰু সময়। সময়...,তাৰিখ....
- d) বীমাৰ অন্ত হোৱাৰ তাৰিখ
- e) গাড়ী চলোৱাৰ অধিকাৰ থকা ব্যক্তি বা শ্ৰেণী
- f) ব্যৱহাৰ কৰিব লগা সীমাবদ্ধতা
- g) অতিৰিক্ত বিপদাশংকা, যদি থাকে

মটৰ কভাৰ নোটত মটৰ বাহন আইন, 1988-ৰ অধ্যায় দশম আৰু একাদশৰ বিধান অনুসৰি জাৰী কৰা প্ৰভাৱৰ বাবে এক প্ৰমাণপত্ৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

কভাৰ নোটৰ বৈধতা এটা সময়ত আৰু 15 দিনৰ বাবে বৃদ্ধি কৰা হ'ব পাৰে, কিন্তু কোনো ক্ষেত্ৰতে কভাৰ নোট এখনৰ বৈধতাৰ মুঠ ম্যাদ ষাঠি দিন অতিক্ৰম কৰিব নোৱাৰিব।

টোকা: বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ কভাৰ নোটৰ শব্দাৱলী পৃথক হ'ব পাৰে

বেছিভাগ কোম্পানীৰ দ্বাৰা কভাৰ নোটৰ ব্যৱহাৰ নিৰুৎসাহিত কৰা হৈছে। বৰ্তমানৰ প্ৰযুক্তিয়ে তৎক্ষণাত আঁচনি দস্তাবেজ জাৰী কৰাত সহায় কৰে।

3. বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ - মটৰ বীমা

বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ এখনে প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন হ'ব পৰা ক্ষেত্ৰত বীমাৰ অস্তিত্ব প্ৰদান কৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে, মটৰ বীমাত, আঁচনিখনৰ উপৰিও, মটৰ বাহন আইনৰ প্ৰয়োজন অনুসৰি বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰা হয়। এই প্ৰমাণপত্ৰই আৰক্ষী আৰু পঞ্জীয়ন কৰ্তৃপক্ষক বীমাৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰে। মুখ্য বৈশিষ্ট্যবোৰ দেখুৱাই, ব্যক্তিগত গাড়ীৰ বাবে নমুনা প্ৰমাণপত্ৰ তলত পুনৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

মটৰ বাহন আইন, 1988

বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ

প্ৰমাণপত্ৰ নং

আঁচনি নং

1. পঞ্জীয়ন চিহ্ন আৰু নম্বৰ, পঞ্জীয়নৰ স্থান, ইঞ্জিন নং/চেচিচ নং/ বনোৱা/ নিৰ্মাণৰ বছৰ।
2. শৰীৰৰ প্ৰকাৰ/ C.C/ বহাৰ ক্ষমতা/ নেট প্ৰিমিয়াম/ পঞ্জীয়ন কৰ্তৃপক্ষৰ নাম,
3. ভৌগোলিক এলেকা - ভাৰত।
4. বীমাকৃত ঘোষিত মূল্য (IDV)
5. বীমাকৃতৰ নাম আৰু ঠিকনা, ব্যৱসায় বা বৃত্তি।
6. আইনখনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে বীমা আৰম্ভ কৰাৰ কাৰ্যকৰী তাৰিখ। .... ৰ ..... "০"টা বজাৰ পৰা
7. বীমাৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ তাৰিখ: মাজনিশা .....
8. গাড়ী চলোৱাৰ অধিকাৰ থকা ব্যক্তি বা শ্ৰেণী।

নিম্নলিখিত যিকোনো এটা:

(a) বীমাকৃত:

(b) বীমাকৃতৰ অৰ্ডাৰত বা তেওঁৰ অনুমতিলৈ গাড়ী চলাই থকা আন যিকোনো ব্যক্তি

যদিহে গাড়ী চলাই থকা ব্যক্তিজনে দুৰ্ঘটনাৰ সময়ত এক কাৰ্যকৰী চালক অনুজ্ঞাপত্ৰ (ড্ৰাইভিং লাইচেন্স) ৰাখে আৰু এনে অনুজ্ঞাপত্ৰ ৰখা বা প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে অযোগ্য নহয়। লগতে প্ৰদান কৰা হয় যে কাৰ্যকৰী শিক্ষাৰ্থীৰ অনুজ্ঞাপত্ৰ(learner's license) ধাৰণ কৰা ব্যক্তিজনে বাহনখন চলাব পাৰে আৰু এনে ব্যক্তিয়ে কেন্দ্ৰীয় মটৰ বাহন নিয়ম 1989-ৰ নিয়ম 3-ৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰে।

ব্যৱহাৰ কৰিব লগা সীমাবদ্ধতাসমূহ

আঁচনিখনে এইবোৰৰ বাহিৰে আন যিকোনো উদ্দেশ্যৰ বাবে ব্যৱহাৰ সামৰি লয়:

(a) ভাড়া বা পুৰস্কাৰ;

(b) সামগ্ৰীৰ কঢ়িওৱা বাহন (ব্যক্তিগত লাগেজৰ বাহিৰে)

(c) সংগঠিত দৌৰ,

(d) দৌৰ নিৰ্মাণ,

(e) গতি পৰীক্ষা

(f) নিৰ্ভৰযোগ্যতা পৰীক্ষণ

(g) মটৰ বাণিজ্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত যিকোনো উদ্দেশ্য।

মই/ আমি ইয়াৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত কৰো যে এই প্ৰমাণপত্ৰখন যি আঁচনিৰ সৈতে সম্পৰ্কিত আৰু লগতে বীমাৰ এই প্ৰমাণপত্ৰখন মটৰ বাহন আইন, 1988-ৰ অধ্যায় X আৰু অধ্যায় XI বিধান অনুসৰি জাৰী কৰা হয়।

পৰীক্ষা কৃত .....

(কৰ্তৃপ্ৰাপ্ত বীমাকৰ্তা)

প্ৰাসঙ্গিক কৰ্তৃপক্ষৰ পৰীক্ষাৰ বাবে সকলো সময়তে বাহনখনত বীমাৰ মটৰ প্ৰমাণপত্ৰ কঢ়িয়াই নিয়া প্ৰয়োজন।

4. আঁচনি দস্তাবেজ (Policy Document)

আঁচনিখন হৈছে এক আনুষ্ঠানিক নথি যি বীমাৰ চুক্তিৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰে। এই নথিখন ভাৰতীয় ষ্টাম্প আইন, 1899-ৰ বিধান অনুসৰি মোহৰ লগাব লাগিব।

সাধাৰণ বীমা আঁচনি এখনত সাধাৰণতে থাকে:

- a) বীমাকৃত আৰু আন যিকোনো ব্যক্তিৰ নাম আৰু ঠিকনা(বোৰ) যাৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰতি বীমাযোগ্য আগ্ৰহ থাকে।
- b) সম্পত্তি বা বীমাকৃত আগ্ৰহৰ সম্পূৰ্ণ বিৱৰণ;
- c) আঁচনিখনৰ অধীনত বীমা কৃত সম্পত্তি বা আগ্ৰহৰ অৱস্থান আৰু য'ত উপযুক্ত হয়, সংশ্লিষ্ট বীমাকৃত মূল্যৰ সৈতে;
- d) বীমাৰ ম্যাদ;
- e) বীমাকৃত ৰাশি;
- f) আৱৰা বিপদ আৰু বৰ্জন;
- g) প্ৰযোজ্য যিকোনো অতিৰিক্ত/ হ্ৰাসযোগ্য (ডিডাক্টিবল)
- h) পৰিশোধ যোগ্য প্ৰিমিয়াম আৰু য'ত প্ৰিমিয়াম খাপ খোৱাৰ পৰাকৈ অস্থায়ী হয়, প্ৰিমিয়ামৰ সমন্বয়ৰ আধাৰত;
- i) আঁচনিৰ নিয়মাৱলী, চৰ্তাৱলী আৰু ৰাৰেণ্ডি;
- j) আঁচনিখনৰ অধীনত দাবী এটা ৰখাৰ সম্ভাৱনা থকা আকস্মিক পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হোৱাৰ পিছত বীমাকৃতৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰিব লগা পদক্ষেপ;

- k) কোনো ঘটনা সংঘটিত হৈ দাবী এটা হোৱাৰ পিছত বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ সম্পৰ্কত বীমাকৃতৰ দায়বদ্ধতা আৰু সেই পৰিস্থিতিত বীমাকৰ্তাৰ অধিকাৰ;
- l) যিকোনো বিশেষ চৰ্ত;
- m) ভুল প্ৰদৰ্শন, প্ৰৱৰ্ত্তনা, সামগ্ৰীক তথ্য প্ৰকাশ নকৰা বা বীমাকৃতৰ অসহযোগৰ ভিত্তিত আঁচনিখন বাতিল কৰাৰ ব্যৱস্থা;
- n) বীমাকৰ্তাৰ ঠিকনা য'ত আঁচনিখনৰ সন্দৰ্ভত সকলো যোগাযোগ প্ৰেৰণ কৰিব লাগে;
- o) এড-অন কভাৰ (সংযোজিত আৱৰণ) আৰু/বা এণ্ডোৰ্চমেণ্টৰ (অনুমোদনৰ) বিৱৰণ; যদি কিবা থাকে
- p) অভিযোগ নিষ্পত্তি প্ৰণালীৰ বিৱৰণ আৰু লোকপালৰ ঠিকনা

নিজকে পৰীক্ষা কৰক ২

কভাৰ টোকাবোৰৰ সন্দৰ্ভত নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য সঁচা?

- I. কভাৰ নোটবোৰ মুখ্যতঃ জীৱন বীমাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়
- II. সাধাৰণ বীমাৰ সকলো শ্ৰেণীত কভাৰ নোট মুখ্যতঃ ব্যৱহাৰ কৰা হয়
- III. কভাৰ নোটবোৰ মুখ্যতঃ স্বাস্থ্য বীমাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়
- IV. সাধাৰণ বীমাৰ সামুদ্ৰিক আৰু মটৰ শ্ৰেণীত মুখ্যতঃ কভাৰ নোট ব্যৱহাৰ কৰা হয়

E. ৱাৰেণ্টি

ৱাৰেণ্টি হৈছে আঁচনিখনত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা এক চৰ্ত যাক চুক্তিৰ বৈধতাৰ বাবে আঞ্চলিক ভাৱে পালন কৰিব লাগিব। ৱাৰেণ্টি এটা পৃথক দস্তাবেজ নহয়। ই কভাৰ নোট আৰু পলিচী ডকুমেন্ট দুয়োটাৰ অংশ। এইটো চুক্তিৰ বাবে এটা চৰ্তৰ দৃষ্টান্ত। ইয়াক কঠোৰভাৱে আৰু আঞ্চলিক ভাৱে চাব আৰু পালন কৰিব লাগিব, ই বিপদাশংকাৰ বাবে সামগ্ৰী হওঁক বা নহওঁক। যদি ৱাৰেণ্টি এটা উলংঘা কৰা হয়, তেনেহ'লে আঁচনিখন বীমাকৰ্তাৰ বিকল্পত বাতিল কৰিব পৰা যায় আনকি এইটো স্পষ্টভাৱে প্ৰমাণিত হ'লেও যে উলংঘনৰ ফলত কোনো নিৰ্দিষ্ট লোকচান হোৱা নাই বা অৰিহণা যোগোৱা নাই। অৱশ্যে, ব্যৱহাৰিক ভাৱে, যদি ৱাৰেণ্টি উলংঘন সম্পূৰ্ণ কাৰিক প্ৰকৃতিৰ হয় আৰু কোনো প্ৰকাৰে লোকচানত অৰিহণা যোগোৱা নাই বা লোকচান বৃদ্ধি নকৰে, বীমাকৰ্তাসকলে তেওঁলোকৰ বিবেচনাত কোম্পানীৰ আঁচনি অনুসৰি নিয়ম আৰু নিৰ্দেশনা অনুসৰি দাবীবোৰ প্ৰক্ৰিয়া কৰিব পাৰে।

- 1. অগ্নি বীমা ৱাৰেণ্টি (কিছুমান উদাহৰণ) তলত দিয়া অনুসৰি হয়

পলিচীৰ চলিত সময়ত বীমাকৃত চৌহদত কোনো বিপদজনক সামগ্ৰী সঞ্চিত কৰা নহ'ব।

নীৰৰ বিপদাশংকা: বীমাকৃত চৌহদত একেৰাহে 30 দিন বা অধিক সময়ৰ বাবে কোনো উৎপাদন কাৰ্যকলাপ কৰা নহ'ব।

চিগাৰেট ফিল্টাৰ নিৰ্মাণ: 30°C ৰ তলৰ ফ্লেছ পইন্ট থকা কোনো ড্ৰাৱক চৌহদত ব্যৱহাৰ/সঞ্চিত কৰা নহয় বুলি ৱাৰেণ্টি দিয়া

2. সামুদ্ৰিক বীমাত, এটা ৱাৰেণ্টি নিম্নলিখিত ধৰণে সংজ্ঞায়িত কৰা হয়: "এক প্ৰমিছৰী ৱাৰেণ্টি, অৰ্থাৎ এক ৱাৰেণ্টি যাৰ দ্বাৰা নিশ্চিত ব্যক্তিয়ে প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়ে যে কোনো নিৰ্দিষ্ট কাম কৰা হ'ব বা কৰা নহ'ব, বা কোনো চৰ্ত পূৰণ কৰা হ'ব, বা যাৰ দ্বাৰা তেওঁ এক নিৰ্দিষ্ট তথ্যৰ অস্তিত্ব নিশ্চিত বা অস্বীকাৰ কৰে"

সামুদ্ৰিক কাৰ্গো বীমাত, সামগ্ৰীবোৰ (যেনে চাহ) টিনেৰে আৱৰা বাকচত পেক কৰা দৰকাৰী সূচাবলৈ ৱাৰেণ্টি অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। মেৰিন হাল বীমাত বীমাকৃত জাহাজে এক নিৰ্দিষ্ট এলেকাত নেভিগেট নকৰিব বুলি ৱাৰেণ্টি অন্তৰ্ভুক্ত কৰি, বীমাকৰ্তাক তেওঁ আৱৰণ প্ৰদান কৰিবলৈ সন্মত হোৱা বিপদাশংকাৰ পৰিমাণৰ বিষয়ে এক ধাৰণা দিয়ে। যদি ৱাৰেণ্টি উলংঘা কৰা হয়, আৰম্ভণিতে সন্মত হোৱা বিপদাশংকাৰ সলনি হয় আৰু বীমাকৰ্তাক উলংঘনৰ তাৰিখৰ পৰা হোৱা অধিক দায়বদ্ধতাৰ পৰা নিজকে অব্যাহতি দিয়াৰ অনুমতি দিয়া হয়।

3. চুৰি বীমাত, সম্পত্তিটো এজন চকীদাৰে চকিৰ ঘণ্টাই পহৰা দি থকাটো প্ৰয়োজনীয়। আঁচনিখনৰ হাৰ, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী কেৱল তেতিয়াহে একেই হৈ থাকে যদি আঁচনিখনৰ সৈতে সংলগ্ন ৱাৰেণ্টিবোৰ পালন কৰা হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

ৱাৰেণ্টিৰ সন্দৰ্ভত নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য শুদ্ধ?

- I. ৱাৰেণ্টি হৈছে এক চৰ্ত যাক আঁচনিখনত কেতিয়াও উল্লেখ কৰা হোৱা নাই
- II. এটা ৱাৰেণ্টি পলিচী ডকুমেন্টৰ অংশ
- III. বীমাকৃতক সদায়ে পৃথকে ৱাৰেণ্টিটো জনোৱা হয় আৰু পলিচী দস্তাবেজৰ অংশ হ'ব নোৱাৰে
- IV. ৱাৰেণ্টি উলংঘা কৰিলেও দাবীপৰিশোধ কৰিব লাগিব।

F. এণ্ডোৰ্চমেন্ট (অনুমোদন)

বীমাকৰ্তাসকলে এক মানক ৰূপত আঁচনি জাৰী কৰাটো নিয়ম; কিছুমান বিপদ সামৰি লয় আৰু আন কিছুমানক বাদ দিয়ে।

সংজ্ঞা

যদি আঁচনিখনৰ কিছুমান চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী জাৰী কৰাৰ সময়ত, বা আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত সংশোধন কৰিব লগা হয়, তেন্তে এণ্ডোৰ্চমেন্ট(অনুমোদন) নামৰ দস্তাবেজ এখনৰ জৰিয়তে সংশোধন/ পৰিৱৰ্তনবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰি কৰা হয়।

এইটো আঁচনিৰ সৈতে সংলগ্ন আৰু ইয়াৰ অংশ। আঁচনি আৰু অনুমোদনে একেলগে চুক্তিৰ প্ৰমাণ গঠন কৰে। পৰিৱৰ্তন/সংশোধন নথিভুক্ত কৰিবলৈ আঁচনিখনৰ চলিত সময়ত অনুমোদনও জাৰী কৰা হ'ব পাৰে।

যেতিয়াই সামগ্ৰীতথ্য সলনি হয়, বীমাকৃতই বীমা কোম্পানীক পৰামৰ্শ দিব লাগিব যিয়ে ইয়াক মন কৰিব আৰু অনুমোদনৰ জৰিয়তে বীমা চুক্তিৰ অংশ হিচাপে ইয়াক অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব লাগিব।

সাধাৰণতে আঁচনি এখনৰ অধীনত প্ৰয়োজনীয় অনুমোদনসমূহ এইবোৰৰ সৈতে সম্পৰ্কিত:

- বীমাৰাশিৰ তাৰতম্য/ পৰিৱৰ্তন
- বিক্ৰী, বন্ধকী আদিৰ দ্বাৰা বীমাযোগ্য আগ্ৰহৰ পৰিৱৰ্তন।
- অতিৰিক্ত বিপদ/ আঁচনিৰ ম্যাদ বৃদ্ধি ৰখাৰ বাবে বীমাৰ সম্প্ৰসাৰণ
- বিপদাশংকাৰ পৰিৱৰ্তন, যেনে নিৰ্মাণৰ পৰিৱৰ্তন, বা অগ্নি বীমাত ভৱনটোৰ অধিকাৰ
- সম্পত্তি আন এটা স্থানলৈ স্থানান্তৰ
- বীমা বাতিল কৰা
- নাম বা ঠিকনা আদিৰ পৰিৱৰ্তন।

নমুনা

দৃষ্টান্তৰ উদ্দেশ্যে, কিছুমান অনুমোদনৰ নমুনাৰ শব্দবোৰ তলত পুনৰ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে:

বাতিলকৰণ

বীমাকৃতৰ অনুৰোধত এই আঁচনিৰ দ্বাৰা কৰা বীমাটো .....ৰ পৰা বাতিল কৰা হ'ব বুলি ইয়াৰ দ্বাৰা ঘোষণা কৰা হৈছে। বীমাটো ..... মাহৰ বেচি সময়ৰ বাবে বলবৎ হৈ থকা গতিকে, বীমাকৃতৰ বাবে কোনো ধন ঘূৰাই পাবলগীয়া নাই।

ষ্টক মূল্য বৃদ্ধিৰ আৱৰণ:

"বীমাকৃতই পৰামৰ্শ দিছে যে এই আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰা ষ্টক বৃদ্ধি কৰা হৈছে, ইয়াৰ দ্বাৰা সন্মত হৈছে যে বীমা ৰাশিটো নিম্নলিখিত ধৰণে আলোচনা কৰা অনুসৰি .....টকালৈ সলনি কৰা হৈছে:

অন (বৰ্ণনা) টকা

অন (বৰ্ণনা) টকা

যাৰ ওপৰত বিবেচনা কৰি অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়।

পৰৱৰ্তী বাৰ্ষিক প্ৰিমিয়াম ..... টকা

মুঠ বীমা এতিয়া ..... টকা

অন্যথা এই আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী, ব্যৱস্থা আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে।

সামুদ্ৰিক আঁচনি এটাত বহিৰ্ভূত বিপদ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ আৱৰণৰ সম্প্ৰসাৰণ

বীমাকৃতৰ অনুৰোধত, ইয়াৰ দ্বাৰা ওপৰোক্ত আঁচনিৰ অধীনত ভাঙি যোৱাৰ বিপদাশংকা অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ সন্মত হৈছে।

বিবেচনা কৰি, বীমাকৃতৰ ওচৰত আৰোপ কৰা অনুসৰি তলত দিয়াৰ দৰে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম ৰখা হৈছে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

যদি আঁচনিখনৰ কিছুমান চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী জাৰী কৰাৰ সময়ত বা আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত সংশোধন কৰিব লগা হয়, এই সংশোধনীটো ..... জৰিয়তে নিৰ্ধাৰণ কৰি কৰা হয়।

I. ৱাৰেণ্টি

II. অনুমোদন

III. পৰিৱৰ্তন

IV. সংশোধন সম্ভৱ নহয়

G. আঁচনিসমূহৰ ব্যাখ্যা

বীমাৰ চুক্তিবোৰ লিখিতভাৱে প্ৰকাশ কৰা হয় আৰু বীমাকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা বীমা আঁচনিৰ শব্দাৱলী প্ৰস্তুত কৰা হয়। এই আঁচনিবোৰ নিৰ্মাণ বা ব্যাখ্যাৰ কিছুমান সুনিৰ্ধাৰিত নিয়ম অনুসৰি ব্যাখ্যা কৰিব লাগিব যিবোৰ বিভিন্ন আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছে। **নিৰ্মাণৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নিয়মটো হ'ল যে পক্ষবোৰৰ উদ্দেশ্য বিৰাজ কৰিব লাগিব আৰু এই উদ্দেশ্যটো আঁচনিটোত হে বিচাৰিব লাগিব।** যদি আঁচনিখন অস্পষ্ট ভাৱে জাৰী কৰা হয়, ইয়াক আদালতৰ দ্বাৰা বীমাকৃতৰ পক্ষত আৰু বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে সাধাৰণ নীতিৰে ব্যাখ্যা কৰা হ'ব যিহেতু আঁচনিখন পিছৰজনে প্ৰস্তুত কৰিছিল।

আঁচনিৰ শব্দবোৰ নিম্নলিখিত নিয়ম অনুসৰি বুজা আৰু ব্যাখ্যা কৰা হয়:

- এক্সপ্ৰেছ চৰ্ত এটাই এক অন্তৰ্নিহিত চৰ্ত অগ্ৰাহ্য কৰে কেৱল ইয়াৰ বাহিৰে য'ত এনে কৰাত অসঙ্গতি থাকে।
- মানক মুদ্ৰিত আঁচনি প্ৰপত্ৰ আৰু টাইপ কৰা বা হাতে লিখা অংশবোৰৰ মাজৰ ক্ষেত্ৰত বিৰোধ হ'লে, টাইপ কৰা বা হাতে লিখা অংশটোৱে নিৰ্দিষ্ট চুক্তিত পক্ষবোৰৰ অভিপ্ৰায় প্ৰকাশ কৰা বুলি গণ্য কৰা হয়, আৰু সেইবোৰৰ অৰ্থই মূল মুদ্ৰিত শব্দবোৰক অগ্ৰাহ্য কৰিব।
- যদি এটা অনুমোদনে চুক্তিৰ আন অংশৰ বিৰোধিতা কৰে তেন্তে অনুমোদনৰ অৰ্থ বিৰাজ কৰিব কিয়নো ই পিছৰ পৰ্যায়ৰ দস্তাবেজ।
- য'তে অসামঞ্জস্য থাকে, হেলনীয়া আখৰেৰে লিখা ধাৰাবোৰে সাধাৰণ মুদ্ৰিত শব্দবোৰ অগ্ৰাহ্য কৰে।
- আঁচনিখনৰ মাৰ্জিনত মুদ্ৰিত বা টাইপ কৰা ধাৰাবোৰক আঁচনিখনৰ মাজভাগৰ ভিতৰত থকা শব্দতকৈ অধিক গুৰুত্ব দিব লাগিব।
- আঁচনিখনৰ সৈতে সংলগ্ন বা পেষ্ট কৰা ধাৰাবোৰে আঁচনিখনৰ মাৰ্জিনত মুদ্ৰিত ধাৰা আৰু মাজভাগত মুদ্ৰিত ধাৰা দুয়োটাকে অৱগ্ৰা কৰে।
- টাইপ কৰা শব্দ বা এটা চিয়াহীৰ ৰবৰ ষ্টেম্পৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত শব্দ মুদ্ৰিত শব্দতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ হয়।
- টাইপ কৰা বা প্ৰভাৱিত শব্দতকৈ হস্তাক্ষৰক প্ৰাধান্য দিয়া হয়।
- অৱশেষত, যদি কোনো জটিলতা বা স্পষ্টতাৰ অভাৱ থাকে তেন্তে ব্যাকৰণ আৰু বিৰাম চিহ্নৰ সাধাৰণ নিয়মবোৰ প্ৰয়োগ কৰা হয়।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

1. আঁচনি নিৰ্মাণ

বীমা আঁচনি হৈছে বাণিজ্যিক চুক্তিৰ প্ৰমাণ আৰু আদালতৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা নিৰ্মাণ আৰু ব্যাখ্যাৰ সাধাৰণ নিয়মবোৰ অন্যান্য চুক্তিৰ দৰে বীমা চুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযোজ্য হয়।

নিৰ্মাণৰ মুখ্য নিয়মটো হ'ল চুক্তিৰ পক্ষবোৰৰ উদ্দেশ্য প্ৰাধান্য পাব লাগিব, সেই অভিপ্ৰায় আঁচনি দস্তাবেজৰ পৰাই সংগ্ৰহ কৰিব লাগিব আৰু প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ, ধাৰা, অনুমোদন, ৱাৰেণ্টি আদি ইয়াৰ সৈতে সংলগ্ন কৰিব লাগিব আৰু চুক্তিৰ এটা অংশ হিচাবে গঠন হয়।

2. শব্দৰ অৰ্থ

ব্যৱহৃত শব্দবোৰ এইবিলাকৰ সাধাৰণ আৰু জনপ্ৰিয় অৰ্থত বুজাব লাগিব। শব্দবোৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব লগা অৰ্থটো হ'ব ৰাস্তাৰ সাধাৰণ মানুহে বুজিব পৰা। সেয়েহে, "জুই"ৰ অৰ্থ হৈছে শিখা বা প্ৰকৃত জ্বলা।

আনহাতে, যিবোৰ শব্দৰ এক উমৈহতীয়া ব্যৱসায় বা বাণিজ্যৰ অৰ্থ আছে, সেই অৰ্থই বুজাব যদিহে বাক্যটোৰ প্ৰসংগটোৱে অন্যথা নুসূচায়। য'ত শব্দবোৰ আইনৰ দ্বাৰা সংজ্ঞায়িত কৰা হয়, সেই সংজ্ঞাৰ অৰ্থই ব্যৱহাৰ কৰা হ'ব, যেনে ভাৰতীয় দণ্ডবিধিত থকাৰ দৰে "চুৰি" শব্দটো।

বীমা আঁচনিত ব্যৱহৃত বহুতো শব্দ পূৰ্বৰ আইনী সিদ্ধান্তৰ বিষয় হৈ আহিছে আৰু উচ্চতৰ আদালতৰ সেই সিদ্ধান্তবোৰ নিম্ন আদালতৰ সিদ্ধান্তৰ বাবে বাধ্যতামূলক হ'ব। কাৰিকৰী চৰ্তাৱলী সদায়ে তেওঁলোকৰ কাৰিকৰী অৰ্থ দিব লাগিব, যদিহে ইয়াৰ বিপৰীত ইংগিত নাথাকে।

H. নৱীকৰণ জাননী

বেছিভাগ অনা-জীৱন বীমা আঁচনি বাৰ্ষিক ভিত্তিত বীমা কৰা হয়।

যদিও বীমাকৰ্তাৰ ফালৰ পৰা বীমাকৃতসকলক তেওঁৰ আঁচনিৰ ম্যাদ এক নিৰ্দিষ্ট তাৰিখত উকলি যাব বুলি পৰামৰ্শ দিয়াৰ কোনো আইনী বাধ্যবাধকতা নাই, তথাপিও সৌজন্য আৰু স্বাস্থ্যকৰ ব্যৱসায়িক অনুশীলনৰ বিষয় হিচাপে, বীমাকৰ্তাসকলে ম্যাদ উকলি যোৱা তাৰিখৰ আগতে নৱীকৰণ জাননী জাৰী কৰি, আঁচনিখনৰ নৱীকৰণৰ বাবে আমন্ত্ৰণ জনায়। জাননীখনত আঁচনিখনৰ সকলো প্ৰাসঙ্গিক বিৱৰণ যেনে বীমাৰাশি, বাৰ্ষিক প্ৰিমিয়াম আদি অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। বীমাকৃতক পৰামৰ্শ দিয়া টোকা এটা অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটোও প্ৰচলিত যে তেওঁ বিপদাশংকাৰ যিকোনো সামগ্ৰীক পৰিৱৰ্তন হ'লে তাক জনোৱা উচিত।

উদাহৰণ স্বৰূপে, মটৰ নৱীকৰণ জাননীত, বৰ্তমানৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বাবত বীমাকৃতৰ মনোযোগ বীমাৰাশি (অৰ্থাৎ বাহনখনৰ বীমাকৃতৰ ঘোষিত মূল্য) সংশোধন কৰিবলৈ আকৰ্ষণ কৰিব লাগিব।

বীমাকৃতৰ মনোযোগ বিধিবদ্ধ ব্যৱস্থালৈও আমন্ত্ৰণ জনাব লাগিব যে প্ৰিমিয়াম আগতীয়াকৈ পৰিশোধ নকৰিলে কোনো বিপদাশংকা গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

নৰীকৰণ জাননীৰ সন্দৰ্ভত নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য শুদ্ধ?

- I. নিয়ম অনুসৰি বীমাকৰ্তাসকলৰ ওপৰত বীমাকৃতলৈ নৰীকৰণ জাননী প্ৰেৰণ কৰাৰ আইনী বাধ্যবাধকতা আছে, আঁচনিখনৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ 30 দিন আগতে
- II. নিয়ম অনুসৰি বীমাকৰ্তাসকলৰ ওপৰত বীমাকৃতলৈ নৰীকৰণ জাননী প্ৰেৰণ কৰাৰ আইনী বাধ্যবাধকতা আছে, আঁচনিখনৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ 15 দিন আগতে
- III. নিয়ম অনুসৰি বীমাকৰ্তাসকলৰ ওপৰত বীমাকৃতলৈ নৰীকৰণ জাননী প্ৰেৰণ কৰাৰ আইনী বাধ্যবাধকতা আছে, আঁচনিখনৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ 7 দিন আগতে
- IV. নিয়ম অনুসৰি বীমাকৰ্তাসকলৰ ওপৰত আঁচনিখনৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ আগতে বীমাকৃতলৈ নৰীকৰণ জাননী প্ৰেৰণ কৰাৰ কোনো আইনী বাধ্যবাধকতা নাই

সাৰাংশ

- a) নথিপত্ৰৰ প্ৰথম পৰ্যায়টো মূলতঃ প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ যাৰ জৰিয়তে বীমাকৃতই নিজৰ বিষয়ে অৱগত কৰে।
- b) আঁচনিখন আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে সামগ্ৰিক তথ্য প্ৰকাশৰ কৰ্তব্য উদ্ভৱ হয়, আৰু চুক্তি সমাপ্ত হোৱাৰ পিছতো অব্যাহত থাকে
- c) বীমা কোম্পানীবোৰে সাধাৰণতে প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰৰ শেষত বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা স্বাক্ষৰ কৰিবলগা ঘোষণা এটা যোগ দিয়ে
- d) প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনৰ উপাদানবোৰৰ ভিতৰত আছে:
  - i. প্ৰস্তাৱকৰ নাম সম্পূৰ্ণৰূপে
  - ii. প্ৰস্তাৱকৰ ঠিকনা আৰু যোগাযোগৰ বিৱৰণ
  - iii. প্ৰস্তাৱকৰ বৃত্তি, কাৰ্য বা ব্যৱসায়
  - iv. বীমাৰ বিষয়বস্তুৰ বিৱৰণ আৰু পৰিচয়
  - v. বীমাৰাশি

- vi. পূৰ্বৱৰ্তী আৰু বৰ্তমান বীমা
- vii. লোকচানৰ অভিজ্ঞতা
- viii. বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ঘোষণা
- e) মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে কাম কৰা এজেন্ট এজনৰ বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক বিপদাশংকাৰ বিষয়ে সকলো সামগ্ৰী তথ্য প্ৰদান কৰাটো নিশ্চিত কৰাৰ দায়িত্ব আছে।
- f) প্ৰস্তাৱটো পৰীক্ষা কৰা আৰু গ্ৰহণযোগ্যতাৰ বিষয়ে সিদ্ধান্ত লোৱাৰ প্ৰক্ৰিয়াটোক আগুৰাইটো বুলি কোৱা হয়।
- g) বীমাৰ চুক্তিৰ অধীনত বীমাৰ বিষয়বস্তু বীমা কৰাৰ বাবে বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাক পৰিশোধ কৰা কনচিদ্ৰেচন বা পৰিমাণ হৈছে প্ৰিমিয়াম।
- h) প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ নগদ ধন, যিকোনো স্বীকৃত বেংকিং মীমাংসায়োগ্য সঁজুলি, ডাক ধন অৰ্ডাৰ, ক্ৰেডিট বা ডেবিট কাৰ্ড, ইন্টাৰনেট, ই-ট্ৰেন্সফাৰ, পোনপটীয়া ক্ৰেডিট বা সময়ে সময়ে IRDAIৰ দ্বাৰা অনুমোদিত আন যিকোনো পদ্ধতিৰ দ্বাৰা কৰিব পাৰি।
- i) আঁচনি প্ৰস্তুতিৰ বাকী থকা অৱস্থাত বা বীমাৰ বাবে আলোচনা আগবাঢ়ি থকা সময়ত কভাৰনেট জাৰী কৰা হয় আৰু অস্থায়ী ভিত্তিত বীমা আৱৰণ প্ৰদান কৰা আৱশ্যক।
- j) কভাৰ নোটবোৰ মুখ্যতঃ সামুদ্ৰিক আৰু মটৰ শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ত ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- k) বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰই প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন হ'ব পৰা ক্ষেত্ৰত বীমাৰ অস্তিত্ব প্ৰদান কৰে
- l) আঁচনিখন হৈছে এক আনুষ্ঠানিক নথি যি বীমাৰ চুক্তিৰ প্ৰমাণ প্ৰদান কৰে।
- m) ৱাৰেণ্টি হৈছে আঁচনিখনত স্পষ্টভাৱে উল্লেখ কৰা এক চৰ্ত যাক চুক্তিৰ বৈধতাৰ বাবে আঞ্চলিক ভাৱে পালন কৰিব লাগিব।
- n) যদি আঁচনিখনৰ কিছুমান চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী জাৰী কৰাৰ সময়ত বা আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত সংশোধন কৰাৰ প্ৰয়োজন হয়, তেন্তে এণ্ডোৰ্সমেন্ট (অনুমোদন) নামৰ দস্তাবেজ এখনৰ জৰিয়তে সংশোধনী/ পৰিৱৰ্তনবোৰ নিৰ্ধাৰণ কৰি কৰা হয়।
- o) নিৰ্মাণৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ নিয়মটো হ'ল যে পক্ষবোৰৰ উদ্দেশ্য প্ৰাধান্য পাব লাগিব আৰু এই উদ্দেশ্যটো আঁচনিটোত হে বিচাৰিব লাগিব।

মূল শব্দাৱলী

- a) আঁচনি প্ৰপত্ৰ

- b) প্ৰিমিয়ামৰ আগতীয়া পৰিশোধ
  - c) কভাৰ নোট
  - d) বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ
  - e) নৰীকৰণ জাননী
  - f) ৱাৰেণ্টি
-

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
  - উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
  - উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
  - উত্তৰ 4 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
  - উত্তৰ 5 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
-

অধ্যায় G-02

আগাৰৰাইটিং আৰু ৰেট মেকিং (মূল্য নিৰ্ধাৰণ)

অধ্যায় পৰিচয়

আমি সাধাৰণ বীমাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত বিভিন্ন ধাৰণা আৰু আঁচনি শিকিলো। আগাৰৰাইটিং হৈছে এক প্ৰক্ৰিয়া যাৰ দ্বাৰা বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকা এটা গ্ৰহণ কৰিব নে নকৰে সিদ্ধান্ত লয়। ইয়াৰ বাবে, আগাৰৰাইটাৰে বিপদাশংকাটো বিশ্লেষণ কৰে। তেওঁলোকে বুজি পায় যে বিপদাশংকাটো কিমান বিপদজনক। লগতে, প্ৰিমিয়াম হিচাপে কিমান টকা সংগ্ৰহ কৰিব লাগে। আকৌ, কেতিয়াবা বিপদাশংকা উন্নত কৰাৰ চৰ্ত সাপেক্ষেহে বিপদাশংকাবোৰ গ্ৰহণ কৰিব পাৰি। এই সকলোবোৰ কোণ এই অধ্যায়ত আলোচনা কৰা হৈছে।

শিকাৰ ফলাফল

- A. শাৰীৰিক বিপদ
- B. শাৰীৰিক বিপদ – বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা, ধাৰা আৰু ৰেটিংৰ গুৰুত্ব
- C. অতিৰিক্ত/ হ্ৰাসযোগ্য আৰু আৱৰণ সীমিত কৰাৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত লোৱা
- D. নৈতিক বিপদ
- E. বীমাৰাশি নিৰ্ধাৰণ কৰা

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

1. শাৰীৰিক বিপদবোৰ বুজি পোৱা
2. আগাৰৰাইটিংক এটা কাৰ্য হিচাপে প্ৰচলন কৰা
3. বিপদাশংকা হ্ৰাস কৰিবলৈ আগাৰৰাইটাৰে ব্যৱহাৰ কৰা পদ্ধতি
4. বীমা ৰাশি কেনেদৰে স্থিৰ কৰা হৈছে বুজি লোৱা।

A. শাৰীৰিক বিপদ

আগুৰৰাইটিংৰ বাবে সম্পত্তি আৰু ব্যক্তিসকল উন্মুক্ত হোৱা বিভিন্ন বিপদৰ সম্পূৰ্ণ জ্ঞান আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয়।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰ এখনত দিয়া তথ্যৰ পৰা শাৰীৰিক বিপদ নিশ্চিত কৰিব পাৰি। বিপদাশংকাৰ জৰীপ বা পৰিদৰ্শনৰ দ্বাৰা ইয়াক ভালদৰে নিশ্চিত কৰিব পাৰি। বীমাৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীত শাৰীৰিক বিপদৰ কিছুমান উদাহৰণ নিম্নলিখিতবোৰ।

a) অগ্নি

- i. নিৰ্মাণ: নিৰ্মাণ হৈছে দেৱাল আৰু চালত ব্যৱহৃত নিৰ্মাণ সামগ্ৰী। এটা কংক্ৰিটৰ অট্টালিকা কাঠৰ অট্টালিকাতকৈ উৎকৃষ্ট।
- ii. উচ্চতা: মহলাৰ সংখ্যা অধিক হ'লে, জুই নুমুৱাবলৈ অসুবিধাৰ বাবে বিপদ সিমানে বেছি। ইয়াৰ উপৰিও, অধিক সংখ্যক মহলাত ওপৰৰ মহলাবোৰ খহি পৰাৰ আশংকা থাকে যাৰ ফলত প্ৰচুৰ প্ৰভাৱ ক্ষতি হয়।
- iii. মজিয়াৰ প্ৰকৃতি: কাঠৰ মজিয়াই জুইত ইন্ধন যোগ দিয়ে। ইয়াৰ উপৰিও, জুই লগাৰ ক্ষেত্ৰত কাঠৰ মজিয়া সহজে খহি পৰে, যাৰ ফলত ওপৰৰ মহলাৰ পৰা পৰি থকা যন্ত্ৰবস্তু বা সামগ্ৰীৰ জৰিয়তে তলৰ মহলাত সম্পত্তিৰ ক্ষতি হয়।
- iv. অধিগ্ৰহণ: এটা অট্টালিকাৰ অধিগ্ৰহণ, আৰু ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা উদ্দেশ্য। অধিগ্ৰহণৰ পৰা বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ বিপদ উদ্ভৱ হয়।
- v. অগ্নি সংযোগ বিপদ: যিবোৰ অট্টালিকাত ৰাসায়নিক পদাৰ্থ উৎপাদন কৰা হয় বা বৃহৎ পৰিমাণত ব্যৱহাৰ কৰা হয় তাত যথেষ্ট পৰিমাণে ইগনিশ্বন (অগ্নিসংযোগ) বিপদ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। কাঠৰ চোতাল এখনে উচ্চ দাহ্যতাৰ বিপদ উপস্থাপন কৰে কিয়নো এবাৰ জুই আৰম্ভ হ'লে, কাঠ সোনকালে জ্বলে। জুই লগাৰ ক্ষেত্ৰত সামগ্ৰীবোৰ ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট হ'ব পাৰে।
উদাহৰণ স্বৰূপে, কাগজ, কাপোৰ আদি কেৱল জুইৰ দ্বাৰা ক্ষতিৰ বাবেই নহয়, পানী, তাপ আদিৰ দ্বাৰা ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱাৰো সম্ভাৱনা থাকে।
- vi. নিৰ্মাণ প্ৰক্ৰিয়া: যদি নিশা কাম চলাই নিয়া হয়, কৃত্ৰিম লাইট ব্যৱহাৰ, যন্ত্ৰপাতিৰ নিৰন্তৰ ব্যৱহাৰৰ ফলত ঘৰ্ষণ আৰু ভাগৰৰ ফলত শ্ৰমিকৰ সম্ভাৱ্য অস্বাস্থ্যকৰতাৰ বাবে বিপদ বৃদ্ধি হয়।
- vii. পৰিস্থিতি/ বিপদাশংকাৰ অৱস্থান: জনবহুল এলেকাত অৱস্থান, বিপদজনক সংলগ্ন চৌহদৰ সংস্পৰ্শে অহা আৰু অগ্নি নিৰ্বাপক বাহিনীৰ পৰা দূৰত্ব হৈছে শাৰীৰিক বিপদৰ এক উদাহৰণ।

b) সামুদ্ৰিক

- i. জাহাজৰ বয়স আৰু অৱস্থা: পুৰণি জাহাজবোৰ বেচি বেয়া বিপদাশংকা।
- ii. কৰিবলগীয়া যাত্ৰা: বন্দৰবোৰত যাত্ৰাৰ পথ, লোডিং আৰু আনলোডিং পৰিস্থিতি আৰু বন্দৰত ৱেবহাউচিং সুবিধা হৈছে কাৰক।
- iii. ষ্টকৰ প্ৰকৃতি: উচ্চ মূল্যৰ বস্তুবোৰ চুৰিৰ বাবে উন্মুক্ত হ'ব পাৰে; যন্ত্ৰপাতি পৰিবহনত ভাঙিব পাৰে।
- iv. পেকিং পদ্ধতি: গাঁঠিত পেক কৰা কাৰ্গো বেগত থকা কাৰ্গোতকৈ ভাল বুলি গণ্য কৰা হয়। আকৌ, ডাবল বেগবোৰ একক বেগতকৈ সুৰক্ষিত। ছেকেণ্ড হেণ্ড ড্ৰামত তৰল কাৰ্গো বেয়া শাৰীৰিক বিপদ বুলি সংগঠিত।

c) মটৰ

- i. বাহনখনৰ বয়স আৰু অৱস্থা: পুৰণি বাহনবোৰৰ দুৰ্ঘটনাৰ সম্ভাৱনা অধিক।
- ii. বাহনৰ প্ৰকাৰ: ক্ৰীড়াৰ গাড়ীত অধিক শাৰীৰিক বিপদ আদি অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

d) চুৰি

- i. ষ্টকৰ প্ৰকৃতি: উচ্চ মূল্যৰ সৰু পৰিমাণৰ (যেনে গহনা) আৰু সহজে ডিচপোজেবল বস্তুবোৰ বেয়া বিপদাশংকা বুলি গণ্য কৰা হয়।
- ii. পৰিস্থিতি: তলৰ মহলাৰ বিপদাশংকা ওপৰৰ মহলাৰ বিপদাশংকাতকৈ বেচি বেয়া। বিচ্ছিন্ন এলেকাত অৱস্থিত ব্যক্তিগত বাসস্থানবোৰ বিপদজনক।
- iii. নিৰ্মাণৰ বিপদ: অত্যধিক দুৱাৰ আৰু খিৰিকী বেয়া শাৰীৰিক বিপদ।

e) ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা

- i. **ব্যক্তিজনৰ বয়স:** অতি বৃদ্ধ লোক দুৰ্ঘটনা প্ৰৱণ; ইয়াৰ উপৰিও দুৰ্ঘটনাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে আৰোগ্য হ'বলৈ অধিক সময় ল'ব।
- ii. জীৱিকাৰ প্ৰকৃতি: ঘোৰা চালক, খনি অভিযন্তা, মেনুৱেল শ্ৰমিক হৈছে বেয়া শাৰীৰিক বিপদৰ উদাহৰণ।
- iii. স্বাস্থ্য আৰু শাৰীৰিক অৱস্থা: ডায়েবেটিচ ৰোগত আক্ৰান্ত ব্যক্তি এজনে দুৰ্ঘটনাজনিত শাৰীৰিক আঘাতৰ ক্ষেত্ৰত অস্ত্ৰোপচাৰৰ চিকিৎসাৰ প্ৰতি সঁহাৰি নিদিব পাৰে।

B. শাৰীৰিক বিপদ - বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা, ধাৰা আৰু ৰেটিংৰ গুৰুত্ব

আগাৰৰাইটাৰে শাৰীৰিক বিপদৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ নিম্নলিখিত পদ্ধতিবোৰ ব্যৱহাৰ কৰে:

- ✓ প্ৰিমিয়াম লোডিং
- ✓ আঁচনিখনৰ ওপৰত ৱাৰেণ্টি প্ৰয়োগ

- ✓ কিছুমান ধাৰা প্ৰয়োগ কৰা
- ✓ অতিৰিক্ত/ হ্ৰাসযোগ্য আৰোপ কৰা
- ✓ প্ৰদান কৰা আৱৰণ সীমিত কৰা
- ✓ আৱৰণৰ অস্বীকাৰ

a) প্ৰিমিয়াম লোড কৰা

বিপদাশংকাৰ সংস্পৰ্শলৈ অহা কিছুমান প্ৰতিকূল বৈশিষ্ট্য থাকিব পাৰে যাৰ বাবে আণ্ডাৰৱাইটাৰে ইয়াক গ্ৰহণ কৰাৰ আগতে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব পাৰে। প্ৰিমিয়াম লোড কৰি দাবীৰ অধিক সম্ভাৱনা বা ডাঙৰ দাবী হোৱাৰ সম্ভাৱনা গ্ৰহণ কৰি লোৱা হয়।

উদাহৰণ

লাইনাৰ বা অন্যান্য জাহাজৰ দ্বাৰা প্ৰেৰণ কৰা কাৰ্গোৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ স্বাভাৱিক হাৰ আদায় কৰা হয়, যি নিৰ্ধাৰিত মানদণ্ড অনুসৰণ কৰে। অৱশ্যে, যদি অত্যাধিক বয়সৰ বা কম টনেজৰ জাহাজৰ দ্বাৰা কাৰ্গো প্ৰেৰণ কৰে তেনেহ'লে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়।

ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমাত যদি বীমাকৃত ব্যক্তিয়ে পৰ্বতাৰোহণ, চকাত দৌৰ, ডাঙৰ খেল চিকাৰ আদিৰ দৰে বিপদজনক কামত নিয়োজিত থাকে, অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়।

কেতিয়াবা প্ৰতিকূল দাবী অনুপাতৰ বাবেও প্ৰিমিয়াম লোড কৰা হয়, যেনে মটৰ বীমা বা স্বাস্থ্য বীমা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত।

b) ৱাৰেণ্টি আৰোপ কৰা

বীমাকৰ্তাসকলে শাৰীৰিক বিপদ হ্ৰাস কৰিবলৈ উপযুক্ত ৱাৰেণ্টি অন্তৰ্ভুক্ত কৰে। তলত কিছুমান উদাহৰণ প্ৰদান কৰা হৈছে।

উদাহৰণ

- i. **সামুদ্ৰিক কাৰ্গো:** সামগ্ৰীবোৰ (যেনে চাহ) টিনৰে আৱৰা পেকেট কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰভাৱৰ বাবে এটা ৱাৰেণ্টি অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।
- ii. **চুৰি:** এইটো প্ৰয়োজনীয় যে সম্পত্তিটো এজন চকীদাৰে চক্ৰিশ ঘণ্টাৰ বাবে পহৰা দি সুৰক্ষিত ৰাখে।
- iii. **জুই:** অগ্নি বীমাত, এইটো প্ৰয়োজনীয় যে চৌহদটো স্বাভাৱিক কামৰ সময়ৰ বাহিৰে ব্যৱহাৰ কৰা নহ'ব।

- iv. **মটৰ:** এইটো প্ৰয়োজনীয় যে বাহনখন গতি পৰীক্ষা বা ৰেচিংৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা নহ'ব।

উদাহৰণ

সামুদ্ৰিক কাৰ্গো: অংশবোৰৰ সৰু ক্ষতিৰ ফলত দামী যন্ত্ৰপাতিৰ গঠনমূলক মুঠ ক্ষতি হ'ব পাৰে। এনে যন্ত্ৰপাতি প্ৰতিস্থাপন ধাৰা সাপেক্ষে, যি কেৱল যিকোনো ভঙা অংশ সলনি কৰা, লাঠিওৱা আৰু কোনো ভঙা অংশ পুনৰ খাপ খোৱাওতে হোৱা ব্যয়ৰ বাবে আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ দায়বদ্ধতা সীমিত কৰে।

কাষ্ট পাইপ, হাৰ্ড বোৰ্ড কেতিয়াবা কেৱল কাষতসমূহতহে ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়। কাষ্ট পাইপ, হাৰ্ডবোৰ্ড আদিৰ ওপৰত সামুদ্ৰিক আঁচনিবোৰ, কাটিং ধাৰাৰ সাপেক্ষত ক্ষতিগ্ৰস্ত অংশটো কাটি পেলোৱাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সূচাই আৰু বাকী অংশ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।

c) অতিৰিক্ত/ হ্ৰাসযোগ্যৰ ওপৰত সিদ্ধান্ত লোৱা আৰু আৱৰণ সীমিত কৰা

যেতিয়া লোকচানৰ পৰিমাণ হ্ৰাসযোগ্য/ অতিৰিক্ত উল্লেখিত পৰিমাণ অতিক্ৰম কৰে তেতিয়া 'অতিৰিক্ত' ধাৰাৰ অধীনত বাকী পৰিশোধ কৰা হয়। সীমাৰ তলৰ লোকচান পৰিশোধ যোগ্য নহয়।

এই ধাৰাবোৰৰ উদ্দেশ্য হৈছে সৰু দাবীবোৰ আঁতৰ কৰা। যিহেতু বীমাকৃতক লোকচানৰ কিছু অংশ পৰিশোধ কৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা হয়, তেওঁক অধিক যত্ন ল'বলৈ আৰু লোকচান প্ৰতিৰোধ ৰখাৰ বাবে **উৎসাহিত কৰা হয়।**

উদাহৰণ

i. **মটৰ:** পুৰণি মটৰ বাহন এখনৰ বাবে এটা প্ৰস্তাৱ ব্যাপক চৰ্তাৱলীত গ্ৰহণ কৰা নহ'ব কিন্তু বীমাকৰ্তাই এক সীমাবদ্ধ আৱৰণ আগবঢ়াব অৰ্থাৎ কেৱল তৃতীয় পক্ষৰ বিপদাশংকাৰ বিপৰীতে।

ii. **ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা:** সৰ্বাধিক গ্ৰহণযোগ্যতা বয়সৰ সীমা অতিক্ৰম কৰা এজন ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা প্ৰস্তাৱকক ব্যাপক চৰ্তাৱলীৰ, য'ত বিকলাঙ্গতাৰ লাভালাভ থকা, পৰিৱৰ্তে কেৱল মৃত্যুৰ বিপদাশংকাৰ বাবে আৱৰণ হ'ব পাৰে।

d) ৰেহাই

বিপদাশংকা অনুকূল হ'লে নিম্ন হাৰৰ মাচুল লোৱা হয় বা স্বাভাৱিক প্ৰিমিয়ামত ৰেহাই দিয়া হয়। নিম্নলিখিত সুবিধাবোৰে অগ্নি বীমাৰ বিপদাশংকাৰ উন্নতিত অৰিহণা যোগায় বুলি বিবেচনা কৰা হয়।

- i. চৌহদৰ ভিতৰত স্পিঙ্কলাৰ প্ৰণালী স্থাপন কৰা
- ii. চৌহদত হাইড্ৰেণ্ট প্ৰণালী স্থাপন কৰা

- iii. বাল্টি, দাঙি লৈ ফুৰাব পৰা অগ্নি নিৰ্বাপক যন্ত্ৰ আৰু মেনুৱেল ফায়াৰ পাৰ্শ্বৰে গঠিত হাতৰ সঁজুলি স্থাপন
- iv. স্বয়ংক্রিয় অগ্নি এলাৰ্ম স্থাপন

উদাহৰণ

মটৰ বীমাৰ অধীনত যদি মটৰ চাইকেল সদায়ে চাইড-কাৰ সংলগ্ন কৰি ব্যৱহাৰ কৰা হয় তেনেহ'লে প্ৰিমিয়ামত বেহাই প্ৰদান কৰা হয়, কিয়নো বাহনখনৰ অধিক স্থিৰতাৰ বাবে এই সুবিধাটোৱে উন্নত বিপদাশংকাত অৰিহণা যোগায়।

সামুদ্ৰিক বীমাত, বীমাকৰ্তাই "সম্পূৰ্ণ লোড" পত্ৰৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত বেহাই দিয়াৰ কথা বিবেচনা কৰিব পাৰে কিয়নো ই চুৰি আৰু অভাৱৰ ঘটনা হ্ৰাস কৰে।

এক গোট ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণৰ অধীনত, এক ডাঙৰ গোটৰ আৱৰণৰ বাবে বেহাই দিয়া হ'ব, যি বীমাকৰ্তাৰ প্ৰশাসনিক কাম আৰু ব্যয় হ্ৰাস কৰে।

e) কোনো দাবী নোহোৱা বোনাচ (No claim bonus (NCB))

প্ৰতিটো দাবী মুক্ত নৱীকৰণ বৰ্ষৰ বাবে এক নিৰ্দিষ্ট শতাংশ বোনাচ হিচাপে দিয়া হয় আৰু প্ৰাপ্ত কৰিব পৰা বোনাচৰ সৰ্বাধিক সীমা থাকে। ইয়াক কেৱল নৱীকৰণৰ সময়ত মুঠ প্ৰিমিয়ামৰ ওপৰত কৰ্তনৰ দ্বাৰা দিয়া হয়, গোটেই গোটটোৰ বাবে হোৱা দাবীৰ অনুপাতৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বা দাবী মুক্ত বছৰৰ বাবে মটৰ বাহন নিজৰ ক্ষতি আঁচনি ধাৰকসকলক দিয়া হয়।

কোনো দাবী নোহোৱা বোনাচ আণ্ডাৰবাইটিং অভিজ্ঞতা উন্নত কৰাৰ এক শক্তিশালী ৰণআঁচনি আৰু ৰেটিং প্ৰণালীৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংশ। এই বোনাচে বীমাকৃতৰ নৈতিক বিপদৰ কাৰকটো চিনাক্ত কৰে। ই বীমাকৃতক মটৰ বীমাৰ ক্ষেত্ৰত উন্নত ড্ৰাইভিং দক্ষতা গ্ৰহণ কৰি বা স্বাস্থ্য আঁচনিত তেওঁৰ স্বাস্থ্যৰ উন্নত যত্ন লৈ দাবী দাখিল নকৰাৰ বাবে পুৰস্কৃত কৰে।

f) অস্বীকাৰ

যদি অন্তৰ্ভুক্ত শাৰীৰিক বিপদ যথেষ্ট বেয়া হয়, বিপদাশংকাটো বীমা কৰিব নোৱাৰা হৈ পৰে আৰু অস্বীকাৰ হয়। তেওঁলোকৰ অতীতৰ লোকচানৰ অভিজ্ঞতা, বিপদৰ জ্ঞান আৰু সৰ্বমুঠ আণ্ডাৰবাইটিংৰ আঁচনিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, বীমাকৰ্তাই প্ৰতিটো শ্ৰেণীৰ বীমাত অস্বীকাৰ কৰিব লগা বিপদাশংকাৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰে।

C. নৈতিক বিপদ

নিম্নলিখিত ধৰণে নৈতিক বিপদ উদ্ভৱ হ'ব পাৰে:

a) অসততা

বেয়া নৈতিক বিপদৰ এক চৰম উদাহৰণ হ'ল দাবী এটা সংগ্ৰহ কৰিবলৈ ইচ্ছাকৃতভাৱে লোকচান সৃষ্টি কৰি বা সাজি বীমাৰ লাভ লোৱা। আনকি, এজন সৎ বীমাকৃত ব্যক্তিয়েও মিছা লোকচান দেখুৱাবলৈ প্ৰলোভিত হ'ব পাৰে, যদি তেওঁ আৰ্থিক অসুবিধাত পৰে।

b) অসৱধানতা

লোকচানৰ প্ৰতি উদাসীনতা হৈছে অসৱধানতাৰ এক উদাহৰণ। বীমাৰ অস্তিত্বৰ বাবে, বীমাকৃতই বীমাকৃত সম্পত্তিৰ প্ৰতি এক অসৱধান মনোভাৱ অৱলম্বন কৰিব পাৰে।

যদি বীমাকৃতব্যক্তিয়ে সম্পত্তিৰ এনেদৰে যত্ন নলয় যিদৰে এজন বিচক্ষণ আৰু যুক্তিসঙ্গত বীমাবিহীন ব্যক্তিয়ে ল'ব, নৈতিক বিপদ অসন্তোষ জনক হয়।

c) ঔদ্যোগিক সম্পৰ্ক

নিয়োগকৰ্তা-কৰ্মচাৰীৰ সম্পৰ্কত বেয়া নৈতিক বিপদৰ উপাদান অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে।

d) ভুল দাবী

দাবী সংঘটিত হ'লে এনে ধৰণৰ নৈতিক বিপদৰ উদ্ভৱ হয়। বীমাকৃত এজনে ইচ্ছাকৃতভাৱে লোকচান নকৰিব পাৰে কিন্তু এবাৰ লোকচান হ'লে, তেওঁ ক্ষতিপূৰণৰ নীতিক সম্পূৰ্ণৰূপে অৱজ্ঞা কৰি অযৌক্তিকভাৱে উচ্চ পৰিমাণৰ ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব।

তথ্য

উপ-সীমা: বীমাকৰ্তাই বৰ্ধিত বিল নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ কোঠাৰ ব্যয়, অন্মোপচাৰ প্ৰক্ৰিয়া বা চিকিৎসকৰ মাচুলৰ বাবে প্ৰতিটোত পৃথকে মুঠ পৰিশোধৰ ওপৰত এক সীমা আৰোপ কৰিব পাৰে।

য'ত বীমাকৃতৰ নৈতিক বিপদৰ সন্দেহ কৰা হয়, এজেণ্টে বীমা কোম্পানীলৈ এনে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ বা অনা উচিত নহয়। তেওঁ বীমা কোম্পানীৰ বিষয়াসকলৰ সন্মুখত এনে সমস্যাবোৰো জনাব লাগে।

1. চমু সময়ৰ স্কেলবোৰ

সাধাৰণতে, প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ বাৰ মাহৰ বাবে উদ্ধৃত কৰা হয়। যদি আঁচনি এখন কম সময়ৰ বাবে লোৱা হয়, প্ৰিমিয়ামটো এক বিশেষ স্কেল অনুসৰি লোৱা হয়, যাক চমু ম্যাদ স্কেল বুলি কোৱা হয়। কম সময়ৰ বীমাৰ বাবে ল'ব লগীয়া প্ৰিমিয়াম সমানুপাতিক ভিত্তিত নহয়।

কম সময়ৰ স্কেলৰ প্ৰয়োজনীয়তা

a) এই হাৰবোৰ প্ৰয়োগ কৰা হয় কিয়নো আঁচনিখনৰ জাৰীত অন্তৰ্ভুক্ত ব্যয় বোৰ 12 মাহৰ ম্যাদ বা কম সময়ৰ বাবে হওঁক, প্ৰায় একে।

- b) লগতে, বাৰ্ষিক আঁচনি এখনত বছৰত কেৱল এবাৰ নৰীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰয়োজন হয় আনহাতে কম সময়ৰ বীমাত অধিক সঘনাই নৰীকৰণ অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। যদি আনুপাতিক প্ৰিমিয়াম এটা ৰখাৰ অনুমতি দিয়া হয়, বীমাকৃতৰ ফালৰ পৰা কম সময়ৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰৱণতা থাকিব আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা, প্ৰকৃততে, কিস্তিত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰিব।
- c) ইয়াৰ উপৰিও, কিছুমান বীমা চৰিত্ৰত ঋতুগত আৰু সেই ঋতুত বিপদাশংকা অধিক হয়। কেতিয়াবা এনে সময়ত বীমা লোৱা হয় যেতিয়া বিপদাশংকা সৰ্বাধিক হয় আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে বাছনি কৰা হয়। বীমাকৰ্তাৰ বিৰুদ্ধে এনে বাছনি প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ কম সময়ৰ স্কেল বিকশিত কৰা হয়। বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বাৰ্ষিক বীমা বাতিল কৰিলেও সেইবোৰ প্ৰযোজ্য হয়। তেনে ক্ষেত্ৰত বীমাকৰ্তাই বিপদাশংকাত থকা সময়ৰ বাবে কম সময়ৰ স্কেলত প্ৰিমিয়াম ৰাখি ধন ঘূৰাই দিয়া হয়।

নিম্নতম প্ৰিমিয়াম

প্ৰতিটো আঁচনিৰ অধীনত নিম্নতম প্ৰিমিয়াম আদায় কৰাৰ প্ৰথা থাকে, যাতে আঁচনিখন জাৰী কৰাৰ প্ৰশাসনিক ব্যয় আৱৰা হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

যেতিয়া তাই নৈতিক বিপদ চিনাক্ত কৰে তেতিয়া এজন এজেন্টৰ পৰা কি আশা কৰা হয়?

- I. আগৰ দৰে বীমা অব্যাহত ৰখা
- II. বীমাকৰ্তাক এইটোৰ প্ৰতিবেদন দিয়া
- III. দাবীবোৰত এটা অংশ বিচাৰিব
- IV. চকু মুদি থকা

D. বীমা ৰাশি নিৰ্ধাৰণ কৰা

এয়া হৈছে আঁচনিৰ চৰ্ত অনুসৰি বীমা কোম্পানী এটাই ক্ষতিপূৰণ দিয়া সৰ্বাধিক পৰিমাণ। বীমাকৃত এজনে ক্ষতিপূৰণৰ সীমা বাছনি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অতি সাৱধান হ'ব লাগিব, কিয়নো দাবীৰ সময়ত পৰিশোধ কৰিবলগীয়া সেইয়া সৰ্বাধিক পৰিমাণ।

বীমাৰাশিৰ পৰিমাণ সদায়ে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। এইটো এটা পৰিমাণ যাৰ ওপৰত আঁচনিখনৰ অধীনত প্ৰিমিয়ামত উপনীত হ'বলৈ হাৰ প্ৰয়োগ কৰা হয়।

ই সম্পত্তিৰ প্ৰকৃত মূল্যৰ প্ৰতিনিধি হ'ব লাগে। যদি অত্যধিক বীমা থাকে, বীমাকৃতৰ কোনো লাভালাভ প্ৰাপ্ত নহয় আৰু নিম্নবীমা থাকিলে, দাবীটো সমানুপাতিকভাৱে হ্ৰাস হয়।

বীমাকৃত ৰাশি নিৰ্ণয় কৰা

প্রতিটো শ্ৰেণীৰ ব্যৱসায়ৰ অধীনত বীমাকৃতক বীমাৰাশিৰ নিৰ্ণয় লোৱাৰ সময়ত মনত ৰাখিব লগা নিম্নলিখিত বিষয়বোৰৰ পৰামৰ্শ দিব লাগে:

a) **ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা:** কোম্পানী এটাই আগবঢ়োৱা বীমাৰাশি এক নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণ হ'ব পাৰে বা ই বীমাকৃতৰ উপাৰ্জনৰ ওপৰত আধাৰিতও হ'ব পাৰে। কিছুমান বীমা কোম্পানীয়ে এক নিৰ্দিষ্ট বিকলাঙ্গতাৰ বাবে বীমাকৃতৰ মাহিলী উপাৰ্জনৰ 60 গুণ বা 100 গুণৰ সমান লাভালাভ প্ৰদান কৰিব পাৰে। সৰ্বাধিক পৰিমাণৰ ওপৰত এটা উৰ্ধসীমা বা 'কেপ' থাকিব পাৰে। ক্ষতিপূৰণ কোম্পানীৰ পৰা কোম্পানীলৈ পৃথক হ'ব পাৰে। গোট ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আঁচনিত বীমাৰাশিৰ পৰিমাণ প্ৰতিজন বীমাকৃত ব্যক্তিৰ বাবে পৃথকে নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব পাৰে বা বীমাকৃত ব্যক্তিক পৰিশোধ কৰিব লগা বেতনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হ'ব পাৰে।

b) **মটৰ বীমা:** মটৰ বীমাৰ ক্ষেত্ৰত বীমা ৰাশি হৈছে বীমাকৃতৰ ঘোষিত মূল্য [IDV]। এয়া হৈছে বাহনখনৰ মূল্য, যি পূৰ্বৰ ইণ্ডিয়া মটৰ টেৰিফত নিৰ্ধাৰিত মূল্য হ্ৰাস শতাংশৰ সৈতে বাহনখনৰ বৰ্তমানৰ নিৰ্মাণৰ তালিকাভুক্ত বিক্ৰী মূল্য মিলাই প্ৰাপ্ত কৰা হয়। নিৰ্মাতাৰ তালিকাভুক্ত বিক্ৰী মূল্যত পঞ্জীয়ন আৰু বীমা বাদ দি স্থানীয় শুদ্ধ/কৰ অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব।

IDV = (নিৰ্মাতাৰ তালিকাভুক্ত বিক্ৰী মূল্য - মূল্যহ্ৰাস) + (তালিকাভুক্ত বিক্ৰী মূল্য - মূল্যহ্ৰাসত অন্তৰ্ভুক্ত নোহোৱা আনুষঙ্গিক সামগ্ৰী) আৰু পঞ্জীয়ন আৰু বীমা ব্যয় বাদ দিয়ে।

অপ্ৰচলিত বা 5 বছৰতকৈ অধিক বয়সৰ বাহনৰ IDV বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত পাৰস্পৰিক চুক্তিৰ দ্বাৰা গণনা কৰা হয়। মূল্যহ্ৰাসৰ পৰিৱৰ্তে, জৰীপকৰ্তা, গাড়ী ব্যৱসায়ী আদিৰ দ্বাৰা কৰা বাহনৰ স্থিতি মূল্যায়ন কৰি পুৰণি গাড়ীৰ IDV ত উপনীত হয়।

IDV হৈছে বাহন চুৰি হ'লে বা সম্পূৰ্ণভাৱে লোকচান হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত দিয়া ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ। গাড়ীখনৰ বজাৰ মূল্যৰ ওচৰা ওচৰি থকা IDV প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে উচ্চ পৰামৰ্শ দিয়া হয়। বীমাকৰ্তাই বীমাকৃতক IDV হ্ৰাস কৰিবলৈ 5% ৰ পৰা 10% পৰিসৰ প্ৰদান কৰে। কম IDV ৰ অৰ্থ হ'ব কম প্ৰিমিয়াম।

c) **অগ্নি বীমা:** অগ্নি বীমাত বীমা ৰাশিটো ভৱন/ কল কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি আৰু ফিৰাৰৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ বা পুনৰ্স্থাপন মূল্যৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব পাৰে। সামগ্ৰীবোৰ সেইবোৰৰ বজাৰৰ মূল্যৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি সামৰি লোৱা হয় যি হৈছে সামগ্ৰীৰ মূল্যহ্ৰাসৰ পিছৰ ব্যয়। (পুনৰ্স্থাপন মূল্য অধ্যায় 28 - বাণিজ্যিক বীমাত বিতংভাৱে বৰ্ণনা কৰা হৈছে)

d) **ষ্টক বীমা:** ষ্টকৰ ক্ষেত্ৰত, বীমা ৰাশি হৈছে তেওঁলোকৰ বজাৰ মূল্য। লোকচানৰ পিছত, ক্ষতিগ্ৰস্ত কেঁচা সামগ্ৰী সলনি কৰিবলৈ বজাৰত এই ষ্টকবোৰ ক্ৰয় কৰিব পৰা ব্যয়ত বীমাকৃতক পৰিশোধ কৰা হ'ব।

- e) **সামুদ্রিক কাৰ্গো বীমা:** ই এক সন্মত মূল্যত হোৱা আঁচনি আৰু বীমা ৰাশি হৈছে চুক্তিৰ সময়ত বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত হোৱা চুক্তি অনুসৰি। সাধাৰণতে ই গঠিত হয় সামগ্ৰীৰ দাম আৰু বীমা + মালবাহীৰ মূল্যৰ যোগফল লৈ অৰ্থাৎ CIF মূল্য।
- f) **সামুদ্রিক হাল বীমা:** সামুদ্রিক হাল বীমাত, বীমা ৰাশি হৈছে মূল্য, চুক্তিৰ আৰম্ভণিতে বীমাকৃত আৰু বীমাকৰ্তাৰ মাজত সন্মতি হোৱা মূল্য। হাল/ জাহাজৰ পৰিদৰ্শনৰ পিছত এজন প্ৰমাণিত মূল্যদাতাৰ দ্বাৰা এই মূল্য প্ৰাপ্ত কৰা হ'ব।
- g) **দায়বদ্ধতা বীমা:** দায়বদ্ধতা আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, বীমা ৰাশি হৈছে উন্মুক্তৰ পৰিমাণ, ভৌগোলিক বিস্তাৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ঔদ্যোগিক এককৰ দায়বদ্ধতাৰ উন্মুক্ততা। অতিৰিক্ত আইনী খৰচ আৰু ব্যয়ো দাবী ক্ষতিপূৰণৰ অংশ হ'ব পাৰে। বীমা ৰাশিটো বীমাকৃতই ওপৰোক্ত মাপকাঠিবোৰৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি নিৰ্ধাৰণ কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

চিকিৎসক এজনৰ বিৰুদ্ধে অৱহেলাৰ যিকোনো দাবীৰ পৰা নিজকে সুৰক্ষিত ৰাখিবলৈ বীমা আঁচনি এখনৰ পৰামৰ্শ দিয়ক।

- I. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা বীমা
- II. পেছাদাৰী দায়বদ্ধতা বীমা
- III. সামুদ্রিক হাল বীমা
- IV. স্বাস্থ্য বীমা

সাৰাংশ

- a) বিপদাশংকাবোৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা আৰু সেইবোৰ কোনটো শ্ৰেণীত পৰে সেইটো নিৰ্ণয় কৰাটো হাৰ নিৰ্মাণৰ বাবে গুৰুত্বপূৰ্ণ।
- b) আগুৰৰাইটিং হৈছে বীমাৰ বাবে আগবঢ়োৱা বিপদাশংকা গ্ৰহণযোগ্য নে নহয় নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া, আৰু যদি হয়, বীমা আৱৰণটো কি হাৰত, চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলীতে গ্ৰহণ কৰা হ'ব।
- c) হাৰ হৈছে বীমাৰ এটা প্ৰদত্ত এককৰ মূল্য।
- d) হাৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ মৌলিক উদ্দেশ্য হৈছে বীমাৰ মূল্য পৰ্যাপ্ত আৰু যুক্তিসঙ্গত হোৱাটো নিশ্চিত কৰা।

- e) ব্যয়, সঞ্চয় আৰু লাভৰ বাবে শতাংশ যোগ দি 'বিশুদ্ধ প্ৰিমিয়াম' উপযুক্তভাৱে লোড বা বৃদ্ধি কৰা হয়।
- f) বীমাৰ ভাষাত বিপদ শব্দটোৱে সেই চৰ্ত বা বিশেষত্ব বা চৰিত্ৰবোৰ বুজায় যি নিৰ্দিষ্ট বিপদৰ পৰা উদ্ধৰ হোৱা লোকচানৰ সম্ভাৱনা সৃষ্টি কৰে বা বৃদ্ধি কৰে।
- g) হ্ৰাসযোগ্য/ অতিৰিক্ত ধাৰা আৰোপ কৰাৰ উদ্দেশ্য হৈছে সৰু দাবীবোৰ আঁতৰ কৰা।
- h) কোনো দাবী নোহোৱা বোনাচ হৈছে আগাৰবাইটিং অভিজ্ঞতা উন্নত কৰাৰ এক শক্তিশালী ৰণ আঁচনি আৰু ৰেটিং প্ৰণালীৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংশ।
- i) বীমা ৰাশি হৈছে বীমা কোম্পানী এটাই আঁচনিৰ চৰ্ত অনুসৰি ক্ষতিপূৰণ দিব লগা সৰ্বাধিক পৰিমাণ।

মূল শব্দাৱলী

- a) আগাৰবাইটিং
- b) হাৰ নিৰ্ধাৰণ
- c) শাৰীৰিক বিপদ
- d) নৈতিক বিপদ
- e) ক্ষতিপূৰণ
- f) প্ৰিমিয়াম লোড কৰা
- g) ৱাৰেণ্টি
- h) হ্ৰাসযোগ্য
- i) অতিৰিক্ত

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় G-03

ব্যক্তিগত আৰু খুচুৰা বীমা

অধ্যায় পৰিচয়

আগৰ অধ্যায়বোৰত আমি সাধাৰণ বীমা সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন ধাৰণা আৰু নীতি শিকিছোঁ। সাধাৰণ বীমা সামগ্ৰীবোৰ বিভিন্ন বজাৰত বেলেগ বেলেগ ধৰণে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হয়। কিছুমানে তেওঁলোকক সম্পত্তি, হতাহত আৰু দায়বদ্ধতা হিচাপে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰে। আন ঠাইত, সেইবোৰক জুই, সামুদ্ৰিক, মটৰ আৰু বিবিধ হিচাপে গোট কৰা হয়। এই অধ্যায়ত, এনে খুচুৰা গ্ৰাহকৰ

দ্বাৰা ক্ৰয় কৰা ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা, ভ্ৰমণ, ঘৰ আৰু দোকানৰ আৰু মটৰ বীমাৰ দৰে সাধাৰণ সামগ্ৰীবোৰ আলোচনা কৰা হয়।

শিকাৰ ফলাফল

- A. খুচুৰা বীমা সামগ্ৰী
- B. 'সকলো বিপদাশংকা' আৰু 'নামযুক্ত বিপদ' বীমা আঁচনি
- C. পেকেজ আঁচনিসমূহ
- D. দোকানীৰ বীমা
- E. গৃহস্থৰ বীমা
- F. বীমা ৰাশি আৰু প্ৰিমিয়াম
- G. মটৰ বীমা

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

1. গৃহস্থৰ বীমা বৰ্ণনা কৰা
2. দোকানৰ বীমা আৱৰণ প্ৰস্তুত কৰা
3. মটৰ বীমা ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা

A. খুচুৰা বীমা সামগ্ৰী

কিছুমান বীমা সামগ্ৰী আছে যিবোৰ কিছুমান আগ্ৰহ আৱৰাৰ বাবে ব্যক্তিৰ বাবে ক্ৰয় কৰা হয়। যদিও এনে বীমাৰ বাবে সৰু বাণিজ্যিক বা ব্যৱসায়িক স্বার্থ থাকিব পাৰে, এইবোৰ সাধাৰণতে ব্যক্তিক বিক্ৰী কৰা হয়। কিছুমান বজাৰত এইবোৰক 'সৰু টিকট' আঁচনি বা 'খুচুৰা আঁচনি' বা 'খুচুৰা সামগ্ৰী' বুলি কোৱা হয়। ঘৰৰ বীমা, মটৰ গাড়ী, দুচকীয়া বাহন, সৰু ব্যৱসায় যেনে দোকান আদি এই শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্গত। এই সামগ্ৰীবোৰ সাধাৰণতে একেটা

এজেন্ট/বিতৰণ চেনেলৰ দ্বাৰা বিক্ৰী কৰা হয় যি ব্যক্তিগত শাৰীৰ বীমাৰ সৈতে লেনদেন কৰে কিয়নো ক্ৰেতাসকলও মূলতঃ একে উপভোক্তা খণ্ডৰ।

B. 'সকলো বিপদাশংকা' আৰু 'নামযুক্ত বিপদ' বীমা আঁচনি

অনা-জীৱন বীমা আঁচনিবোৰক বহলভাৱে দুটা শ্ৰেণীত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰিব পাৰি:

- ✓ নাম দিয়া বিপদ আঁচনি
  - ✓ সকলো বিপদাশংকা আঁচনি
- i. "সকলো বিপদাশংকা"ৰ অৰ্থ হৈছে যে বীমা চুক্তিয়ে বিশেষভাৱে বাদ নিদিয়া যিকোনো বিপদাশংকা চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী সাপেক্ষে আৱৰা হয়।
  - ii. সকলো বিপদাশংকা বীমা হৈছে উপলব্ধ আটাইতকৈ বিস্তৃত প্ৰকাৰৰ আৱৰণ। সেয়েহে ইয়াৰ মূল্য আন প্ৰকাৰৰ আঁচনিতকৈ সমানুপাতিকভাৱে অধিক, আৰু এই প্ৰকাৰৰ বীমাৰ ব্যয় দাবীৰ সম্ভাৱনাৰ বিপৰীতে জোখা হয়।
  - iii. নাম দিয়া বিপদ আঁচনিবোৰ হৈছে সেইবোৰ য'ত আৱৰা বিপদবোৰ বিশেষভাৱে তালিকাভুক্ত আৰু সংজ্ঞায়িত কৰা হয়।

C. পেকেজ আঁচনিসমূহ

- i. পেকেজ আৱৰণবোৰে একক ডকুমেন্টৰ অধীনত, আৱৰণৰ এক মিশ্ৰণ দিয়ে।
- ii. উদাহৰণ স্বৰূপে, গৃহস্থৰ আঁচনি, দোকানীৰ আঁচনি, কাৰ্যালয় পেকেজ আঁচনি আদিৰ দৰে আৱৰণ আছে যি, এটা আঁচনিৰ অধীনত, ভৱন, সামগ্ৰী আদিকে ধৰি বিভিন্ন ভৌতিক সম্পত্তি সামৰি ল'ব বিচাৰে।
- iii. এনে আঁচনিবোৰত কিছুমান ব্যক্তিগত শাৰীৰ বা দায়বদ্ধতা আৱৰণো অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে।
- iv. পেকেজ আৱৰণবোৰত সকলো শাখাৰ বাবে উমৈহতীয়া চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী থাকিব পাৰে আৰু লগতে আঁচনিখনৰ নিৰ্দিষ্ট শাখাৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট চৰ্তাৱলী থাকিব পাৰে।

D. দোকানীৰ বীমা

দোকানৰ মালিক এজন কৰ্পোৰেট ঘৰ নহয় য'ত ব্যৱসায় পুনৰ আৰম্ভ কৰিবলৈ বৃহৎ পৰিমাণৰ ধন আছে। এটা দুৰ্ঘটনাৰ ফলত তাই/তেওঁৰ দোকান বন্ধ হ'ব পাৰে আৰু সম্ভৱতঃ তাই/তেওঁৰ পৰিয়াল ধ্বংস হ'ব পাৰে। পৰিশোধ কৰিবলৈ বেংক ঋণো থাকিব পাৰে। সদায়ে সম্ভাৱনা থাকে যে দোকানৰ মালিকৰ কাৰ্য্যৰ ফলত ৰাইজৰ কোনোবা সদস্যই তেওঁৰ ব্যক্তিগত আঘাত বা সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ সন্মুখীন হয়, আৰু আদালতে দোকানৰ গৰাকীক ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ কৰে। এনে পৰিস্থিতিয়ে দোকানী জনকো ধ্বংস কৰিব পাৰে। সেয়েহে, জীৱিকাৰ এই উপায়টো সুৰক্ষিত কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয়।

দোকানীৰ বীমা আঁচনিবোৰ বাণিজ্যিক দোকান/খুচুৰা ব্যৱসায়ৰ এনে বহুতো দিশ সামৰি লোৱাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হয়। বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ দোকান যেনে প্ৰাচীন বস্তুৰ দোকান, নাপিতৰ দোকান, বিউটি পাৰ্লাৰ, কিতাপৰ দোকান, বিভাগীয় দোকান, ডাই ক্লিনাৰ, উপহাৰৰ দোকান, ফাৰ্মাচী, ষ্টেচনৰী দোকান, পুতলাৰ দোকান, পোছাকৰ দোকান আদিৰ নিৰ্দিষ্ট আগ্ৰহ সামৰি লোৱাৰ বাবে কিছুমান আঁচনি অনুকূলিত কৰা হয়।

1. দোকানীৰ বীমাই কি আৱৰণ কৰে?

খুচুৰা ব্যৱসায়ৰ নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰবোৰ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰিবলৈ আঁচনিখন প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি। ই সাধাৰণতে জুই, ভূমিকম্প, বানপানী বা ক্ষতিকাৰক কাৰণৰ ফলত দোকানৰ গাঁথনি আৰু সামগ্ৰীৰ ক্ষতি আৰু চুৰি; সামৰি লয়। দোকান বীমাত ব্যৱসায়িক বাধা সুৰক্ষাও অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে। ই অপ্ৰত্যাশিত বিপদৰ ফলত ব্যৱসায়িক কাৰ্যকলাপত বাধা সৃষ্টি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত উপাৰ্জনৰ যিকোনো লোকচান বা অতিৰিক্ত ব্যয় সামৰি ল'ব। বীমাকৃতই তেওঁৰ কাৰ্যকলাপৰ পৰিসৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আৱৰণটো বাছনি কৰিব পাৰে।

বীমাকৃতই বাছনি কৰিব পৰা অতিৰিক্ত আৱৰণ বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ পৃথক হ'ব পাৰে আৰু অনা-জীৱন বীমা কোম্পানীৰ সংশ্লিষ্ট ৱেবছাইটৰ পৰা প্ৰমাণিত কৰিব পাৰি। এইবোৰ হ'ব পাৰে:

- i. চুৰি আৰু ঘৰ ভঙা: ঘৰ ভঙা, চুৰি, আৰু কাৰ্যালয়ৰ সমলৰ চুৰিৰ বাবে আৱৰণ
- ii. যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱা: বৈদ্যুতিক/ যান্ত্ৰিক সঁজুলিবোৰ বিকল হোৱাৰ বাবে আৱৰণ
- iii. ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি আৰু বয়বস্তু:
  - ✓ ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলিৰ বাবে সকলো বিপদাশংকা আৱৰণ প্ৰদান কৰে
  - ✓ ইলেক্ট্ৰনিক স্থাপনৰ ক্ষতিৰ বাবে আৱৰণ
- iv. ধন বীমা: দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হোৱা ধনৰ ক্ষতিৰ বিপৰীতে আৱৰণ প্ৰদান কৰে যেতিয়া:
  - ✓ ব্যৱসায়িক চৌহদৰ পৰা বেংকলৈ পৰিবহন কৰিছে আৰু ইয়াৰ উলোটো
  - ✓ ব্যৱসায়িক চৌহদত এটা সুৰক্ষিত দেৰাজত আছে।
  - ✓ ব্যৱসায়িক চৌহদত টিল (বাকচ/ ড্ৰয়াৰ/কাউণ্টাৰ)ত আছে
- v. **বস্তু-বাহানি:** কাৰ্যালয়ৰ কামৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে ভ্ৰমণৰ সময়ত সামগ্ৰী হেৰুওৱাৰ ক্ষতিপূৰণ
- vi. ফিক্সড প্লেট গ্লাছ আৰু চেনিটাৰী ফিটিংছে এইবোৰৰ ক্ষতিৰ দুৰ্ঘটনাজনিত ক্ষতি আৱৰি ৰাখে:
  - ✓ ফিক্সড প্লেট গ্লাচ

- ✓ চেনিটাৰী ফিটিংছ
- ✓ নিয়ন চাইন/ গ্লো চাইন/ হৰ্ডিং

vii. ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা

viii. কৰ্মচাৰীসকলৰ বিশ্বাসঘাতকতা/ অসততা: কৰ্মচাৰীৰ অসং কাৰ্য্যৰ ফলত হোৱা লোকচান বা ক্ষতি আৱৰি ৰাখে

ix. আইনী দায়বদ্ধতা:

- ✓ নিযুক্তিৰ পৰা আৰু নিযুক্ত অৱস্থাত উদ্ভৱ হোৱা দুৰ্ঘটনাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ
- ✓ তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰতি আইনী দায়বদ্ধতাৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে

অগ্নি/ চুৰি/ বেগ/ প্লেট গ্লাছ/ ফিডেলিটি গেৰাণ্টি/ কৰ্মী ক্ষতিপূৰণ আৰু ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা আঁচনিবোৰ (পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত মোকাবিলা কৰা) পৃথকেও ল'ব পাৰি।

সম্ভাৱনাবাদৰ আৱৰণে সম্প্ৰসাৰিত কৰা হ'ব পাৰে। বৰ্জনবোৰ সাধাৰণতে গৃহস্থৰ বীমাৰ দৰে একে হয়।

E. গৃহস্থৰ বীমা

গৃহস্থৰ বীমা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰণবোৰ যথেষ্ট বিস্তৃত হ'ব পাৰে। এইটো সাধাৰণতে গৃহস্থৰ সকলো প্ৰয়োজনীয়তাৰ এটা পেকেজ।

সাধাৰণতে আৱৰা লোকচানৰ ভিতৰত আছে জুই, বজ্ৰপাত, বিস্ফোৰণ আৰু বিমানৰ পতন/ প্ৰভাৱৰ ক্ষতি (সাধাৰণতে FLEXA বুলি জনা যায়); ধুমুহা, প্ৰবাল ধুমুহা, বানপানী আৰু প্লাৱন (সাধাৰণতে STFI বুলি জনা যায়); আৰু চুৰি। আৱৰণ কোম্পানীৰ পৰা কোম্পানীলৈ আৰু আঁচনিৰ পৰা আঁচনিলৈ পৃথক।

গাঁথনিটোৰ বাহিৰেও, ই বলপূৰ্বক চুৰি, গৃহভংগ, ডাঙৰ চুৰিকাৰ্য আৰু সাধাৰণ চুৰিৰ বিৰুদ্ধে ঘৰৰ সামগ্ৰী সামৰি লয়। পৰিধান কৰা বা তলামৰা দেৰাজত ৰখাৰ সময়ত গহনাবোৰো গৃহস্থৰ বীমাৰ অধীনত বীমা কৰিব পাৰি। ঘৰুৱা আৰু বৈদ্যুতিক সঁজুলিৰ বৈদ্যুতিক আৰু যান্ত্ৰিক বিফলতাৰ বাবেও আৱৰণ দিয়া হয়।

একেদৰে, গৃহস্থৰ বীমা পেকেজে ব্যক্তিগত সামগ্ৰীৰ বেগ হেৰুওৱা, ভ্ৰমণৰ সময়ত হেৰুওৱা, বা চুবুৰীয়া/আলহীৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতাও গৃহস্থৰ বীমা পেকেজৰ অংশ হ'ব পাৰে। কিছুমান বীমাকৰ্তাই পেডেল চাইকেল, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৰু কৰ্মীসকলৰ ক্ষতিপূৰণৰ বাবেও আৱৰণ প্ৰদান কৰে।

IRDAI-য়ে 1 এপ্রিল, 2021-ৰ পৰা 10 বছৰলৈকে ম্যাদৰ সৈতে ভাৰত গৃহ ৰক্ষা আঁচনি এখন প্ৰৱৰ্তন কৰিছে, যাক অগ্নি আৰু সহযোগী বিপদ বীমা ব্যৱসায় চলাই থকা সকলো সাধাৰণ বীমাকৰ্তাই বাধ্যতামূলকভাৱে আগবঢ়াব।

ভাৰত গৃহ ৰক্ষা (গৃহ নিৰ্মাণ আৰু গৃহ সামগ্ৰীৰ বাবে) আঁচনিয়ে বিস্তৃত পৰিসৰৰ বিপদৰ বিৰুদ্ধে আৱৰণ আগবঢ়ায়, যেনে জুই, প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ, বন, জংঘল আৰু বনজুই, যিকোনো ধৰণৰ প্ৰভাৱৰ ক্ষতি, দাঙ্গা, ধৰ্মঘট, ইচ্ছাকৃত ক্ষতি, সন্ত্ৰাসবাদৰ কাৰ্যকলাপ, পানীৰ টেংক, পাত্ৰ আৰু পাইপ ফাটি যোৱা আৰু উপচি পৰা, স্বয়ংক্ৰিয় স্প্ৰিঙ্কলাৰ স্থাপনৰ পৰা লিকেজ আৰু উপৰোক্ত কোনো এটা ঘটনা হোৱাৰ পৰা ৭ দিনৰ ভিতৰত হোৱা চুৰি। এই আঁচনিখন 1 ৰ পৰা 10 বছৰৰ বাবে হ'ব পাৰে।

গৃহ ভৱনৰ উপৰিও, আঁচনিখনে সৰ্বাধিক 10 লাখ টকা সাপেক্ষে ভৱনটোৰ বীমা ৰাশিৰ 20% ৰ বাবে স্বয়ংক্ৰিয়ভাৱে (বিৱৰণ ঘোষণাৰ কোনো প্ৰয়োজন নোহোৱাকৈ) সাধাৰণ গৃহ সমল সামৰি লয়। এজনে বিৱৰণ ঘোষণা কৰি সাধাৰণ সমলৰ বাবে অধিক বীমাৰাশি বাছনি কৰিব পাৰে।

আঁচনিখনে দুটা বৈকল্পিক আৱৰণ আগবঢ়ায়, যেনে (i) মূল্যৱান সমল যেনে গহনা আৰু বিচিত্ৰ বস্তুৰ বাবে বীমা; আৰু (ii) আঁচনিখনৰ অধীনত বীমাকৃত বিপদৰ বাবে বীমাকৃত আৰু পত্নীৰ ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা।

আঁচনিখনে কম বীমাৰ সম্পূৰ্ণ ৰেহাই দিয়ে। অৰ্থাৎ, যদি আঁচনিধাৰকে ঘোষণা কৰা বীমাৰাশি প্ৰস্তুত থকা সম্পত্তিৰ বাবে ঘোষণা হবলগীয়া পৰিমাণতকৈ কম হয়, আঁচনিধাৰকৰ দাবী সমানুপাতিকভাৱে নিষ্পত্তি কৰা নহ'ব কিন্তু ঘোষণা কৰা বীমাৰাশিলৈকে হ'ব।

F. বীমাৰাশি আৰু প্ৰিমিয়াম

ঔদ্যোগিক গোট বা কাৰ্যালয়বোৰে সম্পত্তিৰ মূল্য দেখুওৱা একাউন্টৰ কিতাপবোৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰিব, সেয়েহে, বীমা ৰাশিত উপনীত হোৱাটো কঠিন নহ'ব পাৰে। দোকান আৰু ঘৰৰ ক্ষেত্ৰত এইটো সদায় সম্ভৱ নহ'বও পাৰে।

গৃহস্থৰ বীমাৰ অধীনত ইতিমধ্যে কোৱাৰ দৰে, সাধাৰণতে, বীমা ৰাশি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ দুটা পদ্ধতি আছে, যেনে বজাৰ মূল্য আৰু পুনৰ্স্থাপন/ প্ৰতিস্থাপন মূল্য।

অতিৰিক্ত আৱৰণ যেনে টকা, বেগ, ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ বাবে প্ৰিমিয়াম বীমা ৰাশি আৰু বাছনি কৰা আৱৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।

বীমা ৰাশিটো কেনেকৈ ঠিক কৰিব?

- সাধাৰণতে, অগ্নি বীমাৰ বাবে, বীমা ৰাশি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ দুটা পদ্ধতি আছে। এটা হৈছে বজাৰ মূল্য (MV) আৰু আনটো হৈছে পুনৰ্স্থাপন মূল্য (RIV)। MV-ৰ ক্ষেত্ৰত, লোকচানৰ ঘটনাত, সম্পত্তিৰ বয়সৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ইয়াৰ মূল্যহ্রাস আৰোপ কৰা

হয়। এই পদ্ধতিৰ অধীনত, সম্পত্তি সলনি কৰিবলৈ বীমাকৃতক পৰ্যাপ্ত পৰিমাণ পৰিশোধ কৰা নহয়।

- ii. RIV পদ্ধতিত, বীমা কোম্পানীয়ে বীমা ৰাশিৰ সৰ্বোচ্চ সীমা সাপেক্ষে প্ৰতিস্থাপনৰ ব্যয় পৰিশোধ কৰিব। এই পদ্ধতিৰ অধীনত, কোনো মূল্যহ্রাস আৰোপ কৰা নহয়। এটা চৰ্ত হৈছে যে দাবীটো প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তিটো মেৰামতি/সলনি কৰিব লাগে। মন কৰিবলগীয়া যে RIV পদ্ধতি কেৱল স্থিৰ সম্পত্তিৰ বাবে অনুমোদিত, যেনে প্ৰক্ৰিয়াত থকা ষ্টক আৰু ষ্টকৰ দৰে অন্যান্য সম্পত্তিৰ বাবে নহয়।

বেছিভাগ আঁচনিতে ইয়াৰ পুনৰ্নিৰ্মাণৰ বাবে ঘৰটোৰ গাঁথনি বীমা কৰে, যাক 'পুনৰ্স্থাপন মূল্য' বুলি কোৱা হয় (আৰু 'বজাৰ মূল্য'ত নহয়)। পুনৰ্স্থাপন মূল্য হৈছে ঘৰটো ক্ষতিগ্ৰস্ত হলে পুনৰ নিৰ্মাণ কৰাৰ বাবে ব্যয়। আনহাতে, বজাৰ মূল্য সম্পত্তিৰ বয়স, মূল্যহ্রাস আদি কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

বীমাকৃতক ঘৰৰ নিৰ্মিত এলেকা প্ৰতি বৰ্গফুটত নিৰ্মাণ হাৰৰ সৈতে পূৰণ কৰি বীমা ৰাশি গণনা কৰা হয়। ঘৰৰ সামগ্ৰী - আচবাব, দীৰ্ঘম্যাদী সামগ্ৰী, কাপোৰ, বাচন আদি - বজাৰ মূল্যৰ আধাৰত মূল্যাংকন কৰা হয় অৰ্থাৎ মূল্যহ্রাসৰ পিছত একে ধৰণৰ সামগ্ৰীৰ বৰ্তমানৰ বজাৰ মূল্য।

প্ৰিমিয়াম বীমাকৃত মূল্য আৰু লোৱা আৱৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

পেকেজ আঁচনিৰ সন্দৰ্ভত তলৰ কোনটো মন্তব্য শুদ্ধ?

- I. পেকেজ আঁচনিতে এটা দস্তাবেজৰ অধীনত আৱৰণৰ এক মিশ্ৰণ প্ৰদান কৰে
- II. পেকেজ আঁচনিতে কেৱল ভৌতিক সম্পদ যেনে অট্টালিকা সামৰি ল'ব পাৰে
- III. এটা নামযুক্ত বিপদ আঁচনি বা পেকেজ আঁচনি একে মূল্যত আছে।
- IV. কেৱল নামযুক্ত বিপদ আঁচনি ক্ৰয় কৰিব পাৰি আৰু পেকেজ আঁচনি উপলব্ধ নহয়।

সংজ্ঞা

কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ সংজ্ঞা

- a) বাৰ্গলাৰীৰ অৰ্থ হৈছে বীমাকৃত চৌহদলৈ আক্ৰমণাত্মক আৰু চিনাক্ত কৰিব পৰা উপায়েৰে অপ্ৰত্যাশিত আৰু বিনা-অনুমোদিত প্ৰৱেশ বা প্ৰস্থান, তাত থকা সমল চুৰি কৰাৰ উদ্দেশ্যে।
- b) হাউচব্ৰেকিং (ঘৰ ভঙা) সংঘটিত হৈছিল বুলি কোৱা হয় যেতিয়া এটা অপৰাধ কৰাৰ উদ্দেশ্যে কৰি ঘৰত অনধিকাৰ প্ৰৱেশ কৰা হয়।

- c) ডকাইতিৰ অৰ্থ হৈছে বীমাকৃত আৰু/বা বীমাকৃত কৰ্মচাৰীৰ বিৰুদ্ধে আক্ৰমণাত্মক আৰু হিংসাত্মক উপায় ব্যৱহাৰ কৰি বীমাকৃতৰ চৌহদত সামগ্ৰী চুৰি কৰা।
- d) চেফ মানে মূল্যবান সামগ্ৰীৰ সুৰক্ষা আৰু সুৰক্ষিত সংৰক্ষণৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা বীমাকৃতৰ চৌহদৰ ভিতৰত এক শক্তিশালী কেবিনেট, আৰু য'ত প্ৰৱেশাধিকাৰ সীমিত।
- e) চুৰি হৈছে সকলো অপৰাধৰ বাবে এক সাধাৰণ শব্দ য'ত এজন ব্যক্তিয়ে ইচ্ছাকৃতভাৱে আৰু প্ৰৱঞ্চনাৰে অনুমতি বা সন্মতি অবিহনে আন এজনৰ সম্পত্তি লয় আৰু ইয়াক লোকচানৰ ব্যৱহাৰ বা সম্ভাৱ্য বিক্ৰীলৈ বৃপান্তৰ কৰাৰ উদ্দেশ্যে লোৱা হয়। চুৰি হৈছে 'লাৰ্চেনি'ৰ সমাৰ্থক শব্দ।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

দোকানী পেকেজ আঁচনিৰ অধীনত, বীমাকৃতই অতিৰিক্ত 'ফিৰ্ণ্ড প্লেট গ্লাছ আৰু চেনিটাৰী ফিটিংছ' আৱৰণ বাছনি কৰিব পাৰে। ই নিম্নলিখিত কোনটোৰ দুৰ্ঘটনাজনিত ক্ষতি আৱৰিব?

- I. ফিৰ্ণ্ড প্লেট গ্লাছ
- II. চেনিটাৰী ফিটিংছ
- III. নিয়ন চিফ্ৰসমূহ
- IV. ওপৰৰ সকলোবোৰ

G. মটৰ বীমা

এই পৰিস্থিতিটোৰ কথা চিন্তা কৰক: ৰেৱতীয়ে তাইৰ সকলো সঞ্চয় ব্যৱহাৰ কৰি এখন নতুন গাড়ী কিনিছে আৰু ইয়াক চলাবৰ বাবে লৈ গৈছে। কোনো ঠাইৰ পৰা, কুকুৰ এটা বাটলৈ আহে আৰু ইয়াক আঘাত নকৰিবলৈ, ৰেৱতীয়ে তীক্ষ্ণভাৱে ঘূৰি যায়, ডিভাইডাৰ ভাঙি তাৰ ওপৰেৰে যায়, আন এখন গাড়ীত খুন্দা মাৰে আৰু ৰাস্তাত খোজ কাঢ়ি থকা এজন ব্যক্তিক আঘাত কৰে। এটা ঘটনাৰ ফলাফলৰ স্বৰূপে ৰেৱতীৰ নিজৰ গাড়ী, ৰাজহুৱা সম্পত্তি, আন এখন গাড়ী ক্ষতিগ্ৰস্ত আৰু আন এজন ব্যক্তিও আঘাতপ্ৰাপ্ত হৈছে।

এই পৰিস্থিতিত, যদি ৰেৱতীৰ গাড়ী বীমা নাথাকে, তেন্তে তেওঁ গাড়ীখন ক্ৰয় কৰিবলৈ খৰচ কৰাতকৈ বহু বেছি পৰিশোধ কৰিব পাৰে।

- ✓ ৰেৱতী বা তেনে ধৰণৰ লোকৰ ওচৰত পৰিশোধ কৰিবলৈ ইমান টকা থাকিব নেকি?
- ✓ ৰেৱতীৰ কাৰ্যৰ বাবে আন পক্ষৰ বীমাই পৰিশোধ কৰা উচিতনে?

✓ যদি তেওঁলোকৰ বীমা নাথাকে তেন্তে কি হ'ব?

সেয়েহে দেশৰ আইনে তৃতীয় পক্ষৰ দায়বদ্ধতা বীমা কৰাটো বাধ্যতামূলক কৰে। যদিও মটৰ বীমাই এই বোৰ হোৱা প্ৰতিহত নকৰে, ই মালিকৰ বাবে এক বিত্তীয় সুৰক্ষা আৱৰণ প্ৰদান কৰে।

দুৰ্ঘটনাৰ উপৰিও, গাড়ীখন চুৰি হ'ব পাৰে, দুৰ্ঘটনাৰ ফলত ক্ষতিগ্ৰস্ত হ'ব পাৰে বা জুইৰ ফলত ধ্বংস হ'ব পাৰে আৰু মালিকে আৰ্থিকভাৱে ক্ষতিগ্ৰস্ত হ'ব পাৰে।

এজন বাহনৰ মালিকে মটৰ বীমা ল'বই লাগিব (অৰ্থাৎ যিজন ব্যক্তিৰ নামত বাহনখন ভাৰতৰ আঞ্চলিক পৰিবহন কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে পঞ্জীয়ন কৰা হৈছে।)

গুৰুত্বপূৰ্ণ

বাধ্যতামূলক তৃতীয় পক্ষ বীমা

মটৰ বাহন আইন, 1988 অনুসৰি, ৰাজহুৱা পথত চলাচল কৰা প্ৰতিখন বাহনৰ মালিকৰ বাবে বীমা আঁচনি লৈ, সেই পৰিমাণটো আৱৰাটো বাধ্যতামূলক, যিটো মালিকে দুৰ্ঘটনাজনিত মৃত্যু, শাৰীৰিক আঘাত বা সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ ফলত তৃতীয় পক্ষক ক্ষতিপূৰণ হিচাপে পৰিশোধ কৰিবলৈ আইনীভাৱে দায়বদ্ধ হয়। এনে বীমাৰ প্ৰমাণ হিচাপে বাহনখনত বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ এখন কঢ়িয়াব লাগিব।

1. মটৰ বীমা আৱৰণ

দেশখনত বাহনৰ বৃহৎ সংখ্যা আছে। প্ৰতিদিনে কেইবাখনো নতুন বাহন ৰাস্তালৈ আহে। তাৰ বহুতো প্ৰচুৰ দামী। মানুহে কয় যে ভাৰতত, বাহনবোৰ অৱৰ্জনা নহয়, কিন্তু কেৱল হাত সলনি কৰি থকা হয়। ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে যে পুৰণি বাহনবোৰ ৰাস্তাত অব্যাহত আছে আৰু নতুন বাহন যোগ কৰা হৈছে। বাহনৰ সংখ্যাৰ সৈতে ৰাস্তাৰ এলেকা (গাড়ী চলোৱাৰ স্থান) একেধৰণে বৃদ্ধি হোৱা নাই। ৰাস্তাত খোজ কাঢ়ি থকা লোকৰ সংখ্যাও বাঢ়িছে। আৰক্ষী আৰু চিকিৎসালয়ৰ পৰিসংখ্যাই কৈছে যে দেশত পথ দুৰ্ঘটনাৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে। আইন আদালতৰ দ্বাৰা দুৰ্ঘটনা পীড়িতসকলক প্ৰদান কৰা ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পাইছে। আনকি বাহন মেৰামতিৰ ব্যয়ও বাঢ়ি গৈ আছে। এই সকলোবোৰে দেশত মটৰ বীমাৰ গুৰুত্ব প্ৰদৰ্শন কৰে।

মটৰ বীমাই বাহনখন হেৰুওৱাৰ ক্ষতি আৰু দুৰ্ঘটনা বা অন্য কোনো কিছুমান কাৰণত নষ্ট হলে, সেই ক্ষতিবোৰ আৱৰে। মটৰ বীমাই বাহনৰ মালিকসকলৰ বাহনৰ দ্বাৰা সংঘটিত দুৰ্ঘটনাৰ ভুক্তভোগীসকলক ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ আইনী দায়বদ্ধতাও সামৰি লয়।

চৰকাৰী আদেশ স্বত্বেও, দেশৰ সকলো বাহনৰ বীমা কৰা হোৱা নাই।

মটৰ বীমাই ৰাজহুৱা পথত চলাচল কৰা সকলো প্ৰকাৰৰ বাহন আৱৰণ কৰে, যেনে:

✓ দুচকীয়া বাহন

- ✓ ব্যক্তিগত গাড়ী
- ✓ সকলো ধৰণৰ বাণিজ্যিক বাহন: সামগ্ৰী কঢ়িওৱা আৰু যাত্ৰী কঢ়িওৱা
- ✓ বিবিধ প্ৰকাৰৰ বাহন যেনে ক্ৰেইন,
- ✓ মটৰ ট্ৰেড (শ্ব'ৰুম আৰু গেৰেজত বাহন)

'তৃতীয় পক্ষৰ বীমা'

আন এটা পক্ষৰ আইনী কাৰ্যৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষাৰ বাবে ক্ৰয় কৰা বীমা আঁচনি। বীমাকৃতৰ কাৰ্যৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা অন্য পক্ষৰ (তৃতীয় পক্ষ)ৰ দায়বদ্ধতাৰ দাবীৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষা দিবলৈ বীমাকৃত (প্ৰথম পক্ষ)ৰ দ্বাৰা বীমা কোম্পানীৰ (দ্বিতীয় পক্ষ) পৰা তৃতীয় পক্ষৰ বীমা ক্ৰয় কৰা হয়।

তৃতীয় পক্ষৰ বীমাক 'দায়বদ্ধতা বীমা'(Liability Insurance') বুলিও কোৱা হয়।

বজাৰত জনপ্ৰিয় দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰকাৰৰ আৱৰণ তলত আলোচনা কৰা হৈছে:

কেৱল আইন [দায়বদ্ধতা] আঁচনি: মটৰ বাহন আইন অনুসৰি তৃতীয় পক্ষৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা বীমা কৰাটো ৰাজহুৱা স্থানত চলাচল কৰা যিকোনো বাহনৰ বাবে বাধ্যতামূলক।

আঁচনিখনে কেৱল বাহনৰ গৰাকীৰ ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ আইনী দায়বদ্ধতা সামৰি লয়:

- ✓ তৃতীয় পক্ষৰ শাৰীৰিক আঘাত বা মৃত্যু
- ✓ তৃতীয় পক্ষৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতি

মৃত্যু বা আঘাত আৰু ক্ষতিৰ ক্ষেত্ৰত সীমাহীন পৰিমাণৰ বাবে দায়বদ্ধতা আৱৰা হয়।

মটৰ দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হোৱা মৃত্যু বা আঘাতৰ ক্ষেত্ৰত তৃতীয় পক্ষৰ ভুক্তভোগীসকলৰ বাবে ক্ষতিপূৰণৰ দাবী অভিযোগকাৰীয়ে মটৰ দুৰ্ঘটনা দাবী ন্যায়াধিকৰণত (Motor Accident Claim Tribunal (MACT)) দাখিল কৰিব লাগিব।

'বাধ্যতামূলকব্যক্তিগতদুৰ্ঘটনা (CPA) বীমা'

IRDAI-য়ে 1 জানুৱাৰী, 2019 তাৰিখৰ পৰা মালিক-চালকৰ বাবে এক অকলশৰীয়া বাধ্যতামূলক ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ জাৰী কৰাৰ অনুমতি দিছিল। বীমাকৃত বাহনৰ পৰা আৰোহন/ অৱৰোহণ বা সহ-চালক হিচাপে ভ্ৰমণ কৰাকে ধৰি বাহনখন চলোৱাৰ সময়ত মালিক-চালকক আৱৰণটো প্ৰদান কৰা হয়। অৱশ্যে, আঁচনিধাৰকে কেৱল দায়বদ্ধতা আঁচনি বা পেকেজ আঁচনিৰ অংশ হিচাপে CPA আৱৰণ বাছনি কৰিব পাৰে। যদি আঁচনিধাৰকে এক অকলশৰীয়া CPA আঁচনি ল'ব বিচাৰে, কেৱল দায়বদ্ধতাৰ অংশ হিচাপে আগবঢ়োৱা CPA আৱৰণ বা পেকেজ আঁচনি বিলোপ কৰা হ'ব।

পেকেজ/ সামগ্ৰিক আঁচনি: (নিজৰ ক্ষতি + তৃতীয় পক্ষৰ দায়বদ্ধতা)

ওপৰোক্তবোৰৰ উপৰিও, নিৰ্দিষ্ট বিপদৰ দ্বাৰা বীমাকৃত বাহনৰ ক্ষয় বা ক্ষতি (যাক মটৰ বাহনৰ নিজা ক্ষতি বুলি কোৱা হয়) আঁচনিখনৰ অন্যান্য চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী অনুসৰি ঘোষণা কৰা মূল্য (ওপৰত আলোচনা কৰা IDV বুলি কোৱা হয়) সাপেক্ষে আৱৰা হয়। ইয়াৰে কিছুমান বিপদ হৈছে জুই, চুৰি, দাঙ্গা আৰু ধৰ্মঘট, ভূমিকম্প, বানপানী, দুৰ্ঘটনা ইত্যাদি।

কিছুমান বীমাকৰ্তাই দুৰ্ঘটনাস্থলীৰ পৰা কৰ্মশালালৈ টানি নিয়া মাচুলৰ বাবেও পৰিশোধ কৰিব পাৰে। কেৱল আইন (দায়বদ্ধতা) আঁচনিৰ অধীনত প্ৰদান কৰা বাধ্যতামূলক আৱৰণৰ উপৰিও কেৱল জুই আৰু/বা চুৰিৰ বিপদাশংকা সামৰি এক সীমাবদ্ধ আৱৰণ উপলব্ধ।

আঁচনিখনে বাহনখনত লগোৱা আনুষঙ্গিক সামগ্ৰীৰ লোকচান বা ক্ষতি, ব্যক্তিগত গাড়ী আঁচনিৰ অধীনত যাত্ৰীৰ বাবে আৰু টকা দি ৰখা চালকৰ বাবে ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ; কৰ্মচাৰী আৰু বাণিজ্যিক বাহনত ভাড়া দিব নলগীয়া যাত্ৰীবোৰৰ বাবে আইনী দায়বদ্ধতা আৱৰিব পাৰে। বীমাকৰ্তাসকলে বিনামূলীয়া জৰুৰীকালীন সেৱা বা বিজুতিৰ ক্ষেত্ৰত বিকল্প গাড়ীৰ ব্যৱহাৰো প্ৰদান কৰে।

2. বৰ্জন

আঁচনিবোৰৰ অধীনত কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰ্জন হৈছে স্বাভাৱিক ক্ষয়-ক্ষতি, ভাঙনি, ফলস্বৰূপে লোকচান, আৰু অবৈধ ড্ৰাইভিং লাইচেন্সৰ সৈতে বা সুৰাৰ প্ৰভাৱত গাড়ী চলোৱাৰ ফলত হোৱা লোকচান। 'ব্যৱহাৰৰ সীমাবদ্ধতা' অনুযায়ী নোহোৱাকৈ বাহনৰ ব্যৱহাৰ (যেনে ব্যক্তিগত গাড়ী টেক্সী হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা) আৱৰা নহয়।

3. বীমাৰাশি আৰু প্ৰিমিয়াম

মটৰ পলিচী এখনত বাহন এখনৰ বীমা ৰাশিক বীমাকৃতৰ ঘোষিত মূল্য (IDV) বুলি কোৱা হয়।

বাহন চুৰি হ'লে বা দুৰ্ঘটনা এটাত মেৰামতি কৰিব নোৱাৰা ধৰণে সম্পূৰ্ণ ক্ষতি হ'লে, দাবীৰ পৰিমাণ (IDV)-ৰ আধাৰত নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব।

ৰেটিং/ প্ৰিমিয়াম গণনা বীমাকৃতৰ ঘোষিত মূল্য, ঘন ক্ষমতা, ভৌগোলিক ক্ষেত্ৰ, বাহনৰ বয়স আদিৰ দৰে কাৰকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

কাৰ নামত মটৰ বীমা লোৱা উচিত?

- I. বাহনৰ গৰাকীৰ নামত যাৰ নাম আঞ্চলিক পৰিবহন কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে পঞ্জীয়ন কৰা হৈছে
- II. যদি বাহনখন চলোৱা ব্যক্তিজন মালিকতকৈ পৃথক হয়, তেন্তে আঞ্চলিক পৰিবহন কৰ্তৃপক্ষৰ অনুমোদন সাপেক্ষে বাহনখন চলোৱা ব্যক্তিজনৰ নামত।

- III. আঞ্চলিক পৰিবহন কৰ্তৃপক্ষৰ অনুমোদন সাপেক্ষে বাহনৰ গৰাকীসহ বাহনৰ গৰাকীৰ পৰিয়ালৰ যিকোনো সদস্যৰ নামত
- IV. যদি বাহনখন মালিকৰ বাহিৰে আন কোনোৱে চলাব, তেন্তে প্ৰাথমিক আঁচনি খন বাহনৰ গৰাকীৰ নামত হ'ব লাগে আৰু বাহনখন চলাব লগা সকলো লোকৰ নামত অতিৰিক্ত আঁচনি ক্ৰয় কৰিব লাগে।

সাৰাংশ

- a) গৃহস্থৰ বীমা আঁচনিৰে কেৱল আঁচনিখনত নাম থকা বিপদ বা ঘটনাৰ পৰা বীমাকৃত সম্পত্তিৰ হোৱা লোকচানৰ ওপৰত আৱৰণ প্ৰদান কৰে। আৱৰা বিপদবোৰ স্পষ্টভাৱে বৰ্ণনা কৰা হ'ব।
- b) গৃহস্থৰ বীমাই জুই, দাঙ্গা, পাইপ ফাটি যোৱা, ভূমিকম্প আদিৰ বিৰুদ্ধে গাঁথনি আৰু ইয়াৰ সামগ্ৰী আৱৰণ দিয়ে। গাঁথনিৰ বাহিৰেও, ই চুৰি, গৃহভংগ, লাৰ্চেণি আৰু চুৰিৰ বিৰুদ্ধে আৱৰণ দিয়ে।
- c) পেকেজ কভাৰে, এটা ডকুমেন্টৰ অধীনত, আৱৰণৰ এক মিশ্ৰণ দিয়ে।
- d) গৃহস্থৰ বীমা আঁচনিৰ বাবে সাধাৰণতে বীমা ৰাশি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ দুটা পদ্ধতি থাকে: বজাৰ মূল্য (MV) আৰু পুনৰ্স্থাপন মূল্য (RIV)।
- e) দোকানীৰ বীমাই সাধাৰণতে জুই, ভূমিকম্প, বানপানী বা কোনোৱাই ইচ্ছা কৰি নষ্ট কৰা আৰু চুৰি হোৱাৰ ফলত দোকানৰ গাঁথনি আৰু সামগ্ৰীৰ ক্ষতি আৱৰে। দোকান বীমাত ব্যৱসায়িক বাধা সুৰক্ষাও অন্তৰ্ভুক্ত থাকিব পাৰে।
- f) মটৰ বীমাই বাহনৰ হেৰোৱা আৰু দুৰ্ঘটনা আৰু আন কিছুমান কাৰণত হোৱা ক্ষতি আৱৰে। মটৰ বীমাই বাহনৰ মালিকসকলৰ বাহনৰ দ্বাৰা সংঘটিত দুৰ্ঘটনাৰ ভুক্তভোগীসকলক ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ আইনী দায়বদ্ধতাও সামৰি লয়। মালিক-চালকৰ বাবে বাধ্যতামূলক ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনা আৱৰণ প্ৰদান কৰা হয় যাৰ ভিতৰত আছে বীমাকৃত বাহনৰ পৰা আৰোহণ কৰা/ অৱৰোহণ কৰা বা সহ চালক হিচাপে ভ্ৰমণ কৰা।

মূল শব্দাৱলী

- a) গৃহস্থৰ বীমা
- b) দোকানীৰ বীমা
- c) মটৰ বীমা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.

উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.

উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.

অধ্যায় G-04

বাণিজ্যিক বীমা

অধ্যায়পৰিচয়

আগৰ অধ্যায়ত আমি বিভিন্ন ধৰণৰ বীমা সামগ্ৰী বিবেচনা কৰিছিলো যি ব্যক্তি আৰু পৰিয়ালে সন্মুখীন হোৱা বিপদাশংকাবোৰ সামৰি লয়। আন এক শ্ৰেণীৰ গ্ৰাহক আছে যাৰ সুৰক্ষাৰ বাবে আন প্ৰয়োজনীয়তা আছে। এইবোৰ হৈছে বাণিজ্যিক বা ব্যৱসায়িক উদ্যোগ বা ফাৰ্ম, যি বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সামগ্ৰী আৰু সেৱাত নিয়োজিত বা লেনদেন কৰে। এই অধ্যায়ত আমি এই খণ্ডটোৱে সন্মুখীন হোৱা বিপদাশংকাবোৰ আৱৰিবলৈ উপলব্ধ বীমা সামগ্ৰীবোৰ বিবেচনা কৰিম।

শিকাৰ ফলাফল

বীমাৰ নিম্নলিখিত শাৰীবোৰৰ মৌলিক বিষয়বোৰ বুজি লোৱা:

- A. সম্পত্তি/ অগ্নি বীমা
- B. ব্যৱসায়িক বাধা বীমা
- C. চুৰি বীমা
- D. ধন বীমা
- E. ফিডেলিটি (সাধুতা) গেৰাণ্টি বীমা
- F. বেংকাৰৰ ক্ষতিপূৰণ বীমা
- G. জুৱেলার্ছ ব্লক আঁচনি
- H. অভিযান্ত্ৰিক বীমা
- I. উদ্যোগিক সকলো বিপদাশংকা বীমা (ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল অল ৰিস্কচ ইঞ্চিউৰেন্স)
- J. সামুদ্ৰিক বীমা
- K. দায়বদ্ধতা বীমা আঁচনিসমূহ

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি আলোচনা কৰা 11 প্ৰকাৰৰ বীমাৰ গুৰুত্ব আৰু মৌলিক উদ্দেশ্যবোৰ বুজিবলৈ সক্ষম হ'ব।

A. সম্পত্তি/ অগ্নিবীমা

বাণিজ্যিক উদ্যোগবোৰক বহলভাৱে দুটা প্ৰকাৰত বিভক্ত কৰা হৈছে:

- ✓ ক্ষুদ্ৰ আৰু মজলীয়া উদ্যোগ [এছ.এম.ই.]
  - ভাৰত সূক্ষ্ম আঁচনি
  - ভাৰত লঘু আঁচনি
- ✓ বৃহৎ ব্যৱসায়িক উদ্যোগ
  - মানক অগ্নি আৰু বিশেষ সংকট আঁচনি (SFSP), IAR ইত্যাদি।

ঐতিহাসিকভাৱে, সাধাৰণ বীমা খণ্ডটো মুখ্যতঃ এই গ্ৰাহকসকলৰ প্ৰয়োজনীয়তা পূৰণ কৰি বিকশিত হৈছে।

বাণিজ্যিক উদ্যোগবোৰক সাধাৰণ বীমা সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰাৰ বাবে বীমা সামগ্ৰীবোৰ তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ সৈতে সাৱধানে মিলাবলৈ আহ্বান জনোৱা হয়। এজেন্টসকলে উপলব্ধ সামগ্ৰীবোৰৰ সঠিক বুজাবুজি ৰাখিব লাগিব। এই সাধাৰণ বীমা সামগ্ৰীবোৰৰ কিছুমান চমুকৈ বিবেচনা কৰোঁ আহক।

1. মানক অগ্নি আৰু বিশেষ সংকট আঁচনি (Standard Fire and Special Perils Policy (SFSP))

অগ্নি বীমা আঁচনি বাণিজ্যিক প্ৰতিষ্ঠানৰ লগতে সম্পত্তিৰ গৰাকীৰ বাবে, যিয়ে ট্ৰাষ্ট বা কমিছনত সম্পত্তি ৰাখে আৰু সম্পত্তিৰ প্ৰতি বিত্তীয় আগ্ৰহ থকা ব্যক্তি/বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে উপযুক্ত।

এক নিৰ্দিষ্ট চৌহদত অৱস্থিত যেনে অট্টালিকা, কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি, আচবাব, ফিৰ্দ্দাৰ, ফিটিংছ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী, ষ্টক আৰু প্ৰক্ৰিয়াত থকা ষ্টক আদি, সকলো স্থাৱৰ আৰু অস্থাৱৰ সম্পত্তি, যাৰ ভিতৰত আছে যোগানকৰ্তা/গ্ৰাহকৰ চৌহদত থকা ষ্টক।

ট্ৰাষ্টত থকা ষ্টকবোৰ, যদি বিশেষভাৱে ঘোষণা কৰা হয়, মেৰামতিৰ বাবে চৌহদৰ পৰা অস্থায়ীভাৱে আঁতৰোৱা যন্ত্ৰপাতি বীমা কৰিব পাৰি। ব্যৱসায়টো স্বাভাৱিক পথলৈ ঘূৰাই অনাৰ বাবে ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তি পুনৰ নিৰ্মাণ আৰু নৱীকৰণৰ বাবে আৰ্থিক সকাহ অপৰিহাৰ্য। ইয়াতেই অগ্নি বীমাই ইয়াৰ ভূমিকা পালন কৰে।

2.1 ষ্টেণ্ডাৰ্ড ফায়াৰ (মানক অগ্নি) পলিচীয়ে কি সামৰি লয়?

পৰম্পৰাগতভাৱে অগ্নি আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰা কিছুমান বিপদ (পূৰ্বৰ সৰ্বভাৰতীয় অগ্নি শুল্ক অনুসৰি) তলত আলোচনা কৰা হৈছে।

বাণিজ্যিক বিপদাশংকাৰ বাবে অগ্নি আঁচনিয়ে নিম্নলিখিত বিপদবোৰ সামৰি লয়:

- ✓ জুই
- ✓ বজ্রপাত (পতন হোৱা)
- ✓ বিস্ফোৰণ/ পতন হোৱা
- ✓ দাঙ্গা ধৰ্মঘট আৰু ক্ষতিকাৰক ক্ষতি
- ✓ প্ৰভাৱ ক্ষতি
- ✓ বিমানৰ ক্ষতি
- ✓ ধুমুহা, প্ৰৱাল গতিৰ ধুমুহা, ঘূৰ্ণীবতাহ, টাইফুন, তীব্ৰ ঘূৰ্ণীবতাহ, টৰ্ণেডো, বানপানী আৰু প্লাৱন
- ✓ শিলৰ শ্লাইডসহ অৱনতি আৰু ভূমিস্থলন
- ✓ পানীৰ টেংক, সঁজুলি আৰু পাইপ ফাটি যোৱা আৰু উপচি পৰা
- ✓ মিছাইল পৰীক্ষা অভিযান
- ✓ স্বয়ংক্ৰিয় স্প্ৰিঙ্কলাৰ স্থাপনৰ পৰা লিকেজ
- ✓ বন জুই

দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য আছে যিয়ে বাণিজ্যিক বীমাৰ ব্যক্তিগত আৰু খুচুৰা লাইনৰ পৰা পৃথক কৰে।

- a) ফাৰ্ম বা ব্যৱসায়িক উদ্যোগৰ বীমাৰ প্ৰয়োজনীয়তা একক ব্যক্তিকৈ যথেষ্ট ডাঙৰ। কাৰণটো হ'ল এটা বাণিজ্যিক উদ্যোগৰ সম্পত্তিৰ মূল্য এজন ব্যক্তিৰ সম্পত্তিকৈ বহুত ডাঙৰ। এইবিলাকৰ লোকচান বা ক্ষতিয়ে কোম্পানীটোৰ জীয়াই থকা আৰু ভৱিষ্যতৰ ওপৰত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে।
- b) বাণিজ্যিক উদ্যোগৰ বীমাৰ চাহিদা প্ৰায়ে আইনী বা অন্যান্য প্ৰয়োজনীয়তাৰ দ্বাৰা বাধ্যতামূলক বা প্ৰয়োজনীয় কৰা হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে, যেতিয়া বেংক ঋণৰ জৰিয়তে কাৰখানা আৰু সম্পত্তি স্থাপন কৰা হয়, সেইবোৰৰ বীমা ঋণৰ চৰ্ত হ'ব পাৰে। ভাৰতৰ বহুতো কৰ্পোৰেট উদ্যোগ পেছাদাৰীভাৱে পৰিচালিত কোম্পানী আৰু তাৰে কেইবাটাও বহুৰাষ্ট্ৰীয়।

তেওঁলোকে বিশ্বব্যাপী মানদণ্ড বজাই ৰাখিব লাগিব, যাৰ ভিতৰত আছে তেওঁলোকৰ সম্পত্তি সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে উপযুক্ত বিপদাশংকা ব্যৱস্থাপনা ৰণআঁচনি আৰু বীমা গ্ৰহণ কৰা।

ওপৰোক্ত বিপদবোৰৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা যিকোনো লোকচান কিছু বৰ্জন সাপেক্ষে আঁচনিখনৰ দ্বাৰা আৱৰা হয়।

2.2 সংশোধিত মানক অগ্নি আৰু বিশেষ সংকট (এছ.এফ.এছ.পি.) আঁচনি: (Revised Standard Fire and Special Perils (SFSP) Policies)

IRDAI-য়ে 1 এপ্রিল, 2021 তাৰিখৰ পৰা কাৰ্যকৰী হোৱাকৈ নিৰ্দেশনা জাৰী কৰিছে যাৰ দ্বাৰা মানক অগ্নি আৰু বিশেষ সংকট (SFSP) আঁচনিখন তলত দিয়া বিপদাশংকাৰ বাবে নিম্নলিখিত দুটা মানক সামগ্ৰীৰ দ্বাৰা সলনি কৰা হ'ব যিবোৰ অগ্নি আৰু সহযোগী বিপদ বীমা ব্যৱসায় বহন কৰা সকলো সাধাৰণ বীমাকৰ্তাই বাধ্যতামূলকভাৱে আগবঢ়াব।

i. ভাৰত সূক্ষ্ম উদ্যম সুৰক্ষা (যিবোৰ উদ্যোগত বিপদাশংকাৰ মুঠ মূল্য 5 কোটি টকালৈকে হয়) - MSME-ৰ বিত্তীয় সুৰক্ষাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে

এই আঁচনিখনে উদ্যোগসমূহৰ ভৱন/ গাঁথনি, কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি, ষ্টক আৰু অন্যান্য সম্পদৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে য'ত এটা স্থানত সকলো বীমাযোগ্য সম্পদ শ্ৰেণীত বিপদাশংকাৰ মুঠ মূল্য 5 কোটি টকালৈকে হয়। এই আঁচনিখনে বিভিন্ন ধৰণৰ বিপদৰ বিৰুদ্ধে আৱৰণ প্ৰদান কৰে, যি আৱাসৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত আঁচনিৰ সৈতে একে।

আঁচনিখনত মৌলিক কভাৰেজৰ উপৰিও বহুতো অন্তৰ্নিহিত আৱৰণ আছে - পৰিৱৰ্তন, সংযোজন বা সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে আৱৰণ, ষ্টকৰ বাবে ফ্লোটাৰ আধাৰত আৱৰণ, ষ্টকবোৰ অস্থায়ীভাৱে আঁতৰোৱাৰ বাবে আৱৰণ, নিৰ্দিষ্ট সমলৰ বাবে আৱৰণ, ষ্টাৰ্ট-আপ ব্যয়ৰ বাবে আৱৰণ (লোকচানৰ পিছত), স্থপতিবিদ, জৰীপকৰ্তা আৰু পৰামৰ্শ অভিযন্তাসকলৰ বাবে পেছাদাৰী মাচুল পৰিশোধৰ বাবে আৱৰণ, আৱৰ্জনা আঁতৰোৱাৰ ব্যয় আৰু পৌৰ নিগমৰ নিয়মাবলীৰ দ্বাৰা বাধ্য কৰা ব্যয়।

আঁচনিখন সূক্ষ্ম পৰ্যায়ৰ উদ্যোগ যেনে কাৰ্যালয়, হোটেল, উদ্যোগ, সংৰক্ষণ বিপদাশংকা আদিৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰিব পাৰি। 15% পৰিমাণলৈকে আঁচনিৰ নিম্নবীমা বেহাই দিয়া হয়। ভাৰত সূক্ষ্ম উদ্যম আঁচনিৰ অনুমোদনৰ দ্বাৰা আঁচনিৰ ম্যাদৰ সময়ত বীমাকৰ্তাক ৰাশি বৃদ্ধিৰ অনুমতি দিয়ে।

ii. ভাৰত লঘু উদ্যম সুৰক্ষা (যিবোৰ উদ্যোগত বিপদাশংকাৰ মুঠ মূল্য 5 কোটি টকাতকৈ অধিক আৰু 50 কোটি টকালৈকে) MSME-ৰ বিত্তীয় সুৰক্ষাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে

এই আঁচনিখনে উদ্যোগবোৰৰ ভৱন/ গাঁথনি, কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি, ষ্টক আৰু অন্যান্য সম্পদৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে য'ত এটা স্থানত সকলো বীমাযোগ্য সম্পদ শ্ৰেণীত বিপদাশংকাৰ মুঠ মূল্য 5 কোটি টকা অতিক্ৰম কৰে কিন্তু আঁচনি আৰম্ভণি তাৰিখত 50 কোটি টকাৰ অধিক নহয়। এই আঁচনিখনত ওপৰত উল্লেখ কৰা ক্ষুদ্ৰ স্তৰৰ উদ্যোগৰ বাবে আঁচনিখনে আগবঢ়োৱা সকলো অন্তৰ্নিহিত আৱৰণ আছে। যিবোৰ বিপদৰ বিৰুদ্ধে বীমা আগবঢ়োৱা হয় সেইবোৰো সূক্ষ্ম স্তৰৰ উদ্যোগৰ বাবে নিৰ্ধাৰিত আঁচনিৰ দৰে একে।

আঁচনিখন, পুনৰ, সকলো ধৰণৰ বিপদাশংকাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিব পাৰি যেনে কাৰ্যালয়, হোটেল, উদ্যোগ, সংৰক্ষণৰ বিপদাশংকা ইত্যাদি। ভাৰত লঘু উদ্যম আঁচনিৰ অনুমোদনৰ দ্বাৰা আঁচনিৰ ম্যাদত বীমাকৰ্তাক ৰাশি বৃদ্ধিৰ অনুমতি দিয়ে।

iii. অগ্নি আঁচনিৰ অধীনত বৰ্তন

বীমাকৰ্তাসকলে পৰম্পৰাগতভাৱে নিম্নলিখিতবোৰ অগ্নি আঁচনিৰ পৰিসৰৰ পৰা বাদ দিয়ে।

এইবোৰৰ সংকটৰ বাহিৰে হোৱা লোকচান যেনে

- i. যুদ্ধ আৰু যুদ্ধসদৃশ কাৰ্যকলাপ।
- ii. পাৰমাণৱিক সংকট
- iii. আয়নিকৃত আৰু বিকিৰণ
- iv. প্ৰদূষণ আৰু দূষিতকৰণৰ লোকচান

সাধাৰণ বীমাত অন্যান্য আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰণা বিপদ

- i. যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱা,
- ii. ব্যৱসায়িক বাধা

iv. এড-অন কভাৰ (সংযোজিত আৱৰণ)

অৱশ্যে কিছুমান বিপদ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধৰ দ্বাৰা আৱৰণা হ'ব পাৰে, যেনে ভূমিকম্প, জুই আৰু শ্বক বিজুলি পৰিবহণ, বীমাকৃত বিপদৰ ফলত বিদ্যুৎ বিকল হোৱাৰ ফলত শীতল ঊঁৰালত সামগ্ৰীৰ অৱনতি, আৱৰ্জনা আঁতৰোৱাত অতিৰিক্ত ব্যয়, আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰণা পৰিমাণৰ উপৰিও স্থপতিবিদ, পৰামৰ্শ অভিমন্তাসকলৰ মাচুল, বনজুই, স্বতঃস্ফূৰ্ত দহন আৰু নিজৰ বাহনৰ ফলত হোৱা প্ৰভাৱশ্ৰুতি; সন্ত্ৰাসবাদ।

v. অগ্নি আঁচনিৰ প্ৰকাৰসমূহ

অগ্নি নিৰ্বাপক আঁচনি সাধাৰণতে 12 মাহৰ বাবে জাৰী কৰা হয়। কেৱল বাসস্থানৰ বাবে, বীমা কোম্পানীবোৰে দীৰ্ঘম্যাদী আঁচনি আগবঢ়ায়, অৰ্থাৎ 12 মাহৰ অধিক সময়ৰ বাবে। কিছুমান ক্ষেত্ৰত কম সময়ৰ আঁচনিও জাৰী কৰা হয়, যাৰ বাবে কম সময়ৰ স্কেল প্ৰযোজ্য হয়।

a. **বজাৰ মূল্য আৰু পুনৰ্স্থাপন মূল্য আঁচনি:** লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত, বীমাকৰ্তাই সাধাৰণতে বজাৰ মূল্য পৰিশোধ কৰিব [যি হৈছে মূল্য হ্ৰাস কৰা মূল্য]। পুনৰ্স্থাপন মূল্য আঁচনিৰ অধীনত, অৱশ্যে, বীমাকৰ্তাই ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তিৰ সলনি একে ধৰণৰ নতুন সম্পত্তিৰ দ্বাৰা ব্যয় পৰিশোধ কৰিব।

অট্টালিকা, কাৰখানা, যন্ত্ৰপাতি আৰু আচবাব, ফিৰাৰ, ফিটিংছ সামৰি লোৱাৰ বাবে পুনৰ্স্থাপন মূল্য আঁচনি জাৰী কৰা হয়। ষ্টকবোৰ আৱৰিবলৈ পুনৰ্স্থাপন মূল্য আঁচনি জাৰী কৰা নহয়, যিবোৰ সাধাৰণতে বজাৰ মূল্যৰ আধাৰত আৱৰণা হয়।

b. **ঘোষণা আঁচনি:** ৱেবহাউচত ষ্টকৰ মূল্যৰ সঘনাই হোৱা তাৰতম্যৰ যত্ন ল'বলৈ, কিছুমান চৰ্ত সাপেক্ষে ঘোষণা আঁচনি প্ৰদান কৰা হয়। বীমা ৰাশিটো সৰ্বাধিক মূল্য হ'ব লাগে

যিটো আঁচনিৰ সময়ত গুদামত সংৰক্ষণ কৰা হ'ব বুলি আশা কৰা হয়। এই মূল্যত অস্থায়ী প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়। বীমাকৃতই সন্মত ব্যৱধানত, আঁচনিৰ চলিত সময়ত তেওঁৰ ষ্টকৰ মূল্য ঘোষণা কৰিব লাগিব। এইটো আঁচনিৰ ম্যাদৰ শেষত প্ৰিমিয়ামৰ সৈতে মিলাব পাৰি।

c. **ক্লেটাৰ আঁচনি:** এক পৰিমাণৰ বীমাৰাশিৰ অধীনত বিভিন্ন নিৰ্দিষ্ট স্থানত সঞ্চিত সামগ্ৰীৰ ষ্টকৰ বাবে ক্লেটাৰ আঁচনি জাৰী কৰা হ'ব পাৰে। অনিৰ্দিষ্ট স্থানসমূহ আৱৰা নহয়। প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ হৈছে 10% লোডিঙৰ সৈতে যিকোনো এটা স্থানত বীমাকৃতৰ ষ্টকৰ বাবে প্ৰযোজ্য সৰ্বোচ্চ হাৰ। এইবোৰক ফায়াৰ ক্লেটাৰ পলিচী বুলিও কোৱা হয় কিয়নো বীমাকৃত ৰাশি একাধিক স্থানত 'ক্লেট' হয়।

vi. **প্ৰিমিয়াম ৰেটিং নিৰ্ভৰ কৰে:**

- অধিকাৰৰ প্ৰকাৰ, ঔদ্যোগিক হওঁক বা অন্য।
- ঔদ্যোগিক কমপ্লেক্সত অৱস্থিত সকলো সম্পত্তিৰ তৈয়াৰ কৰা সামগ্ৰীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি এটা হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব।
- নিৰ্দিষ্ট ব্যক্তিগত স্থানত অধিকাৰৰ প্ৰকৃতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি ঔদ্যোগিক কমপ্লেক্সৰ বাহিৰৰ সুবিধাবোৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'ব।
- সংৰক্ষণ ক্ষেত্ৰবোৰ ৰখা সামগ্ৰীৰ বিপদজনক প্ৰকৃতিৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি মূল্যাঙ্কন কৰা হ'ব।
- "এড অন" কভাৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়।
- অতীতৰ দাবীৰ ইতিহাস আৰু চৌহদত প্ৰদান কৰা অগ্নি সুৰক্ষা সুবিধাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি প্ৰিমিয়ামত ৰেহাই দিয়া হয়।
- প্ৰিমিয়াম হ্ৰাস কৰাৰ বাবে দাঙ্গা, ধৰ্মঘট, কোনোৱাই ইচ্ছা কি কৰা ক্ষতি আৱৰণ আৰু বান গোটৰ বিপদবোৰ বাদ দিব পাৰি।

ৰেটিং অৰ্হি পুনৰ বীমাকৰ্তাৰ পৰা বীমাকৰ্তালৈ পৃথক হ'ব পাৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

বাণিজ্যিক বিপদাশংকাৰ বাবে অগ্নি আঁচনিৰ _____ ৰ সংকট আৱৰণ কৰে।

- ৰাজপথত জ্বলি থকা বাহন
- জাহাজত জুই
- কাৰখানাত বিস্ফোৰণ

IV. জুইৰ ফলত চিকিৎসালয়ত ভৰ্তি হোৱা

B. ব্যৱসায়িকবাধাবীমা

ব্যৱসায়িক বাধা বীমাক পৰিণামমূলক লোকচান বীমা বা লাভৰ লোকচান বীমা বুলিও কোৱা হয়।

অগ্নি বীমাই বীমাকৃত বিপদৰ দ্বাৰা ভৱন, কল কাৰখানা, যন্ত্ৰপাতিৰ ফিক্সাৰ, ফিটিংছ, সামগ্ৰী আদিৰ ক্ষতি বা সামগ্ৰী বা সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ বিপৰীতে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে। ইয়াৰ ফলত বীমাকৃতৰ ব্যৱসায়ত মুঠ বা আংশিক ব্যাঘাত ঘটিব পাৰে, যাৰ ফলত সময়ত বিভিন্ন অৰ্থনৈতিক লোকচান হ'ব পাৰে।

ব্যৱসায়িক বাধা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰণ

পৰিণামমূলক লোকচান (Consequential Loss (CL) (ব্যৱসায়িক বাধা([Business Interruption (BI)]) আঁচনিৰে সৰ্বমুঠ লাভ বুলি কোৱা লোকচানৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে – যাৰ ভিতৰত আছে মুঠ লাভ আৰু স্থায়ী মাচুল আৰু লগতে চূড়ান্ত লোকচান হ্ৰাস কৰাৰ বাবে ব্যৱসায়টো যিমান সম্ভৱ সোনকালে স্বাভাৱিক অৱস্থালৈ ঘূৰাই অনাৰ বাবে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা বহন কৰা কামৰ বৰ্ধিত ব্যয়। আৱৰা বিপদ আৰু চৰ্তাৱলীবোৰ অগ্নি আঁচনিৰ অধীনত আৱৰা বিপদবোৰৰ দৰে একে।

উদাহৰণ

যদি জুইৰ ফলত গাড়ী নিৰ্মাতাৰ প্ৰকল্পৰ ক্ষতি হয়, উৎপাদন লোকচানৰ ফলত নিৰ্মাতাৰ উপাৰ্জনত লোকচান হ'ব। অতিৰিক্ত ব্যয়ৰ সৈতে উপাৰ্জনৰ এই লোকচান বীমা কৰিব পাৰি যদিহে ই বীমাকৃত বিপদৰ ফলত হয়।

এই আঁচনিটো কেৱল মানক অগ্নি আৰু বিশেষ বিপদ আঁচনিৰ সৈতে গ্ৰহণ কৰিব পাৰি কিয়নো এই আঁচনিৰ অধীনত দাবীবোৰ কেৱল তেতিয়াহে গ্ৰহণযোগ্য হয় যদি মানক অগ্নি আৰু বিশেষ বিপদ আঁচনিৰ অধীনত দাবী থাকে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

ব্যৱসায়িক ব্যাঘাত বীমা আঁচনি কেৱল _____ ৰ সৈতে সংযোগ কৰি লব পাৰি।

- I. মানক অগ্নি (ষ্টেণ্ডাৰ্ড ফায়াৰ) আৰু বিশেষ বিপদ বীমা আঁচনি
- II. মানক সামুদ্ৰিক বীমা আঁচনি
- III. মানক মটৰ বীমা আঁচনি
- IV. মানক স্বাস্থ্য বীমা আঁচনি

C. চুৰিবীমা

আঁচনিখন কাৰখানা, দোকান, কাৰ্যালয়, ৱেবহাউচ আৰু গুদামৰ দৰে ব্যৱসায়িক চৌহদৰ বাবে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে য'ত ষ্টক, সামগ্ৰী, আচবাব ফিছাৰ আৰু বন্ধ দেৰাজত নগদ ধন থাকিব পাৰে যাক চুৰি কৰিব পাৰি। আঁচনিখনত আৱৰণৰ পৰিসৰ স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰা হৈছে।

চুৰি বীমাৰ অধীনত আৱৰা বিপদাশংকা

- চৌহদত প্ৰকৃত বলপূৰ্বক আৰু হিংসাত্মক প্ৰৱেশৰ ফলত হোৱা সম্পত্তিৰ লোকচান বা চৌহদৰ পৰা প্ৰকৃত, বলপূৰ্বক আৰু হিংসাত্মক প্ৰস্থান বা ধৰি ৰখাৰ পিছত হোৱা লোকচান।
- চোৰৰ দ্বাৰা বীমাকৃত সম্পত্তি বা চৌহদৰ ক্ষতি। বীমাকৃত সম্পত্তি বীমাকৃত চৌহদৰ পৰা হেৰাই গ'লেহে আৱৰা হয়, আন কোনো চৌহদৰ পৰা নহয়।

নগদ ধন আৱৰণ: চুৰি আৱৰণৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ হৈছে নগদ ধন আৱৰণ। ই কেৱল তেতিয়াহে কাম কৰে যেতিয়া নগদ ধন এটা সুৰক্ষিত স্থানত সুৰক্ষিত কৰা হয়, যি হৈছে চোৰ সোমাব নোৱাৰা আৰু ই নিৰ্মাণ আৰু প্ৰস্তুতি অনুমোদিত। নগদ ধন আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰয়োজ্য সচৰাচৰ চৰ্তবোৰ তলত দিয়া হৈছে:

- খোলাৰ বাবে মূল চাবি ব্যৱহাৰ কৰাৰ পিছত দেৰাজৰ পৰা হেৰুওৱা নগদ ধন, ইয়াক কেৱল তেতিয়াহে আৱৰা হয় য'ত হিংসা বা হিংসাৰ ভাবুকিৰ দ্বাৰা বা বলপূৰ্বক উপায়েৰে এনে চাবি প্ৰাপ্ত কৰা হয়। ইয়াক সাধাৰণতে "চাবি ধাৰা" বুলি কোৱা হয়।
- দেৰাজৰ নগদ ধনৰ পৰিমাণৰ এক সম্পূৰ্ণ তালিকা দেৰাজৰ বাহিৰে আন কোনো ঠাইত সুৰক্ষিত ৰখা হয়। বীমাকৰ্তাৰ দায়বদ্ধতা এনে ৰেকৰ্ডৰ দ্বাৰা প্ৰকৃততে দেখুওৱা পৰিমাণত সীমাবদ্ধ।

1. প্ৰথম লোকচান বীমা

উচ্চ পৰিমাণৰ কম মূল্যৰ সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত, (যেনে গাঁঠিত কপাহ, শস্য, চেনী ইত্যাদি) এবাৰতে গোটেই ষ্টক হেৰুওৱাৰ আশংকা দূৰৱৰ্তী বুলি গণ্য কৰা হয়। দূৰ কৰিব পৰা সামগ্ৰীৰ মূল্যটো সম্ভাৱ্য সৰ্বাধিক লোকচান (PML) হিচাপে নিশ্চিত কৰা হয় আৰু এই সৰ্বাধিক সম্ভাৱ্য লোকচানৰ বাবে সম্পূৰ্ণ প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয় আৰু সম্পূৰ্ণ প্ৰিমিয়ামৰ নিৰ্দিষ্ট শতাংশ সম্পূৰ্ণ ষ্টকৰ বাকী পৰিমাণৰ ওপৰত আদায় কৰা হয় কিয়নো PML সমগ্ৰ ষ্টকৰ ওপৰত ভাঁহি থাকে। এয়া ধাৰণা কৰা হয় যে দ্বিতীয়টো চুৰি তাৎক্ষণিকভাৱে নহব পাৰে বা বীমাকৃতই ইয়াৰ পুনৰাবৃত্তিৰ নহবলৈ অতিৰিক্ত সুৰক্ষা ব্যৱস্থা ল'ব পাৰে।

2. অগ্নি বীমাৰ দৰে ষ্টকৰ ক্ষেত্ৰত ঘোষণা আৱৰণ আৰু ফ্লোটাৰ কভাৰও সম্ভৱ।

3. বৰ্জন

আঁচনিখনে কৰ্মচাৰী, পৰিয়ালৰ সদস্য বা চৌহদত আইনীভাৱে থকা আন ব্যক্তিৰ দ্বাৰা হোৱা চুৰি কভাৰ নকৰে, বা ই লাৰ্চি বা সাধাৰণ চুৰি কভাৰ নকৰে। ই অগ্নি বা প্লেট গ্লাছ আঁচনিৰ দ্বাৰা আৱৰা লোকচানবোৰো বাদ দিয়ে।

4. সম্প্ৰসাৰণ

অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়ামত দাঙ্গা, ধৰ্মঘট আৰু সন্ত্ৰাসবাদৰ বিপদাশংকা আৱৰিবলৈ আঁচনিখন সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি।

5. প্ৰিমিয়াম

চুৰি আঁচনিৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ বীমাকৃত সম্পত্তিৰ প্ৰকৃতি, বীমাকৃতৰ নৈতিক বিপদ, চৌহদৰ নিৰ্মাণ আৰু অৱস্থান, সুৰক্ষা ব্যৱস্থা (যেনে প্ৰহৰী, চোৰ এলাৰ্ম), পূৰ্বৱৰ্তী দাবীৰ অভিজ্ঞতা আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত দিয়া বিৱৰণৰ উপৰিও, বীমাকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা এক পূৰ্ব-গ্ৰহণযোগ্যতা পৰিদৰ্শন কৰা হয় য'ত উচ্চ মূল্য অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

চুৰি আঁচনিৰ বাবে প্ৰিমিয়াম নিৰ্ভৰ কৰে _____ ওপৰত।

- I. বীমাকৃত সম্পত্তিৰ প্ৰকৃতি
- II. বীমাকৃতৰ নিজেৰ নৈতিক বিপদ
- III. চৌহদৰ নিৰ্মাণ আৰু অৱস্থান
- IV. ওপৰৰ সকলোবোৰ

D. ধনবীমা

নগদ ধনৰ সঞ্চালন যিকোনো ব্যৱসায়ৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংশ। ধন বীমা আঁচনিৰ উদ্দেশ্য হৈছে বেংক আৰু ঔদ্যোগিক ব্যৱসায়িক প্ৰতিষ্ঠানবোৰক ধন হেৰুওৱাৰ বিৰুদ্ধে সুৰক্ষিত কৰা। চৌহদৰ লগতে বাহিৰত ধনৰ বিপদাশংকা আছে। উলিয়াওতে, জমা, পৰিশোধ বা সংগ্ৰহ কৰোঁতে ইয়াক বেআইনীভাৱে কাঢ়ি নিব পাৰি।

1. ধন বীমাৰ আৱৰণ

নগদ ধন, চেক/ ডাক অর্ডাৰ/ ডাক টিকট পৰিচালনা কৰাৰ সময়ত হ'ব পৰা লোকচান আৱৰিবলৈ ধন বীমা আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আঁচনিখনে সাধাৰণতে দুটা শাখাৰ অধীনত আৱৰণ প্ৰদান কৰে

a) **পৰিবহন শাখা:** ই ডকাইতি বা চুৰি বা অন্যান্য দুৰ্ভাগ্যজনক কাৰণৰ ফলত হেৰুওৱা ধন সামৰি লয় যেতিয়া ইয়াক বীমাকৃত বা তেওঁৰ কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰীসকলে বাহিৰত কঢ়িয়াই নিয়ে।

পৰিবহন শাখাত দুটা পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে:

- i. প্ৰতিবাৰ কঢ়িওৱা সীমা: প্ৰতিটো লোকচানৰ সন্দৰ্ভত বীমাকৰ্তাসকলে পৰিশোধ কৰিব লগা সৰ্বাধিক পৰিমাণ।
- ii. আঁচনিৰ সময়ছোৱাত পৰিবহনৰ আনুমানিক পৰিমাণ: ই প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণত উপনীত হ'বলৈ প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লগা পৰিমাণটো প্ৰতিনিধিত্ব কৰে।

আঁচনিবোৰ "ঘোষণা আধাৰত" জাৰী কৰিব পাৰি, অগ্নি বীমাৰ প্ৰথাৰ দৰে। এনেদৰে বীমাকৰ্তাসকলে পৰিবহনৰ আনুমানিক পৰিমাণৰ ওপৰত এক অস্থায়ী প্ৰিমিয়াম আদায় কৰে আৰু আঁচনিৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ সময়ত এই প্ৰিমিয়াম মিলায়, আঁচনিৰ ম্যাদত পৰিবহনৰ প্ৰকৃত পৰিমাণৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি, বীমাকৃতই ঘোষণা কৰা অনুসৰি।

b) **চৌহদ শাখা:** এই শাখাটোৱে চুৰি, ঘৰ ভঙা, ধৰি ৰখা আদিৰ বাবে এজনৰ চৌহদৰ পৰা/তলামৰা চেক্ৰু পৰা নগদধন হেৰুওৱা সামৰি লয়। আঁচনিখনৰ অন্যান্য বিশেষত্ববোৰ সাধাৰণতে চুৰি বীমাৰ (ব্যৱসায়িক চৌহদৰ) দৰে একে হয় যিটো ওপৰৰ শিকাৰ ফলাফল C -ৰ অধীনত আলোচনা কৰা হৈছিল।

2. গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰ্তন

এইবোৰৰ ভিতৰত আছে:

- a) ক্ৰটি বা বাদ পৰাৰ বাবে কমি যোৱা,
- b) কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিৰ বাহিৰে আনক অৰ্পণ কৰা ধন হেৰুওৱা আৰু
- c) দাঙ্গা, ধৰ্মঘট আৰু সন্ত্ৰাসবাদ

3. সম্প্ৰসাৰণ

অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰাৰ পিছত আঁচনিখন এইবোৰ কভাৰ কৰিবলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি:

- a) নগদ ধন কঢ়িয়াই অনা ব্যক্তিসকলৰ অসততা,
- b) দাঙ্গা, ধৰ্মঘট আৰু সন্ত্ৰাসবাদৰ বিপদাশংকা

- c) বিতৰণ বিপদাশংকা, যি হৈছে কৰ্মচাৰীসকলক মজুৰি পৰিশোধ কৰাৰ সময়ত হোৱা লোকচান

4. প্ৰিমিয়াম

যিকোনো এটা সময়ত বীমাকৃত, কোম্পানীৰ নগদ ধন কঢ়িওৱা দায়বদ্ধতা, পৰিবহনৰ পদ্ধতি, অন্তৰ্ভুক্ত দুৰ্ঘটনা, লোৱা সুৰক্ষা ব্যৱস্থা আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। আঁচনিখনৰ ম্যাদ উকলি যোৱাৰ 30 দিনৰ ভিতৰত কৰা ঘোষণাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি গোটেই বছৰটোত কঢ়িয়াই অনা প্ৰকৃত নগদ ধন অনুসৰি প্ৰিমিয়াম মিলাব পাৰি।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

তলৰ কোনটো ধন বীমা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰা হৈছে?

- I. ভ্ৰুটি বা বাদ পৰাৰ বাবে কমি যোৱা
- II. চুৰিৰ ফলত এজনৰ চৌহদৰ পৰা নগদ ধন হেৰুওৱা
- III. কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিৰ বাহিৰে আনক অৰ্পণ কৰা ধনহে হেৰুওৱা
- IV. দাঙ্গা, ধৰ্মঘট আৰু সন্ত্ৰাসবাদ

E. ফিডেলিটি (সততা) গেৰাণ্টিবীমা

কোম্পানীবোৰে তেওঁলোকৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ প্ৰৱৰ্ত্তনা বা অসততাৰ বাবে যাক বগা কলাৰৰ অপৰাধ বুলিও কোৱা হয় বিত্তীয় লোকচানৰ সন্মুখীন হয়। ফিডেলিটি গেৰাণ্টি বীমাই নিয়োগকৰ্তাসকলক তেওঁলোকৰ কৰ্মচাৰীসকলৰ জালিয়াতি, আত্মসাৎ, লাৰ্চি, অপব্যৱহাৰ আৰু ডিফল্টৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ প্ৰৱৰ্ত্তনা বা অসততাৰ ফলত হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে ক্ষতিপূৰণ দিয়ে।

1. ফিডেলিটি গেৰাণ্টি বীমাৰ অধীনত আৱৰণ

প্ৰত্যক্ষ আৰ্থিক লোকচানৰ বিপৰীতে আৱৰণ প্ৰদান কৰা হয় আৰু ইয়াত পৰিণাম স্বৰূপ লোকচান অন্তৰ্ভুক্ত নহয়।

- a) লোকচান ধন, সুৰক্ষা পত্ৰ বা সামগ্ৰীৰ ক্ষেত্ৰত হ'ব লাগে
- b) নিৰ্ধাৰিত কৰ্তব্যৰ সময়ত এই কাৰ্য ঘটিত হোৱা উচিত;
- c) আঁচনিৰ ম্যাদ উকলি যোৱা বা মৃত্যু/অৱসৰৰ/পদত্যাগ বা কৰ্মচাৰীজনক বৰ্খাস্ত কৰাৰ যিটোৱে আগতে হয় 12 মাহৰ ভিতৰত লোকচানটো আৱিষ্কাৰ কৰা হ'ব লাগিব।

- d) পুনৰ নিযুক্তি লাভ কৰা এজন অসং কৰ্মচাৰীৰ সন্দৰ্ভত কোনো আৱৰণ প্ৰদান কৰা নহয়

2. ফিডেলিটি (সততা) গেৰাণ্টি আঁচনিৰ প্ৰকাৰ

তলত আলোচনা কৰা অনুসৰি বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ফিডেলিটি গেৰাণ্টি আঁচনি আছে:

- a) **ব্যক্তিগত আঁচনি:** এই ধৰণৰ আঁচনি ব্যৱহাৰ কৰা হয় য'ত কেৱল এজন ব্যক্তিক হে নিশ্চিত কৰিব লাগে। কৰ্মচাৰীৰ নাম, পদবী আৰু গেৰাণ্টিৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব।
- b) **সামূহিক আঁচনি:** এই আঁচনিখনত সেই কৰ্মচাৰীসকলৰ নাম তালিকাভুক্ত কৰা হৈছে যাৰ বাবে গেৰাণ্টি প্ৰযোজ্য হয়, লগতে প্ৰতিজন কৰ্মচাৰীৰ কৰ্তব্যৰ ওপৰত এটা টোকা আৰু বীমাকৃত পৃথক ব্যক্তিগত পৰিমাণ।
- c) **ক্লোটিং আঁচনি বা ক্লোটাৰ:** এই আঁচনিত, আৱৰা ব্যক্তিসকলৰ নাম আৰু কৰ্তব্যবোৰ এক অনুসূচীত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়, কিন্তু ব্যক্তিগত পৰিমাণৰ গেৰাণ্টিৰ পৰিৱৰ্তে, গোটেই গোটটোৰ ওপৰত এক নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ গেৰাণ্টি "ক্লোট" কৰা হয়। যিকোনো এজন কৰ্মচাৰীৰ সন্দৰ্ভত দাবী কৰিলে, ক্লোটেড গেৰাণ্টি হ্ৰাস কৰিব, যদিহে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰি মূল পৰিমাণটো পুনৰ স্থাপন কৰা নহয়।
- d) **স্থিতি আঁচনি:** এইটো এক সামূহিক আঁচনিৰ দৰেই কেৱল এটা পাৰ্থক্য আছে, ইয়াত অনুসূচীত "পদসমূহ" (যেনে কেছিয়াৰ, একাউন্ট বিষয়া ইত্যাদি) তালিকাভুক্ত কৰা হৈছে যিবোৰ নিৰ্ধাৰিত পৰিমাণৰ বাবে গেৰাণ্টি কৰিব লাগিব আৰু নামবোৰ উল্লেখ কৰা নহয়।
- e) **কম্বল আঁচনি:** এই আঁচনিতে নাম বা স্থিতি প্ৰদৰ্শন নকৰাকৈ সমগ্ৰ কৰ্মচাৰীক সামৰি লয়। কৰ্মচাৰীসকলৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা কোনো অনুসন্ধান কৰা নহয়। এনে আঁচনিবোৰ কেৱল বহুসংখ্যক কৰ্মচাৰী থকা নিয়োগকৰ্তাৰ বাবে উপযুক্ত আৰু সংগঠনটোৱে কৰ্মচাৰীসকলৰ পূৰ্বৱৰ্তী কাৰ্যকলাপবোৰৰ বিষয়ে পৰ্যাপ্ত অনুসন্ধান কৰে। দাবীৰ ক্ষেত্ৰত নিয়োগকৰ্তাই প্ৰাপ্ত কৰা প্ৰসংগবোৰ বীমাকৰ্তাসকলৰ বাবে উপলব্ধ হ'ব লাগিব। আঁচনিখন কেৱল খ্যাতি থকা ডাঙৰ প্ৰতিষ্ঠানসমূহকহে প্ৰদান কৰা হয়।

3. প্ৰিমিয়াম

প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ ব্যৱসায়িক বৃত্তিৰ প্ৰকাৰ, কৰ্মচাৰীৰ স্থিতি, পৰীক্ষা আৰু তহাৰধানৰ প্ৰণালীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

ফিডেলিটি (সততাৰ) গেৰাণ্টি বীমাই এইবোৰৰ ক্ষতিপূৰণ দিয়ে __

- I. নিয়োগকর্তাসকলক তেওঁলোকৰ কৰ্মচাৰীৰ প্ৰৱৰ্ণনা বা অসততাৰ ফলত হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে
- II. কৰ্মচাৰীসকলক তেওঁলোকৰ নিয়োগকৰ্তাৰ প্ৰৱৰ্ণনা বা অসততাৰ ফলত হোৱা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে
- III. কৰ্পোৰেটৰ প্ৰৱৰ্ণনা বা অসততাৰ ফলত তৃতীয় পক্ষই তেওঁলোকে ভোগ কৰা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে।
- IV. কোম্পানী পৰিচালনাৰ প্ৰৱৰ্ণনা বা অসততাৰ ফলত অংশীদাৰীসকলে তেওঁলোকে ভোগ কৰা বিত্তীয় লোকচানৰ বিৰুদ্ধে।

F. বেংকাৰৰ ক্ষতিপূৰণ বীমা

ধন আৰু সুৰক্ষা সম্পত্তি সম্পৰ্কে তেওঁলোকে সন্মুখীন হোৱা বিশেষ বিপদাশংকাৰ কথা বিবেচনা কৰি বেংক, NBFC আৰু অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে, যিসকলে ধন জড়িত কাৰ্যকলাপৰ সৈতে মোকাবিলা কৰে, এই সামগ্ৰিক আৱৰণৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল।

1. বেংকাৰৰ ক্ষতিপূৰণ বীমাৰ অধীনত আৱৰণ

বেংকাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি এই আঁচনিৰ বিভিন্ন তাৰতম্য আছে।

- a) জুই, চুৰি, দাঙ্গা আৰু ধৰ্মঘটৰ ফলত চৌহদৰ ভিতৰত ধনৰ, সুৰক্ষা সম্পত্তিৰ হেৰুওৱা বা ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা।
- b) কৰ্মচাৰীসকলৰ অৱহেলাকে ধৰি যিকোনো কাৰণতে হোৱা লোকচান, যেতিয়া সম্পত্তিটো কৰ্তৃত্বপ্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰীৰ হাতত চৌহদৰ বাহিৰত কঢ়িয়াই নিয়া হয়।
- c) চেক, ড্ৰাফট, স্থায়ী জমা, ৰচিদ আদিৰ জালিয়াতি বা পৰিৱৰ্তন।
- d) ধন/চিকিউৰিটিৰ সন্দৰ্ভত বা প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়া সামগ্ৰীৰ সন্দৰ্ভত কৰ্মচাৰীসকলৰ অসততা।
- e) পঞ্জীভুক্ত ডাক পাৰ্চেলৰ দ্বাৰা প্ৰেৰণ।
- f) মূল্যাংকনকাৰীসকলৰ অসততা।
- g) 'জনতা এজেন্ট', 'ছোটি বচত যোজনা এজেন্ট'ৰ দৰে বেংকৰ এজেন্টৰ হাতত থাকোতে ধন হেৰুওৱা।

আৱৰণটো আৱিষ্কাৰৰ আধাৰত জাৰী কৰা হয়, ইয়াৰ অৰ্থ হৈছে আঁচনিখনে এনে এটা সময়ৰ প্ৰতি সঁহাৰি দিব য'ত লোকচান আৱিষ্কাৰ কৰা হয় আৰু কেতিয়া এইটো ঘটিছিল সেই

সময়ছোৱা অপৰিহাৰ্য্য নহয়। কিন্তু যেতিয়া প্ৰকৃততে লোকচান হৈছিল তেতিয়া এটা আৱৰণ অস্তিত্বত থাকিব লাগিছিল।

আৱিষ্কাৰৰ তাৰিখৰ আগৰ 2 বছৰৰ ভিতৰত পৰম্পৰাগতভাৱে হোৱা লোকচান কেৱল পৰিশোধ যোগ্য, কিন্তু লোকচান হোৱাৰ আগৰ কোনোৱা তাৰিখৰ পৰাই আৱৰণটো নিৰন্তৰ থকা সাপেক্ষে।

2. গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰ্জন

মুখ্য বৰ্জনবোৰ হৈছে ব্যৱসায়িক লোকচান, অৱহেলা, ছফ্টৱেৰ অপৰাধ আৰু অংশীদাৰ/পৰিচালকৰ অসততা

3. পৰিসৰ

আঁচনিখনত 7 টা শাখা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে যেনে:

1. চৌহদত
2. পৰিবহনত
3. জালিয়াতি বা পৰিৱৰ্তন
4. অসততা
5. বন্ধকত ৰখা সামগ্ৰী
6. পঞ্জীভুক্ত ডাক সেৱা
7. মূল্যাংকনকাৰী
8. জনতা এজেণ্ট

4. বীমাৰাশি

বেংকে বীমা ৰাশি ঠিক কৰিব লাগিব যি সাধাৰণতে প্ৰথম 5 টা শাখাত ভাঁহি থাকিব। ইয়াক 'মৌলিক বীমাৰাশি' বুলি কোৱা হয়। অতিৰিক্ত বীমা ৰাশি ক্ৰয় কৰিব পাৰি (1) আৰু (2) শাখাৰ বাবে যদি বীমাকৃতৰ মৌলিক পৰিমাণ পৰ্যাপ্ত নহয়। আঁচনিখনে অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰি বীমা ৰাশিৰ এটা বাধ্যতামূলক আৰু স্বয়ংক্ৰিয় পুনৰ্স্থাপনৰ অনুমতি দিয়ে

5. ৰেটিং

প্ৰিমিয়াম গণনাৰ আধাৰ হব:

- a) মৌলিক বীমা ৰাশি
- b) অতিৰিক্ত বীমা ৰাশি

c) কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যা

d) শাখাৰ সংখ্যা।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 6

তলত দিয়া সমূহৰ কোনটো বেংকাৰৰ ক্ষতিপূৰণ বীমা আঁচনিৰ অধীনত আৱৰা হ'ব পাৰে?

I. জুইৰ ফলত চৌহদৰ ভিতৰত থকা সময়ত ধনচিকিউৰিটি হেৰুৱা বা ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা

II. চেকৰ জালিয়াতি বা পৰিৱৰ্তন

III. ধনৰ সন্দৰ্ভত কৰ্মচাৰীৰ অসততা

IV. ওপৰৰ সকলোবোৰ

G. জুৱেলাৰ্ছ ব্লক আঁচনি

শেহতীয়া বছৰবোৰত ভাৰতবৰ্ষই গহনা, বিশেষকৈ হীৰাৰ বাবে বিশ্ব বাণিজ্যৰ এক আগশাৰীৰ কেন্দ্ৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে। আমদানি কৰা কেঁচা হীৰা বোৰ কটা, পালিশ কৰা আৰু ৰপ্তানি কৰা হয়। ই এজন অলংকাৰ দোকানীৰ সকলো বিপদাশংকাৰ যত্ন লয় যাৰ ব্যৱসায়ত অলংকাৰ যেনে সোণ আৰু ৰূপৰ সামগ্ৰী, হীৰা আৰু মূল্যবান পাথৰ, হাতঘড়ী আদিৰ দৰে সৰু পৰিমাণত কিন্তু উচ্চ মূল্যৰ সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। ব্যৱসায়টোত এই ব্যয়বহুল সামগ্ৰীবোৰ বৃহৎ পৰিমাণত মজুত কৰা আৰু সেইবোৰ বিভিন্ন চৌহদৰ মাজত স্থানান্তৰ কৰা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে।

1. জুৱেলাৰৰ ব্লক আঁচনিৰ আৱৰণ

জুৱেলাৰ ব্লক আঁচনি হৈছে এক পেকেজ আঁচনি, পৰম্পৰাগতভাৱে 4 টা শাখাত বিভক্ত। ধাৰা 1-ৰ অধীনত আৱৰণ সাধাৰণতে বাধ্যতামূলক কৰা হয় আনহাতে বীমাকৃতক তেওঁলোকৰ বিকল্পত আন শাখাৰ সুবিধা লোৱাৰ অনুমতি দিয়া হয়। ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি, প্লেট গ্লাছ, ছাইনেজ আদিৰ দৰে অন্যান্য সম্পত্তি আৰু কৰ্মচাৰী ক্ষতিপূৰণ, কৰ্মচাৰীৰ বিশ্বাসঘাতকতা আদিৰ দৰে দায়বদ্ধতা আৱৰিবলৈ আৰু কিছুমান শাখা অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো বজাৰত প্ৰচলিত।

সম্পূৰ্ণ সুৰক্ষাৰ বাবে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ফিডেলিটি (সততা) গেৰাণ্টি আৱৰণও লোৱা উচিত, যদি এই আৱৰণৰ বাবে কোনো পৃথক শাখা নাথাকে।

বিপদাশংকাবোৰ প্ৰতিটো ঘটনাৰ গুণাগুণৰ ওপৰত মূল্যাংকন কৰা হয়। প্ৰতিটো শাখাৰ বাবে বিভিন্ন প্ৰিমিয়াম হাৰ প্ৰয়োগ কৰা হয় য'ত একচেটিয়া চক্ৰিশ ঘণ্টা প্ৰহৰী, ক্লোজ চাৰ্কিট টিভি/ এলাৰ্ম চিষ্টেম, একচেটিয়া ষ্ট্ৰংগ ৰুম আৰু আন যিকোনো সুৰক্ষা সমীচীন আদিৰ বাবে ৰেহাই দিয়া হয়।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 7

জুৱেলাৰ ব্লক আঁচনিৰ ক্ষেত্ৰত, পৰম্পৰাগতভাৱে একাধিক শাখা আছে, যাৰ ভিতৰত এটা সাধাৰণতে বাধ্যতামূলক হয় আনহাতে বাকী শাখাবোৰ _____।

- I. বাধ্যতামূলক
- II. পূৰ্ববৰ্তী
- III. বৈকল্পিক
- IV. ক্ষতিপূৰক

H. অভিযান্ত্ৰিক বীমা

অভিযান্ত্ৰিক বীমা হৈছে সাধাৰণ বীমাৰ এটা শাখা যি অগ্নি বীমাৰ বিকাশৰ সমান্তৰালভাৱে বিকশিত হৈছিল। ইয়াৰ উৎপত্তি ঔদ্যোগিকৰণৰ বিকাশৰ পৰা পোৱা যায়, যিয়ে কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ বাবে এক পৃথক আৱৰণৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰে। অভিযান্ত্ৰিক প্ৰকল্পৰ সন্দৰ্ভত সকলো বিপদাশংকা আৱৰণৰ ধাৰণাও বিকশিত কৰা হৈছিল - বিশেষভাৱে বাদ দিয়াবোৰৰ বাহিৰে যিকোনো কাৰণৰ বাবে হোৱা ক্ষতি সামৰি। সামগ্ৰীবোৰে বিভিন্ন স্তৰ সামৰি লৈছিল - নিৰ্মাণৰ পৰা পৰীক্ষালৈকে, প্ৰকল্পটো কাৰ্যকৰী হোৱালৈকে। এই বীমাৰ গ্ৰাহকসকল ডাঙৰ আৰু সৰু দুয়োটা ঔদ্যোগিক গোট। ইয়াত ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি থকা গোট আৰু ডাঙৰ প্ৰকল্প কৰা ঠিকাদাৰও অন্তৰ্ভুক্ত আছে। দুই প্ৰকাৰৰ অভিযান্ত্ৰিক বীমা আঁচনি আছে:

- 1) বাৰ্ষিক আঁচনি- সাধাৰণতে এক বছৰৰ ম্যাদৰ-
  - a) যন্ত্ৰপাতি বিকল আঁচনি
  - b) বয়লাৰ প্ৰেচাৰ প্লাণ্ট (বাষ্প চাপ প্ৰকল্প) আঁচনি
  - c) ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি আঁচনি
  - d) ঠিকাদাৰৰ কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি আঁচনি
  - e) ষ্টক অৱনতিৰ আঁচনি
  - f) চিভিল ইঞ্জিনিয়াৰিং (অসামৰিক অভিযান্ত্ৰিক) সম্পূৰ্ণ কৰা বিপদাশংকা
- 2) প্ৰকল্পৰ ম্যাদৰ ওপৰত আধাৰিত পৰিৱৰ্তনশীল ম্যাদৰ সৈতে প্ৰকল্প আঁচনি-
  - a) ঠিকাদাৰৰ সকলো বিপদাশংকা আঁচনি

b) উত্থানৰ সকলো বিপদাশংকা আঁচনি

অভিযান্ত্ৰিক আঁচনি ৰ সৈতে দুটা "পৰিণামমূলক লোকচান" আঁচনি জড়িত আছে:

- a) যন্ত্ৰপাতি বিকল লাভৰ লোকচানৰ আঁচনি (MBLOP) যন্ত্ৰপাতি বিকল আঁচনিৰ সৈতে বা বয়লাৰ আৰু চাপ প্ৰকল্প আঁচনিৰ সৈতে লোৱা আৰু
- b) প্ৰকল্প আঁচনিৰ সৈতে লোৱা অগ্ৰিম লাভৰ লোকচান (ALOP) বা ষ্টাৰ্টআপ বিলম্ব (DSU) আঁচনি।

আহক আমি আঁচনিবোৰ চমুকৈ বিবেচনা কৰোঁ:

A. বাৰ্ষিক আঁচনিসমূহ

1. **যন্ত্ৰপাতিৰ বিকল আঁচনি (MB):** এই আঁচনিটো যন্ত্ৰৰে কাম কৰা প্ৰতিটো উদ্যোগৰ বাবে উপযুক্ত আৰু যাৰ বাবে কাৰখানা আৰু যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱাটো গুৰুতৰ পৰিণাম। এই আঁচনিখনে জেনেৰেটৰ, ট্ৰেন্সফৰ্মাৰ আৰু অন্যান্য বৈদ্যুতিক, যান্ত্ৰিক আৰু উত্তোলন সঁজুলিৰ দৰে যন্ত্ৰবোৰ সামৰি লয়।

আঁচনিখনে বীমাকৃত সম্পত্তিৰ যিকোনো কাৰণত (বৰ্জিত বিপদাশংকা সাপেক্ষে) যান্ত্ৰিক বা বৈদ্যুতিক বিকল হোৱাৰ দ্বাৰা অপ্ৰত্যাশিত আৰু আকস্মিক শাৰীৰিক ক্ষতি সামৰি লয়:

- a) যেতিয়া ই কামত থাকে বা বিশ্রামত থাকে।
- b) পৰিষ্কাৰ বা মেৰামতি কৰাৰ বাবে বিভাজিত কৰা সময়ত।
- c) পৰিষ্কাৰ বা মেৰামতি কাৰ্যৰ সময়ত আৰু তাৰ পিছত পুনৰ জোৰা লগোৱাৰ সময়ত।
- d) যেতিয়া চৌহদৰ ভিতৰত স্থানান্তৰ কৰা হয়।

ব্যক্তিগত যন্ত্ৰৰ পুনৰ্স্থাপন/ প্ৰতিস্থাপন মূল্যৰ ওপৰত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰা হয়। সামগ্ৰিকভাৱে যন্ত্ৰটোৰ বীমা কৰা উচিত। হাৰবোৰ যন্ত্ৰৰ প্ৰকাৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে; যি উদ্যোগত ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰা হয় আৰু ইয়াৰ মূল্য। বৈকল্পিক সুবিধা, উপলব্ধ স্পেয়াৰ আৰু দাবীৰ অভিজ্ঞতাৰ দৰে কাৰকৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি ৰেহাই আগবঢ়োৱা হয়।

2. **বয়লাৰ আৰু প্ৰেচাৰ প্লান্ট (বোম্ব চাপ প্ৰকল্প) আঁচনি:** ই বয়লাৰ আৰু প্ৰেচাৰ পাত্ৰবোৰক ইয়াৰ বিপৰীতে আৱৰণ দিয়ে:

- a) জুইৰ দ্বাৰা হোৱাৰ বাহিৰে, বয়লাৰ আৰু/বা অন্যান্য চাপ প্ৰকল্প আৰু বীমাকৃতৰ চাৰিওফালৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতি; আৰু

- b) এনে বয়লাৰ আৰু/বা চাপ প্ৰকল্পৰ আভ্যন্তৰীণ চাপৰ ফলত বিস্ফোৰণ বা পতনৰ ফলত হোৱা তৃতীয় পক্ষৰ শাৰীৰিক আঘাত, বা তৃতীয় পক্ষৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ বাবে বীমাকৃতৰ আইনী দায়বদ্ধতা।

যিহেতু অগ্নি আঁচনি আৰু বয়লাৰ বীমা আঁচনি পাৰস্পৰিকভাৱে একচেটিয়া, পৰ্যাপ্ত আৱৰণৰ বাবে, দুয়োটা আঁচনি গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। সকলো অভিমাল্লিক আঁচনিৰ অধীনত বীমা ৰাশি বৰ্তমানৰ প্ৰতিস্থাপন মূল্য হ'ব লাগে।

3. ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি আঁচনি: ই বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি সামৰি লয়, যাৰ ভিতৰত আছে চিপিইউ, কীবোৰ্ড, মনিটৰ, প্ৰিণ্টাৰ, ইউপিএছ, চিষ্টেম ছফ্টৱেৰ (CPU, keyboards, monitors, printers, UPS, system software etc) আদিৰে গঠিত সমগ্ৰ কম্পিউটাৰ প্ৰণালী। সহায়ক সঁজুলি যেনে শীতাতপ নিয়ন্ত্ৰক, গৰম কৰা আৰু শক্তি ৰূপান্তৰ কৰা আদিও আৱৰা হয়।

এই আঁচনিখন হৈছে অগ্নি আঁচনি, যন্ত্ৰ বীমা আঁচনি আৰু চুৰি আঁচনিৰ এক সংমিশ্ৰণ। আঁচনিখনে ক্ৰটিপূৰ্ণ নক্ষা (ৱাৰেণ্টিৰ অধীনত আৱৰা নহয়), প্ৰাকৃতিক পৰিঘটনাৰ প্ৰভাৱ আদিৰ দৰে আকস্মিক তাৎপৰ্য সামৰি লয়; ভল্টেজৰ তাৰতম্য, প্ৰভাৱ স্বক আদিৰ বাবে ক্ৰটিপূৰ্ণ কাৰ্যকলাপ, বাগলাৰী, ঘৰ ভঙা আৰু চুৰিও আৱৰা হয়।

প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰত দায়িত্ব বা দায়বদ্ধতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আঁচনিখন মালিক, লেচাৰ বা ভাড়াতীয়াৰ বাবে উপলব্ধ। ইয়াত সাধাৰণতে তিনিটা শাখা থাকে যিবোৰে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ লোকচান সামৰি লয়:

- a) **ধাৰা 1:** সঁজুলিৰ ক্ষয় আৰু ক্ষতি
- b) **ধাৰা 2:** কম্পিউটাৰ বাহ্যিক হাৰ্ড ডিস্কৰ দৰে বাহ্যিক তথ্য মাধ্যমৰ ক্ষয় আৰু ক্ষতি
- c) **ধাৰা 3:** কামৰ বৰ্ধিত ব্যয় - 12, 26, 40 বা 52 সপ্তাহলৈকে বিকল্প সঁজুলিৰ দ্বাৰা তথ্য প্ৰক্ৰিয়া অব্যাহত ৰখা নিশ্চিত কৰিবলৈ।

4. ঠিকাদাৰ প্ৰকল্প আৰু যন্ত্ৰপাতি (CPM) আঁচনি: নিৰ্মাণ ব্যৱসায়ত জড়িত ঠিকাদাৰসকলৰ বাবে সকলো ধৰণৰ যন্ত্ৰ যেনে ক্ৰেইন, এক্সকেভেটৰ আদিৰ অপ্ৰত্যাশিত আৰু আকস্মিক শাৰীৰিক ক্ষয় ক্ষতি বা তলৰ যিকোনো কাৰণৰ পৰা হোৱা ক্ষতি আৱৰাৰ বাবে উপযুক্ত:

- a) বাৰ্গলাৰী, চুৰি, দাঙ্গা, ধুমুহা, কোনোৱাই ইচ্ছা কৰি কৰা ক্ষতি, প্ৰৱাল ধুমুহা
- b) জুই আৰু বজ্ৰপাত, বাহ্যিক বিস্ফোৰণ, ভূমিকম্প আৰু অন্যান্য ঈশ্বৰৰ কাৰ্যৰে বিপদ।
- c) মানৱকৃত ক্ৰটিপূৰ্ণ, খহি বা পৰি যোৱা, ভাঙি পৰা, সংঘৰ্ষ আৰু প্ৰভাৱৰ ফলত কামত থাকোঁতে দুৰ্ঘটনাজনিত ক্ষতি; তৃতীয় পক্ষৰ ক্ষতিৰ বাবে সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি।

আদায় কৰিব লগা প্ৰিমিয়ামটো সঁজুলিৰ প্ৰকাৰ আৰু ই কি স্থানত কাম কৰে তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

সঁজুলিটো কামত থাকোঁতে বা বিশ্রামত থাকোঁতে বা পৰিষ্কাৰ বা মেৰামতিৰ বাবে বিভাজিত কৰা বা পুনৰ একত্ৰিত কৰাৰ সময়ত আৱৰণটো কাৰ্য্য কৰা থাকে। আৱৰণটো আৰু প্ৰযোজ্য হয় যেতিয়া সেইবোৰ ঠিকাদাৰৰ নিজৰ চৌহদত পৰি থাকে। অৱশ্যে "ভাৰতৰ যিকোনো স্থানত আধাৰত" সঁজুলি আৱৰণ দিয়া ফ্লোটাৰ আঁচনিও 10% অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম আদায় কৰি আৰু কিছুমান চৰ্তৰ সৈতে উপলব্ধ।

5. **ষ্টক অৱনতিৰ আঁচনি:** এই আঁচনিখন শীতল ঊঁৰালৰ গৰাকী (ব্যক্তিগত বা সমবায় সমিতি) বা যিসকলে পচনশীল সামগ্ৰী সংৰক্ষণৰ বাবে লীজত বা ভাড়াত শীতল ঊঁৰাল লয় তেওঁলোকৰ বাবে উপযুক্ত। আৱৰণটো ৰেফ্ৰিজাৰেচন প্ৰকল্প আৰু যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱাৰ উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ বাবে আৰু শীতল সংৰক্ষণ কোঠাৰ পৰা ৰেফ্ৰিজাৰেণ্ট আকস্মিক আৰু অপ্ৰত্যাশিতভাৱে নাইকিয়া হোৱাৰ ফলত অৱনতি আৰু দূষিত হোৱাৰ আশংকাৰ বিৰুদ্ধে।

6. **অসামৰিক অভিযান্ত্ৰিক সম্পূৰ্ণ হোৱা বিপদাশংকা:** ইয়াক সাধাৰণতে ঠিকাদাৰসকলে লয় যিসকলে সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পিছত অসামৰিক প্ৰকল্পবোৰ বজাই ৰাখিব লাগিব। এই আঁচনিৰ অধীনত দলং, জাহাজ নিৰ্মাণ খলী, জাহাজ ৰখা ঠাই, জেটিজ ৰে'ললাইন, শিলেৰে ভৰ্তি বান্ধ, কংক্ৰিট বান্ধ, মাটিৰ বান্ধ, খাল, জলসিঞ্চন ব্যৱস্থা আদি অসামৰিক প্ৰকল্পসমূহ বিবেচনা কৰা হয়। আৱৰা বিপদাশংকাবোৰ হৈছে -

1. জুই
2. বজ্ৰপাত
3. বিস্ফোৰণ/ খহন
4. দাঙ্গা, ধৰ্মঘট, অন্যৰ দ্বাৰা ইচ্ছাকৃত ক্ষতি
5. যিকোনো ৰেল/ পথ বা পানীবাহিত বাহন বা জন্তুৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱ
6. ধুমুহা ঘূৰ্ণীবতাহ, টাইফুন, টেম্পেষ্ট, হাৰিকেন, টৰ্ণেডো, বান পানী আৰু প্লাৱন, পানীৰ টোৰ কাৰ্য
7. অৱনমিত হোৱা আৰু ভূমিস্থলন (শিলখহন সহ) ক্ষতি
8. ভূমিকম্প জুই আৰু শ্বক (ভূমিকম্পৰ ফলত বানপানী সহ), চুনামি
9. হিম, হিমস্থলন, বৰফ।

B. প্ৰকল্প আঁচনিসমূহ

এই আঁচনিবোৰ সাধাৰণতে প্ৰকল্পটোৰ ম্যাদৰ বাবে জাৰী কৰা হয় আৰু বাৰ্ষিক ভিত্তিত নহ'বও পাৰে।

1. **ঠিকাদাৰৰ সকলো বিপদাশংকা (Contractors All Risks (C.A.R.))** আঁচনি: এইটো সৰু অট্টালিকাৰ পৰা বৃহৎ বান্ধ, অট্টালিকা, দলং, সুৰংগ আদিলৈকে অসামৰিক অভিযান্ত্ৰিক প্ৰকল্পত নিয়োজিত ঠিকাদাৰ আৰু অধ্যক্ষসকলৰ স্বার্থ সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আঁচনিখনে এক "সকলো বিপদাশংকা" আৱৰণ প্ৰদান কৰে – এনেদৰে নিৰ্মাণ স্থানত বীমা কৃত সম্পত্তিৰ যিকোনো আকস্মিক আৰু অপ্ৰত্যাশিত ক্ষতি বা ক্ষতিৰ বিৰুদ্ধে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে। ইয়াক তৃতীয় পক্ষৰ দায়বদ্ধতা আৰু অন্যান্য উন্মুক্ততা আৱৰিবলৈ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি। আদায় কৰিবলগীয়া প্ৰিমিয়ামৰ পৰিমাণ প্ৰকল্পটোৰ প্ৰকৃতি, প্ৰকল্পৰ ব্যয়, প্ৰকল্পৰ ম্যাদ, ভৌগোলিক অৱস্থান আৰু পৰীক্ষাৰ ম্যাদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

2. **উত্থাপিত সকলো বিপদাশংকা (Erection All Risks (EAR))** আঁচনি: এই আঁচনিখনক ষ্টোৰেজ-কাম-ইৰেক্শ্বন (Storage-cum-Erection (SCE)) আঁচনি বুলিও কোৱা হয়। এইটো এটা প্ৰকল্পৰ মালিক বা ঠিকাদাৰৰ বাবে উপযুক্ত কিয়নো প্ৰকল্প আৰু যন্ত্ৰপাতি নিৰ্মাণ কৰা হোৱাৰ পিছত ই বিভিন্ন বাহ্যিক বিপদাশংকাৰ সন্মুখীন হব পাৰে। এয়া হৈছে এক বিস্তৃত বীমা আঁচনি যি প্ৰকল্পৰ স্থানত সামগ্ৰীবোৰ আনলোড কৰাৰ মুহূৰ্তৰ পৰাই যিকোনো ধৰণৰ আকস্মিক তাৎপৰ্য সামৰি লয় আৰু প্ৰকল্পটো পৰীক্ষা, কমিছন আৰু হস্তান্তৰ নোহোৱালৈকে সমগ্ৰ প্ৰকল্পৰ সময়ছোৱাত অব্যাহত থাকে।

প্ৰিমিয়াম আদায় প্ৰকল্পটোৰ প্ৰকৃতি, প্ৰকল্পৰ মূল্য, প্ৰকল্পৰ ম্যাদ, ভৌগোলিক অৱস্থান, আৰু পৰীক্ষাৰ ম্যাদৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

যদি প্ৰয়োজন হয় প্ৰকল্পৰ স্থানত বিতৰণ নোহোৱালৈকে পৰিবহন পৰ্যায়ত সঁজুলি আৰু সামগ্ৰীবোৰক আৱৰণ প্ৰদান কৰাৰ বাবে নিৰ্মাণ আঁচনিৰ সৈতে সামুদ্ৰিক আৱৰণ জাৰী কৰিব পাৰি।

C. **পৰিণামমূলক লোকচান আঁচনি**

এই ধৰণৰ আঁচনিবোৰ অন্যান্য লোকচানৰ ফলস্বৰূপে হোৱা লোকচান আৱৰিবলৈ জাৰী কৰা হয়। এইবোৰক 'ব্যৱসায়িক বাধা' আঁচনি বা 'লাভৰ লোকচান' আঁচনি বুলিও কোৱা হয়।

3. **যন্ত্ৰপাতিৰ লাভৰ লোকচান (Machinery Loss of Profits (MLOP)) আঁচনি**

এই আঁচনিটো উদ্যোগবোৰৰ বাবে উপযুক্ত য'ত যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱা বা বয়লাৰ বিস্ফোৰণৰ ফলত বাধা বা বিলম্বৰ ফলত বৃহৎ পৰিণাম স্বৰূপ লোকচান হয়।

য'ত বিকল বা লোকচান আৰু পুনৰুদ্ধাৰৰ মাজত সময় অধিক হয়, এই আঁচনিয়ে টাৰ্ণঅ'ভাৰ হ্ৰাস আৰু কামৰ ব্যয় বৃদ্ধিৰ বাবে মধ্যৱৰ্তী সময়ছোৱাত হোৱা লাভৰ লোকচানৰ ক্ষতি পূৰণ কৰে। ব্যৱসায়িক বাধা আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী আৰু আৱৰণ অগ্নি আঁচনিৰ লোকচানৰ পিছত ব্যৱসায়িক বাধা আঁচনিৰ দৰে একে, যাক এই অধ্যায়ত আগতে আলোচনা কৰা হৈছে।

4. লাভৰ আগতীয়া লোকচান (ALOP) বা ষ্টাৰ্ট-আপৰ বিলম্ব আঁচনি (D.S.U.)(Advance Loss of Profit Cover (ALOP) or Delay in Start-up Policy (D.S.U.))

এইটোৱে প্ৰকল্পটোৰ সময়ত দুৰ্ঘটনাজনিত ক্ষতিৰ বাবে প্ৰকল্প এটা বিলম্বিত হোৱাৰ বিত্তীয় পৰিণাম সামৰি লয়। প্ৰত্যাশিত উপাৰ্জনৰ পৰা বঞ্চিত বীমাকৃতৰ বাবে আৰু প্ৰকল্পটোত থকা তেওঁলোকৰ আগ্ৰহৰ পৰিমাণলৈকে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানবোৰৰ বাবে ই উপযুক্ত। প্ৰকল্পটো প্ৰকৃতভাৱে আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে ইয়াক MCE/ EAR/ CAR আঁচনিৰ সম্প্ৰসাৰণ হিচাপে জাৰী কৰা হয়।

আঁচনিখনে অব্যাহত ব্যয় যেনে ম্যাদী ঋণৰ ওপৰত সূত, ঋণপত্ৰ, মজুৰি আৰু দৰমহা আদিৰ ৰূপত আৰু নিৰ্ধাৰিত তাৰিখত আৰম্ভ হ'লে ব্যৱসায় উপাৰ্জন কৰিব পৰা প্ৰত্যাশিত মুঠ লাভৰ ৰূপত বিত্তীয় লোকচানও সামৰি লয়।

প্ৰিমিয়াম ৰেটিং বিভিন্ন গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰকৰ ওপৰত আৰু উপলব্ধ পুনৰ-বীমা সমৰ্থনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। প্ৰত্যাশিত সৰ্বমুঠ লাভ বা টাৰ্ণঅ'ভাৰ আৰু ক্ষতিপূৰণৰ ম্যাদও পৰিশোধ যোগ্য প্ৰিমিয়াম নিৰ্ণয় কৰাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰক।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক ৪

ষ্টাৰ্ট-আপৰ বিলম্ব আঁচনিক _____ বুলি জনা যায়।

- I. যন্ত্ৰপাতিৰ লাভৰ লোকচান আৱৰণ
- II. লাভৰ আগতীয়া লোকচান আৱৰণ
- III. ঠিকাদাৰৰ সকলো বিপদাশংকা আৱৰণ
- IV. ঠিকাদাৰৰ প্ৰকল্প আৰু যন্ত্ৰপাতি আৱৰণ

I. ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল অল ৰিস্কচ ইঞ্চিউৰেন্স (সকলো উদ্যোগিক বিপদাশংকা বীমা)

উদ্যোগিক সকলো বিপদাশংকা আঁচনিখনে এটা আঁচনিৰ অধীনত ভাৰতৰ যিকোনো স্থানত উদ্যোগিক সম্পদ উৎপাদন আৰু সংৰক্ষণ সুবিধা দুয়োটা সামৰি লোৱাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছিল। ই সামগ্ৰীক ক্ষতি আৰু ব্যৱসায়িক বাধাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে।

সাধাৰণতে, আঁচনিখনে নিম্নলিখিতবোৰৰ বাবে আৱৰণ প্ৰদান কৰে:

- i. অগ্নি বীমা পদ্ধতি অনুসৰি জুই আৰু নিৰ্দিষ্ট বিপদ,
- ii. অপৰাধ কাৰ্যৰে চুৰি (লাৰ্চিৰ বাহিৰে)
- iii. যন্ত্ৰপাতি বিকল হোৱা/ বয়লাৰ বিস্ফোৰণ/ ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি
- iv. ওপৰত উল্লেখ কৰা বিপদৰ সঞ্চালনৰ পিছত ব্যৱসায়িক ব্যাঘাত

(টোকা: ওপৰৰ (iii) ৰ অধীনত বিপদৰ পিছত ব্যৱসায়িক ব্যাঘাত সাধাৰণতে পেকেজ আৱৰণত অন্তৰ্ভুক্ত নহয় কিন্তু বৈকল্পিক আৱৰণ হিচাপে উপলব্ধ)

- ✓ আঁচনিখনে ব্যক্তিগত কাৰ্যকৰী আঁচনিৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা আৱৰণৰ তুলনাত সৰ্বাধিক পৰিসৰৰ আৱৰণ প্ৰদান কৰে।
- ✓ আঁচনিখনৰ বাবে প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ বাছনি কৰা আৱৰণ, দাবীৰ অভিজ্ঞতা, আৰু হ্ৰাসযোগ্য বাছনি কৰা, MLOP-ৰ বাবে বিপদাশংকা মূল্যায়ন প্ৰতিবেদন আদিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 9

নিম্নলিখিত কোনটো ঔদ্যোগিক সকলো বিপদাশংকা বীমাৰ অধীনত আৱৰা নহয়?

- I. অগ্নি বীমা অনুশীলন অনুসৰি জুই আৰু বিশেষ বিপদ
- II. লাৰ্চেনি (চুৰি)
- III. যন্ত্ৰপাতি ভাঙি যোৱা
- IV. ইলেক্ট্ৰনিক সঁজুলি

J. সামুদ্ৰিক বীমা

সামুদ্ৰিক বীমাক দুটা প্ৰকাৰত শ্ৰেণীবদ্ধ কৰা হৈছে: সামুদ্ৰিক কাৰ্গো আৰু সামুদ্ৰিক হাল

1. সামুদ্ৰিক কাৰ্গো বীমা

যদিও 'সামুদ্ৰিক' শব্দটোৱে কেৱল সাগৰৰ (সামুদ্ৰিক) দুৰ্যোগৰ ফলত হোৱা লোকচান সূচিত কৰিব পাৰে, সামুদ্ৰিক কাৰ্গো বীমাই বহুত বেছি আৱৰি ৰাখে। ই দেশৰ ভিতৰৰ বিদেশতো ভিতৰত ৰেল, পথ, সাগৰ, বায়ু বা পঞ্জীভুক্ত ডাকৰ দ্বাৰা পৰিবহনৰ সময়ত সামগ্ৰীৰ ক্ষয় বা ক্ষতিৰ ক্ষেত্ৰত ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে। সামগ্ৰীৰ প্ৰকাৰ হীৰাৰ পৰা ঘৰুৱা সামগ্ৰী, চিমেন্টৰ দৰে বৃহৎ পৰিমাণৰ সামগ্ৰী, শস্য, প্ৰকল্পৰ বাবে অত্যাধিক মাত্ৰিক কাৰ্গো আদিৰ দৰে হ'ব পাৰে।

ঘৰুৱা বাণিজ্যৰ লগতে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্যত কাৰ্গো বীমাই এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। বেছিভাগ বিক্ৰীৰ চুক্তিৰ বাবে সামগ্ৰীবোৰ বিক্ৰেতা বা ক্ৰেতাৰ দ্বাৰা ক্ষয় বা ক্ষতিৰ বিপৰীতে আৱৰা হ'ব লাগিব।

বীমাৰ ওপৰত কোনে প্ৰভাৱ পেলায়: বিক্ৰীৰ চুক্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি সামগ্ৰী [টোপোলাৰ বোজা] বিক্ৰেতা বা ক্ৰেতাই কাৰ্গো বীমা কৰিব পাৰে।

সামুদ্রিক বীমা চুক্তিত আন্তর্জাতিক ভাৱে প্ৰযোজ্য ব্যৱস্থা থাকিব লাগিব। ইয়াৰ কাৰণ হৈছে ই যিকোনো দেশৰ সীমাৰ বাহিৰত পৰিবহনত থকা সামগ্ৰীবোৰ সামৰি লয়। আৱৰণবোৰ সেই অনুসৰি আন্তর্জাতিক সন্মিলন আৰু আঁচনিৰ সৈতে সংলগ্ন কিছুমান ধাৰাৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়।

যদিও মৌলিক আঁচনি দস্তাবেজত সাধাৰণ চৰ্ত থাকে, আৱৰণ আৰু ব্যতিক্ৰমৰ পৰিসৰ আৰু বিশেষ বৰ্জনবোৰ পৃথক ধাৰাৰ দ্বাৰা সংলগ্ন কৰা হয় যাক ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ক্লজ (ICC) বুলি কোৱা হয়। এইবোৰ ইনষ্টিটিউট অৱ লণ্ডন আণ্ডাৰৱাইটাৰৰ দ্বাৰা খচৰা কৰা হৈছে।

a) সামুদ্রিক কাৰ্গো বীমাৰ অধীনত আৱৰণ

কাৰ্গো আঁচনিবোৰ মূলতঃ যাত্ৰা (Voyage) আঁচনি, অৰ্থাৎ সেইবোৰে বিষয়বস্তুক সামৰি লয় যেতিয়া এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ পৰিবহন কৰে। অৱশ্যে, বীমাকৃতই তেওঁৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ ভিতৰত সকলো পৰিস্থিতিত সদায়ে যুক্তিসঙ্গত যত্নেৰে কাম কৰিব লাগিব। এই আঁচনিখনৰ মুখ্য বিশেষত্ব হৈছে যে ই এক সন্মত মূল্য আঁচনি। মূল্যাংকন বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃতৰ মাজত সন্মত হয় আৰু প্ৰৱৰ্ত্তনাৰ সন্দেহ নকৰালৈকে পিছত পুনৰ্মূল্যায়ন সাপেক্ষ নহয়। বীমা ৰাশিৰ বাবে সন্মিলন হৈছে CIF + 10% (ব্যয় বীমা আৰু মালবাহী + 10%)। আন এটা অনন্য বৈশিষ্ট্য হ'ল আঁচনিখন মুক্তভাৱে আৱণ্টনযোগ্য।

আৱৰণটো সাধাৰণতে আঁচনিখনত নাম দিয়া স্থানত সামগ্ৰীবোৰ ৰেৰহাউচ এৰি যোৱাৰ সময়ৰ পৰা আৰম্ভ হয় আৰু বিক্ৰী চুক্তিৰ চৰ্তাৱলীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি আঁচনিখনত উল্লেখিত গন্তব্য স্থানত সমাপ্ত হয়।

প্ৰযোজ্য চৰ্তাৱলী আৰু নিয়মাৱলী যিকোনো এটাৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়;

- i. আন্তৰ্জাতিক পৰিবহনৰ বাবে আন্তৰ্জাতিক পৰিবহন ধাৰা (ITC) A, B বা C
- ii. ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ক্লজ (ICC) A, B বা C সাগৰীয় পথেৰে যাত্ৰাৰ বাবে
- iii. ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো (এয়াৰ) ধাৰা- A বিমানৰে পৰিবহনৰ বাবে

ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ক্লজ C -য়ে নিম্নতম আৱৰণ প্ৰদান কৰে, যি হৈছে কাৰ্গো কঢ়িয়াই অনা বাহন বা জাহাজৰ দুৰ্ঘটনাৰ ফলত হোৱা ক্ষয় বা ক্ষতি:

- i. জুই বা বিস্ফোৰণ
- ii. লাইনচ্যুত হোৱা বা বাহনখন উলটি পৰা
- iii. জাহাজখন ষ্টেণ্ডিং, গ্ৰাউণ্ডিং বা ডুব যোৱা (জাহাজৰ ক্ষেত্ৰত)
- iv. কোনো বাহ্যিক বস্তুৰ সৈতে সংঘৰ্ষ
- v. বিপদ বন্দৰত কাৰ্গো ডিচচাৰ্জ
- vi. সাধাৰণ গড় ত্যাগ
- vii. জেটিচন।

ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ধাৰা B, C -তকৈ বহল। C -ত আৱৰা বিপদবোৰৰ উপৰিও ই নিম্নলিখিতবোৰৰ ফলত হোৱা লোকচান বা ক্ষতিও সামৰি লয়:

- i. ভূমিকম্প, আগ্নেয়গিৰিৰ বিস্ফোৰণ আৰু বজ্ৰপাতৰ দৰে ঈশ্বৰৰ বিপদ কাৰ্য (Act of God (AOG))
- ii. আভ্যন্তৰীণ পৰিবহনত দলং থহি পৰা
- iii. সাগৰীয় পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত পানীৰে ভিজি যোৱা আৰু উঠোৱা নমোৱাত ক্ষতি
- iv. জাহাজত পানীৰ প্ৰৱেশ।

ইনষ্টিটিউট কাৰ্গো ধাৰা A হৈছে আটাইতকৈ বহল আৱৰণ কিয়নো ই B আৰু C -ৰ সকলো বিপদ আৰু আন যিকোনো বিপদাশংকাৰ ফলত হোৱা ক্ষয় বা ক্ষতি সামৰি লয়, নিৰ্ধাৰিত কিছুমান বৰ্জনৰ বাহিৰে যেনে:

- i. বীমাকৃতৰ ইচ্ছাকৃত আচৰণৰ ফলত হোৱা ক্ষয় বা ক্ষতি
- ii. সাধাৰণ লিকেজ, ভাঙি যোৱা, স্বাভাৱিক ক্ষয়-ক্ষতি বা ওজন/ আয়তনত সাধাৰণ হ্রাস
- iii. অপৰ্যাপ্ত পেকিং
- iv. অন্তৰ্নিহিত অপকাৰ
- v. বিলম্ব
- vi. স্বত্বাধিকাৰীৰ দেউলিয়া হোৱাৰ ফলত হোৱা লোকচান
- vii. পাৰমাণৱিক বিপদ

আভ্যন্তৰীণ বায়ু আৰু সাগৰৰ সকলো ধাৰাৰ বাবে এই বৰ্জনবোৰ সচৰাচৰ হয়। কয়লা, বান্ধ তেল আৰু চাহ আদিৰ দৰে নিৰ্দিষ্ট সামগ্ৰীৰ ব্যৱসায়ৰ বাবেও পৃথক ধাৰা আছে। যুদ্ধ, ধৰ্মঘট, দাঙ্গা, অসামৰিক হুলস্থূল আৰু সন্ত্ৰাসবাদ কভাৰ কৰিবলৈ অতিৰিক্ত প্ৰিমিয়াম পৰিশোধ কৰি সামুদ্ৰিক আৱৰণ সম্প্ৰসাৰিত কৰিব পাৰি। সামুদ্ৰিক আৰু বিমান আঁচনি হৈছে বীমাৰ একমাত্ৰ শাখা যি যুদ্ধৰ বিপদৰ বিৰুদ্ধে আৱৰণ প্ৰদান কৰে।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

সামুদ্ৰিক আঁচনিৰ অধীনত, মানক আঁচনি প্ৰপত্ৰৰ অধীনত আৰু আঁচনিখনৰ সৈতে সংলগ্ন বিভিন্ন ধাৰাৰ অধীনত আৱৰা বিপদাশংকাবোৰ বহলভাৱে তিনিটা শ্ৰেণীত পৰে:

- i. সামুদ্ৰিক বিপদ,
- ii. বহিৰ্ভূত বিপদ আৰু
- iii. যুদ্ধ, ধৰ্মঘট, দাঙ্গা, অসামৰিক হুলস্থূল আৰু সন্ত্ৰাসবাদৰ বিপদাশংকা।

b) বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ সামুদ্ৰিক আঁচনি

- i. নিৰ্দিষ্ট আঁচনি

এই আঁচনিখনে এটা মাত্ৰ চালান সামৰি লয়। এইটো এটা নিৰ্দিষ্ট যাত্ৰা বা পৰিবহনৰ বাবে বৈধ। নিয়মীয়া আমদানি আৰু ৰপ্তানি বাণিজ্যত নিয়োজিত বা আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় পৰিবহনৰ দ্বাৰা নিয়মীয়াকৈ সামগ্ৰী প্ৰেৰণ কৰা ব্যৱসায়ীসকলে মুক্ত আঁচনিৰ দৰে বিশেষ ব্যৱস্থাৰ অধীনত বীমাৰ ব্যৱস্থা কৰাটো সুবিধাজনক হ'ব।

ii. মুক্ত আঁচনি

দেশৰ ভিতৰত সামগ্ৰীৰ বহন এখন মুক্ত আঁচনিৰ অধীনত সামৰি ল'ব পাৰি। আঁচনিখন এক বছৰৰ বাবে বৈধ আৰু এই সময়ছোৱাত সকলো চালানকৃত সামগ্ৰী বীমাকৃতই বীমাকৰ্তাৰ তেওঁলোকৰ মাজত হোৱা সন্মতি অনুযায়ী এক পাশ্চিক, মাহিলী বা তিনিমহীয়া আধাৰত ঘোষণা কৰিব লাগিব।

iii. মুকলি আৱৰণ

মুকলি আৱৰণটো হৈছে এক বছৰৰ বাবে এক চুক্তি যি বীমাকৃতক বৃহৎ সংখ্যক চালান/প্ৰেৰণ আৱৰিবলৈ নিৰন্তৰ সুৰক্ষা প্ৰদান কৰে। সামগ্ৰীৰ প্ৰিমিয়াম বীমাকৃতৰ দ্বাৰা ৰক্ষণাবেক্ষণ কৰা সংশ্লিষ্ট নগদ জমা একাউন্টৰ পৰা মিলাই লোৱা হ'ব। নিৰন্তৰ বাণিজ্য থকা ডাঙৰ ৰপ্তানিকৰ্তা আৰু আমদানিকৰ্তাসকলক মুকলি আৱৰণ জাৰী কৰা হয়।

মুকলি আৱৰণবোৰে এক বছৰৰ বাবে সামুদ্ৰিক প্ৰেৰণৰ লেনদেনৰ বাবে আৱৰণৰ চৰ্তাৱলী আৰু প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ নিৰ্ধাৰণ কৰে। মুকলি আৱৰণটো এটা আঁচনি নহয় আৰু ইয়াত মোহৰ লগোৱা নহয়। উপযুক্ত মূল্যৰ বাবে যথাযথভাৱে মোহৰ লগোৱা প্ৰতিটো ঘোষণাৰ বাবে বীমাৰ প্ৰমাণপত্ৰ জাৰী কৰা হয়।

iv. শুল্ক আৰু বৰ্ধিত মূল্য বীমা

এই আঁচনিবোৰে অতিৰিক্ত বীমা প্ৰদান কৰে যদি শুল্ক পৰিশোধৰ বাবে বা অৱতৰণৰ তাৰিখত গন্তব্যস্থানত সামগ্ৰীৰ বজাৰ মূল্য বৃদ্ধিৰ বাবে কাৰ্গোৰ মূল্য বৃদ্ধি কৰা হয়।

2. মেৰিন হাল বীমা

'হাল' শব্দটোৱে জাহাজ বা অন্যান্য জল পৰিবহন জাহাজৰ শৰীৰক বুজায়।

বিভিন্ন দেশত প্ৰযোজ্য আন্তৰ্জাতিক ধাৰা অনুসৰি সামুদ্ৰিক হাল বীমা কৰা হয়। সামুদ্ৰিক হাল আৱৰণবোৰ মূলতঃ দুটা প্ৰকাৰৰ:

- এটা নিৰ্দিষ্ট যাত্ৰা আৱৰণ কৰা: ইয়াত ব্যৱহৃত ধাৰাবোৰৰ সংহতিক ইনষ্টিটিউট ভৱেজ ক্লাজ (Institute Voyage Clauses) বুলি কোৱা হয়
- এটা ম্যাদ আৱৰণ কৰা: সাধাৰণতে এবছৰ। ইয়াত ব্যৱহৃত ধাৰাসমূহৰ সংহতিক ইনষ্টিটিউট সময় ধাৰা বুলি কোৱা হয় (Institute Time Clause)
- যুদ্ধৰ বিপদাশংকা বোৰ বিশেষ নিয়মৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয় আৰু সংগ্ৰহ কৰা প্ৰিমিয়ামবোৰ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক জমা কৰা হ'ব।

তথ্য

হাল বীমাত নিম্নলিখিত বীমাবোৰো অন্তৰ্ভুক্ত থাকে:

- i. আভ্যন্তৰীণ জাহাজ যেনে বাৰ্জচ, লঞ্চ, যাত্ৰীবাহী জাহাজ (barges, launches, passenger vessels) ইত্যাদি।
- ii. ড্ৰেজাৰ (পানীৰ খননকাৰী) (যান্ত্ৰিক বা যান্ত্ৰিক নোহোৱা)
- iii. মাছ ধৰা জাহাজ (যান্ত্ৰিক বা যান্ত্ৰিক নোহোৱা)
- iv. বাণিজ্যিক জাহাজ (যান্ত্ৰিক বা যান্ত্ৰিক নোহোৱা)
- v. জাহাজলৈ উঠা নমা ৰাস্তা আৰু জাহাজ ঘাট
- vi. নিৰ্মাণৰ সময়ত জাহাজসমূহ

জাহাজৰ গৰাকীৰ কেৱল জাহাজতে নহয়, বীমাৰ ম্যাদৰ সময়ত উপাৰ্জন কৰিব লগা মালবাহী সামগ্ৰীৰ পৰিবহনৰ ব্যয়ৰ প্ৰতিও বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আছে। মাল পৰিবহনৰ উপৰিও জাহাজৰ মালিকে জাহাজখন উপযোগী কৰি তোলাৰ খৰচ কৰা পৰিমাণৰ প্ৰতিও বীমাযোগ্য আগ্ৰহ আছে, যাৰ ভিতৰত আছে খোৱা সামগ্ৰী আৰু সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা। এই ব্যয়বোৰক বিতৰণ বুলি কোৱা হয় আৰু এক সময়ৰ বাবে হাল আঁচনিৰ সৈতে একেলগে বীমা কৰা হয়।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

বিমান বীমা: বিমানৰ বাবেও এক সামগ্ৰিক আঁচনি উপলব্ধ যি বিমানখনৰ ক্ষয় বা ক্ষতি আৱৰ্ণে আৰু লগতে তৃতীয় পক্ষ আৰু যাত্ৰীসকলৰ বাবে বিমানৰ পৰিচালনাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা আইনী দায়বদ্ধতা আৱৰ্ণে।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 10

বীমাৰ কোনটো শাখাই মুন্ধৰ বিপদৰ বিৰুদ্ধে আৱৰ্ণ আগবঢ়ায়?

- I. সামুদ্ৰিক আঁচনি
- II. বিমান পৰিবহন আঁচনি
- III. ওপৰৰ দুয়োটা
- IV. ওপৰৰ এটাও নহয়

K. দায়বদ্ধতা আঁচনিসমূহ

এজন ব্যক্তি যিমনেই সাৱধান নহওঁক, দুৰ্ঘটনা সম্পূৰ্ণৰূপে পৰিহাৰ কৰিব নোৱাৰি। ইয়াৰ ফলত নিজৰ আঘাত হ'ব পাৰে আৰু নিজৰ সম্পত্তি ক্ষতি হ'ব পাৰে আৰু লগতে একে

সময়তে তৃতীয় পক্ষৰ আঘাত আৰু তেওঁলোকৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতি হ'ব পাৰে। এনেদৰে প্ৰভাৱিত ব্যক্তিসকলে এনে লোকচানৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰিব।

নিৰ্মাণ আৰু বিক্ৰী কৰা সামগ্ৰীৰ ক্ৰটিৰ ফলতো দায়বদ্ধতা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে, ধৰা হওঁক চকলেট বা ঔষধ, যাৰ ফলত গ্ৰাহকৰ ক্ষতি হ'ব পাৰে। একেদৰে, ৰোগী এজনৰ ভুল ৰোগ নিৰ্ণয়/চিকিৎসাৰ পৰা বা তেওঁৰ মক্কেলৰ বাবে এজন উকীলে অনুপযুক্তভাৱে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা গোচৰৰ পৰা দায়বদ্ধতা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে।

এনে সকলো ক্ষেত্ৰত, য'ত তৃতীয় পক্ষ, উপভোক্তা বা ৰোগীয়ে কথিত ভুল কামৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰিব, ই ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ বা, দাবীকৰ্তাসকলৰ দ্বাৰা দাখিল কৰা গোচৰবোৰ ৰক্ষা কৰাৰ বাবে ব্যয়ৰ প্ৰয়োজনীয়তা উত্থাপন কৰিব। আন কথাত ইয়াত পৰিশোধ কৰাৰ দায়বদ্ধতাৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা বিত্তীয় লোকচান হৈছে। এনে দায়বদ্ধতাৰ অস্তিত্ব আৰু পৰিশোধ কৰিব লগা ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ এখন অসামৰিক আদালতে নিৰ্ণয় কৰিব যি কথিত অৱহেলা/প্ৰৱৰ্ত্তনাৰ দিশটোলৈ যাব। দায়বদ্ধতা বীমা আঁচনিৰে এনে দায়বদ্ধতাৰ আৱৰণ প্ৰদান কৰে। আমি কিছুমান দায়বদ্ধতা আঁচনি চাওঁ আহক।

বিধিবদ্ধ দায়বদ্ধতা

কিছুমান আইন বা ধাৰা আছে যিয়ে ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধৰ ব্যৱস্থা কৰে। আইনবোৰ হৈছে:

- ✓ ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা বীমা আইন, 1991 আৰু
- ✓ কৰ্মচাৰী ক্ষতিপূৰণ আইন 1923 সংশোধন কৰা হৈছে 2010 চনত।

এনে দায়বদ্ধতাৰ ক্ষেত্ৰত সুৰক্ষাৰ বাবে বীমা আঁচনি উপলব্ধ। আহক আমি তেওঁলোকৰ কিছুমানলৈ চাওঁ।

1. বাধ্যতামূলক ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা আঁচনি

ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা বীমা আইন, 1991-এ এজন লোকে বিপদজনক পদাৰ্থ সঞ্চালনৰ সময়ত যদি তৃতীয় পক্ষ আঘাতপ্ৰাপ্ত হয় বা তেওঁৰ সম্পত্তি ক্ষতিগ্ৰস্ত হয় তেনেহ'লে লোকসকলৰ ওপৰত দোষাৰ্পনবিহীন দায়বদ্ধতা আৰোপ কৰে। বিপদজনক পদাৰ্থৰ নাম আৰু প্ৰতিটোৰ পৰিমাণ 'আইন'ত তালিকাভুক্ত কৰা হৈছে। প্ৰতিজন ব্যক্তিক পৰিশোধ কৰিব লগা ক্ষতিপূৰণৰ পৰিমাণ তলত দেখুওৱাৰ দৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছে।

পৰিশোধ যোগ্য ক্ষতিপূৰণ

মাৰাত্মক দুৰ্ঘটনা	25,000 টকা
স্থায়ী সম্পূৰ্ণ বিকলাঙ্গতা	25,000 টকা
স্থায়ী আংশিক বিকলাঙ্গতা	% বিকলাঙ্গতাৰ ওপৰত আধাৰিত কৰি 25,000 টকাৰ %
অস্থায়ী আংশিক বিকলাঙ্গতা	প্ৰতি মাহে 1000 টকা, সৰ্বাধিক 3 মাহ
প্ৰকৃত চিকিৎসা ব্যয়	সৰ্বাধিক 12,500 টকালৈকে

সম্পত্তিৰ প্ৰকৃত ক্ষতি	6,000 টকা
------------------------	-----------

প্ৰিমিয়ামটো AOA (Any One Accident) (যিকোনো এটা দুৰ্ঘটনা) সীমা আৰু গ্ৰাহকৰ টাৰ্ণঅ'ভাৰৰ ওপৰত আধাৰিত। এই আঁচনিখনৰ এটা বিশেষ বিশেষত্ব হ'ল বীমাকৃতই পৰিৱেশ সাহায্য পুঁজিলৈ অৱদান হিচাপে প্ৰিমিয়ামৰ সমান পৰিমাণ বাধ্যতামূলকভাৱে পৰিশোধ কৰিব লাগিব। যদি বৃহৎ সংখ্যক তৃতীয় পক্ষ প্ৰভাৱিত হয় আৰু পৰিশোধ কৰিবলগা মুঠ সকাহৰ পৰিমাণ AOA (Any One Accident) সীমা অতিক্ৰম কৰে, তেন্তে বাকী পৰিমাণ পুঁজিয়ে পৰিশোধ কৰিব।

2. ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা আঁচনি (ঔদ্যোগিক/ বিনা-ঔদ্যোগিক বিপদাশংকা)

এই প্ৰকাৰৰ আঁচনিতে বীমাকৃতৰ দোষ/ অৱহেলাৰ ফলত তৃতীয় পক্ষৰ ব্যক্তিগত আঘাত বা সম্পত্তি ধ্বংস হোৱাৰ [TPPI OR TPPD] বাবে উদ্ভৱ হোৱা দায়বদ্ধতা আৱৰণ কৰে।

ঔদ্যোগিক বিপদাশংকাৰ লগতে হোটেল, চিনেমা হল, প্ৰেক্ষাগৃহ, আৱাসিক চৌহদ, কাৰ্যালয়, ষ্টেডিয়াম, গুদাম আৰু দোকানবোৰ প্ৰভাৱিত কৰা অনা-ঔদ্যোগিক বিপদাশংকাবোৰ সামৰি লোৱাৰ বাবে পৃথক আঁচনি আছে। ই TPPI/ TPPD. ৰ সন্দৰ্ভত ভাৰতীয় আইন অনুসৰি দাবীকৰ্তাৰ ব্যয়, মাচুল আৰু ব্যয় সহ ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ আইনী দায়বদ্ধতা সামৰি লয়।

আঁচনিখনে সামৰি নলয়:

- সামগ্ৰীৰ দায়বদ্ধতা
- প্ৰদূষণ দায়বদ্ধতা
- পৰিবহন আৰু
- কৰ্মী/কৰ্মচাৰীৰ আঘাত

3. সামগ্ৰী দায়বদ্ধতা আঁচনি (Products Liability Policy)

সামগ্ৰীৰ দায়বদ্ধতা বীমাৰ চাহিদা বিভিন্ন ধৰণৰ সামগ্ৰীৰ বাবে উদ্ভৱ হৈছে (যেনে টেমাৰ খাদ্য সামগ্ৰী, এৰেটেড (বায়ুযুক্ত) পানী, ঔষধ আৰু বেজী, বৈদ্যুতিক সঁজুলি, যান্ত্ৰিক সঁজুলি, ৰাসায়নিক পদাৰ্থ ইত্যাদি) যিবোৰ আজিকালি উৎপাদন কৰা আৰু ৰাইজক বিক্ৰী কৰা হয়। যদি সামগ্ৰীৰ ক্ৰটিৰ ফলত মৃত্যু, শাৰীৰিক আঘাত বা ৰোগ হয় বা আনকি তৃতীয় পক্ষৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতি হয়, ইয়াত দাবী এটা উদ্ভৱ হ'ব পাৰে। সামগ্ৰী দায়বদ্ধতা আঁচনিতে বীমাকৃতৰ এই দায়বদ্ধতা সামৰি লয়।

আৱৰণটো ৰপ্তানিৰ লগতে ঘৰুৱা বিক্ৰীৰ বাবেও উপলব্ধ।

4. লিফ্ট (তৃতীয় পক্ষ) দায়বদ্ধতা বীমা

আঁচনিখনে লিষ্টৰ ব্যৱহাৰ আৰু পৰিচালনাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা দায়বদ্ধতাৰ ক্ষেত্ৰত ভৱনৰ মালিকসকলক ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে। ই এইবোৰৰ বাবে আইনী দায়বদ্ধতা সামৰি লয়:

- a) যিকোনো ব্যক্তিৰ মৃত্যু/ শাৰীৰিক আঘাত (বীমাকৃতৰ কৰ্মচাৰীৰ বাহিৰে)
- b) সম্পত্তিৰ ক্ষতি (বীমাকৃতৰ নিজৰ বা কৰ্মচাৰীৰ সম্পত্তি বাদ দি)

প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ ক্ষতিপূৰণৰ সীমা, যিকোনো এজন ব্যক্তি, যিকোনো এটা দুৰ্ঘটনা আৰু যিকোনো এটা বছৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

5. পেছাদাৰী দায়বদ্ধতা

পেছাদাৰী ক্ষতিপূৰণবোৰ পেছাদাৰী লোকসকলক তেওঁলোকৰ পেছাদাৰী কৰ্তব্য সম্পাদনত অৱহেলাৰ ফলত উদ্ভৱ হোৱা ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ বাবে তেওঁলোকৰ আইনী দায়বদ্ধতাৰ বিৰুদ্ধে বীমা সুৰক্ষা প্ৰদান কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। চিকিৎসালয়ৰ চিকিৎসক, অভিযন্তা, স্থপতিবিদ; চাৰ্টাৰ্ড একাউণ্টেণ্ট, বিত্তীয় পৰামৰ্শদাতা, উকীল, বীমা দালালৰ বাবে এনে আৱৰণ উপলব্ধ।

6. পৰিচালক আৰু বিষয়াৰ দায়বদ্ধতা আঁচনি

এটা কোম্পানীৰ পৰিচালক আৰু বিষয়াসকলে বিশ্বাস আৰু দায়িত্বৰ পদত অধিষ্ঠিত। তেওঁলোকে কোম্পানীৰ কামবোৰৰ তত্ত্বাৱধান আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ সময়ত কোম্পানীৰ শ্বেয়াৰধাৰক, কৰ্মচাৰী, ঋণদাতা আৰু অন্যান্য অংশীদাৰসকলৰ প্ৰতি কৰা অন্যান্য কামৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰিবলৈ দায়বদ্ধ হ'ব পাৰে। এনে দায়বদ্ধতা সামৰি লোৱাৰ বাবে এটা আঁচনি প্ৰস্তুত কৰা হৈছে আৰু তেওঁলোকৰ সকলো পৰিচালকক সামৰি কোম্পানীটোক জাৰী কৰা হৈছে।

7. কৰ্মচাৰীৰ ক্ষতিপূৰণ বীমা

এই আঁচনিখনে বীমাকৃতক তেওঁৰ চাকৰিৰ পৰা আৰু চাকৰিত থকা কালত উদ্ভৱ হোৱা দুৰ্ঘটনাৰ দ্বাৰা ব্যক্তিগত আঘাত বা ৰোগৰ বাবে তেওঁৰ কৰ্মচাৰীসকলক ক্ষতিপূৰণ পৰিশোধ কৰাৰ আইনী দায়বদ্ধতাৰ সন্দৰ্ভত ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰে। ইয়াক কৰ্মীৰ ক্ষতিপূৰণ বীমা বুলিও কোৱা হয়।

বজাৰত দুটা প্ৰকাৰৰ বীমা প্ৰচলিত।

- a) **তালিকা A:** কৰ্মচাৰী ক্ষতিপূৰণ আইন, 1923, (কৰ্মীৰ ক্ষতিপূৰণ আইন, 1923), মাৰাভ্য়ক দুৰ্ঘটনা আইন, 1855 আৰু উমৈহতীয়া আইনৰ অধীনত কৰ্মচাৰীসকলৰ দুৰ্ঘটনাৰ বাবে আইনী দায়বদ্ধতাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষতিপূৰণ।
- b) **তালিকা B:** মাৰাভ্য়ক দুৰ্ঘটনা আইন, 1855 আৰু উমৈহতীয়া আইনৰ অধীনত আইনী দায়বদ্ধতাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষতিপূৰণ।

প্ৰস্তাৱ প্ৰপত্ৰত ঘোষণা কৰা অনুসৰি কৰ্মচাৰীসকলৰ আনুমানিক মজুৰিৰ ওপৰত প্ৰিমিয়ামৰ হাৰ প্ৰয়োগ কৰা হয়।

আঁচনিখন সম্প্ৰসাৰিত কৰি আৱৰণ কৰিব পাৰে:

- i. কৰ্মচাৰীৰ আঘাতৰ চিকিৎসাৰ বাবে বীমাকৃতৰ দ্বাৰা হোৱা চিকিৎসা আৰু চিকিৎসালয়ৰ ব্যয়, নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণলৈকে
- ii. আইনত তালিকাভুক্ত বৃত্তিগত ৰোগৰ দায়বদ্ধতা
- iii. ঠিকাদাৰৰ কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতা

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 11

ৰাজহুৱা দায়বদ্ধতা বীমা অধিনিয়ম, 1991-ৰ অধীনত, অ-মাৰাৱলক দুৰ্ঘটনাৰ বাবে প্ৰকৃত চিকিৎসা ব্যয়ৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ কিমান পৰিশোধ কৰিব লাগে?

- I. 6,250 টকা
- II. 12,500 টকা
- III. 25,000 টকা
- IV. 50,000 টকা

নিজকে পৰীক্ষা কৰাৰ উত্তৰ

- উত্তৰ 1** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 2** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 3** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 4** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 5** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 6** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 7** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 8** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 9** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 10** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 11** - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.

অধ্যায় G-05

সাধাৰণ বীমা দাবী

অধ্যায় পৰিচয়

যিকোনো বীমা চুক্তিৰ মূলত আছে আৰম্ভণিতে দিয়া প্ৰতিশ্ৰুতি অৰ্থাৎ লোকচানৰ ক্ষেত্ৰত বীমাকৃতক ক্ষতিপূৰণ দিয়া। এই অধ্যায়ত অন্তৰ্ভুক্ত প্ৰক্ৰিয়া আৰু নথিপত্ৰৰ বিষয়ে কোৱা হৈছে, ক্ষতি হোৱা সময়ৰ পৰা, দাবী নিষ্পত্তিৰ সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটো বুজি পোৱাত সহজ কৰি তোলে। ই বীমাকৃত বা বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা বিতৰ্কিত দাবীৰ ক্ষেত্ৰত মোকাবিলা কৰাৰ পদ্ধতিও ব্যাখ্যা কৰে।

শিকাৰ ফলাফল

- A. দাবী নিষ্পত্তি প্ৰক্ৰিয়া
- B. জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰীৰ ভূমিকা

এই অধ্যায়টো অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত, আপুনি এইবোৰ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব:

1. দাবী নিষ্পত্তি কাৰ্যৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত বিতৰ্ক কৰা
2. লোকচানৰ বিষয়ে অৱগত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াবোৰ বৰ্ণনা কৰা
3. দাবী অনুসন্ধান আৰু মূল্যাংকন মূল্যায়ন কৰা
4. জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰীসকলৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা
5. দাবী প্ৰপত্ৰৰ সমলবোৰ বৰ্ণনা কৰা
6. দাবীৰ সমন্বয় আৰু নিষ্পত্তি নিৰ্ধাৰণ কৰা

A. দাবী নিষ্পত্তি প্ৰক্ৰিয়া

1. দাবী নিষ্পত্তি কৰাৰ গুৰুত্ব

বীমা কোম্পানী এটাৰ আটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম হৈছে লোকচানৰ ঘটনা সংঘটিত হোৱাৰ ওপৰত আঁচনিধাৰকসকলৰ দাবী নিষ্পত্তি কৰা। বীমাকৰ্তাই আঁচনিধাৰকক পৰিশোধ কৰা বা তৃতীয় পক্ষৰ দ্বাৰা বীমাকৃতৰ বিৰুদ্ধে কৰা দাবী পৰিশোধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তৎক্ষণাত, ন্যায্য আৰু ন্যায্যসঙ্গত সেৱা প্ৰদান কৰি এই প্ৰতিশ্ৰুতি পূৰণ কৰে।

এটা অনা-জীৱন বীমা কোম্পানীৰ বোৰ্ড কোঠাত শিলালিপি আছিল "যদি আপুনি পাৰে পৰিশোধ কৰক; যদি কৰিবই লাগিব প্ৰত্যখ্যান কৰক"। সেয়া হৈছে মহৎ বীমা ব্যৱসায়ৰ মৰ্যাদা।

দাবীবোৰ পেছাদাৰীভাৱে নিষ্পত্তি কৰাটো বীমা কোম্পানী এটাৰ বাবে আটাইতকৈ ডাঙৰ বিজ্ঞাপন বুলি গণ্য কৰা হয়।

a) শীঘ্ৰতা (Promptness)

বীমাকৃত এজন কৰ্পোৰেট গ্ৰাহক হওঁক বা এজন ব্যক্তি হওঁক বা লোকচানৰ আকাৰ ডাঙৰ বা সৰু হওক দাবীৰ শীঘ্ৰ নিষ্পত্তি গুৰুত্বপূৰ্ণ। এইটো বুজিব লাগিব যে ক্ষতিৰ পিছত বীমাকৃতক যিমান সম্ভৱ সোনকালে বীমা ক্ষতিপূৰণৰ প্ৰয়োজন।

যদি তেওঁ তৎক্ষণাত টকা পায়, ই তেওঁৰ বাবে সৰ্বাধিক ব্যৱহাৰযোগ্য। বীমাকৃতক আটাইতকৈ বেছি প্ৰয়োজনীয় সময়ত - লোকচানৰ পিছত যিমান সম্ভৱ সোনকালে - দাবীৰ পৰিমাণ পৰিশোধ কৰাটো বীমা কোম্পানীৰ কৰ্তব্য।

b) পেছাদাৰীত্ব (Professionalism)

বীমা বিষয়াসকলে ইয়াৰ গুণাগুণৰ ওপৰত প্ৰতিটো দাবী বিবেচনা কৰে আৰু নিম্নলিখিত প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিব পৰা সকলো নথিপত্ৰ পৰীক্ষা নকৰাকৈ দাবীটো অগ্ৰাহ্য কৰিবলৈ প্ৰত্যাখ্যান মূলক বা পূৰ্ব-ধাৰণা প্ৰয়োগ নকৰে।

- i. ক্ষতিটো সঁচাকৈয়ে ঘটিছিল নেকি?
- ii. যদি হয়, লোকচান কৰা ঘটনাটোৱে সঁচাকৈয়ে ক্ষতি সাধন কৰিছিল নেকি?
- iii. এই ঘটনাৰ পৰা ক্ষতিৰ পৰিমাণ।
- iv. লোকচানৰ কাৰণ কি আছিল?
- v. লোকচানটো আঁচনিখনৰ অধীনত আৱৰা হৈছিল নেকি?
- vi. চুক্তি/ আঁচনিৰ চৰ্তাৱলী অনুসৰি দাবীটো পৰিশোধ যোগ্য নেকি?
- vii. যদি হয়, কিমান পৰিশোধ কৰিব লাগে?

এই সকলোবোৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ বীমা কোম্পানীয়ে বিচাৰি উলিয়াব লাগিব।

দাবীবোৰ প্ৰক্ৰিয়াকৰণ কৰাটো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ কাৰ্যকলাপ। আঁচনিখনৰ অধীনত 'পৰিশোধ যোগ্য' সকলো দাবী তৎক্ষণাত পৰিশোধ কৰা আৰু পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰা দাবীবোৰ পৰিশোধ নকৰাটো নিশ্চিত কৰিবলৈ কোম্পানীয়ে সকলো দাবী প্ৰপত্ৰ, নিয়ম আৰু প্ৰক্ৰিয়া সতৰ্কতাৰে প্ৰস্তুত কৰিছে।

এজেন্টজনে, বীমাকৃতৰ সৈতে পৰিচিত কোম্পানীৰ প্ৰতিনিধি হোৱাৰ বাবে, নিশ্চিত কৰিব লাগিব যে সকলো প্ৰাসংগিক প্ৰপত্ৰ সঠিক তথ্যৰে সঠিকভাৱে পূৰণ কৰা হয়, লোকচান প্ৰমাণিত কৰা সকলো নথিপত্ৰ সংলগ্ন কৰা হয় আৰু সকলো নিৰ্ধাৰিত প্ৰক্ৰিয়া সময়মতে অনুসৰণ কৰা হয় আৰু কোম্পানীৰ ওচৰত যথাযথভাৱে দাখিল কৰা হয়। লোকচানৰ সময়ত এজেন্টজনৰ ভূমিকা ইতিমধ্যে আলোচনা কৰা হৈছে।

2. ক্ষতিৰ খবৰ বা জাননী

আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীয়ে প্ৰদান কৰে যে লোকচানটো তৎক্ষণাত বীমাকৰ্তাক অৱগত কৰা হ'ব। তাৎক্ষণিক জাননী এখনৰ উদ্দেশ্য হৈছে বীমাকৰ্তাক ইয়াৰ প্ৰাৰম্ভিক পৰ্যায়ত লোকচানৰ অনুসন্ধান কৰিবলৈ অনুমতি দিয়া। বিলম্বৰ ফলত লোকচান সম্পৰ্কীয় মূল্যৱান তথ্য হেৰুৱাব

পাৰে। ই বীমাকৰ্তাক লোকচান হ্রাস কৰিবলৈ আৰু উদ্ধাৰ কৰা সামগ্ৰী সুৰক্ষিত কৰাৰ বাবে পদক্ষেপ ল'বলৈ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাৰ পৰামৰ্শ দিবলৈ সক্ষম কৰিব। লোকচানৰ জাননী যিমান সম্ভৱ সোনকালে দিব লাগিব।

এই প্ৰাৰম্ভিক পৰীক্ষা/পৰীক্ষাবোৰৰ পিছত, দাবীটো এটা নম্বৰ আৱণ্টন কৰা হয় আৰু দাবী পঞ্জীত প্ৰবিষ্ট কৰা হয়, আঁচনি নম্বৰ, বীমাকৃতৰ নাম, লোকচানৰ পৰিমাণৰ আকলন, লোকচানৰ তাৰিখ আদি বিৱৰণৰ সৈতে। দাবীটো এতিয়া প্ৰক্ৰিয়া কৰিবলৈ সাজু।

কিছুমান প্ৰকাৰৰ আঁচনিৰ অধীনত (যেনে চুৰি) এখন জাননী আৰক্ষী কৰ্তৃপক্ষকো দিব লাগিব। কাৰ্গো ৰেল পৰিবহন আঁচনিৰ অধীনত, ৰেলৱেত জাননী প্ৰদান কৰিব লাগিব।

3. অনুসন্ধান আৰু মূল্যায়ন

a) অৱলোকন

বীমাকৃতৰ পৰা দাবী প্ৰপত্ৰ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছত, বীমাকৰ্তাই লোকচানৰ অনুসন্ধান আৰু মূল্যায়নৰ বিষয়ে সিদ্ধান্ত লয়। যদি দাবীৰ পৰিমাণ কম হয়, লোকচানৰ কাৰণ আৰু পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তাৰ এজন বিষয়াৰ দ্বাৰা অনুসন্ধান কৰা হয়।

অন্যান্য দাবীৰ অনুসন্ধান স্বতন্ত্ৰ অনুষ্ঠাপ্ৰাপ্ত পেছাদাৰী জৰীপকৰ্তাসকলক অৰ্পণ কৰা হয় যিসকল লোকচান মূল্যায়নৰ বিশেষজ্ঞ। স্বতন্ত্ৰ জৰীপকৰ্তাৰ দ্বাৰা লোকচানৰ মূল্যায়ন এই সিদ্ধান্তৰ ওপৰত আধাৰিত যে যিহেতু বীমাকৰ্তা আৰু বীমাকৃত উভয়েই আগ্ৰহী পক্ষ, যিকোনো বিবাদৰ ক্ষেত্ৰত এজন স্বতন্ত্ৰ পেছাদাৰী ব্যক্তিৰ পক্ষপাতহীন মতামত দুয়োপক্ষৰ বাবে আৰু লগতে আদালতৰ বাবে গ্ৰহণযোগ্য হ'ব লাগে।

b) দাবী মূল্যায়ন

জুই লগাৰ ক্ষেত্ৰত, সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰৰ সৈতে জৰীপ প্ৰতিবেদনৰ আধাৰত দাবী মূল্যায়ন কৰা হয়। য'ত প্ৰয়োজন হয় আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদন/ অগ্নি নিৰ্বাপক বাহিনীৰ প্ৰতিবেদন, অনুসন্ধানকাৰীৰ প্ৰতিবেদনও প্ৰাপ্ত কৰা হয়। ব্যক্তিগত দুৰ্ঘটনাৰ দাবীৰ বাবে, বীমাকৃতই দুৰ্ঘটনাৰ কাৰণ বা ৰোগৰ প্ৰকৃতি, আৰু বিকলাঙ্গতাৰ ম্যাদ নিৰ্ধাৰণ কৰি উপস্থিত চিকিৎসকৰ পৰা প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিব লাগিব।

আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীৰ অধীনত, বীমাকৰ্তাই এক স্বতন্ত্ৰ চিকিৎসা পৰীক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ অধিকাৰ সংৰক্ষিত ৰাখে। "কমীসকলৰ ক্ষতিপূৰণ" দাবীৰ সমৰ্থনত চিকিৎসা প্ৰমাণৰ প্ৰয়োজন। পশু চিকিৎসা চিকিৎসকৰ প্ৰতিবেদনৰ আধাৰত পশুধন আৰু গৰুৰ দাবী মূল্যায়ন কৰা হয়।

তথ্য

লোকচান বা ক্ষতিৰ বিষয়ে অৱগত হোৱাৰ পিছত বীমাকৰ্তাসকলে পৰীক্ষা কৰে যে:

1. লোকচান বা ক্ষতি হোৱাৰ তাৰিখত বীমা আঁচনি বলবৎ আছেনে

2. ক্ষয় বা ক্ষতি বীমাকৃত বিপদৰ ফলত হয়নে
3. লোকচানৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত সম্পত্তি (বীমাৰ বিষয়বস্তু) আঁচনিখনৰ অধীনত বীমা কৰা সম্পত্তিৰ সৈতে একে।
4. পলম নকৰাকৈ লোকচানৰ জাননী প্ৰাপ্ত হৈছে।

মৃত্যু আৰু ব্যক্তিগত আঘাতৰ সৈতে জড়িত মটৰ তৃতীয় পক্ষৰ দাবীবোৰ চিকিৎসকৰ প্ৰতিবেদনৰ আধাৰত মূল্যায়ন কৰা হয়। এই দাবীবোৰ মটৰ দুৰ্ঘটনা দাবী ন্যায়াধিকৰণৰ দ্বাৰা নিষ্পত্তি কৰা হয় আৰু পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণ দাবীকৰ্তাৰ বয়স আৰু উপাৰ্জনৰ দৰে কাৰকৰ দ্বাৰা নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়।

তৃতীয় পক্ষৰ সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ সৈতে জড়িত দাবীবোৰ এক জৰীপ প্ৰতিবেদনৰ আধাৰত মূল্যায়ন কৰা হয়।

- ✓ জৰীপকৰ্তাৰ প্ৰতিবেদনৰ আধাৰত মটৰৰ নিজৰ ক্ষতিৰ দাবী মূল্যায়ন কৰা হয়।
- ✓ তৃতীয় পক্ষৰ ক্ষতি জড়িত থাকিলে আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদনৰ প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।

তথ্য

অনুসন্ধান লোকচানৰ মূল্যাংকনতকৈ পৃথক। দাবী যাতে বৈধ হয় সেইটো নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু বীমায়োগ্য আগ্ৰহৰ অনুপস্থিতি, সামগ্ৰিক তথ্য লুকুওৱা বা ভুল প্ৰদৰ্শন, ইচ্ছাকৃতভাৱে লোকচান সৃষ্টি কৰা আদিৰ দৰে সন্দেহবোৰ আঁতৰাবলৈ আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ বিৱৰণবোৰ প্ৰমাণিত কৰিবলৈ অনুসন্ধান কৰা হয়।

বীমা জৰীপকৰ্তাসকলে অনুসন্ধানৰ কামও হাতত লয়। যদি এজন জৰীপকৰ্তাই যিমান সম্ভৱ সোনকালে কামটো আৰম্ভ কৰে তেন্তে ই সহায় কৰে। সেয়েহে, দাবীটো জনোৱাৰ পিছত যিমান সম্ভৱ সোনকালে জৰীপকৰ্তা নিয়োগ কৰাৰ প্ৰথা প্ৰচলন কৰা হৈছে।

B. জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰীৰ ভূমিকা

a) জৰীপকৰ্তা

জৰীপকৰ্তাসকল IRDAI ৰ দ্বাৰা অনুজ্ঞাপ্ৰাপ্ত পেছাদাৰী। তেওঁলোক নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত লোকচান পৰীক্ষা আৰু মূল্যাঙ্কন কৰাত বিশেষজ্ঞ। জৰীপকৰ্তাসকলক সাধাৰণতে নিয়োগকাৰী বীমা কোম্পানীয়ে মাচুল পৰিশোধ কৰে। জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰীসকলক সাধাৰণতে সাধাৰণ বীমা কোম্পানীবোৰে, দাবীৰ সময়ত নিয়োগ কৰে। তেওঁলোকে প্ৰশ্নত থকা সম্পত্তিটো পৰীক্ষা কৰে, লোকচানৰ কাৰণ আৰু পৰিস্থিতি পৰীক্ষা আৰু মূল্যায়ন কৰে। তেওঁলোকে লোকচানৰ পৰিমাণ অনুমান কৰে আৰু বীমা কোম্পানীক প্ৰতিবেদন দাখিল কৰে।

তেওঁলোকে বীমাকৰ্তাসকলক অধিক লোকচান প্ৰতিহত কৰাৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থাৰ বিষয়েও পৰামৰ্শ দিয়ে। জৰীপকৰ্তাসকল বীমা অধিনিয়ম, 1938, বীমা নিয়ম 1939 আৰু IRDAI-ৰ দ্বাৰা জাৰী কৰা নিৰ্দিষ্ট নিয়মাৱলীৰ দ্বাৰা নিয়ন্ত্ৰিত হয়।

'ভ্ৰমণ আঁচনি' বা ৰপ্তানিৰ বাবে 'মেৰিন অপেন কভাৰ'ৰ ক্ষেত্ৰত দেশৰ বাহিৰত কৰা দাবীবোৰ আঁচনিখনত নাম থকা বিদেশত দাবী নিষ্পত্তি কৰা এজেন্টৰ দ্বাৰা মূল্যায়ন কৰা হয়। এই এজেন্টবোৰে লোকচান মূল্যায়ন কৰিব পাৰে আৰু পৰিশোধ কৰিব পাৰে, যাক বীমাকৰ্তাই তেওঁলোকৰ নিষ্পত্তি মাচুলৰ সৈতে পৰিশোধ কৰে। বৈকল্পিকভাৱে, তেওঁলোকৰ মূল্যায়নৰ লগতে সকলো দাবীপত্ৰ বীমা দাবী নিষ্পত্তি কাৰী এজেন্টৰ দ্বাৰা সংগ্ৰহ কৰা হয় আৰু বীমাকৰ্তাসকলৰ ওচৰত দাখিল কৰা হয়।

গুৰুত্বপূৰ্ণ

বীমা আইনৰ ধাৰা 64 UM (Section 64 UM of Insurance Act)

মটৰৰ নিজৰ ক্ষতিৰ বাবে পঞ্চাশ হাজাৰ টকাৰ বেচি আৰু অন্যান্য সম্পত্তিৰ ক্ষতিৰ বাবে এক লাখ টকাৰ বেচি হ'লে, বীমাকৰ্তাসকলে এনে দাবীৰ মূল্যায়নৰ বাবে জৰীপকৰ্তা নিয়োগ কৰিব লাগিব। আন দাবীৰ বাবে বীমাকৰ্তাই মূল্যায়নৰ বাবে আন ব্যক্তিক (জৰীপকৰ্তা বা লোকচান মূল্যায়নকাৰী হিচাপে নিযুক্তি দিয়াৰ বাবে এই সময়ত অযোগ্য ব্যক্তি নহয়) নিযুক্তি দিব পাৰে।

5. দাবী প্ৰপত্ৰসমূহ

দাবী প্ৰপত্ৰৰ সমলবোৰ প্ৰতিটো শ্ৰেণীৰ বীমাৰ সৈতে পৃথক হয়। সাধাৰণতে দাবী প্ৰপত্ৰখন লোকচানৰ পৰিস্থিতি, যেনে লোকচানৰ তাৰিখ, সময়, লোকচানৰ কাৰণ, লোকচানৰ পৰিমাণ আদিৰ বিষয়ে সম্পূৰ্ণ তথ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আন প্ৰশ্নবোৰ বীমাৰ এটা শ্ৰেণীৰ পৰা আন এটা শ্ৰেণীলৈ পৃথক হয়।

উদাহৰণ

অগ্নি দাবী প্ৰপত্ৰত বিচৰা তথ্যৰ এটা উদাহৰণ ইয়াত দিয়া হৈছে:

- i. বীমাকৃতৰ নাম, আঁচনি নম্বৰ আৰু ঠিকনা
- ii. জুইৰ তাৰিখ, সময়, কাৰণ আৰু পৰিস্থিতি
- iii. ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তিৰ বিৱৰণ
- iv. জুই লগাৰ সময়ত সম্পত্তিৰ সঠিক মূল্য। য'ত বীমাত কেইবাটাও সামগ্ৰী থাকে যাৰ অধীনত দাবী কৰা হয়। [দাবীটো ঘটনাৰ ঠাই আৰু সময়ত মূল্যহ্রাস, স্বাভাৱিক ক্ষয়-ক্ষতিৰ বাবে ভাটাৰ পিছত হোৱা সম্পত্তিৰ প্ৰকৃত মূল্যৰ ওপৰত আধাৰিত হ'ব লাগিব (যদিহে নিৰ্মাণ, প্ৰকল্প আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ সন্দৰ্ভত আঁচনিখন "পুনৰ্স্থাপন মূল্য" আধাৰত নহয়)। ইয়াত লাভ অন্তৰ্ভুক্ত নহ'ব]
- v. উদ্ধাৰ মূল্য কৰ্তনৰ পিছত দাবী কৰা পৰিমাণ
- vi. জুই লগা চৌহদৰ পৰিস্থিতি আৰু অধিকাৰ

vii. বীমাকৃতই কি ক্ষমতাত দাবী কৰিছে, মালিক হিচাপে হওঁক, বন্ধকী বা তেনে ধৰণৰ হওঁক

viii. যদি আন কোনো ব্যক্তি ক্ষতিগ্ৰস্ত সম্পত্তিৰ প্ৰতি আগ্ৰহী হয়

ix. যদি এনে সম্পত্তিৰ ওপৰত আন কোনো বীমা বলবৎ থাকে, তেন্তে ইয়াৰ বিৱৰণ

ইয়াৰ পিছত বীমাকৃতৰ প্ৰপত্ৰৰ বিবৃতিৰ সত্যতা আৰু শুদ্ধতা ঘোষণা কৰা হয় আৰু স্বাক্ষৰ আৰু তাৰিখ দিয়া হয়।

বীমা কোম্পানীৰ দ্বাৰা দাবী প্ৰপত্ৰ জাৰী কৰাৰ অৰ্থ এইটো নহয় বা ই এইটো নুবুজায় যে দাবীটোৰ বাবে দায়বদ্ধতা বীমাকৰ্তাসকলে স্বীকাৰ কৰিছে। দাবী প্ৰপত্ৰসমূহ 'কুসংস্কাৰ অবিহনে' (without prejudice) মন্তব্যৰ সৈতে জাৰী কৰা হয়।

সমৰ্থনকাৰী নথিপত্ৰসমূহ (Supporting documents)

দাবী প্ৰপত্ৰৰ উপৰিও, দাবীটো প্ৰমাণিত কৰিবলৈ দাবীকৰ্তাই কিছুমান নথিপত্ৰ দাখিল কৰিব লাগিব বা বীমাকৰ্তাই সংগ্ৰহ কৰিব লাগিব।

- i. অগ্নিবীমাৰ বাবে অগ্নি নিৰ্বাপক বাহিনীৰ পৰা এটা প্ৰতিবেদন প্ৰয়োজন হ'ব।
- ii. ঘূৰ্ণীবতাহৰ ক্ষতিৰ বাবে, বতৰ বিজ্ঞান কাৰ্যালয়ৰ পৰা এটা প্ৰতিবেদন বিচাৰিব পাৰে
- iii. চুৰিৰ দাবীত, আৰক্ষীৰ পৰা এটা প্ৰতিবেদন প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।
- iv. মাৰাত্মক দুৰ্ঘটনাৰ দাবীৰ বাবে, সমীক্ষক (coroner) আৰু আৰক্ষীৰ পৰা প্ৰতিবেদন প্ৰয়োজন হ'ব পাৰে।
- v. মটৰ দাবীৰ বাবে, বীমাকৰ্তাই চালক অনুজ্ঞাপত্ৰ, পঞ্জীয়ন বহী, আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদন ইত্যাদি পৰীক্ষা কৰিব বিচাৰিব পাৰে।
- vi. সামুদ্ৰিক কাৰ্গো দাবীত, নথিপত্ৰৰ প্ৰকৃতি লোকচানৰ প্ৰকাৰ অনুসৰি পৃথক হয়, অৰ্থাৎ মুঠ লোকচান, নিৰ্দিষ্ট গড় (Particular Average), আভ্যন্তৰীণ বা বিদেশী পৰিবহন দাবী ইত্যাদি।

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 1

দাবীৰ নিষ্পত্তিত নিম্নলিখিত কোনটো কাৰ্যকলাপ পেছাদাৰী বুলি গণ্য কৰা নহয়?

- I. লোকচানৰ কাৰণ সম্পৰ্কীয় তথ্য বিচাৰা
- II. এটা কুসংস্কাৰৰ সৈতে দাবীটোৰ কাষ চপা
- III. ক্ষতিটো বীমাকৃত বিপদৰ ফলস্বৰূপে হৈছে নে নাই নিশ্চিত কৰা
- IV. দাবীৰ অধীনত পৰিশোধ কৰিব লগা পৰিমাণৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 2

ৰাজে এখন গাড়ী দুৰ্ঘটনাত জড়িত হৈ আছে। তেওঁৰ গাড়ীখন মটৰ বীমা সামগ্ৰিক আঁচনিৰ অধীনত বীমা কৰা আছে। ৰাজৰ বাবে নিম্নলিখিত কোনটো কৰাটো আটাইতকৈ উপযুক্ত?

- I. যিমান সম্ভৱ সোনকালে ক্ষতিৰ বিষয়ে বীমাকৰ্তাক অৱগত কৰা
- II. বীমা নৱীকৰণৰ সময়ত বীমাকৰ্তাক অৱগত কৰা
- III. গাড়ীখন অধিক ক্ষতিগ্ৰস্ত কৰা যাতে ডাঙৰ ক্ষতিপূৰণ প্ৰাপ্ত কৰিব পাৰে
- IV. ক্ষতি উপেক্ষা কৰা

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 3

দাবী অনুসন্ধান আৰু দাবী মূল্যায়নৰ বিষয়ে নিম্নলিখিত কোনটো মন্তব্য শুদ্ধ?

- I. দাবী অনুসন্ধান আৰু দাবী মূল্যায়ন একে
- II. দাবী অনুসন্ধান হৈছে দাবীৰ বৈধতা নিৰ্ধাৰণ কৰা আনহাতে মূল্যায়ন হৈছে বীমাকৃত বিপদৰ ফলত লোকচান হৈছিল নেকি আৰু ৰাৰেণ্টিৰ কোনো উলংঘন হৈছিল নেকি
- III. দাবী মূল্যায়নে দাবীৰ বৈধতা নিৰ্ধাৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে আনহাতে অনুসন্ধান লোকচানৰ কাৰণ আৰু পৰিমাণৰ সৈতে অধিক জড়িত
- IV. দাবীৰ অনুসন্ধান দাবী পৰিশোধৰ আগতে কৰা হয় আৰু দাবী পৰিশোধ কৰাৰ পিছত দাবী মূল্যায়ন কৰা হয়

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 4

জৰীপকৰ্তাসকলৰ বাবে অনুজ্ঞাপত্ৰ কৰ্তৃপক্ষ কোন?

- I. ভাৰতীয় জৰীপকৰ্তা সংগঠন (Surveyor Association of India)
- II. জৰীপকৰ্তা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ (Surveyor Regulatory and Development Authority)
- III. ভাৰতৰ বীমা নিয়ামক আৰু উন্নয়ন কৰ্তৃপক্ষ (Insurance Regulatory and Development Authority of India)
- IV. ভাৰত চৰকাৰ (Government of India)

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 5

ঘূৰ্ণীবতাহৰ ক্ষতিৰ দাবী পৰীক্ষা কৰোঁতে নিম্নলিখিত কোনটো নথিপত্ৰৰ বাবে অনুৰোধ কৰাৰ সম্ভাৱনা অধিক?

- I. সমীক্ষকৰ প্ৰতিবেদন
- II. অগ্নি নিৰ্বাপক বাহিনীৰ পৰা প্ৰতিবেদন
- III. আৰক্ষীৰ প্ৰতিবেদন
- IV. বতৰ বিজ্ঞান বিভাগৰ প্ৰতিবেদন

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 6

আঁচনি এখনৰ অধীনত পৰিশোধ কৰা লোকচান তৃতীয় পক্ষৰ পৰা পুনৰুদ্ধাৰ কৰাৰ বাবে বীমাকৰ্তাই কোন নীতিৰ অধীনত বীমাকৃতৰ অধিকাৰ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে?

- I. অৱদান
- II. ডিচচাৰ্জ (মুক্তি)
- III. বশ্যতা (নিমজ্জন) Subrogation
- IV. ক্ষতিপূৰণ

নিজকে পৰীক্ষা কৰক 7

যদি বীমাকৰ্তাই সিদ্ধান্ত লয় যে এক নিৰ্দিষ্ট লোকচান পৰিশোধ যোগ্য নহয় কিয়নো ই আঁচনিখনৰ অধীনত আৱৰা নহয় তেনেহলে এনে বিষয়বোৰৰ ওপৰত কোনে সিদ্ধান্ত লয়?

- I. বীমাকৰ্তাৰ সিদ্ধান্ত চূড়ান্ত
- II. আম্পায়াৰ
- III. মধ্যস্থতাকাৰী
- IV. আইনৰ আদালত

সাৰাংশ

- a) পেছাদাৰীভাৱে দাবী নিষ্পত্তি কৰাটো বীমা কোম্পানী এটাৰ বাবে আটাইতকৈ ডাঙৰ বিজ্ঞাপন হিচাপে গণ্য কৰা হয়।
- b) আঁচনিৰ চৰ্তাৱলীয়ে প্ৰদান কৰে যে লোকচানটো তৎক্ষণাত্ৰ বীমাকৰ্তাক অৱগত কৰা হ'ব।
- c) যদি দাবীৰ পৰিমাণ কম হয়, লোকচানৰ কাৰণ আৰু পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে অনুসন্ধান বীমাকৰ্তাৰ এজন বিষয়াই কৰে। কিন্তু আন দাবীৰ বাবে ইয়াক স্বতন্ত্ৰ অনুজ্ঞাপ্ৰাপ্ত পেছাদাৰী জৰীপকৰ্তাসকলক অৰ্পণ কৰা হয় যিসকল লোকচান মূল্যায়নৰ বিশেষজ্ঞ।
- c) সাধাৰণতে দাবী প্ৰত্ৰখন লোকচানৰ পৰিস্থিতি, যেনে লোকচানৰ তাৰিখ, সময়, লোকচানৰ কাৰণ, লোকচানৰ পৰিমাণ আদিৰ বিষয়ে সম্পূৰ্ণ তথ্য প্ৰাপ্ত কৰাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।
- d) দাবী মূল্যায়ন হৈছে বীমাকৰ্তাৰ প্ৰতি হোৱা লোকচানৰ কাৰণ বীমাকৃত বিপদৰ ফলত হৈছিল নে নাই আৰু কোনো ৱাৰেণ্টি উলংঘন হৈছে নেকি নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া। বীমাকৰ্তাৰ দ্বাৰা হোৱা লোকচানৰ পৰিমাণ আৰু আঁচনিখনৰ অধীনত বীমাকৰ্তাৰ দায়বদ্ধতা মূল্যায়ন কৰা হয়। এইটো দাবী পৰিশোধ কৰাৰ আগতে কৰা হয়।
- e) আঁচনিখনৰ অধীনত ডিচচাৰ্জ প্ৰাপ্ত কৰাৰ পিছতহে দাবীৰ নিষ্পত্তি কৰা হয়।

মূখ্য শব্দাৱলী

- a) লোকচানৰ অৱগত কৰা
- b) অনুসন্ধান আৰু মূল্যায়ন
- c) জৰীপকৰ্তা আৰু লোকচান মূল্যায়নকাৰী
- d) দাবীৰ প্ৰপত্ৰসমূহ
- e) সমন্বয় আৰু নিষ্পত্তি

নিজকে প্ৰশ্ন কৰাৰ উত্তৰসমূহ

- উত্তৰ 1 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 2 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে I.
- উত্তৰ 3 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে II.
- উত্তৰ 4 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 5 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.
- উত্তৰ 6 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে III.
- উত্তৰ 7 - সঠিক বিকল্পটো হৈছে IV.

शरुथर
डररररररररररररर

অধ্যায় A-01

সংযোজন

এই সংযোজনগুলি দেওয়া হয়েছে যাতে শিক্ষার্থীরা সাধারণ বীমাতে ব্যবহৃত প্রস্তাব ফর্ম সম্পর্কে আরও ভালো ধারণা পায়।

সংযোজন -এ

মোটরযান বীমা প্রস্তাবের ফর্ম
ব্যক্তিমালিকানাধীন মোটরযান দ্বিচক্রযান - প্যাকেজ পলিসি

প্রস্তাবকারীর নাম							
যোগাযোগের ঠিকানা	বীমাকর্তের পরিচায়ক চিহ্ন						
টেলিফোন/ফ্যাক্স নম্বর				মোবাইল নং.			
ই-মেল ঠিকানা							
ব্যাঙ্ক অ্যাকাউন্ট নং. (এসবি/কারেন্ট)				প্যান নং.			
এইচপিএ/দায়বদ্ধ							
প্রয়োজনীয় পলিসির প্রকার	প্যাকেজ পলিসি						
বীমার সময়কাল	থেকে সময় ..... তারিখ:					পর্যন্ত	
গাড়ির বিবরণ							
নথিভুক্তির নম্বর	ইঞ্জিন নং. এবং চেসিস নং.	প্রস্তুতির বছর	প্রস্তুতকারী ও মডেল /কার্তামোর প্রকার	কিউবিব সক্ষমতা	আসন সংখ্যা	রঙ	ব্যবহৃত জ্বালানী
বীমাকর্ত গাড়ির সঠিক পরিচায়ক চিহ্ন							
নথিভুক্তিকারী কর্তৃপক্ষ - নাম এবং অবস্থিতি:							
মোটরযানের মূল্য:							
ইনভয়েস মূল্য	বৈদ্যুতিক /বৈদ্যুতিন সহায়ক যন্ত্রাংশসমূহ	অ-বৈদ্যুতিক সহায়ক যন্ত্রাংশসমূহ	পাশে থাকা সংযোজক গাড়ি /ট্রেলার	এলপিজি/সি এনজি যন্ত্রাংশ	মোট মূল্য	আইডিভি	

এটি দাবি নিষ্পত্তিকরণের এবং প্রিমিয়াম

মোটরযানের ইতিহাস						
পূর্ববর্তী পলিসি নম্বর	সুরক্ষার প্রকার	বীমাকারীর নাম এবং ঠিকানা	কোন দাবি না থাকাজনিত বোনাসের অধিকার	পলিসি শেষ হওয়ার তারিখ	বিগত ৩ বছরের দাবির অভিজ্ঞতা	প্রথম ক্রয় এবং নথিভুক্তিকরণের তারিখ
আন্ডাররাইটিং উপাদানসমূহ – রেডিং ভিত্তিক						
মোটরযানের ব্যবহার:						
ব্যবহারের উদ্দেশ্য	গাড়ি রাখার বিস্তারিত বিবরণ	চালকের বিস্তারিত বিবরণ	এক বছরে চলার গড় কিলোমিটার			
আনন্দ	আচ্ছাদিত গ্যারেজ	মালিক নিজে				
পেশাগত	অনাচ্ছাদিত গ্যারেজ	বেতনভুক্ত চালক				
বাণিজ্য/খুচরো ব্যবসা	সংলগ্ন জমির ভিতরে	আইনগত	বীমাকারীকে স্বীকৃত ঝুঁকিটি অনুধাবনে সহায়তা করে			
সংস্থগত	রাস্তার ধারে	বন্ধুগণ				
ঝুঁকি প্রশমন/বিরুদ্ধ ঝুঁকি জানা						
ডিস্কাউন্ট ও লোডিংসমূহ:						
ঐচ্ছিক অতিরিক্ত : আপনি কি বাধ্যতামূলক পলিসি অতিরিক্তের উপরে অধিক ঐচ্ছিক অতিরিক্তটি নিতে চান			হ্যাঁ/না – যদি হ্যাঁ হয়, অনুগ্রহ করে অঙ্কটি নির্দিষ্ট করুন দ্বিচক্রীয় - টা.৫০০/৭০০/১০০০/১৫০০/৩০০০ ব্যক্তিগতমত			
আপনি কে অটোমোবাইল অ্যাসোসিয়েশন অফ ইন্ডিয়ায় একজন সদস্য			হ্যাঁ/নাম যদি হ্যাঁ হয়, অনুগ্রহ করে জানান: ১। অ্যাসোসিয়েশনের নাম ২। সদস্যতা নম্বর: শেষ হওয়ার তারিখ			
গাড়িটিতে এআরএআই দ্বারা অনুমোদিত কোন প্রকার চুরি প্রতিরোধকারী যন্ত্রব্যবস্থা লাগানো আছে			হ্যাঁ/না যদি হ্যাঁ হয়, এএসআই দ্বারা প্রদত্ত সংস্থাপনের সংশ্লিষ্ট সংযোজিত করুন			
গাড়িটি কি অপ্রচলিত স্থালনী দ্বারা চালিত হয়			হ্যাঁ/না যদি হ্যাঁ হয়, অনুগ্রহ করে বিস্তারিত বিবরণ প্রদান করুন			
গাড়িটিতে কি দুই প্রকার স্থালনী ব্যবহারের যন্ত্রাদি/ফাইবার গ্লাস ট্যাঙ্ক লাগানো আছে			হ্যাঁ/না যদি হ্যাঁ হয়, অনুগ্রহ করে বিস্তারিত বিবরণ প্রদান করুন			
আপনি কি টিপিপিডি আচ্ছাদনটি ৬০০০/- টাকার আইনানুগ সীমা পর্যন্ত সীমাবদ্ধ রাখতে চান			হ্যাঁ/না			
প্রয়োজনীয় অতিরিক্ত সুরক্ষাসমূহ						
আনুসঙ্গিক যন্ত্রাংশের চুরি যাওয়া (শুধুমাত্র দ্বিচক্রীয়)						
চালকের আইনগত দায়						
বেতনভুক্ত চালকের পিএ						
আবশ্যিক : স্বচালকের ব্যক্তিগত দুর্ঘটনা সংক্রান্ত সুরক্ষা						
স্বচালকের জন্য ব্যক্তিগতদুর্ঘটনাসংক্রান্ত সুরক্ষা আবশ্যিক। অনুগ্রহ করে মনোনয়ন সম্পর্কে বিস্তারিত বিবরণ প্রদান করুন:						
অতিরিক্তপ্রিমিয়ামসাপেক্ষে অতিরিক্তকভারেজ						
(ক) মনোনীতের নাম এবং বয়স:						
(খ) সম্পর্ক :						
(গ) নিযুক্তকৃতের নাম :						
(যদি মনোনীত একজন নাবালক হন)						
(ঘ) মনোনীতের সঙ্গে সম্পর্ক:						

(দ্রষ্টব্য: ১। মালিক চালকের জন্য ব্যক্তিগত দুর্ঘটনা আচ্ছাদন আবশ্যিকভাবে বীমাকৃত রাশি দ্বিচক্রযানের জন্য ১,০০,০০০/- টাকা এবং ব্যক্তিগত মালিকানাধীন গাড়ির জন্য ২,০০,০০০/-।

২। যে ক্ষেত্রে একটি গাড়ি, একটি কোম্পানী, একটি অংশীদারীভিত্তিক সংস্থা অথবা এই প্রকার কোন আইনানুগ সংস্থার মালিকানাধীন, আবশ্যিক ব্যক্তিগত দুর্ঘটনা আচ্ছাদনটি অনুমোদন করা যাবে না (মালিক চালকের একটি কার্যকরী লাইসেন্স নাও থাকতে পারে।)

নাম উল্লেখিত ব্যক্তিদের জন্য ব্যক্তিভিত্তিক দুর্ঘটনা আচ্ছাদন

নামমুক্ত ভোগ দখলকারী সিএ কভারের জন্য	IMT-15	আপনি কি নামমুক্ত ব্যক্তিদের জন্য ব্যক্তিগত দুর্ঘটনা কভার অন্তর্ভুক্ত করতে চান?			
		নাম	সিএসআই পছন্দ করা (টাকা)	মলোবীত	সম্পর্ক
		1)			
		2)			
		3)			
হ্যাঁ/ না, যদি হ্যাঁ, নাম দিন ও মূল্য বীমারশি (সিএসআই) এর জন্য বেছে নেওয়া হয়েছে: (টীকা: জনপ্রতি উপলব্ধ সর্বোচ্চ সিএসআই হল ব্যক্তিগত গাড়ির ক্ষেত্রে ২ লক্ষ টাকা এবং মোটরচালিত দুই চাকার ক্ষেত্রে ১ লক্ষ টাকা)					
নামহীন ব্যক্তি / পিছনের সিটের ব্যক্তি / অনাসী মাত্রের জন্য ব্যক্তিগত দুর্ঘটনা কভার					
অ্যাড-অনকভার					
শূন্য অবচয়					
সৌজন্যে গাড়ি					
চিকিৎসা খরচ		তথ্য যা কিছু পরিসংখ্যানের উদ্দেশ্যে ও রেটিং-এ প্রভাব ফেলতে পারে			
ব্যক্তিগত প্রভাব					
অন্যান্য বিশদ					
অ্যাড-অনকভারঅব্যাহত					
যানবাহনের ব্যবহার নিজস্ব প্রাপ্তনে সীমাবদ্ধ কিনা		হ্যাঁ/না			
গাড়িটি বিদেশী দুর্ভাবাসের কিনা		হ্যাঁ/না			
গাড়িটি ভিনটেজকার হিসাবে প্রত্যয়িত কিনা		হ্যাঁ/না			
গাড়িটি অক্ষ/প্রতিবন্ধী ব্যক্তিদের ব্যবহারের জন্য ডিজাইন করা হয়েছে কিনা		হ্যাঁ/না, যদি হ্যাঁ, আরটিএ দ্বারা অনুমোদনের বিশদ বিবরণ উল্লেখ করুন			
গাড়িটি ড্রাইভিং শেখার জন্য ব্যবহার করা হয় কিনা		হ্যাঁ/না			
ভৌগলিক এলাকার ব্যাপ্তি প্রয়োজন কিনা		নেপাল, বাংলাদেশ, ভুটান, মালদ্বীপ, পাকিস্তান, শ্রীলঙ্কা			

আপনি কি ওয়ান পেজ পলিসি নিতে চান? হ্যাঁ/না

পরম বিশ্বাসের নীতির ভিত্তিতে

বীমাকৃতের দ্বারা ঘোষণা

আমি/আমরা এতদ্বারা ঘোষণা করছি যে এই প্রস্তাবনা ফর্মে আমার/আমাদের দেওয়া বিবৃতিগুলি আমার/আমাদের স্তান ও বিশ্বাস অনুসারে সত্য এবং আমি/আমরা এতদ্বারা সম্মত যে তার ঘোষণাটি আমার/আমাদের এবং..... এর মধ্যে চুক্তির ভিত্তি তৈরি করবে।

আমি/আমরা এতদ্বারা ঘোষণা করছি যে এই প্রস্তাবনা ফর্ম জমা দেওয়ার পরে যে কোন সংযোজন বা পরিবর্তন করা হলে তা অবিলম্বে বীমাকারীদের কাছে জানানো হবে।

আমি/আমরা নিশ্চিত করতে চাই যে পলিসির মেয়াদ শেষ হওয়ার তারিখ থেকে এখন পর্যন্ত আমার/আমাদের গাড়িতে কোনো দুর্ঘটনা ঘটেনি। আমি/আমরা নিশ্চিত করছি যে আমি/আমরা ..... তে .....তারিখে প্রিমিয়াম জমা দিয়েছি।

আপনার সাথে উপরোক্ত গাড়ির বীমার জন্য। এটি বোঝা যায় এবং সম্মত হয় যে .....(সময়) এর আগে যে কোন দুর্ঘটনার ফলে সৃষ্ট কোন হানি/ক্ষতি/দায়ের জন্য আপনার কোন দায় নেই।

আমি/আমরা ঘোষণা করছি যে গাড়িটি নিখুঁত অবস্থায় আছে এবং রাস্তায় চালানোর মতো উপযুক্ত অবস্থায় আছে।

স্থান :

তারিখ :

প্রস্তাবকের সই

ভারত গৃহরক্ষা, ভারত সুরক্ষা ও ভারত লঘু উদ্যম-এর প্রস্তাবনা ফর্ম

আদর্শ পণ্য ও তাদের নিজ নিজ প্রস্তাবনা ফর্ম, যেমন ভারত গৃহরক্ষা, ভারত সুরক্ষা ও ভারত লঘু উদ্যম সম্পর্কে আরও ভালোভাবে বোঝার জন্য, দয়া করে আইআরডিএআই ওয়েবসাইটের নিম্নলিখিত লিঙ্কটি দেখুন।

<https://www.irdai.gov.in/ADMINCMS/cms/Uploadedfiles/StandardProducts/Annexure-I-BharatGrihaRaksha.pdf>